

KONWENCJA

Narodów Zjednoczonych o prawie morza,

sporządzona w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 10 grudnia 1982 r. została sporządzona w Montego Bay Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza. W dniu 28 lipca 1994 r. w Nowym Jorku Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło tekst Porozumienia w sprawie implementacji części XI konwencji, które otwarte zostało do podpisu i podpisane w dniu następnym, tj. dnia 29 lipca 1994 r.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją i porozumieniem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- zostały one uznane za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nich zawartych,
- są przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone,
- będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 6 listopada 1998 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*
LS

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

(Konwencja o prawie morza oraz Porozumienie w sprawie implementacji jej części XI stanowią oddzielny załącznik do niniejszego numeru)

**KONWENCJA
NARODÓW ZJEDNOCZONYCH
O PRAWIE MORZA**

sporządzona w Montego Bay
dnia 10 grudnia 1982 r.

SPIS TREŚCI

	Str.
Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza	
w języku polskim	3
w języku angielskim	167
Porozumienie w sprawie implementacji	
w języku polskim	362
w języku angielskim	386

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Redakcja: Rządowe Centrum Legislacji — Redakcja Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej i Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”,
ul. Bagatela 14, 00-585 Warszawa, tel. 622-66-56

Skład i kolportaż: Wydział Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel.: 694-67-50, 694-67-52, 694-64-77; fax 694-62-06, 694-64-77

Bezpłatna infolinia: 0-800-287-581

www.gpkprm.gov.pl

e-mail: dziust@gpkprm.gov.pl

Druk w kooperacji: Dom Wydawniczy Bellona, ul. Grzybowska 77, 00-844 Warszawa

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Wydziale Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa

KONWENCJA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH O PRAWIE MORZA

Przekład

Państwa-Strony niniejszej konwencji,

kierując się dążeniem do uregulowania w duchu wzajemnego zrozumienia i współpracy wszelkich zagadnień dotyczących prawa morza oraz świadome historycznego znaczenia niniejszej konwencji wnoszącej istotny wkład w utrzymanie pokoju, w sprawiedliwość i postęp dla wszystkich ludów świata,

biorąc pod uwagę, że rozwój, jaki nastąpił od czasu konferencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, które odbyły się w Genewie w latach 1958 i 1960, uwydatnił konieczność opracowania nowej konwencji o prawie morza, która mogłaby być powszechnie przyjęta,

świadome tego, że problemy przestrzeni morskiej są ściśle ze sobą powiązane i powinny być rozpatrywane jako całość,

uznając potrzebę ustanowienia przy pomocy niniejszej konwencji, z należyтым uwzględnieniem suwerenności wszystkich państw, porządku prawnego dla mórz i oceanów, który ułatwi międzynarodową komunikację i będzie sprzyjał pokojowemu korzystaniu z mórz i oceanów, sprawiedliwemu i efektywnemu wykorzystaniu ich zasobów, zachowaniu ich zasobów żywych oraz badaniu, ochronie i zachowaniu środowiska morskiego,

mając na względzie, że osiągnięcie tych celów przyczyni się do ustanowienia słusznego i sprawiedliwego międzynarodowego ładu gospodarczego, uwzględniającego interesy i potrzeby całej ludzkości, a zwłaszcza szczególne interesy i potrzeby krajów rozwijających się, zarówno nadbrzeżnych, jak i śródlądowych,

pragnąc rozwijać, za pomocą niniejszej konwencji, zasady zawarte w rezolucji 2749 (XXV) z dnia 17 grudnia 1970 r., w której Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uroczystie oświadczyło między innymi, że znajdujący się poza granicami jurysdykcji państwowej obszar dna mórz i oceanów oraz jego podziemie, jak również jego zasoby, stanowią wspólne dziedzictwo ludzkości, oraz że badanie i eksploatację tego obszaru należy prowadzić dla dobra całej ludzkości, niezależnie od geograficznego położenia państw,

przekonane, że kodyfikacja i postępowy rozwój prawa morza, dokonane w niniejszej konwencji, będzie sprzyjać umacnianiu pokoju, bezpieczeństwa, współpracy i przyjaznych stosunków między wszystkimi państwami zgodnie z zasadami sprawiedliwości i równouprawnienia oraz przyczyni się do postępu gospodarczego i społecznego wszystkich ludów świata zgodnie z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych zawartymi w Karcie,

potwierdzając, że do zagadnień nieuregulowanych przez niniejszą konwencję nadal będą miały zastosowanie normy i zasady powszechnego prawa międzynarodowego;

uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ I

WSTĘP

Artykuł 1

Użycie wyrażeń i zakres

1. Dla celów niniejszej konwencji:

- 1) „Obszar” oznacza znajdujące się poza granicami jurysdykcji państwowej dno mórz i oceanów oraz ich podziemie;
- 2) „Organizacja” oznacza Międzynarodową Organizację Dna Morskiego;
- 3) „działalność w Obszarze” oznacza wszelką działalność w zakresie badania i eksploatacji zasobów Obszaru;
- 4) „zanieczyszczenie środowiska morskiego” oznacza takie bezpośrednie lub pośrednie wprowadzanie przez człowieka substancji lub energii do środowiska morskiego, łącznie z estuariami, które powoduje lub może powodować takie szkodliwe następstwa jak: szkody wyrządzone żywym zasobom i życiu w morzu, niebezpieczeństwa dla zdrowia człowieka, przeszkody w działalności na morzu, w tym w połowianiu i w innych zgodnych z prawem sposobach korzystania z morza, obniżanie jakości użytkowej wody morskiej i pogarszanie warunków wypoczynku;
- 5) (a) „zatapianie” oznacza:
 - (i) każde umyślne usuwanie odpadów i innych materiałów ze statków morskich, statków powietrznych, platform lub innych konstrukcji zbudowanych na morzu;
 - (ii) każde umyślne niszczenie statków morskich, statków powietrznych, platform lub innych konstrukcji zbudowanych na morzu;
- (b) „zatapianie” nie obejmuje:
 - (i) usuwania odpadów lub innych materiałów powstałych w związku z normalną eksploatacją statków morskich, statków powietrznych, platform lub innych, zbudowanych przez człowieka na morzu konstrukcji i ich wyposażenia, z wyjątkiem odpadów lub innych materiałów przewożonych przez statki morskie, statki powietrzne, platformy albo inne zbudowane przez człowieka na morzu konstrukcje, używane do usuwania takich materiałów bądź odpadów lub innych materiałów dostarczanych z przeznaczeniem dla takich statków morskich, powietrznych, platform lub innych zbudowanych przez człowieka na morzu konstrukcji, a także z wyjątkiem tych, które pochodzą z przerobu takich odpadów lub innych materiałów na takich statkach morskich, statkach powietrznych, platformach lub konstrukcjach;
 - (ii) rozmieszczania materiałów w celach innych niż ich zwykłe usuwanie, pod warunkiem że rozmieszczanie nie jest sprzeczne z celami niniejszej konwencji.

2. 1) Termin „Państwa-Strony” oznacza państwa, które wyraziły zgodę na związanie niniejszą konwencją i w stosunku do których konwencja weszła w życie.

2) Niniejszą konwencją stosuje się *mutatis mutandis* do jednostek wymienionych w artykule 305, ustęp 1 (b), (c), (d), (e) i (f), które staną się stronami niniejszej konwencji zgodnie z określonymi dla nich warunkami, i w tym zakresie termin „Państwa-Strony” odnosi się do tych jednostek.

CZĘŚĆ II

MORZE TERYTORIALNE I STREFA PRZYLEGŁA

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 2

Status prawny morza terytorialnego, przestrzeni powietrznej nad morzem terytorialnym oraz jego dna i podziemia

1. Suwerenność państwa nadbrzeżnego rozciąga się poza jego terytorium lądowe i wody wewnętrzne, a w przypadku państwa archipelagowego poza jego wody archipelagowe, na przyległy pas morza zwany morzem terytorialnym.
2. Suwerenność ta rozciąga się na przestrzeń powietrzną nad morzem terytorialnym, jak również na jego dno i podziemie.
3. Suwerenność nad morzem terytorialnym jest wykonywana zgodnie z niniejszą konwencją oraz innymi normami prawa międzynarodowego.

ROZDZIAŁ 2

GRANICE MORZA TERYTORIALNEGO

Artykuł 3

Szerokość morza terytorialnego

Każde państwo ma prawo do ustalania szerokości swojego morza terytorialnego do granicy nieprzekraczającej 12 mil morskich, odmierzanych od linii podstawowych wytyczonych zgodnie z niniejszą konwencją.

Artykuł 4

Zewnętrzna granica morza terytorialnego

Zewnętrzną granicę morza terytorialnego stanowi linia, której każdy punkt znajduje się w odległości równej szerokości morza terytorialnego do najbliższego punktu linii podstawowej.

Artykuł 5

Zwykła linia podstawowa

Jeżeli niniejsza konwencja nie stanowi inaczej, zwykłą linią podstawową dla mierzenia szerokości morza terytorialnego jest linia najniższego stanu wody wzdłuż wybrzeża, oznaczona na mapach o dużej skali uznanych oficjalnie przez państwo nadbrzeżne.

Artykuł 6

Rafy

W wypadku wysp położonych na atolach lub wysp obramowanych rafami linię podstawową dla mierzenia szerokości morza terytorialnego stanowi linia najniższego stanu wody przy rafie od strony morza, oznaczona odpowiednim symbolem na mapach uznanych oficjalnie przez państwo nadbrzeżne.

Artykuł 7

Proste linie podstawowe

1. W miejscach, gdzie linia wybrzeża jest bardzo wygięta i wcina się w głąb lądu albo gdzie wzdłuż wybrzeża w jego bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się łańcuch wysp, można stosować metodę prostych linii podstawowych łączących odpowiednie punkty przy wytyczaniu linii podstawowej, od której mierzy się szerokość morza terytorialnego.
2. Tam, gdzie wskutek istnienia delty lub innych warunków naturalnych linia wybrzeża jest w dużym stopniu niestała, odpowiednie punkty mogą być wybrane wzdłuż najdalej w morze sięgającej linii najniższego stanu wody i, niezależnie od późniejszego cofnięcia się linii najniższego stanu wody, te proste linie podstawowe będą nadal obowiązywały, chyba że zostaną zmienione przez państwo nadbrzeżne zgodnie z niniejszą konwencją.
3. Przy wytyczaniu prostych linii podstawowych nie można wyraźnie odstępować od ogólnego kierunku wybrzeża, a obszary morskie znajdujące się po wewnętrznej stronie takich linii muszą być dostatecznie ściśle związane z obszarem lądowym, aby można było rozciągnąć na nie status wód wewnętrznych.
4. Prostych linii podstawowych nie można wytyczać do i od wzniesień wynurzających się z wody tylko podczas odpływu, chyba że zostały na nich zbudowane latarnie morskie lub podobne urządzenia, które stale znajdują się ponad poziomem morza, lub kiedy wytyczanie linii podstawowych do i od takich wzniesień uzyskało powszechne uznanie międzynarodowe.
5. Jeżeli zgodnie z ustępem 1 stosuje się metodę prostych linii podstawowych, to przy określaniu poszczególnych linii podstawowych można brać pod uwagę właściwe dla danego regionu interesy gospodarcze, których istnienie i znaczenie zostało wyraźnie potwierdzone długotrwałą praktyką.
6. System prostych linii podstawowych nie może być stosowany przez państwo w sposób, który powodowałby odcięcie morza terytorialnego innego państwa od morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej.

Artykuł 8

Wody wewnętrzne

1. Z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w części IV, wody położone między linią podstawową morza terytorialnego a lądem stanowią część wód wewnętrznych państwa.
2. Jeżeli wytyczenie prostej linii podstawowej zgodnie z metodą przewidzianą w artykule 7 powoduje włączenie do wód wewnętrznych obszarów, które poprzednio nie były uważane za wody wewnętrzne, na wodach tych istnieje prawo nieszkodliwego przepływu przewidziane w niniejszej konwencji.

Artykuł 9

Ujścia rzek

Jeżeli rzeka wpada bezpośrednio do morza, linię podstawową stanowi linia prosta poprowadzona w poprzek ujścia rzeki między punktami wytyczającymi to ujście na jej brzegach przy najniższym stanie wody.

Artykuł 10

Zatoki

1. Niniejszy artykuł odnosi się wyłącznie do zatok, których brzegi należą do jednego państwa.
2. Dla celów niniejszej konwencji zatoką jest wyznaczone wgłębienie linii brzegowej, którego wcięcie w głąb lądu pozostaje w takim stosunku do szerokości wejścia do zatoki, że obejmuje wody otoczone lądem i jest czymś więcej aniżeli zwykłym wygięciem wybrzeża. Wgłębienia nie uważa się jednak za zatokę, jeżeli jego powierzchnia nie jest równa lub większa od powierzchni półkola o średnicy równej linii przeprowadzonej w poprzek wejścia do tego wgłębienia.
3. Powierzchnię wgłębienia mierzy się między linią najniższego stanu wody wzdłuż brzegów wgłębienia a linią łączącą punkty wyznaczające naturalne wejście do tego wgłębienia przy najniższym stanie wody. Jeżeli wskutek istnienia wysp wgłębienie ma kilka wejść, to za średnicę półkola uważa się linię o długości równej sumie długości linii przeprowadzonych w poprzek poszczególnych wejść. Powierzchnię wysp położonych wewnątrz wgłębienia wlicza się do całkowitej powierzchni tego wgłębienia.
4. Jeżeli odległość między punktami wyznaczającymi naturalne wejście do zatoki przy najniższym stanie wody nie przekracza 24 mil morskich, można wytyczyć linię zamykającą zatokę między tymi dwoma punktami przy najniższym stanie wody, a wody znajdujące się po wewnętrznej stronie tej linii uważa się za wody wewnętrzne.
5. Jeżeli odległość między punktami wyznaczającymi naturalne wejście do zatoki przy najniższym stanie wody przekracza 24 mile morskie, wytycza się wewnątrz zatoki prostą linię podstawową o długości 24 mil morskich w taki sposób, aby zamknąć nią możliwie największy obszar wody.
6. Powyższych postanowień nie stosuje się do tak zwanych zatok „historycznych” ani w żadnym przypadku, kiedy ma zastosowanie system prostych linii podstawowych przewidziany w artykule 7.

Artykuł 11

Porty

Przy określaniu granic morza terytorialnego za część wybrzeża uważa się wysunięte najdalej w morze stałe urządzenia portowe stanowiące integralną część systemu portowego. Przybrzeżnych instalacji i sztucznych wysp nie uważa się za stałe urządzenia portowe.

Artykuł 12

Redy

Redy, na których zazwyczaj odbywa się załadunek, wyładunek i kotwiczenie statków, a które w innym wypadku znajdowałyby się całkowicie lub częściowo poza zewnętrzną granicą morza terytorialnego, włączone są do morza terytorialnego.

Artykuł 13

Wzniesienia wynurzające się z wody tylko podczas odpływu

1. Wzniesieniem wynurzającym się z wody tylko podczas odpływu jest, w naturalny sposób utworzony, obszar lądu otoczony wodą, który znajduje się powyżej poziomu wody podczas odpływu, a poniżej poziomu wody podczas przyptywu. Jeżeli wzniesienie wynurzające się z wody tylko podczas odpływu znajduje się całkowicie lub częściowo w takiej odległości od lądu stałego lub wyspy, że odległość ta przekracza szerokość morza terytorialnego, wówczas linia najniższego stanu wody przy takim wzniesieniu może zostać przyjęta jako linia podstawowa dla mierzenia szerokości morza terytorialnego.

2. Jeżeli wzniesienie wynurzające się z wody tylko podczas odpływu znajduje się całkowicie w takiej odległości od lądu stałego lub wyspy, że odległość ta przekracza szerokość morza terytorialnego, to wzniesienie nie znajduje się na obszarze własnego morza terytorialnego.

Artykuł 14

Kombinacja metod wytyczania linii podstawowych

Państwo nadbrzeżne może, w zależności od różnych warunków, wytyczyć linie podstawowe, stosując na przemian którekolwiek spośród metod przewidzianych w poprzednich artykułach.

Artykuł 15

Delimitacja morza terytorialnego między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą

Jeżeli wybrzeża dwóch państw leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą, to żadne z tych dwóch państw nie ma prawa, chyba że zawarły one umowę stanowiącą inaczej, do rozciągania swojego morza terytorialnego poza linię środkową, której każdy punkt jest jednakowo oddalony od najbliższych linii punktów podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego każdego z tych dwóch państw. Powyższego postanowienia nie stosuje się jednak, jeżeli ze względu na tytuł historyczny lub inne szczególne okoliczności konieczna jest delimitacja morza terytorialnego między tymi dwoma państwami w sposób odmienny, niż to przewidziano w niniejszym artykule.

Artykuł 16

Mapy i wykazy współrzędnych geograficznych

1. Linie podstawowe, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, wytyczone zgodnie z artykułami 7, 9 i 10, lub granice ustalone na ich podstawie, a także linie delimitacyjne, określone zgodnie z artykułami 12 i 15, zaznacza się na mapach w takiej skali lub skalach, które nadają się do dokładnego zaznaczenia ich przebiegu. Mapy można zastąpić wykazem współrzędnych geograficznych punktów z określeniem podstawowych danych geodezyjnych.

2. Państwo nadbrzeżne publikuje w należyty sposób takie mapy lub wykazy współrzędnych geograficznych oraz składa do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych kopię każdej takiej mapy lub wykazu.

ROZDZIAŁ 3

NIESZKODLIWY PRZEPLYW PRZEZ MORZE TERYTORIALNE

PODROZDZIAŁ A

ZASADY ODNOSZĄCE SIĘ DO WSZYSTKICH STATKÓW

Artykuł 17

Prawo nieszkodliwego przepływu

Z zastrzeżeniem postanowień niniejszej konwencji statki wszystkich państw, zarówno nadbrzeżnych, jak i śródlądowych, korzystają z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne.

Artykuł 18

Znaczenie terminu „przeptyw”

1. „Przeptyw” oznacza żeglugę przez morze terytorialne w celu:
 - (a) przejścia przez to morze bez wchodzenia na wody wewnętrzne i bez zatrzymywania się poza wodami wewnętrznymi na redzie bądź przy urządzeniu portowym; lub
 - (b) wejścia na wody wewnętrzne lub wyjścia z nich albo zatrzymania się na takiej redzie bądź przy takim urządzeniu portowym.
2. Przeptyw powinien być nieprzerwany i szybki. Przeptyw obejmuje jednakże zatrzymanie się i zarzucenie kotwicy, ale tylko wówczas, gdy jest to związane ze zwyczajną żeglugą albo jest konieczne z powodu siły wyższej lub niebezpieczeństwa, albo w celu udzielenia pomocy ludziom, statkom morskim lub powietrznym, znajdującym się w niebezpieczeństwie lub krytycznym położeniu.

Artykuł 19

Znaczenie terminu „nieszkodliwy przeptyw”

1. Przeptyw jest nieszkodliwy dopóty, dopóki nie narusza pokoju, porządku publicznego lub bezpieczeństwa państwa nadbrzeżnego. Taki przeptyw powinien odbywać się zgodnie z niniejszą konwencją oraz innymi normami prawa międzynarodowego.
2. Przeptyw obcego statku uważa się za naruszający pokój, porządek publiczny lub bezpieczeństwo państwa nadbrzeżnego, jeżeli statek podejmuje na morzu terytorialnym jakiegokolwiek z niżej wymienionych działań, polegających na:
 - (a) groźbie użycia siły lub użyciu siły przeciwko suwerenności państwa nadbrzeżnego, jego terytorialnej integralności lub politycznej niezawisłości albo w jakiegokolwiek inny sposób naruszający zasady prawa międzynarodowego zawarte w Karcie Narodów Zjednoczonych;
 - (b) manewrach lub ćwiczeniach z użyciem broni jakiegokolwiek rodzaju;
 - (c) zbieraniu informacji na szkodę obronności lub bezpieczeństwa państwa nadbrzeżnego;
 - (d) propagandzie mającej na celu osłabienie obronności lub bezpieczeństwa państwa nadbrzeżnego;
 - (e) czynnościach, w wyniku których następuje start, lądowanie lub przyjęcie na pokład jakiegokolwiek statku powietrznego;
 - (f) czynnościach, w wyniku których następuje start, lądowanie lub przyjęcie na pokład jakiegokolwiek urządzenia wojskowego;
 - (g) przyjmowaniu na pokład lub wydawaniu jakichkolwiek towarów lub walut albo przyjmowaniu bądź wysadzaniu ze statku jakichkolwiek osób z naruszeniem ustaw lub innych przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych państwa nadbrzeżnego;
 - (h) umyślnym i poważnym zanieczyszczaniu, sprzecznym z niniejszą konwencją;
 - (i) dokonywaniu jakichkolwiek połowów;
 - (j) prowadzeniu działalności badawczej lub obserwacji hydrograficznych;
 - (k) zakłócaniu funkcjonowania systemu łączności albo innych urządzeń lub instalacji państwa nadbrzeżnego;
 - (l) wszelkich innych działaniach niezwiązanych bezpośrednio z przeptywem.

Artykuł 20

Okręty podwodne i inne podwodne środki transportu

Okręty podwodne i inne podwodne środki transportu mają obowiązek przepływania przez morze terytorialne na powierzchni i z podniesioną banderą.

Artykuł 21

Ustawy i inne przepisy prawne państwa nadbrzeżnego dotyczące nieszkodliwego przepływu

1. Państwo nadbrzeżne może wydawać, zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji oraz innymi normami prawa międzynarodowego, ustawy i inne przepisy dotyczące prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne odnośnie do wszystkich lub niektórych z niżej wymienionych spraw:
 - (a) bezpieczeństwa żeglugi i regulowania ruchu na morzu;
 - (b) ochrony oznakowania i urządzeń nawigacyjnych oraz innych urządzeń lub instalacji;
 - (c) ochrony kabli i rurociągów;
 - (d) zachowania żywych zasobów morza;
 - (e) zapobiegania naruszaniu ustaw i innych przepisów prawnych państwa nadbrzeżnego, dotyczących rybołówstwa;
 - (f) ochrony środowiska państwa nadbrzeżnego oraz zapobiegania, zmniejszenia i kontroli zanieczyszczenia środowiska;
 - (g) morskich badań naukowych i obserwacji hydrograficznych;
 - (h) zapobiegania naruszaniu ustaw i innych przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych państwa nadbrzeżnego.
2. Takie ustawy i inne przepisy prawne nie mogą dotyczyć projektowania, budowy, składu załogi lub wyposażenia obcych statków, chyba że w ten sposób wprowadzają w życie powszechnie uznane międzynarodowe normy lub standardy.
3. Państwo nadbrzeżne podaje w należyty sposób do publicznej wiadomości wszystkie takie ustawy i inne przepisy prawne.
4. Obce statki korzystające z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne przestrzegają wszelkich takich ustaw i innych przepisów prawnych oraz wszelkich powszechnie uznanych norm międzynarodowych dotyczących zapobiegania zderzeniom na morzu.

Artykuł 22

Szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu na morzu terytorialnym

1. Jeżeli jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo żeglugi, państwo nadbrzeżne może żądać od obcych statków korzystających z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne, aby korzystały z wyznaczonych szlaków morskich i przestrzegały systemów rozgraniczenia ruchu wprowadzonych przez to państwo w celu uregulowania przepływu statków.
2. W szczególności można wymagać, aby statki o napędzie jądrowym oraz statki przewożące substancje lub materiały jądrowe albo inne substancje lub materiały o właściwościach niebezpiecznych lub szkodliwych korzystały wyłącznie z takich szlaków morskich.
3. Przy wyznaczaniu szlaków morskich i określaniu systemów rozgraniczenia ruchu zgodnie z niniejszym artykułem państwo nadbrzeżne uwzględnia:
 - (a) zalecenia właściwej organizacji międzynarodowej;
 - (b) wszelkie szlaki zwyczajowo używane do żeglugi międzynarodowej;
 - (c) cechy charakterystyczne poszczególnych statków i szlaków; oraz
 - (d) intensywność ruchu statków.
4. Państwo nadbrzeżne wyraźnie wyznacza takie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu na mapach przedstawionych w należyty sposób do publicznej wiadomości.

Artykuł 23

Obce statki o napędzie jądrowym oraz statki przewożące substancje jądrowe albo inne substancje o właściwościach niebezpiecznych lub szkodliwych

Korzystając z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne, obce statki o napędzie jądrowym oraz statki przewożące substancje jądrowe albo inne substancje o właściwościach niebezpiecznych lub szkodliwych powinny posiadać na pokładzie dokumenty i przestrzegać specjalnych środków zapobiegawczych przewidzianych dla takich statków w umowach międzynarodowych.

Artykuł 24

Obowiązki państwa nadbrzeżnego

1. Państwo nadbrzeżne nie powinno przeszkadzać w wykonywaniu prawa nieszkodliwego przepływu obcych statków przez morze terytorialne, chyba że postępuje zgodnie z niniejszą konwencją. W szczególności, stosując niniejszą konwencję lub ustawy i inne przepisy prawne przyjęte zgodnie z niniejszą konwencją, państwo nadbrzeżne nie powinno:

- (a) nakładać na obce statki takich obowiązków, które w praktyce oznaczałyby pozbawienie ich prawa nieszkodliwego przepływu lub ograniczenia tego prawa; lub
- (b) stosować formalnej lub faktycznej dyskryminacji wobec statków jakiegokolwiek państwa lub wobec statków przewożących ładunki do, z lub w imieniu jakiegokolwiek państwa.

2. Państwo nadbrzeżne podaje w należyty sposób do publicznej wiadomości informacje o wszelkim známym mu niebezpieczeństwie zagrażającym żegludze na jego morzu terytorialnym.

Artykuł 25

Prawo państwa nadbrzeżnego do obrony

1. Państwo nadbrzeżne może podejmować na swym morzu terytorialnym działania konieczne do zapobiegania przepływowi, który nie jest nieszkodliwy.

2. W stosunku do statków udających się na wody wewnętrzne lub korzystających z urządzeń portowych znajdujących się poza wodami wewnętrznymi państwo nadbrzeżne ma również prawo podejmowania działań koniecznych do zapobiegania naruszaniu warunków, od których spełnienia uzależnione jest dopuszczenie tych statków na wody wewnętrzne lub korzystanie przez nie z urządzeń portowych.

3. Nie stosując formalnej ani faktycznej dyskryminacji wobec obcych statków, państwo nadbrzeżne może zawiesić czasowo na określonych obszarach swojego morza terytorialnego możliwość korzystania przez obce statki z prawa nieszkodliwego przepływu, jeżeli takie zawieszenie ma zasadnicze znaczenie dla ochrony jego bezpieczeństwa, między innymi, jeżeli umożliwia mu przeprowadzenie ćwiczeń z użyciem broni. Zawieszenie staje się skuteczne dopiero po przekazaniu w należyty sposób informacji o nim do publicznej wiadomości.

Artykuł 26

Opłaty, jakie mogą być nakładane na obce statki

1. Nie można nakładać na obce statki żadnych opłat tylko z tego tytułu, że przepływają one przez morze terytorialne.

2. Można nakładać opłaty na obce statki przepływające przez morze terytorialne tylko za konkretne usługi świadczone na rzecz tych statków. Opłaty te nakłada się bez dyskryminacji.

PODROZDZIAŁ B**ZASADY ODNOŚĄCE SIĘ DO STATKÓW HANDLOWYCH I STATKÓW
RZĄDOWYCH UŻYWANYCH DO CELÓW HANDLOWYCH****Artykuł 27****Jurysdykcja karna na pokładzie obcego statku**

1. Państwo nadbrzeżne nie powinno wykonywać jurysdykcji karnej na pokładzie obcego statku przepływającego przez morze terytorialne, w celu aresztowania jakiejś osoby lub przeprowadzenia dochodzenia w związku z jakimkolwiek przestępstwem popełnionym na pokładzie tego statku podczas jego przepływu, z wyjątkiem następujących przypadków:

- (a) jeżeli skutki przestępstwa rozciągają się na państwo nadbrzeżne;
- (b) jeżeli przestępstwo jest tego rodzaju, że zakłóca spokój kraju lub porządek publiczny na morzu terytorialnym;
- (c) jeżeli kapitan statku, przedstawiciel dyplomatyczny lub urzędnik konsularny państwa bandery statku zwraca się do miejscowych organów z prośbą o pomoc; lub
- (d) jeżeli podjęcie takich działań jest konieczne do zwalczania nielegalnego handlu narkotykami lub substancjami psychotropowymi.

2. Powyższe postanowienia nie naruszają prawa państwa nadbrzeżnego do podejmowania wszelkich działań przewidzianych przez jego prawo w celu dokonania aresztowania lub przeprowadzenia dochodzenia na pokładzie obcego statku przepływającego przez morze terytorialne po opuszczeniu wód wewnętrznych.

3. W przypadkach przewidzianych w ustępach 1 i 2 państwo nadbrzeżne powinno, jeżeli kapitan tego żąda, powiadomić przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego państwa bandery przed podjęciem jakichkolwiek działań oraz powinno ułatwić kontakt między tym przedstawicielem lub urzędnikiem a załogą statku. W nagłych wypadkach takie powiadomienie może być dokonane już w czasie podejmowania wspomnianych działań.

4. Przy podejmowaniu decyzji, czy lub w jaki sposób należy dokonać aresztowania, władze lokalne uwzględniają w należyty sposób interesy żeglugi.

5. Z wyjątkiem przypadków przewidzianych w części XII lub związanych z naruszeniem ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z częścią V, państwo nie może podejmować na pokładzie obcego statku, przepływającego przez morze terytorialne, żadnych działań w celu aresztowania jakiejś osoby lub przeprowadzenia dochodzenia w związku z jakimkolwiek przestępstwem popełnionym przed wplynięciem statku na morze terytorialne, jeżeli statek ten, płynąc z obcego portu, przepływa jedynie przez morze terytorialne, bez wplywania na wody wewnętrzne.

Artykuł 28**Jurysdykcja cywilna w stosunku do obcych statków**

1. Państwo nadbrzeżne nie powinno zatrzymywać obcego statku przepływającego przez morze terytorialne ani zmieniać jego kursu w celu wykonania jurysdykcji cywilnej wobec osoby znajdującej się na pokładzie statku.

2. Państwo nadbrzeżne nie może prowadzić egzekucji ze statku ani dokonać jego zajęcia w związku z jakimkolwiek postępowaniem cywilnym, chyba że chodzi wyłącznie o zobowiązania podjęte przez statek lub zobowiązania, za które statek ten stał się odpowiedzialny podczas jego przepływu przez wody państwa nadbrzeżnego, lub w celu dokonania tego przepływu.

3. Ustęp 2 nie narusza prawa państwa nadbrzeżnego do dokonania egzekucji z obcego statku lub zajęcia takiego statku, zgodnie ze swym prawem wewnętrznym, w związku z jakimkolwiek postępowaniem cywilnym, jeżeli obcy statek stoi na kotwicy na morzu terytorialnym lub przepływa przez morze terytorialne po opuszczeniu wód wewnętrznych.

PODROZDZIAŁ C

ZASADY ODNOSZĄCE SIĘ DO OKRĘTÓW WOJENNYCH ORAZ INNYCH STATKÓW RZĄDOWYCH UŻYWANYCH DO CELÓW NIEHANDLOWYCH

Artykuł 29

Definicja okrętu wojennego

Dla celów niniejszej konwencji „okręt wojenny” oznacza okręt należący do sił zbrojnych państwa, noszący zewnętrzne znaki wyróżniające okręty posiadające przynależność tego państwa, dowodzony przez oficera marynarki pozostającego w służbie tego państwa i którego nazwisko znajduje się na liście oficerów lub w równorzędnym dokumencie, z załogą podlegającą normalnej dyscyplinie wojskowej.

Artykuł 30

Nieprzestrzeganie przez okręty wojenne ustaw i innych przepisów prawnych państwa nadbrzeżnego

Jeżeli okręt wojenny nie przestrzega ustaw i innych przepisów prawnych państwa nadbrzeżnego dotyczących przepływu przez morze terytorialne i lekceważy skierowane do niego wezwanie do ich przestrzegania, państwo nadbrzeżne może żądać, aby okręt niezwłocznie opuścił morze terytorialne.

Artykuł 31

Odpowiedzialność państwa bandery za szkodę wyrządzoną przez okręt wojenny lub inny statek rządowy używany do celów niehandlowych

Państwo bandery ponosi międzynarodową odpowiedzialność za wszelką stratę lub szkodę wyrządzoną państwu nadbrzeżnemu wskutek nieprzestrzegania przez okręt wojenny lub inny statek rządowy używany do celów niehandlowych ustaw i innych przepisów prawnych państwa nadbrzeżnego, dotyczących przepływu przez morze terytorialne lub postanowień niniejszej konwencji albo innych norm prawa międzynarodowego.

Artykuł 32

Immunitety okrętów wojennych i innych statków rządowych używanych do celów niehandlowych

Poza wyjątkami przewidzianymi w podrozdziale A oraz w artykułach 30 i 31 niniejsza konwencja nie narusza immunitetów okrętów wojennych ani innych statków rządowych używanych do celów niehandlowych.

ROZDZIAŁ 4

STREFA PRZYLEGŁA

Artykuł 33

Strefa przyległa

1. W strefie przyległej do swojego morza terytorialnego, zwanej strefą przyległą, państwo nadbrzeżne może wykonywać kontrolę konieczną do:
 - (a) zapobiegania naruszaniu jego ustaw i innych przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych na jego terytorium lub morzu terytorialnym;
 - (b) karania naruszeń takich ustaw i innych przepisów, dokonanych na jego terytorium lub morzu terytorialnym.
2. Strefa przyległa nie może sięgać dalej niż 24 mile morskie od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego.

CZĘŚĆ III

CIEŚNINY WYKORZYSTYWANE DO ŻEGLUGI MIĘDZYNARODOWEJ

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 34

Status prawny wód tworzących cieśniny używane do żeglugi międzynarodowej

1. Reżim prawny przejścia przez cieśniny używane do żeglugi międzynarodowej określony w niniejszej części nie wpływa pod żadnym innym względem na status prawny wód tworzących takie cieśniny ani na możliwość wykonywania przez państwa położone nad cieśninami swojej suwerenności lub jurysdykcji nad takimi wodami, ich dnem i podziemiem oraz przestrzenią powietrzną nad nimi.
2. Państwa położone nad cieśninami wykonują swoją suwerenność lub jurysdykcję zgodnie z niniejszą częścią oraz innymi normami prawa międzynarodowego.

Artykuł 35

Zakres niniejszej części

Postanowienia niniejszej części nie mają wpływu na:

- (a) określenie obszarów wód wewnętrznych w obrębie cieśniny, z wyjątkiem przypadku, kiedy wytyczenie prostej linii podstawowej zgodnie z metodą przewidzianą w artykule 7 powoduje włączenie do wód wewnętrznych obszarów, które poprzednio nie były uważane za takie wody;

- (b) status prawny wód znajdujących się poza morzem terytorialnym państw położonych nad cieśninami, takich jak wody wyłącznej strefy ekonomicznej lub wody morza pełnego; lub
- (c) reżim prawny cieśnin, w odniesieniu do których dawno już zawarto umowy międzynarodowe, które nadal obowiązują i które uregulowały, w całości lub w części, kwestię przejścia przez te cieśniny.

Artykuł 36

Trasy wytyczone na wodach morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej w cieśninach używanych do żeglugi międzynarodowej

Niniejsza część nie ma zastosowania do cieśniny używanej do żeglugi międzynarodowej, przez którą można przepłynąć trasą wytyczoną na wodach morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej, która to trasa jest równie dogodna z punktu widzenia warunków żeglugowych i hydrograficznych. Do takich tras odnoszą się inne stosowne części niniejszej konwencji, włączając w to przepisy dotyczące wolności żeglugi i przelotu.

ROZDZIAŁ 2

PRZEJŚCIE TRANZYTOWE

Artykuł 37

Zakres niniejszego rozdziału

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do cieśnin używanych do żeglugi międzynarodowej między jedną częścią morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej a drugą częścią morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej.

Artykuł 38

Prawo przejścia tranzytowego

1. W cieśninach wymienionych w artykule 37 wszystkie statki morskie i powietrzne korzystają bez przeszkód z prawa przejścia tranzytowego. Z prawa tego nie można jednak korzystać, jeżeli cieśnina znajduje się między wyspą należąca do państwa położonego nad cieśniną a jego lądem stałym, o ile przy wyspie od strony morza istnieje trasa wytyczona na wodach morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej, która to trasa jest równie dogodna z punktu widzenia warunków żeglugowych i hydrograficznych.
2. Przejście tranzytowe polega na korzystaniu, zgodnie z niniejszą częścią, z wolności żeglugi i przelotu wyłącznie w celu nieprzerwanego i szybkiego tranzytu przez cieśninę między jedną częścią morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej a drugą częścią morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej. Wymóg nieprzerwanego i szybkiego tranzytu nie stoi jednakże na przeszkodzie przejściu przez cieśninę w celu znalezienia się na terytorium państwa położonego nad cieśniną, opuszczenia go lub powrotu na nie zgodnie z warunkami wstępu na terytorium tego państwa.
3. Inne odpowiednie postanowienia niniejszej konwencji mają zastosowanie do wszelkich działań niepolegających na korzystaniu z prawa przejścia tranzytowego przez cieśninę.

Artykuł 39

Obowiązki statków morskich i powietrznych podczas przejścia tranzytowego

1. Korzystając z prawa przejścia tranzytowego, statki morskie i powietrzne:
 - (a) przechodzą przez cieśninę lub przelatują ponad nią bez żadnej zwłoki;
 - (b) powstrzymują się od groźby użycia lub użycia siły przeciwko suwerenności państw położonych nad cieśniną, ich terytorialnej integralności lub politycznej niezawisłości albo w jakikolwiek inny sposób sprzeczny z zasadami prawa międzynarodowego zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych;
 - (c) powstrzymują się od wszelkich działań innych niż te związane z normalnym trybem nieprzerwanego i szybkiego tranzytu, chyba że takie działania są konieczne z powodu siły wyższej lub krytycznej sytuacji;
 - (d) przestrzegają innych odpowiednich postanowień niniejszej części.
2. Statki morskie korzystające z przejścia tranzytowego:
 - (a) przestrzegają powszechnie przyjętych międzynarodowych przepisów, procedur i zasad praktyki odnoszących się do bezpieczeństwa na morzu, łącznie z międzynarodowymi przepisami o zapobieganiu zderzeniom na morzu;
 - (b) przestrzegają powszechnie przyjętych międzynarodowych przepisów, procedur i zasad praktyki w sprawie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia pochodzącego ze statków.
3. Statki powietrzne korzystające z przejścia tranzytowego:
 - (a) przestrzegają Reguł o Ruchu Powietrznym, ustanowionych przez Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego w takim zakresie, w jakim mają one zastosowanie do cywilnych statków powietrznych; państwowe statki powietrzne przestrzegają w zwykłych okolicznościach środków bezpieczeństwa przewidzianych w tych Regułach oraz działają z należyтым uwzględnieniem bezpieczeństwa żeglugi;
 - (b) prowadzą przez cały czas nasłuch na częstotliwości radiowej przyznanej im przez właściwy organ kontroli ruchu powietrznego, wyznaczony na podstawie porozumień międzynarodowych, albo odpowiedniej międzynarodowej częstotliwości radiowej, przeznaczonej do informowania o niebezpieczeństwie.

Artykuł 40

Działalność badawcza i obserwacje hydrograficzne

Obce statki, włączając w to statki przeznaczone do naukowych badań morza i obserwacji hydrograficznych, nie mogą prowadzić podczas przejścia tranzytowego przez cieśniny żadnej działalności badawczej ani obserwacji hydrograficznych bez uprzedniej zgody państw położonych nad cieśninami.

Artykuł 41

Szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu w cieśninach używanych do żeglugi międzynarodowej

1. Zgodnie z niniejszą częścią państwa położone nad cieśninami mogą wyznaczać szlaki morskie i wprowadzać systemy rozgraniczenia ruchu w cieśninach, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia bezpiecznego przepływu statków.
2. Jeżeli okoliczności tego wymagają, państwa te mogą, po podaniu tego w należyty sposób do publicznej wiadomości, zastępować wyznaczone lub wprowadzone przez siebie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu innymi szlakami morskimi lub systemami rozgraniczenia ruchu.

3. Takie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu powinny być zgodne z powszechnie uznanymi normami międzynarodowymi.
4. Przed wyznaczeniem lub zmianą szlaków morskich albo wprowadzeniem lub zmianą systemów rozgraniczenia ruchu państwa położone nad cieśninami przedstawiają swoje propozycje właściwej organizacji międzynarodowej w celu ich zatwierdzenia. Organizacja ta może zatwierdzić tylko takie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu, jakie zostaną uzgodnione z państwami położonymi nad cieśninami, a następnie państwa te mogą je wyznaczyć, wprowadzić lub zmienić.
5. Jeżeli w odniesieniu do jakiejś cieśniny zaproponowano utworzenie szlaków morskich lub systemów rozgraniczenia ruchu na wodach dwóch lub więcej państw położonych nad cieśniną, państwa te współpracują ze sobą przy formułowaniu propozycji w porozumieniu z właściwą organizacją międzynarodową.
6. Państwa położone nad cieśninami wyraźnie zaznaczają wszystkie wyznaczone lub wprowadzone przez siebie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu na mapach, które podają w należyty sposób do publicznej wiadomości.
7. Statki korzystające z przejścia tranzytowego respektują wyznaczone szlaki morskie i przestrzegają systemów rozgraniczenia ruchu, które zostały utworzone zgodnie z niniejszym artykułem.

Artykuł 42

Ustawy i inne przepisy prawne państw położonych nad cieśninami dotyczące przejścia tranzytowego

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego rozdziału państwa położone nad cieśninami mogą wydawać ustawy i inne przepisy prawne dotyczące przejścia tranzytowego przez cieśniny odnośnie do wszystkich lub niektórych z niżej wymienionych spraw:
 - (a) bezpieczeństwa żeglugi i regulowania przepływu statków zgodnie z artykułem 41;
 - (b) zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia — przez wprowadzenie w życie stosownych przepisów międzynarodowych dotyczących dokonywania w cieśninie spuszczenia oleju i odpadów olejowych i innych szkodliwych substancji.
 - (c) w stosunku do statków rybackich — zapobiegania łowienu, w tym zasad rozmieszczania narzędzi połowowych;
 - (d) przyjmowania na pokład lub wydawania jakichkolwiek towarów lub walut albo przyjmowania bądź wysadzania ze statku jakichkolwiek osób, z naruszeniem ustaw i innych przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych państw położonych nad cieśninami.
2. Takie ustawy i inne przepisy prawne nie mogą wprowadzać formalnej lub faktycznej dyskryminacji wobec obcych statków, a stosowanie ich nie może prowadzić w praktyce do zniesienia, zakłócenia lub ograniczenia prawa przejścia tranzytowego określonego w niniejszym rozdziale.
3. Państwa położone nad cieśninami podają w należyty sposób do publicznej wiadomości informację o wszelkich takich ustawach i innych przepisach.
4. Obce statki morskie korzystające z prawa przejścia tranzytowego przestrzegają takich ustaw i innych przepisów.
5. Jeżeli statek morski lub statek powietrzny korzystający z immunitetu przysługującego obcemu państwu postępuje w sposób sprzeczny z takimi ustawami i innymi przepisami albo innymi postanowieniami niniejszej części, to państwo bandery statku morskiego lub państwo rejestracji statku powietrznego ponosi międzynarodową odpowiedzialność za wszelkie straty lub szkody wyrządzone państwom położonym nad cieśninami.

Artykuł 43**Urządzenia nawigacyjne i służące bezpieczeństwu oraz inny sprzęt pomocniczy, a także zapobieganie, zmniejszanie i kontrola zanieczyszczenia**

Państwa korzystające z cieśniny i państwa położone nad cieśniną powinny, na podstawie umowy, współpracować w sprawach:

- (a) budowy i utrzymywania w cieśninie w należyтым stanie urządzeń nawigacyjnych i służących bezpieczeństwu, a także innego sprzętu pomocniczego ułatwiającego żeglugę międzynarodową; oraz
- (b) zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia przez statki.

Artykuł 44**Obowiązki państw położonych nad cieśninami**

Państwa położone nad cieśninami nie powinny przeszkadzać przejściu tranzytowemu i powinny podawać w należyty sposób do publicznej wiadomości informacje o wszelkim znanym im niebezpieczeństwie zagrażającym żegludze w cieśninie lub przelotowi nad cieśniną. Nie można zawieszać prawa przejścia tranzytowego.

ROZDZIAŁ 3**NIESZKODLIWY PRZEPLYW****Artykuł 45****Nieszkodliwy przepływ**

1. Reżim prawny nieszkodliwego przepływu, przewidziany w rozdziale 3 części II, stosuje się do cieśnin używanych do żeglugi międzynarodowej:
 - (a) wyłączonych na podstawie ustępu 1 artykułu 38 spod reżimu prawnego przejścia tranzytowego; lub
 - (b) łączących część morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej z morzem terytorialnym innego państwa.
2. Nie można zawieszać prawa nieszkodliwego przepływu przez takie cieśniny.

CZĘŚĆ IV**PAŃSTWA ARCHIPELAGOWE****Artykuł 46****Użycie wyrażen**

Dla celów niniejszej konwencji:

- (a) „Państwo archipelagowe” oznacza państwo, które składa się w całości z jednego lub wielu archipelagów i może obejmować również inne wyspy;

Artykuł 49

Status prawny wód archipelagowych, przestrzeni powietrznej nad wodami archipelagowymi, jak również dna i jego podziemia

1. Suwerenność państwa archipelagowego rozciąga się na wody znajdujące się w obrębie archipelagowych linii podstawowych wytyczonych zgodnie z artykułem 47, zwane wodami archipelagowymi, niezależnie od ich głębokości lub odległości od wybrzeża.
2. Suwerenność ta rozciąga się na przestrzeń powietrzną nad wodami archipelagowymi, jak również na dno i jego podziemie oraz znajdujące się tam zasoby.
3. Suwerenność wykonywana jest z zastrzeżeniem postanowień niniejszej części.
4. Reżim prawny archipelagowego przejścia szlakiem morskim ustanowiony w niniejszej części nie wpływa w pozostałym zakresie na status wód archipelagowych, łącznie ze szlakami morskimi, ani na wykonywanie przez państwo archipelagowe suwerenności nad takimi wodami, przestrzenią powietrzną nad nimi, dnem takich wód i jego podziemiem oraz znajdującymi się tam zasobami.

Artykuł 50

Delimitacja wód wewnętrznych

W obrębie swoich wód archipelagowych państwo archipelagowe może wytyczać linie zamykające w celu delimitacji wód wewnętrznych, zgodnie z artykułami 9, 10 oraz 11.

Artykuł 51

Istniejące umowy, tradycyjne prawa do łowienia i istniejące kable podmorskie

1. Bez uszczerbku dla artykułu 49 państwo archipelagowe przestrzega istniejących umów z innymi państwami i uznaje tradycyjne prawa do łowienia oraz do innych, zgodnych z prawem, działań podejmowanych przez państwa bezpośrednio z nim sąsiadujące na określonych obszarach w obrębie wód archipelagowych. Sposób i warunki korzystania z takich praw oraz wykonywania działalności łącznie z rodzajem, zakresem i obszarami, do których mają one zastosowanie, są regulowane, na żądanie któregośkolwiek z zainteresowanych państw, umowami dwustronnymi zawieranymi przez te państwa. Prawa te nie mogą być przenoszone na państwa trzecie lub ich obywatele ani nie mogą być razem z nimi wykonywane.
2. Państwo archipelagowe godzi się na obecność istniejących kabli podmorskich położonych przez inne państwa i przechodzących przez jego wody bez dotykania brzegu. Państwo archipelagowe pozwala na konserwację i wymianę takich kabli po otrzymaniu odpowiedniej informacji o ich rozmieszczeniu i o zamiarze ich naprawy lub wymiany.

Artykuł 52

Prawo nieszkodliwego przepływu

1. Z zastrzeżeniem artykułu 53 i bez uszczerbku dla artykułu 50 statki wszystkich państw korzystają z prawa nieszkodliwego przepływu przez wody archipelagowe zgodnie z rozdziałem 3 części II.
2. Nie stosując formalnej ani faktycznej dyskryminacji wobec obcych statków, państwo archipelagowe może zawieszać czasowo, na określonych obszarach swoich wód archipelagowych, możliwość korzystania przez obce statki z prawa nieszkodliwego przepływu, jeżeli takie zawieszenie ma istotne znaczenie dla ochrony jego bezpieczeństwa. Zawieszenie staje się skuteczne dopiero po opublikowaniu w należyty sposób informacji o nim.

Artykuł 53**Prawo archipelagowego przejścia szlakami morskimi**

1. Państwo archipelagowe może wyznaczać szlaki morskie i położone nad nimi korytarze powietrzne nadające się do nieprzerwanego i szybkiego przejścia obcych statków morskich i powietrznych przez wody archipelagowe i przyległe morze terytorialne lub ponad takimi wodami i morzem terytorialnym.
2. Wszystkie statki morskie i powietrzne korzystają z prawa archipelagowego przejścia takimi szlakami morskimi i przelotu takimi korytarzami powietrznymi.
3. Archipelagowe przejście szlakami morskimi polega na korzystaniu, zgodnie z niniejszą konwencją, z prawa żeglugi i przelotu w zwyczajny sposób, wyłącznie w celu nieprzerwanego, szybkiego i niezakłóconego tranzytu między jedną częścią morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej a drugą częścią morza pełnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej.
4. Takie szlaki morskie i korytarze powietrzne, które przechodzą przez wody archipelagowe i przyległe morze terytorialne lub przestrzeń powietrzną ponad nimi, obejmują wszelkie trasy przejścia służące zwykle do międzynarodowej żeglugi przez wody archipelagowe lub do przelotu ponad nimi, a w obrębie takich tras wszystkie zwyczajne tory żeglugowe dla statków pod warunkiem, że nie jest konieczne wytyczanie równie dogodnych tras pomiędzy tymi samymi punktami wejścia i wyjścia.
5. Takie szlaki morskie i korytarze powietrzne oznacza się szeregiem nieprzerwanych linii osiowych od punktów wejścia na trasy przejścia do punktów wyjścia. Statki morskie i powietrzne korzystające z archipelagowego przejścia szlakiem morskim nie mogą podczas przejścia oddalać się na więcej niż na 25 mil morskich w każdą stronę od takich linii osiowych, przy czym takie statki morskie i powietrzne nie mogą zbliżyć się do wybrzeży bardziej niż na odległość 10% odległości pomiędzy najbliższymi punktami na wyspach graniczących ze szlakiem morskim.
6. Państwo archipelagowe, które wyznacza szlaki morskie zgodnie z niniejszym artykułem, może również ustanawiać systemy rozgraniczenia ruchu w celu zapewnienia bezpiecznego przepływu statków przez wąskie tory wodne na takich szlakach morskich.
7. Jeżeli wymagają tego okoliczności, państwo archipelagowe może, po podaniu tego w należyty sposób do publicznej wiadomości, zastępować szlaki morskie albo systemy rozgraniczenia ruchu poprzednio przez siebie wyznaczone lub wskazane innymi szlakami morskimi albo systemami rozgraniczenia ruchu.
8. Takie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu powinny odpowiadać powszechnie przyjętym przepisom międzynarodowym.
9. Wyznaczając lub zastępując szlaki morskie albo ustanawiając lub zastępując systemy rozgraniczenia ruchu, państwo archipelagowe przedstawia swoje propozycje właściwej organizacji międzynarodowej w celu ich zatwierdzenia. Organizacja może zatwierdzić jedynie takie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu, co do których państwo archipelagowe wyraziło zgodę, po czym państwo archipelagowe może je wyznaczyć, wskazać lub zastąpić.
10. Państwo archipelagowe wyraźnie zaznacza na mapach morskich, które powinny być przedstawione w należyty sposób do publicznej wiadomości, linie osiowe wyznaczonych przez siebie szlaków morskich oraz ustanowione przez siebie rozgraniczenia ruchu.
11. Podczas archipelagowego przejścia szlakami morskimi statki powinny respektować odpowiednie szlaki morskie i systemy rozgraniczenia ruchu, ustanowione zgodnie z niniejszym artykułem.
12. Jeżeli państwo archipelagowe nie wyznaczy szlaków morskich lub korytarzy powietrznych, prawo archipelagowego przejścia szlakami morskimi może być wykonywane trasami normalnie używanymi do żeglugi międzynarodowej.

Artykuł 54**Obowiązki statków morskich i powietrznych podczas ich przejścia, działalność badawcza i obserwacyjna, obowiązki państwa archipelagowego oraz ustawy i inne przepisy prawne państwa archipelagowego dotyczące archipelagowego przejścia szlakami morskimi**

Artykuły 39, 40, 42 i 44 mają zastosowanie *mutatis mutandis* do archipelagowego przejścia szlakami morskimi.

CZĘŚĆ V**WYŁĄCZNA STREFA EKONOMICZNA****Artykuł 55****Specjalny reżim prawny wyłącznej strefy ekonomicznej**

Wyłączna strefa ekonomiczna jest to obszar znajdujący się poza granicami morza terytorialnego i przylegający do tego morza, który podlega specjalnemu reżimowi prawnemu ustalonymu w niniejszej części, zgodnie z którym prawa i jurysdykcja państwa nadbrzeżnego oraz prawa i wolności innych państw regulowane są przez stosowne postanowienia niniejszej konwencji.

Artykuł 56**Prawa, jurysdykcja i obowiązki państwa nadbrzeżnego w wyłącznej strefie ekonomicznej**

1. Państwo nadbrzeżne ma w wyłącznej strefie ekonomicznej:

- (a) suwerenne prawa w celu badania, eksploatacji i ochrony zasobów naturalnych, zarówno żywych, jak i nieożywionych, wód morskich pokrywających dno, a także dna morskiego i jego podziemia oraz w celu gospodarowania tymi zasobami, jak również w odniesieniu do innych przedsięwzięć w zakresie gospodarczego badania i eksploatacji strefy, takich jak wytwarzanie energii poprzez wykorzystanie wody, prądów i wiatrów;
- (b) jurysdykcję przewidzianą w odpowiednich postanowieniach niniejszej konwencji w odniesieniu do:
 - (i) budowania i wykorzystywania sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji;
 - (ii) badań naukowych morza;
 - (iii) ochrony i zachowania środowiska morskiego;
- (c) inne prawa i obowiązki przewidziane w niniejszej konwencji.

2. Korzystając ze swoich praw i wypełniając swoje obowiązki w wyłącznej strefie ekonomicznej na podstawie niniejszej konwencji, państwo nadbrzeżne uwzględnia w należyty sposób prawa i obowiązki innych państw i postępuje w sposób zgodny z postanowieniami niniejszej konwencji.

3. Prawa wymienione w niniejszym artykule w odniesieniu do dna morskiego i jego podziemia są wykonywane zgodnie z częścią VI.

Artykuł 57**Szerokość wyłącznej strefy ekonomicznej**

Wyłączna strefa ekonomiczna nie może sięgać dalej niż 200 mil morskich od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego.

Artykuł 58**Prawa i obowiązki innych państw w wyłącznej strefie ekonomicznej**

1. Z zastrzeżeniem stosownych postanowień niniejszej konwencji wszystkie państwa, zarówno nadbrzeżne, jak i śródlądowe, korzystają w wyłącznej strefie ekonomicznej z wymienionych w artykule 87 wolności żeglugi i przelotu, układania podmorskich kabli i rurociągów oraz innych, zgodnych z prawem międzynarodowym, sposobów korzystania z morza, jakie wiążą się z tymi wolnościami w związku z używaniem statków morskich i powietrznych oraz podmorskich kabli i rurociągów, o ile jest to zgodne z innymi postanowieniami niniejszej konwencji.
2. Artykuły od 88 do 115 oraz inne stosowne normy prawa międzynarodowego mają zastosowanie do wyłącznej strefy ekonomicznej o tyle, o ile nie są sprzeczne z niniejszą częścią.
3. Korzystając ze swoich praw i wypełniając obowiązki w wyłącznej strefie ekonomicznej zgodnie z niniejszą konwencją, państwa w należyty sposób uwzględniają prawa i obowiązki państwa nadbrzeżnego oraz przestrzegają ustaw i innych przepisów prawnych, wydanych przez państwa nadbrzeżne zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji i innymi normami prawa międzynarodowego, o ile nie są one sprzeczne z niniejszą częścią.

Artykuł 59**Podstawy rozstrzygnięcia konfliktów dotyczących przyznania
praw i jurysdykcji w wyłącznej strefie ekonomicznej**

Jeżeli niniejsza konwencja nie przyznaje praw lub jurysdykcji w wyłącznej strefie ekonomicznej państwu nadbrzeżnemu lub innym państwom i dochodzi do konfliktu interesów państwa nadbrzeżnego z interesami jakiegokolwiek innego państwa lub państw, to konflikt taki powinien być rozstrzygnięty w oparciu o zasadę słuszności i w świetle wszelkich odnośnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu znaczenia odnośnych interesów zarówno dla stron, jak i dla społeczności międzynarodowej jako całości.

Artykuł 60**Sztuczne wyspy, instalacje i konstrukcje w wyłącznej strefie ekonomicznej**

1. Państwo nadbrzeżne ma w wyłącznej strefie ekonomicznej wyłączne prawo budowania oraz wydawania pozwoleń i przepisów dotyczących budowy, eksploatacji i wykorzystywania:
 - (a) sztucznych wysp;
 - (b) instalacji i konstrukcji dla celów przewidzianych w artykule 56 i dla innych celów gospodarczych;
 - (c) instalacji i konstrukcji, które mogą zakłócać wykonywanie przez państwo nadbrzeżne swoich uprawnień w strefie.
2. Państwo nadbrzeżne posiada wyłączną jurysdykcję nad takimi sztucznymi wyspami, instalacjami i konstrukcjami, łącznie z jurysdykcją w zakresie wydawania ustaw i innych przepisów prawnych w sprawach celnych, skarbowych, sanitarnych i imigracyjnych, a także w sprawach bezpieczeństwa.

3. Informacja o zbudowaniu takich sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji powinna być w należyty sposób ogłoszona, a także powinny być utrzymane stałe środki ostrzegające o ich obecności. Wszelkie instalacje i konstrukcje, które zostały porzucone lub zużyte, powinny być usunięte dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi, z uwzględnieniem wszelkich przyjętych standardów międzynarodowych ustanowionych w tej dziedzinie przez właściwą organizację międzynarodową. Usuwając takie instalacje i konstrukcje, uwzględnia się również w należyty sposób działalność połowową, ochronę środowiska morskiego oraz prawa i obowiązki innych państw. Podaje się w należyty sposób do publicznej wiadomości informacje o głębokości, pozycji i rozmiarach każdej instalacji lub konstrukcji, która nie została całkowicie usunięta.

4. Jeżeli jest to konieczne, państwo nadbrzeżne może ustanowić wokół takich sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji strefy bezpieczeństwa o uzasadnionych rozmiarach, w obrębie których może ono stosować odpowiednie środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa zarówno żeglugi, jak i sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji.

5. Państwo nadbrzeżne określa szerokość stref bezpieczeństwa, uwzględniając odpowiednie standardy międzynarodowe. Strefy te są wytyczane w taki sposób, aby były one rozsądnie dostosowane do rodzaju i przeznaczenia sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji i aby nie przekraczały wokół nich odległości 500 metrów mierzonych od każdego punktu ich zewnętrznych krańców, z wyjątkami dopuszczanych przez powszechnie przyjęte standardy międzynarodowe lub zalecenia właściwych organizacji międzynarodowych. Informacje o zasięgu stref bezpieczeństwa ogłasza się w należyty sposób.

6. Wszystkie statki powinny respektować te strefy bezpieczeństwa oraz powinny przestrzegać powszechnie przyjęte standardy międzynarodowe dotyczące żeglugi w sąsiedztwie sztucznych wysp, instalacji, konstrukcji i stref bezpieczeństwa.

7. Nie można tworzyć sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji oraz stref bezpieczeństwa wokół nich, jeżeli mogłoby to przeszkadzać w korzystaniu z uznanych szlaków morskich o istotnym znaczeniu dla żeglugi międzynarodowej.

8. Sztuczne wyspy, instalacje i konstrukcje nie mają statusu wysp. Nie mają własnego morza terytorialnego, a ich obecność nie wpływa na delimitację morza terytorialnego, wyłącznej strefy ekonomicznej lub szelfu kontynentalnego.

Artykuł 61

Zachowanie żywych zasobów

1. Państwo nadbrzeżne określa wielkość dopuszczalnego połowu żywych zasobów w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej.

2. Uwzględniając najlepsze dostępne mu dane naukowe, państwo nadbrzeżne zapewnia ochronę żywych zasobów wyłącznej strefy ekonomicznej przed niebezpieczeństwem przełowienia, poprzez stosowanie właściwych środków w celu zachowania ich i właściwego gospodarowania nimi. W razie potrzeby państwo nadbrzeżne i właściwe organizacje międzynarodowe, zarówno subregionalne, regionalne, jak i światowe, współpracują ze sobą dla osiągnięcia tego celu.

3. Środki takie zmierzają również do utrzymania lub odtworzenia populacji poławianych gatunków na poziomie zapewniającym stałą, maksymalną wydajność, określoną z uwzględnieniem odpowiednich czynników środowiskowych i gospodarczych, łącznie z gospodarczymi potrzebami nadbrzeżnych społeczności rybackich i szczególnymi wymaganiami państw rozwijających się, oraz z uwzględnieniem metod łowienia, wzajemnej zależności stad, a także wszelkich powszechnie zalecanych minimalnych międzynarodowych standardów subregionalnych, regionalnych lub światowych.

4. Stosując takie środki, państwo nadbrzeżne uwzględnia ich wpływ na gatunki współżyjące z gatunkami poławianymi lub zależne od nich, w celu utrzymania lub odtworzenia populacji takich gatunków współżyjących lub zależnych powyżej poziomu, przy którym ich reprodukcja mogłaby być poważnie zagrożona.

5. Posiadane informacje naukowe, dane statystyczne dotyczące ilości złowionych ryb oraz inne dane dotyczące zachowania stad ryb są upowszechniane i systematycznie przekazywane za pośrednictwem właściwych międzynarodowych organizacji subregionalnych, regionalnych lub światowych, z udziałem wszystkich zainteresowanych państw, łącznie z państwami, których obywatele zostali dopuszczeni do połowów w wyłącznej strefie ekonomicznej.

Artykuł 62

Wykorzystanie żywych zasobów

1. Bez uszczerbku dla artykułu 61 państwo nadbrzeżne popiera dążenie do optymalnego wykorzystania żywych zasobów wyłącznej strefy ekonomicznej.
2. Państwo nadbrzeżne określa swoją zdolność połowową w odniesieniu do żywych zasobów wyłącznej strefy ekonomicznej. Jeżeli państwo nadbrzeżne nie może pozyskać całego dopuszczalnego połowu, udostępnia ono innym państwom nadwyżkę dopuszczalnego połowu na podstawie umów lub innych układów, i zgodnie z zasadami, warunkami, ustawami i innymi przepisami prawnymi wymienionymi w ustępie 4, ze szczególnym uwzględnieniem postanowień artykułów 69 i 70, zwłaszcza w odniesieniu do wymienionych tam państw rozwijających się.
3. Dopuszczając inne państwa do swojej wyłącznej strefy ekonomicznej zgodnie z niniejszym artykułem, państwo nadbrzeżne uwzględnia wszelkie stosowne czynniki, *inter alia*, znaczenie żywych zasobów danego obszaru dla gospodarki tego zainteresowanego państwa nadbrzeżnego i jego inne narodowe interesy, postanowienia artykułów 69 i 70, potrzeby państw rozwijających się danego subregionu lub regionu w zakresie poławiania części nadwyżki i konieczność zmniejszenia trudności gospodarczych w państwach, których obywatele tradycyjnie poławiali w tej strefie, lub które wniosły istotny wkład w badania i ustalenie wielkości stad.
4. Obywatele innych państw łowiących w wyłącznej strefie ekonomicznej stosują wymagane środki mające na celu zachowanie żywych zasobów oraz przestrzegają innych zasad i warunków, ustalonych w ustawach i innych przepisach prawnych danego państwa nadbrzeżnego. Te ustawy i inne przepisy prawne powinny być zgodne z niniejszą konwencją i mogą dotyczyć, *inter alia*, następujących spraw:
 - (a) wydawania licencji dla rybaków, statków rybackich i sprzętu połowowego, w tym uiszczania opłat oraz innych form wynagrodzenia, które w przypadku rozwijających się państw nadbrzeżnych mogą polegać na właściwej rekompensacie w dziedzinie finansowania, wyposażania i rozwijania technologii przemysłu rybołówczego;
 - (b) określania gatunków, które mogą być poławiane, i ustalania kwot połowowych, zarówno w stosunku do poszczególnych stad lub grup stad, albo w stosunku do połowów dokonywanych przez obywateli danego państwa w oznaczonym czasie;
 - (c) określenia okresów i obszarów połowów, rodzajów, rozmiarów i liczby narzędzi połowowych oraz rodzajów, rozmiarów i liczby statków rybackich, które mogą być używane;
 - (d) ustalania wieku i rozmiarów ryb oraz innych gatunków, które mogą być poławiane;
 - (e) określania informacji wymaganych od statków rybackich, łącznie z danymi statystycznymi o połowach i nakładach połowowych oraz raportami o pozycji statku;
 - (f) żądania prowadzenia, z upoważnienia i pod kontrolą państwa nadbrzeżnego, określonych programów badań dotyczących rybołówstwa, a także określania zasad prowadzenia takich badań, w tym pobierania próbek, dysponowania takimi próbkami oraz przedstawiania związanych z tym danych naukowych;
 - (g) umieszczania przez państwo nadbrzeżne obserwatorów lub praktykantów na pokładzie takich statków;
 - (h) wyładowywania przez takie statki całości lub części połowu w portach państwa nadbrzeżnego;

- (i) warunków i zasad dotyczących wspólnych przedsięwzięć lub innych form współpracy;
- (j) wymagań w zakresie szkolenia personelu i przekazywania technologii w zakresie rybołówstwa, w tym wymagań w zakresie zwiększania zdolności państwa nadbrzeżnego do podejmowania badań dotyczących rybołówstwa;
- (k) procedur wykonawczych.

5. Państwa nadbrzeżne powiadamiają w należyty sposób o ustawach i innych przepisach prawnych dotyczących zachowania żywych zasobów i gospodarowania tymi zasobami.

Artykuł 63

Stada występujące w wyłącznych strefach ekonomicznych dwóch lub więcej państw nadbrzeżnych albo zarówno w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej, jak i na obszarze położonym poza strefą, lecz przyległym do niej

1. Jeżeli to samo stado albo stada współżyjących gatunków występują w wyłącznych strefach ekonomicznych dwóch lub więcej państw nadbrzeżnych, państwa te podejmują starania, bezpośrednio lub za pośrednictwem odpowiednich organizacji subregionalnych lub regionalnych, aby porozumieć się co do środków koniecznych dla skoordynowania i zapewnienia zachowania oraz rozwoju takich stad, bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszej części.

2. Jeżeli to samo stado lub stada współżyjących gatunków występują zarówno w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej, jak i na obszarze położonym poza i przyległym do niej, państwo nadbrzeżne i państwa poławiające takie stada na przyległym obszarze podejmują starania, bezpośrednio lub za pośrednictwem odpowiednich organizacji subregionalnych lub regionalnych, aby porozumieć się co do środków koniecznych dla zachowania tych stad na przyległym obszarze.

Artykuł 64

Gatunki migrujące

1. Państwo nadbrzeżne i inne państwa, których obywatele poławiają w danym regionie gatunki daleko migrujące wymienione w aneksie I, współpracują bezpośrednio lub za pośrednictwem odpowiednich organizacji międzynarodowych w celu zachowania i popierania optymalnego wykorzystania takich gatunków w całym regionie, zarówno w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej, jak i poza nią. W regionach, w których nie ma odpowiedniej organizacji międzynarodowej, państwo nadbrzeżne oraz inne państwa, których obywatele poławiają te gatunki w danym regionie, będą współpracować w celu utworzenia takiej organizacji i uczestniczyć w jej pracach.

2. Postanowienia ustępu 1 są stosowane w uzupełnieniu innych postanowień niniejszej części.

Artykuł 65

Ssaki morskie

Żadne z postanowień niniejszej części nie ogranicza prawa państwa nadbrzeżnego ani, odpowiednio do okoliczności, kompetencji organizacji międzynarodowej do zakazywania, ograniczania lub regulowania połowów ssaków morskich w większym stopniu, niż jest to przewidziane w niniejszej części. Państwa współpracują w celu zachowania ssaków morskich, a zwłaszcza starają się, za pośrednictwem odpowiednich organizacji międzynarodowych, zachować i badać walenie oraz gospodarować nimi.

Artykuł 66

Stada anadromiczne

1. Państwa, z rzek których pochodzą stada anadromiczne, są w pierwszej kolejności nimi zainteresowane i ponoszą za nie odpowiedzialność.
2. Państwo, z którego pochodzą stada anadromiczne, zapewnia ich zachowanie w drodze podejmowania odpowiednich środków regulujących połowy na wszystkich wodach położonych między lądem a zewnętrznymi granicami jej wyłącznej strefy ekonomicznej, a także połowy określone w ustępie 3 (b). Państwo pochodzenia może, po konsultacji z innymi państwami, o których mowa w ustępach 3 i 4, łowiącymi takie stada, ustalać wielkość całkowitego dopuszczalnego połowu stad pochodzących z jego rzek.
3. (a) Połowy stad anadromicznych mogą odbywać się tylko na wodach położonych między lądem a wewnętrznymi granicami wyłącznych stref ekonomicznych, z wyjątkiem takich przypadków, w których stosowanie niniejszego postanowienia powodowałoby trudności gospodarcze w państwie innym niż państwo pochodzenia. W odniesieniu do takich połowów dokonywanych poza zewnętrznymi granicami wyłącznych stref ekonomicznych zainteresowane państwa przeprowadzają konsultacje w celu osiągnięcia porozumienia co do zasad i warunków takich połowów, z należyтым uwzględnieniem wymagań zachowania tych stad oraz potrzeb państwa pochodzenia w odniesieniu do nich.
(b) Państwo pochodzenia współpracuje w celu zmniejszenia trudności gospodarczych w innych państwach połowiących te stada, biorąc pod uwagę normalne połowy dokonywane przez te państwa oraz sposób wykorzystywania przez nie stad, a także wszystkie obszary, na których połowy mają miejsce.
(c) Państwa, o których mowa w punkcie (b), które, na mocy porozumienia z państwem pochodzenia, uczestniczą w podejmowaniu środków zmierzających do odnowienia stad anadromicznych, zwłaszcza poprzez wydatki przeznaczone na ten cel, będą w sposób szczególny uwzględnione przez państwo pochodzenia w połowach stad pochodzących z ich rzek.
(d) Zapewnienie przestrzegania przepisów dotyczących stad anadromicznych poza wyłączną strefą ekonomiczną następuje na podstawie umowy pomiędzy państwem pochodzenia i innymi zainteresowanymi państwami.
4. W przypadku gdy stada anadromiczne wędrują do wód lub przez wody położone między lądem a zewnętrznymi granicami wyłącznych stref ekonomicznych państwa innego niż państwo pochodzenia, państwo to współpracuje z państwem pochodzenia w zakresie zachowania tych stad i gospodarowania nimi.
5. Państwo pochodzenia stad anadromicznych i inne państwa połowiąjące te stada zawierają układy w celu wykonania postanowień niniejszego artykułu, jeżeli to uzasadnione, za pośrednictwem organizacji regionalnych.

Artykuł 67

Gatunki katadromiczne

1. Państwo nadbrzeżne, w którego wodach gatunki katadromiczne spędzają większą część życiowego swojego cyklu, ponosi odpowiedzialność za gospodarowanie tymi gatunkami i zapewnia wędrującym rybom możliwość wejścia na jego wody i wyjścia z nich.
2. Połowy gatunków katadromicznych odbywają się wyłącznie na wodach położonych między lądem a wewnętrzną granicą wyłącznych stref ekonomicznych. Połowy dokonywane w wyłącznych strefach ekonomicznych są regulowane przez niniejszy artykuł oraz przez inne postanowienia niniejszej konwencji dotyczące połowów w tych strefach.

3. W przypadku gdy ryby katadromiczne wędrują przez wyłączną strefę ekonomiczną innego państwa jako ryby młode lub dojrzewające, gospodarowanie takimi stadami, włączając w to połowy, jest regulowane umową zawartą przez państwo, o którym mowa w ustępie 1, z innym zainteresowanym państwem. Taka umowa powinna zapewniać racjonalne gospodarowanie tymi gatunkami i uwzględniać obowiązki państwa, o którym mowa w ustępie 1, w zakresie zachowania tych gatunków.

Artykuł 68

Gatunki osiadłe

Niniejsza część nie ma zastosowania do gatunków osiadłych określonych w artykule 77 ustęp 4.

Artykuł 69

Prawa państw śródlądowych

1. Państwa śródlądowe mają prawo do uczestniczenia, w oparciu o zasadę słuszności, w eksploatacji odpowiedniej części nadwyżki żywych zasobów w wyłącznych strefach ekonomicznych państw nadbrzeżnych tego samego subregionu, z uwzględnieniem odnośnych gospodarczych i geograficznych okoliczności dotyczących wszystkich zainteresowanych państw oraz w sposób zgodny z postanowieniami niniejszego artykułu i artykułów 61 i 62.

2. Warunki i zasady takiego uczestnictwa są ustalane przez zainteresowane państwa w dwustronnych, subregionalnych lub regionalnych umowach, uwzględniających między innymi :

- (a) potrzebę unikania szkodliwych następstw dla społeczności rybackich lub przemysłu rybołówczego państwa nadbrzeżnego;
- (b) zakres, w jakim, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu, państwo śródlądowe uczestniczy lub ma prawo uczestniczyć, na podstawie istniejących umów dwustronnych, subregionalnych i regionalnych, w eksploatacji żywych zasobów w wyłącznych strefach ekonomicznych innych państw nadbrzeżnych;
- (c) zakres, w jakim inne państwa śródlądowe i państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym uczestniczą w eksploatacji żywych zasobów wyłącznej strefy ekonomicznej państwa nadbrzeżnego, i wynikającą stąd potrzebę unikania szczególnego obciążenia takiego pojedynczego państwa nadbrzeżnego lub jego części;
- (d) potrzeby żywnościowe ludności odnośnych państw.

3. Jeżeli zdolność połowowa państwa nadbrzeżnego zbliża się do poziomu, przy którym ono samo będzie mogło dokonywać całego dopuszczalnego połowu żywych zasobów w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej, państwo to oraz inne zainteresowane państwa współpracują ze sobą w celu zawarcia słusznych układów dwustronnych, subregionalnych i regionalnych umożliwiających rozwijającym się państwom śródlądowym tego samego subregionu lub regionu udział w eksploatacji żywych zasobów w wyłącznych strefach ekonomicznych państw nadbrzeżnych tego subregionu lub regionu, stosownie do istniejących okoliczności i na warunkach zadowalających wszystkie strony. Wykonując niniejsze postanowienie, bierze się również pod uwagę czynniki wymienione w ustępie 2.

4. Rozwinięte państwa śródlądowe mają prawo, na podstawie postanowień niniejszego artykułu, do uczestniczenia w eksploatacji żywych zasobów jedynie w wyłącznych strefach ekonomicznych rozwiniętych państw nadbrzeżnych tego samego subregionu lub regionu, z uwzględnieniem zakresu, w jakim państwo nadbrzeżne, dając innym państwom dostęp do żywych zasobów swojej wyłącznej strefy ekonomicznej, wzięło pod uwagę potrzebę ograniczania do minimum szkodliwych następstw dla społeczności rybackich oraz trudności gospodarczych w państwach, których obywatele tradycyjnie połowiali w tej strefie.

5. Powyższe postanowienia stosuje się bez uszczerbku dla układów zawartych w subregionach i regionach, w których państwa nadbrzeżne mogą udzielać śródlądowym państwom tego samego subregionu lub regionu równych lub preferencyjnych praw do eksploatacji żywych zasobów w swoich wyłącznych strefach ekonomicznych.

Artykuł 70

Prawa państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym

1. Państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym mają prawo do uczestniczenia, w oparciu o zasadę słuszności, w eksploatacji odpowiedniej części nadwyżki żywych zasobów w wyłącznych strefach ekonomicznych państw nadbrzeżnych tego samego subregionu lub regionu, z uwzględnieniem odnośnych gospodarczych i geograficznych okoliczności dotyczących wszystkich zainteresowanych państw, oraz w sposób zgodny z postanowieniami niniejszego artykułu i artykułów 61 i 62.

2. Dla celów niniejszej części wyrażenie „państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym” oznacza państwa nadbrzeżne, łącznie z państwami położonymi nad morzami zamkniętymi lub półzamkniętymi, których sytuacja geograficzna uzależnia je od eksploatacji żywych zasobów wyłącznych stref ekonomicznych innych państw tego subregionu lub regionu, mającej na celu należyte zaopatrzenie w ryby, umożliwiające zaspokojenie potrzeb żywnościowych ich ludności lub części ludności, a także państwa nadbrzeżne, które nie mogą rościć praw do własnych wyłącznych stref ekonomicznych.

3. Warunki i zasady takiego uczestnictwa są ustalone przez zainteresowane państwa w dwustronnych, subregionalnych lub regionalnych umowach, uwzględniających między innymi :

- (a) potrzebę unikania szkodliwych następstw dla społeczności rybackich lub przemysłu rybołówczego państwa nadbrzeżnego;
- (b) zakres, w jakim zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu państwo o niekorzystnym położeniu geograficznym uczestniczy lub ma prawo do uczestniczenia, na podstawie istniejących umów dwustronnych, subregionalnych lub regionalnych, w eksploatacji żywych zasobów wyłącznych stref ekonomicznych innych państw nadbrzeżnych;
- (c) zakres, w jakim inne państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym i państwa śródlądowe uczestniczą w eksploatacji żywych zasobów wyłącznej strefy ekonomicznej państwa nadbrzeżnego, i wynikającą stąd potrzebę unikania szczególnego obciążenia takiego pojedynczego państwa nadbrzeżnego lub jego części;
- (d) potrzeby żywnościowe ludności odnośnych państw.

4. Jeżeli zdolność połowowa państwa nadbrzeżnego zbliża się do poziomu, przy którym będzie ono zdolne do dokonywania całego dopuszczalnego połowu żywych zasobów w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej, państwo to oraz inne zainteresowane państwa będą współpracować ze sobą w celu zawarcia układów dwustronnych, opartych o zasadę słuszności, subregionalnych lub regionalnych, umożliwiających rozwijającym się państwom o niekorzystnym położeniu geograficznym tego samego subregionu lub regionu udział w eksploatacji żywych zasobów wyłącznych stref ekonomicznych państw nadbrzeżnych tego subregionu lub regionu stosownie do istniejących okoliczności i na warunkach zadowalających wszystkie strony. Wykonując niniejsze postanowienie, bierze się również pod uwagę czynniki wymienione w ustępie 3.

5. Rozwinięte państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym mają prawo, zgodnie z niniejszym artykułem, do uczestniczenia w eksploatacji żywych zasobów jedynie w wyłącznych strefach ekonomicznych rozwiniętych państw nadbrzeżnych tego samego subregionu lub regionu, z uwzględnieniem zakresu, w jakim państwo nadbrzeżne, dając innym państwom dostęp do żywych zasobów swojej wyłącznej strefy ekonomicznej, wzięło pod uwagę potrzebę ograniczenia do minimum szkodliwych następstw dla społeczności rybackich oraz trudności gospodarczych w państwach, których obywatele tradycyjnie połowiali w tej strefie.

6. Powyższe postanowienia stosuje się bez uszczerbku dla układów zawartych w subregionach lub regionach, gdzie państwa nadbrzeżne mogą udzielać państwom o niekorzystnym położeniu geograficznym tego samego subregionu lub regionu równych lub preferencyjnych praw do eksploatacji żywych zasobów w swoich wyłącznych strefach ekonomicznych.

Artykuł 71

Przypadki niestosowania artykułów 69 i 70

Postanowienia artykułów 69 i 70 nie mają zastosowania do państwa nadbrzeżnego, którego gospodarka jest w przeważającym stopniu uzależniona od eksploatacji żywych zasobów jego wyłącznej strefy ekonomicznej.

Artykuł 72

Ograniczenia przenoszenia praw

1. Prawa do eksploatacji żywych zasobów, przewidziane w artykułach 69 i 70, nie mogą być przenoszone bezpośrednio lub pośrednio na państwa trzecie lub ich obywateli w formie dzierżawy lub licencji, poprzez tworzenie wspólnych przedsięwzięć lub w jakikolwiek inny sposób powodujący takie przeniesienie, chyba że państwa zainteresowane uzgodniły inaczej.
2. Powyższe postanowienie nie wyłącza prawa zainteresowanych państw do otrzymania pomocy technicznej lub finansowej od państw trzecich lub od organizacji międzynarodowych, której celem jest ułatwienie korzystania z praw zgodnie z artykułami 69 i 70, o ile nie spowoduje to następstw wymienionych w ustępie 1.

Artykuł 73

Zapewnienie przestrzegania ustaw i innych przepisów prawnych państwa nadbrzeżnego

1. Wykonując swoje suwerenne prawa do badania, eksploatacji, ochrony żywych zasobów i gospodarowania nimi w wyłącznej strefie ekonomicznej, państwo nadbrzeżne może stosować takie środki, łącznie z zastrzymaniem, inspekcją, zajęciem i wszczęciem postępowania sądowego, jakie okażą się konieczne dla zapewnienia przestrzegania ustaw i innych przepisów prawnych wydanych przez nie zgodnie z niniejszą konwencją.
2. Zajęte statki i ich załogi zwalniane są niezwłocznie po złożeniu zasadnej kaucji lub innego zabezpieczenia.
3. Sankcje karne państwa nadbrzeżnego za naruszenie ustaw i innych przepisów prawnych dotyczących rybołówstwa w wyłącznej strefie ekonomicznej nie mogą przewidywać, w braku odmiennego po rozumieniu między zainteresowanymi państwami, pozbawienia wolności ani jakiegokolwiek innej kary cielesnej.
4. W wypadku zajęcia lub zatrzymania obcego statku państwo nadbrzeżne niezwłocznie zawiadamia w właściwy sposób państwo bandery o podjętych działaniach i o karach, jakie zostały następnie wymierzone.

Artykuł 74**Delimitacja wyłącznej strefy ekonomicznej między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą**

1. Delimitacja wyłącznej strefy ekonomicznej między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą, następuje w drodze umowy na podstawie prawa międzynarodowego w rozumieniu artykułu 38 Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, w celu osiągnięcia rozwiązania opartego o zasadę słuszności.
2. Jeżeli w rozsądnym czasie nie uda się zawrzeć umowy, zainteresowane państwa korzystają z procedur przewidzianych w części XV.
3. Do czasu zawarcia umowy przewidzianej w ustępie 1 zainteresowane państwa podejmą wszelkie starania, w duchu zrozumienia i współpracy, aby doprowadzić do zawarcia tymczasowych układów o charakterze praktycznym oraz aby w takim okresie przejściowym nie utrudniać ani nie udaremniać zawarcia ostatecznej umowy. Układy takie nie powinny przesądzać ostatecznej delimitacji.
4. Jeżeli istnieje umowa obowiązująca zainteresowane państwa, to zagadnienia dotyczące delimitacji wyłącznej strefy ekonomicznej są rozstrzygane zgodnie z postanowieniami takiej umowy.

Artykuł 75**Mapy i wykazy współrzędnych geograficznych**

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszej części linie zewnętrznych granic wyłącznej strefy ekonomicznej i linie delimitacyjne określone zgodnie z artykułem 74 zaznacza się na mapach o takiej skali lub skalach, które nadają się do dokładnego zaznaczenia ich przebiegu. W razie potrzeby takie linie zewnętrznych granic lub linie delimitacyjne można zastąpić wykazami współrzędnych geograficznych punktów z określeniem podstawowych danych geodezyjnych.
2. Państwo nadbrzeżne podaje w należyty sposób do publicznej wiadomości takie mapy lub wykazy współrzędnych geograficznych oraz składa do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych kopię każdej takiej mapy lub wykazu.

CZĘŚĆ VI**SZELF KONTYNTENTALNY****Artykuł 76****Definicja szelfu kontynentalnego**

1. Szelf kontynentalny państwa nadbrzeżnego obejmuje dno morskie i podziemie obszarów podmorskich, które rozciągają się poza jego morzem terytorialnym na całej długości naturalnego przedłużenia jego terytorium lądowego aż do zewnętrznej krawędzi obrzeża kontynentalnego albo na odległość 200 mil morskich od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, jeżeli zewnętrzna krawędź obrzeża kontynentalnego nie sięga do tej odległości.
2. Szelf kontynentalny państwa nadbrzeżnego nie rozciąga się poza granice przewidziane w ustępach od 4 do 6.

3. Obrzeże kontynentalne stanowi podwodne przedłużenie masywu lądowego państwa nadbrzeżnego i składa się z dna i podziemia szelfu, zbocza i wzniesienia. Nie obejmuje ono dna oceanicznego na dużych głębokościach z jego grzbietami ani jego podziemia.
4. (a) Dla celów niniejszej konwencji państwo nadbrzeżne określa zewnętrzną krawędź obrzeża kontynentalnego wszędzie tam, gdzie obrzeże rozciąga się poza 200 mil morskich od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, za pomocą:
- (i) linii przeprowadzonej zgodnie z ustępem 7 względem najdalej wysuniętych zewnętrznych stałych punktów, gdzie w każdym z nich grubość skał osadowych stanowi co najmniej 1% najkrótszej odległości od takiego punktu do podnóża zbocza kontynentalnego, lub
 - (ii) linii przeprowadzonej zgodnie z ustępem 7 względem stałych punktów znajdujących się w odległości nie większej niż 60 mil morskich od podnóża zbocza kontynentalnego.
- (b) W przypadku braku dowodu przeciwnego podnóże zbocza kontynentalnego jest wyznaczone jako punkt maksymalnej zmiany stopnia nachylenia przy podstawie zbocza.
5. Punkty stałe tworzące linię zewnętrznych granic szelfu kontynentalnego na dnie morskim, przeprowadzoną zgodnie z ustępem 4 (a) (i) oraz (ii), znajdują się albo w odległości nieprzekraczającej 350 mil morskich od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, albo w odległości nieprzekraczającej 100 mil morskich od izobaty 2500 metrów, która jest linią łączącą punkty leżące na głębokości 2500 metrów.
6. Niezależnie od postanowień ustępu 5 na podmorskich grzbietach zewnętrzna granica szelfu kontynentalnego nie przekracza 350 mil morskich od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego. Ustęp ten nie ma zastosowania do podmorskich wzniesień, które są naturalnymi składnikami obrzeża kontynentalnego, takich jak jego płaskowyże, progi, wierzchołki, ławice i odnogi.
7. Państwo nadbrzeżne wytycza zewnętrzne granice swojego szelfu kontynentalnego tam, gdzie szelf rozciąga się poza 200 mil morskich od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, łącząc liniami prostymi o długości nieprzekraczającej 60 mil morskich stałe punkty określone za pomocą współrzędnych szerokości i długości geograficznej.
8. Informacje o granicach szelfu kontynentalnego rozciągającego się poza 200 milami morskimi od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, są przedstawiane przez państwo nadbrzeżne Komisji Granic Szelfu Kontynentalnego, utworzonej zgodnie z aneksem II, z uwzględnieniem sprawiedliwej reprezentacji geograficznej. Komisja wydaje zalecenia państwom nadbrzeżnym w sprawach dotyczących ustanowienia zewnętrznych granic ich szelfu kontynentalnego. Granice szelfu ustanowione przez państwo nadbrzeżne na podstawie tych zaleceń są ostateczne i wiążące.
9. Państwo nadbrzeżne składa do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych mapy i odpowiednie informacje, zawierające dane geodezyjne, trwale opisujące zewnętrzne granice jego szelfu kontynentalnego. Sekretarz Generalny podaje je w należyty sposób do publicznej wiadomości.
10. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają wpływu na kwestię delimitacji szelfu kontynentalnego między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą.

Artykuł 77

Prawa państwa nadbrzeżnego w odniesieniu do szelfu kontynentalnego

1. Państwo nadbrzeżne wykonuje suwerenne prawa w odniesieniu do szelfu kontynentalnego w celu jego badania i eksploatacji jego zasobów naturalnych.
2. Prawa przewidziane w ustępie 1 są wyłączne w tym znaczeniu, że jeżeli państwo nadbrzeżne nie prowadzi badań szelfu kontynentalnego ani nie eksploatuje jego zasobów naturalnych, nikt nie może podejmować takich działań bez wyraźnej zgody państwa nadbrzeżnego.

3. Prawa państwa nadbrzeżnego w odniesieniu do szelfu kontynentalnego nie są uzależnione od rzeczywistego lub formalnego zawładnięcia ani od jakiegokolwiek wyraźnego oświadczenia na ten temat.

4. Zasoby naturalne, o których mowa w niniejszej części, obejmują zasoby mineralne oraz inne nieożywione zasoby dna morskiego i jego podziemia, jak również organizmy żywe należące do gatunków osiadłych, to znaczy organizmy, które w stadium, gdy nadają się do połowu, albo pozostają nieruchome na dnie morskim lub pod nim, albo nie są zdolne do poruszania się inaczej, niż pozostając w stałym fizycznym kontakcie z dnem morskim lub jego podziemiem.

Artykuł 78

Status prawny wód pokrywających i przestrzeni powietrznej oraz prawa i wolności innych państw

1. Prawa państwa nadbrzeżnego w odniesieniu do szelfu kontynentalnego nie wpływają na status prawny wód pokrywających szelf ani przestrzeni powietrznej ponad tymi wodami.

2. Wykonywanie przez państwo nadbrzeżne jego praw w odniesieniu do szelfu kontynentalnego nie powinno naruszać ani powodować nieuzasadnionego zakłócenia żeglugi oraz innych praw i wolności innych państw przewidzianych w niniejszej konwencji.

Artykuł 79

Podmorskie kable i rurociągi na szelfie kontynentalnym

1. Wszystkie państwa mają prawo do układania na szelfie kontynentalnym podmorskich kabli i rurociągów, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.

2. Z zastrzeżeniem prawa państwa nadbrzeżnego do stosowania racjonalnych środków w celu badania szelfu kontynentalnego, eksploatacji jego zasobów naturalnych oraz zapobiegania, zmniejszania i kontrolowania zanieczyszczenia powodowanego przez rurociągi, państwo to nie może utrudniać układania lub konserwowania takich kabli lub rurociągów.

3. Wytyczenie trasy dla układania takich rurociągów na szelfie kontynentalnym wymaga zgody państwa nadbrzeżnego.

4. Żadne postanowienie niniejszej części nie narusza prawa państwa nadbrzeżnego do określania warunków układania kabli lub rurociągów, które wchodzą na jego terytorium lub morze terytorialne, ani jego jurysdykcji nad kablami i rurociągami zbudowanymi lub używanymi w związku z badaniem jego szelfu kontynentalnego lub eksploatacją jego zasobów albo używaniem sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji znajdujących się pod jego jurysdykcją.

5. Podczas układania podmorskich kabli lub rurociągów państwa zwracają należytą uwagę na istniejące już kable lub rurociągi. W szczególności nie powinny ulec pogorszeniu możliwości naprawy istniejących kabli lub rurociągów.

Artykuł 80

Sztuczne wyspy, instalacje i konstrukcje na szelfie kontynentalnym

Postanowienia artykułu 60 mają zastosowanie *mutatis mutandis* do sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji na szelfie kontynentalnym.

Artykuł 81

Wiercenia na szelfie kontynentalnym

Państwu nadbrzeżnemu przysługuje wyłączne prawo do wyrażania zgody i regulowania wierceń na szelfie kontynentalnym, niezależnie od ich celu.

Artykuł 82

Wpłaty i świadczenia w naturze w związku z eksploatacją szelfu kontynentalnego poza 200 milami morskimi

1. Państwo nadbrzeżne dokonuje wpłat lub świadczeń w naturze w związku z eksploatacją nieożywionych zasobów szelfu kontynentalnego poza 200 milami morskimi od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego.
2. Wpłaty i świadczenia są dokonywane co roku, z uwzględnieniem całej produkcji w danym miejscu po upływie pierwszych pięciu lat eksploatacji w tym miejscu. Wpłaty lub świadczenia w naturze za szósty rok wynoszą jeden procent wartości lub ilości produkcji w miejscu eksploatacji. Następnie stawka wzrasta o jeden procent rocznie za każdy kolejny rok aż do dwunastego roku, a potem pozostaje na poziomie siedmiu procent. Do produkcji nie wlicza się zasobów zużytych w związku z eksploatacją.
3. Państwo rozwijające się, które jest importerem netto zasobów mineralnych wydobywanych z jego szelfu kontynentalnego, jest zwolnione od dokonywania takich wpłat lub świadczeń w naturze w stosunku do tych zasobów mineralnych.
4. Wpłaty lub świadczenia w naturze są dokonywane za pośrednictwem Organizacji, która rozdziela je pomiędzy Państwa-Strony niniejszej konwencji na podstawie sprawiedliwych kryteriów, uwzględniając interesy i potrzeby państw rozwijających się, w szczególności tych spośród nich, które są najstabiliej rozwinięte, oraz państw śródlądowych.

Artykuł 83

Delimitacja szelfu kontynentalnego między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą

1. Delimitacja szelfu kontynentalnego między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą, następuje w drodze umowy na podstawie prawa międzynarodowego w rozumieniu artykułu 38 Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, w celu osiągnięcia sprawiedliwego rozwiązania.
2. Jeżeli w rozsądnym czasie nie udaje się zawrzeć umowy, zainteresowane państwa korzystają z procedur przewidzianych w części XV.
3. Do czasu zawarcia umowy przewidzianej w ustępie 1 zainteresowane państwa podejmują wszelkie starania, w duchu zrozumienia i współpracy, aby doprowadzić do zawarcia tymczasowych układów o charakterze praktycznym oraz aby w takim okresie przejściowym nie utrudniać ani nie udaremniać zawarcia ostatecznej umowy. Układy takie nie powinny przesądzać ostatecznej delimitacji.
4. Jeżeli istnieje umowa obowiązująca zainteresowane państwa, to zagadnienia dotyczące delimitacji szelfu kontynentalnego są rozstrzygane zgodnie z postanowieniami takiej umowy.

Artykuł 84

Mapy i wykazy współrzędnych geograficznych

1. Z zastrzeżeniem niniejszej części linie zewnętrznych granic szelfu kontynentalnego i linie delimitacyjne określone zgodnie z artykułem 83 zaznacza się na mapach o takiej skali lub skalach, które nadają się do do-

kładnego zaznaczenia ich przebiegu. W razie potrzeby takie linie zewnętrznych granic lub linie delimitacyjne można zastąpić wykazami współrzędnych geograficznych punktów z określeniem podstawowych danych geodezyjnych.

2. Państwo nadbrzeżne podaje w należyty sposób do publicznej wiadomości takie mapy lub wykazy współrzędnych geograficznych oraz składa do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych kopię każdej takiej mapy lub wykazu, natomiast dokumenty z zaznaczonymi liniami zewnętrznych granic szelfu kontynentalnego składa do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Organizacji.

Artykuł 85

Budowa tuneli

Postanowienia niniejszej części nie naruszają prawa państwa nadbrzeżnego do eksploatacji podziemia poprzez budowę tuneli, niezależnie od głębokości wody ponad tym podziemiem.

CZĘŚĆ VII

MORZE PEŁNE

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 86

Stosowanie postanowień niniejszej części

Postanowienia niniejszej części stosuje się do wszystkich części morza, które nie należą ani do wyłączonej strefy ekonomicznej, morza terytorialnego lub do wód wewnętrznych państwa ani do wód archipelagowych państwa archipelagowego. Niniejszy artykuł nie pociąga za sobą jakiegokolwiek ograniczenia wolności, z jakich korzystają wszystkie państwa w wyłączonej strefie ekonomicznej zgodnie z artykułem 58.

Artykuł 87

Wolność morza pełnego

1. Morze pełne jest otwarte dla wszystkich państw, zarówno nadbrzeżnych, jak i śródlądowych. Korzystanie z wolności morza pełnego odbywa się zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej konwencji i w innych normach prawa międzynarodowego. Wolność ta obejmuje między innymi, zarówno dla państw nadbrzeżnych, jak i śródlądowych :

- (a) wolność żeglugi;
- (b) wolność przelotu;
- (c) wolność układania podmorskich kabli i rurociągów, z zastrzeżeniem części VI;
- (d) wolność budowania sztucznych wysp oraz innych instalacji dozwolonych przez prawo międzynarodowe, z zastrzeżeniem części VI;

- (e) wolność łowienia, z zastrzeżeniem warunków określonych w rozdziale 2,
- (f) wolność badań naukowych, z zastrzeżeniem postanowień części VI i XIII.

2. Wszystkie państwa korzystają z tych wolności, uwzględniając należycie fakt, że inne państwa są również zainteresowane korzystaniem z wolności morza pełnego, jak również uwzględniając należycie prawa przewidziane w niniejszej konwencji w odniesieniu do działalności w Obszarze.

Artykuł 88

Wykorzystywanie morza pełnego wyłącznie do celów pokojowych

Morze pełne jest wykorzystywane wyłącznie do celów pokojowych.

Artykuł 89

Nieważność roszczeń do suwerenności nad morzem pełnym

Żadne państwo nie może w sposób ważny zgłaszać roszczeń do poddania swej suwerenności jakiegokolwiek części morza pełnego.

Artykuł 90

Prawo do żeglugi

Każde państwo, zarówno nadbrzeżne, jak i śródlądowe, ma prawo do tego, aby statki podnosząc jego banderę, żeglowały po morzu pełnym.

Artykuł 91

Przynależność państwowa statków

1. Każde państwo określa warunki przyznawania statkom swojej przynależności państwowej, rejestracji statków na swoim terytorium oraz przyznawania prawa podnoszenia swojej bandery. Statki posiadają przynależność tego państwa, którego banderę mają prawo podnosić. Pomiędzy państwem a statkiem powinna istnieć rzeczywista więź.
2. Każde państwo wydaje statkom, którym przyznało prawo podnoszenia swojej bandery, dokumenty potwierdzające takie prawo.

Artykuł 92

Status statków

1. Statki pływają pod banderą tylko jednego państwa i podlegają, poza wyjątkami wyraźnie przewidzianymi przez umowy międzynarodowe lub niniejszą konwencję, jego wyłącznej jurysdykcji na morzu pełnym. Statek nie może zmieniać swojej bandery podczas podróży lub postoju w porcie, poza przypadkami rzeczywistego przeniesienia własności lub zmiany rejestracji.
2. Statek, który pływa pod banderami dwóch lub więcej państw, których używa według własnego uznania nie może wobec jakiegokolwiek innego państwa powoływać się na żadną z tych przynależności i może być traktowany na równi ze statkiem nieposiadającym żadnej przynależności państwowej.

Artykuł 93**Statki podnoszące banderę Narodów Zjednoczonych, organizacji wyspecjalizowanych Narodów Zjednoczonych i Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej**

Postanowienia artykułów poprzedzających nie naruszają praw statków pozostających w oficjalnej służbie Narodów Zjednoczonych, ich organizacji wyspecjalizowanych lub Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, podnoszących banderę tych organizacji.

Artykuł 94**Obowiązki państwa bandery**

1. Każde państwo skutecznie wykonuje swoją jurysdykcję i kontrolę w dziedzinie administracyjnej, technicznej i socjalnej nad statkami podnoszącymi jego banderę.

2. W szczególności każde państwo:

- (a) prowadzi rejestr statków zawierający nazwy i dane o statkach podnoszących jego banderę, z wyjątkiem tych statków, które zostały wyłączone spod powszechnie przyjętych przepisów międzynarodowych ze względu na ich niewielkie rozmiary, oraz
- (b) poddaje swojej jurysdykcji, zgodnie ze swoim prawem krajowym, każdy statek podnoszący jego banderę oraz jego kapitana, oficerów i załogę w odniesieniu do spraw administracyjnych, technicznych i socjalnych dotyczących danego statku.

3. Każde państwo stosuje wobec statków podnoszących jego banderę środki konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa na morzu, dotyczące *inter alia*:

- (a) budowy, wyposażenia i zdolności statku do żeglugi;
- (b) składu osobowego, warunków pracy oraz szkolenia załóg przy uwzględnieniu właściwych aktów międzynarodowych;
- (c) używania sygnałów, utrzymywania łączności i zapobiegania zderzeniom.

4. Środki te obejmują takie środki, które są konieczne dla zapewnienia:

- (a) by każdy statek przed rejestracją, a po niej w odpowiednich odstępach czasu, podlegał inspekcji dokonywanej przez wykwalifikowanego inspektora morskiego i by posiadał na pokładzie takie mapy, publikacje żeglarskie oraz wyposażenie i przyrządy nawigacyjne, jakie są właściwe dla bezpiecznej żeglugi statku;
- (b) by każdy statek znajdował się pod kierownictwem kapitana i oficerów posiadających odpowiednie kwalifikacje, w szczególności w zakresie sztuki żeglarskiej, nawigacji, łączności i inżynierii morskiej i by ilość członków oraz kwalifikacje załogi były dostosowane do typu, rozmiarów, mechanizmów i wyposażenia statków;
- (c) by kapitan, oficerowie i, w odpowiednim zakresie, członkowie załogi dokładnie znali stosowne międzynarodowe przepisy dotyczące bezpieczeństwa życia na morzu, zapobiegania zderzeniom, zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczania morza oraz utrzymywania łączności radiowej, a także by mieli obowiązek przestrzegania tych przepisów.

5. Stosując środki wymienione w ustępach 3 i 4, każde państwo jest zobowiązane do przestrzegania powszechnie przyjętych międzynarodowych przepisów, procedur oraz praktyki i podjęcia wszelkich działań koniecznych dla zapewnienia ich przestrzegania.

6. Państwo, które ma oczywiste podstawy, by sądzić, że nie jest wykonywana właściwa jurysdykcja i kontrola w stosunku do statku, może zawiadomić o tych faktach państwo bandery. Po otrzymaniu takiego zawiadomienia państwo bandery powinno zbadać sprawę i, jeżeli to będzie wskazane, podjąć wszelkie działania konieczne dla poprawy sytuacji.

7. Każde państwo wszczyna dochodzenie, prowadzone przez należycie wykwalifikowaną osobę lub osoby albo pod kierunkiem takich osób, w sprawie każdego wypadku w żegludze morskiej lub innego zdarzenia na morzu pełnym, w którym uczestniczył statek płynący pod banderą tego państwa, który spowodował utratę życia lub poważne obrażenia ciała obywateli innego państwa albo poważne uszkodzenie statków lub instalacji innego państwa albo znaczną szkodę w środowisku morskim. Państwo bandery i to drugie państwo współpracują w prowadzeniu przez to drugie państwo dochodzenia co do takiego wypadku w żegludze lub innego zdarzenia.

Artykuł 95

Immunitet okrętów wojennych na morzu pełnym

Okręty wojenne na morzu pełnym korzystają z pełnego immunitetu jurysdykcyjnego wobec każdego państwa innego niż państwo bandery.

Artykuł 96

Immunitet statków używanych wyłącznie do służby rządowej niehandlowej

Statki będące własnością państwa lub przez nie eksploatowane, a używane wyłącznie do służby rządowej niehandlowej, korzystają na morzu pełnym z pełnego immunitetu jurysdykcyjnego wobec każdego państwa innego niż państwo bandery.

Artykuł 97

Jurysdykcja karna w sprawach zderzeń lub innych wypadków w żegludze

1. W przypadku zderzenia lub innego wypadku w żegludze dotyczącego statku na morzu pełnym, powodującego odpowiedzialność karną lub dyscyplinarną kapitana lub każdej innej osoby zatrudnionej na statku, postępowanie karne lub dyscyplinarne przeciwko takiej osobie może być wszczęte wyłącznie przed władzami sądowymi lub administracyjnymi państwa bandery albo państwa, którego obywatelstwo posiada ta osoba.
2. W sprawach dyscyplinarnych wyłącznie państwo, które wydało dyplom kapitański lub świadectwo kwalifikacyjne albo licencję, ma prawo, po przeprowadzeniu określonego prawem postępowania, do odebrania tych dokumentów, nawet wówczas, gdy ich posiadacz nie jest obywatelem państwa, które je wydało.
3. Żadne inne władze, poza władzami państwa bandery, nie mogą zarządzić zajęcia ani zatrzymania statku, nawet dla celów dochodzenia.

Artykuł 98

Obowiązek udzielania pomocy

1. Każde państwo zobowiązuje kapitana statku pływającego pod jego banderą, o ile kapitan może to uczynić bez narażenia na poważne niebezpieczeństwo statku, załogi lub pasażerów:
 - (a) do niesienia pomocy każdej osobie na morzu, znajdującej się w niebezpieczeństwie;
 - (b) do pospieszenia możliwie najszybciej na pomoc osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie, jeżeli został on powiadomiony o potrzebie udzielenia im pomocy, o ile można rozsądnie oczekiwać od niego takiego działania;
 - (c) do niesienia, po zderzeniu, pomocy drugiemu statkowi, jego załodze i pasażerom oraz, jeżeli to możliwe, do podania drugiemu statkowi nazwy własnego statku, swojego portu rejestracji oraz najbliższego go portu, do którego zawinie.

2. Każde państwo nadbrzeżne udziela poparcia tworzeniu, działaniu i utrzymywaniu odpowiedniej i skutecznej służby poszukiwawczej i ratowniczej w celu zapewnienia bezpieczeństwa na morzu i ponad nim oraz, jeżeli okoliczności tego wymagają, współdziała ono w tym celu z sąsiednimi państwami na podstawie wzajemnych umów regionalnych.

Artykuł 99

Zakaz przewożenia niewolników

Każde państwo stosuje skuteczne środki dla zapobiegania i karania przewozu niewolników na statkach uprawnionych do podnoszenia jego bandery oraz dla zapobiegania bezprawnemu używaniu jego bandery w tym celu. Każdy niewolnik, który znajdzie schronienie na statku, niezależnie od tego, pod jaką banderą pływa ten statek, staje się wolny *ipso facto*.

Artykuł 100

Obowiązek współpracy w zwalczaniu piractwa

Wszystkie państwa współdziałają w możliwie najszerszym zakresie w zwalczaniu piractwa na morzu pełnym lub w jakimkolwiek innym miejscu niepodlegającym jurysdykcji żadnego państwa.

Artykuł 101

Definicja piractwa

Każdy z następujących czynów stanowi piractwo:

- (a) wszelki bezprawny akt gwałtu, zatrzymania lub grabieży popełniony dla celów osobistych przez załogę lub pasażerów prywatnego statku lub samolotu i wymierzony:
 - (i) na morzu pełnym przeciwko innemu statkowi morskemu lub powietrznemu albo przeciwko osobom lub mieniu na pokładzie takiego statku morskiego lub powietrznego;
 - (ii) przeciwko statkowi morskemu lub powietrznemu, osobom lub mieniu w miejscu niepodlegającym jurysdykcji żadnego państwa;
- (b) wszelki akt dobrowolnego udziału w korzystaniu ze statku morskiego lub powietrznego, jeżeli jego sprawca wiedział o okolicznościach nadających takiemu statkowi charakter pirackiego statku morskiego lub powietrznego;
- (c) wszelki akt podżegania do popełnienia czynów określonych w punktach (a) i (b) lub wszelki akt celowego ułatwiania popełnienia takich czynów.

Artykuł 102

Akty piractwa popełnione przez okręt wojenny, rządowy statek morski lub powietrzny, którego załoga zbuntowała się

Akty piractwa określone w artykule 101, popełnione przez okręt wojenny, rządowy statek morski lub powietrzny, którego załoga zbuntowała się i przejęła kontrolę nad tym okrętem, statkiem morskim lub powietrznym, traktuje się na równi z czynami popełnionymi przez prywatny statek morski lub powietrzny.

Artykuł 103

Definicja pirackiego statku morskiego lub powietrznego

Statek morski lub powietrzny uważa się za piracki, jeżeli osoby, które nim zawładnęły, zamierzają użyć go do popełnienia jednego z czynów wymienionych w artykule 101. To samo dotyczy statku morskiego lub powietrznego, który został użyty do popełnienia takiego czynu, dopóki pozostaje on pod kontrolą osób winnych popełnienia tego czynu.

Artykuł 104

Zachowanie lub utrata przynależności państwowej przez piracki statek morski lub powietrzny

Statek morski lub powietrzny może zachować swoją przynależność państwową, chociaż stał się pirackim statkiem morskim lub powietrznym. O zachowaniu lub utracie przynależności państwowej decyduje prawo państwa, które przynależność tę przyznało.

Artykuł 105

Zajęcie pirackiego statku morskiego lub powietrznego

Na morzu pełnym lub w każdym innym miejscu, niepodlegającym jurysdykcji żadnego państwa, każde państwo może zająć piracki statek morski lub powietrzny opanowany przez piratów i znajdujący się w ich władaniu oraz aresztować osoby i zająć mienie znajdujące się na pokładzie. Sądy państwa, które dokonało zajęcia, mogą orzekać o wymiarze kary oraz mogą określać środki, jakie należy przedsięwziąć wobec statków morskich, powietrznych lub mienia, z uwzględnieniem praw osób trzecich działających w dobrej wierze.

Artykuł 106

Odpowiedzialność za zajęcie bez dostatecznych podstaw

Jeżeli zajęcie statku morskiego lub powietrznego, podejrzanego o piractwo, zostało dokonane bez dostatecznych podstaw, wówczas państwo, które dokonało zajęcia, ponosi odpowiedzialność wobec państwa przynależności państwowej statku morskiego lub powietrznego za wszelkie straty lub szkody spowodowane zajęciem.

Artykuł 107

Statki morskie lub powietrzne, które są uprawnione do zajęcia z powodu piractwa

Zajęcia z powodu piractwa mogą dokonywać tylko okręty wojenne lub samoloty wojskowe albo inne statki morskie lub powietrzne, które posiadają wyraźne znaki rozpoznawcze świadczące o tym, że pozostają one w służbie rządowej i że są upoważnione do takich działań.

Artykuł 108

Nielegalny handel narkotykami lub substancjami psychotropowymi

1. Wszystkie państwa współpracują w zwalczaniu nielegalnego handlu narkotykami i substancjami psychotropowymi uprawianego przez statki na morzu pełnym z naruszeniem międzynarodowych konwencji.

2. Każde państwo, które ma uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że statek podnoszący jego banderę zajmuje się nielegalnym handlem narkotykami lub substancjami psychotropowymi, może zwrócić się do innych państw z prośbą o współdziałanie w zwalczaniu takiego handlu.

Artykuł 109

Nielegalne nadawanie audycji z morza pełnego

1. Wszystkie państwa współpracują w zwalczaniu nadawania audycji bez upoważnienia z morza pełnego.
2. Dla celów niniejszej konwencji „nadawanie audycji bez upoważnienia” oznacza sprzeczny z przepisami międzynarodowymi przekaz dźwiękowych audycji radiowych lub telewizyjnych ze statku lub instalacji na morzu pełnym z przeznaczeniem do powszechnego odbioru, jednak z wyjątkiem przekazywania wezwań o ratunek.
3. Każda osoba, która nadaje nielegalne audycje, może być postawiona przed sądem:
 - (a) państwa bandery statku;
 - (b) państwa rejestracji instalacji;
 - (c) państwa, którego osoba ta jest obywatelem;
 - (d) każdego państwa, gdzie przekazy mogą być odbierane; lub
 - (e) każdego innego państwa, w którym przekazy te zakłóciły uprawnioną łączność radiową.
4. Na morzu pełnym państwo, któremu przysługuje jurysdykcja zgodnie z ustępem 3, może, w sposób zgodny z artykułem 110, aresztować każdą osobę lub zatrzymać każdy statek, jeżeli nadają one nielegalne audycje, oraz może zająć aparaturę nadawczą.

Artykuł 110

Prawo wizyty

1. Z wyjątkiem przypadków, gdy akty ingerencji wynikają z uprawnień przyznanych w umowie międzynarodowej, okręt wojenny, który spotyka na morzu pełnym obcy statek, inny niż statek korzystający z pełnego immunitetu przewidzianego w artykułach 95 i 96, nie ma prawa poddawać go rewizji, chyba że istnieje uzasadnione podejrzenie:
 - (a) że statek zajmuje się piractwem;
 - (b) że statek zajmuje się handlem niewolnikami;
 - (c) że statek zajmuje się nadawaniem nielegalnych audycji i państwu bandery okrętu wojennego przysługuje jurysdykcja zgodnie z artykułem 109;
 - (d) że statek nie posiada przynależności państwowej lub
 - (e) że statek, chociaż podnosi obcą banderę lub odmawia pokazania swojej bandery, posiada w rzeczywistości tę samą przynależność państwową co okręt wojenny.
2. W wypadkach przewidzianych w ustępie 1 okręt wojenny może przystąpić do sprawdzania, czy statek ma prawo podnoszenia swojej bandery. W tym celu może on wystąpić do podejrzanego statku łódź pod dowództwem oficera. Jeżeli po sprawdzeniu dokumentów nadal istnieją podejrzenia, może on przeprowadzić dalszą kontrolę na statku, która powinna zostać dokonana z możliwie największą rozważą.
3. Jeżeli podejrzenia okażą się nieuzasadnione i jeżeli zatrzymany statek nie popełnił żadnego czynu, który by te podejrzenia usprawiedliwiały, należy wynagrodzić mu wszelkie wyrządzone straty lub szkody.
4. Niniejsze postanowienia mają zastosowanie *mutatis mutandis* do wojskowych statków powietrznych.
5. Niniejsze postanowienia mają również zastosowanie do wszelkich innych należycie upoważnionych statków morskich lub powietrznych, posiadających wyraźne znaki rozpoznawcze świadczące o tym, że pozostają one w służbie rządowej.

Artykuł 111

Prawo pościgu

1. Można wszcząć pościg za obcym statkiem, jeżeli właściwe władze państwa nadbrzeżnego mają dostateczne podstawy, aby podejrzewać, że statek ten naruszył ustawy i inne przepisy prawne tego państwa. Taki pościg musi się rozpocząć, gdy obcy statek lub jedna z jego łodzi znajduje się na wodach wewnętrznych, na wodach archipelagowych, morzu terytorialnym lub w strefie przyległej państwa ścigającego, i może być kontynuowany poza morzem terytorialnym lub strefą przyległą, pod warunkiem że pościg nie został przerwany. Nie jest konieczne, aby statek wydający rozkaz zatrzymania się obcemu statkowi, płynącemu przez morze terytorialne lub strefę przyległą, również tam się znajdował w chwili odbioru tego rozkazu przez statek wezwany. Jeżeli obcy statek znajduje się w strefie przyległej określonej w artykule 33, pościg można wszcząć tylko w związku z naruszeniem praw, dla których ochrony została ustanowiona ta strefa.
2. Prawo pościgu stosuje się *mutatis mutandis* do naruszeń w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym, łącznie ze strefami bezpieczeństwa wokół instalacji na szelfie kontynentalnym, ustaw i innych przepisów prawnych państwa nadbrzeżnego, mających zastosowanie zgodnie z niniejszą konwencją do wyłącznej strefy ekonomicznej lub szelfu kontynentalnego, łącznie z takimi strefami bezpieczeństwa.
3. Prawo pościgu ustaje z chwilą wejścia ściganego statku na morze terytorialne własnego państwa lub państwa trzeciego.
4. Pościg uważa się za wszczęty tylko pod warunkiem, że ścigający statek upewnił się za pomocą możliwych do zastosowania środków, jakimi dysponuje, że ścigany statek lub jedna z jego łodzi bądź też inne jednostki wspólnie z nim działające i używające ściganego statku jako swej bazy znajdują się w granicach morza terytorialnego albo, stosownie do okoliczności, w strefie przyległej lub w wyłącznej strefie ekonomicznej, lub nad szelfem kontynentalnym. Pościg można wszcząć wyłącznie po podaniu wizualnego lub dźwiękowego sygnału do zatrzymania się, z odległości pozwalającej na jego odbiór przez obcy statek.
5. Prawo pościgu może być wykonywane tylko przez okręty wojenne lub samoloty wojskowe albo przez inne statki morskie lub powietrzne, które posiadają wyraźne znaki rozpoznawcze świadczące o tym, że pozostają one w służbie rządowej i że są upoważnione do takich działań.
6. W przypadku gdy pościg dokonywany jest przez statek powietrzny:
 - (a) postanowienia ustępów od 1 do 4 mają zastosowanie *mutatis mutandis*;
 - (b) statek powietrzny, który wydaje polecenie zatrzymania się, sam powinien aktywnie ścigać statek, dopóki statek morski lub inny statek powietrzny państwa nadbrzeżnego, wezwany przez ten statek powietrzny, nie przybędzie, aby przejąć pościg, chyba że ten statek powietrzny jest w stanie samodzielnie zatrzymać statek morski. Dla usprawiedliwienia zatrzymania statku poza morzem terytorialnym nie wystarcza fakt dostrzeżenia przez statek powietrzny, że statek morski narusza prawo lub jest podejrzany o popełnienie przestępstwa, jeśli nie był on równocześnie wezwany do zatrzymania się i ścigany przez ten sam statek powietrzny lub przez inne statki morskie lub powietrzne, które kontynuowały pościg bez przerwy.
7. Zwolnienia statku zatrzymanego w miejscu podlegającym jurysdykcji państwa i eskortowanego do portu tego państwa w celu przeprowadzenia dochodzenia przez kompetentne władze nie można żądać tylko z tego powodu, że statek podczas tej podróży był eskortowany przez część wyłącznej strefy ekonomicznej lub morza pełnego, jeżeli okoliczności tego wymagały.
8. Jeżeli statek został zatrzymany poza morzem terytorialnym w okolicznościach, które nie usprawiedliwiają wykonywania prawa pościgu, należy mu wynagrodzić wszelkie wyrządzone straty i szkody.

Artykuł 112

Prawo do układania podmorskich kabli i rurociągów

1. Wszystkie państwa mają prawo do układania podmorskich kabli i rurociągów na dnie morza pełnego poza szelfem kontynentalnym.
2. Ustęp 5 artykułu 79 stosuje się do takich kabli i rurociągów.

Artykuł 113**Zerwanie lub uszkodzenie podmorskiego kabla lub rurociągu**

Każde państwo wydaje niezbędne ustawy i inne przepisy prawne, przewidujące karalność działań polegających na zerwaniu lub uszkodzeniu, umyślnie albo w skutek zawinionego niedbalstwa, przez statek podnoszący banderę tego państwa lub przez osobę podlegającą jego jurysdykcji, kabla elektrycznego wysokiego napięcia lub podmorskiego rurociągu na morzu pełnym, jak również podmorskiego kabla telegraficznego lub telefonicznego, co może doprowadzić do przerwania lub utrudnienia łączności telegraficznej albo telefonicznej. Niniejsze postanowienie ma również zastosowanie do wszelkich działań, których celem jest zerwanie lub uszkodzenie albo które mogą do niego doprowadzić. Jednakże nie ma ono zastosowania do zerwania lub uszkodzenia spowodowanego przez osoby, które działały wyłącznie w sposób uzasadniony w celu ratowania swojego życia albo ratowania swoich statków, po zastosowaniu wszelkich niezbędnych środków ostrożności dla uniknięcia takiego zerwania lub uszkodzenia.

Artykuł 114**Zerwanie lub uszkodzenia podmorskiego kabla lub rurociągu
dokonane przez właścicieli innego podmorskiego kabla lub rurociągu**

Każde państwo wydaje niezbędne ustawy i inne przepisy prawne dla zapewnienia, by osoby podlegające jego jurysdykcji, które są właścicielami podmorskiego kabla lub rurociągu pod morzem pełnym i które zerwą lub uszkodzą inny kabel lub rurociąg podczas układania lub naprawy swojego kabla lub rurociągu, poniosły koszty napraw.

Artykuł 115**Odszkodowanie za szkodę poniesioną przy unikaniu
uszkodzenia podmorskiego kabla lub rurociągu**

Każde państwo wydaje niezbędne ustawy i inne przepisy prawne dla zapewnienia, by właściciele statków, którzy mogą udowodnić, że poświęcili kotwicę, sieć lub inny sprzęt rybacki w celu uniknięcia uszkodzenia podmorskiego kabla lub rurociągu, otrzymali odszkodowanie od właściciela tego kabla lub rurociągu, pod warunkiem że uprzednio zastosowali wszelkie zasadne środki ostrożności.

ROZDZIAŁ 2**ZACHOWANIE ŻYWYCH ZASOBÓW MORZA PEŁNEGO
I GOSPODAROWNIE NIMI****Artykuł 116****Prawo do połowów na morzu pełnym**

Wszystkie państwa mają prawo do tego, aby ich obywatele dokonywali połowów, z zastrzeżeniem:

- (a) ich zobowiązań traktatowych;
- (b) praw i obowiązków, jak również interesów państw nadbrzeżnych przewidzianych, *inter alia*, w artykule 63 ustęp 2 i w artykułach od 64 do 67; oraz
- (c) postanowień niniejszego rozdziału.

Artykuł 117

Obowiązek państw przyjęcia wobec swoich obywateli środków w celu zapewnienia zachowania żywych zasobów morza pełnego

Wszystkie państwa mają obowiązek podjęcia lub współdziałania z innymi państwami w podejmowaniu wobec swoich obywateli środków koniecznych dla zachowania zasobów morza pełnego.

Artykuł 118

Współpraca państw w celu zachowania zasobów i w gospodarowaniu nimi

Państwa współpracują ze sobą w celu zachowania żywych zasobów i w gospodarowaniu nimi na obszarach morza pełnego. Państwa, których obywatele eksploatują takie same żywe zasoby lub różne żywe zasoby na tym samym obszarze, podejmują negocjacje w celu zastosowania środków niezbędnych dla zachowania tych żywych zasobów. Odpowiednio do potrzeb współdziałają one na rzecz powołania w tym celu subregionalnych lub regionalnych organizacji do spraw rybołówstwa.

Artykuł 119

Zachowanie żywych zasobów morza pełnego

1. Ustalając wielkość dopuszczalnego połowu i określając inne środki dla zachowania żywych zasobów morza pełnego, państwa:

- (a) stosują środki zmierzające, według najlepszych posiadanych przez państwa danych naukowych, do utrzymania lub odtworzenia populacji poławianych gatunków na poziomie zapewniającym stałą, maksymalną wydajność określoną z uwzględnieniem odpowiednich czynników środowiskowych i gospodarczych, łącznie ze szczególnymi wymaganiami państw rozwijających się oraz z uwzględnieniem metod połowów, wzajemnej zależności stad, a także wszelkich powszechnie zalecanych minimalnych międzynarodowych standardów subregionalnych, regionalnych lub światowych;
- (b) uwzględniają wpływ tych środków na gatunki współżyjące z gatunkami poławianymi lub zależne od nich, w celu utrzymania lub odtworzenia populacji takich gatunków współżyjących lub zależnych powyżej poziomu, przy którym ich reprodukcja mogłaby być poważnie zagrożona.

2. Posiadane informacje naukowe, dane statystyczne o połowach i nakładach połowowych oraz inne dane dotyczące zachowania stad ryb są upowszechniane i systematycznie przekazywane za pośrednictwem właściwych międzynarodowych organizacji subregionalnych, regionalnych lub światowych, z udziałem wszystkich zainteresowanych państw.

3. Zainteresowane państwa zapewnią, by środki dla zachowania żywych zasobów i ich stosowanie nie pociągnęły za sobą żadnej formalnej ani faktycznej dyskryminacji wobec rybaków jakiegokolwiek państwa.

Artykuł 120

Ssaki morskie

Artykuł 65 ma zastosowanie również do zachowania ssaków morskich na morzu pełnym i do gospodarowania nimi.

CZĘŚĆ VIII

REŻIM PRAWNY WYSP

Artykuł 121

Reżim prawny wysp

1. Wyspą jest ukształtowany w sposób naturalny obszar lądu, otoczony wodą, który pozostaje powyżej poziomu wody podczas przyływu.
2. Z wyjątkiem przewidzianym w ustępie 3, morze terytorialne, strefę przyległą, wyłączną strefę ekonomiczną i szelf kontynentalny wyspy określa się zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji, mającymi zastosowanie do innych obszarów lądowych.
3. Skąty, które nie nadają się do zamieszkania przez ludzi lub do samodzielnej działalności gospodarczej, nie mają ani wyłącznej strefy ekonomicznej, ani szelfu kontynentalnego.

CZĘŚĆ IX

MORZA ZAMKNIĘTE LUB PÓŁZAMKNIĘTE

Artykuł 122

Definicja

Dla celów niniejszej konwencji „morze zamknięte lub półzamknięte” oznacza zatokę, zbiornik morski lub morze otoczone przez dwa lub więcej państw i połączone z innym morzem lub oceanem wąskim ujściem albo składające się w całości lub w przeważającej części z mórz terytorialnych i wyłącznych stref ekonomicznych dwóch lub więcej państw nadbrzeżnych.

Artykuł 123

Współpraca państw położonych nad morzami zamkniętymi lub półzamkniętymi

Państwa położone nad morzami zamkniętymi lub półzamkniętymi powinny współpracować ze sobą w wykonywaniu swoich praw i obowiązków, przewidzianych przez niniejszą konwencję. W tym celu dążą one, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwej organizacji regionalnej, do:

- (a) koordynacji działań związanych z gospodarowaniem żywymi zasobami morza, ich zachowaniem, badaniem i eksploatacją;
- (b) koordynacji wykonywania swoich praw i obowiązków w zakresie ochrony i zachowania środowiska morskiego;
- (c) koordynacji swojej polityki badań naukowych i podejmowania, gdy jest to celowe, wspólnych programów badań naukowych na danym obszarze;
- (d) do zapraszania, gdy jest to celowe, innych zainteresowanych państw lub organizacji międzynarodowych do współpracy w stosowaniu postanowień niniejszego artykułu.

CZĘŚĆ X

PRAWO DOSTĘPU PAŃSTW ŚRÓDLĄDOWYCH DO MORZA I OD STRONY MORZA ORAZ WOLNOŚĆ TRANZYTU

Artykuł 124

Definicje

1. Dla celów niniejszej konwencji:

- (a) „państwo śródlądowe” oznacza państwo, które nie posiada wybrzeża morskiego;
- (b) „państwo tranzytowe” oznacza państwo posiadające wybrzeże morskie lub nieposiadające takiego wybrzeża, położone między państwem śródlądowym a morzem, przez którego terytorium odbywa się ruch tranzytowy;
- (c) „ruch tranzytowy” oznacza tranzyt osób, bagażu, towarów i środków transportu przez terytorium jednego lub więcej państw tranzytowych, jeżeli przejście przez takie terytorium, połączone lub niepołączone z przeladunkiem, magazynowaniem, podziałem masy towarowej lub zmianą sposobu przewozu, stanowi tylko część całej podróży, która rozpoczyna się lub kończy na terytorium państwa śródlądowego;
- (d) „środki transportu” oznaczają:
 - (i) tabor kolejowy, statki przeznaczone do pływania po morzach, jeziorach i rzekach oraz pojazdy drogowe;
 - (ii) tragarzy i zwierzęta juczne, jeżeli wymagają tego warunki lokalne.

2. Państwa śródlądowe i państwa tranzytowe mogą umówić się co do zaliczenia do środków transportu rurociągów i gazociągów oraz środków transportu innych niż te, które zostały wymienione w ustępie 1.

Artykuł 125

Prawo dostępu do morza i od strony morza oraz wolność tranzytu

1. Państwu śródlądowemu przysługuje prawo dostępu do morza i od strony morza, w celu wykonywania praw przewidzianych przez niniejszą konwencję, łącznie z prawami dotyczącymi wolności morza pełnego i wspólnego dziedzictwa ludzkości. W tym celu państwa śródlądowe korzystają z wolności tranzytu przez terytoria państw tranzytowych przy użyciu wszelkich środków transportu.
2. Zainteresowane państwa śródlądowe i państwa tranzytowe uzgadniają warunki i sposoby korzystania z wolności tranzytu w drodze umów dwustronnych, subregionalnych lub regionalnych.
3. Sprawując pełną władzę suwerenną nad swoim terytorium, państwa tranzytowe mają prawo do przedsięwzięcia wszelkich środków koniecznych do zapewnienia, aby prawa i ułatwienia przyznane państwu śródlądowemu w niniejszej części w żaden sposób nie naruszały ich uzasadnionych interesów.

Artykuł 126

Wyłączenie stosowania klauzuli największego uprzywilejowania

Klauzula największego uprzywilejowania nie ma zastosowania ani do postanowień niniejszej konwencji, ani do specjalnych umów dotyczących wykonywania prawa dostępu do morza i od strony morza, które ustanawiają prawa i ułatwienia ze względu na szczególne położenie geograficzne państw śródlądowych.

Artykuł 127

Cła, podatki i inne opłaty

1. Ruch tranzytowy nie podlega jakimkolwiek cłom, podatkom i innym opłatom, z wyjątkiem opłat pobieranych za konkretne usługi świadczone w związku z taki ruchem.
2. Za środki transportu używane w tranzycie oraz środki dostarczane państwu śródlądowym i przez nie używane nie pobiera się podatków lub opłat wyższych od tych, które pobierane są za używanie środków transportu państwa tranzytowego.

Artykuł 128

Strefy wolnocłowe i inne ułatwienia celne

Dla wygody ruchu tranzytowego mogą być ustanawiane, na podstawie umów zawieranych między państwami śródlądowymi i państwami tranzytowymi, strefy wolnocłowe lub inne ułatwienia celne w portach wejścia i wyjścia w Państwach tranzytowych.

Artykuł 129

Współpraca w dziedzinie budowy i doskonalenia środków transportu

Jeżeli w państwach tranzytowych nie ma środków transportu, które pozwalałyby na korzystanie z wolności tranzytu, albo jeżeli istniejące środki, łącznie z urządzeniami i wyposażeniem portowym, są w jakimkolwiek zakresie niewystarczające, zainteresowane państwa śródlądowe mogą współpracować w dziedzinie ich budowy lub doskonalenia.

Artykuł 130

Środki zmierzające do zapobiegania opóźnieniom albo innym trudnościom o charakterze technicznym w ruchu tranzytowym bądź do usuwania ich przyczyn

1. Państwa tranzytowe zastosują wszelkie odpowiednie środki zmierzające do zapobiegania opóźnieniom lub innym trudnościom o charakterze technicznym w ruchu tranzytowym.
2. W razie powstania takich opóźnień lub trudności, właściwe władze zainteresowanych państw tranzytowych i zainteresowanych państw śródlądowych będą współpracować w celu szybkiego usunięcia ich przyczyn.

Artykuł 131

Równe traktowanie w portach morskich

Statki podnoszące banderę państw śródlądowych korzystają w portach morskich z takiego samego traktowania, jakie przysługuje innym obcym statkom.

Artykuł 132

Przyznawanie większych ułatwień tranzytowych

Niniejsza konwencja w żaden sposób nie powoduje uchylecia ułatwień tranzytowych, które są większe niż ułatwienia przewidziane w niniejszej konwencji i które zostały uzgodnione przez Państwa-Strony niniejszej konwencji lub przyznane przez jakiekolwiek Państwo-Stronę. Niniejsza konwencja nie stoi również na przeszkodzie przyznawaniu w przyszłości większych ułatwień tranzytowych.

CZĘŚĆ XI

OBSZAR

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 133

Użycie wyrażeń

Dla celów niniejszej części:

- (a) „zasoby” oznaczają wszystkie stałe, płynne lub gazowe zasoby mineralne, *in situ*, w Obszarze na dnie morskim lub pod jego dnem, łącznie z konkretnymi polimetalicznymi;
- (b) zasoby uzyskiwane z Obszaru są określane jako „minerały”.

Artykuł 134

Zakres niniejszej części

1. Niniejsza część stosuje się do Obszaru.
2. Prowadzenie działalności w Obszarze jest regulowane postanowieniami niniejszej części.
3. Wymagania dotyczące przekazywania i publikowania map lub wykazów współrzędnych geograficznych przedstawiających granice, o których mowa w artykule 1 ustęp 1, są zawarte w części VI.
4. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają ustanowionych zewnętrznych granic szelfu kontynentalnego stosownie do części VI ani ważności umów dotyczących delimitacji między państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą.

Artykuł 135

Status prawny wód pokrywających i przestrzeni powietrznej

Ani postanowienia niniejszej części, ani prawa przyznane lub wykonywane na jej podstawie nie naruszają statusu prawnego wód pokrywających Obszar lub statusu prawnego przestrzeni powietrznej ponad tymi wodami.

ROZDZIAŁ 2

ZASADY RZĄDZĄCE OBSZAREM

Artykuł 136

Wspólne dziedzictwo ludzkości

Obszar i jego zasoby stanowią wspólne dziedzictwo ludzkości.

Artykuł 137**Status prawny Obszaru i jego zasobów**

1. Żadne państwo nie może zgłaszać roszczeń ani wykonywać suwerenności lub suwerennych praw nad jakąkolwiek częścią Obszaru lub jego zasobów ani też żadne państwo lub osoba fizyczna albo prawna nie może zawłaszczyć jakiejkolwiek jego części. Nie uznaje się żadnego takiego roszczenia lub wykonywania suwerenności albo suwerennych praw ani takiego zawłaszczenia.
2. Wszelkie prawa do zasobów Obszaru przystępują ludzkości jako całości, w której imieniu działa Organizacja. Zasoby te są niezbywalne. Jednakże minerały uzyskiwane z Obszaru mogą być zbywane, ale wyłącznie zgodnie z niniejszą częścią oraz z normami, przepisami i procedurami Organizacji.
3. Żadne państwo, osoba fizyczna lub osoba prawna nie mogą występować z roszczeniami w zakresie praw do minerałów uzyskiwanych z Obszaru, nie mogą nabywać takich praw lub korzystać z nich inaczej niż zgodnie z niniejszą częścią. W przeciwnym wypadku nie uznaje się żadnego roszczenia do takich praw ani ich nabycia lub ich wykonywania.

Artykuł 138**Ogólne postępowanie państw w stosunku do Obszaru**

Ogólne postępowanie państw w stosunku do Obszaru powinno być zgodne z postanowieniami niniejszej części, z zasadami zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych i innymi normami prawa międzynarodowego, w interesie utrzymania pokoju i bezpieczeństwa oraz popierania współpracy międzynarodowej i wzajemnego zrozumienia.

Artykuł 139**Obowiązek zapewnienia przestrzegania i odpowiedzialność za szkodę**

1. Państwa-Strony są zobowiązane do zapewniania, aby działalność w Obszarze, niezależnie od tego, czy jest prowadzona przez Państwa-Strony, przedsiębiorstwa państwowe, czy osoby fizyczne lub prawne, które mają przynależność Państw-Stron lub są skutecznie kontrolowane przez nie lub ich obywateli, była prowadzona zgodnie z niniejszą częścią. Taki sam obowiązek spoczywa na organizacjach międzynarodowych w odniesieniu do działalności w Obszarze prowadzonej przez te organizacje.
2. Bez uszczerbku dla norm prawa międzynarodowego i artykułu 22 aneksu III szkoda powstała w wyniku nieprzestrzegania przez Państwo-Stronę lub organizację międzynarodową obowiązków wynikających z niniejszej części powoduje powstanie odpowiedzialności. Państwa-Strony lub organizacje międzynarodowe działające wspólnie ponoszą odpowiedzialność solidarną. Jednakże Państwo-Strona nie ponosi odpowiedzialności za szkodę spowodowaną w wyniku nieprzestrzegania niniejszej części przez osobę, za którą ono poręczyło zgodnie z artykułem 153 ustęp 2(b), jeżeli Państwo-Strona zastosowało wszelkie niezbędne i odpowiednie środki w celu zapewnienia skutecznego przestrzegania, zgodnie z artykułem 153 ustęp 4 i artykułem 4 ustęp 4 aneksu III.
3. Państwa-Strony będące członkami organizacji międzynarodowych stosują odpowiednie środki w celu zapewnienia stosowania niniejszego artykułu w takim zakresie, w jakim dotyczy to tych organizacji.

Artykuł 140**Korzyści dla ludzkości**

1. Działalność w Obszarze określona szczegółowo w niniejszej części jest prowadzona z korzyścią dla ludzkości jako całości, niezależnie od geograficznego położenia państw, zarówno nadbrzeżnych, jak i śródlądowych,

ze szczególnym uwzględnieniem interesów i potrzeb państw rozwijających się i ludów, które nie uzyskały pełnej niepodległości lub innego autonomicznego statusu, uznanego przez Narody Zjednoczone, stosownie do Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego 1514 (XV) i innych odpowiednich rezolucji Zgromadzenia Ogólnego.

2. Organizacja zapewnia oparty o zasadę słuszności podział finansowych i innych ekonomicznych korzyści uzyskiwanych z działalności w Obszarze za pośrednictwem odpowiedniego systemu, na warunkach niedyskryminacji, zgodnie z artykułem 160 ustęp 2 (f) (i).

Artykuł 141

Wykorzystywanie Obszaru wyłącznie w celach pokojowych

Obszar jest dostępny dla wszystkich państw, zarówno nadbrzeżnych, jak i śródlądowych, dla wykorzystania wyłącznie w celach pokojowych, bez dyskryminacji i uszczerbku dla innych postanowień niniejszej części.

Artykuł 142

Prawa i uzasadnione interesy państw nadbrzeżnych

1. Działalność w Obszarze dotycząca złóż zasobów Obszaru, które są położone także w granicach jurysdykcji państwowej, prowadzona jest z odpowiednim uwzględnieniem praw i uzasadnionych interesów państwa nadbrzeżnego, w granicach jurysdykcji którego takie złoża się znajdują.

2. W celu uniknięcia naruszenia takich praw i interesów należy z zainteresowanym państwem prowadzić konsultację, włączając w to system uprzedniego zawiadomienia. Jeżeli działalność w Obszarze może mieć wpływ na eksploatację zasobów położonych w granicach jurysdykcji państwowej, wymagane jest uzyskanie wcześniejszej zgody zainteresowanego państwa nadbrzeżnego.

3. Zarówno postanowienia niniejszej części, jak i prawa przyznawane lub wykonywane na jej podstawie nie naruszają praw państw nadbrzeżnych do stosowania takich środków, zgodnych ze stosownymi postanowieniami części XII, jakie są niezbędne dla zapobiegania, zmniejszenia lub usuwania poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa dla ich wybrzeży lub związanych z nimi interesów, na skutek zanieczyszczenia lub zagrożenia zanieczyszczeniem albo w wyniku innych niebezpiecznych zdarzeń wynikających z działalności w Obszarze lub mających związek z taką działalnością.

Artykuł 143

Morskie badania naukowe

1. Morskie badania naukowe w Obszarze prowadzone są wyłącznie w celach pokojowych i dla korzyści ludzkości jako całości, zgodnie z częścią XIII.

2. Organizacja może prowadzić morskie badania naukowe dotyczące Obszaru i jego zasobów oraz może zawierać w tym celu kontrakty. Organizacja popiera i zachęca do prowadzenia morskich badań naukowych w Obszarze oraz koordynuje i rozpowszechnia dostępne wyniki tych badań i analiz.

3. Państwa-Strony mogą prowadzić morskie badania naukowe w Obszarze. Państwa-Strony popierają współpracę międzynarodową w zakresie morskich badań naukowych w Obszarze poprzez:

- (a) uczestniczenie w międzynarodowych programach i zachęcanie specjalistów z różnych krajów i z Organizacji do współpracy w morskich badaniach naukowych;
- (b) zapewnianie opracowania programów za pośrednictwem Organizacji i innych organizacji międzynarodowych, w zależności od okoliczności, dla uzyskania korzyści przez państwa rozwijające się i państwa mniej technicznie rozwinięte, w celu:

- (i) wzmocnienia ich potencjału badawczego;
 - (ii) szkolenia ich kadr i personelu Organizacji w zakresie metod badawczych i zastosowania wyników badań;
 - (iii) sprzyjania wykorzystaniu ich wykwalifikowanego personelu w badaniach na Obszarze;
- (c) skuteczne rozpowszechnianie dostępnych wyników badań i analiz za pośrednictwem Organizacji lub innych kanałów międzynarodowych.

Artykuł 144

Przekazywanie technologii

1. Organizacja podejmuje środki zgodnie z niniejszą konwencją:

- (a) w celu zdobycia technologii i naukowej wiedzy dotyczącej działalności w Obszarze, i
- (b) w celu popierania i zachęcania do przekazywania państwom rozwijającym się technologii i wiedzy naukowej, aby wszystkie Państwa-Strony z tego korzystały.

2. W tym celu Organizacja i Państwa-Strony współpracują ze sobą w zakresie popierania przekazywania technologii i wiedzy naukowej, dotyczącej działalności w Obszarze, aby Przedsiębiorstwo i wszystkie Państwa-Strony mogły uzyskiwać z tego korzyści. W szczególności inicjują one i popierają:

- (a) programy przekazywania na rzecz Przedsiębiorstwa i na rzecz państw rozwijających się technologii mających związek z działalnością w Obszarze, włączając w to, *inter alia*, ułatwienia w dostępie Przedsiębiorstwa i państw rozwijających się do odpowiedniej technologii na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach;
- (b) środki, których celem jest rozwój technologii Przedsiębiorstwa i krajowej technologii państw rozwijających się, w szczególności w celu stworzenia personelowi Przedsiębiorstwa i specjalistom z państw rozwijających się możliwości szkolenia w zakresie morskiej wiedzy i technologii oraz ich pełnego uczestnictwa w działalności w Obszarze.

Artykuł 145

Ochrona środowiska morskiego

W odniesieniu do działalności w Obszarze stosowane są, zgodnie z niniejszą konwencją, niezbędne środki w celu zapewnienia skutecznej ochrony środowiska morskiego przed szkodliwymi następstwami, jakie mogą wynikać z takiej działalności. W tym celu Organizacja przyjmuje odpowiednie zasady, przepisy i procedury, których celem jest *inter alia*:

- (a) zapobieganie, zmniejszanie i kontrola zanieczyszczenia środowiska morskiego oraz innych niebezpieczeństw dla tego środowiska, łącznie z wybrzeżem, przez zapobieganie zakłócaniu równowagi ekologicznej w środowisku morskim, ze szczególnym zwróceniem uwagi na potrzebę zabezpieczenia przed szkodliwymi skutkami działalności takiej jak wiercenie, bagrowanie, pogłębianie, zatapianie odpadów, budowa i obsługa lub konserwacja instalacji, rurociągów i innych urządzeń związanych z taką działalnością;
- (b) ochrona i zachowanie zasobów naturalnych Obszaru i zapobieganie wyrządzaniu szkody florze i faunie środowiska morskiego.

Artykuł 146

Ochrona życia ludzkiego

W odniesieniu do działalności w Obszarze stosowane są niezbędne środki w celu zapewnienia skutecznej ochrony życia ludzkiego. W tym celu Organizacja przyjmuje odpowiednie zasady, przepisy i procedury, aby uzupełnić prawo międzynarodowe zawarte w stosownych traktatach.

Artykuł 147

Koordinacja działalności w Obszarze i środowisku morskim

1. Działalność w Obszarze prowadzona jest z racjonalnym uwzględnieniem innych rodzajów działalności w środowisku morskim.
2. Instalacje służące do prowadzenia działalności w Obszarze powinny odpowiadać następującym warunkom:
 - (a) instalacje takie wznosi się, umieszcza i usuwa wyłącznie zgodnie z niniejszą częścią i z uwzględnieniem zasad, przepisów i procedur Organizacji. Informacja o wzniesieniu, umieszczeniu lub usunięciu takich instalacji musi być we właściwy sposób podana do publicznej wiadomości, jak również stałe środki ostrzegające o ich obecności powinny być utrzymywane;
 - (b) instalacje takie nie mogą być budowane, jeżeli stanowiłyby przeszkodę w korzystaniu z uznanych szlaków morskich, mających istotne znaczenie dla żeglugi międzynarodowej lub w obszarach intensywnej działalności rybołówczej;
 - (c) wokół takich instalacji będą utworzone strefy bezpieczeństwa z odpowiednim oznakowaniem, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zarówno żeglugi, jak i instalacji. Konfiguracja i położenie takich stref bezpieczeństwa powinny być tego rodzaju, by nie tworzyły one pasa utrudniającego zgodny z prawem dostęp do żeglugi lub utrudniającego żeglugę międzynarodowymi szlakami morskimi;
 - (d) instalacje takie będą wykorzystywane wyłącznie w celach pokojowych;
 - (e) instalacje takie nie mają statusu wysp. Nie mają one swojego własnego morza terytorialnego, a ich istnienie nie wpływa na delimitację morza terytorialnego, wyłącznej strefy ekonomicznej lub szelfu kontynentalnego.
3. Inna działalność w środowisku morskim powinna być prowadzona z racjonalnym uwzględnieniem działalności w Obszarze.

Artykuł 148

Udział państw rozwijających się w działalności w Obszarze

Popiera się skuteczny udział państw rozwijających się w działalności w Obszarze, w sposób szczegółowo przewidziany w niniejszej części, z odpowiednim uwzględnieniem ich szczególnych interesów i potrzeb, a zwłaszcza szczególnych potrzeb państw śródlądowych i państw o niekorzystnym położeniu geograficznym, w celu przewyższenia przeszkód wynikających z ich niekorzystnego położenia, z oddalenia od Obszaru i z trudności w dostępie do Obszaru.

Artykuł 149

Obiekty archeologiczne i historyczne

Wszelkie obiekty o charakterze archeologicznym i historycznym znalezione w Obszarze zachowuje się lub wykorzystuje dla dobra ludzkości jako całości, ze szczególnym uwzględnieniem preferencyjnych praw państwa lub kraju pochodzenia, państwa kulturowego pochodzenia albo państwa historycznego i archeologicznego pochodzenia.

ROZDZIAŁ 3

WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW OBSZARU

Artykuł 150

Polityka dotycząca działalności w Obszarze

Działalność w Obszarze, szczegółowo określona w niniejszej części, prowadzona jest w taki sposób, aby powodowała prawidłowy rozwój gospodarki światowej i zrównoważony wzrost handlu międzynarodowego.

go oraz wspierała współpracę międzynarodową, w celu wszechstronnego rozwoju wszystkich krajów, zwłaszcza państw rozwijających się, oraz zapewniała:

- (a) rozwój zasobów Obszaru;
- (b) uporządkowaną, bezpieczną i racjonalną gospodarkę zasobami Obszaru, łącznie ze sprawnym prowadzeniem działalności w Obszarze, oraz, zgodnie z racjonalnymi zasadami konserwacji, unikaniem niepotrzebnych strat;
- (c) rozwijanie możliwości uczestniczenia w takiej działalności, zgodnej w szczególności z artykułami 144 i 148;
- (d) udział Organizacji w dochodach i przekazywanie technologii na rzecz przedsiębiorstwa i państw rozwijających się, jak przewidziano w niniejszej konwencji;
- (e) zwiększanie, w miarę konieczności, dostępności minerałów uzyskiwanych z Obszaru, w połączeniu z minerałami uzyskiwanymi z innych źródeł, w celu zapewnienia dostaw tych minerałów dla ich konsumentów;
- (f) popieranie sprawiedliwych i stabilnych cen, opłacalnych dla producentów i godziwych dla konsumentów, na minerały pochodzące zarówno z Obszaru, jak i z innych źródeł, oraz popieranie długotrwałej równowagi między podażą i popytem;
- (g) rozszerzanie możliwości uczestniczenia przez wszystkie Państwa-Strony, niezależnie od ich systemu społecznego i gospodarczego lub położenia geograficznego, w wykorzystywaniu zasobów Obszaru i zapobieganie zmonopolizowaniu działalności w Obszarze;
- (h) ochronę krajów rozwijających się przed niekorzystnymi skutkami dla ich gospodarki lub dla ich dochodów z eksportu, wynikającymi z obniżenia cen na określone minerały lub ze zmniejszenia wielkości eksportu tych minerałów w takim zakresie, w jakim takie obniżenie lub zmniejszenie spowodowane jest działalnością w Obszarze, jak przewidziano w artykule 151;
- (i) wykorzystywanie wspólnego dziedzictwa dla potrzeb ludzkości jako całości oraz
- (j) warunki dostępu do rynków w celu importu minerałów produkowanych z zasobów Obszaru i w celu importu towarów produkowanych z takich minerałów, które to warunki nie powinny być bardziej korzystne niż najkorzystniejsze warunki stosowane do importu z innych źródeł.

Artykuł 151

Polityka w dziedzinie produkcji

1. (a) Bez uszczerbku dla celów określonych w artykule 150 i w celu realizacji postanowień zawartych w punkcie (h) tego artykułu, Organizacja, działając za pośrednictwem istniejących organów lub takich nowych układów lub porozumień, jakie mogą okazać się odpowiednie, w których uczestniczą wszystkie zainteresowane strony, łącznie z producentami i konsumentami, powinna stosować środki niezbędne dla popierania rozwoju, skuteczności i stabilności rynków towarów produkowanych z minerałów pochodzących z Obszaru, po cenach opłacalnych dla producentów i godziwych dla konsumentów. Wszystkie Państwa-Strony współpracują ze sobą w tym zakresie.
- (b) Organizacja ma prawo uczestniczyć w każdej konferencji handlowej zajmującej się takimi towarami, w której uczestniczą wszystkie zainteresowane strony, łącznie z producentami i konsumentami. Organizacja ma prawo być stroną każdego układu lub porozumienia będących rezultatem takich konferencji. Udział Organizacji w organach utworzonych na podstawie takich układów lub umów powinien dotyczyć produkcji w Obszarze i być realizowany zgodnie z odpowiednimi przepisami tych organów.
- (c) Organizacja powinna wykonywać zobowiązania wynikające z układów lub porozumień wymienionych w niniejszym ustępie, w sposób który zapewnia jednolitą i niedyskryminacyjną realizację w odniesieniu do całej produkcji odnośnych minerałów w Obszarze. Czyniąc tak, Organizacja działa zgodnie z warunkami istniejących kontraktów i zatwierdzonych planów pracy Przedsiębiorstwa.

- 2.(a) W okresie przejściowym, określonym w ustępie 3, produkcja handlowa nie powinna być podejmowana, stosownie do zatwierdzonego planu pracy, dopóki wydobywający nie przedłoży Organizacji wniosku i nie otrzyma od niej zezwolenia na produkcję. Taki wniosek o wydanie zezwolenia na produkcję nie może być przedłożony i zezwolenie na produkcję nie może być wydane wcześniej niż pięć lat przed planowanym rozpoczęciem produkcji handlowej przewidzianej w planie pracy, chyba że zasady, przepisy i procedury Organizacji wyznaczają inny okres, mając na uwadze charakter i okres planowanej eksploatacji.
- (b) We wniosku o zezwolenie na produkcję wykonawca podaje roczną ilość niklu, którą spodziewa się wydobyć na podstawie zatwierdzonego planu pracy. Wniosek zawiera wykaz racjonalnie skalkulowanych wydatków, które zostaną poniesione przez wykonawcę po uzyskaniu przez niego zezwolenia na produkcję, stwarzających mu możliwości rozpoczęcia produkcji handlowej w planowanym terminie.
- (c) W celach przewidzianych w punktach (a) oraz (b) Organizacja ustanawia odpowiednie wymagania stosownie do artykułu 17 aneksu III.
- (d) Organizacja wydaje zezwolenie na produkcję na poziomie produkcji, o który się występuje, chyba że w ciągu któregoś roku planowanej produkcji przypadającej na okres przejściowy suma tego poziomu i poziomów, co do których już uzyskano zezwolenie, przekracza górny pułap produkcji niklu, obliczony w roku wydania zezwolenia zgodnie z ustępem 4.
- (e) Wydane zezwolenie na produkcję i zatwierdzony wniosek stanowią część zatwierdzonego planu pracy.
- (f) Jeżeli wniosek o zezwolenie na produkcję został odrzucony stosownie do litery (d), wykonawca może w każdym czasie ponownie zwrócić się do Organizacji z wnioskiem.
3. Okres przejściowy zaczyna się pięć lat przed dniem 1 stycznia roku, w którym planuje się najwcześniejszą produkcję handlową na podstawie zatwierdzonego planu pracy. Jeżeli najwcześniejsza produkcja handlowa zostanie przełożona poza rok pierwotnie planowany, odpowiednio koryguje się rozpoczęcie okresu przejściowego i pierwotnie obliczony pułap produkcji. Okres przejściowy trwa 25 lat lub do czasu zakończenia konferencji przeglądowej, o której mowa w artykule 155, albo do dnia wejścia w życie nowych układów lub porozumień, o których mowa w ustępie 1, w zależności od tego, który z tych terminów jest wcześniejszy. Organizacja otrzymuje na nowo uprawnienia przewidziane w niniejszym artykule na pozostałą część okresu przejściowego, jeżeli wymienione układy lub porozumienia stracą ważność lub staną się skuteczne z jakiegokolwiek innego powodu.
- 4.(a) Pułap produkcji dla któregoś roku okresu przejściowego określa suma:
- różnicy między wielkościami linii trendu zużycia niklu, obliczonej zgodnie z punktem (b) dla roku bezpośrednio poprzedzającego rok pierwszej produkcji handlowej i dla roku bezpośrednio poprzedzającego początek okresu przejściowego, i
 - sześćdziesięciu procent różnicy między wielkościami linii trendu zużycia niklu, obliczonej zgodnie z punktem (b) dla roku, na który został złożony wniosek o zezwolenie na produkcję i dla roku bezpośrednio poprzedzającego rok pierwszej produkcji handlowej.
- (b) Dla celów punktu (a):
- wielkościami linii trendu, służącymi do obliczenia pułapu produkcji niklu, są wielkości linii trendu rocznego zużycia niklu, obliczone na rok, w którym wydano zezwolenie na produkcję. Linie trendu tworzy się na podstawie regresji liniowej logarytmów faktycznego zużycia niklu na okres ostatnich 15 lat, dla których takie dane są dostępne, przy czym czas stanowi niezależną zmienną wielkość. Ta linia trendu nazywa się pierwotną linią trendu;
 - jeżeli roczne tempo wzrostu pierwotnej linii trendu wynosi mniej niż trzy procent, wówczas zamiast linii trendu służącej do obliczenia wielkości, o których mowa w punkcie (a), przyjmuje się linię, która przechodzi przez punkt na pierwotnej linii trendu, określający wielkość dla pierwszego roku właściwego 15-letniego okresu, i wzrasta o trzy procent rocznie, jednak przy zapewnieniu, że pułap produkcji ustanowiony dla któregoś roku okresu przejściowego w żadnym

wypadku nie przekroczy różnicy między wielkością na pierwotnej linii trendu dla tego roku a wielkością na pierwotnej linii trendu dla roku bezpośrednio poprzedzającego początek okresu przejściowego.

5. Organizacja rezerwuje na rzecz Przedsiębiorstwa dla potrzeb jego początkowej produkcji 38 000 ton metrycznych niklu z dostępnego pułapu produkcji, obliczonego stosownie do ustępu 4;

6.(a) Wykonawca może w którymkolwiek roku wyprodukować o 8 procent mniej lub o 8 procent więcej niż poziom rocznej produkcji minerałów z konkretnej polimetalicznej, określony w jego zezwoleniu na produkcję, pod warunkiem że całkowita wielkość produkcji nie przekroczy wielkości określonej w jego zezwoleniu na produkcję. Przekroczenie o ponad 8 procent do 20 procent w którymkolwiek roku lub przekroczenie w pierwszym roku i dalszych latach następujących po dwóch kolejnych latach, w których przekroczenia miały miejsce, powinno być przedmiotem negocjacji z Organizacją, która może żądać od wykonawcy, aby uzyskał on uzupełniające zezwolenie na pokrycie dodatkowej produkcji.

(b) Wnioski o zezwolenie na dodatkową produkcję są rozpatrywane przez Organizację dopiero po wydaniu decyzji co do wszystkich nierozpatrzonych dotąd wniosków, złożonych przez wykonawców i z należytym uwzględnieniem innych prawdopodobnych wnioskodawców. Organizacja kieruje się zasadą nieprzekraczania ogólnej wielkości produkcji dopuszczalnej zgodnie z pułapem produkcji w którymkolwiek roku okresu przejściowego. Organizacja nie udzieli zezwolenia na produkcję przewidzianą w planie pracy, która jest wyższa niż 46 500 ton metrycznych niklu rocznie.

7. Poziomy produkcji innych metali, takich jak miedź, kobalt i mangan, uzyskiwanych z konkretnej polimetrycznych, które są wydobywane stosownie do zezwoleń na produkcję, nie powinny przekraczać poziomów, które zostałyby osiągnięte, gdyby wykonawca otrzymał z takich konkretnej maksymalną ilość niklu, stosownie do niniejszego artykułu. Organizacja ustanawia zasady, przepisy i procedury, zgodnie z artykułem 17 aneksu III w celu realizacji niniejszego ustępu.

8. Prawa i obowiązki dotyczące niesprawiedliwych praktyk ekonomicznych, wynikające z odpowiednich wielostronnych umów handlowych, mają zastosowanie do badania i eksploatacji minerałów z Obszaru. W zakresie załatwiania sporów powstających na podstawie niniejszego przepisu Państwa-Strony, które są stronami takich wielostronnych umów handlowych, postępują według procedur rozstrzygania sporów przewidzianych w tych umowach.

9. Organizacja ma prawo ograniczania poziomu produkcji minerałów z Obszaru, innych niż minerały używane z konkretnej polimetalicznych, na podstawie warunków i stosując metody, jakie uzna za odpowiednie, przez przyjęcie przepisów zgodnie z artykułem 161 ustęp 8.

10. Na zalecenie Rady, oparte na opinii Komisji Planowania Gospodarczego, Zgromadzenie ustanawia system odszkodowań lub stosuje inne środki pomocne w przystosowaniu gospodarki, łącznie ze współpracą z wyspecjalizowanymi agencjami i innymi międzynarodowymi organizacjami, w celu udzielania pomocy krajom rozwijającym się, które odczuwają poważne niekorzystne skutki dotyczące wielkości ich zysku z eksportu, lub których gospodarka została dotknięta przez obniżenie ceny danego minerału lub przez zmniejszenie wielkości eksportu tego minerału w zakresie, jaki został spowodowany prowadzeniem działalności w Obszarze. Organizacja na prośbę inicjuje studia nad problemami takich państw, w stosunku do których występuje prawdopodobieństwo, że mogą być najbardziej poszkodowane, w celu ograniczenia do minimum ich trudności i udzielania im pomocy w przystosowaniu ich gospodarki.

Artykuł 152

Wykonywanie uprawnień i funkcji przez Organizację

1. Organizacja unika dyskryminacji przy wykonywaniu swoich uprawnień i funkcji, co dotyczy również przyznawania możliwości prowadzenia działalności w Obszarze.

2. Dopuszczalne są, jednakże, specjalne względy w stosunku do państw rozwijających się, w tym szczególnie uprzywilejowanie wśród nich państw śródlądowych i państw o niekorzystnym położeniu geograficznym, określone szczegółowo w niniejszej części.

Artykuł 153

System badań i eksploatacji

1. Działalność w Obszarze jest organizowana, prowadzona i kontrolowana przez Organizację w imieniu ludzkości jako całości, zgodnie z niniejszym artykułem, a także z innymi odpowiednimi przepisami niniejszej części i aneksów do niej oraz z zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.
2. Działalność w Obszarze jest prowadzona w sposób przedstawiony w ustępie 3:
 - (a) poprzez Przedsiębiorstwo i
 - (b) we współdziałaniu z Organizacją, przez Państwa-Strony lub przedsiębiorstwa państwowe, jak również, jeżeli Państwa-Strony poręczą za nie, przez osoby fizyczne lub prawne, mające przynależność państwową Państw-Stron lub znajdujące się pod rzeczywistą kontrolą tych państw, ich obywateli albo przez jakąkolwiek grupę wyżej wymienionych jednostek, które spełniają warunki przewidziane w niniejszej części i w aneksie III.
3. Działalność w Obszarze jest prowadzona stosownie do oficjalnego pisemnego planu pracy, opracowanego zgodnie z aneksem III i zatwierdzonego przez Radę po uprzednim rozpatrzeniu przez Komisję Prawno-Techniczną. Jeżeli działalność w Obszarze jest prowadzona z upoważnienia Organizacji przez jednostki wymienione w ustępie 2(b), wówczas taki plan pracy zgodnie z artykułem 3 aneksu III ma formę kontraktu. Takie kontrakty mogą przewidywać wspólne przedsięwzięcia, zgodnie z artykułem 11 aneksu III.
4. Organizacja sprawuje nad działalnością w Obszarze kontrolę niezbędną dla zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami niniejszej części i odnoszącymi się do niej aneksami oraz zasadami, przepisami i procedurami Organizacji, jak również z zatwierdzonymi, zgodnie z ustępem 3, planami pracy. Państwa-Strony wspierają Organizację, stosując wszystkie niezbędne środki w celu zapewnienia takiej zgodności, zgodnie z artykułem 139.
5. Organizacja ma prawo stosować w każdym czasie wszelkie środki przewidziane w niniejszej części, w celu zapewnienia przestrzegania jej postanowień i wykonywania funkcji kontrolnych i regulacyjnych, przyznanych jej przez przepisy niniejszej części lub na podstawie kontraktu. Organizacja ma prawo kontrolować wszystkie urządzenia w Obszarze, wykorzystywane w związku z działalnością w Obszarze.
6. Kontrakt zawarty zgodnie z ustępem 3 powinien zapewniać respektowanie praw kontrahenta. Stosownie do tego kontrakt nie może być poprawiony, zawieszony lub rozwiązany w inny sposób niż zgodnie z artykułami 18 i 19 aneksu III.

Artykuł 154

Okresowy przegląd

Co pięć lat od chwili wejścia w życie niniejszej konwencji Zgromadzenie dokonuje ogólnego i systematycznego przeglądu funkcjonowania w praktyce międzynarodowego reżimu Obszaru, ustanowionego przez niniejszą konwencję. W wyniku tego przeglądu Zgromadzenie może zastosować lub zalecić innym organom zastosowanie takich środków, zgodnie z przepisami i procedurami niniejszej części i odnoszących się do niej aneksów, które pozwolą na udoskonalenie funkcjonowania tego ustroju.

Artykuł 155**Konferencja Przegładowa**

1. Po upływie 15 lat od 1 stycznia roku, w którym rozpoczęto najwcześniejszą produkcję handlową, zgodnie z zatwierdzonym planem pracy, Zgromadzenie zwoła konferencję w celu dokonania przeglądu tych postanowień niniejszej części i odnoszących się do niej aneksów, które regulują system badań i eksploatacji zasobów Obszaru. Konferencja Przegładowa rozważy szczegółowo, w świetle doświadczeń nabytych w czasie tego okresu:

- (a) czy postanowienia niniejszej części, które regulują system badań i eksploatacji zasobów Obszaru, spełniły pod każdym względem swoje cele, łącznie z odpowiedzią na pytanie, czy przyniosły one korzyści ludzkości jako całości;
- (b) czy w czasie 15-letniego okresu zarezerwowane obszary były eksploatowane efektywnie i w zrównoważony sposób w porównaniu z obszarami niezarezerwowanymi;
- (c) czy rozwój i wykorzystanie Obszaru i jego zasobów były prowadzone w taki sposób, aby sprzyjały racjonalnemu rozwojowi światowej gospodarki i zrównoważonemu wzrostowi handlu międzynarodowego;
- (d) czy udało się zapobiec monopolizacji działalności w Obszarze;
- (e) czy zrealizowane zostały kierunki polityki, o których mowa w artykułach 150 i 151 oraz
- (f) czy system zapewnił sprawiedliwy podział korzyści uzyskiwanych z działalności w Obszarze, biorąc w szczególności pod uwagę interesy i potrzeby państw rozwijających się.

2. Konferencja Przegładowa zapewnia utrzymanie zasady wspólnego dziedzictwa ludzkości, międzynarodowego reżimu ustalonego w celu zapewnienia opartej o zasadę słuszności eksploatacji zasobów Obszaru przynoszącej korzyści wszystkim krajom, a zwłaszcza państwom rozwijającym się, oraz Organizacji w celu organizowania, prowadzenia i kontrolowania działalności w Obszarze. Zapewnia ona również utrzymanie zasad sformułowanych w niniejszej części, dotyczących niedopuszczalności zgłaszania roszczeń lub wykonywania suwerenności nad jakąkolwiek częścią Obszaru, praw państw i ich ogólnego zachowania się w stosunku do Obszaru, ich udziału w działalności w Obszarze zgodnie z niniejszą konwencją, ochrony przed monopolizacją działalności w Obszarze, wykorzystania Obszaru wyłącznie dla celów pokojowych, ekonomicznych aspektów działalności w Obszarze, morskich badań naukowych, przekazywania technologii, ochrony środowiska morskiego, ochrony życia ludzkiego, praw państw nadbrzeżnych, statusu prawnego wód pokrywających Obszar, statusu prawnego przestrzeni powietrznej nad tymi wodami i współzależności między działalnością w Obszarze i innymi działaniami w środowisku morskim.

3. Procedura podejmowania decyzji na Konferencji Przegładowej jest taka sama jak procedura stosowana na Trzeciej Konferencji Narodów Zjednoczonych Prawa Morza. Konferencja podejmuje wszelkie wysiłki w celu osiągnięcia zgody na przyjęcie poprawek w drodze konsensusu. Głosowanie w sprawie poprawek nie powinno być przeprowadzane przed wyczerpaniem wszelkich możliwości osiągnięcia konsensusu.

4. Jeżeli przez pięć lat od rozpoczęcia Konferencji Przegładowej nie osiągnie ona porozumienia co do systemu badań i eksploatacji zasobów Obszaru, Konferencja może przyjąć w czasie dalszych dwunastu miesięcy, większością trzech czwartych głosów Państw-Stron, i przedstawić Państwom-Stronom w celu ratyfikacji lub przystąpienia takie poprawki zmieniające lub modyfikujące system, jakie uzna za niezbędne i właściwe. Poprawki te wchodzi w życie w stosunku do wszystkich Państw-Stron po upływie 12 miesięcy od złożenia dokumentów ratyfikacyjnych lub dokumentów przystąpienia przez trzy czwarte Państw-Stron.

5. Poprawki przyjęte przez Konferencję Przegładową stosownie do niniejszego artykułu nie naruszają praw nabytych na podstawie istniejących kontraktów.

ROZDZIAŁ 4

ORGANIZACJA

PODROZDZIAŁ A

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 156

Utworzenie Organizacji

1. Tworzy się Międzynarodową Organizację Dna Morskiego, która będzie działała zgodnie z niniejszą częścią.
2. Wszystkie Państwa-Strony są, *ipso facto*, członkami Organizacji.
3. Uczestnicy Trzeciej Konferencji Narodów Zjednoczonych Prawa Morza posiadający status obserwatorów, którzy podpisali Akt Końcowy i których nie wymienia się w artykule 305 ustęp 1(c), (d), (e) lub (f), mają prawo do udziału w Organizacji w charakterze obserwatorów zgodnie z jej zasadami, przepisami i procedurami.
4. Siedzibą Organizacji jest Jamajka.
5. Organizacja może tworzyć takie regionalne ośrodki lub biura, jakie uzna za niezbędne dla wykonywania swoich funkcji.

Artykuł 157

Charakter i podstawowe zasady Organizacji

1. Organizacja jest instytucją, za pośrednictwem której Państwa-Strony, zgodnie z niniejszą częścią, organizują i kontrolują działalność w Obszarze, w szczególności w celu zarządzania zasobami Obszaru.
2. Uprawnienia i funkcje Organizacji są wyraźnie określone przez niniejszą konwencję. Organizacja ma także dodatkowe uprawnienia, zgodne z niniejszą konwencją, których można domniemywać i które są niezbędne do wykonywania uprawnień i funkcji związanych z działalnością w Obszarze.
3. Organizacja opiera się na zasadzie suwerennej równości wszystkich jej członków.
4. Wszyscy członkowie Organizacji wykonują w dobrej wierze zobowiązania przyjęte przez nich zgodnie z niniejszą częścią w celu zapewnienia im wszystkich praw i korzyści wynikających z członkostwa.

Artykuł 158

Organy Organizacji

1. Tworzy się, jako główne organy Organizacji, Zgromadzenie, Radę i Sekretariat.
2. Tworzy się Przedsiębiorstwo stanowiące organ, za pośrednictwem którego Organizacja wykonuje funkcje, o których mowa w artykule 170 ustęp 1.
3. W miarę potrzeby mogą być tworzone, zgodnie z niniejszą częścią, organy pomocnicze.
4. Każdy główny organ Organizacji i Przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny za wykonywanie nadanych mu uprawnień i funkcji. Wykonując swoje uprawnienia i funkcje, organ unika podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą naruszać lub utrudniać wykonywanie specjalnych uprawnień i funkcji nadanych innemu organowi.

PODROZDZIAŁ B

ZGROMADZENIE

Artykuł 159

Skład, procedura i głosowanie

1. Zgromadzenie składa się z wszystkich członków Organizacji. Każdy członek jest reprezentowany w Zgromadzeniu przez jednego przedstawiciela, któremu mogą towarzyszyć zastępcy i doradcy.
2. Zgromadzenie zbiera się na corocznych sesjach zwyczajnych i na sesjach nadzwyczajnych, które mogą być postanowione przez Zgromadzenie lub zwołane przez Sekretarza Generalnego na wniosek Rady lub większości członków Organizacji.
3. Sesje odbywają się w siedzibie Organizacji, chyba że Zgromadzenie postanowi inaczej.
4. Zgromadzenie przyjmuje swój regulamin. Na początku każdej sesji zwyczajnej Zgromadzenie wybiera swojego Przewodniczącego i innych potrzebnych funkcjonariuszy. Sprawują oni swoje funkcje do czasu wybrania na następnej sesji zwyczajnej nowego Przewodniczącego i innych funkcjonariuszy.
5. Większość członków Zgromadzenia tworzy kworum.
6. Każdy członek Zgromadzenia ma jeden głos.
7. Decyzje w sprawach proceduralnych, łącznie z decyzjami o zwołaniu sesji specjalnych Zgromadzenia, podejmowane są większością głosów członków obecnych i głosujących.
8. Decyzje w sprawach merytorycznych podejmowane są większością dwóch trzecich głosów członków obecnych i głosujących, pod warunkiem że taka większość obejmuje większość członków uczestniczących w sesji. Jeżeli powstanie spór co do tego, czy sprawa jest merytoryczna, czy nie, sprawa jest traktowana jako merytoryczna, chyba że Zgromadzenie większością wymaganą dla decyzji w sprawach merytorycznych postanowi inaczej.
9. Jeżeli sprawa merytoryczna jest poddawana głosowaniu po raz pierwszy, Przewodniczący może odroczyć, a na wniosek co najmniej jednej piątej członków Zgromadzenia odracza głosowanie na okres nieprzekraczający pięciu dni kalendarzowych. Ta procedura może mieć zastosowanie tylko raz w odniesieniu do każdej sprawy i nie może być stosowana tak, aby rozpatrzenie tej sprawy zostało przesunięte na okres po zakończeniu sesji.
10. Na pisemny wniosek skierowany do Przewodniczącego i poparty przez co najmniej jedną czwartą członków Organizacji o uzyskanie opinii doradczej co do zgodności z niniejszą konwencją propozycji w jakiegokolwiek sprawie przedstawionej Zgromadzeniu Zgromadzenie zwraca się do Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza o wydanie opinii doradczej co do tej propozycji i odracza głosowanie nad tą propozycją do czasu otrzymania opinii doradczej Izby. Nie przeprowadza się głosowania do czasu otrzymania opinii doradczej Izby. Jeżeli Zgromadzenie nie otrzyma opinii doradczej przed ostatnim tygodniem sesji, w czasie której zwrócono się o tę opinię, Zgromadzenie postanawia, kiedy zbierze się w celu głosowania nad odroczoną propozycją.

Artykuł 160

Uprawnienia i funkcje

1. Zgromadzenie, jako jedyny organ Organizacji składający się z wszystkich jej członków, jest uważane za najwyższy organ, któremu podlegają inne główne organy Organizacji, jak to szczegółowo postanowiono w niniejszej konwencji. Zgromadzenie jest uprawnione do ustalania, zgodnie z odpowiednimi postanowie-

niami niniejszej konwencji, ogólnych kierunków postępowania co do wszelkich spraw lub zagadnień należących do kompetencji Organizacji.

2. Do uprawnień i funkcji Zgromadzenia należy ponadto:

- (a) wybór członków Rady, zgodnie z artykułem 161;
- (b) wybór Sekretarza Generalnego spośród kandydatów proponowanych przez Radę;
- (c) wybór, na zalecenie Rady, członków Zarządu Przedsiębiorstwa i Dyrektora Generalnego Przedsiębiorstwa;
- (d) tworzenie takich organów pomocniczych, jakie uzna za niezbędne w celu wykonywania swoich funkcji, zgodnie z niniejszą częścią. Przy tworzeniu organów pomocniczych powinna być należycie uwzględniona zasada sprawiedliwego podziału geograficznego i specjalnych interesów oraz potrzeba posiadania w składzie członków wykwalifikowanych i kompetentnych w zakresie odpowiednich zagadnień technicznych, którymi zajmują się takie organy;
- (e) ustalanie wkładów członków na rzecz administracyjnego budżetu Organizacji, według uzgodnionej skali wkładów opartej na skali mającej zastosowanie dla potrzeb zwykłego budżetu Organizacji Narodów Zjednoczonych, aż do czasu, gdy Organizacja będzie posiadać dostateczne dochody z innych źródeł pokrywające jej wydatki administracyjne;
- (f) (i) rozpatrywanie i zatwierdzanie, na zalecenie Rady, zasad, przepisów i procedur w sprawie opartej o zasadę słuszności podziału finansowych i innych ekonomicznych korzyści osiągniętych z działalności w Obszarze oraz wpłat i świadczeń w naturze dokonywanych stosownie do artykułu 82, ze szczególnym uwzględnieniem interesów i potrzeb państw rozwijających się i ludów, które nie uzyskały jeszcze pełnej niepodległości lub innego autonomicznego statusu. Jeżeli Zgromadzenie nie zatwierdzi zaleceń Rady, zwraca je Radzie w celu ponownego rozpatrzenia w świetle opinii wyrażonych przez Zgromadzenie;
- (ii) rozpatrywanie i zatwierdzanie zasad, przepisów i procedur Organizacji i wszelkich poprawek do nich, tymczasowo przyjętych przez Radę zgodnie z artykułem 162 ustęp 2 (o) (ii). Te normy, przepisy i procedury odnoszą się do poszukiwań, badań i eksploatacji w Obszarze, zarządzania finansami i wewnętrznej administracji Organizacji oraz, na zalecenie Zarządu Przedsiębiorstwa, do przekazywania kapitału z Przedsiębiorstwa na rzecz Organizacji;
- (g) określanie sprawiedliwego udziału w finansowych i innych ekonomicznych korzyściach osiągniętych z działalności w Obszarze, zgodnie z niniejszą konwencją oraz normami, przepisami i procedurami Organizacji;
- (h) rozpatrywanie i zatwierdzanie proponowanego rocznego budżetu Organizacji, przedłożonego przez Radę;
- (i) badanie okresowych sprawozdań Rady i Przedsiębiorstwa oraz specjalnych sprawozdań wnioskowanych przez Radę lub jakkolwiek inny organ Organizacji;
- (j) inicjowanie badań i wydawanie zaleceń, w celu popierania współpracy międzynarodowej związanej z działalnością w Obszarze, i popieranie postępowego rozwoju prawa międzynarodowego w tym zakresie oraz jego kodyfikacji;
- (k) rozpatrywanie problemów natury ogólnej związanych z działalnością w Obszarze, powstających w szczególności dla państw rozwijających się, jak również takich problemów związanych z działalnością w Obszarze, które stoją przed państwami w związku z ich położeniem geograficznym, w szczególności dla państw śródlądowych i państw o niekorzystnym położeniu geograficznym;
- (l) tworzenie na zalecenie Rady, oparte na opinii Komisji Planowania Gospodarczego, systemu odszkodowań lub innych środków pomocnych w przystosowaniu gospodarki, jak to przewidziano w artykule 151 ustęp 10;
- (m) zawieszanie wykonywania praw i przywilejów członka, zgodnie z artykułem 185;
- (n) omawianie jakiegokolwiek sprawy lub zagadnienia wchodzących w zakres kompetencji Organizacji i decydowanie, który Organ Organizacji powinien zająć się taką sprawą lub zagadnieniem, które nie zostały wyraźnie powierzone określonymu organowi, zgodnie z podziałem uprawnień i funkcji między organami Organizacji.

PODROZDZIAŁ C**RADA****Artykuł 161****Skład, procedura i głosowanie**

1. Rada składa się z 36 członków Organizacji wybieranych przez Zgromadzenie w następujący sposób:
 - (a) czterech członków spośród Państw-Stron, które w czasie ostatnich pięciu lat, dla których są dostępne dane statystyczne, albo zużyły więcej niż 2 procent ogólnego światowego zużycia, albo importowały netto więcej niż 2 procent ogólnego światowego importu towarów produkowanych z kategorii minerałów, które będą wydobywane z Obszaru, i w każdym przypadku jedno państwo z regionu Europy Wschodniej (Socjalistycznej), a także największy konsument;
 - (b) czterech członków spośród ośmiu Państw-Stron, które bezpośrednio lub za pośrednictwem swoich obywateli w największym stopniu zainwestowały w przygotowanie i wprowadzenie działalności w Obszarze, w tym co najmniej jedno państwo z regionu Europy Wschodniej (Socjalistycznej);
 - (c) czterech członków spośród Państw-Stron, które w oparciu o produkcję w obszarach znajdujących się pod ich jurysdykcją są głównymi eksporterami netto kategorii minerałów, które będą wydobywane w Obszarze, w tym co najmniej dwa państwa rozwijające się, dla gospodarki których eksport takich minerałów ma istotne znaczenie;
 - (d) sześciu członków spośród rozwijających się Państw-Stron, reprezentujących szczególne interesy. Szczególne interesy, które powinny być reprezentowane, obejmują interesy państw o dużej liczbie ludności, państw śródlądowych lub o niekorzystnym położeniu geograficznym, państw, które są głównymi importerami kategorii minerałów, które będą wydobywane z Obszaru, państw, które są potencjalnymi producentami takich minerałów i państw najmniej rozwiniętych;
 - (e) osiemnastu członków wybranych zgodnie z zasadą zapewnienia sprawiedliwego geograficznego podziału miejsc w Radzie jako całości, pod warunkiem że każdy region geograficzny będzie posiadać co najmniej jednego członka wybranego zgodnie z niniejszym punktem. Dla tego celu regionami geograficznymi są: Afryka, Azja, Europa Wschodnia (Socjalistyczna), Ameryka Łacińska oraz Europa Zachodnia i inne państwa.
2. Wybierając członków Rady zgodnie z ustępem 1, Zgromadzenie zapewnia, aby:
 - (a) państwa śródlądowe i państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym były reprezentowane w stopniu, który pozostaje w odpowiedniej proporcji do ich reprezentacji w Zgromadzeniu;
 - (b) państwa nadbrzeżne, przede wszystkim państwa rozwijające się, które nie zostają zakwalifikowane zgodnie z ustępem 1 (a), (b), (c) lub (d), były reprezentowane w stopniu, który pozostaje w odpowiedniej proporcji do ich reprezentacji w Zgromadzeniu;
 - (c) każda grupa Państw-Stron, która powinna być reprezentowana w Radzie, była reprezentowana przez takich członków, o ile tacy istnieją, którzy są wyznaczeni przez tę grupę.
3. Wybory odbywają się na sesjach zwyczajnych Zgromadzenia. Każdy członek Rady jest wybierany na 4 lata. Jednakże w czasie pierwszych wyborów połowa członków z każdej z grup, o których mowa w ustępie 1, wybierana jest na 2 lata.
4. Członkowie Rady mogą być wybierani ponownie, lecz należyta uwaga powinna być zwrócona na celowość rotacji członków.
5. Rada działa w siedzibie Organizacji i zbiera się tak często, jak tego może wymagać interes Organizacji, lecz nie rzadziej niż trzy razy w roku.
6. Większość członków Rady tworzy kworum.

7. Każdy członek Rady ma jeden głos.

8. (a) Decyzje w sprawach proceduralnych podejmowane są większością głosów członków obecnych i głosujących.

(b) Decyzje w sprawach merytorycznych dotyczących zagadnień, o których mowa w artykule 162 ustęp 2 (f), (g), (h), (i), (n), (p), (v) oraz artykule 191, podejmowane są większością dwóch trzecich głosów członków obecnych i głosujących, z zastrzeżeniem, że taka większość obejmuje większość członków Rady.

(c) Większością trzech czwartych głosów członków obecnych i głosujących, pod warunkiem że taka większość obejmuje większość członków Rady, podejmowane są decyzje merytoryczne dotyczące zagadnień, o których mowa w następujących przepisach: w artykule 162 ustęp 1; artykule 162 ustęp 2 (a), (b), (c), (d), (e), (l), (q), (r), (s), (t); artykule 162 ustęp 2 (u) w wypadku nieprzestrzegania przez kontrahenta lub poręczyciela; artykule 162 ustęp 2 (w) pod warunkiem że zarządzenia wydane stosownie do postanowienia przewidzianego w tym punkcie mogą obowiązywać nie dłużej niż przez okres 30 dni, chyba że zostaną potwierdzone decyzją podjętą zgodnie z punktem (d); w artykule 162 ustęp 2 (x), (y), (z); artykule 163 ustęp 2; artykule 174 ustęp 3; artykule 11 aneksu IV.

(d) Decyzje w sprawach merytorycznych dotyczące zagadnień, o których mowa w następujących postanowieniach, są przyjmowane w drodze konsensusu: w artykule 162 ustęp 2 (m) i (o); oraz przyjęcie poprawek do części XI.

(e) Dla celów punktów (d), (f) oraz (g) konsensus oznacza brak jakiegokolwiek formalnego sprzeciwu. W czasie 14 dni od przedłożenia propozycji Radzie Przewodniczący Rady ustala, czy nastąpi formalny sprzeciw wobec przyjęcia propozycji. Jeżeli Przewodniczący ustali, że taki sprzeciw będzie miał miejsce, w ciągu trzech dni po takim ustaleniu tworzy i zwołuje komitet koncyliacyjny, złożony z nie więcej niż 9 członków Rady z Przewodniczącym na czele, w celu pogodzenia różnic i opracowania propozycji, która mogłaby być przyjęta przez konsensus. Komitet pracuje tak szybko i skutecznie, jak to możliwe, i przedkłada Radzie sprawozdanie w ciągu 14 dni od jego utworzenia. Jeżeli komitet nie jest w stanie zalecić propozycji, która mogłaby być przyjęta przez konsensus, to w swoim sprawozdaniu przedstawia on przyczyny, z powodu których propozycja wywołuje sprzeciw.

(f) Decyzje w sprawach niewymienionych powyżej, do podejmowania których Rada jest upoważniona na mocy norm, przepisów i procedur Organizacji lub w inny sposób, są podejmowane zgodnie z punktami niniejszego ustępu wymienionymi w tych normach, przepisach i procedurach lub, jeżeli nie są w nich wymienione, zgodnie z punktem określonym, w miarę możliwości wcześniej, przez Radę, w drodze konsensusu.

(g) Jeżeli powstaje problem, czy jakaś sprawa jest przedmiotem dyspozycji punktów (a), (b), (c) lub (d), sprawę tę traktuje się jako podlegającą dyspozycji punktu, który wymaga, w zależności od przypadku, wyższej lub najwyższej większości lub konsensusu, chyba że Rada wymaganą większością lub przez konsensus zdecyduje inaczej.

9. Rada ustanowi procedurę, za pomocą której członek Organizacji, który nie jest reprezentowany w Radzie, może wysyłać swego przedstawiciela w celu wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, jeżeli członek o to wnosi lub jeżeli przedmiotem obrad jest sprawa, która w szczególności go dotyczy. Taki przedstawiciel ma prawo uczestnictwa w obradach bez prawa do głosowania.

Artykuł 162

Uprawnienia i funkcje

1. Rada jest organem wykonawczym Organizacji. Rada jest uprawniona do ustalania, zgodnie z niniejszą konwencją i ogólnymi kierunkami polityki ustalonymi przez Zgromadzenie, szczegółowych kierunków postępowania, które Organizacja powinna realizować w odniesieniu do wszelkich spraw lub zagadnień należących do kompetencji Organizacji.

2. Ponadto Rada:

- (a) nadzoruje i koordynuje stosowanie postanowień niniejszej części w odniesieniu do wszystkich spraw i zagadnień należących do kompetencji Organizacji i zwraca uwagę Zgromadzeniu na wypadki naruszenia tych postanowień;
- (b) proponuje Zgromadzeniu listę kandydatów na Sekretarza Generalnego;
- (c) zaleca Zgromadzeniu kandydatów na członków Zarządu Przedsiębiorstwa i Dyrektora Generalnego Przedsiębiorstwa;
- (d) tworzy, ze zwróceniem należytej uwagi na oszczędność i skuteczność, odpowiednie organy pomocnicze, które okażą się niezbędne dla wykonywania jej funkcji, zgodnie z niniejszą częścią. Przy tworzeniu organów pomocniczych nacisk powinien być położony na potrzebę uczestnictwa członków wykwalifikowanych i kompetentnych w zakresie odpowiednich zagadnień technicznych, którymi zajmują się takie organy, z zastrzeżeniem, że powinna być należycie uwzględniana zasada sprawiedliwego podziału geograficznego i specjalnych interesów;
- (e) przyjmuje swój regulamin, łącznie z trybem wyboru swojego Przewodniczącego;
- (f) w imieniu Organizacji i w zakresie swoich kompetencji zawiera umowy z Narodami Zjednoczonymi lub innymi organizacjami międzynarodowymi, które podlegają zatwierdzeniu przez Zgromadzenie;
- (g) rozpatruje sprawozdania Przedsiębiorstwa i przekazuje je Zgromadzeniu, wraz ze swoimi zaleceniami;
- (h) przedstawia Zgromadzeniu roczne sprawozdanie i takie specjalne sprawozdania, jakich Zgromadzenie może zażądać;
- (i) wydaje dyrektywy Przedsiębiorstwu, zgodnie z artykułem 170;
- (j) zatwierdza plany pracy, zgodnie z artykułem 6 aneksu III. Rada rozpatruje każdy plan pracy, w czasie 60 dni od jego przedłożenia przez Komisję Prawno-Techniczną na sesji Rady, zgodnie z następującą procedurą:
 - (i) jeżeli Komisja zaleca zatwierdzenie planu pracy, uważa się plan za zatwierdzony przez Radę, jeżeli żaden członek Rady w ciągu 14 dni nie przedłoży na piśmie Przewodniczącemu konkretnych zastrzeżeń co do przypuszczalnej niezgodności z wymaganiami artykułu 6 aneksu III. Jeżeli zastrzeżenie zostało zgłoszone, wówczas ma zastosowanie postępowanie koncyliacyjne przewidziane w artykule 161 ustęp 8 (e). Jeżeli w chwili zakończenia postępowania koncyliacyjnego zastrzeżenie jest wciąż utrzymywane, to plan pracy uważa się za zatwierdzony przez Radę, o ile Rada nie odrzuci go w drodze konsensusu osiągniętego między swoimi członkami, wyłączając państwo lub państwa, które wystąpiły z wnioskiem lub poręczyły za wnioskodawcę;
 - (ii) jeżeli Komisja zaleci, aby plan pracy nie został zatwierdzony, lub nie wyda zalecenia, Rada może zatwierdzić plan pracy większością trzech czwartych głosów członków obecnych i głosujących, pod warunkiem że taka większość obejmuje większość członków uczestniczących w sesji;
- (k) zatwierdza plany pracy przedstawione przez Przedsiębiorstwo zgodnie z artykułem 12 aneksu IV stosując, *mutatis mutandis*, procedury przedstawione w punkcie (j);
- (l) sprawuje kontrolę nad działalnością w Obszarze zgodnie z artykułem 153 ustęp 4 oraz normami, przepisami i procedurami Organizacji;
- (m) podejmuje, na zalecenie Komisji Planowania Gospodarczego, niezbędne i odpowiednie środki, zgodnie z artykułem 150 (h), dla zapewnienia ochrony przed niekorzystnymi skutkami gospodarczymi, o których tam mowa;
- (n) wydaje Zgromadzeniu zalecenia oparte na opinii Komisji Planowania Gospodarczego, dotyczące systemu odszkodowań lub innych środków pomocnych w przystosowaniu gospodarki, jak to przewidziano w artykule 15 ustęp 10;
- (o) (i) zaleca Zgromadzeniu zasady, przepisy i procedury dotyczące opartego na zasadzie słuszności podziału finansowych i innych gospodarczych korzyści uzyskiwanych z działalności w Obszarze oraz wpłat i świadczeń w naturze dokonywanych zgodnie z artykułem 82, ze szczególnym uwzględnieniem interesów i potrzeb państw rozwijających się i narodów, które nie uzyskały jeszcze pełnej niepodległości lub innego autonomicznego statusu;

- (ii) przyjmuje i stosuje tymczasowo, w oczekiwaniu na zatwierdzenie przez Zgromadzenie, zasady, przepisy i procedury Organizacji oraz wszelkie poprawki do nich, biorąc pod uwagę zalecenia Komisji Prawno-Technicznej lub innego zainteresowanego podległego organu. Te zasady, przepisy i procedury odnoszą się do poszukiwań, badań i eksploatacji w Obszarze oraz zarządzania finansami i wewnętrznej administracji Organizacji. W pierwszej kolejności przyjmuje się zasady, przepisy i procedury dotyczące badań i eksploatacji konkrekcji polimetalicznych. Normy, przepisy i procedury dotyczące badań i eksploatacji jakichkolwiek zasobów innych niż konkrekcje polimetaliczne powinny zostać przyjęte w terminie trzech lat od daty złożenia do Organizacji przez któregokolwiek jej członka wniosku w sprawie przyjęcia takich norm, przepisów i procedur w stosunku do takich zasobów. Wszystkie zasady, przepisy i procedury obowiązują tymczasowo, do czasu zatwierdzenia przez Zgromadzenie lub do czasu poprawienia ich przez Radę w świetle wszelkich poglądów wyrażonych przez Zgromadzenie;
- (p) nadzoruje pobieranie wszelkich płatności dokonywanych przez Organizację lub na rzecz Organizacji w związku z działalnością operacyjną, stosownie do niniejszej części;
- (q) dokonuje selekcji spośród kandydatów do uzyskania zezwoleń na produkcję, zgodnie z artykułem 7 aneksu III, gdy taka selekcja jest wymagana na podstawie tego przepisu;
- (r) przedkłada Zgromadzeniu w celu zatwierdzenia projekt rocznego budżetu Organizacji;
- (s) wydaje Zgromadzeniu zalecenia w zakresie polityki dotyczącej wszystkich spraw i zagadnień należących do kompetencji Organizacji;
- (t) wydaje Zgromadzeniu zalecenia dotyczące zawieszenia wykonywania praw i przywilejów członka, zgodnie z artykułem 185;
- (u) wszczyna w imieniu Organizacji postępowanie przed Izbą Sporów Dotyczących Dna Morskiego w przypadkach nieprzestrzegania;
- (v) zawiadamia Zgromadzenie o orzeczeniach wydanych przez Izbę Sporów Dotyczących Dna Morskiego w postępowaniach wszczętych zgodnie z punktem (u) i wydaje wszelkie zalecenia, jakie uzna za odpowiednie w odniesieniu do środków, które powinny być zastosowane;
- (w) wydaje w nagłych wypadkach zarządzenia, do których można zaliczyć zarządzenia o wstrzymaniu lub skorygowaniu działalności operacyjnej, żeby zapobiec powstaniu poważnej szkody w środowisku morskim w wyniku działalności w Obszarze;
- (x) nie zatwierdza obszarów do eksploatacji przez kontrahentów lub przez Przedsiębiorstwo w przypadkach, kiedy występują istotne oznaki wskazujące na ryzyko powstania poważnej szkody w środowisku morskim;
- (y) tworzy organ pomocniczy w celu opracowania projektów finansowych norm, przepisów i procedur dotyczących:
- (i) zarządzania finansami, zgodnie z artykułami od 171 do 175, oraz
 - (ii) przedsięwzięć finansowych, zgodnie z artykułem 13 oraz artykułem 17 ustęp 1 (c) aneksu III;
- (z) ustanawia odpowiednie mechanizmy kierowania i nadzorowania sztabu inspektorów, którzy kontrolują działalność w Obszarze, w celu określenia, czy są przestrzegane postanowienia niniejszej części, zasady, przepisy i procedury Organizacji oraz wymogi i warunki jakiegokolwiek kontraktu zawartego z Organizacją.

Artykuł 163

Organy Rady

1. Tworzy się następujące organy Rady:
 - (a) Komisję Planowania Gospodarczego,
 - (b) Komisję Prawno-Techniczną.

2. Każda Komisja składa się z 15 członków, wybranych przez Radę spośród kandydatów przedstawionych przez Państwa-Strony. Jednakże Rada może, jeżeli uzna to za niezbędne, zdecydować o zwiększeniu składu każdej z Komisji, uwzględniając w należyty sposób oszczędność i efektywność.
3. Członkowie Komisji powinni mieć odpowiednie kwalifikacje w zakresie kompetencji tych Komisji. Państwa-Strony powinny przedstawić kandydatów posiadających najwyższy poziom kompetencji i uczciwości oraz mających kwalifikacje w odpowiednich dziedzinach, tak aby zapewnić skuteczne wykonywanie funkcji Komisji.
4. Przy wyborze członków Komisji powinna być w należyty sposób wzięta pod uwagę potrzeba sprawiedliwego podziału geograficznego i reprezentacji specjalnych interesów.
5. Żadne Państwo-Strona nie może zgłosić więcej niż jednego kandydata do każdej z Komisji. Żadna osoba nie może być wybrana do pracy w więcej niż jednej Komisji.
6. Kadencja członków Komisji wynosi 5 lat. Mogą być oni wybierani ponownie na następną kadencję.
7. W razie śmierci, utraty zdolności do pracy lub rezygnacji członka Komisji przed upływem kadencji, Rada wybiera na pozostały okres kadencji członka z tego samego regionu geograficznego lub obszaru interesów.
8. Członkowie Komisji nie powinni być w żaden sposób finansowo zainteresowani jakąkolwiek działalnością związaną z badaniem i eksploatacją w Obszarze. Z zastrzeżeniem ich odpowiedzialności przed Komisjami, w których pracują, nie będą oni ujawniać, nawet po zakończeniu sprawowania swoich funkcji, żadnych tajemnic przemysłowych, danych objętych ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej, które są przekazywane Organizacji zgodnie z artykułem 14 aneksu III, lub jakichkolwiek innych poufnych informacji, które uzyskali z racji ich obowiązków pełnionych w Organizacji.
9. Każda Komisja wykonuje swoje funkcje zgodnie z wytycznymi i dyrektywami, jakie może przyjąć Rada.
10. Każda Komisja formuluje i przedkłada Radzie w celu zatwierdzenia takie zasady i przepisy, jakie mogą być niezbędne w celu efektywnego wykonywania funkcji Komisji.
11. Procedury podejmowania decyzji przez Komisję są ustanawiane przez normy, przepisy i procedury Organizacji. Do zaleceń przedkładanych Radzie mogą być, w razie konieczności, dołączone streszczenia dotyczące rozbieżnych opinii w Komisji.
12. Każda Komisja z reguły wykonuje swoje funkcje w siedzibie Organizacji i zbiera się tak często, jak tego będzie wymagać sprawne wykonywanie jej zadań.
13. W czasie wykonywania swoich funkcji każda Komisja może, jeżeli będzie to właściwe, konsultować się z inną komisją, właściwym organem Organizacji Narodów Zjednoczonych lub jej wyspecjalizowaną agendą, lub jakąkolwiek organizacją międzynarodową, która jest kompetentna w zakresie zagadnień będących przedmiotem konsultacji.

Artykuł 164

Komisja Planowania Gospodarczego

1. Członkowie Komisji Planowania Gospodarczego powinni mieć odpowiednie kwalifikacje w takich dziedzinach jak górnictwo, zarządzanie działalnością wydobywczą zasobów mineralnych, handel międzynarodowy lub międzynarodowe systemy gospodarcze. Rada powinna dążyć do zapewnienia, aby skład Komisji odzwierciedlał wszystkie odpowiednie kwalifikacje. W skład Komisji wchodzi co najmniej dwóch członków z państw rozwijających się, na gospodarkę których istotny wpływ wywiera eksport tych kategorii minerałów, które będą uzyskiwane z Obszaru.
2. Komisja:
 - (a) proponuje, na wniosek Rady, środki w celu wykonania decyzji odnoszących się do działalności w Obszarze, a przyjętych zgodnie z niniejszą konwencją;

- (b) bada tendencje i czynniki wpływające na podaż, popyt i ceny minerałów, które mogą być uzyskiwane z Obszaru, biorąc pod uwagę zarówno interesy krajów importujących, jak i krajów eksportujących, a w szczególności zaliczanych do nich państw rozwijających się;
- (c) bada każdą sytuację, która może doprowadzić do niepomyślnych skutków, o których mowa w artykule 150 (h), na którą zwróciły jej uwagę zainteresowane Państwo-Strona lub zainteresowane Państwa-Strony, i wydaje odpowiednie zalecenia Radzie;
- (d) proponuje Radzie, w celu przedłożenia Zgromadzeniu, zgodnie z artykułem 151 ustęp 10, systemu odszkodowań lub innych środków pomocnych w przystosowaniu gospodarki państw rozwijających się, które ponoszą niekorzystne skutki wynikające z działalności w Obszarze. Komisja opracowuje dla Rady zalecenia, jakie są niezbędne dla zastosowania systemu lub innych środków przyjętych przez Zgromadzenie w konkretnych przypadkach.

Artykuł 165

Komisja Prawno-Techniczna

1. Członkowie Komisji Prawno-Technicznej powinni mieć odpowiednie kwalifikacje w takich dziedzinach, jak badania, eksploatacja i przetwarzanie zasobów mineralnych, oceanologia, ochrona środowiska morskiego, ekonomiczne lub prawne zagadnienia dotyczące górnictwa morskiego oraz pokrewne dziedziny wiedzy. Rada powinna dążyć do zapewnienia, aby skład Komisji odzwierciedlał wszystkie odpowiednie kwalifikacje.

2. Komisja:

- (a) na wniosek Rady wydaje zalecenia dotyczące wykonywania funkcji Organizacji;
- (b) rozpatruje oficjalne pisemne plany pracy dotyczące działalności w Obszarze, zgodnie z artykułem 153 ustęp 3 i przedkłada odpowiednie zalecenia Radzie. Komisja opiera swoje zalecenia wyłącznie na wymaganiach określonych w aneksie III i składa Radzie z tego sprawozdanie;
- (c) na wniosek Rady nadzoruje działalność w Obszarze, konsultuje się i współpracuje, gdy jest to zasadne, z jednostką prowadzącą taką działalność albo zainteresowanym państwem lub zainteresowanymi państwami i przedkłada Radzie sprawozdanie;
- (d) sporządza ocenę ekologicznych skutków działalności w Obszarze;
- (e) wydaje zalecenia Radzie odnoszące się do ochrony środowiska morskiego, uwzględniając poglądy wyrażone w tym zakresie przez uznanych ekspertów;
- (f) opracowuje i przedkłada Radzie normy, przepisy i procedury, o których mowa w artykule 162 ustęp 2 (o), z uwzględnieniem wszystkich odpowiednich czynników, łącznie z ocenami ekologicznych skutków działalności w Obszarze;
- (g) dokonuje stałego przeglądu takich zasad, przepisów i procedur oraz zaleca Radzie co pewien czas przyjęcie takich poprawek do nich, jakie może uznać za niezbędne lub pożądane;
- (h) wydaje zalecenia Radzie dotyczące utworzenia regularnego programu monitorowania w celu obserwowania, mierzenia, szacowania i analizowania za pomocą uznanych metod naukowych ryzyka lub skutków zanieczyszczenia środowiska morskiego wywołanego działalnością w Obszarze, zapewnia, aby obowiązujące przepisy były właściwe i by były przestrzegane, oraz koordynuje realizację zatwierdzonego przez Radę programu monitorowania;
- (i) zaleca Radzie wszczęcie postępowań w imieniu Organizacji przed Izbą Sporów Dotyczących Dna Morskiego, zgodnie z niniejszą częścią i odnoszącymi się do niej aneksami, mając na uwadze w szczególności artykuł 187;
- (j) wydaje zalecenia Radzie co do środków, które należy zastosować na podstawie orzeczenia Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego, wydanego w postępowaniu wszczętym zgodnie z punktem (i);

- (k) wydaje zalecenia Radzie w sprawie wydania w nagłych wypadkach zarządzeń, do których można zaliczyć zarządzenia o wstrzymaniu lub skorygowaniu działalności operacyjnej, aby zapobiec poważnej szkodzie w środowisku morskim, jaka może powstać w wyniku działalności w Obszarze. Zalecenia te Rada rozpatruje w pierwszej kolejności;
- (l) wydaje zalecenia Radzie co do odmowy zatwierdzenia obszarów do eksploatacji przez kontrahentów lub Przedsiębiorstwo w przypadkach, kiedy występują istotne oznaki wskazujące na ryzyko powstania poważnej szkody w środowisku morskim;
- (m) wydaje zalecenia Radzie dotyczące kierowania i nadzorowania sztabu inspektorów, którzy kontrolują działalność w Obszarze, w celu określenia, czy przestrzegane są postanowienia niniejszej części, zasady, przepisy i procedury Organizacji oraz wymagania i warunki jakiegokolwiek kontraktu zawartego z Organizacją;
- (n) oblicza maksymalny pułap produkcji i wydaje w imieniu Organizacji zezwolenie na produkcję zgodnie z artykułem 151 ustępy od 2 do 7, po przeprowadzeniu niezbędnej selekcji przez Radę spośród ubiegających się o zezwolenia na produkcję, zgodnie z artykułem 7 aneksu III.

3. Na życzenie jakiegokolwiek Państwa-Strony lub innej zainteresowanej strony członkom Komisji towarzyszy, w czasie wykonywania ich funkcji nadzorczej i inspekcji, przedstawiciel takiego państwa lub innej zainteresowanej strony.

PODROZDZIAŁ D

SEKRETARIAT

Artykuł 166

Sekretariat

1. Sekretariat Organizacji składa się z Sekretarza Generalnego i takiego personelu, jaki będzie Organizacji potrzebny.
2. Sekretarz Generalny jest wybierany przez Zgromadzenie na cztery lata spośród kandydatów zaproponowanych przez Radę i może być wybrany ponownie.
3. Sekretarz Generalny jest najwyższym funkcjonariuszem administracyjnym Organizacji i uczestniczy w tym charakterze we wszystkich posiedzeniach Zgromadzenia, Rady oraz każdego organu pomocniczego, a także pełni inne funkcje administracyjne, jakie zostały powierzone Sekretarzowi Generalnemu przez te organy.
4. Sekretarz Generalny przedstawia Zgromadzeniu coroczne sprawozdanie z pracy Organizacji.

Artykuł 167

Personel Organizacji

1. Personel Organizacji składa się z takich wykwalifikowanych pracowników naukowych, technicznych i innych, którzy mogą być potrzebni w celu wypełnienia administracyjnych funkcji Organizacji.
2. Najważniejsze znaczenie w rekrutacji i zatrudnianiu personelu oraz w określaniu warunków pracy ma potrzeba zapewnienia najwyższego poziomu sprawności, fachowości i uczciwości. Mając to na względzie, powinno się zwrócić należytą uwagę na znaczenie rekrutacji personelu z możliwie najszerszego obszaru geograficznego.

3. Personel jest mianowany przez Sekretarza Generalnego. Tryb i warunki mianowania, wynagradzania i zwalniania personelu ustanawiane są zgodnie z zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.

Artykuł 168

Międzynarodowy charakter Sekretariatu

1. Podczas wykonywania swoich obowiązków Sekretarz Generalny i personel Organizacji nie powinni zwracać się o instrukcje lub przyjmować instrukcji od jakiegokolwiek rządu lub z jakiegokolwiek innego źródła spoza Organizacji. Powinni oni powstrzymać się od wszelkich działań, które mogłyby oddziaływać na ich pozycję jako funkcjonariuszy międzynarodowych, odpowiedzialnych jedynie przed Organizacją. Każde Państwo-Strona zobowiązuje się uznawać wyłącznie międzynarodowy charakter obowiązków Sekretarza Generalnego i personelu i nie próbować wywierać na nich wpływu podczas wykonywania przez nich swoich obowiązków. Wszelkie naruszenia obowiązków przez członka personelu przedkłada się właściwemu sądowi administracyjnemu, jak to przewidziano w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji.

2. Sekretarz Generalny i personel nie powinni być w żaden sposób finansowo zainteresowani jakąkolwiek działalnością związaną z badaniami i eksploatacją w Obszarze. Z zastrzeżeniem ich odpowiedzialności przed Organizacją nie powinni oni ujawniać, nawet po zakończeniu sprawowania swoich funkcji, żadnych tajemnic przemysłowych, danych objętych ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej, które są przekazywane Organizacji, zgodnie z artykułem 14 aneksu III, lub jakichkolwiek innych poufnych informacji, które uzyskali z racji ich zatrudnienia w Organizacji.

3. Naruszenia przez członka personelu Organizacji obowiązków wymienionych w ustępie 2, na wniosek poszkodowanego przez takie naruszenie Państwa-Strony lub poszkodowanej przez takie naruszenie osoby fizycznej lub prawnej, za którą poręczyło Państwo-Strona, zgodnie z artykułem 153 ustęp 2 (b), Organizacja przedstawia sądowi wyznaczonemu na podstawie norm, przepisów i procedur Organizacji. Poszkodowana Strona ma prawo wzięcia udziału w postępowaniu. Na zalecenie sądu Sekretarz Generalny zwalnia takiego pracownika.

4. Zasady, przepisy i procedury Organizacji zawierają postanowienia niezbędne dla wprowadzenia w życie niniejszego artykułu.

Artykuł 169

Konsultacja i współpraca z organizacjami międzynarodowymi i pozarządowymi

1. W sprawach, które wchodzą w zakres kompetencji Organizacji, Sekretarz Generalny zawiera, za aprobatą Rady, stosowne porozumienia o konsultacji i współpracy z międzynarodowymi oraz pozarządowymi organizacjami uznawanymi przez Radę Gospodarczo-Społeczną ONZ.

2. Każda organizacja, z którą Sekretarz Generalny zawarł porozumienie zgodnie z ustępem 1, może wyznaczyć przedstawicieli, by uczestniczyli w charakterze obserwatorów w posiedzeniach organów Organizacji, zgodnie z regulaminami tych organów. W stosownych przypadkach będą ustanowione procedury otrzymywania opinii takich organizacji.

3. Sekretarz Generalny może rozpowszechniać wśród Państw-Stron pisemne sprawozdania przedstawione przez pozarządowe organizacje, o których mowa w ustępie 1, w sprawach, które odnoszą się do ich szczególnych kompetencji i dotyczą pracy Organizacji.

PODROZDZIAŁ E

PRZEDSIĘBIORSTWO

Artykuł 170

Przedsiębiorstwo

1. Przedsiębiorstwo jest organem Organizacji, który zgodnie z artykułem 153 ustęp 2 (a) bezpośrednio prowadzi działalność w Obszarze oraz zajmuje się transportem, przetwarzaniem i zbytem minerałów wydobywanych z Obszaru.
2. Przedsiębiorstwo ma w ramach międzynarodowej osobowości prawnej Organizacji taką zdolność prawną, jaką przewidziano w statucie przedstawionym w aneksie IV. Przedsiębiorstwo działa zgodnie z niniejszą konwencją, zasadami, przepisami i procedurami Organizacji, jak również zgodnie z generalnymi kierunkami polityki określonymi przez Zgromadzenie, oraz podlega dyrektywom i nadzorowi Rady.
3. Główne biuro Przedsiębiorstwa mieści się w siedzibie Organizacji.
4. Zgodnie z artykułem 173 ustęp 2 oraz artykułem 11 aneksu IV Przedsiębiorstwo powinno być wyposażone w fundusze niezbędne dla wypełnienia przez nie jego funkcji i otrzymuje technologię, jak przewidziano w artykule 144 i innych stosownych postanowieniach niniejszej konwencji.

PODROZDZIAŁ F

FINANSE ORGANIZACJI

Artykuł 171

Fundusze Organizacji

Fundusze Organizacji obejmują:

- (a) ustalone wkłady wnoszone przez członków Organizacji, zgodnie z artykułem 160 ustęp 2 (e);
- (b) środki uzyskane przez Organizację, zgodnie z artykułem 13 aneksu III, w związku z działalnością w Obszarze;
- (c) środki przekazane przez Przedsiębiorstwo, zgodnie z artykułem 10 aneksu IV;
- (d) środki pożyczone zgodnie z artykułem 174;
- (e) dobrowolne wpłaty członków lub innych jednostek oraz
- (f) płatności na rzecz funduszu odszkodowań, zgodnie z artykułem 151 ustęp 10, których źródła zostaną zalecone przez Komisję Planowania Gospodarczego.

Artykuł 172

Roczny budżet Organizacji

Sekretarz Generalny przygotowuje projekt proponowanego rocznego budżetu Organizacji i przedkłada go Radzie. Rada rozpatruje proponowany roczny budżet i przedkłada go Zgromadzeniu, łącznie z wszystkimi odnoszącymi się do niego zaleceniami. Zgromadzenie rozpatruje i zatwierdza proponowany roczny budżet, zgodnie z artykułem 160 ustęp 2 (h).

Artykuł 173**Wydatki Organizacji**

1. Wkłady, o których mowa w artykule 171 (a), są wpłacane na specjalne konto i przeznaczone na pokrycie administracyjnych wydatków Organizacji do chwili, w której Organizacja będzie posiadała wystarczające środki z innych źródeł na pokrycie tych wydatków.
2. Wydatki administracyjne Organizacji powinny być w pierwszej kolejności pokrywane z funduszy Organizacji. Poza ustalonymi wkładami, o których mowa w artykule 171 (a), środki, które pozostaną po opłaceniu wydatków administracyjnych, mogą być, *inter alia*:
 - (a) rozdzielane zgodnie z artykułem 140 oraz artykułem 160 ustęp 2 (g);
 - (b) wykorzystywane w celu zapewnienia Przedsiębiorstwu funduszy, zgodnie z artykułem 170 ustęp 4;
 - (c) wykorzystywane na wypłaty odszkodowań dla państw rozwijających się, zgodnie z artykułem 151 ustęp 10 i artykułem 160 ustęp 2 (l).

Artykuł 174**Uprawnienie Organizacji do zaciągania pożyczek**

1. Organizacja ma prawo do zaciągania pożyczek.
2. Zgromadzenie określa granice uprawnień do zaciągania pożyczek w przepisach finansowych przyjmowanych zgodnie z artykułem 160 ustęp 2(f).
3. Rada wykonuje przysługujące Organizacji prawo do zaciągania pożyczek.
4. Państwa-Strony nie ponoszą odpowiedzialności za długi Organizacji.

Artykuł 175**Coroczna kontrola**

Rejestry, księgi i rachunki Organizacji, łącznie z jej corocznymi oświadczeniami finansowymi, podlegają corocznej kontroli przeprowadzanej przez niezależnego rewidenta, wyznaczonego przez Zgromadzenie.

PODROZDZIAŁ G**STATUS PRAWNY, PRZYWILEJE I IMMUNITETY****Artykuł 176****Status prawny**

Organizacja ma osobowość prawnomiędzynarodową i taką zdolność prawną, jaka może okazać się niezbędna dla wykonywania jej funkcji i osiągnięcia jej celów.

Artykuł 177**Przywileje i immunitety**

Dla umożliwienia wykonywania swoich funkcji Organizacja korzysta na terytorium każdego Państwa-Strony z przywilejów i immunitetów określonych w niniejszym podrozdziale. Przywileje i immunitety odnoszące się do Przedsiębiorstwa określone są w artykule 13 aneksu IV .

Artykuł 178**Immunitet jurysdykcyjny**

Organizacja, jej mienie i aktywa korzystają z immunitetu jurysdykcyjnego, chyba że Organizacja wyraźnie zrzeknie się tego immunitetu w konkretnej sprawie.

Artykuł 179**Immunitet w zakresie przeszukania i jakiegokolwiek formy zajęcia**

Mienie i aktywa Organizacji, bez względu na to, gdzie i u kogo się znajdują, korzystają z immunitetu od przeszukania, rekwirowania, konfiskaty, wywłaszczenia oraz od jakiegokolwiek innej formy zajęcia na podstawie decyzji organów wykonawczych lub ustawodawczych.

Artykuł 180**Zwolnienie od ograniczeń, reglamentacji, kontroli i moratoriów**

Mienie i aktywa Organizacji są wolne od ograniczeń, reglamentacji, kontroli i moratoriów niezależnie od ich charakteru.

Artykuł 181**Archiwa i oficjalne środki łączności Organizacji**

1. Archiwa Organizacji, bez względu na to gdzie się znajdują, są nietykalne.
2. Dane objęte ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej, tajemnice przemysłowe oraz podobne informacje i akta personalne nie powinny być przechowywane w powszechnie dostępnych archiwach.
3. W odniesieniu do oficjalnych środków łączności Organizacji każde Państwo-Strona przyznaje jej status nie mniej korzystny niż przyznany przez to państwo innym organizacjom międzynarodowym.

Artykuł 182**Przywileje i immunitety określonych osób związanych z Organizacją**

Przedstawiciele Państw-Stron, którzy biorą udział w posiedzeniach Zgromadzenia, Rady albo organów Zgromadzenia lub Rady, oraz Sekretarz Generalny i personel Organizacji korzystają na terytorium każdego Państwa-Strony:

- (a) z immunitetu jurysdykcyjnego w odniesieniu do czynności podejmowanych przez nich podczas wykonywania swoich funkcji, z wyjątkiem przypadków, w których, odpowiednio, państwo, które reprezentują, lub Organizacja wyraźnie zrzeknie się tego immunitetu w konkretnej sprawie;
- (b) jeżeli nie są oni obywatelami tego Państwa-Strony, z tych samych zwolnień od ograniczeń imigracyjnych, wymogów rejestracji cudzoziemców i obowiązków obywatelskich, z tych samych ułatwień w zakresie wymiany pieniędzy i z takiego samego statusu w zakresie ułatwień w podróżowaniu, jakie to państwo przyznaje przedstawicielom, urzędnikom i pracownikom odpowiedniej rangi innych Państw-Stron.

Artykuł 183**Zwolnienie od podatków i opłat celnych**

1. W zakresie swojej oficjalnej działalności Organizacja, jej aktywa, mienie i dochody, a także jej operacje i transakcje dozwolone przez niniejszą konwencję, są wolne od jakiegokolwiek bezpośredniego opodatkowania i od wszystkich opłat celnych na towary importowane lub eksportowane w celu oficjalnego wykorzystania przez Organizację. Organizacja nie będzie się ubiegać o zwolnienia od należności, które są opłatami za wyświadczone usługi.

2. Jeżeli Organizacja nabywa lub dokonuje się w jej imieniu nabycia towarów lub usług o znacznej wartości dla potrzeb oficjalnej działalności Organizacji i jeżeli do ceny na takie towary lub usługi wliczone zostały podatki lub cła, Państwa-Strony stosują, w stopniu możliwym do wykonania, odpowiednie środki w celu udzielenia zwolnienia od takich podatków, ceł lub zapewniają ich zwrot. Towary importowane lub kupowane przy zastosowaniu zwolnienia od opłat lub ceł, przewidzianego w niniejszym artykule, nie powinny być sprzedawane lub w inny sposób wykorzystywane na terytorium Państwa-Strony udzielającego takiego zwolnienia, chyba że nastąpi to na warunkach uzgodnionych z takim Państwem-Stroną.

3. Państwa-Strony nie nakładają żadnych podatków na wynagrodzenia i honoraria lub jakiegokolwiek inne formy wypłat, dokonywanych przez Organizację na rzecz Sekretarza Generalnego i personelu Organizacji, jak również ekspertów wykonujących zadania dla potrzeb Organizacji, którzy nie są ich obywatelami.

PODROZDZIAŁ H**ZAWIESZENIE KORZYSTANIA Z PRAW I PRZYWILEJÓW CZŁONKOWSKICH****Artykuł 184****Zawieszanie prawa do głosowania**

Państwo-Strona, które zalega z płacaniem swoich finansowych wkładów na rzecz Organizacji, nie ma prawa do głosowania, jeżeli suma jego zaległości równa się sumie wkładów należnych od niego za poprzedzające pełne dwa lata albo ją przekracza. Zgromadzenie może jednak zezwolić takiemu członkowi na udział w głosowaniu, jeżeli uzna, że niewywiązywanie się w terminie z płatności jest spowodowane okolicznościami niezależnymi od tego członka.

Artykuł 185**Zawieszenie korzystania z praw i przywilejów wynikających z członkostwa**

1. Na zalecenie Rady Zgromadzenie może zawiesić w korzystaniu z praw i przywilejów wynikających z członkostwa Państwo-Stronę, które rażąco i uporczywie narusza przepisy niniejszej części.
2. Żadne działanie nie może być podjęte na podstawie ustępu 1 do czasu, dopóki Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego nie orzeknie, że Państwo-Strona rażąco i uporczywie naruszało postanowienia niniejszej części.

ROZDZIAŁ 5

ROZSTRZYGANIE SPORÓW I OPINIE DORADCZE

Artykuł 186

Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza

Utworzenie Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego i sposób, w jaki wykonuje ona swoje kompetencje, regulują postanowienia niniejszego rozdziału, części XV i aneksu VI.

Artykuł 187

Właściwość Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego

Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego jest właściwa zgodnie z niniejszą częścią i jej aneksami w sporach związanych z działalnością w Obszarze, należących do następujących kategorii:

- (a) spory między Państwami-Stronami dotyczące wykładni lub stosowania niniejszej części i jej aneksów;
- (b) spory między Państwem-Stroną a Organizacją dotyczące:
 - (i) działań lub zaniechań Organizacji lub Państwa-Strony, które stanowią, że naruszenie niniejszej części lub jej aneksów albo zasad, przepisów i procedur Organizacji, przyjętych zgodnie z nimi, lub
 - (ii) działań Organizacji, co do których istnieje zarzut przekroczenia kompetencji lub nadużycia uprawnień;
- (c) spory między stronami kontraktów, którymi są Państwa-Strony, Organizacja lub Przedsiębiorstwo, przedsiębiorstwa państwowe, osoby fizyczne lub prawne, o których mowa w artykule 153 ustęp 2 (b), dotyczące:
 - (i) wykładni lub stosowania kontraktu, którego spór dotyczy, lub planu pracy, lub
 - (ii) działań lub zaniechań strony kontraktu odnoszących się do działalności w Obszarze i dotyczących innej strony lub bezpośrednio wpływających na jej prawnie uzasadnione interesy;
- (d) spory między Organizacją a przyszłym kontrahentem, za którego, zgodnie z artykułem 153 ustęp 2 (b), poręcza państwo i który należycie spełnił warunki określone w artykule 4 ustęp 6 aneksu III oraz w artykule 13 ustęp 2 aneksu III, dotyczące odmowy zawarcia kontraktu lub zagadnienia prawnego, wynikłego w toku negocjowania kontraktu;
- (e) spory między Organizacją a Państwem-Stroną, przedsiębiorstwem państwowym, osobą fizyczną lub prawną, za którą, zgodnie z artykułem 153 ustęp 2 (b), Państwo-Strona poręczyło, jeżeli istnieje zarzut, że Organizacja jest odpowiedzialna, zgodnie z artykułem 22 aneksu III;
- (f) jakiegokolwiek inne spory, dla których właściwość Izby została szczegółowo uregulowana w niniejszej konwencji.

Artykuł 188

Poddawanie sporów izbie specjalnej Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza lub izbie *ad hoc* Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego lub wiążącemu rozstrzygnięciu arbitrażu handlowego

1. Spory między Państwami-Stronami, o których mowa w artykule 187 (a), mogą być poddawane:
 - (a) na życzenie strony sporu — izbie specjalnej Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza, tworzonej zgodnie z artykułami 15 i 17 aneksu VI, lub

- (b) na życzenie jakiegokolwiek strony sporu — izbie *ad hoc* Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego, tworzonej na podstawie artykułu 36 aneksu VI.
2. (a) Spory dotyczące wykładni lub stosowania kontraktu, o których mowa w artykule 187 (c) (i), przedkłada się, na wniosek strony sporu, do wiążącego rozstrzygnięcia arbitrażowi handlowemu, jeżeli strony nie postanowią inaczej. Handlowy trybunał arbitrażowy, któremu spór został przedłożony, nie jest właściwy do rozstrzygnięcia jakiegokolwiek zagadnienia dotyczącego wykładni niniejszej konwencji. Jeżeli taki spór dotyczy zagadnienia wykładni części XI i jej aneksów, zagadnienie to kieruje się do Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego w celu wydania orzeczenia.
- (b) Jeżeli w chwili wszczęcia lub w czasie trwania postępowania arbitrażowego trybunał arbitrażowy postanowi, na wniosek jakiegokolwiek strony sporu lub *proprio motu*, że jego orzeczenie jest zależne od orzeczenia Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego, to trybunał arbitrażowy przekaże zagadnienie do Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego w celu uzyskania takiego orzeczenia. Trybunał arbitrażowy wyda wówczas swoje orzeczenie zgodnie z orzeczeniem Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego.
- (c) W przypadku braku w kontrakcie postanowień w sprawie procedury arbitrażowej, która powinna być stosowana w razie powstania sporu, postępowanie arbitrażowe prowadzi się zgodnie z Zasadami Arbitrażu UNICTRAL lub takimi innymi zasadami postępowania arbitrażowego, jakie mogą być określone w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji, o ile strony sporu nie uzgodnią inaczej.

Artykuł 189

Ograniczenie kompetencji w odniesieniu do decyzji Organizacji

Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego nie posiada właściwości w odniesieniu do wykonywania przez Organizację jej dyskrecjonalnych uprawnień zgodnie z niniejszą częścią; w żadnym wypadku nie może ona zastępować swoimi dyskrecjonalnymi uprawnieniami dyskrecjonalnych uprawnień Organizacji. Bez uszczerbku dla artykułu 191, przy wykonywaniu swoich kompetencji zgodnie z artykułem 187, Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego nie będzie wypowiadać się w kwestii, czy jakiegokolwiek zasady, przepisy i procedury Organizacji są zgodne z niniejszą konwencją, jak również nie będzie uznawać takich zasad, przepisów i procedur za nieważne. Jej właściwość w tym zakresie ogranicza się do decydowania w przedmiocie roszczeń, według których stosowanie zasad, przepisów i procedur Organizacji w indywidualnych wypadkach kolidowałoby z umownymi zobowiązaniami stron sporu lub ich zobowiązaniami wynikającymi z niniejszej konwencji, roszczeń dotyczących przekroczenia kompetencji lub nadużycia uprawnień oraz roszczeń o odszkodowanie, które powinno być zapłacone, albo o inne środki, które należy przyznać zainteresowanej stronie z powodu nieprzestrzegania przez drugą stronę jej zobowiązań umownych lub jej zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji.

Artykuł 190

Udział i przystąpienie do udziału w postępowaniu poręczających Państw-Stron

1. Jeżeli osoba fizyczna lub prawna jest stroną sporu, o którym mowa w artykule 187, zawiadamia się o tym państwo poręczające, które ma prawo do uczestniczenia w postępowaniu przez składanie pisemnych i ustnych oświadczeń.
2. Jeżeli w sporze, o którym mowa w artykule 187 (c), pozew zostanie wniesiony przeciwko Państwu-Stronie przez osobę fizyczną lub prawną, za którą poręczyło inne Państwo-Strona, państwo pozwane może zaproponować państwu poręczającemu za taką osobę, aby przystąpiło do udziału w postępowaniu w imieniu takiej osoby. W razie odmowy takiego przystąpienia, pozwane państwo może ustanowić swoje zastępstwo przez osobę prawną mającą jego przynależność państwową.

Artykuł 191**Opinie doradcze**

Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego wydaje opinie doradcze na wniosek Zgromadzenia lub Rady w kwestiach prawnych powstałych w zakresie ich działalności. Opinie takie wydaje się w trybie pilnym.

CZĘŚĆ XII**OCHRONA I ZACHOWANIE ŚRODOWISKA MORSKIEGO****ROZDZIAŁ 1****POSTANOWIENIA OGÓLNE****Artykuł 192****Zobowiązanie ogólne**

Państwa są zobowiązane do ochrony i zachowania środowiska morskiego.

Artykuł 193**Suwerenne prawo państw do eksploatacji swoich zasobów naturalnych**

Państwa mają suwerenne prawo do eksploatacji swoich zasobów naturalnych stosownie do ich polityki w dziedzinie ochrony środowiska i zgodnie z ich obowiązkiem ochrony i zachowania środowiska morskiego.

Artykuł 194**Środki zmierzające do zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego**

1. Państwa stosują, odpowiednio do swoich możliwości, w zależności od okoliczności indywidualnie lub wspólnie, wszelkie środki zgodne z niniejszą konwencją, które są konieczne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego z jakiegokolwiek źródła, wykorzystując w tym celu najlepiej nadające się do zastosowania sposoby, jakie pozostają w ich dyspozycji, oraz dążą do uzgadniania swojej polityki w tej dziedzinie.
2. Państwa stosują wszelkie środki konieczne dla zapewnienia, aby działalność była prowadzona pod ich jurysdykcją lub kontrolą w taki sposób, by nie wyrządzać szkody innym państwom i ich środowisku morskemu wskutek zanieczyszczenia i aby zanieczyszczenie będące następstwem wypadków lub działalności prowadzonej pod ich jurysdykcją lub kontrolą nie wykraczało poza obszary, na których wykonują one swoje suwerenne prawa zgodnie z niniejszą konwencją.
3. Środki stosowane zgodnie z niniejszą częścią dotyczą wszelkich źródeł zanieczyszczenia środowiska morskiego. Środki te obejmują, między innymi, takie środki, których celem jest zmniejszanie w możliwie najpełniejszym zakresie:

- (a) wprowadzania toksycznych, szkodliwych lub niebezpiecznych substancji, szczególnie takich, które mają charakter trwały, ze źródeł lądowych, z atmosfery lub poprzez atmosferę albo w następstwie zatapiania;
 - (b) zanieczyszczenia ze statków, w szczególności środki zmierzające do zapobiegania wypadkom i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń, zapewnienia bezpieczeństwa prac prowadzonych na morzu, zapobiegania umyślnym i nieumyślnym zrzutom oraz do regulowania projektowania, budowy, wyposażenia, eksploatacji i składu załogi statków;
 - (c) zanieczyszczenia z instalacji i urządzeń używanych do badania lub eksploatacji zasobów naturalnych dna i podziemia morskiego, w szczególności środki zmierzające do zapobiegania wypadkom i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń, zapewnienia bezpieczeństwa prac prowadzonych na morzu oraz do regulowania projektowania, budowy, wyposażenia, eksploatacji i składu załogi takich instalacji lub urządzeń;
 - (d) zanieczyszczenia z innych instalacji i urządzeń eksploatowanych w środowisku morskim, w szczególności środki zmierzające do zapobiegania wypadkom i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń, zapewnienia bezpieczeństwa prac prowadzonych na morzu oraz do regulowania projektowania, budowy, wyposażenia, eksploatacji i składu załogi takich instalacji lub urządzeń.
4. Stosując środki zmierzające do zapobiegania, zmniejszania lub kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego, państwa powstrzymują się od nieuzasadnionego zakłócania działalności prowadzonej przez inne państwa w korzystaniu z ich praw i wykonywaniu ich obowiązków zgodnie z niniejszą konwencją.
5. Środki stosowane zgodnie z niniejszą częścią obejmują takie środki, które są konieczne dla ochrony i zachowania rzadkich lub wrażliwych ekosystemów, jak również środowiska ginących, zagrożonych lub narażonych na niebezpieczeństwo gatunków ryb i innych form życia w morzu.

Artykuł 195

Obowiązek nieprzemieszczania szkody lub zagrożeń i nieprzekształcania jednego typu zanieczyszczenia w inny

Stosując środki zmierzające do zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego, państwa działają w taki sposób, aby nie przemieścić szkody lub zagrożeń, bezpośrednio lub pośrednio, z jednego obszaru na inny oraz aby nie przekształcić jednego typu zanieczyszczenia w inny.

Artykuł 196

Stosowanie technologii lub wprowadzanie gatunków obcych albo nowych

1. Państwa stosują wszelkie środki konieczne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego w następstwie powstałego stosowania technologii na obszarach będących pod ich jurysdykcją lub kontrolą, albo powstałego umyślnego lub przypadkowego wprowadzenia obcych lub nowych gatunków do określonej części środowiska morskiego, które może powodować w nim znaczne i szkodliwe zmiany.
2. Niniejszy artykuł nie wpływa na stosowanie niniejszej konwencji do zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego.

ROZDZIAŁ 2

WSPÓŁPRACA GLOBALNA I REGIONALNA

Artykuł 197

Współpraca na płaszczyźnie globalnej lub regionalnej

Państwa współpracują na płaszczyźnie globalnej i, w razie potrzeby, regionalnej, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, w zakresie formułowania i opracowywania międzynarodowych norm, standardów i zalecanych metod postępowania oraz procedur zgodnych z niniejszą konwencją, w celu ochrony i zachowania środowiska morskiego, z uwzględnieniem charakterystycznych cech regionalnych.

Artykuł 198

Zawiadomienie o szkodzie mającej nieuchronnie nastąpić lub o szkodzie już powstałej

Jeżeli państwo dowiaduje się o sytuacjach, w których środowisku morskemu nieuchronnie grozi niebezpieczeństwo poniesienia szkody lub poniosło już ono szkodę w następstwie zanieczyszczenia, państwo to niezwłocznie zawiadamia inne państwa, którym taka szkoda może być, według niego, również wyrządzo-
na, a także właściwe organizacje międzynarodowe.

Artykuł 199

Plany dotyczące nadzwyczajnych środków w zakresie zanieczyszczenia

W sytuacjach, o których mowa w artykule 198, państwa położone na obszarze dotkniętym zanieczyszczeniem, zgodnie z ich możliwościami, oraz właściwe organizacje międzynarodowe współpracują w możliwie najszerszym zakresie w likwidowaniu skutków zanieczyszczenia i w zapobieganiu wystąpieniu szkód lub ich ograniczeniu do minimum. W tym celu państwa wspólnie opracowują plany dotyczące nadzwyczajnych środków stosowanych w razie wypadków powodujących zanieczyszczenie środowiska morskiego oraz popierają ich realizację.

Artykuł 200

Badania, programy badawcze oraz wymiana informacji i danych

Państwa współpracują, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, w celu popierania badań, podejmowania naukowych programów badawczych oraz zachęcania do wymiany uzyskanych informacji i danych o zanieczyszczeniu środowiska morskiego. Dążą one do aktywnego udziału w regionalnych i globalnych programach uzyskiwania wiedzy dla oceny rodzaju i rozmiaru zanieczyszczenia, kwestii związanych z narażaniem się na zanieczyszczenie, kierunków jego rozprzestrzeniania się, zagrożeń z niego wynikających i środków jego zwalczania.

Artykuł 201

Kryteria naukowe dla opracowywania przepisów prawnych

Na podstawie informacji i danych uzyskanych zgodnie z artykułem 200 państwa współpracują, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, w ustanawianiu odpowiednich kryteriów naukowych dla formułowania i opracowywania norm, standardów i zalecanych metod postępowania oraz procedur w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego.

ROZDZIAŁ 3

POMOC TECHNICZNA

Artykuł 202

Pomoc naukowa i techniczna dla państw rozwijających się

Państwa bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych:

- (a) popierają programy pomocy dla państw rozwijających się w dziedzinie nauki, szkolnictwa, techniki oraz w innych dziedzinach, w celu ochrony i zachowania środowiska morskiego oraz zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego. Pomoc taka obejmuje, między innymi:
 - (i) szkolenie ich personelu naukowego i technicznego;
 - (ii) ułatwianie im udziału w odpowiednich programach międzynarodowych;
 - (iii) dostarczanie im niezbędnego wyposażenia i urządzeń;
 - (iv) zwiększanie ich zdolności do wytwarzania takiego wyposażenia;
 - (v) doradztwo oraz rozwój środków dla realizacji programów badań naukowych, monitoringu, szkolenia i innych;
- (b) zapewniają odpowiednią pomoc, szczególnie dla państw rozwijających się, w celu ograniczenia do minimum następstw poważnych wypadków, które mogą powodować znaczne zanieczyszczenie środowiska morskiego;
- (c) zapewniają odpowiednią pomoc, szczególnie dla państw rozwijających się, w zakresie przygotowania ocen środowiska.

Artykuł 203

Uprzywilejowane traktowanie państw rozwijających się

W celu zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego lub ograniczania do minimum jego następstw organizacje międzynarodowe przyznają państwom rozwijającym się pierwszeństwo w zakresie:

- (a) przydziału odpowiednich funduszy i pomocy technicznej oraz
- (b) korzystania z ich służb specjalistycznych.

ROZDZIAŁ 4

MONITORING I OCENA ŚRODOWISKA

Artykuł 204

Monitoring zagrożeń lub następstw zanieczyszczenia

1. Państwa, działając w sposób zgodny z prawami innych państw, starają się tak dalece, jak to jest praktycznie możliwe, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, dokonywać za pomocą uznanych metod naukowych obserwacji, pomiaru, oceny i analizy zagrożeń lub następstw zanieczyszczenia środowiska morskiego.

2. W szczególności państwa stale nadzorują następstwa wszelkiej działalności prowadzonej za ich zgodą lub z ich udziałem w celu określenia, czy taka działalność może spowodować zanieczyszczenie środowiska morskiego.

Artykuł 205

Publikacja sprawozdań

Państwa publikują sprawozdania dotyczące wyników działań podejmowanych zgodnie z artykułem 204 lub dostarczają takie sprawozdania w odpowiednich odstępach czasu właściwym organizacjom międzynarodowym, które powinny udostępniać je wszystkim państwom.

Artykuł 206

Ocena potencjalnych następstw działalności

Jeżeli państwa mają uzasadnione podstawy, aby sądzić, że działalność, która ma być prowadzona pod ich jurysdykcją lub kontrolą, może spowodować istotne zanieczyszczenie lub znaczące i szkodliwe zmiany w środowisku morskim, oceniają one, tak dalece jak to jest praktycznie możliwe, potencjalne następstwa takiej działalności dla środowiska morskiego oraz podają do wiadomości sprawozdania o wynikach takich ocen w sposób przewidziany w artykule 205.

ROZDZIAŁ 5

NORMY MIĘDZYNARODOWE I USTAWODAWSTWO KRAJOWE W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA, ZMNIEJSZANIA I KONTROLI ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Artykuł 207

Zanieczyszczenie ze źródeł lądowych

1. Państwa wydają ustawy i inne przepisy prawne w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze źródeł lądowych, łącznie z rzekami, estuariami, rurociągami i urządzeniami odprowadzającymi wodę, uwzględniając przy tym uzgodnione na płaszczyźnie międzynarodowej normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury.
2. Państwa zastosują inne środki, jakie mogą być konieczne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli takiego zanieczyszczenia.
3. Państwa dążą do uzgadniania swojej polityki w tym zakresie na odpowiedniej płaszczyźnie regionalnej.
4. Państwa, działając w szczególności za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej, dążą do ustanowienia globalnych i regionalnych norm, standardów i zalecanych metod postępowania oraz procedur dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze źródeł lądowych, biorąc pod uwagę charakterystyczne cechy regionalne, potencjał ekonomiczny państw rozwijających się i ich potrzebę rozwoju gospodarczego. Takie normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury są, w miarę potrzeby, okresowo weryfikowane.

5. Ustawy, inne przepisy prawne, środki, zasady, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury wymienione w ustępach 1, 2 i 4 obejmują środki przeznaczone do zmniejszania, w możliwie najpełniejszym zakresie, wprowadzania do środowiska morskiego substancji toksycznych, szkodliwych lub niebezpiecznych, a zwłaszcza takich, które mają trwałe charakter.

Artykuł 208

Zanieczyszczenie powstające w następstwie działalności prowadzonej na dnie morskim, która podlega jurysdykcji państwowej

1. Państwa nadbrzeżne wydają ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego powstającego w następstwie działalności prowadzonej na dnie morskim, która podlega ich jurysdykcji, lub w związku z taką działalnością oraz zanieczyszczenia pochodzącego ze sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji znajdujących się pod ich jurysdykcją, zgodnie z artykułami 60 i 80.
2. Państwa stosują inne środki, jakie mogą być konieczne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli takiego zanieczyszczenia.
3. Takie ustawy, inne przepisy prawne oraz środki powinny być nie mniej skuteczne niż międzynarodowe normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury.
4. Państwa dążą do uzgadniania swojej polityki w tym zakresie na odpowiedniej płaszczyźnie regionalnej.
5. Państwa, działając w szczególności za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej, ustanawiają globalne i regionalne normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego, którego dotyczy ustęp 1. Takie normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury są, w miarę potrzeby, okresowo weryfikowane.

Artykuł 209

Zanieczyszczenie powstające w następstwie działalności prowadzonej w Obszarze

1. Dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego w następstwie działalności w Obszarze ustanawia się, zgodnie z częścią XI, międzynarodowe zasady, przepisy i procedury. Takie zasady, przepisy i procedury są, w miarę potrzeby, okresowo weryfikowane.
2. Z zastrzeżeniem stosownych postanowień niniejszego rozdziału państwa wydają ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego w następstwie działalności w Obszarze prowadzonej przez statki, z wykorzystaniem instalacji, konstrukcji i innych urządzeń podnoszących ich banderę lub zarejestrowanych w tych państwach albo eksploatowanych z ich upoważnienia, zależnie od okoliczności. Wymagania stawiane przez takie ustawy i inne przepisy prawne powinny być nie mniej skuteczne niż międzynarodowe zasady, przepisy i procedury wymienione w ustępie 1.

Artykuł 210

Zanieczyszczenie w następstwie zatapiania

1. Państwa wydają ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego w następstwie zatapiania.
2. Państwa stosują inne środki, jakie mogą być konieczne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli takiego zanieczyszczenia.

3. Takie ustawy, inne przepisy prawne oraz środki zapewniają, by zatapianie nie było dokonywane bez zezwolenia właściwych władz państw.
4. Państwa, działając w szczególności za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej, dążą do ustanowienia globalnych i regionalnych norm, standardów i zalecanych metod postępowania oraz procedur dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli takiego zanieczyszczenia. Takie normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury są, w miarę potrzeby, okresowo weryfikowane.
5. Zatapianie w obrębie morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym nie może być dokonywane bez wyraźnej, uprzedniej zgody państwa nadbrzeżnego, które ma prawo zezwalać, regulować i kontrolować takie zatapianie po należytym rozważeniu sprawy z innymi państwami, które z powodu swego usytuowania geograficznego mogą ponieść szkodliwe następstwa zatapiania.
6. Krajowe ustawy, inne przepisy prawne oraz środki powinny być nie mniej skuteczne w zapobieganiu, zmniejszaniu i kontroli takiego zanieczyszczenia niż globalne normy i standardy.

Artykuł 211

Zanieczyszczenie ze statków

1. Państwa, działając za pośrednictwem właściwej organizacji międzynarodowej lub ogólnej konferencji dyplomatycznej, ustanawiają międzynarodowe normy i standardy dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze statków i w taki sam sposób popierają przyjmowanie, w razie potrzeby, systemy tras morskich w celu ograniczenia do minimum zagrożenia wypadkami, które mogłyby powodować zanieczyszczenie środowiska morskiego, łącznie z wybrzeżem, oraz wynikające z zanieczyszczenia szkody dla interesów państw nadbrzeżnych. Takie normy i standardy są w miarę potrzeby okresowo, w taki sam sposób, weryfikowane.
2. Państwa wydają ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze statków podnoszących ich banderę lub zarejestrowanych w tych państwach. Takie ustawy i inne przepisy prawne powinny być przynajmniej tak samo skuteczne jak powszechnie przyjęte międzynarodowe normy i standardy ustanowione przez właściwą organizację międzynarodową lub ogólną konferencję dyplomatyczną.
3. Państwa, które w celu zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego wprowadzają szczególne wymagania, których spełnienie jest warunkiem wejścia obcych statków do ich portów, na wody wewnętrzne lub zatrzymania się przy ich przybrzeżnych terminalach, podają takie wymagania w należyty sposób do publicznej wiadomości i zawiadamiają o nich właściwą organizację międzynarodową. Jeżeli dwa lub więcej państw nadbrzeżnych, dążąc do uzgodnienia swojej polityki w tej dziedzinie, wprowadza takie wymagania w identycznej formie, to w zawiadomieniu wskazuje się, które państwa uczestniczą w takich wspólnych porozumieniach. Każde państwo wymaga od kapitana statku podnoszącego jego banderę lub zarejestrowanego w tym państwie, który płynie przez morze terytorialne państwa uczestniczącego w takich wspólnych porozumieniach, aby dostarczył on na prośbę tego państwa informacji, czy kieruje się do położonego w tym samym regionie państwa, które uczestniczy w takich wspólnych porozumieniach i, w razie odpowiedzi twierdzącej, wyjaśnił, czy spełnia on wymagania uprawniające do wejścia do portu takiego państwa. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla nieprzerwanego korzystania przez statek z prawa nieszkodliwego przepływu lub dla stosowania artykułu 25 ustęp 2.
4. Państwa nadbrzeżne, korzystając ze swojej suwerenności w obrębie swojego morza terytorialnego, mogą wydawać ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego z obcych statków, łącznie ze statkami korzystającymi z prawa nieszkodliwego przepływu. Takie ustawy i inne przepisy prawne nie powinny, zgodnie z rozdziałem 3 części II, utrudniać nieszkodliwego przepływu obcych statków.

5. W celu zapewnienia wykonania przepisów prawnych w sposób przewidziany w rozdziale 6 państwa nadbrzeżne mogą wydawać w odniesieniu do swoich wyłącznych stref ekonomicznych ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków, pozostając w zgodzie z powszechnie przyjętymi międzynarodowymi normami i standardami, ustanowionymi przez właściwą organizację międzynarodową lub ogólną konferencję dyplomatyczną, oraz tym samym wprowadzając takie normy i standardy w życie.

6. (a) Jeżeli międzynarodowe normy i standardy, przewidziane w ustępie 1, nie są odpowiednie ze względu na szczególne okoliczności i państwo nadbrzeżne ma uzasadnione podstawy, aby sądzić, że określony, wyraźnie oznaczony obszar w jego wyłącznej strefie ekonomicznej jest obszarem, w którym, ze względu na uznane przyczyny techniczne związane z jego warunkami oceanograficznymi i ekologicznymi, ze sposobem wykorzystania tego obszaru lub ochroną jego zasobów i szczególnym charakterem żeglugi po nim, wymagane jest przyjęcie specjalnych środków posiadających moc wiążącą w celu zapobiegania zanieczyszczeniu ze statków, państwa nadbrzeżne mogą, po odpowiednich konsultacjach z innymi zainteresowanymi państwami, prowadzonych za pośrednictwem właściwej organizacji międzynarodowej, skierować do tej organizacji zawiadomienie dotyczące tego obszaru, oparte na świadectwach naukowych i technicznych, a także informację o niezbędnych urządzeniach przyjmujących. W okresie dwunastu miesięcy od otrzymania takiego zawiadomienia organizacja ustala, czy warunki na takim obszarze odpowiadają wyżej wymienionym wymaganiom. Jeżeli organizacja tak ustali, to państwa nadbrzeżne mogą, w odniesieniu do takiego obszaru, wydawać ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków, wprowadzając w życie takie międzynarodowe normy i standardy lub metody nawigacyjne, jakie, według organizacji, mogą mieć zastosowanie do obszarów specjalnych. Te ustawy i inne przepisy prawne mają zastosowanie do obcych statków dopiero po upływie piętnastu miesięcy od czasu przedłożenia organizacji takiego zawiadomienia.

(b) Państwa nadbrzeżne podają do publicznej wiadomości granice każdego takiego określonego, wyraźnie oznaczonego obszaru.

(c) Państwa nadbrzeżne, przedkładając wyżej wymienione zawiadomienia, równocześnie powiadamiają organizację, czy mają zamiar wydać dla obszaru, którego to zawiadomienie dotyczy, dodatkowe ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków. Takie dodatkowe ustawy i inne przepisy prawne mogą dotyczyć zrzutów lub metod nawigacyjnych, ale nie mogą wymagać od obcych statków przestrzegania innych standardów w zakresie projektowania, budowania, składu załogi lub wyposażenia, aniżeli powszechnie przyjęte międzynarodowe normy i standardy; mają one zastosowanie do obcych statków po upływie piętnastu miesięcy od czasu przedłożenia organizacji takiego zawiadomienia, pod warunkiem że organizacja wyrazi zgodę w ciągu dwunastu miesięcy od przedłożenia zawiadomienia.

7. Międzynarodowe normy i standardy, o których mowa w niniejszym artykule, obejmują *inter alia* normy i standardy dotyczące natychmiastowego zawiadamiania państw nadbrzeżnych, których wybrzeże lub interesy związane z wybrzeżem mogą ucieść w następstwie wydarzeń, w tym wypadków morskich, które pociągają za sobą dokonywanie zrzutów lub prawdopodobieństwo ich dokonywania.

Artykuł 212

Zanieczyszczenie z atmosfery lub poprzez atmosferę

1. Państwa wydają ustawy i inne przepisy prawne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego z atmosfery lub poprzez atmosferę, które mają zastosowanie do przestrzeni powietrznej podlegającej ich suwerenności, do statków morskich podnoszących ich banderę lub statków morskich albo powietrznych zarejestrowanych w tych państwach, uwzględniając uzgodnione na płaszczyźnie międzynarodowej normy, standardy i zalecane metody postępowania oraz procedury, a także bezpieczeństwo żeglugi powietrznej.

2. Państwa stosują inne środki, jakie mogą być konieczne dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli takiego zanieczyszczenia.

3. Państwa, działając w szczególności za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej, dążą do ustanowienia globalnych i regionalnych norm, standardów i zalecanych metod postępowania oraz procedur dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli takiego zanieczyszczenia.

ROZDZIAŁ 6

ZAPEWNIENIE WYKONANIA PRZEPISÓW

Artykuł 213

Zapewnienie wykonania przepisów prawnych dotyczących zanieczyszczenia ze źródeł lądowych

Państwa zapewniają wykonanie swoich ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z artykułem 207 i wydają ustawy i inne przepisy prawne oraz stosują inne środki konieczne dla wprowadzenia w życie odpowiednich międzynarodowych norm i standardów, ustanowionych za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej w celu zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze źródeł lądowych.

Artykuł 214

Zapewnienie wykonania przepisów prawnych dotyczących zanieczyszczenia powstającego w następstwie działalności prowadzonej na dnie morskim

Państwa zapewniają wykonanie swoich ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z artykułem 208 i wydają ustawy i inne przepisy prawne oraz stosują inne środki konieczne dla wprowadzenia w życie stosownych międzynarodowych norm i standardów, ustanowionych za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej w celu zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego, powstającego w następstwie działalności prowadzonej na dnie morskim, która podlega jurysdykcji tych państw, lub w związku z taką działalnością, oraz pochodzącego ze sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji znajdujących się pod ich jurysdykcją, zgodnie z artykułami 60 i 80.

Artykuł 215

Zapewnienie wykonania międzynarodowych przepisów prawnych dotyczących zanieczyszczenia powstającego w następstwie działalności prowadzonej w Obszarze

Zapewnienie wykonania międzynarodowych zasad, przepisów oraz procedur, ustanowionych zgodnie z częścią XI w celu zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego powstającego w następstwie działalności prowadzonej w Obszarze, jest uregulowane we wspomnianej części.

Artykuł 216

Zapewnienie wykonania przepisów prawnych dotyczących zanieczyszczenia w następstwie zatapiania

1. Wykonanie ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z niniejszą konwencją oraz ze stosownymi międzynarodowymi normami i standardami, ustanowionymi za pośrednictwem właściwych organi-

zacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej w celu zapobiegania, zmniejszenia i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego wskutek zatapiania, jest zapewniane:

- (a) przez państwo nadbrzeżne w odniesieniu do zatapiania w obrębie jego morza terytorialnego lub wyłączonej strefy ekonomicznej albo na jego szelfie kontynentalnym;
- (b) przez państwo bandery w odniesieniu do statków morskich podnoszących jego banderę lub do statków morskich albo powietrznych zarejestrowanych w tym państwie;
- (c) przez każde państwo w odniesieniu do załadunku odpadów lub innych materiałów, który ma miejsce na jego terytorium lub w jego przybrzeżnych terminalach.

2. Żadne państwo nie jest zobowiązane na mocy niniejszego artykułu do wszczęcia postępowania, jeżeli takie postępowanie zostało już wszczęte przez inne państwo na podstawie niniejszego artykułu.

Artykuł 217

Zapewnienie przez państwa bandery wykonania przepisów

1. Państwa zapewniają przestrzeganie przez statki podnoszące ich banderę lub zarejestrowane w tych państwach stosownych międzynarodowych norm i standardów ustanowionych za pośrednictwem właściwej organizacji międzynarodowej albo ogólnej konferencji dyplomatycznej oraz ich ustaw i innych przepisów prawnych, wydanych zgodnie z niniejszą konwencją w celu zapobiegania, zmniejszenia i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze statków; a także wydają, odpowiednio, ustawy i inne przepisy prawne oraz stosują inne środki konieczne dla wprowadzenia ich w życie. Państwa bandery zapewnią skuteczne wykonanie takich norm, standardów, ustaw i innych przepisów prawnych niezależnie od tego, gdzie dojdzie do ich naruszenia.

2. Państwa stosują w szczególności odpowiednie środki w celu ustanowienia zakazu żeglugi statkom podnoszącym ich banderę lub zarejestrowanym w tych państwach do czasu, gdy będą one mogły wypłynąć w morze w sposób zgodny z wymaganiami określonymi w międzynarodowych normach i standardach, o których mowa w ustępie 1, łącznie z wymaganiami w zakresie projektowania, budowy, wyposażenia i składu załogi statków.

3. Państwa zapewniają, by statki podnoszące ich banderę lub zarejestrowane w tych państwach posiadały na pokładzie świadectwa wymagane i wystawiane zgodnie z międzynarodowymi normami i standardami, o których mowa w ustępie 1. Państwa zapewniają, by statki podnoszące ich banderę były okresowo poddawane inspekcji w celu sprawdzenia, czy takie świadectwa są zgodne z aktualnym stanem statków. Świadectwa te są uznawane przez inne państwa za dokumenty potwierdzające stan statków i posiadające taką samą moc, jak świadectwa wydawane przez nie, chyba że istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że stan statku w stopniu zasadniczym nie odpowiada danym wynikającym ze świadectw.

4. Jeżeli statek narusza normy i standardy ustanowione za pośrednictwem właściwej organizacji międzynarodowej albo ogólnej konferencji dyplomatycznej, państwo bandery, bez uszczerbku dla artykułów 218, 220 i 228, zapewnia przeprowadzenie niezwłocznego dochodzenia, a jeżeli jest to właściwe, wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem naruszenia niezależnie od tego, gdzie miało ono miejsce lub gdzie powstało zanieczyszczenie spowodowane przez takie naruszenie albo gdzie zostało ono dostrzeżone.

5. Prowadząc dochodzenie w sprawie naruszenia, państwa bandery mogą prosić o pomoc jakiegokolwiek innego państwa, którego współpraca może być przydatna dla wyjaśnienia okoliczności sprawy. Państwa dążą do spełnienia odnośnych próśb państw bandery.

6. Państwa, na podstawie pisemnej prośby innego państwa, prowadzą dochodzenie w sprawie każdego podejrzenia naruszenia przez statki podnoszące ich banderę. Jeżeli zostanie uznane, że istnieją wystarczające dowody uzasadniające wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem naruszenia, państwa bandery niezwłocznie wszczynają takie postępowanie zgodnie ze swoim prawem.

7. Państwa bandery niezwłocznie informują państwo zwracające się z taką prośbą oraz właściwą organizację międzynarodową o podjętych czynnościach i ich wynikach. Takie informacje należy udostępnić wszystkim państwom.

8. Kary przewidziane przez ustawy i inne przepisy prawne państw w odniesieniu do statków podnoszących ich banderę powinny być odpowiednio surowe, by przeciwdziałać naruszeniom, bez względu na miejsce ich popełnienia.

Artykuł 218

Zapewnienie przez państwa portu wykonania przepisów

1. Jeżeli statek dobrowolnie przebywa w porcie państwa lub w jego terminalu przybrzeżnym, państwo to może rozpocząć dochodzenie i, jeżeli dowody za tym przemawiają, wszcząć postępowanie w odniesieniu do zrzutu dokonanego z takiego statku poza wodami wewnętrznymi, morzem terytorialnym lub wyłączną strefą ekonomiczną tego państwa z naruszeniem stosownych międzynarodowych norm i standardów, ustanowionych przez właściwą organizację międzynarodową lub ogólną konferencję dyplomatyczną.

2. Nie wszczyna się postępowania na podstawie ustępu 1 w odniesieniu do naruszenia związanego z dokonaniem zrzutu na wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym lub w wyłącznej strefie ekonomicznej innego państwa, chyba że na prośbę tego innego państwa, państwa bandery lub państwa poszkodowanego albo zagrożonego naruszeniem związanym z dokonaniem zrzutu, albo jeżeli naruszenie spowodowało lub prawdopodobnie spowoduje zanieczyszczenie na wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym lub w wyłącznej strefie ekonomicznej państwa wszczynającego postępowanie.

3. Jeżeli statek dobrowolnie przebywa w porcie państwa lub w jego terminalu przybrzeżnym, państwo to, tak dalece jak to jest praktycznie możliwe, spełnia prośbę innego państwa o przeprowadzenie dochodzenia w sprawie określonego w ustępie 1 naruszenia, związanego z dokonaniem zrzutu, które przypuszczalnie nastąpiło na wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym lub w wyłącznej strefie ekonomicznej państwa występującego z prośbą, albo wyrządziło bądź może wyrządzić szkodę na tych obszarach. Państwo to spełnia również, tak dalece jak to jest praktycznie możliwe, prośbę państwa bandery o przeprowadzenie dochodzenia w sprawie takiego naruszenia, niezależnie od miejsca jego popełnienia.

4. Protokoły dochodzenia prowadzonego przez państwo portu zgodnie z niniejszym artykułem przekazuje się państwu bandery lub państwu nadbrzeżnemu na jego wniosek. Postępowanie wszczęte przez państwo portu na podstawie takiego dochodzenia może zostać, z zastrzeżeniem rozdziału 7, zawieszona na wniosek państwa nadbrzeżnego, jeżeli naruszenie miało miejsce na jego wodach wewnętrznych, morzu terytorialnym lub w wyłącznej strefie ekonomicznej. Dowody i protokoły sprawy łącznie z kaucją lub innym finansowym zabezpieczeniem złożonym władzom państwa portu przekazuje się w takim wypadku państwu nadbrzeżnemu. Przekazanie to wyklucza kontynuowanie postępowania w państwie portu.

Artykuł 219

Środki dotyczące zdatności statków do żeglugi w celu zapobiegania zanieczyszczeniu

Z zastrzeżeniem rozdziału 7 państwa, które, działając na wniosek lub z własnej inicjatywy, stwierdziły, że statek przebywający w jednym z ich portów lub terminali przybrzeżnych narusza stosowne międzynarodowe normy i standardy dotyczące zdatności statków do żeglugi i tym samym powoduje zagrożenie dla środowiska morskiego, stosują tak dalece, jak jest to praktycznie możliwe, środki administracyjne w celu niedopuszczenia takiego statku do żeglugi. Takie państwa mogą zezwolić statkowi na skierowanie się wyłącznie do najbliższej właściwej stoczni remontowej i, po usunięciu przyczyn naruszenia, niezwłocznie zezwalają statkowi na kontynuowanie żeglugi.

Artykuł 220**Zapewnianie przez państwa nadbrzeżne wykonania przepisów**

1. Jeżeli statek dobrowolnie przebywa w porcie państwa lub w jego terminalu przybrzeżnym, państwo to może, z zastrzeżeniem rozdziału 7, wszcząć postępowanie w odniesieniu do naruszenia jego ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z niniejszą konwencją lub naruszenia stosownych międzynarodowych norm i standardów w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków, jeżeli takie naruszenie miało miejsce na morzu terytorialnym lub w wyłączonej strefie ekonomicznej tego państwa.

2. Jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczania, że statek płynący po morzu terytorialnym państwa naruszył podczas tego przepływu ustawy i inne przepisy prawne tego państwa wydane zgodnie z niniejszą konwencją lub naruszył stosowne międzynarodowe normy i standardy w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków, państwo to, bez uszczerbku dla stosowania odnośnych postanowień rozdziału 3 części II, może przeprowadzić fizyczną inspekcję statku związaną z naruszeniem i może, jeżeli dowody za tym przemawiają, z zastrzeżeniem rozdziału 7, wszcząć postępowanie, łącznie z zatrzymaniem statku zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym.

3. Jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczania, że statek płynący w wyłączonej strefie ekonomicznej lub po morzu terytorialnym państwa naruszył w wyłączonej strefie ekonomicznej stosowne międzynarodowe normy i standardy w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków lub ustawy i inne przepisy prawne tego państwa zgodne z takimi normami i standardami, państwo to może żądać od statku udzielenia informacji dotyczących nazwy statku i portu jego rejestracji, ostatniego i następnego portu zawinięcia oraz innych odpowiednich informacji potrzebnych do ustalenia, czy nastąpiło naruszenie.

4. Państwa wydają ustawy i inne przepisy prawne oraz stosują inne środki, aby statki podnoszące ich banderę spełniały żądania dotyczące udzielania informacji zgodnie z ustępem 3.

5. Jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczania, że statek płynący w wyłączonej strefie ekonomicznej lub po morzu terytorialnym państwa dopuścił się w wyłączonej strefie ekonomicznej naruszenia, o którym mowa w ustępie 3, które doprowadziło do znaczącego zrzutu powodującego poważne zanieczyszczenie środowiska morskiego lub groźbę takiego zanieczyszczenia, państwo to może przeprowadzić fizyczną inspekcję statku w związku z naruszeniem, jeżeli statek odmówił udzielenia informacji lub jeżeli informacje udzielone przez statek w sposób widoczny odbiegają od oczywistej sytuacji faktycznej i jeżeli okoliczności sprawy uzasadniają taką inspekcję.

6. Jeżeli istnieją wyraźne, obiektywne dowody, że statek płynący w wyłączonej strefie ekonomicznej lub po morzu terytorialnym państwa dopuścił się w wyłączonej strefie ekonomicznej naruszenia, o którym mowa w ustępie 3, które doprowadziło do zrzutu powodującego poważną szkodę lub zagrożenie poważną szkodą dla wybrzeża państwa nadbrzeżnego lub jego interesów związanych z wybrzeżem albo dla jakichkolwiek zasobów jego morza terytorialnego lub wyłączonej strefy ekonomicznej, państwo to może, z zastrzeżeniem rozdziału 7 i pod warunkiem, że dowody za tym przemawiają, wszcząć postępowanie łącznie z zatrzymaniem statku, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym.

7. Niezależnie od postanowień ustępu 6, w przypadkach gdy za pośrednictwem właściwej organizacji międzynarodowej lub w inny uzgodniony sposób ustanowiono odpowiednie procedury, przy pomocy których zapewnia się spełnianie wymagań dotyczących złożenia kaucji lub innego odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, państwo nadbrzeżne, jeżeli jest związane takimi procedurami, zezwala statkowi na kontynuowanie podróży.

8. Postanowienia ustępów 3, 4, 5, 6 i 7 mają również zastosowanie w odniesieniu do wewnętrznych ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z ustępem 6 artykułu 211.

Artykuł 221

Środki stosowane w celu unikania zanieczyszczenia w następstwie wypadków morskich

1. Żadne postanowienie niniejszej części nie narusza prawa państw, zgodnie z prawem międzynarodowym, zarówno zwyczajowym, jak i umownym, do stosowania i zapewniania wykonania poza morzem terytorialnym środków proporcjonalnych do szkody faktycznie wyrządzonej lub do rozmiarów zagrożenia, w celu ochrony ich wybrzeża lub interesów związanych z wybrzeżem, łącznie z poławianiem, przed zanieczyszczeniem lub zagrożeniem zanieczyszczeniem w następstwie wypadku morskiego lub czynności związanych z takim wypadkiem, które, jak można zasadnie oczekiwać, spowodują poważne szkodliwe konsekwencje.
2. Dla celów niniejszego artykułu „wypadek morski” oznacza zderzenie statków, wejście na brzeg lub mieliznę albo inny wypadek w żegludze będący innym zdarzeniem na pokładzie lub na zewnątrz statku, powodującym szkodę materialną lub nieuchronną groźbę wyrządzenia szkody materialnej statkom lub ładunkowi.

Artykuł 222

Zapewnienie wykonania przepisów prawnych dotyczących zanieczyszczenia z atmosfery lub poprzez atmosferę

Państwa zapewniają w przestrzeni powietrznej podlegającej ich suwerenności lub w odniesieniu do statków morskich podnoszących ich banderę albo statków morskich lub powietrznych zarejestrowanych w tych państwach wykonywanie swoich ustaw i innych przepisów prawnych wydanych zgodnie z artykułem 212 ustęp 1 i innymi postanowieniami niniejszej konwencji, a także wydają ustawy i inne przepisy prawne oraz stosują inne środki konieczne dla wprowadzenia w życie stosownych międzynarodowych norm i standardów, ustanowionych za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych albo za pośrednictwem konferencji dyplomatycznej w celu zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego z atmosfery lub poprzez atmosferę, zgodnie z wszelkimi stosownymi międzynarodowymi normami i standardami dotyczącymi bezpieczeństwa żeglugi powietrznej.

ROZDZIAŁ 7

GWARANCJE

Artykuł 223

Środki ułatwiające postępowanie

W postępowaniu wszczętym zgodnie z niniejszą częścią państwa stosują środki ułatwiające przesłuchiwanie świadków i dopuszczanie dowodów przedstawianych przez władze innego państwa lub przez właściwą organizację międzynarodową oraz ułatwiają udział w takim postępowaniu oficjalnym przedstawicielom właściwej organizacji międzynarodowej, państwa bandery i państwa, które ucierpiało w następstwie zanieczyszczenia spowodowanego naruszeniem. Oficjalni przedstawiciele uczestniczący w takim postępowaniu mają takie prawa i obowiązki, jakie są przewidziane w krajowych ustawach i innych przepisach prawa krajowego lub w prawie międzynarodowym.

Artykuł 224

Wykonywanie uprawnień w zakresie zapewnienia wykonania przepisów

Uprawnienia w zakresie zapewnienia wykonania przepisów prawnych w odniesieniu do obcych statków, przewidziane w niniejszej części, mogą być wykonywane wyłącznie przez urzędników państwowych lub okręty wojenne, wojskowe statki powietrzne albo inne statki morskie lub powietrzne, które noszą wyraźne znaki pozwalające rozpoznać, że pozostają one w służbie rządowej i są do tego upoważnione.

Artykuł 225

Obowiązek unikania szkodliwych następstw podczas korzystania z uprawnień do zapewnienia wykonania przepisów

Korzystając, zgodnie z niniejszą konwencją, ze swoich uprawnień w zakresie zapewnienia wykonania przepisów prawnych w odniesieniu do obcych statków państwa nie powinny zagrażać bezpieczeństwu żeglugi lub w inny sposób stwarzać jakiegokolwiek zagrożenia dla statku ani wprowadzać go do portu lub na kotwicznisko, które nie zapewnia bezpieczeństwa, ani też narażać środowiska morskiego na nadmierne ryzyko.

Artykuł 226

Dochodzenie w sprawie obcych statków

1. (a) państwa nie zatrzymują obcego statku dłużej, niż jest to konieczne dla celów dochodzenia przewidzianego w artykułach 216, 218 i 220. Każda fizyczna inspekcja obcego statku ogranicza się do sprawdzenia takich świadectw, dzienników pokładowych lub innych dokumentów, jakie statek zobowiązany jest posiadać zgodnie z powszechnie przyjętymi międzynarodowymi normami i standardami, lub jakichkolwiek podobnych dokumentów, które znajdują się na statku; dalszą fizyczną inspekcję statku można podjąć dopiero po takim sprawdzeniu i tylko w przypadku, gdy:
 - (i) istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że stan statku lub jego wyposażenia w znacznym stopniu nie odpowiada danym zawartym w takich dokumentach;
 - (ii) treść dokumentów nie jest wystarczająca dla potwierdzenia lub sprawdzenia podejrzanego naruszenia lub
 - (iii) statek nie ma ważnych świadectw i dzienników pokładowych.
 - (b) Jeżeli dochodzenie wykazuje naruszenie stosownych ustaw i innych przepisów prawnych lub międzynarodowych norm i standardów w zakresie ochrony i zachowania środowiska morskiego, dokonuje się niezwłocznego zwolnienia statku po zastosowaniu takich procedur zasadniczych, jak złożenie kaucji lub innego odpowiedniego zabezpieczenia finansowego.
 - (c) Bez uszczerbku dla stosownych międzynarodowych norm i standardów dotyczących zdatności statków do żeglugi można odmówić zwolnienia statku, jeżeli zwolnienie stwarzałoby nadmierną groźbę wyrządzenia szkody w środowisku morskim lub można zwolnić statek warunkowo, w celu skierowania go do najbliższej odpowiedniej stoczni remontowej. Jeżeli zwolnienia odmówiono lub udzielono go warunkowo, zawiadamia się o tym niezwłocznie państwo bandery, które może starać się o zwolnienie statku zgodnie z częścią XV.
2. Państwa współpracują w opracowywaniu procedur umożliwiających unikanie zbędnej fizycznej inspekcji statków na morzu.

Artykuł 227

Niedyskryminowanie obcych statków

Korzystając ze swoich praw i wykonując swoje obowiązki na podstawie niniejszej części, państwa nie dyskryminują formalnie lub faktycznie statków jakiegokolwiek innego państwa.

Artykuł 228

Zawieszenie postępowania i ograniczenia w zakresie wszczęcia postępowania

1. Postępowanie w celu wymierzenia kary za jakiegokolwiek naruszenie stosownych ustaw i innych przepisów prawnych lub międzynarodowych norm i standardów dotyczących zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia ze statków, które zostało popełnione przez obcy statek poza morzem terytorialnym państwa

wszczynającego postępowanie, zawiesza się, jeżeli państwo bandery wszczyna postępowanie w celu wymierzenia kary za ten sam czyn w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym zostało wszczęte pierwsze postępowanie, chyba że postępowanie to dotyczy wyrządzenia poważnej szkody państwu nadbrzeżnemu lub dane państwo bandery wielokrotnie nie wykonywało swojego zobowiązania w zakresie efektywnego zapewnienia wykonania stosownych międzynarodowych norm i standardów w odniesieniu do naruszeń popełnionych przez jego statki. Jeżeli państwo bandery zwraca się o zawieszenie postępowania zgodnie z niniejszym artykułem, to udostępnia ono w odpowiednim czasie państwu, które jako pierwsze wszczęło postępowanie, kompletne akta sprawy i protokoły postępowania. Gdy postępowanie wszczęte przez państwo bandery zostaje zakończone, zawieszona postępowanie umarza się. Po opłaceniu kosztów postępowania państwo nadbrzeżne zwraca kaucję lub inne finansowe zabezpieczenie złożone w związku z zawieszonym postępowaniem.

2. Postępowania w sprawie wymierzenia kary obcym statkom nie wszczyna się po upływie trzech lat od daty dokonania naruszenia, z zastrzeżeniem postanowień ustępu 1. Żadne państwo nie wszczyna postępowania, jeżeli inne państwo już je wszczęło.

3. Postanowienia niniejszego artykułu pozostają bez uszczerbku dla prawa państwa bandery do stosowania jakichkolwiek środków, włączając w to wszczęcie postępowania w celu wymierzenia kary zgodnie z jego prawem wewnętrznym, niezależnie od wcześniejszego postępowania wszczętego przez inne państwo.

Artykuł 229

Wszczęcie postępowania cywilnego

Niniejsza konwencja nie wpływa na wszczęcie postępowania cywilnego z powodu jakiegokolwiek roszczenia dotyczącego strat lub szkód, powstałych w następstwie zanieczyszczenia środowiska morskiego.

Artykuł 230

Kary pieniężne i przestrzeganie uznanych praw obwinionego

1. Za naruszenia krajowych ustaw i innych przepisów prawnych lub odpowiednich międzynarodowych norm i standardów w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego, które zostały popełnione przez obce statki poza granicami morza terytorialnego, można nakładać tylko kary pieniężne.

2. Za naruszenia krajowych ustaw i innych przepisów prawnych lub odpowiednich międzynarodowych norm i standardów w zakresie zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego, które zostały popełnione przez obce statki na morzu terytorialnym, można nakładać tylko kary pieniężne, z wyjątkiem sytuacji umyślnego i poważnego zanieczyszczenia morza terytorialnego.

3. W postępowaniu dotyczącym takich naruszeń popełnionych przez obcy statek, w którym mogą zostać nałożone kary, przestrzega się uznanych praw obwinionego.

Artykuł 231

Zawiadomienie państwa bandery i innych państw zainteresowanych

Państwa niezwłocznie zawiadamiają państwo bandery i każde inne zainteresowane państwo o wszelkich środkach zastosowanych zgodnie z rozdziałem 6 przeciwko obcym statkom i przekazują państwu bandery wszystkie oficjalne sprawozdania dotyczące takich środków. Jednakże w odniesieniu do naruszeń popełnionych na morzu terytorialnym wymienione zobowiązania państwa nadbrzeżnego dotyczą tylko takich środków, które są stosowane w trakcie postępowania. O wszystkich takich środkach zastosowanych zgodnie z rozdziałem 6 przeciwko obcym statkom informuje się niezwłocznie przedstawicielei dyplomatycznych lub urzędników konsularnych i, w miarę możliwości, administrację morską państwa bandery.

Artykuł 232**Odpowiedzialność państw za środki stosowane w celu zapewnienia wykonania**

Państwa ponoszą odpowiedzialność za szkody lub straty, które mogą być im przypisane i które powstały w wyniku zastosowania środków na podstawie rozdziału 6, jeżeli środki te są bezprawne lub nieracjonalne. Państwa zapewniają możliwość dochodzenia w swoich sądach roszczeń w związku z takimi szkodami lub stratami.

Artykuł 233**Gwarancje w odniesieniu do cieśnin używanych do żeglugi międzynarodowej**

Żadne postanowienie rozdziałów 5, 6 i 7 nie wpływa na reżim prawny cieśnin używanych do żeglugi międzynarodowej. Jeżeli jednak obcy statek, inny niż statki wymienione w rozdziale 10, dopuszcza się naruszenia ustaw i innych przepisów prawnych wymienionych w artykule 42 ustęp 1 (a) i (b), powodując poważną szkodę lub grożąc spowodowaniem poważnej szkody w środowisku morskim cieśnin, państwa graniczące z cieśninami mogą zastosować odpowiednie środki w zakresie zapewnienia wykonania przepisów prawnych i w takim przypadku przestrzegają *mutatis mutandis* postanowień niniejszego rozdziału.

ROZDZIAŁ 8**OBSZARY POKRYTE LODEM****Artykuł 234****Obszary pokryte lodem**

Państwa nadbrzeżne mają prawo wydawać i zapewniać wykonanie niedyskryminujących ustaw i innych przepisów prawnych dla zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia środowiska morskiego ze statków na obszarach pokrytych lodem w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej, gdzie szczególnie surowe warunki klimatyczne oraz obecność lodu pokrywającego takie obszary przez większą część roku stwarzają przeszkody lub wyjątkowe niebezpieczeństwa dla żeglugi, a zanieczyszczenie środowiska morskiego mogłoby wyrządzić poważną szkodę równowadze ekologicznej lub nieodwracalnie ją zakłócić. W takich ustawach i innych przepisach prawnych należy uwzględnić żeglugę oraz ochronę i zachowanie środowiska morskiego.

ROZDZIAŁ 9**ODPOWIEDZIALNOŚĆ****Artykuł 235****Odpowiedzialność**

1. Na państwach spoczywa obowiązek wykonywania ciężących na nich zobowiązań międzynarodowych dotyczących ochrony i zachowania środowiska morskiego. Ponoszą one odpowiedzialność zgodnie z prawem międzynarodowym.

2. Państwa zapewniają prawo dochodzenia roszczeń zgodnie z ich prawem wewnętrznym w celu niezwłocznego uzyskania odpowiedniego odszkodowania lub innej rekompensaty za szkodę wyrządzoną zanieczyszczeniem środowiska morskiego przez osoby fizyczne lub prawne pozostające pod ich jurysdykcją.

3. W celu zapewnienia niezwłocznego i odpowiedniego odszkodowania za całą szkodę wyrządzoną zanieczyszczeniem środowiska morskiego państwa współpracują w zakresie wprowadzania w życie obowiązującego prawa międzynarodowego oraz dalszego rozwijania prawa międzynarodowego dotyczącego odpowiedzialności w odniesieniu do oceny szkody i odszkodowania oraz rozstrzygania związanych z tym sporów, jak również, w miarę potrzeby, w zakresie rozwijania kryteriów i procedur zapłaty odpowiedniego odszkodowania, takich jak obowiązkowe ubezpieczenia lub fundusze odszkodowawcze.

ROZDZIAŁ 10

IMMUNITET WYNIKAJĄCY Z SUWERENNOŚCI

Artykuł 236

Immunitet wynikający z suwerenności

Postanowienia niniejszej konwencji dotyczące ochrony i zachowania środowiska morskiego nie mają zastosowania do okrętów wojennych, pomocniczych okrętów marynarki wojennej, innych statków morskich i powietrznych będących własnością państwa lub eksploatowanych przez państwo i używanych w danym czasie wyłącznie w rządowej służbie niehandlowej. Jednakże każde państwo zapewnia, poprzez stosowanie odpowiednich środków niezakłócających eksploatacji lub zdolności eksploatacyjnych takich statków morskich lub powietrznych będących jego własnością lub przez nie eksploatowanych, aby takie statki morskie lub powietrzne postępowały zgodnie z niniejszą konwencją tak racjonalnie i praktycznie, jak to tylko możliwe.

ROZDZIAŁ 11

ZOBOWIĄZANIA PRZYJĘTE NA PODSTAWIE INNYCH KONWENCJI O OCHRONIE I ZACHOWANIU ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Artykuł 237

Zobowiązania przyjęte na podstawie innych konwencji o ochronie i zachowaniu środowiska morskiego

1. Postanowienia niniejszej części pozostają bez uszczerbku dla szczegółowych zobowiązań przyjętych przez państwa na podstawie zawartych wcześniej specjalnych konwencji i umów, które dotyczą ochrony i zachowania środowiska morskiego, a także dla umów, jakie mogą zostać zawarte w celu rozwinięcia ogólnych zasad ustalonych w niniejszej konwencji.

2. Szczegółowe zobowiązania przyjęte przez państwa na podstawie specjalnych konwencji w odniesieniu do ochrony i zachowania środowiska morskiego wykonuje się w sposób zgodny z ogólnymi zasadami i celami niniejszej konwencji.

CZĘŚĆ XIII

MORSKIE BADANIA NAUKOWE

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 238

Prawo prowadzenia morskich badań naukowych

Wszystkie państwa, niezależnie od swojego położenia geograficznego, oraz właściwe organizacje międzynarodowe mają prawo prowadzenia morskich badań naukowych, z zastrzeżeniem praw i obowiązków innych państw, przewidzianych w niniejszej konwencji.

Artykuł 239

Popieranie morskich badań naukowych

Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe popierają i utatwiają rozwijanie oraz prowadzenie morskich badań naukowych zgodnie z niniejszą konwencją.

Artykuł 240

Ogólne zasady prowadzenia morskich badań naukowych

Prowadząc morskie badania naukowe, należy stosować następujące zasady:

- (a) morskie badania naukowe są prowadzone wyłącznie w celach pokojowych;
- (b) morskie badania naukowe są prowadzone za pomocą odpowiednich naukowych metod i środków zgodnych z niniejszą konwencją;
- (c) morskie badania naukowe nie powinny zakłócać w sposób nieuzasadniony innych uprawnionych sposobów korzystania z morza zgodnych z niniejszą konwencją oraz powinny być należycie uwzględniane podczas takiego korzystania;
- (d) morskie badania naukowe są prowadzone zgodnie z wszelkimi odnośnymi przepisami wydanymi zgodnie z niniejszą konwencją, łącznie z przepisami o ochronie i zachowaniu środowiska morskiego.

Artykuł 241

Nieuznawanie morskich badań naukowych za prawną podstawę roszczeń

Prowadzenie morskich badań naukowych nie stanowi prawnej podstawy jakichkolwiek roszczeń do jakiegokolwiek części środowiska morskiego lub jego zasobów.

ROZDZIAŁ 2

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Artykuł 242

Popieranie współpracy międzynarodowej

1. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe popierają, zgodnie z zasadą poszanowania suwerenności i jurysdykcji oraz na zasadzie wzajemnych korzyści, współpracę międzynarodową w dziedzinie morskich badań naukowych w celach pokojowych.
2. W związku z tym, bez uszczerbku dla praw i obowiązków państw wynikających z niniejszej konwencji, państwo, przy stosowaniu niniejszej części, w odpowiedni sposób zapewnia innym państwom racjonalną możliwość otrzymania od niego lub przy jego współpracy informacji niezbędnych do zapobieżenia wyrządzeniu szkody zdrowiu i bezpieczeństwu ludzi oraz środowisku morskemu, a także do utrzymania tej szkody pod kontrolą.

Artykuł 243

Tworzenie korzystnych warunków

Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe współpracują ze sobą poprzez zawieranie umów dwustronnych i wielostronnych, w celu tworzenia korzystnych warunków do prowadzenia morskich badań naukowych w środowisku morskim oraz w celu łączenia wysiłków naukowców w badaniu istoty zjawisk i procesów zachodzących w środowisku morskim i ich wzajemnych powiązań.

Artykuł 244

Publikowanie i rozpowszechnianie informacji i wiedzy

1. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe udostępniają, zgodnie z niniejszą konwencją, poprzez publikowanie i rozpowszechnianie odpowiednią drogą informacji o proponowanych głównych programach i ich celach, jak również wiedzy uzyskanej w wyniku morskich badań naukowych.
2. W tym celu państwa, zarówno indywidualnie, jak i we współpracy z innymi państwami oraz właściwymi organizacjami międzynarodowymi, aktywnie popierają przepływ danych i informacji naukowych oraz przekazywanie wiedzy zdobytej dzięki morskim badaniom naukowym, szczególnie do państw rozwijających się, jak również wzmacnianie zdolności państw rozwijających się do samodzielnego prowadzenia morskich badań naukowych, *inter alia*, poprzez programy zapewniające odpowiednie wykształcenie i przygotowanie ich personelu technicznego i naukowego.

ROZDZIAŁ 3

PROWADZENIE I POPIERANIE MORSKICH BADAŃ NAUKOWYCH

Artykuł 245

Morskie badania naukowe na morzu terytorialnym

Wykonując swoją suwerenność, państwa nadbrzeżne mają wyłączne prawo do regulowania morskich badań naukowych, zezwalania na nie oraz ich prowadzenia na swoim morzu terytorialnym. Morskie badania naukowe na morzu terytorialnym są prowadzone tylko za wyraźną zgodą państwa nadbrzeżnego i na warunkach określonych przez to państwo.

Artykuł 246**Morskie badania naukowe w wyłącznej strefie ekonomicznej
i na szelfie kontynentalnym**

1. Wykonując swoją jurysdykcję, państwa nadbrzeżne mają prawo do regulowania morskich badań naukowych, zezwalania na nie oraz ich prowadzenia w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej i na swoim szelfie kontynentalnym zgodnie z odnośnymi postanowieniami niniejszej konwencji.
2. Morskie badania naukowe w wyłącznej strefie ekonomicznej i na szelfie kontynentalnym są prowadzone za zgodą państwa nadbrzeżnego.
3. W zwyczajnych warunkach państwa nadbrzeżne udzielają zgody na realizację w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej lub na swoim szelfie kontynentalnym, przez inne państwa lub właściwe organizacje międzynarodowe, projektów morskich badań naukowych, które mają być prowadzone zgodnie z niniejszą konwencją wyłącznie w celach pokojowych, dla wzbogacenia wiedzy naukowej o środowisku morskim w interesie całej ludzkości. W tym celu państwa nadbrzeżne ustanawiają normy oraz procedury zapewniające, że nie dojdzie do nieuzasadnionego opóźnienia wydania zgody lub nieuzasadnionej odmowy jej wydania.
4. Dla celów stosowania ustępu 3 zwyczajne warunki mogą istnieć, pomimo braku stosunków dyplomatycznych, między państwem nadbrzeżnym a państwem prowadzącym badania.
5. Państwa nadbrzeżne mogą jednak według swojego uznania cofnąć zgodę na realizację projektu morskich badań naukowych przez inne państwo lub właściwą organizację międzynarodową w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym państwa nadbrzeżnego, jeżeli projekt ten:
 - (a) ma bezpośrednie znaczenie dla badania i eksploatacji zasobów naturalnych, zarówno żywych, jak i nieożywionych;
 - (b) wymaga wierceń na szelfie kontynentalnym, użycia materiałów wybuchowych lub wprowadzenia do środowiska morskiego szkodliwych substancji;
 - (c) wymaga budowy, eksploatacji lub wykorzystania sztucznych wysp, instalacji i konstrukcji, o których mowa w artykułach 60 i 80;
 - (d) zawiera nieściśle przekazane na podstawie artykułu 248 dotyczące rodzaju i celów projektu albo jeżeli państwo prowadzące badania lub właściwa organizacja międzynarodowa nie wykonały zobowiązań wobec państwa nadbrzeżnego wynikających z poprzedniego projektu badawczego.
6. Niezależnie od postanowień ustępu 5 państwa nadbrzeżne nie mogą korzystać ze swojego uprawnienia do cofnięcia zgody stosownie do punktu (a) tego ustępu w odniesieniu do projektów morskich badań naukowych, które mają być podjęte zgodnie z postanowieniami niniejszej części na szelfie kontynentalnym poza 200 milami morskimi od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, poza tymi specjalnymi obszarami, jakie państwo nadbrzeżne może w każdym czasie oficjalnie wyznaczyć jako obszary, na których są prowadzone lub będą prowadzone po upływie zasadnego czasu działania eksploatacyjne lub szczegółowe prace badawcze. Państwa nadbrzeżne uprzedzają w zasadnym czasie o wyznaczeniu takich obszarów oraz o wszelkich zmianach w tym zakresie, lecz nie są zobowiązane do podawania szczegółów podejmowanych tam działań.
7. Postanowienia ustępu 6 pozostają bez uszczerbku dla praw państw nadbrzeżnych do szelfu kontynentalnego, przewidzianych w artykule 77.
8. Prowadzenie morskich badań naukowych, którego dotyczy niniejszy artykuł, nie powinno w nieuzasadniony sposób zakłócać działań podejmowanych przez państwa nadbrzeżne w wykonywaniu ich suwerennych praw i jurysdykcji przewidzianych w niniejszej konwencji.

Artykuł 247

Projekty morskich badań naukowych realizowane przez organizacje międzynarodowe lub pod auspicjami organizacji międzynarodowych

Uważa się, że państwo nadbrzeżne, które jest członkiem organizacji międzynarodowej lub zawarło umowę dwustronną z taką organizacją i w którego wyłącznej strefie ekonomicznej lub na którego szelfie kontynentalnym organizacja ta pragnie realizować, bezpośrednio lub pod jej auspicjami, projekt morskich badań naukowych, zezwoliło na realizację tego projektu stosownie do uzgodnionych specyfikacji, jeżeli to państwo nadbrzeżne zatwierdziło szczegółowy projekt, kiedy organizacja podejmowała decyzję o realizacji danego projektu, lub jeżeli państwo pragnie w nim uczestniczyć, a nie zgłosiło żadnego sprzeciwu w terminie czterech miesięcy od czasu notyfikowania mu projektu przez tę organizację międzynarodową.

Artykuł 248

Obowiązek przekazywania informacji państwu nadbrzeżnemu

Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe, które zamierzają prowadzić morskie badania naukowe w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym państwa nadbrzeżnego, przekazują temu państwu, w terminie nie krótszym niż sześć miesięcy przed przewidywaną datą rozpoczęcia projektu morskich badań naukowych, pełną informację o:

- (a) rodzaju i celach projektu;
- (b) metodach i środkach, które mają być użyte, łącznie z nazwą, tonażem, typem i klasą statku oraz opisem sprzętu naukowego;
- (c) dokładnych obszarach geograficznych, w których projekt ma być realizowany;
- (d) przewidywanych datach pierwszego przybycia i ostatecznego odplynięcia statków badawczych lub, odpowiednio, rozmieszczenia i usunięcia sprzętu badawczego;
- (e) nazwie instytucji sponsorującej projekt, nazwisku jej dyrektora i osoby odpowiedzialnej za projekt; oraz
- (f) zakresie, w jakim uważa się, że państwo nadbrzeżne będzie mogło uczestniczyć w projekcie lub być w nim reprezentowane.

Artykuł 249

Obowiązek przestrzegania pewnych warunków

1. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe, które prowadzą morskie badania naukowe w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym państwa nadbrzeżnego, przestrzegają następujących warunków:

- (a) zapewniają państwu nadbrzeżnemu, jeżeli ono sobie tego życzy, prawo uczestniczenia lub bycia reprezentowanym w projekcie morskich badań naukowych, szczególnie, jeżeli jest to praktycznie możliwe, na pokładzie statków badawczych lub na innych urządzeniach albo instalacjach naukowo-badawczych, jednakże bez obowiązku wypłacania wynagrodzenia naukowcom państwa nadbrzeżnego i bez obowiązku udziału tego państwa w kosztach projektu;
- (b) przekazują państwu nadbrzeżnemu, na jego prośbę, wstępne sprawozdania tak szybko, jak to praktycznie możliwe, a także końcowe rezultaty i wnioski po zakończeniu badań;
- (c) zobowiązują się zapewnić państwu nadbrzeżnemu, na jego prośbę, dostęp do wszystkich danych i próbek uzyskanych w ramach projektu morskich badań naukowych, a także przekazywać państwu dane, które można kopiować, oraz próbki, które można podzielić bez uszczerbku dla ich wartości naukowej;

- (d) udostępniają państwu nadbrzeżnemu, na jego prośbę, informacje zawierające ocenę takich danych, próbek i wyników badań albo udzielają mu pomocy w ich ocenie lub interpretacji;
 - (e) zapewniają, z zastrzeżeniem ustępu 2, udostępnianie rezultatów badań społeczności międzynarodowej, tak szybko jak to praktycznie możliwe, za pośrednictwem właściwych kanałów krajowych lub międzynarodowych.
 - (f) zawiadamiają niezwłocznie państwo nadbrzeżne o każdej istotnej zmianie w programie badawczym;
 - (g) jeżeli nie postanowiono inaczej, po ukończeniu badań usuwają instalacje lub wyposażenie naukowo-badawcze.
2. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla warunków określonych w ustawach i innych przepisach prawnych państwa nadbrzeżnego dotyczących udzielania lub cofania zgody według uznania tego państwa, stosownie do artykułu 246 ustępu 5, łącznie z obowiązkiem uprzedniego uzyskania jego zgody na udostępnienie społeczności międzynarodowej wyników badań prowadzonych w ramach projektu mającego bezpośrednie znaczenie dla badania i eksploatacji zasobów naturalnych.

Artykuł 250

Informacje w sprawie projektów morskich badań naukowych

W braku odmiennej umowy informacje w sprawie projektów morskich badań naukowych są przekazywane odpowiednimi kanałami oficjalnymi.

Artykuł 251

Ogólne kryteria i wytyczne

Państwa starają się popierać, za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, ustanawianie ogólnych kryteriów i wytycznych dla udzielenia pomocy państwom w określaniu charakterystyki i następstw morskich badań naukowych.

Artykuł 252

Domniemana zgoda

Państwa lub właściwe organizacje międzynarodowe mogą przystępować do realizacji projektu morskich badań naukowych po upływie sześciu miesięcy od dnia, w którym państwu nadbrzeżnemu została przekazana informacja wymagana zgodnie z artykułem 248, chyba że w ciągu czterech miesięcy od otrzymania zawiadomienia zawierającego taką informację państwo nadbrzeżne poinformowało państwo prowadzące badania lub właściwą organizację, że:

- (a) cofa swoją zgodę na podstawie postanowień artykułu 246 lub
- (b) informacje udzielone przez to państwo albo właściwą organizację międzynarodową dotyczące rodzaju lub celów projektu nie są zgodne z oczywistymi faktami, lub
- (c) żąda uzupełniających informacji dotyczących warunków oraz informacji przewidzianych w artykułach 248 i 249, lub
- (d) w związku z poprzednim projektem morskich badań naukowych, realizowanym przez to państwo lub organizację, pozostały niewykonane zobowiązania w odniesieniu do warunków określonych w artykule 249.

Artykuł 253**Zawieszenie lub zaprzestanie prowadzenia morskich badań naukowych**

1. Państwo nadbrzeżne ma prawo żądać zawieszenia wszelkiej działalności prowadzonej w zakresie morskich badań naukowych, w jego wyłącznej strefie ekonomicznej lub na jego szelfie kontynentalnym, jeżeli:
 - (a) działalność badawcza nie jest prowadzona zgodnie z informacjami przekazanymi na podstawie artykułu 248, na których opierała się zgoda państwa nadbrzeżnego, lub
 - (b) Państwo lub właściwa organizacja międzynarodowa prowadząca działalność badawczą nie przestrzega postanowień artykułu 249, dotyczących praw państwa nadbrzeżnego w odniesieniu do projektu morskich badań naukowych.
2. Państwo nadbrzeżne ma prawo żądać zaprzestania wszelkiej działalności w zakresie morskich badań naukowych w każdym przypadku, gdy nieprzestrzeganie postanowień artykułu 248 polega na istotnej zmianie projektu badawczego lub działalności badawczej.
3. Państwo nadbrzeżne może również żądać zaprzestania wszelkiej działalności w zakresie morskich badań naukowych, jeżeli którakolwiek z sytuacji przewidzianych w ustępie 1 nie została skorygowana we właściwym czasie.
4. Po notyfikowaniu przez państwo nadbrzeżne swojej decyzji w przedmiocie zawieszenia lub wstrzymania państwa lub właściwe organizacje międzynarodowe uprawnione do prowadzenia działalności w zakresie morskich badań naukowych odstępują od działalności badawczej będącej przedmiotem notyfikacji.
5. Państwo nadbrzeżne uchyla decyzję o zawieszeniu wydaną na podstawie ustępu 1 i zezwala na kontynuowanie działalności w zakresie morskich badań naukowych, jeżeli państwo prowadzące badania lub właściwa organizacja międzynarodowa spełni warunki przewidziane w artykułach 248 i 249.

Artykuł 254**Prawa sąsiednich państw śródlądowych i sąsiednich państw
o niekorzystnym położeniu geograficznym**

1. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe, które przedstawiły państwu nadbrzeżnemu projekt morskich badań naukowych, określonych w artykule 246 ustęp 3, zawiadamiają sąsiednie państwa śródlądowe i sąsiednie państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym o proponowanym projekcie badań oraz informują to państwo nadbrzeżne o takim zawiadomieniu.
2. Po wyrażeniu przez zainteresowane państwo nadbrzeżne zgody na proponowany projekt morskich badań naukowych, zgodnie z artykułem 246 i innymi stosownymi postanowieniami niniejszej konwencji, państwa i właściwe organizacje międzynarodowe przystępujące do realizacji takiego projektu dostarczają sąsiednim państwom śródlądowym i sąsiednim państwom o niekorzystnym położeniu geograficznym, na ich prośbę i w miarę potrzeb, odpowiednich informacji, o których mowa w artykule 248 oraz artykule 249 ustęp 1(f).
3. Wspomnianym wyżej sąsiednim państwom śródlądowym i sąsiednim państwom o niekorzystnym położeniu geograficznym zapewnia się, na ich prośbę, możliwość udziału, jeżeli tylko jest to wykonalne, w proponowanym projekcie morskich badań naukowych za pośrednictwem wykwalifikowanych ekspertów mianowanych przez te państwa, co do których państwo nadbrzeżne nie zgłasza sprzeciwu, zgodnie z warunkami uzgodnionymi w celu realizacji projektu, stosownie do postanowień niniejszej konwencji, przez zainteresowane państwo nadbrzeżne i państwo lub właściwą organizację międzynarodową prowadzącą morskie badania naukowe.
4. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe, określone w ustępie 1, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 249 ustęp 2, dostarczają wspomnianym wyżej państwom śródlądowym i państwom o niekorzystnym położeniu geograficznym, na ich prośbę, informacje oraz pomoc przewidzianą w artykule 249 ustęp 1 (d).

Artykuł 255**Środki podejmowane w celu ułatwienia morskich badań naukowych
i pomocy dla statków badawczych**

Państwa dążą do przyjęcia racjonalnych zasad, przepisów i procedur w celu popierania i ułatwiania morskich badań naukowych prowadzonych zgodnie z niniejszą konwencją poza ich morzem terytorialnym i, w razie konieczności, w celu ułatwiania, z zastrzeżeniem postanowień ich ustaw i innych przepisów prawnych, dostępu do ich portów oraz popierania pomocy dla morskich statków badawczych, które przestrzegają odpowiednich postanowień niniejszej części.

Artykuł 256**Morskie badania naukowe w Obszarze**

Wszystkie państwa, niezależnie od swojego położenia geograficznego, oraz właściwe organizacje międzynarodowe mają prawo, zgodnie z postanowieniami części XI, do prowadzenia morskich badań naukowych w Obszarze.

Artykuł 257**Morskie badania naukowe w słupie wody poza wyłączną strefą ekonomiczną**

Wszystkie państwa, niezależnie od swojego położenia geograficznego, oraz właściwe organizacje międzynarodowe mają prawo, zgodnie z niniejszą konwencją, do prowadzenia morskich badań naukowych w słupie wody poza granicami wyłącznej strefy ekonomicznej.

ROZDZIAŁ 4**INSTALACJE LUB WYPOSAŻENIE NAUKOWO-BADAWCZE
W ŚRODOWISKU MORSKIM****Artykuł 258****Rozmieszczanie i używanie**

Rozmieszczanie i używanie instalacji lub wyposażenia naukowo-badawczego wszelkiego typu w jakimkolwiek obszarze środowiska morskiego jest dokonywane na takich samych warunkach, jakie niniejsza konwencja przewiduje dla prowadzenia morskich badań naukowych w takim obszarze.

Artykuł 259**Status prawny**

Instalacje lub wyposażenie, o których mowa w niniejszym rozdziale, nie mają statusu wysp. Wody wokół nich nie stanowią ich własnego morza terytorialnego, a ich obecność nie wpływa na delimitację morza terytorialnego, wyłącznej strefy ekonomicznej lub szelfu kontynentalnego.

Artykuł 260**Strefy bezpieczeństwa**

Zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszej konwencji wokół instalacji naukowo-badawczych mogą być tworzone strefy bezpieczeństwa o uzasadnionej szerokości, nieprzekraczającej 500 metrów. Wszystkie państwa zapewniają respektowanie takich stref bezpieczeństwa przez ich statki.

Artykuł 261**Nieutrudnianie żeglugi międzynarodowej**

Rozmieszczanie i używanie instalacji lub wyposażenia naukowo-badawczego wszelkiego typu nie powinno przeszkadzać w żegludze po istniejących trasach żeglugi międzynarodowej.

Artykuł 262**Znaki identyfikacyjne i środki sygnalizacji**

Instalacje lub wyposażenie, o których mowa w niniejszym rozdziale, są zaopatrzone w znaki identyfikacyjne wskazujące państwo rejestracji lub organizację międzynarodową, do której one należą, oraz mają odpowiednie, międzynarodowo uzgodnione środki sygnalizacji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa na morzu i bezpieczeństwa żeglugi powietrznej, z uwzględnieniem norm i standardów ustanowionych przez właściwe organizacje międzynarodowe.

ROZDZIAŁ 5**ODPOWIEDZIALNOŚĆ****Artykuł 263****Odpowiedzialność**

1. Na państwach i właściwych organizacjach międzynarodowych spoczywa obowiązek zapewnienia, aby morskie badania naukowe, podejmowane zarówno przez nie, jak i z ich upoważnienia, były prowadzone zgodnie z niniejszą konwencją.
2. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe ponoszą odpowiedzialność za środki podjęte przez nie z naruszeniem niniejszej konwencji w odniesieniu do morskich badań naukowych prowadzonych przez inne państwa, ich osoby fizyczne lub prawne, albo przez właściwe organizacje międzynarodowe i zapewniają odszkodowanie za szkody wynikające z użycia takich środków.
3. Państwa i właściwe organizacje międzynarodowe ponoszą odpowiedzialność, zgodnie z artykułem 235, za szkody spowodowane zanieczyszczeniem środowiska morskiego wynikającym z morskich badań naukowych prowadzonych przez nie lub w ich imieniu.

ROZDZIAŁ 6

ZAŁATWIANIE SPORÓW I ŚRODKI TYMCZASOWE

Artykuł 264

Załatwianie sporów

Spory dotyczące interpretacji lub stosowania postanowień niniejszej konwencji w odniesieniu do morskich badań naukowych są załatwiane zgodnie z rozdziałami 2 i 3 części XV.

Artykuł 265

Środki tymczasowe

Do czasu załatwienia sporu zgodnie z rozdziałami 2 i 3 części XV państwo lub właściwa organizacja międzynarodowa, którym zezwolono na realizację projektu morskich badań naukowych, nie dopuszcza do rozpoczęcia lub kontynuowania działalności badawczej bez wyraźnej zgody zainteresowanego państwa nadbrzeżnego.

CZĘŚĆ XIV

ROZWIJANIE I PRZEKAZYWANIE TECHNOLOGII MORSKIEJ

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 266

Popieranie rozwijania i przekazywania technologii morskiej

1. Państwa współpracują bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, stosownie do swoich możliwości, w celu aktywnego popierania rozwijania i przekazywania wiedzy naukowej o morzu i technologii morskiej na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach.
2. Państwa popierają rozwijanie morskiego potencjału naukowo-technicznego państw, które mogą potrzebować pomocy technicznej w tej dziedzinie i prosić o jej udzielenie, w szczególności państw rozwijających się łącznie z państwami śródlądowymi i państwami o niekorzystnym położeniu geograficznym, w odniesieniu do badania, eksploatacji i zachowania zasobów mórz oraz gospodarowania nimi, ochrony i zachowania środowiska morskiego, morskich badań naukowych i innej działalności w środowisku morskim zgodnej z niniejszą konwencją, w celu przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego państw rozwijających się.
3. Państwa dążą do popierania tworzenia dogodnych warunków gospodarczych i prawnych dla przekazywania technologii morskiej, w oparciu o zasady słuszności, dla dobra wszystkich zainteresowanych stron.

Artykuł 267

Ochrona prawnie uzasadnionych interesów

Popierając współpracę stosownie do artykułu 266, państwa w należyty sposób uwzględniają wszelkie prawnie uzasadnione interesy, obejmujące między innymi prawa i obowiązki posiadaczy, dostawców i odbiorców technologii morskiej.

Artykuł 268**Podstawowe cele**

Państwa, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, popierają:

- (a) nabywanie, ocenę i upowszechnianie wiedzy w dziedzinie technologii morskiej oraz ułatwianie dostępu do odnośnych informacji i danych;
- (b) rozwijanie odpowiedniej technologii morskiej;
- (c) rozwijanie niezbędnej infrastruktury technologicznej w celu ułatwiania przekazywania technologii morskiej;
- (d) rozwijanie zasobów ludzkich przez szkolenie zawodowe i kształcenie obywateli państw i krajów rozwijających się, a zwłaszcza obywateli państw i krajów najmniej rozwiniętych;
- (e) współpracę międzynarodową na wszystkich poziomach, szczególnie współpracę regionalną, subregionalną i dwustronną.

Artykuł 269**Środki służące osiągnięciu podstawowych celów**

Dla osiągnięcia celów, o których mowa w artykule 268, państwa, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, dążą między innymi do:

- (a) tworzenia programów współpracy technicznej dla skutecznego przekazywania wszelkich rodzajów technologii morskiej państwom, które mogą potrzebować pomocy technicznej w tej dziedzinie i prosić o jej udzielenie, w szczególności rozwijającym się państwom śródlądowym oraz rozwijającym się państwom o niekorzystnym położeniu geograficznym, jak również innym rozwijającym się państwom, które nie były w stanie stworzyć lub rozwinąć swojego własnego potencjału technologicznego w dziedzinie nauki o morzu oraz w dziedzinie badania i eksploatacji zasobów morza ani rozwinąć infrastruktury takiej technologii;
- (b) popierania tworzenia dogodnych warunków dla zawierania umów, kontraktów i innych podobnych układów, na słusznych i uzasadnionych warunkach;
- (c) odbywania konferencji, seminariów i sympozjów na tematy naukowe i techniczne, w szczególności na temat polityki i metod przekazywania technologii morskiej;
- (d) popierania wymiany naukowców oraz ekspertów technicznych i innych;
- (e) realizowania projektów i popierania wspólnych przedsięwzięć oraz innych form współpracy dwustronnej i wielostronnej.

ROZDZIAŁ 2**WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA****Artykuł 270****Formy współpracy międzynarodowej**

Współpraca międzynarodowa w celu rozwijania i przekazywania technologii morskiej odbywa się, tam gdzie jest to możliwe i właściwe, zarówno w ramach istniejących programów dwustronnych, regionalnych lub wielostronnych, jak i w ramach programów rozszerzonych i nowych, w celu ułatwiania morskich badań naukowych, przekazywania technologii morskiej, szczególnie w nowych dziedzinach, oraz odpowiedniego międzynarodowego finansowania badań oceanu i jego zagospodarowywania.

Artykuł 271

Wytyczne, kryteria i standardy

Państwa, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych, popierają tworzenie powszechnie przyjmowanych wytycznych, kryteriów i standardów dotyczących przekazywania technologii morskiej na podstawie dwustronnej lub w ramach organizacji międzynarodowych oraz na innym forum, z uwzględnieniem w szczególności interesów i potrzeb państw rozwijających się.

Artykuł 272

Koordinacja programów międzynarodowych

W dziedzinie przekazywania technologii morskiej państwa dążą do zapewnienia, aby właściwe organizacje międzynarodowe koordynowały swoją działalność, łącznie z wszelkimi programami regionalnymi lub globalnymi, z uwzględnieniem interesów i potrzeb państw rozwijających się, szczególnie państw śródlądowych i państw o niekorzystnym położeniu geograficznym.

Artykuł 273

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi oraz z Organizacją

Państwa aktywnie współpracują z właściwymi organizacjami międzynarodowymi oraz z Organizacją w celu popierania i ułatwiania przekazywania państwom rozwijającym się, ich obywatelom oraz Przedsiębiorstwu doświadczeń i technologii morskiej w odniesieniu do działalności w Obszarze.

Artykuł 274

Cele Organizacji

Z zastrzeżeniem wszelkich prawnie uzasadnionych interesów, obejmujących między innymi prawa i obowiązki posiadaczy, dostawców i odbiorców technologii, Organizacja zapewnia w odniesieniu do działalności w Obszarze:

- (a) zatrudnianie w celach szkoleniowych, w oparciu o zasadę sprawiedliwego podziału geograficznego, obywateli państw rozwijających się, zarówno nadbrzeżnych, śródlądowych, jak i o niekorzystnym położeniu geograficznym, jako członków personelu zarządzającego, badawczego i technicznego rekrutowanego dla potrzeb jej działalności;
- (b) udostępnianie technicznej dokumentacji odnośnego wyposażenia, maszyn, urządzeń i metod wszystkim państwom, a zwłaszcza państwom rozwijającym się, które mogą potrzebować pomocy technicznej w tej dziedzinie i prosić o jej udzielenie;
- (c) stosowanie przez Organizację odpowiednich środków ułatwiających otrzymywanie pomocy technicznej w dziedzinie technologii morskiej przez państwa, które mogą potrzebować takiej pomocy i prosić o jej udzielenie, w szczególności przez państwa rozwijające się, oraz środków ułatwiających nabywanie przez ich obywateli niezbędnych umiejętności praktycznych i „know-how”, łącznie ze szkoleniem zawodowym;
- (d) udzielanie pomocy państwom, które mogą potrzebować pomocy technicznej w tej dziedzinie i mogą zwracać się z prośbą o jej udzielenie, szczególnie państwom rozwijającym się, w nabywaniu niezbędnego wyposażenia, maszyn, metod oraz innego technicznego „know-how” za pomocą wszelkich mechanizmów finansowania przewidzianych w niniejszej konwencji.

ROZDZIAŁ 3

KRAJOWE I REGIONALNE MORSKIE OŚRODKI NAUKOWO-TECHNICZNE

Artykuł 275

Tworzenie ośrodków krajowych

1. Państwa, bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych i Organizacji, popierają tworzenie, zwłaszcza w rozwijających się państwach nadbrzeżnych, krajowych morskich badawczych ośrodków naukowo-technicznych oraz umacnianie już istniejących ośrodków krajowych, w celu pobudzenia i przyśpieszenia prowadzenia przez nadbrzeżne państwa rozwijające się morskich badań naukowych, jak również w celu rozszerzania krajowych możliwości wykorzystania i zachowania ich zasobów morskich w ich interesie ekonomicznym.

2. Państwa, za pośrednictwem właściwych organizacji międzynarodowych i Organizacji, udzielają odpowiedniego poparcia ułatwiającego tworzenie i umacnianie takich krajowych ośrodków w celu zapewnienia nowoczesnych warunków szkolenia, niezbędnego wyposażenia, umiejętności praktycznych i „*know-how*” oraz ekspertów technicznych tym państwom, które mogą potrzebować takiej pomocy i prosić o jej udzielenie.

Artykuł 276

Tworzenie ośrodków regionalnych

1. Państwa, uzgadniając swoje działania z właściwymi organizacjami międzynarodowymi, Organizacją i krajowymi morskimi badawczymi instytucjami naukowo-technicznymi, popierają tworzenie regionalnych morskich badawczych ośrodków naukowo-technicznych, szczególnie w państwach rozwijających się, w celu pobudzenia i przyśpieszenia prowadzenia przez państwa rozwijające się morskich badań naukowych oraz popierania przekazywania technologii morskiej.

2. Wszystkie państwa regionu współpracują z ośrodkami regionalnymi w celu zapewnienia skuteczniejszego osiągnięcia ich celów.

Artykuł 277

Funkcje ośrodków regionalnych

Funkcje takich ośrodków regionalnych obejmują, między innymi:

- (a) programy szkolenia i kształcenia na wszystkich poziomach w zakresie różnych aspektów morskich badań naukowo-technicznych, w szczególności biologii morskiej, łącznie z zachowaniem żywych zasobów i gospodarowaniem nimi, oceanografii, hydrografii, inżynierii, badań geologicznych dna morskiego, technologii kopalnictwa i odsalania;
- (b) badania z zakresu zarządzania;
- (c) programy badawcze dotyczące ochrony i zachowania środowiska morskiego oraz zapobiegania, zmniejszania i kontroli zanieczyszczenia;
- (d) organizację regionalnych konferencji, seminariów i sympozjów;
- (e) uzyskiwanie i przetwarzanie danych i informacji w dziedzinie morskiej nauki i technologii;
- (f) szybkie rozpowszechnianie w łatwo dostępnych publikacjach wyników morskich badań naukowo-technicznych;
- (g) podawanie do publicznej wiadomości informacji odnoszących się do polityki poszczególnych państw w zakresie przekazywania technologii morskiej oraz systematyczne badania porównawcze dotyczące takiej polityki;
- (h) zbieranie i systematyzowanie informacji o handlu technologiami oraz o kontraktach i innych umowach dotyczących patentów;
- (i) współpracę techniczną z innymi państwami regionu.

ROZDZIAŁ 4

WSPÓŁPRACA MIĘDZY ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI

Artykuł 278

Współpraca między organizacjami międzynarodowymi

Właściwe organizacje międzynarodowe, których dotyczy niniejsza część oraz część XIII, stosują wszelkie stosowne środki w celu zapewnienia, bezpośrednio lub w ścisłej współpracy między sobą, skutecznego wykonywania ich funkcji i obowiązków, zgodnie z niniejszą częścią.

CZĘŚĆ XV

ZAŁATWIANIE SPORÓW

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 279

Obowiązek załatwiania sporów środkami pokojowymi

Państwa-Strony załatwiają wszelkie spory dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji środkami pokojowymi zgodnie z ustępem 3 artykułu 2 Karty Narodów Zjednoczonych i w tym celu dążą do załatwiania sporów środkami wymienionymi w artykule 33 ustęp 1 Karty.

Artykuł 280

Załatwianie sporów środkami pokojowymi wybranymi przez strony

Żadne postanowienie niniejszej części nie narusza prawa Państw-Stron do wyrażenia zgody, w każdym czasie, na załatwienie sporu istniejącego pomiędzy nimi, dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji jakimikolwiek wybranymi przez siebie środkami pokojowymi.

Artykuł 281

Postępowanie w przypadku, gdy stronom nie udało się załatwić sporu

1. Jeżeli Państwa-Strony, które są stronami sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, uzgodniły, że będą dążyć do załatwienia sporu wybranymi przez siebie środkami pokojowymi, to procedury przewidziane w niniejszej części mają zastosowanie tylko w przypadku, gdy nie udało się załatwić sporu przy pomocy tych środków, a porozumienie między stronami nie wyklucza możliwości zastosowania innej procedury.

2. Jeżeli strony uzgodniły również ostateczny termin, ustęp 1 ma zastosowanie dopiero po upływie tego terminu.

Artykuł 282

Obowiązki wynikające z umów powszechnych, regionalnych lub dwustronnych

Jeżeli Państwa-Strony, które są stronami sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, uzgodniły w umowie powszechnej, regionalnej lub dwustronnej, albo w jakikolwiek inny sposób, że taki spór zostanie przekazany, na wniosek którejkolwiek ze stron sporu, do załatwienia według procedury, w której zapada wiążąca decyzja, procedura ta ma zastosowanie zamiast procedur przewidzianych w niniejszej części, chyba że strony sporu postanowią inaczej.

Artykuł 283

Obowiązek wymiany opinii

1. Jeżeli między Państwami-Stronami wynika spór dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, strony sporu niezwłocznie przystępują do wymiany opinii dotyczących załatwienia sporu w drodze rokowań lub innymi środkami pokojowymi.

2. Strony niezwłocznie dokonują wymiany opinii również wtedy, gdy postępowanie w sprawie załatwienia takiego sporu zakończyło się niepowodzeniem albo gdy spór został załatwiony, a okoliczności wymagają konsultacji co do sposobu wprowadzenia w życie tego rozstrzygnięcia.

Artykuł 284

Koncyliacja

1. Państwo-Strona, które jest stroną sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, może zaproponować drugiej stronie lub stronom sporu poddanie tego sporu koncyliacji zgodnie z procedurą przewidzianą w rozdziale 1 aneksu V lub zgodnie z inną procedurą koncyliacyjną.

2. Jeżeli propozycja zostaje przyjęta i strony osiągną porozumienie co do procedury koncyliacyjnej podlegającej zastosowaniu, którakolwiek ze stron może przekazać spór do załatwienia zgodnie z tą procedurą.

3. Jeżeli propozycja nie zostaje przyjęta lub strony nie osiągną porozumienia co do procedury, postępowanie koncyliacyjne uważa się za zakończone.

4. Jeżeli spór został poddany koncyliacji, postępowanie może zostać zakończone tylko według uzgodnionej procedury koncyliacyjnej, chyba że strony postanowią inaczej.

Artykuł 285

Stosowanie niniejszego rozdziału do sporów przekazanych do załatwienia zgodnie z częścią XI

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do każdego sporu, który zgodnie z rozdziałem 5 części XI powinien być załatwiony zgodnie z procedurami przewidzianymi w niniejszej części. Jeżeli stroną takiego sporu jest podmiot inny niż Państwo-Strona, niniejszy rozdział ma zastosowanie *mutatis mutandis*.

ROZDZIAŁ 2

PROCEDURY OBOWIĄZKOWE, W KTÓRYCH ZAPADAJĄ WIĄŻĄCE ORZECZENIA

Artykuł 286

Stosowanie procedur na podstawie niniejszego rozdziału

Z zastrzeżeniem rozdziału 3 każdy spór dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji niezałatwiony w wyniku zastosowania rozdziału 1 zostaje przekazany na wniosek którejkolwiek ze stron sporu sądowi lub trybunałowi arbitrażowemu, właściwemu zgodnie z niniejszym rozdziałem.

Artykuł 287

Wybór procedury

1. Przy podpisywaniu, ratyfikowaniu lub przystępowaniu do niniejszej konwencji lub w każdym późniejszym czasie państwo może w drodze pisemnej deklaracji wybrać jeden lub więcej spośród następujących sposobów załatwiania sporów, dotyczących interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji:

- (a) Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza utworzony zgodnie z aneksem VI;
- (b) Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości;
- (c) trybunał arbitrażowy utworzony zgodnie z aneksem VII,
- (d) specjalny trybunał arbitrażowy utworzony zgodnie z aneksem VIII dla jednej lub wielu kategorii sporów określonych w tym aneksie.

2. Deklaracja złożona zgodnie z ustępem 1 nie wpływa na obowiązek Państwa-Strony uznania właściwości Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza w takim zakresie i w taki sposób, jak to przewidziano w rozdziale 5 części XI, zaś wspomniany obowiązek nie wpływa na taką deklarację.

3. Uważa się, że Państwo-Strona, które jest stroną sporu nieobjętego obowiązującą deklaracją, wyraziło zgodę na arbitraż zgodnie z aneksem VII.

4. Jeżeli strony sporu przyjęły tę samą procedurę załatwienia sporu, spór może być przekazany do załatwienia tylko zgodnie z tą procedurą, chyba że strony postanowią inaczej.

5. Jeżeli strony sporu nie przyjęły tej samej procedury załatwienia sporu, spór może być przekazany tylko do arbitrażu zgodnie z aneksem VII, chyba że strony postanowią inaczej.

6. Deklaracja złożona zgodnie z ustępem 1 pozostaje w mocy przez trzy miesiące od złożenia Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych zawiadomienia o jej wycofaniu.

7. Złożenie nowej deklaracji, zawiadomienie o wycofaniu lub upływ okresu obowiązywania deklaracji nie wpływa w żaden sposób na postępowanie toczące się przed sądem lub trybunałem arbitrażowym, właściwym zgodnie z niniejszym artykułem, chyba że strony postanowią inaczej.

8. Deklaracje i zawiadomienia wymienione w niniejszym artykule są składane Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, który przekazuje ich odpisy Państwom-Stronom.

Artykuł 288

Właściwość

1. Sąd lub trybunał arbitrażowy, o którym mowa w artykule 287, jest właściwy w odniesieniu do każdego sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, przekazanego mu zgodnie z niniejszą częścią.

2. Sąd lub trybunał arbitrażowy, o którym mowa w artykule 287, jest również właściwy w odniesieniu do każdego sporu w zakresie interpretacji lub stosowania umowy międzynarodowej dotyczącej celów niniejszej konwencji, przekazanego mu zgodnie z tą umową.

3. Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza, utworzona zgodnie z aneksem VI, oraz każda inna izba lub trybunał arbitrażowy wymieniony w rozdziale 5 części XI posiadają kompetencję w odniesieniu do każdej sprawy przekazanej im zgodnie ze wspomnianym rozdziałem i aneksem.

4. W przypadku sporu na temat tego, czy sąd lub trybunał arbitrażowy jest właściwy, powyższy spór jest rozstrzygany przez ten sąd lub trybunał.

Artykuł 289

Eksperci

W każdym sporze dotyczącym zagadnień naukowych lub technicznych sąd lub trybunał arbitrażowy właściwy zgodnie z niniejszym rozdziałem może, na wniosek strony lub *proprio motu*, wybrać w porozumieniu ze stronami nie mniej niż dwóch ekspertów naukowych lub technicznych, w miarę możliwości ze stosownej listy sporządzonej zgodnie z artykułem 2 aneksu VIII, którzy uczestniczą w posiedzeniach sądu lub trybunału, jednak bez prawa głosowania.

Artykuł 290

Środki tymczasowe

1. Jeżeli spór został prawidłowo przekazany sądowi lub trybunałowi arbitrażowemu, który uznaje *prima facie* swoją właściwość na podstawie niniejszej części lub rozdziału 5 części XI, to ten sąd lub trybunał może zarządzić zastosowanie, do czasu wydania ostatecznego orzeczenia, wszelkich środków tymczasowych, jakie uważa za odpowiednie w danych okolicznościach, w celu zabezpieczenia praw stron sporu lub w celu zapobieżenia poważnej szkodzi w środowisku morskim.

2. Środki tymczasowe mogą być zmienione lub uchylone, gdy tylko okoliczności uzasadniające ich podjęcie ulegną zmianie lub przestaną istnieć.

3. Środki tymczasowe mogą być zastosowane, zmienione lub uchylone na podstawie niniejszego artykułu wyłącznie na wniosek jednej ze stron sporu i dopiero po stworzeniu stronom możliwości ich wysłuchania.

4. Sąd lub trybunał arbitrażowy niezwłocznie zawiadamia strony sporu oraz te inne Państwa-Strony, których zawiadomienie uznaje za celowe, o zastosowaniu, zmianie lub uchyleniu środków tymczasowych.

5. Do czasu utworzenia trybunału arbitrażowego, któremu przekazuje się spór na podstawie niniejszego rozdziału, jakkolwiek sąd lub trybunał arbitrażowy wybrany przez strony albo, jeżeli w ciągu dwóch tygodni od daty złożenia wniosku o zarządzenie środków tymczasowych strony nie dokonały takiego wyboru, Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza albo, w odniesieniu do działalności w Obszarze, Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego może zastosować, zmienić lub uchylić środki tymczasowe zgodnie z niniejszym artykułem, jeżeli uzna *prima facie*, że trybunał, który ma być utworzony, będzie właściwy i że wymaga tego nagle sytuacja. Po utworzeniu trybunał, któremu spór został przekazany, może zmienić, uchylić lub potwierdzić te środki tymczasowe, postępując zgodnie z ustępami od 1 do 4.

6. Strony sporu stosują się do wszelkich środków tymczasowych ustanowionych zgodnie z niniejszym artykułem.

Artykuł 291

Przystąpienie

1. Wszystkie procedury załatwiania sporów określone w niniejszej części są otwarte dla Państw-Stron.
2. Procedury załatwiania sporów określone w niniejszej części są otwarte dla jednostek innych niż Państwa-Strony tylko wówczas, gdy wyraźnie przewiduje to niniejsza konwencja.

Artykuł 292

Niezwłoczne zwolnienie statku i załogi

1. Jeżeli organy Państwa-Strony zatrzymują statek podnoszący banderę innego Państwa-Strony i istnieje podejrzenie, że państwo zatrzymujące nie przestrzega postanowień niniejszej konwencji dotyczących niezwłocznego zwolnienia statku lub jego załogi po złożeniu uzasadnionej kaucji lub innego zabezpieczenia finansowego, sprawa zwolnienia z zatrzymania może być przekazana sądowi lub trybunałowi arbitrażowemu uzgodnionemu przez strony lub, jeżeli w ciągu 10 dni od chwili zatrzymania nie dokonano takich uzgodnień, sądowi lub trybunałowi uznanemu przez państwo zatrzymujące zgodnie z artykułem 287, albo Międzynarodowemu Trybunałowi Prawa Morza, chyba że strony postanowią inaczej.
2. Wniosek o zwolnienie może być złożony wyłącznie przez państwo bandery statku lub w jego imieniu.
3. Sąd lub trybunał arbitrażowy rozpatruje niezwłocznie wniosek o zwolnienie, ograniczając rozpoznanie sprawy tylko do kwestii zwolnienia, bez uszczerbku dla rozpoznania meritum sprawy przez odpowiedni organ krajowy przeciwko statkowi, jego właścicielowi lub załodze. Władze państwa zatrzymującego zachowują prawo do zwolnienia statku lub jego załogi w każdym czasie.
4. Po złożeniu kaucji lub innego zabezpieczenia finansowego określonego przez sąd lub trybunał arbitrażowy władze państwa zatrzymującego niezwłocznie wykonują orzeczenie sądu lub trybunału dotyczące zwolnienia statku lub jego załogi.

Artykuł 293

Prawo właściwe

1. Sąd lub trybunał arbitrażowy właściwy zgodnie z niniejszym rozdziałem stosuje niniejszą konwencję i inne normy prawa międzynarodowego, które nie są sprzeczne z niniejszą konwencją.
2. Postanowienie ustępu 1 pozostaje bez uszczerbku dla uprawnienia sądu lub trybunału arbitrażowego właściwego zgodnie z niniejszym rozdziałem do rozstrzygnięcia sporu *ex aequo et bono*, jeżeli strony wyrażają na to zgodę.

Artykuł 294

Postępowanie wstępne

1. Sąd lub trybunał arbitrażowy przewidziany w artykule 287, do którego został złożony wniosek dotyczący sporu wymienionego w artykule 297, określa, na wniosek strony lub *proprio motu*, czy dane roszczenie stanowi nadużycie procedury prawnej, czy też jest *prima facie* w pełni uzasadnione. Jeżeli sąd lub trybunał ustali, że dane roszczenie stanowi nadużycie procedury prawnej lub jest *prima facie* nieuzasadnione, nie podejmuje żadnych dalszych czynności w tej sprawie.
2. Po otrzymaniu wniosku sąd lub trybunał arbitrażowy niezwłocznie zawiadamia o tym wniosku drugą stronę lub strony oraz wyznacza właściwy termin, przed upływem którego mogą one zwrócić się do niego o dokonanie ustalenia zgodnie z ustępem 1.
3. Niniejszy artykuł nie narusza prawa stron sporu do zgłoszenia zarzutów wstępnych, zgodnie z właściwymi przepisami procedury.

Artykuł 295**Konieczność wyczerpania środków krajowych**

Spór między Państwami-Stronami dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji może być przekazany do załatwienia zgodnie z procedurami przewidzianymi w niniejszym rozdziale dopiero po wyczerpaniu środków krajowych, jeżeli wymaga tego prawo międzynarodowe.

Artykuł 296**Ostateczny charakter i moc wiążąca orzeczeń**

1. Orzeczenie wydane przez sąd lub trybunał arbitrażowy właściwy zgodnie z niniejszym rozdziałem jest ostateczne i powinno być wykonane przez wszystkie strony sporu.
2. Takie orzeczenie ma moc wiążącą tylko dla stron sporu i tylko w odniesieniu do tego konkretnego sporu.

ROZDZIAŁ 3**OGRANICZENIA I WYŁĄCZENIA DOTYCZĄCE STOSOWANIA
ROZDZIAŁU 2****Artykuł 297****Ograniczenia stosowania rozdziału 2**

1. Spory dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji w odniesieniu do wykonywania przez państwo nadbrzeżne jego suwerennych praw lub jurysdykcji przewidzianej w niniejszej konwencji są przekazywane do załatwienia zgodnie z procedurami przewidzianymi w rozdziale 2 w następujących wypadkach:
 - (a) jeżeli istnieje podejrzenie, że państwo nadbrzeżne naruszy postanowienia niniejszej konwencji dotyczące wolności i praw żeglugi, przelotu lub układania podmorskich kabli i rurociągów, jak również dotyczące innych zgodnych z prawem międzynarodowym sposobów korzystania z morza, o których mowa w artykule 58;
 - (b) jeżeli istnieje podejrzenie, że państwo, korzystając z wymienionych wyżej wolności, praw lub sposobów korzystania z morza, naruszyło niniejszą konwencję lub wydane zgodnie z niniejszą konwencją ustawy i inne przepisy prawne państwa nadbrzeżnego oraz inne normy prawa międzynarodowego, które nie są sprzeczne z niniejszą konwencją, lub
 - (c) jeżeli istnieje podejrzenie, że państwo nadbrzeżne naruszyło mające do niego zastosowanie konkretne międzynarodowe normy i standardy dotyczące ochrony i zachowania środowiska morskiego ustanowione przez niniejszą konwencję lub przez właściwą organizację międzynarodową albo konferencję dyplomatyczną zgodnie z niniejszą konwencją.
2. (a) Spory dotyczące interpretacji lub stosowania postanowień niniejszej konwencji w odniesieniu do morskich badań naukowych są załatwiane zgodnie z rozdziałem 2, jednakże państwo nadbrzeżne nie jest zobowiązane do wyrażenia zgody na przekazanie do załatwienia w taki sposób sporu wynikającego z:
 - (i) korzystania przez państwo nadbrzeżne z jakiegokolwiek prawa lub możliwości działania według uznania zgodnie z artykułem 246 albo
 - (ii) decyzji państwa nadbrzeżnego dotyczącej zawieszenia lub zaprzestania działalności badawczej zgodnie z artykułem 253;
- (b) spór wynikający z dokonanego przez państwo prowadzące badania stwierdzenia, że państwo nadbrzeżne nie korzysta w odniesieniu do określonego projektu ze swych praw, zgodnie z artykułami 246 i 253, w sposób zgodny z niniejszą konwencją, jest przekazywany na wniosek którejkolwiek ze stron do koncyliacji na podstawie rozdziału 2 aneksu V, z zastrzeżeniem, że komisja koncyliacyjna nie podaje w wątpliwość wykonywania przez państwo nadbrzeżne jego uprawnienia do wyznaczania we-

dług swojego uznania obszarów specjalnych, czego dotyczy artykuł 246 ustęp 6, ani jego prawa do wycofania zgody na podstawie ustępu 5 artykułu 246.

3. (a) Spory dotyczące interpretacji lub stosowania postanowień niniejszej konwencji w odniesieniu do rybołówstwa są załatwiane zgodnie z rozdziałem 2, pod warunkiem jednak, że państwo nadbrzeżne nie jest zobowiązane do wyrażenia zgody na przekazanie do załatwienia w taki sposób sporu dotyczącego jego suwerennych praw do zasobów żywych wyłącznej strefy ekonomicznej lub wykonywania tych praw, łącznie z jego uprawnieniem do określenia według swojego uznania wielkości dopuszczalnego połowu, swojej zdolności połowowej, sposobu rozdziału nadwyżki połowowej pomiędzy inne państwa oraz warunków przewidzianych w jego ustawach i innych przepisach prawnych dotyczących ochrony zasobów żywych i gospodarowania nimi.
- (b) Jeżeli spór nie został załatwiony przy zastosowaniu rozdziału 1 niniejszej części, zostaje on poddany koncyliacji na podstawie rozdziału 2 aneksu V, na żądanie którejkolwiek ze stron sporu, jeżeli twierdzi się, że:
- (i) państwo nadbrzeżne w sposób oczywisty nie wypełniło swoich zobowiązań w zakresie zapewnienia, za pomocą właściwych środków dotyczących ochrony i gospodarowania, by nie wystąpiło poważne zagrożenie dla zachowania żywych zasobów wyłącznej strefy ekonomicznej;
 - (ii) państwo nadbrzeżne arbitralnie odmówiło określenia, na wniosek innego państwa, wielkości dopuszczalnego połowu żywych zasobów i swojej zdolności połowowej w odniesieniu do stad, których poławianiem zainteresowane jest to inne państwo, lub
 - (iii) państwo nadbrzeżne arbitralnie odmówiło przydzielenia innemu państwu, na podstawie artykułów 62, 69, i 70 oraz stosownie do warunków ustanowionych przez to państwo nadbrzeżne zgodnie z niniejszą konwencją całości lub części stwierdzonej przez siebie nadwyżki połowowej.
- (c) W żadnym wypadku komisja koncyliacyjna nie zastępuje państwa nadbrzeżnego w zakresie wykonywania jego uprawnień decyzyjnych.
- (d) Sprawozdanie komisji koncyliacyjnej przekazuje się właściwym organizacjom międzynarodowym.
- (e) Prowadząc rokowania w sprawie zawarcia umów zgodnie z artykułami 69 i 70, Państwa-Strony, jeżeli nie postanowią inaczej, włączają do tych umów klauzulę o środkach, jakie zastosują w celu ograniczenia do minimum możliwości powstawania nieporozumień dotyczących interpretacji lub stosowania umów oraz klauzulę regulującą ich postępowanie na wypadek, gdyby nieporozumienia jednak powstały.

Artykuł 298

Fakultatywne wyłączenia stosowania rozdziału 2

1. Przy podpisywaniu, ratyfikowaniu lub przystępowaniu do niniejszej konwencji lub w każdym późniejszym czasie państwo może, bez uszczerbku dla zobowiązań wynikających z rozdziału 1, złożyć na piśmie deklarację, że nie wyraża zgody na jedną lub kilka procedur przewidzianych w rozdziale 2, w odniesieniu do jednej lub kilku niżej wymienionych kategorii sporów:

- (a) (i) sporów dotyczących interpretacji lub stosowania artykułów 15, 74 i 83, dotyczących delimitacji granic morskich, albo sporów związanych z historycznymi zatokami lub tytułami prawnymi, z zastrzeżeniem że państwo składające taką deklarację wyraża zgodę na wniosek którejkolwiek ze stron sporu, jeżeli spór powstaje po wejściu w życie niniejszej konwencji i jeżeli we właściwym czasie w drodze negocjacji między stronami nie osiągnięto porozumienia, na poddanie sporu koncyliacji na podstawie rozdziału 2 aneksu V; i pod warunkiem, że nie można przekazać do załatwienia zgodnie z tą procedurą sporu, którego rozpoznanie wiąże się z koniecznością równoczesnego rozpoznania jakiegoś niezłatwionego sporu dotyczącego suwerenności lub innych praw do terytorium lądowego albo wyspiarskiego;
- (ii) po złożeniu przez komisję koncyliacyjną sprawozdania, które powinno zawierać uzasadnienie, strony prowadzą negocjacje w sprawie zawarcia umowy na podstawie tego sprawozdania; jeżeli negocjacje te nie doprowadzą do zawarcia umowy, strony przekazują sprawę, za obopólną zgodą, do załatwienia zgodnie z jedną z procedur wymienionych w rozdziale 2, chyba że strony postanowią inaczej;
- (iii) postanowienia zawarte w niniejszym punkcie nie mają zastosowania do sporu o granice morskie, ostatecznie załatwionego w układzie zawartym przez strony lub do takiego sporu, który powinien być załatwiony zgodnie z umową dwustronną lub wielostronną wiążącą te strony;

- (b) sporów dotyczących działalności wojskowej, łącznie z wojskową działalnością rządowych statków morskich i powietrznych używanych w służbie niehandlowej, oraz sporów dotyczących działań związanych z zapewnianiem przestrzegania prawa wewnętrznego w odniesieniu do wykonywania suwerennych praw lub jurysdykcji, które są wyłączone spod kompetencji sądu lub trybunału arbitrażowego na podstawie artykułu 297 ustęp 2 lub 3;
- (c) sporów, w odniesieniu do których Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych wykonuje funkcje powierzone jej przez Kartę Narodów Zjednoczonych, chyba że Rada Bezpieczeństwa postanowiła zdjęć daną sprawę z porządku obrad lub wzywa strony do załatwienia sporu środkami przewidzianymi w niniejszej konwencji.

2. Państwo-Strona, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1, może ją w każdym czasie wycofać lub może wyrazić zgodę na przekazanie sporu, wyłączonego przez taką deklarację, do załatwienia zgodnie z jakąkolwiek procedurą przewidzianą w niniejszej konwencji.

3. Państwo-Strona, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1, nie ma prawa przekazać prowadzonego z innym Państwem-Stroną sporu, który należy do kategorii sporów wyłączonych, do załatwienia zgodnie z jakąkolwiek procedurą przewidzianą w niniejszej konwencji bez zgody tego innego Państwa-Strony.

4. Jeżeli jedno z Państw-Stron złożyło deklarację zgodnie z ustępem 1 (a), każde inne Państwo-Strona może przekazać jakikolwiek spór z państwem składającym deklarację, który należy do kategorii sporów wyłączonych, do załatwienia zgodnie z procedurą wskazaną w takiej deklaracji.

5. Złożenie nowej deklaracji lub wycofanie deklaracji nie wpływa w żaden sposób na postępowanie toczące się przed sądem lub trybunałem arbitrażowym zgodnie z niniejszym artykułem, chyba że strony postanowią inaczej.

6. Deklaracje i zawiadomienia o wycofaniu deklaracji na podstawie niniejszego artykułu składa się Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, który przekazuje ich odpisy Państwom-Stronom.

Artykuł 299

Prawo stron do uzgodnienia procedury

1. Spór wyłączony na podstawie artykułu 297 lub na podstawie deklaracji złożonej stosownie do artykułu 298 spośród sporów załatwianych zgodnie z procedurami przewidzianymi w rozdziale 2 może być przekazany do załatwienia zgodnie z takimi procedurami tylko za zgodą stron sporu.

2. Żadne postanowienie niniejszego rozdziału nie narusza praw stron sporu do uzgodnienia innej procedury załatwienia takiego sporu lub do rozstrzygnięcia polubownego.

CZĘŚĆ XVI

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 300

Dobra wiara i nadużycie praw

Państwa-Strony powinny wypełniać w dobrej wierze zobowiązania przyjęte na podstawie niniejszej konwencji oraz korzystać z praw, jurysdykcji i wolności, uznanych w niniejszej konwencji, w sposób niestanowiący nadużycia prawa.

Artykuł 301

Korzystanie z mórz w celach pokojowych

Korzystając ze swoich praw i wypełniając swoje zobowiązania na podstawie niniejszej konwencji, Państwa-Strony powstrzymują się od groźby użycia siły lub użycia siły przeciwko integralności terytorialnej lub niezawisłości politycznej innego państwa, lub w jakikolwiek inny sposób niezgodny z zasadami prawa międzynarodowego zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 302

Ujawnianie informacji

Bez uszczerbku dla prawa Państwa-Strony do korzystania z procedur załatwiania sporów przewidzianych w niniejszej konwencji żadne postanowienie niniejszej konwencji nie wymaga od Państwa-Strony, aby wypełniając swoje zobowiązania na podstawie niniejszej konwencji dostarczało informacji, których ujawnienie jest sprzeczne z istotnymi interesami jego bezpieczeństwa.

Artykuł 303

Obiekty archeologiczne i historyczne znalezione w morzu

1. Państwa mają obowiązek chronić obiekty o charakterze archeologicznym i historycznym znalezione w morzu i powinny w tym celu współpracować.
2. W celu kontrolowania handlu takimi obiektami państwo nadbrzeżne może, stosując artykuł 33, przyjąć domniemanie, że ich usuwanie z dna morskiego bez jego zgody w strefie, której dotyczy ten artykuł, stanowi naruszenie na jego terytorium lub morzu terytorialnym ustaw i innych przepisów prawnych określonych w tym artykule.
3. Żadne postanowienie niniejszego artykułu nie wpływa na prawa właścicieli, których dane można ustalić, na prawo dotyczące ratownictwa morskiego lub inne normy prawa morskiego ani na prawa i praktykę w odniesieniu do wymiany kulturalnej.
4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla innych umów międzynarodowych i norm prawa międzynarodowego dotyczących ochrony obiektów o charakterze archeologicznym i historycznym.

Artykuł 304

Odpowiedzialność za szkodę

Postanowienia niniejszej konwencji dotyczące odpowiedzialności za szkodę pozostają bez uszczerbku dla stosowania obowiązujących norm i rozwoju nowych norm odnoszących się do odpowiedzialności na podstawie prawa międzynarodowego.

CZĘŚĆ XVII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 305

Podpisanie

1. Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu przez:

- (a) wszystkie państwa;
- (b) Namibię, reprezentowaną przez Radę Narodów Zjednoczonych do Spraw Namibii;
- (c) wszystkie rządzące się samodzielnie państwa stowarzyszone, które wybrały ten status w akcie samostanowienia dokonanym pod kontrolą Narodów Zjednoczonych oraz zatwierdzonym zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego 1514 /XV/ i które posiadają kompetencję w sprawach regulowanych przez niniejszą konwencję, łącznie z kompetencją do zawierania traktatów odnoszących się do takich spraw;
- (d) wszystkie rządzące się samodzielnie państwa stowarzyszone, które zgodnie z odnoszącymi się do nich umowami o stowarzyszeniu posiadają kompetencje w sprawach regulowanych przez niniejszą konwencję, łącznie z kompetencją do zawierania traktatów odnoszących się do takich spraw;
- (e) wszystkie terytoria korzystające z pełnego wewnętrznego samorządu, uznane za takie przez Narody Zjednoczone, które jednak nie uzyskały pełnej niepodległości zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego 1514 /XV/ i które posiadają kompetencje w sprawach regulowanych przez niniejszą konwencję, łącznie z kompetencją do zawierania traktatów odnoszących się do takich spraw;
- (f) organizacje międzynarodowe, zgodnie z aneksem IX.

2. Niniejsza konwencja pozostanie otwarta do podpisu do dnia 9 grudnia 1984 r. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Jamajki, a także od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 9 grudnia 1984 r. w głównej siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku.

Artykuł 306

Ratyfikacja i formalne potwierdzenie

Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji przez państwa oraz inne jednostki, o których mowa w artykule 305 ustęp 1 (b), (c), (d) i (e), jak też formalnemu potwierdzeniu, zgodnie z aneksem IX, przez jednostki, o których mowa w artykule 305 ustęp 1 (f). Dokumenty ratyfikacyjne i dokumenty formalnego potwierdzenia składa się Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 307

Przystąpienie

Niniejsza konwencja pozostaje otwarta do przystąpienia dla państw oraz innych jednostek, o których mowa w artykule 305. Przystąpienie jednostek, o których mowa w artykule 305 ustęp 1 (f), dokonuje się zgodnie z aneksem IX. Dokumenty przystąpienia składa się Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 308

Wejście w życie

1. Niniejsza konwencja wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od daty złożenia sześćdziesiątego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.
2. Dla każdego państwa ratyfikującego niniejszą konwencję lub przystępującego do niej po złożeniu sześćdziesiątego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia konwencja wchodzi w życie w trzydziestym dniu po złożeniu jego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia, z zastrzeżeniem ustępu 1.
3. Zgromadzenie Organizacji zbiera się w dniu wejścia w życie niniejszej konwencji i dokonuje wyboru Rady Organizacji. Jeżeli postanowienia artykułu 161 nie mogą być ściśle zastosowane, to pierwszą Radę tworzy się w sposób zgodny z celami tego artykułu.
4. Zasady, przepisy i procedury opracowane przez Komisję Przygotowawczą stosuje się tymczasowo, do czasu ich formalnego przyjęcia przez Organizację, zgodnie z częścią XI.
5. Organizacja i jej organy działają zgodnie z Rezolucją II Trzeciej Konferencji Narodów Zjednoczonych Prawa Morza, dotyczącą inwestycji przygotowawczych, oraz zgodnie z decyzjami Komisji Przygotowawczej podjętymi w wykonaniu tej rezolucji.

Artykuł 309

Zastrzeżenia i wyłączenia

Nie można składać żadnych zastrzeżeń do niniejszej konwencji ani dokonywać wyłączeń, chyba że wyraźnie na to pozwalają inne artykuły niniejszej konwencji.

Artykuł 310

Deklaracje i oświadczenia

Artykuł 309 nie pozbawia państwa możliwości złożenia, przy podpisywaniu, ratyfikowaniu lub przystępowaniu do niniejszej konwencji, deklaracji lub oświadczeń, które mogą być dowolnie sformułowane i nazwane, w celu, między innymi, dostosowania swoich ustaw i innych przepisów prawnych do postanowień niniejszej konwencji, z zastrzeżeniem, że takie deklaracje lub oświadczenia nie powodują wyłączenia lub zmiany skutków prawnych postanowień niniejszej konwencji w ich stosowaniu wobec tego państwa.

Artykuł 311

Stosunek do innych konwencji i umów międzynarodowych

1. Niniejsza konwencja ma w stosunkach między Państwami-Stronami pierwszeństwo w stosunku do Konwencji Genewskich o prawie morza z 29 kwietnia 1958 r.
2. Niniejsza konwencja nie zmienia praw i obowiązków Państw-Stron, które wynikają z innych umów zgodnych z niniejszą konwencją i które nie wpływają na możliwość korzystania przez inne Państwa-Strony z ich praw i wykonywania przez nie ich obowiązków wynikających z niniejszej konwencji.
3. Dwa lub więcej Państw-Stron może zawierać umowy modyfikujące lub zawieszające stosowanie postanowień niniejszej konwencji wyłącznie w stosunkach między nimi, z zastrzeżeniem, że umowy te nie doty-

czą takich postanowień, od których odstępstwa nie da się pogodzić ze skuteczną realizacją przedmiotu i celu niniejszej konwencji, jak również z zastrzeżeniem, że takie umowy nie mają wpływu na stosowanie podstawowych zasad zawartych w niniejszej konwencji i że postanowienia takich umów nie mają wpływu na możliwość korzystania przez inne Państwa-Strony z ich praw i wykonywania przez nie ich obowiązków wynikających z niniejszej konwencji.

4. Państwa-Strony zamierzające zawrzeć umowę, o której mowa w ustępie 3, zawiadamiają inne Państwa-Strony za pośrednictwem depozytariusza niniejszej konwencji o swoim zamiarze zawarcia takiej umowy i o zmianie lub zawieszeniu stosowania postanowień niniejszej konwencji, jakie przewiduje ta umowa.

5. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na umowy międzynarodowe, których możliwość zawierania lub utrzymania w mocy wyraźnie przewidują inne artykuły niniejszej Konwencji.

6. Państwa-Strony zgadzają się, że nie będzie się wprowadzać żadnych poprawek w odniesieniu do podstawowej zasady ustanowionej w artykule 136, dotyczącej wspólnego dziedzictwa ludzkości, i że nie będą one stronami żadnego porozumienia, które by tę zasadę uchylało.

Artykuł 312

Poprawki

1. Po upływie 10 lat od daty wejścia w życie niniejszej konwencji każde Państwo-Strona może zaproponować, w piśmie skierowanym do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, wprowadzenie szczegółowych poprawek do niniejszej konwencji, z wyjątkiem poprawek dotyczących działalności w Obszarze, oraz zwrócić się o zwołanie konferencji w celu rozpatrzenia proponowanych poprawek. Sekretarz Generalny przekazuje to pismo wszystkim Państwom-Stronom. Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od daty przekazania pisma nie mniej niż połowa Państw-Stron odpowie przychylnie na propozycję, Sekretarz Generalny zwołuje konferencję.

2. Procedura podejmowania decyzji stosowana na konferencji dla dokonania poprawek jest taka sama, jak procedura stosowana na Trzeciej Konferencji Narodów Zjednoczonych Prawa Morza, chyba że konferencja postanowi inaczej. Konferencja powinna podjąć wszelkie wysiłki w celu przyjęcia poprawek w drodze konsensusu i nie należy przeprowadzać głosowania nad poprawkami do czasu wyczerpania wszelkich możliwości osiągnięcia konsensusu.

Artykuł 313

Przyjmowanie poprawek według procedury uproszczonej

1. Państwo-Strona może zaproponować w piśmie skierowanym do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych wprowadzenie poprawki do niniejszej konwencji, z wyjątkiem poprawki dotyczącej działalności w Obszarze, w celu jej przyjęcia według procedury uproszczonej przewidzianej w niniejszym artykule, bez zwoływania konferencji. Sekretarz Generalny przekazuje to pismo wszystkim Państwom-Stronom.

2. Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od daty przekazania tego pisma jakiegokolwiek Państwo-Strona wyrazi sprzeciw wobec proponowanej poprawki lub wobec propozycji przyjęcia jej według procedury uproszczonej, poprawkę uważa się za odrzuconą. Sekretarz Generalny niezwłocznie powiadamia o tym wszystkie Państwa-Strony.

3. Jeżeli z upływem 12 miesięcy od daty przekazania tego pisma żadne Państwo-Strona nie wyrazi sprzeciwu wobec proponowanej poprawki lub wobec propozycji przyjęcia jej według procedury uproszczonej, poprawkę uważa się za przyjętą. Sekretarz Generalny powiadamia wszystkie Państwa-Strony o tym, że proponowana poprawka została przyjęta.

Artykuł 314

Poprawki do postanowień niniejszej konwencji odnoszących się wyłącznie do działalności w Obszarze

1. Państwo-Strona może zaproponować w piśmie skierowanym do Sekretarza Generalnego Organizacji wprowadzenie poprawki do postanowień niniejszej Konwencji, odnoszących się wyłącznie do działalności w Obszarze, łącznie z rozdziałem 4 aneksu VI. Sekretarz Generalny przekazuje to pismo wszystkim Państwom-Stronom. Proponowana poprawka podlega zatwierdzeniu przez Zgromadzenie, po jej zatwierdzeniu przez Radę. Przedstawiciele Państw-Stron w tych organach posiadają pełnomocnictwa do rozpatrzenia i zatwierdzenia proponowanej poprawki. Proponowaną poprawkę uważa się za przyjętą po jej zatwierdzeniu przez Radę i Zgromadzenie.
2. Przed zatwierdzeniem jakiegokolwiek poprawki zgodnie z ustępem 1 Rada i Zgromadzenie zapewnią, że nie narusza ona systemu badań i eksploatacji zasobów Obszaru, do czasu konferencji przeglądowej zwołanej zgodnie z artykułem 155.

Artykuł 315

Podpisanie, ratyfikacja, przystąpienie do poprawek oraz teksty autentyczne poprawek

1. Po przyjęciu poprawek do niniejszej konwencji są one otwarte do podpisu przez Państwa-Strony przez 12 miesięcy od daty przyjęcia, w głównej siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku, chyba że co innego przewidziano w samych poprawkach.
2. Artykuły 306, 307 i 320 stosuje się do wszystkich poprawek do niniejszej konwencji.

Artykuł 316

Wejście w życie poprawek

1. Poprawki do niniejszej konwencji, inne niż poprawki, o których mowa w ustępie 5, wchodzi w życie dla Państw-Stron, które je ratyfikowały lub przystąpiły do nich, trzydziestego dnia od daty złożenia dokumentów ratyfikacyjnych lub dokumentów przystąpienia przez dwie trzecie Państw-Stron albo przez sześćdziesiąt Państw-Stron, w zależności od tego, która z tych dwóch liczb jest większa. Takie poprawki nie mają wpływu na możliwość korzystania przez inne Państwa-Strony z ich praw lub wykonywania przez nie ich obowiązków wynikających z niniejszej konwencji.
2. Poprawka może przewidywać, że dla jej wejścia w życie wymagana jest większa liczba ratyfikacji lub przystąpień, niż określono to w niniejszym artykule.
3. Dla każdego Państwa-Strony ratyfikującego poprawkę, której dotyczy ustęp 1, lub przystępującego do niej po złożeniu wymaganej ilości dokumentów ratyfikacyjnych lub dokumentów przystąpienia poprawka wchodzi w życie trzydziestego dnia od daty złożenia dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.
4. Państwo, które staje się stroną niniejszej konwencji po wejściu w życie poprawki zgodnie z ustępem 1, jest uważane, jeżeli nie wyraziło ono odmiennego zamiaru, za:
 - (a) stronę konwencji zawierającą taką poprawkę; i
 - (b) stronę konwencji niezawierającą poprawki w stosunku do każdego Państwa-Strony niezwiązanego poprawką.

5. Każda poprawka odnosząca się wyłącznie do działalności w Obszarze oraz każda poprawka do aneksu VI wchodzi w życie dla wszystkich Państw-Stron po upływie roku od daty złożenia dokumentów ratyfikacyjnych lub dokumentów przystąpienia przez trzy czwarte Państw-Stron.

6. Państwo, które staje się stroną niniejszej konwencji po wejściu w życie poprawek zgodnie z ustępem 5, jest uważane za stronę Konwencji zawierającej poprawki.

Artykuł 317

Wypowiedzenie

1. Każde Państwo-Strona może, w drodze pisemnego zawiadomienia skierowanego do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, wypowiedzieć niniejszą konwencję i podać przyczyny wypowiedzenia. Brak informacji o przyczynach nie wpływa na moc prawną wypowiedzenia. Wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie roku od daty otrzymania notyfikacji, chyba że notyfikacja określa datę późniejszą.

2. Wypowiedzenie nie zwalnia państwa z zobowiązań finansowych i umownych, które państwo zaciągnęło jako strona niniejszej konwencji, ani też wypowiedzenie nie ma wpływu na jakiegokolwiek prawa, obowiązki lub sytuację prawną tego państwa, powstałe w następstwie wykonywania niniejszej konwencji przedtem, zanim przestała ona obowiązywać w stosunku do tego państwa.

3. Wypowiedzenie w żaden sposób nie wpływa na obowiązek Państwa-Strony wykonania jakiegokolwiek zobowiązania zawartego w niniejszej konwencji, które ciąży na tym państwie na mocy prawa międzynarodowego niezależnie od niniejszej konwencji.

Artykuł 318

Status aneksów

Aneksy stanowią integralną część niniejszej konwencji i, jeżeli wyraźnie nie postanowiono inaczej, każda wzmianka o konwencji lub o jednej z jej części oznacza również wzmiankę o jej aneksach.

Artykuł 319

Depozytariusz

1. Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych jest depozytariuszem niniejszej konwencji oraz poprawek do niej.

2. Poza funkcjami depozytariusza Sekretarz Generalny:

- (a) składa sprawozdania wszystkim Państwom-Stronom, Organizacji i właściwym organizacjom międzynarodowym na temat problemów o charakterze ogólnym, jakie powstały w związku z niniejszą konwencją;
- (b) zawiadamia Organizację o ratyfikacjach, formalnych potwierdzeniach i przystąpieniach do niniejszej konwencji oraz do poprawek do konwencji, jak też o wypowiedzeniach niniejszej konwencji;
- (c) zawiadamia Państwa-Strony o umowach, zgodnie z artykułem 311 ustęp 4;
- (d) przekazuje Państwom-Stronom poprawki przyjęte zgodnie z niniejszą konwencją, celem ich ratyfikacji lub przystąpienia do nich;
- (e) zwołuje niezbędne spotkania Państw-Stron zgodnie z niniejszą konwencją.

3. (a) Sekretarz Generalny przekazuje także obserwatorom, o których mowa w artykule 156:
- (i) sprawozdania, których dotyczy ustęp 2 (a);
 - (ii) zawiadomienia, których dotyczy ustęp 2 (b) i (c), oraz
 - (iii) teksty poprawek, których dotyczy ustęp 2 (d), do wiadomości.
- (b) Sekretarz Generalny zaprasza również tych obserwatorów do udziału w charakterze obserwatorów w spotkaniach Państw-Stron, o których mowa w ustępie 2 (e).

Artykuł 320

Teksty autentyczne

Oryginał niniejszej konwencji, którego teksty w językach angielskim, arabskim, chińskim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim są jednakowo autentyczne, z zastrzeżeniem artykułu 305 ustęp 2, zostaje złożony Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych.

Na dowód czego, niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni Pełnomocnicy, złożyli podpisy pod niniejszą konwencją.

sporządzono w Montego Bay dziesiątego grudnia tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego drugiego roku.

ANEKS I

GATUNKI DALEKO MIGRUJĄCE

1. Tuńczyk albakora: *Thunnus alalunga*.
2. Tuńczyk błękitnopłetwy: *Thunnus thynnus*.
3. Tuńczyk wielkooki: *Thunnus obesus*.
4. Tuńczyk latający: *Katsuwonus pelamis*.
5. Tuńczyk żółtopłetwy: *Thunnus albacares*.
6. Tuńczyk czarnopłetwy: *Thunnus atlanticus*.
7. Tuńczyk mały: *Euthynnus alletteratus*; *Euthynnus affinis*.
8. Południowy tuńczyk błękitnopłetwy: *Thunnus maccoyii*.
9. Makrela fregatowa: *Auxis thazard*; *Auxis rochei*.
10. Jaskółki morskie: Rodzina *Bramidae*.
11. Marliny: *Tetrapturus angustirostris*; *Tetrapturus belone*; *Tetrapturus pfluegeri*; *Tetrapturus albidus*; *Tetrapturus audax*; *Tetrapturus georgei*; *Makaira mazara*; *Makaira indica*; *Makaira nigricans*.
12. Żaglice: *Istiophorus platypterus*; *Istiophorus albicans*.
13. Miecznik: *Xiphias gladius*.
14. Sajry: *Scomberesox saurus*; *Cololabis saira*; *Cololabis adocetus*; *Scomberesox saurus scombroides*.
15. Delfin: *Coryphaena hippurus*; *Coryphaena equiselis*.
16. Rekiny oceaniczne: *Hexanchus griseus*; *Cetorhinus maximus*; Rodzina *Alopiidae*; *Rhincodon typus*; Rodzina *Carcharhinidae*; Rodzina *Sphyrnidae*; Rodzina *Isurida*.
17. Walenie: Rodzina *Physeteridae*; Rodzina *Balaenopteridae*; Rodzina *Balaenidae*; Rodzina *Eschrichtiidae*; Rodzina *Monodontidae*; Rodzina *Ziphiidae*; Rodzina *Delphinidae*.

ANEKS II

KOMISJA GRANIC SZELFU KONTYNETALNEGO

Artykuł 1

Zgodnie z artykułem 76 tworzy się Komisję Granic Szelfu Kontynentalnego poza 200 milami morskimi, zgodnie z następującymi artykułami.

Artykuł 2

1. Komisja składa się z 21 członków będących ekspertami w dziedzinie geologii, geofizyki lub hydrografii, którzy są wybrani przez Państwa-Strony niniejszej konwencji spośród ich obywateli z należyтым uwzględnieniem potrzeby zapewnienia, opartej na zasadzie słuszności, reprezentacji geograficznej i którzy występują we własnym imieniu.

2. Pierwsze wybory odbędą się tak szybko, jak to możliwe, w każdym razie w ciągu 18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej konwencji. Przynajmniej na trzy miesiące przed datą każdego wyborów Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych wysyła pismo do Państw-Stron z zaproszeniem do przedstawienia kandydatur w terminie trzech miesięcy, po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji regionalnych. Sekretarz Generalny przygotowuje listę wszystkich zgłoszonych w ten sposób osób w porządku alfabetycznym i przedstawia ją wszystkim Państwom-Stronom.

3. Wybory członków Komisji odbywają się na spotkaniu Państw-Stron zwołanym przez Sekretarza Generalnego w głównej siedzibie Narodów Zjednoczonych. Na spotkaniu tym, na którym dwie trzecie Państw-Stron stanowi quorum, za wybrane do Komisji uważa się osoby, które otrzymały większość dwóch trzecich głosów przedstawicieli Państw-Stron obecnych i głosujących. Z każdego regionu geograficznego zostaje wybranych nie mniej niż trzech członków.

4. Członkowie Komisji są wybierani na okres pięciu lat. Mogą oni być ponownie wybrani.

5. Państwo-Strona, które zgłosiło kandydaturę członka Komisji, pokrywa wydatki tego członka w czasie pełnienia przez niego obowiązków w Komisji. Zainteresowane państwo nadbrzeżne pokrywa wydatki powstałe w związku z poradami, o których mowa w artykule 3 ustęp 1 (b) niniejszego aneksu. Obsługa sekretariatu Komisji będzie zorganizowana przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 3

1. Komisja wykonuje następujące funkcje:

(a) rozpatrywanie danych i innych materiałów przedstawionych przez państwa nadbrzeżne, dotyczących zewnętrznych granic szelfu kontynentalnego na obszarach, gdzie granice te wykraczają poza 200 mil morskich, oraz wydawanie zaleceń zgodnie z artykułem 76 i Oświadczeniem o Uzgodnieniu przyjętym dnia 29 sierpnia 1980r. przez Trzecią Konferencję Narodów Zjednoczonych Prawa Morza;

(b) udzielanie porad naukowych i technicznych na prośbę zainteresowanego państwa nadbrzeżnego podczas przygotowywania danych wymienionych pod literą (a).

2. Komisja może współpracować w takim zakresie, w jakim uznaje się to za konieczne i pożyteczne, z Międzynarodową Komisją Oceanograficzną UNESCO, Międzynarodową Organizacją Hydrograficzną i innymi właściwymi organizacjami międzynarodowymi w celu wymiany informacji naukowych i technicznych, które mogą być pomocne w wykonywaniu obowiązków nałożonych na Komisję.

Artykuł 4

Jeżeli zgodnie z artykułem 76 państwo nadbrzeżne zamierza ustanowić zewnętrzne granice swojego szelfu kontynentalnego poza 200 milami morskimi, to zgłasza ono Komisji szczegółowe informacje dotyczące takich granic, łącznie z uzupełniającymi danymi naukowymi i technicznymi w możliwie najkrótszym czasie, a w każdym razie w ciągu 10 lat od wejścia w życie niniejszej konwencji w stosunku do tego państwa. W tym samym czasie państwo nadbrzeżne podaje nazwiska członków Komisji, którzy udzielili mu porad naukowych i technicznych.

Artykuł 5

Jeżeli Komisja nie postanowi inaczej, wykonuje ona swoje funkcje za pośrednictwem podkomisji złożonych z siedmiu członków wyznaczonych na zasadzie równowagi, z uwzględnieniem poszczególnych elementów każdego zgłoszenia dokonanego przez państwo nadbrzeżne. Obywatele państwa nadbrzeżnego, które dokonuje zgłoszenia, będący członkami Komisji, oraz członek Komisji, który pomógł państwu nadbrzeżnemu, udzielając mu porad naukowych i technicznych odnośnie do wytyczenia granic, nie są członkami podkomisji rozpatrującej to zgłoszenie, lecz mają prawo uczestniczenia w charakterze członków w postępowaniu Komisji dotyczącym tego zgłoszenia. Państwo nadbrzeżne, które dokonało zgłoszenia Komisji, może delegować swoich przedstawicieli do udziału w odnośnym postępowaniu bez prawa głosowania.

Artykuł 6

1. Podkomisja przedstawia Komisji swoje zalecenia.
2. Komisja zatwierdza zalecenia podkomisji większością dwóch trzecich głosów członków Komisji obecnych i głosujących.
3. Zalecenia Komisji są przedstawiane w formie pisemnej państwu nadbrzeżnemu, które dokonało zgłoszenia, i Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 7

Państwa nadbrzeżne ustanawiają zewnętrzne granice szelfu kontynentalnego zgodnie z postanowieniami artykułu 76 ustęp 8 oraz zgodnie ze stosownymi procedurami krajowymi.

Artykuł 8

Jeżeli państwo nadbrzeżne nie zgadza się z zaleceniami Komisji, to dokonuje ono, w zasadnym czasie, zmienionego lub nowego zgłoszenia do Komisji.

Artykuł 9

Czynności Komisji pozostają bez uszczerbku dla kwestii dotyczących delimitacji granic pomiędzy państwami, których wybrzeża leżą naprzeciw siebie lub sąsiadują ze sobą.

ANEKS III

PODSTAWOWE WARUNKI POSZUKIWAŃ, BADAŃ I EKSPLOATACJI

Artykuł 1

Prawa do minerałów

Prawa do minerałów nabywa się w momencie ich wydobycia, zgodnie z niniejszą konwencją.

Artykuł 2

Poszukiwania

1. (a) Organizacja popiera poszukiwania w Obszarze.
 - (b) Poszukiwania prowadzi się dopiero po otrzymaniu przez Organizację odpowiedniego pisemnego zobowiązania, że proponowany poszukiwacz będzie postępował zgodnie z niniejszą konwencją i stosownymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji, dotyczącymi współpracy w realizacji programów szkoleniowych, o których mowa w artykułach 143 i 144, oraz dotyczącymi ochrony środowiska morskiego i zgodzi się na to, by Organizacja weryfikowała ich przestrzeganie. Proponowany poszukiwacz zawiadamia w tym samym czasie Organizację o przybliżonych granicach obszaru lub obszarów, na których mają być prowadzone poszukiwania.
 - (c) Poszukiwania mogą być prowadzone równocześnie przez więcej niż jednego poszukiwacza na tym samym obszarze lub obszarach.
2. Poszukiwania nie dają poszukiwaczowi żadnych praw do zasobów. Poszukiwacz może jednak wydobyć uzasadnioną ilość minerałów w charakterze próbek.

Artykuł 3

Badania i eksploatacja

1. Przedsiębiorstwo, Państwa-Strony i inne jednostki, o których mowa w artykule 153 ustęp 2 (b), mogą zwracać się do Organizacji o zatwierdzenie planów pracy dotyczących działalności w Obszarze.
2. Przedsiębiorstwo może składać wnioski w odniesieniu do każdej części Obszaru, ale wnioski innych podmiotów w stosunku do obszarów zarezerwowanych będą odpowiadać dodatkowym wymaganiom określonym w artykule 9 niniejszego aneksu.
3. Badania i eksploatację prowadzi się tylko na obszarach określonych w planach pracy, o których mowa w artykule 153 ustęp 3, i zatwierdzonych przez Organizację zgodnie z niniejszą konwencją oraz stosownymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.
4. Każdy zatwierdzony plan pracy:
 - a) jest zgodny z niniejszą konwencją oraz zasadami, przepisami i procedurami Organizacji;
 - b) zapewnia Organizacji kontrolę nad działalnością w Obszarze zgodnie z artykułem 153 ustęp 4;
 - c) przyznaje wykonawcy, zgodnie z normami, regułami i procedurami Organizacji, wyłączne prawo do badań i eksploatacji określonych kategorii zasobów na obszarze wskazanym w planie pracy. Jeżeli jednak wnioskodawca przedstawia do zatwierdzenia plan pracy obejmujący tylko etap badań lub etap eks-

ploatacji, to zatwierdzony plan pracy przyznaje takie wyłączne prawo tylko w odniesieniu do tego etapu.

5. Po zatwierdzeniu przez Organizację, każdy plan pracy, z wyjątkiem planów pracy przedstawionych przez Przedsiębiorstwo, uzyskuje formę kontraktu zawartego między Organizacją i wnioskodawcą lub wnioskodawcami.

Artykuł 4

Kwalifikacje wnioskodawców

1. Uważa się, że wnioskodawcy, inni niż Przedsiębiorstwo, posiadają kwalifikacje, jeżeli mają przynależność lub podlegają kontroli i posiadają poręczenie, o którym mowa w artykule 153 ustęp 2 (b), oraz jeżeli przestrzegają procedur i odpowiadają standardom kwalifikacyjnym określonym w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji.

2. Z wyjątkiem przewidzianym w ustępie 6 takie standardy kwalifikacyjne odnoszą się do możliwości finansowych i technicznych wnioskodawcy oraz do jego działalności na podstawie jakichkolwiek poprzednich kontraktów z Organizacją.

3. Każdy wnioskodawca posiada poręczenie od Państwa-Strony, której jest obywatelem, chyba że ma on więcej niż jedną przynależność, jak w wypadku spółki lub konsorcjum jednostek z różnych państw, w którym to wypadku wszystkie zainteresowane Państwa-Strony udzielają poręczenia w odniesieniu do wniosku, lub chyba że wnioskodawca podlega skutecznej kontroli innego Państwa-Strony lub jego obywateli, w którym to przypadku obydwa Państwa-Strony udzielają poręczenia w odniesieniu do wniosku. Kryteria i procedury spełnienia wymagań dotyczących poręczania określa się w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji.

4. Państwo lub państwa poręczające ponoszą, zgodnie z artykułem 139, odpowiedzialność za zapewnienie, w ramach swoich systemów prawnych, aby kontrahent, za którego poręczono, prowadził działalność w Obszarze zgodnie z warunkami kontraktu i jego zobowiązaniami wynikającymi z niniejszej konwencji. Państwo poręczające nie jest jednak odpowiedzialne za szkodę powstałą w następstwie niewykonania zobowiązań przez kontrahenta, za którego poręczyło, jeżeli to Państwo-Strona wydało ustawy i inne przepisy prawne oraz zastosowało środki administracyjne, które w ramach jego systemu prawnego są odpowiednie dla zapewnienia wykonywania zobowiązań przez osoby podlegające jego jurysdykcji.

5. Procedury oceniania kwalifikacji Państw-Stron, które są wnioskodawcami, uwzględniają ich status Państw.

6. Standardy kwalifikacyjne przewidują, że każdy wnioskodawca, bez wyjątku, zobowiązuje się w swoim wniosku do:

- (a) przestrzegania ciężących na nim zobowiązań przewidzianych w postanowieniach części XI, w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji, w decyzjach organów Organizacji i w warunkach kontraktów zawartych z Organizacją oraz do uznania ich wykonalności;
- (b) wyrażania zgody na kontrolę Organizacji nad działalnością w Obszarze, w zakresie przewidzianym niniejszą konwencją;
- (c) udzielenia Organizacji pisemnego zapewnienia, że jego zobowiązania wynikające z kontraktu będą wykonywane w dobrej wierze;
- (d) przestrzegania postanowień dotyczących przekazywania technologii, sformułowanych w artykule 5 niniejszego aneksu.

Artykuł 5**Przekazywanie technologii**

1. Podczas przedstawiania planu pracy każdy wnioskodawca udostępnia Organizacji ogólny opis wyposażenia i metod, jakie mają być stosowane przy prowadzeniu działalności w Obszarze, oraz inne odpowiednie informacje, nieobjęte ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej, dotyczące cech charakterystycznych takiej technologii, a także informacje, gdzie taka technologia jest dostępna.
2. Każdy wykonawca zawiadamia Organizację o zmianach w opisie i informacjach udostępnionych zgodnie z ustępem 1 za każdym razem, gdy wprowadzana jest istotna zmiana technologiczna lub innowacja.
3. Każdy kontrakt na prowadzenie działalności w Obszarze zawiera następujące zobowiązania kontrahenta:
 - (a) do udostępniania Przedsiębiorstwu na słusznym i uzasadnionych warunkach handlowych, w każdym przypadku, gdy Organizacja się o to zwróci, technologii stosowanej przy prowadzeniu działalności w Obszarze na podstawie kontraktu, do której przekazania kontrahent jest uprawniony. Następuje to poprzez udzielanie licencji lub poprzez inne stosowne układy, które kontrahent negocjuje z Przedsiębiorstwem i które zamieszcza się w specjalnej umowie uzupełniającej kontrakt. Na to zobowiązanie można się powołać tylko wtedy, gdy Przedsiębiorstwo stwierdzi, że nie może otrzymać takiej samej lub równie wydajnej i przydatnej technologii na wolnym rynku na słusznym i uzasadnionych warunkach handlowych;
 - (b) do uzyskania pisemnego zapewnienia od właściciela technologii stosowanej przy prowadzeniu działalności w Obszarze na podstawie kontraktu, która nie jest ogólnie dostępna na wolnym rynku i której nie dotyczy punkt (a), że właściciel w każdym przypadku, gdy Organizacja się o to zwróci, udostępni tę technologię Przedsiębiorstwu na podstawie licencji lub innych stosownych układów oraz na słusznym i uzasadnionych warunkach i zasadach handlowych, w takim samym zakresie, w jakim została ona udostępniona kontrahentowi. Jeżeli nie uzyskano takiego zapewnienia, to dana technologia nie może być stosowana przez kontrahenta przy prowadzeniu działalności w Obszarze;
 - (c) do nabycia od właściciela na podstawie kontraktu, który posiada prawne zabezpieczenie jego wykonalności, na prośbę Przedsiębiorstwa i jeżeli można to uczynić bez znacznego kosztu dla kontrahenta, tytułu prawnego do przekazania Przedsiębiorstwu technologii stosowanej przez kontrahenta przy prowadzeniu działalności w Obszarze na podstawie kontraktu, której kontrahent w innym wypadku nie mógłby przekazać zgodnie z prawem i która nie jest ogólnie dostępna na wolnym rynku. Jeżeli istnieje istotny związek korporacyjny między kontrahentem a właścicielem technologii, to bliskość tego związku i stopień kontroli lub wpływu ma znaczenie dla ustalenia, czy zastosowano wszystkie dostępne środki dla uzyskania takiego prawa. Jeżeli kontrahent sprawuje skuteczną kontrolę nad właścicielem, to nieuzyskanie od właściciela tytułu prawnego jest brane pod uwagę przy ocenie kwalifikacji kontrahenta w związku z jego jakimkolwiek następnym wnioskiem o zatwierdzenie planu pracy;
 - (d) do ułatwiania, na prośbę Przedsiębiorstwa, nabycia przez Przedsiębiorstwo jakiejkolwiek technologii, o której mowa w punkcie (b), na podstawie licencji lub innych stosownych układów oraz na słusznym i uzasadnionych warunkach handlowych, jeżeli Przedsiębiorstwo postanowi negocjować bezpośrednio z właścicielem technologii;
 - (e) do stosowania tych samych środków, o których mowa w punktach (a), (b), (c) i (d), w interesie państwa rozwijającego się lub grupy państw rozwijających się, które złożyły wniosek o kontrakt zgodnie z artykułem 9 niniejszego aneksu, z zastrzeżeniem że te środki są ograniczone do eksploatacji części obszaru proponowanego przez kontrahenta i zarezerwowanego zgodnie z artykułem 8 niniejszego aneksu, oraz z zastrzeżeniem, że taka działalność na podstawie kontraktu, do którego uzyskania dąży to państwo rozwijające się lub grupa państw rozwijających się, nie wiąże się z przekazywaniem technologii państwu trzeciemu lub obywatelom państwa trzeciego. Zobowiązania na podstawie niniejszego postanowienia stosuje się w odniesieniu do danego kontrahenta tylko wtedy, gdy Przedsiębiorstwo nie prosiło kontrahenta o technologię lub gdy kontrahent nie przekazał technologii przedsiębiorstwu.

4. Spory dotyczące zobowiązań przewidzianych w ustępie 3, jak również dotyczące innych postanowień kontraktów, podlegają obowiązkowemu załatwianiu zgodnie z częścią XI i, w wypadku naruszenia tych zobowiązań, może zostać orzeczone zawieszenie lub wygaśnięcie kontraktu albo nałożenie kar pieniężnych, zgodnie z artykułem 18 niniejszego aneksu. Spory co do tego, czy oferty złożone przez kontrahenta mieszczą się w ramach słuszných i uzasadnionych warunków handlowych, mogą zostać przedłożone przez każdą ze stron wiążącemu arbitrażowi handlowemu, zgodnie z Regulacjami Arbitrażowymi UNCITRAL lub takimi innymi regulacjami arbitrażowymi, jakie mogą być określone w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji. Jeżeli okaże się, że oferta złożona przez kontrahenta nie mieści się w ramach słuszných i uzasadnionych warunków handlowych, kontrahent otrzymuje 45 dni na zmianę swojej oferty i dostosowanie jej do takich warunków i zasad, zanim Organizacja podejmie jakiegokolwiek działania zgodnie z artykułem 18 niniejszego aneksu.

5. Jeżeli Przedsiębiorstwo nie może otrzymać na słuszných i uzasadnionych warunkach handlowych odpowiedniej technologii umożliwiającej mu terminowe rozpoczęcie wydobywania i przetwarzania minerałów z Obszaru, Rada albo Zgromadzenie może zwołać grupę Państw-Stron, składającą się z państw prowadzących działalność w Obszarze, państw, które poręczają za jednostki prowadzące działalność w Obszarze, oraz innych Państw-Stron, które mają dostęp do takiej technologii. Grupa ta prowadzi wspólne konsultacje i stosuje skuteczne środki w celu zapewnienia udostępnienia takiej technologii Przedsiębiorstwu na słuszných i uzasadnionych warunkach handlowych. Każde Państwo-Strona stosuje w tym celu wszystkie możliwe środki w ramach swojego własnego systemu prawnego.

6. W przypadku wspólnych przedsięwzięć z Przedsiębiorstwem przekazywanie technologii będzie następować zgodnie z warunkami umowy o wspólnym przedsięwzięciu.

7. Zobowiązania przewidziane w ustępie 3 są włączane do każdego kontraktu na prowadzenie działalności w Obszarze w ciągu 10 lat od rozpoczęcia produkcji handlowej przez Przedsiębiorstwo i można się na nie w tym czasie powoływać.

8. Dla celów niniejszego artykułu „technologia” oznacza wyspecjalizowane wyposażenie i techniczne *know-how*, łącznie z podręcznikami, projektami, instrukcjami dotyczącymi eksploatacji, szkoleniem, doradztwem technicznym i pomocą, koniecznymi dla montażu, konserwacji i obsługi sprawnego działania systemu, a także prawo do wykorzystania tych elementów w takim celu bez prawa wyłączności.

Artykuł 6

Zatwierdzanie planów pracy

1. Po sześciu miesiącach od wejścia w życie niniejszej konwencji, a potem co cztery miesiące, Organizacja przystępuje do rozpatrywania proponowanych planów pracy.

2. Rozpatrując wniosek o zatwierdzenie planu pracy w formie kontraktu, Organizacja w pierwszej kolejności stwierdza, czy:

(a) wnioskodawca zastosował się do procedur ustalonych dla wniosków zgodnie z artykułem 4 niniejszego aneksu i czy przedstawił Organizacji zobowiązania i gwarancje wymagane w tym artykule. W przypadku niezastosowania się do tych procedur lub braku jakichkolwiek spośród tych zobowiązań i gwarancji, wnioskodawca daje się 45 dni na naprawienie tych uchybień;

(b) wnioskodawca posiada wymagane kwalifikacje przewidziane w artykule 4 niniejszego aneksu.

3. Wszystkie proponowane plany pracy rozpatruje się w kolejności ich otrzymania. Proponowane plany pracy powinny odpowiadać i podlegać stosownym postanowieniom niniejszej konwencji oraz zasadom, przepisom i procedurom Organizacji, łącznie z ich postanowieniami dotyczącymi wymagań operacyjnych, wkładów finansowych i obowiązków w zakresie przekazywania technologii. Jeżeli proponowane plany pracy odpowiadają tym wymaganiom, to Organizacja zatwierdza je z zastrzeżeniem, że są one zgodne z wymaga-

niami dotyczącymi ujednoczenia i niedyskryminacji przewidzianymi w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji, chyba że:

- (a) część lub cały obszar wskazany w proponowanym planie pracy jest włączony do zatwierdzonego planu pracy lub wcześniej przedstawionego proponowanego planu pracy, co do którego Organizacja nie podjęła jeszcze ostatecznej decyzji;
- (b) Organizacja odmówiła zatwierdzenia części lub całego obszaru wskazanego w proponowanym planie pracy, zgodnie z artykułem 162 ustęp 2(x), lub
- (c) proponowany plan pracy został przedłożony lub poparty przez Państwo-Stronę, które już posiada:
 - (i) plany pracy w zakresie badań i eksploatacji konkrecji polimetalicznych w obszarach niezarezerwowanych, których powierzchnia, łącznie z powierzchnią jakiegokolwiek części obszaru wskazanego we wniosku o plan pracy, przekracza powierzchnię 30% koła o obszarze 400.000 kilometrów kwadratowych, którego środkiem jest środek jakiegokolwiek części obszaru wskazanego w proponowanym planie pracy;
 - (ii) plany pracy w zakresie badań i eksploatacji konkrecji polimetalicznych w obszarach niezarezerwowanych, których łączna powierzchnia stanowi 2% całkowitej powierzchni obszaru dna morskiego, który nie został zarezerwowany lub którego eksploatacji nie zatwierdzono na mocy artykułu 162 ustęp 2 (x).

4. W celu przestrzegania standardu określonego w ustępie 3(c) plan pracy przedstawiony przez spółkę lub konsorcjum rozlicza się w oparciu o zasadę *pro rata* pomiędzy poręczającymi Państwami-Stronami, zgodnie z artykułem 4 ustęp 3 niniejszego aneksu. Organizacja może zatwierdzić plany pracy, o których mowa w ustępie 3(c), jeżeli ustali, że takie zatwierdzenie nie pozwoli Państwu-Stronie lub jednostkom, za które ono poręczyło, na zmonopolizowanie prowadzenia działalności w Obszarze lub na wykluczenie innych Państw-Stron z działalności w Obszarze.

5. Niezależnie od ustępu 3(a) po zakończeniu okresu przejściowego, o którym mowa w artykule 151 ustęp 3, Organizacja może ustanowić, poprzez przyjęcie odpowiednich zasad, przepisów i procedur, inne procedury i kryteria zgodne z niniejszą konwencją w celu rozstrzygnięcia, którzy wnioskodawcy uzyskają zatwierdzenie planów pracy w przypadkach, kiedy trzeba dokonać wyboru wśród wnioskodawców w odniesieniu do proponowanego obszaru. Takie procedury i kryteria zapewniają zatwierdzanie planów pracy na słusznych i niedyskryminacyjnych zasadach.

Artykuł 7

Wybór między wnioskodawcami ubiegającymi się o zezwolenia na produkcję

1. Po sześciu miesiącach od wejścia w życie niniejszej konwencji, a następnie co cztery miesiące, Organizacja przystępuje do rozpatrywania wniosków o zezwolenia na produkcję, złożonych w bezpośrednio poprzedzającym okresie. Organizacja wydaje takie zezwolenia, jeżeli wszystkie takie wnioski mogą być zatwierdzone bez przekroczenia ograniczeń produkcyjnych i bez naruszenia zobowiązań Organizacji, wynikających z porozumienia surowcowego lub układu, którego stała się stroną w sposób przewidziany w artykule 151.
2. Jeżeli z powodu ograniczeń produkcyjnych określonych w artykule 151 ustępy od 2 do 7 lub z powodu zobowiązań Organizacji wynikających z porozumienia surowcowego lub układu, którego stała się ona stroną w sposób przewidziany w artykule 151 ustęp 1, należy dokonać wyboru między wnioskodawcami ubiegającymi się o zezwolenie na produkcję, Organizacja dokonuje takiego wyboru na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych standardów, przewidzianych w jej zasadach, przepisach i procedurach.
3. Stosując ustęp 2, Organizacja przyznaje pierwszeństwo tym wnioskodawcom, którzy:
 - (a) dają najlepszą gwarancję właściwego prowadzenia prac, z uwzględnieniem ich kwalifikacji finansowych i technicznych oraz sposobu prowadzenia przez nich prac, o ile miało to miejsce, w ramach poprzednio zatwierdzonych planów pracy;

- (b) wcześniej zapewnią przyszłe korzyści finansowe na rzecz Organizacji, z uwzględnieniem planowanego czasu rozpoczęcia produkcji handlowej;
- (c) zainwestowali dotychczas najwięcej środków i wysiłku w poszukiwania lub badania.
4. Wnioskodawcy, którzy nie zostali wybrani w jakimś okresie, mają pierwszeństwo w następnych okresach, aż do uzyskania zezwolenia na produkcję.
5. Wyboru dokonuje się z uwzględnieniem potrzeby stwarzania możliwości wszystkim Państwom-Stronom, niezależnie od ich systemów społecznych i ekonomicznych lub położenia geograficznego, w taki sposób, aby uniknąć dyskryminacji jakiegokolwiek państwa lub systemu w zakresie udziału w działalności w Obszarze i aby zapobiec zmonopolizowaniu takiej działalności.
6. W każdym przypadku, gdy eksploatuje się mniej obszarów zarezerwowanych niż obszarów niezarezerwowanych, pierwszeństwo mają wnioski o zezwolenia na produkcję w odniesieniu do obszarów zarezerwowanych.
7. Decyzje, których dotyczy niniejszy artykuł, podejmuje się po zamknięciu każdego okresu, tak szybko, jak jest to możliwe.

Artykuł 8

Rezerwacja obszarów

Każdy wniosek, inny niż wnioski złożone przez Przedsiębiorstwo lub przez inne jednostki w odniesieniu do obszarów zarezerwowanych, obejmuje całkowity obszar, który nie musi być pojedynczym ciągłym obszarem, wystarczająco duży i o wystarczającej szacunkowej wartości handlowej, aby można było przeprowadzić dwie operacje wydobywcze. Wnioskodawca wskazuje współrzędne dzielące obszar na dwie części o równej szacunkowej wartości handlowej i przedstawia wszystkie uzyskane przez siebie dane dotyczące obu części. Bez uszczerbku dla uprawnień Organizacji określonych w artykule 17 niniejszego aneksu przedstawiane dane o konkretnych polimetalicznych dotyczą sporządzania map, pobierania próbek, obfitości konkrekcji i zawartości metali w konkrekcjach. W ciągu 45 dni od otrzymania takich danych Organizacja wyznacza część zarezerwowaną wyłącznie dla prowadzenia działalności przez Organizację za pośrednictwem Przedsiębiorstwa lub w stowarzyszeniu z państwami rozwijającymi się. Wyznaczenie to może zostać przesunięte na okres dalszych 45 dni, jeżeli Organizacja zwraca się do niezależnego eksperta o ocenę, czy zostały przedstawione wszystkie dane wymagane w niniejszym artykule. Obszar wyznaczony staje się obszarem zarezerwowanym, gdy tylko zostaje zatwierdzony plan pracy dotyczący obszaru niezarezerwowanego i gdy zostaje podpisany kontrakt.

Artykuł 9

Działalność w obszarach zarezerwowanych

1. Przedsiębiorstwo ma możliwość podjęcia decyzji, czy zamierza prowadzić działalność w każdym obszarze zarezerwowanym. Decyzję tę można podjąć w każdym czasie, chyba że Organizacja otrzyma zawiadomienie zgodnie z ustępem 4, w którym to wypadku Przedsiębiorstwo podejmuje decyzję w zasadnym czasie. Przedsiębiorstwo może podjąć decyzję o eksploatacji takich obszarów we wspólnych przedsięwzięciach z zainteresowanym Państwem lub jednostką.
2. Przedsiębiorstwo może zawierać kontrakty na wykonanie części jego działalności, zgodnie z artykułem 12 aneksu IV. Może ono również wchodzić we wspólne przedsięwzięcia w celu prowadzenia takiej działalności z jakimkolwiek jednostkami, które mają prawo prowadzić działalność w Obszarze, zgodnie z artykułem 153

ustęp 2(b). Rozważając takie wspólne przedsięwzięcia, Przedsiębiorstwo oferuje możliwość efektywnego udziału Państwom-Stronom, które są państwami rozwijającymi się, oraz ich obywatelom.

3. Organizacja może określać w swoich zasadach, przepisach i procedurach wymagania oraz warunki merytoryczne i proceduralne w stosunku do takich kontraktów i wspólnych przedsięwzięć.

4. Każde Państwo-Strona, które jest państwem rozwijającym się, lub każda osoba fizyczna albo prawna, za którą to państwo poręczyło i którą skutecznie kontroluje to państwo lub inne państwo rozwijające się, które jest kwalifikowanym wnioskodawcą, lub każda grupa wymienionych państw bądź osób może powiadomić Organizację o chęci przedstawienia planu pracy zgodnie z artykułem 6 niniejszego aneksu w odniesieniu do obszaru zarezerwowanego. Plan pracy podlega rozpatrzeniu, jeżeli Przedsiębiorstwo zdecyduje, zgodnie z ustępem 1, że nie zamierza prowadzić działalności w takim obszarze.

Artykuł 10

Preferencje i pierwszeństwo wśród wnioskodawców

Wykonawca, który posiada zatwierdzony plan pracy tylko w odniesieniu do badań, zgodnie z artykułem 3 ustęp 4(c) niniejszego aneksu, korzysta z preferencji i pierwszeństwa wśród wnioskodawców ubiegających się o plan pracy dotyczący eksploatacji tego samego obszaru i zasobów. Takie preferencje lub pierwszeństwo mogą jednak zostać cofnięte, jeżeli sposób prowadzenia prac przez wykonawcę nie jest zadowalający.

Artykuł 11

Układy dotyczące wspólnych działań

1. Kontrakty mogą przewidywać zawieranie układów dotyczących wspólnych działań między kontrahentem i Organizacją działającą za pośrednictwem Przedsiębiorstwa, w formie wspólnych przedsięwzięć lub udziału w produkcji, jak również w każdej innej formie układu w sprawie wspólnych działań, który powinien być tak samo zabezpieczony przed zmianą, zawieszeniem lub wygaśnięciem, jak kontrakty z Organizacją.

2. Kontrahenci zawierający takie układy w sprawie wspólnych działań z Przedsiębiorstwem mogą otrzymać zachęty finansowe przewidziane w artykule 13 niniejszego aneksu.

3. Partnerzy Przedsiębiorstwa we wspólnych przedsięwzięciach są zobowiązani do płatności wymaganych zgodnie z artykułem 13 niniejszego aneksu w wysokości ich udziału we wspólnych przedsięwzięciach, z zastrzeżeniem zachęt finansowych przewidzianych w tym artykule.

Artykuł 12

Działalność prowadzona przez Przedsiębiorstwo

1. Działalność w Obszarze prowadzona przez Przedsiębiorstwo zgodnie z artykułem 153 ustęp 2(a) jest regulowana przez część XI, przez zasady, przepisy i procedury Organizacji oraz przez jej odnośne decyzje.

2. Do planów pracy przedstawianych przez Przedsiębiorstwo dołącza się dowody potwierdzające jego możliwości finansowe i techniczne.

Artykuł 13**Warunki finansowe kontraktów**

1. Przy przyjmowaniu zasad, przepisów i procedur dotyczących warunków finansowych kontraktu między Organizacją i jednostkami, o których mowa w artykule 153 ustęp 2(b), a także przy negocjowaniu tych warunków finansowych zgodnie z częścią XI oraz tymi zasadami, przepisami i procedurami, Organizacja kieruje się następującymi celami:

- (a) zapewnienia Organizacji optymalnych dochodów pochodzących z produkcji rynkowej;
- (b) zachęcania do inwestycji i technologii na rzecz badań i eksploatacji w Obszarze;
- (c) zapewnienia równego traktowania finansowego i porównywalnych zobowiązań finansowych kontrahentów;
- (d) wprowadzenia dla kontrahentów, na jednolitych i niedyskryminacyjnych zasadach, zachęt do zawierania układów w sprawie wspólnych działań z Przedsiębiorstwem i z państwami rozwijającymi się lub ich obywatelami, w celu stymulowania przekazywania do nich technologii oraz szkolenia personelu Organizacji i państw rozwijających się;
- (e) umożliwienia Przedsiębiorstwu skutecznego włączenia się w eksploatację zasobów dna morskiego równocześnie z jednostkami, o których mowa w artykule 153 ustęp 2(b); oraz
- (f) zapewnienia, aby zachęty finansowe przewidziane dla kontrahentów w ustępie 14 lub na podstawie warunków kontraktów dostosowanych do artykułu 19 niniejszego aneksu albo na podstawie postanowień artykułu 11 niniejszego aneksu w odniesieniu do wspólnych przedsięwzięć nie doprowadziły do subwencjonowania kontrahentów w taki sposób, który w sposób uzasadniony podnosiłby ich konkurencyjność w odniesieniu do górnictwa lądowego.

2. W celu pokrycia kosztów administracyjnych związanych z rozpatrywaniem wniosku o zatwierdzenie planu pracy w formie kontraktu pobiera się opłatę ustaloną w wysokości 500.000 USD od wniosku. Wysokość opłaty jest okresowo dostosowywana przez Radę w celu zapewnienia pokrycia poniesionych kosztów administracyjnych. Jeżeli koszty administracyjne poniesione przez Organizację w związku z rozpatrywaniem wniosku będą niższe od ustalonej kwoty, Organizacja zwraca wnioskodawcy różnicę.

3. Kontrahent płaci ustaloną opłatę roczną w wysokości 1 miliona USD od daty wejścia w życie kontraktu. Jeżeli zatwierdzona data rozpoczęcia produkcji handlowej zostaje odroczone z powodu opóźnienia w wydaniu zezwolenia na produkcję, zgodnie z artykułem 151, to kontrahent jest zwolniony z części ustalonej opłaty rocznej, odpowiednio do okresu odroczenia. Od daty rozpoczęcia produkcji handlowej kontrahent płaci albo opłatę produkcyjną, albo ustaloną opłatę roczną, zależnie od tego, która z nich jest większa.

4. W ciągu roku od daty rozpoczęcia produkcji handlowej, zgodnie z ustępem 3, kontrahent dokonuje wyboru swojego wkładu finansowego na rzecz Organizacji:

- (a) płacąc tylko opłatę produkcyjną; lub
- (b) płacąc sumę opłaty produkcyjnej i części dochodów netto.

5. (a) Jeżeli kontrahent dokona wyboru swojego finansowego wkładu na rzecz Organizacji przez wpłacanie tylko opłaty produkcyjnej, to jej wysokość ustala się procentowo w odniesieniu do rynkowej wartości przetworzonych metali wyprodukowanych z konkretnej polimetalicznej wydobytych z obszaru wskazanego w kontrakcie. Procent ten zostaje ustalony w następującej wysokości:

- (i) od 1 do 10 roku produkcji handlowej — 5%
- (ii) od 11 roku do zakończenia produkcji handlowej — 12%

(b) Wartość rynkowa, o której mowa, jest iloczynem ilości przetworzonych metali wyprodukowanych z konkretnej polimetalicznej wydobytych z obszaru wskazanego w kontrakcie i przeciętnej ceny za te metale w ciągu odpowiedniego roku obrachunkowego, jak to określono w ustępach 7 i 8.

6. Jeżeli kontrahent dokona wyboru swojego finansowego wkładu na rzecz Organizacji poprzez wpłacenie sumy opłaty produkcyjnej i części dochodów netto, to takie płatności ustala się w sposób następujący:

(a) opłata produkcyjna jest ustalana procentowo w odniesieniu do wartości rynkowej, określonej zgodnie z punktem (b), przetworzonych metali wyprodukowanych z konkretnej polimetalicznych wydobytych z obszaru wskazanego w kontrakcie. Procent ten zostaje ustalony w następujący sposób:

(i) za pierwszy okres produkcji handlowej — 2%

(ii) za drugi okres produkcji handlowej — 4%

Jeżeli w drugim okresie produkcji handlowej określonym w punkcie (d) zysk z inwestycji w jakimkolwiek roku obrachunkowym, określony w punkcie (m), spadnie poniżej 15% w następstwie wpłacenia opłaty produkcyjnej w wysokości 4%, to w takim roku obrachunkowym opłata produkcyjna wynosi 2% zamiast 4%.

(b) Wartość rynkowa, o której mowa, jest iloczynem ilości przetworzonych metali wyprodukowanych z konkretnej polimetalicznych wydobytych z obszaru wskazanego w kontrakcie i średniej ceny za te metale w ciągu odpowiedniego roku obrachunkowego, jak to określono w ustępach 7 i 8.

(c) (i) Udział Organizacji w dochodach netto wyodrębnia się z tej części dochodów netto kontrahenta, która pochodzi z wydobycia zasobów z obszaru wskazanego w kontrakcie i która dalej będzie określana jako dochody netto z wydobycia.

(ii) Udział Organizacji w dochodach netto z wydobycia jest określany zgodnie z następującą tabelą przyrostu:

Część dochodów netto z wydobycia	Udział Organizacji	
	Pierwszy okres produkcji handlowej	Drugi okres produkcji handlowej
Część, która stanowi zysk z inwestycji, który jest większy niż 0%, ale mniejszy niż 10%	35%	40%
Część, która stanowi zysk z inwestycji, który wynosi 10% lub więcej, ale mniej niż 20%	42,5%	50%
Część, która stanowi zysk z inwestycji, który wynosi 20% i więcej	50%	70%

(d) (i) Pierwszy okres produkcji handlowej, o którym mowa w punktach (a) i (c), rozpoczyna się w pierwszym roku obrachunkowym produkcji handlowej, a kończy w roku obrachunkowym, w którym koszty rozwoju poniesione przez kontrahenta, wraz z odsetkami od ich jeszcze nieodzyskanej części, zostaną w pełni pokryte nadwyżką wpływów kasowych w sposób następujący:

W pierwszym roku obrachunkowym, w czasie którego są ponoszone koszty rozwoju, nieodzyskane koszty rozwoju są równe kosztom rozwoju pomniejszonym o nadwyżkę wpływów kasowych w tym roku. W każdym następnym roku obrachunkowym nieodzyskane koszty rozwoju są równe nieodzyskanym kosztom rozwoju na koniec poprzedniego roku obrachunkowego, powiększonym o odsetki od nich w wysokości 10% rocznie, plus koszty rozwoju poniesione w bieżącym roku obrachunkowym i minus nadwyżka wpływów kasowych kontrahenta w bieżącym roku obrachunkowym. Rokiem obrachunkowym, w którym nieodzyskane koszty rozwoju osiągną po raz pierwszy wartość zerową, jest rok obrachunkowy, w którym koszty rozwoju kontrahenta z odsetkami od ich nieodzyskanej części są w pełni pokryte nadwyżką wpływów kasowych. Nadwyżkę wpływów kasowych kontrahenta w każdym roku obrachunkowym stanowi jego dochód brutto pomniejszony

- o jego koszty operacyjne i pomniejszony o płatności na rzecz Organizacji, dokonywane na podstawie punktu (c).
- (ii) Drugi okres produkcji handlowej rozpoczyna się w roku obrachunkowym następującym po zakończeniu pierwszego okresu produkcji handlowej i trwa aż do końca kontraktu.
- (e) „Dochody netto z wydobycia” oznaczają iloczyn dochodów netto kontrahenta i stosunku kosztów rozwoju w sektorze wydobywczym do kosztów rozwoju kontrahenta. Jeżeli kontrahent zajmuje się wydobywaniem, przewozem koncentracji polimetalicznych i produkcją głównie trzech przetworzonych metali, mianowicie kobaltu, miedzi i niklu, to suma dochodów netto z wydobycia jest nie mniejsza niż 25% dochodów netto kontrahenta. Z zastrzeżeniem punktu (n) we wszystkich innych przypadkach, łącznie z tymi, gdzie kontrahent zajmuje się wydobywaniem, przewozem koncentracji polimetalicznych i produkcją głównie czterech przetworzonych metali, mianowicie kobaltu, miedzi, manganu i niklu, Organizacja może w swoich zasadach, przepisach i procedurach określać odpowiednie dolne granice, które będą pozostawały w takim samym stosunku do każdego przypadku, w jakim pozostaje dolna granica 25% przypadku dla trzech metali.
- (f) „Dochody netto kontrahenta” oznaczają dochody brutto kontrahenta pomniejszone o jego koszty operacyjne i o jego odzyskane koszty rozwoju, zgodnie z punktem (j).
- (g) (i) Jeżeli kontrahent zajmuje się wydobywaniem, przewozem koncentracji polimetalicznych oraz produkcją przetworzonych metali, to „dochody brutto kontrahenta” oznaczają dochody brutto ze sprzedaży przetworzonych metali oraz wszelkie inne kwoty, które można zasadnie uznać za uzyskane z eksploatacji dokonywanej na podstawie kontraktu, zgodnie z finansowymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.
- (ii) We wszystkich przypadkach innych, niż określone w punktach (g) (i) oraz w punkcie (n) (iii), „dochody brutto kontrahenta” oznaczają dochody brutto ze sprzedaży częściowo przetworzonych metali z koncentracji polimetalicznych, wydobytych z obszaru wskazanego w kontrakcie, oraz wszelkie inne kwoty, które można rozsądnie uznać za uzyskane z eksploatacji dokonywanej na podstawie kontraktu, zgodnie z finansowymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.
- (h) „Koszty rozwoju kontrahenta” oznaczają:
- (i) wszystkie wydatki poniesione przed rozpoczęciem produkcji handlowej, które są bezpośrednio związane z rozwinięciem potencjału produkcyjnego obszaru wskazanego w kontrakcie i związaną z tym działalnością umożliwiającą dokonywanie eksploatacji na podstawie kontraktu we wszystkich przypadkach innych niż określone w punkcie (n), zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości włączając, *inter alia*, koszty maszyn, wyposażenia, statków, zakładu przetwórczego, prac konstrukcyjnych, budynków, ziemi, dróg, poszukiwań i badań obszaru wskazanego w kontrakcie, badań naukowych i rozwoju, odsetki, wymagane dzierżawy, licencje i opłaty; oraz
- (ii) wydatki podobne do wymienionych powyżej w punktach (i), poniesione w następstwie rozpoczęcia produkcji handlowej i konieczne dla wykonania planu pracy, z wyjątkiem tych, którymi można obciążyć koszty operacyjne.
- (i) Dochody ze zbycia środków trwałych oraz wartość rynkową tych środków trwałych, które nie są już potrzebne do celów eksploatacji dokonywanej na podstawie kontraktu, a nie zostały sprzedane, odlicza się od kosztów rozwoju kontrahenta w ciągu odnośnego roku obrachunkowego. Gdy takie odliczenia przekroczą koszty rozwoju kontrahenta, to nadwyżka zostaje dodana do dochodów brutto kontrahenta.
- (j) Koszty rozwoju kontrahenta poniesione przed rozpoczęciem produkcji rynkowej, o których mowa w punkcie (h) (i) oraz punkcie (n) (iv), są odyskiwane w dziesięciu równych ratach rocznych od daty rozpoczęcia produkcji handlowej. Koszty rozwoju kontrahenta poniesione po rozpoczęciu produkcji handlowej, wymienione w punkcie (h) (ii) oraz w punkcie (n) (iv), są odyskiwane w dziesięciu lub mniejszej liczbie równych rat rocznych, tak aby zapewnić ich całkowite odyskanie do zakończenia kontraktu.

- (k) „Koszty operacyjne kontrahenta” oznaczają wszystkie wydatki poniesione po rozpoczęciu produkcji handlowej, w związku z eksploatacją potencjału produkcyjnego obszaru wskazanego w kontrakcie oraz związaną z tym działalnością umożliwiającą dokonywanie eksploatacji na podstawie kontraktu, zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości włączając, między innymi, ustaloną opłatę roczną lub opłatę produkcyjną, zależnie od tego, która jest większa, wydatki na płace, pobory, gratyfikacje pracownicze, materiały, obsługę, transport, koszty przetwarzania i marketingu, odsetki, służby użyteczności publicznej, ochronę środowiska morskiego, koszty ogólne i administracyjne, w sposób szczególny związane z działalnością operacyjną dokonywaną na podstawie kontraktu oraz wszelkie straty operacyjne netto, przenoszone na okresy późniejsze lub wcześniejsze, jak to określono poniżej. Straty operacyjne netto mogą być przenoszone na dwa kolejno następujące po sobie lata, z wyjątkiem ostatnich dwóch lat kontraktu, w którym to przypadku mogą one zostać przeniesione wstecz do dwóch poprzedzających lat.
- (l) Jeżeli kontrahent zajmuje się wydobywaniem, przewozem konkrecji polimetalicznych i produkcją przetworzonych oraz częściowo przetworzonych metali, „koszty rozwoju sektora wydobywczego” oznaczają część kosztów rozwoju kontrahenta, która jest bezpośrednio związana z wydobywaniem zasobów znajdujących się w obszarze wskazanym w kontrakcie, zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości oraz finansowymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji, włączając w to, między innymi, opłatę za wniosek, ustaloną opłatę roczną oraz, tam gdzie to ma zastosowanie, koszty poszukiwań i badania obszaru wskazanego w kontrakcie oraz część kosztów poniesionych na badania i rozwój.
- (m) „Zysk od wkładów kapitałowych” w roku obrachunkowym oznacza stosunek dochodów netto z wydobywania w takim roku do kosztów rozwoju sektora wydobywczego. Dla celów obliczenia tego stosunku koszty rozwoju sektora wydobywczego obejmują wydatki na nowe wyposażenie lub jego wymianę w sektorze wydobywczym, pomniejszone o pierwotny koszt wymienianego wyposażenia.
- (n) Jeżeli kontrahent zajmuje się tylko wydobywaniem:
- (i) „dochody netto z wydobywania” oznaczają całość dochodów netto kontrahenta;
 - (ii) „dochody netto kontrahenta” określa się tak, jak w punkcie (f);
 - (iii) „dochody brutto kontrahenta” oznaczają dochody brutto ze sprzedaży konkrecji polimetalicznych oraz wszelkie inne kwoty, które można zasadnie uznać za uzyskane z eksploatacji dokonywanej na podstawie kontraktu, zgodnie z finansowymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji;
 - (iv) „koszty rozwoju kontrahenta” oznaczają wszystkie wydatki poniesione przed rozpoczęciem produkcji handlowej, tak jak to określono w punkcie (h) (i), oraz wszystkie wydatki poniesione w następstwie rozpoczęcia produkcji handlowej, tak jak to określono w punkcie (h) (ii), które są bezpośrednio związane z wydobywaniem zasobów obszaru wskazanego w kontrakcie, zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości;
 - (v) „koszty operacyjne kontrahenta” oznaczają koszty operacyjne kontrahenta, tak jak to określono w punkcie (k), które są bezpośrednio związane z wydobywaniem zasobów obszaru wskazanego w kontrakcie, zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości;
 - (vi) „zysk z inwestycji” w roku obrachunkowym oznacza stosunek dochodów netto kontrahenta w takim roku do kosztów rozwoju kontrahenta. Dla celów obliczenia tego stosunku koszty rozwoju kontrahenta obejmują wydatki na nowe wyposażenie lub jego wymianę pomniejszone o pierwotny koszt wymienianego wyposażenia.
- (o) Koszty wymienione w punktach (h), (k), (l) oraz (n) w odniesieniu do odsetek płaconych przez kontrahenta są dopuszczalne w takim zakresie, w jakim, we wszelkich okolicznościach, Organizacja potwierdza, zgodnie z artykułem 4 ustęp 1 niniejszego aneksu, że proporcje między długiem i własnym kapitałem oraz stawki procentowe są zasadne, z uwzględnieniem istniejącej praktyki handlowej.
- (p) Koszty, o których mowa w niniejszym ustępie, nie obejmują płatności podatków dochodowych korporacji lub podobnych obciążeń nałożonych przez państwa w związku z działalnością kontrahenta.

7.(a) „Przetworzone metale”, o których mowa w ustępach 5 i 6, oznaczają metale w najbardziej podstawowej postaci, w jakiej zazwyczaj występują w handlu na międzynarodowych rynkach transakcji terminowych. W tym celu Organizacja musi wyszczególnić odpowiedni międzynarodowy rynek transakcji terminowych w swoich finansowych zasadach, przepisach i procedurach. W przypadku metali, które nie są przedmiotem handlu na takich rynkach, „metale przetworzone” oznaczają metale w najbardziej podstawowej postaci, w jakiej zazwyczaj są przedmiotem handlu w reprezentatywnych transakcjach między niezależnymi uczestnikami.

(b) Jeżeli Organizacja nie może w inny sposób określić ilości przetworzonych metali wyprodukowanych z konkretnej polimetalicznej wydobytych z obszaru wskazanego w kontrakcie, o którym mowa w ustępie 5(b) oraz w ustępie 6(b), ilość tę określa się na podstawie zawartości metalu w konkretnych, współczynnika odzysku po przetworzeniu i innych odpowiednich czynników, zgodnie z zasadami, przepisami i procedurami Organizacji oraz zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości.

8. Jeżeli międzynarodowy rynek transakcji terminowych zapewnia reprezentatywny mechanizm ustalania cen przetworzonych metali, konkretnej polimetalicznej i metali częściowo przetworzonych z konkretnej, to stosuje się średnią cenę istniejącą na tym rynku. We wszystkich innych przypadkach Organizacja, po przeprowadzeniu konsultacji z kontrahentem, określa zasadną cenę wymienionych wyrobów zgodnie z ustępem 9.

9.(a) Wszystkie koszty, wydatki, dochody i przychody oraz każde określenie ceny i wartości, których dotyczy niniejszy artykuł, są rezultatem transakcji wolnorynkowych lub transakcji między niezależnymi uczestnikami. W przypadku braku takich transakcji, zostają one określone przez Organizację, po przeprowadzeniu konsultacji z kontrahentem, w taki sposób, jakby były rezultatem transakcji wolnorynkowych lub transakcji między niezależnymi uczestnikami, przy uwzględnieniu odpowiednich transakcji na innych rynkach.

(b) W celu zapewnienia przestrzegania i wykonywania postanowień niniejszego ustępu Organizacja kieruje się zasadami i interpretacją transakcji między niezależnymi uczestnikami, które zostały przyjęte przez Komisję Narodów Zjednoczonych do spraw Korporacji Transnarodowych, Grupę Ekspertów do spraw Umów Podatkowych między Krajami Rozwijającymi się i Krajami Rozwiniętymi oraz przez inne organizacje międzynarodowe, a także określa w swoich zasadach, przepisach i procedurach jednolite i możliwe do przyjęcia w skali międzynarodowej zasady i procedury rachunkowości oraz sposoby wyboru przez kontrahenta dyplomowanych, niezależnych rewidentów uznawanych przez Organizację, w celu przeprowadzenia kontroli rachunkowości zgodnie z takimi zasadami, przepisami i procedurami.

10. Kontrahent udostępnia rewidentom, zgodnie z finansowymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji, takie dane finansowe, jakie są wymagane dla ustalenia, czy niniejszy artykuł jest przestrzegany.

11. Wszelkie koszty, wydatki, przychody i dochody oraz wszelkie ceny i wartości, których dotyczy niniejszy artykuł, są określane zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami rachunkowości oraz finansowymi zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.

12. Płatności na rzecz Organizacji na podstawie ustępów 5 i 6 są dokonywane w walutach, którymi można się swobodnie posługiwać, lub w walutach, które są swobodnie dostępne i skutecznie wykorzystywane na głównych rynkach dewizowych, lub, według wyboru kontrahenta, w ekwiwalentach przetworzonych metali według wartości rynkowej. Wartość rynkową ustala się zgodnie z ustępem 5 (b). Waluty, którymi można się swobodnie posługiwać, oraz waluty, które są swobodnie dostępne i skutecznie wykorzystywane na głównych rynkach dewizowych, są określane w zasadach, przepisach i procedurach Organizacji zgodnie z przeważającą międzynarodową praktyką walutową.

13. Wszelkie finansowe zobowiązania kontrahenta wobec Organizacji, jak również wszystkie jego opłaty, koszty, wydatki, przychody i dochody, których dotyczy niniejszy artykuł, są odpowiednio korygowane poprzez wyrażenie ich w stałych wartościach odnoszących się do roku podstawowego.

14. Biorąc pod uwagę wszelkie zalecenia Komisji Planowania Ekonomicznego oraz Komisji Prawno-Teknicznej, Organizacja może przyjmować zasady, przepisy i procedury, które zapewniają, na jednolitych i nie-dyskryminacyjnych zasadach, stwarzanie kontrahentom zachęt do osiągnięcia celów wymienionych w ustępie 1.

15. W razie sporu między Organizacją a kontrahentem na temat interpretacji lub stosowania finansowych warunków kontraktu, każda ze stron może przekazać spór do wiążącego rozstrzygnięcia przez arbitraż handlowy, chyba że obie strony wyrażą zgodę na załatwienie sporu innymi sposobami, zgodnie z artykułem 188 ustęp 2.

Artykuł 14

Przekazywanie danych

1. Wykonawca przekazuje Organizacji, zgodnie z jej zasadami, przepisami i procedurami oraz zasadami i warunkami planu pracy, w określonych przez Organizację odstępach czasu, wszelkie dane, które są zarówno konieczne, jak i odpowiednie dla skutecznego wykonywania uprawnień i funkcji głównych organów Organizacji, dotyczących obszaru wskazanego w planie pracy.

2. Dane przekazane na temat obszaru wskazanego w planie pracy, uznane za dane objęte ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej, mogą być wykorzystane tylko w celach, o których mowa w niniejszym artykule. Dane konieczne dla formułowania przez Organizację zasad, przepisów i procedur dotyczących ochrony środowiska morskiego oraz bezpieczeństwa, inne niż dane dotyczące konstrukcji wyposażenia, nie są uznawane za objęte ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej.

3. Dane przekazane Organizacji przez poszukiwaczy, jednostki składające wnioski o kontrakty lub kontrahentów, uznane za objęte ochroną na podstawie prawa własności przemysłowej, nie są ujawniane przez Organizację Przedsiębiorstwu lub komukolwiek poza Organizacją, jednakże dane dotyczące obszarów zarezerwowanych mogą być ujawnione Przedsiębiorstwu. Takie dane przekazane przez te osoby Przedsiębiorstwu nie są ujawniane przez Przedsiębiorstwo Organizacji lub komukolwiek poza Organizacją.

Artykuł 15

Programy szkoleniowe

Kontrahent opracowuje praktyczne programy szkolenia personelu Organizacji i państw rozwijających się, łącznie z udziałem takiego personelu we wszelkich przedsięwzięciach w Obszarze, które są przewidziane w kontrakcie, zgodnie z artykułem 144 ustęp 2.

Artykuł 16

Wyłączne prawo do badań i eksploatacji

Organizacja przyznaje wykonawcy, zgodnie z częścią XI oraz zgodnie ze swoimi normami, przepisami i procedurami, wyłączne prawo do badań i eksploatacji obszaru wskazanego w planie pracy w odniesieniu do konkretnej kategorii zasobów i zapewnia, aby żadna inna jednostka nie eksploatowała na tym samym obszarze innej kategorii zasobów w sposób, który mógłby zakłócić działalność wykonawcy. Wykonawca otrzymuje gwarancje stabilności kontraktu, zgodnie z artykułem 153 ustęp 6.

Artykuł 17**Zasady, przepisy i procedury Organizacji**

1. Organizacja przyjmuje i jednolicie stosuje zasady, przepisy i procedury zgodnie z artykułem 160 ustęp 2(f) (ii) oraz artykułem 162 ustęp 2(o) (ii) w celu wykonywania swoich funkcji określonych w części XI w, *inter alia*, następujących sprawach:

(a) procedury administracyjne dotyczące poszukiwań, badań i eksploatacji Obszaru;

(b) działalność operacyjna:

(i) wielkość obszaru;

(ii) czas trwania operacji;

(iii) wymagania dotyczące wykonania, łącznie z zapewnieniami przewidzianymi w artykule 4 ustęp 6 (c) niniejszego aneksu;

(iv) kategorie zasobów;

(v) zrzeczenie się obszarów;

(vi) sprawozdania o postępie prac;

(vii) przedstawianie danych;

(viii) inspekcja i nadzór nad operacjami;

(ix) zapobieganie zakłócaniu innej działalności w środowisku morskim;

(x) przekazywanie praw i obowiązków przez kontrahenta;

(xi) procedury dotyczące przekazywania technologii do państw rozwijających się, zgodnie z artykułem 144, oraz dotyczące bezpośredniego udziału tych państw;

(xii) praktyki i standardy wydobywcze, łącznie z takimi, które dotyczą bezpieczeństwa operacji, zachowania zasobów oraz ochrony środowiska morskiego;

(xiii) określenie produkcji handlowej;

(xiv) standardy kwalifikacyjne dla wnioskodawców;

(c) sprawy finansowe:

(i) ustanowienie jednolitych i niedyskryminacyjnych reguł dotyczących kalkulacji kosztów oraz księgowości, a także metod wyboru rewidentów;

(ii) podział dochodów z działalności operacyjnej;

(iii) zachęty, o których mowa w artykule 13 niniejszego aneksu;

(d) wprowadzanie w życie decyzji podjętych zgodnie z artykułem 151 ustęp 1 i artykułem 164 ustęp 2 (d).

2. Zasady, przepisy i procedury w następujących sprawach powinny w pełni odpowiadać obiektywnym kryteriom ustanowionym poniżej:

(a) Wielkość obszarów:

Organizacja określa odpowiednią wielkość obszarów badawczych, która maksymalnie może być dwukrotnie większa niż wielkość obszarów eksploatacyjnych, w celu umożliwienia prowadzenia intensywnych badań. Wielkość obszaru oblicza się w sposób pozwalający na spełnienie wymagań przewidzianych w artykule 8 niniejszego aneksu w sprawie rezerwacji obszarów, jak również ustanowionych wymagań produkcyjnych, zgodnych z artykułem 151, stosownie do warunków kontraktu, z uwzględnieniem stopnia rozwoju technologii stosowanej w tym czasie przy wydobywaniu zasobów z dna morskiego oraz odpowiednich fizycznych właściwości obszarów. Obszary nie powinny być ani mniejsze ani większe, niż to jest konieczne dla osiągnięcia tego celu.

(b) Czas trwania operacji:

(i) poszukiwania prowadzi się bez żadnych ograniczeń czasowych;

- (ii) czas trwania badań powinien być wystarczający dla zapewnienia dokładnego przebadania konkretnego obszaru, dla zaprojektowania i skonstruowania wyposażenia wydobywczego dla obszaru oraz zaprojektowania i skonstruowania małych i średnich instalacji przetwórczych dla celów testowania systemów wydobywczych i przetwórczych;
 - (iii) czas trwania eksploatacji powinien być związany z uzasadnionym ekonomicznie czasem realizacji projektu wydobywczego, z uwzględnieniem takich czynników, jak wyczerpanie się pokładów rudy, okres zużycia wyposażenia wydobywczego i urządzeń przetwórczych oraz zdolność do przetrwania na rynku. Czas eksploatacji powinien być wystarczający dla umożliwienia handlowego wydobywania minerałów z obszaru i powinien obejmować zasadny okres na utworzenie systemów wydobywczych i przetwórczych na skalę handlową, podczas którego nie jest wymagana produkcja handlowa. Jednakże całkowity czas trwania eksploatacji powinien być również wystarczająco krótki, aby dać Organizacji możliwość zmiany warunków i zasad planu pracy w czasie, gdy rozpatruje ona kwestię jego odnowienia, zgodnie z zasadami, przepisami i procedurami, które Organizacja przyjęła po zatwierdzeniu planu pracy.
- (c) Wymagania dotyczące wykonania:
- Organizacja wymaga, aby na etapie badania wykonawca ponosił okresowe wydatki, które są zasadnie związane z wielkością obszaru wskazanego w planie pracy oraz wydatki, jakich można się spodziewać od wykonawcy działającego w dobrej wierze, który zamierza rozpocząć na danym obszarze produkcję handlową w terminie ustalonym przez Organizację. Wymagane wydatki nie powinny być ustalane na poziomie, który zniechęcałby przyszłych wykonawców dysponujących tańszą technologią niż ta, która jest przeważnie stosowana w tym czasie. Organizacja określa maksymalny termin, po zakończeniu etapu badań i rozpoczęciu etapu eksploatacji, dla osiągnięcia produkcji handlowej. Przy określaniu tego terminu Organizacja powinna brać pod uwagę, że nie można przystąpić do tworzenia dużych systemów wydobywczych i przetwórczych przed zakończeniem etapu badań i rozpoczęciem etapu eksploatacji. Odpowiednio, termin dla rozpoczęcia na danym obszarze produkcji handlowej powinien uwzględniać czas konieczny dla takiego tworzenia systemów po zakończeniu etapu badań oraz powinien w sposób uzasadniony dopuścić możliwość nieuchronnych opóźnień w realizacji planu prac. Po osiągnięciu produkcji handlowej Organizacja wymaga od wykonawcy, w uzasadnionych granicach oraz przy uwzględnieniu wszystkich odpowiednich czynników, utrzymania produkcji handlowej przez cały czas obowiązywania planu pracy.
- (d) Kategorie zasobów:
- Przy określaniu kategorii zasobów, w odniesieniu do których może być zatwierdzony plan pracy, Organizacja zwraca szczególną uwagę *inter alia* na następujące cechy:
- (i) że pewne zasoby wymagają użycia podobnych metod wydobywczych; oraz
 - (ii) że niektóre zasoby mogą być przetwarzane jednocześnie bez nadmiernych wzajemnych zakłóceń powodowanych przez wykonawców przetwarzających różne zasoby na tym samym obszarze.
- Żadne postanowienie zawarte w niniejszym punkcie nie stanowi przeszkody dla Organizacji w zatwierdzeniu planu pracy dotyczącego więcej niż jednej kategorii zasobów na tym samym obszarze i dla tego samego wnioskodawcy.
- (e) Zrzeczenie się obszarów:
- W każdym czasie wykonawca ma prawo zrzec się swoich praw na obszarze wskazanym w planie pracy w całości lub w części, nie podlegając karze.
- (f) Ochrona środowiska morskiego:
- W celu zapewnienia skutecznej ochrony środowiska morskiego przed szkodliwymi następstwami wynikającymi bezpośrednio z działalności w Obszarze lub z przetwarzania niezwłocznie na statkach ponad miejscem wydobywania minerałów wydobytych z tego miejsca ustanawia się zasady, przepisy i procedury z uwzględnieniem zakresu, w jakim takie szkodliwe następstwa mogą wynikać bezpośrednio z wiercenia, pogłębiania, drążenia i kopania oraz z usuwania, zatapiania i wpuszczania do środowiska morskiego osadów, odpadów i innych pozostałości.

(g) Produkcja handlowa:

Produkcję handlową uważa się za rozpoczętą, jeżeli wykonawca dokonuje na dużą skalę nieprzerwanych operacji wydobywczych, których rezultatem jest ilość materiałów wystarczająca do tego, aby jasno wykazać, że głównym celem jest produkcja na dużą skalę, a nie produkcja przeznaczona dla zebrania informacji, przeprowadzenia analiz lub wypróbowania wyposażenia albo instalacji.

Artykuł 18

Kary

1. Prawa kontrahenta na podstawie kontraktu mogą być zawieszane lub uznane za wygasłe tylko w następujących wypadkach:

(a) jeżeli, pomimo ostrzeżeń Organizacji, kontrahent prowadzi swoją działalność w sposób, który powoduje poważne, stałe i umyślne naruszenia podstawowych warunków kontraktu, Części XI oraz zasad, przepisów i procedur Organizacji lub

(b) jeżeli kontrahent nie wykonuje dotyczącego go ostatecznego, wiążącego orzeczenia organu rozpatrującego spór, którego dotyczy.

2. W razie naruszenia kontraktu, które nie zostało przewidziane w ustępie 1(a), lub zamiast zawieszenia praw bądź uznania ich za wygasłe na podstawie ustępu 1(a), Organizacja może nałożyć na kontrahenta kary pieniężne proporcjonalne do wagi naruszenia.

3. Z wyjątkiem potrzeby wydania nadzwyczajnych zarządzeń na podstawie artykułu 162 ustęp 2 (w) Organizacja może nie wykonywać decyzji dotyczącej kar pieniężnych, zawieszenia praw lub uznania ich za wygasłe do czasu stworzenia kontrahentowi uzasadnionej możliwości wyczerpania środków prawnych przysługujących mu zgodnie z rozdziałem 5 części XI.

Artykuł 19

Rewizja kontraktu

1. Jeżeli powstały lub mogą powstać okoliczności powodujące, w opinii którejkolwiek ze stron, że kontrakt nie jest oparty o zasadę słuszności lub niemożliwy do praktycznego wykonania albo niemożliwe jest osiągnięcie celów określonych w kontrakcie lub w części XI, strony przystępują do rokowań w celu jego odpowiedniej rewizji.

2. Każdy kontrakt zawarty zgodnie z artykułem 153 ustęp 3 może być poddany rewizji tylko za zgodą stron.

Artykuł 20

Przenoszenie praw i obowiązków

Prawa i obowiązki wynikające z kontraktu mogą być przenoszone tylko za zgodą Organizacji oraz stosownie do jej zasad, przepisów i procedur. Organizacja nie odmawia w sposób nieuzasadniony zgody na przeniesienie, jeżeli proponowany nabywca jest pod każdym względem kwalifikowanym wnioskodawcą i przejmuje on wszelkie obowiązki podmiotu przenoszącego prawa oraz jeżeli w wyniku przeniesienia nabywca nie otrzymuje planu pracy, którego zatwierdzenie jest zakazane na podstawie artykułu 6 ustęp 3(c) niniejszego aneksu.

Artykuł 21

Prawo właściwe

1. Kontrakt podlega warunkom kontraktu, zasadom, przepisom i procedurom Organizacji, części XI i innym zasadom prawa międzynarodowego, które nie są sprzeczne z niniejszą konwencją.
2. Ostateczne orzeczenie wydane przez sąd lub trybunał arbitrażowy, właściwy na podstawie niniejszej konwencji, w odniesieniu do praw i obowiązków Organizacji i kontrahenta, podlega wykonaniu na terytorium każdego Państwa-Strony.
3. Żadne Państwo-Strona nie może nakładać na kontrahenta warunków sprzecznych z częścią XI. Jednakże zastosowanie przez Państwo-Stronę do kontrahentów, za których poręczyło, lub do statków pływających pod jego banderą surowszych ustaw i innych przepisów prawnych dotyczących środowiska albo innych zagadnień niż zasady, przepisy i procedury Organizacji przyjęte zgodnie z artykułem 17 ustęp 2 (f) niniejszego aneksu nie jest uznawane za sprzeczne z częścią XI.

Artykuł 22

Odpowiedzialność

Kontrahent ponosi odpowiedzialność za jakąkolwiek szkodę powstałą w następstwie bezprawnych czynów popełnionych podczas prowadzenia przez niego działalności operacyjnej, z uwzględnieniem działania lub zaniechania Organizacji, które przyczyniło się do powstania szkody. Podobnie Organizacja ponosi odpowiedzialność za jakąkolwiek szkodę powstałą w następstwie bezprawnych czynów popełnionych podczas wykonywania jej uprawnień i funkcji, włączając w to odpowiedzialność za naruszenie przepisów zawartych w artykule 168 ustęp 2, z uwzględnieniem działania lub zaniechania kontrahenta, które przyczyniło się do powstania szkody. W każdym przypadku odpowiedzialność majątkowa odpowiada rzeczywistej wysokości szkody.

ANEKS IV

STATUT PRZEDSIĘBIORSTWA

Artykuł 1

Cele

1. Przedsiębiorstwo jest organem Organizacji, który bezpośrednio prowadzi działalność w Obszarze, zgodnie z artykułem 153 ustęp 2(a), jak również zajmuje się transportem, przetwarzaniem i poszukiwaniem rynków zbytu dla minerałów wydobytych z Obszaru.
2. Realizując swoje cele i wykonując swoje funkcje, Przedsiębiorstwo działa zgodnie z niniejszą konwencją oraz zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.
3. Wydobywając zasoby Obszaru stosownie do ustępu 1, Przedsiębiorstwo działa, z zastrzeżeniem postanowień niniejszej konwencji, zgodnie z racjonalnymi zasadami handlowymi.

Artykuł 2

Stosunek do Organizacji

1. Stosownie do artykułu 170 Przedsiębiorstwo działa zgodnie z ogólną polityką Zgromadzenia oraz dyrektywami Rady.
2. Z zastrzeżeniem ustępu 1 Przedsiębiorstwo korzysta z autonomii w prowadzeniu swojej działalności operacyjnej.
1. Żadne postanowienie niniejszej konwencji nie nakłada na Przedsiębiorstwo odpowiedzialności za działania lub zobowiązania Organizacji ani nie nakłada na Organizację odpowiedzialności za działania lub zobowiązania Przedsiębiorstwa.

Artykuł 3

Ograniczenie odpowiedzialności

Bez uszczerbku dla artykułu 11 ustęp 3 niniejszego aneksu żaden członek Organizacji nie ponosi odpowiedzialności wyłączonej z racji tego członkostwa za działania lub zobowiązania Przedsiębiorstwa.

Artykuł 4

Struktura

Przedsiębiorstwo ma Zarząd, Dyrektora Generalnego oraz personel niezbędny do wykonywania funkcji.

Artykuł 5

Zarząd

1. Zarząd składa się z 15 członków wybieranych przez Zgromadzenie zgodnie z artykułem 160 ustęp 2(c). Przy wyborze członków Zarządu uwzględnia się w należyty sposób, oparty o zasadę słuszności, podział geograficzny. Przedstawiając kandydatury do wyboru do Zarządu, członkowie Organizacji pamiętają o konieczności wyznaczania kandydatów o największych kompetencjach, z kwalifikacjami w odpowiednich dziedzinach, w celu zapewnienia Przedsiębiorstwu możliwości funkcjonowania oraz powodzenia.
2. Członków Zarządu wybiera się na cztery lata z możliwością ponownego wyboru, przy czym zwraca się należyłą uwagę na zasadę rotacji członkostwa.
3. Członkowie Zarządu sprawują urząd aż do wyboru ich następców. Jeżeli zwalnia się urząd członka Zarządu, to Zgromadzenie wybiera, zgodnie z Artykułem 160 ustęp 2(c), nowego członka na pozostały okres kadencji jego poprzednika.
4. Członkowie Zarządu działają we własnym imieniu. Podczas wykonywania swoich obowiązków nie powinni oni zwracać się o instrukcje lub przyjmować ich od jakiegokolwiek rządu lub z jakiegokolwiek innego źródła. Każdy członek Organizacji respektuje niezależność członków Zarządu oraz powstrzymuje się od wszelkich prób oddziaływania na nich w trakcie wykonywania przez nich swoich obowiązków.
5. Każdy członek Zarządu otrzymuje wynagrodzenie pokrywane z funduszy Przedsiębiorstwa. Wysokość wynagrodzenia określa Zgromadzenie na zalecenie Rady.
6. Z reguły Zarząd wykonuje swoje funkcje w głównej siedzibie Przedsiębiorstwa i zbiera się tak często, jak tego wymaga działalność Przedsiębiorstwa.

7. Dwie trzecie członków Zarządu tworzy kworum.

8. Każdy członek Zarządu ma jeden głos. Decyzje we wszystkich sprawach, rozpatrywanych przez Zarząd, są podejmowane przez większość jego członków. Jeżeli któraś z rozpatrywanych spraw ma związek z interesami członka Zarządu, to członek ten nie bierze udziału w głosowaniu nad tą sprawą.

9. Każdy członek Organizacji może zwracać się do Zarządu o informacje na temat działań, które szczególnie dotyczą tego członka. Zarząd będzie się starał udzielać takich informacji.

Artykuł 6

Uprawnienia i funkcje Zarządu

Zarząd kieruje działalnością operacyjną Przedsiębiorstwa. Z zastrzeżeniem niniejszej konwencji Zarząd wykonuje uprawnienia konieczne do osiągnięcia celów Przedsiębiorstwa, obejmujące:

- (a) wybór Przewodniczącego spośród swoich członków;
- (b) przyjmowanie swoich procedur;
- (c) opracowywanie i przedstawianie Radzie oficjalnych pisemnych planów pracy, zgodnie z artykułem 153 ustęp 3 oraz artykułem 162 ustęp 2(j);
- (d) opracowywanie planów pracy oraz programów prowadzenia działalności określonej w artykule 170;
- (e) przygotowywanie i składanie Radzie wniosków o zezwolenia na produkcję, zgodnie z artykułem 151 ustępy od 2 do 7;
- (f) upoważnianie do prowadzenia negocjacji dotyczących nabywania technologii łącznie z takimi, które są przewidziane w artykule 5 ustęp 3(a), (c) i (d) aneksu III, oraz zatwierdzanie wyników tych negocjacji;
- (g) ustalanie warunków i zasad oraz upoważnianie do prowadzenia negocjacji dotyczących wspólnych przedsięwzięć i innych form wspólnych działań, o których mowa w artykułach od 9 do 11 aneksu III, oraz zatwierdzanie wyników tych negocjacji;
- (h) udzielanie Zgromadzeniu zaleceń co do tego, jaką część czystego dochodu Przedsiębiorstwa należy zatrzymać w charakterze rezerw, zgodnie z artykułem 160 ustęp 2(f) oraz artykułem 10 niniejszego aneksu;
- (i) zatwierdzanie rocznego budżetu Przedsiębiorstwa;
- (j) upoważnianie do nabywania dóbr i usług zgodnie z artykułem 12 ustęp 3 niniejszego aneksu;
- (k) przedstawianie Radzie rocznych sprawozdań, zgodnie z artykułem 9 niniejszego aneksu;
- (l) przedstawianie Radzie, do zatwierdzenia przez Zgromadzenie, projektu norm dotyczących organizacji, zarządzania, mianowania i odwoływania personelu Przedsiębiorstwa oraz przyjmowanie przepisów wprowadzających w życie te zasady;
- (m) pożyczanie funduszy oraz udzielanie takich zabezpieczeń lub innych gwarancji, jakie może on określić zgodnie z artykułem 11 ustęp 2 niniejszego aneksu;
- (n) wszczynanie wszelkich postępowań prawnych, zawieranie wszelkich umów i oraz podejmowanie wszelkich innych działań, zgodnie z artykułem 13 niniejszego aneksu;
- (o) powierzanie, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Radę, wszelkich niedyskrecjonalnych uprawnień Dyrektorowi Generalnemu oraz swoim komitetom.

Artykuł 7

Dyrektor Generalny i personel Przedsiębiorstwa

1. Zgromadzenie wybiera, na zalecenie Rady, spośród kandydatów zgłoszonych przez Zarząd, Dyrektora Generalnego Przedsiębiorstwa, który nie jest członkiem Zarządu. Dyrektor Generalny sprawuje urząd w ustalonym okresie nieprzekraczającym pięciu lat i może być wybierany na następne okresy.

2. Dyrektor Generalny jest prawnym przedstawicielem i szefem władzy wykonawczej Przedsiębiorstwa, odpowiedzialnym bezpośrednio przed Zarządkiem za prowadzenie działalności operacyjnej Przedsiębiorstwa.

Ponosi odpowiedzialność za organizację, zarządzanie, mianowanie i odwoływanie personelu Przedsiębiorstwa zgodnie z normami i przepisami, o których mowa w artykule 6 (I) niniejszego aneksu. Uczestniczy, bez prawa głosowania, w posiedzeniach Zarządu oraz może uczestniczyć, bez prawa głosowania, w posiedzeniach Zgromadzenia i Rady, kiedy te organy zajmują się sprawami dotyczącymi Przedsiębiorstwa.

3. Podczas rekrutacji i zatrudniania personelu oraz określania warunków jego pracy należy kierować się przede wszystkim potrzebą zapewnienia najwyższego stopnia przydatności do tej pracy i zdolności technicznych. Z takim zastrzeżeniem należytą uwagę zwraca się na znaczenie rekrutacji personelu w oparciu o słuszne podstawy geograficzne.

4. Podczas wykonywania swoich obowiązków Dyrektor Generalny i członkowie personelu nie powinni zwracać się o instrukcje lub przyjmować ich od jakiegokolwiek rządu lub z jakiegokolwiek innego źródła spoza Przedsiębiorstwa. Powinni oni powstrzymać się od wszelkich działań, które mogłyby zaszkodzić ich pozycji jako międzynarodowych funkcjonariuszy Przedsiębiorstwa, odpowiedzialnych tylko przed Przedsiębiorstwem. Każde Państwo-Strona zobowiązuje się respektować wyłącznie międzynarodowy charakter obowiązków Dyrektora Generalnego oraz personelu i nie podejmować prób wywierania na nich wpływu podczas wykonywania przez nich swoich obowiązków.

5. Obowiązki, o których mowa w artykule 168 ustęp 2, odnoszą się w takim samym stopniu do personelu Przedsiębiorstwa.

Artykuł 8

Lokalizacja

Przedsiębiorstwo posiada swoje główne biuro w siedzibie Organizacji. Przedsiębiorstwo może tworzyć inne biura i pomieszczenia na terytorium jakiegokolwiek Państwa-Strony, za zgodą tego Państwa-Strony.

Artykuł 9

Sprawozdania i zestawienia finansowe

1. Nie później niż trzy miesiące po zakończeniu każdego roku budżetowego Przedsiębiorstwo przedstawia Radzie, w celu rozpatrzenia, roczne sprawozdanie zawierające sprawdzone przez rewidentów zestawienie jego rachunków oraz przekazuje Radzie w odpowiednich odstępach czasu sumaryczne sprawozdanie na temat jego sytuacji finansowej, jak również zestawienie zysków i strat ukazujące wyniki jego działalności.

2. Przedsiębiorstwo publikuje swoje sprawozdania roczne oraz inne sprawozdania, jakie uzna za właściwe.

3. Wszelkie sprawozdania i zestawienia finansowe, których dotyczy niniejszy artykuł, są rozsyłane do członków Organizacji.

Artykuł 10

Podział dochodu netto

1. Z zastrzeżeniem ustępu 3 Przedsiębiorstwo dokonuje wpłat na rzecz Organizacji, zgodnie z artykułem 13 aneksu III, lub ich ekwiwalentu.

2. Na zażyczenie Zarządu Zgromadzenie określa, jaka część dochodu netto Przedsiębiorstwa powinna być zatrzymana jako rezerwa Przedsiębiorstwa. Pozostała część jest przekazywana Organizacji.

3. W okresie początkowym, koniecznym dla osiągnięcia samowystarczalności Przedsiębiorstwa, który nie przekracza 10 lat od rozpoczęcia przez Przedsiębiorstwo produkcji handlowej, Zgromadzenie zwalnia Przed-

siębiorstwo z wpłat, o których mowa w ustępie 1, oraz pozostawia cały dochód netto Przedsiębiorstwa w jego rezerwie.

Artykuł 11

Finanse

1. Fundusze Przedsiębiorstwa obejmują:
 - (a) kwoty uzyskane od Organizacji zgodnie z artykułem 173 ustęp 2(b);
 - (b) dobrowolne wpłaty Państw-Stron w celu finansowania działalności Przedsiębiorstwa;
 - (c) kwoty pożyczone przez Przedsiębiorstwo zgodnie z ustępami 2 i 3;
 - (d) dochody Przedsiębiorstwa pochodzące z jego działalności operacyjnej;
 - (e) inne fundusze pozostawione do dyspozycji Przedsiębiorstwa w celu umożliwienia mu jak najszybszego rozpoczęcia działalności operacyjnej i wykonywania jego funkcji.
2. (a) Przedsiębiorstwo ma prawo do pożyczania funduszy i udzielania takiego zabezpieczenia lub innych gwarancji, jakie samo określi. Przed rozpoczęciem publicznej sprzedaży swoich obligacji na rynkach finansowych lub w walucie Państwa-Strony Przedsiębiorstwo powinno uzyskać zgodę tego Państwa-Strony. Ogólna kwota pożyczek jest zatwierdzana przez Radę na polecenie Zarządu.
- (b) Państwa-Strony podejmują wszystkie rozsądne wysiłki w celu poparcia wniosków Przedsiębiorstwa o pożyczki na rynkach kapitałowych oraz w międzynarodowych instytucjach finansowych.
3. (a) Przedsiębiorstwu zapewnia się fundusze niezbędne do badań i eksploatacji jednego miejsca wydobywczego oraz do transportu, przetwórstwa i poszukiwania rynków zbytu dla minerałów tam wydobytych, a także uzyskanego niklu, kobaltu, manganu i miedzi, jak również do pokrycia jego wstępnych wydatków administracyjnych. Wielkość powyższych funduszy oraz kryteria i czynniki wpływające na zmianę tej wielkości powinny być włączone przez Komisję Przygotowawczą do projektu zasad, przepisów i procedur Organizacji.
- (b) Wszystkie Państwa-Strony zapewniają Przedsiębiorstwu środki w wysokości odpowiadającej połowie funduszy, których dotyczy punkt (a), w formie długoterminowych nieoprocentowanych pożyczek, zgodnie ze skalą składek do regularnego budżetu Narodów Zjednoczonych obowiązującą w czasie dokonywania wpłat, skorygowaną w celu uwzględnienia państw, które nie są członkami Narodów Zjednoczonych. Długi zaciągnięte przez Przedsiębiorstwo dla uzyskania drugiej połowy funduszy są gwarantowane przez wszystkie Państwa-Strony zgodnie z wymienioną skalą.
- (c) Jeżeli suma finansowych wkładów Państw-Stron jest mniejsza od funduszu przewidzianego dla Przedsiębiorstwa zgodnie z punktem (a), to Zgromadzenie rozpatruje na swojej pierwszej sesji wysokość niedoboru oraz przyjmuje w drodze konsensusu środki na pokrycie tego niedoboru, biorąc pod uwagę zobowiązania Państw-Stron określone w punktach (a) i (b) oraz zalecenia Komisji Przygotowawczej.
- (d) (i) W ciągu 60 dni od wejścia w życie niniejszej Konwencji lub w ciągu 30 dni od złożenia dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia, w zależności od tego co jest późniejsze, każde Państwo-Strona składa Przedsiębiorstwu nieodwołalne, nieprzenoszalne, nieoprocentowane weksle własne w kwocie odpowiadającej wielkości udziału takiego Państwa-Strony w nieoprocentowanych pożyczkach, stosownie do punktu (b).
- (ii) W możliwie najkrótszym czasie po wejściu w życie niniejszej Konwencji, a następnie corocznie lub w innych odpowiednich odstępach czasu, Zarząd przygotowuje zestawienia wielkości oraz rozłożenia w czasie jego potrzeb w zakresie pokrycia wydatków administracyjnych oraz działalności prowadzonej przez Przedsiębiorstwo, zgodnie z artykułem 170 oraz artykułem 12 niniejszego aneksu.
- (iii) Przedsiębiorstwo zawiadamia Państwa-Strony, za pośrednictwem Organizacji, o wielkości ich udziałów w funduszach, zgodnie z punktem (b), w celu pokrycia takich wydatków. Przedsiębiorstwo

realizuje weksle własne w takiej kwocie, jaka może być potrzebna dla pokrycia wydatków wymienionych w planie w odniesieniu do nieoprocentowanych pożyczek.

- (iv) Po otrzymaniu zawiadomienia Państwa-Strony udostępniają Przedsiębiorstwu swoje odpowiednie udziały w gwarancjach spłaty jego długu, zgodnie z punktem (b).
- (e) (i) Na prośbę Przedsiębiorstwa Państwa-Strony mogą udzielić gwarancji spłaty jego długu niezależnie od gwarancji udzielanych według skali, o której mowa w punkcie (b).
- (ii) Zamiast gwarancji spłaty długu Państwo-Strona może dokonać dobrowolnej wpłaty na rzecz Przedsiębiorstwa w wysokości odpowiadającej tej części długu, której spłatę w przeciwnym razie musiałoby zagwarantować.
- (f) Spłata pożyczek oprocentowanych ma pierwszeństwo przed spłatą pożyczek nieoprocentowanych. Spłata pożyczek nieoprocentowanych następuje zgodnie z kalendarzem spłat przyjętym przez Zgromadzenie na zalecenie Rady i na podstawie opinii Zarządu. Wykonując tę funkcję, Zarząd kieruje się odpowiednimi postanowieniami zasad, przepisów i procedur Organizacji, które powinny uwzględniać pierwszorzędne znaczenie zapewnienia skutecznej działalności Przedsiębiorstwa, a zwłaszcza zapewnienia jego finansowej niezależności.
- (g) Fundusze odprowadzane do Przedsiębiorstwa uiszczą się w walutach, którymi można się swobodnie posługiwać, lub w walutach, które są swobodnie dostępne i skutecznie wykorzystywane na głównych rynkach dewizowych. Waluty takie są określone w normach, przepisach i procedurach Organizacji, zgodnie z obowiązującą międzynarodową praktyką walutową. Z wyjątkiem przewidzianym w ustępie 2 żadne Państwo-Strona nie utrzymuje ani nie nakłada ograniczeń na posiadanie, wykorzystywanie lub zamianę tych funduszy przez Przedsiębiorstwo.
- (h) „Gwarancja spłaty długu” oznacza przyrzeczenie złożone przez Państwo-Stronę wierzycielom Przedsiębiorstwa, spłacenia, *pro rata*, zgodnie z odpowiednią skalą finansowych zobowiązań Przedsiębiorstwa objętych gwarancją, po otrzymaniu przez to Państwo-Stronę zawiadomienia od wierzycieli o niewywiązaniu się z płatności przez Przedsiębiorstwo. Procedury spłaty tych zobowiązań powinny być zgodne z zasadami, przepisami i procedurami Organizacji.

4. Fundusze, aktywa i wydatki Przedsiębiorstwa są wyodrębnione z funduszy, aktywów i wydatków Organizacji. Niniejszy artykuł nie stoi na przeszkodzie temu, aby Przedsiębiorstwo zawierało porozumienia z Organizacją co do urzędzeń, personelu i usług, a także zwrotu wydatków administracyjnych poniesionych przez jedną ze stron w imieniu drugiej.

5. Archiwa, księgi finansowe i rachunki Przedsiębiorstwa, łącznie z jego rocznymi sprawozdaniami finansowymi, podlegają corocznej kontroli przez niezależnego rewidenta wyznaczonego przez Radę.

Artykuł 12

Działalność operacyjna

1. Przedsiębiorstwo proponuje Radzie przyjęcie projektów dotyczących prowadzenia działalności zgodnie z artykułem 170. Takie projekty zawierają formalny pisemny plan pracy w odniesieniu do działalności w Obszarze, zgodnie z artykułem 153 ustęp 3, oraz wszelkie inne informacje i dane, jakie okresowo mogą być potrzebne ze względu na konieczność ich oceny przez Komisję Prawno-Techniczną oraz ze względu na konieczność ich zatwierdzenia przez Radę.

2. Po zatwierdzeniu projektu przez Radę Przedsiębiorstwo wykonuje ten projekt na podstawie formalnego pisemnego planu pracy, o którym mowa w ustępie 1.

3. (a) Jeżeli Przedsiębiorstwo nie posiada dóbr i usług koniecznych dla jego działalności, to może je nabyć. W tym celu ogłasza ono przetarg i przyznaje kontrakty oferentom, których oferta zapewnia najlepsze połączenie jakości, ceny i terminu dostawy.

- (b) Jeżeli więcej niż jedna oferta zapewnia takie połączenie, to kontrakt jest przyznawany zgodnie z:
- (i) zasadą niedyskryminacji ze względów politycznych lub innych, niezwiązanych z prowadzeniem działalności operacyjnej z należytą starannością i skutecznością oraz
 - (ii) wytycznymi zatwierdzonymi przez Radę w odniesieniu do preferencji stosowanych wobec dóbr i usług pochodzących z Państw rozwijających się, zwłaszcza z rozwijających się Państw śródlądowych i o niekorzystnym położeniu geograficznym.
- (c) Zarząd może wydawać przepisy określające szczególne okoliczności, w których można uwolnić się od obowiązku ogłaszania przetargu, jeżeli to najlepiej odpowiada interesom Przedsiębiorstwa.
4. Przedsiębiorstwu przysługuje prawo własności w odniesieniu do wszystkich wydobytych przez nie minerałów i do wyprodukowanych przez nie przetworzonych substancji.
5. Przedsiębiorstwo sprzedaje swoje produkty na zasadzie niedyskryminacyjnej. Nie udziela ono niekomercyjnych rabatów.
6. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek uprawnień ogólnych lub szczegółowych przyznanych Przedsiębiorstwu na podstawie jakichkolwiek innych postanowień niniejszej konwencji Przedsiębiorstwo wykonuje takie uprawnienia dodatkowe, jakie są konieczne dla prowadzenia przez nie swojej działalności.
7. Przedsiębiorstwo nie ingeruje w sprawy polityki jakiegokolwiek Państwa-Strony ani też, przy podejmowaniu decyzji, nie bierze pod uwagę systemu politycznego zainteresowanego Państwa Strony. W swoich decyzjach kieruje się wyłącznie względami handlowymi, przy czym rozważa je w sposób bezstronny, aby osiągnąć cele określone w Artykule 1 niniejszego Aneksu.

Artykuł 13

Status prawny, przywileje i immunitety

1. W celu umożliwienia Przedsiębiorstwu wykonywania jego funkcji na terytorium Państw-Stron przyznaje mu się status, przywileje i immunitety określone w niniejszym artykule. Aby zrealizować tę zasadę, Przedsiębiorstwo i Państwa-Strony mogą zawierać specjalne umowy, jakie uznają za konieczne.
2. Przedsiębiorstwo posiada taką zdolność prawną, jaka jest konieczna do wykonywania jego funkcji i realizacji jego celów, a w szczególności zdolność do:
- (a) zawierania kontraktów, układów w sprawie wspólnych działań i innych układów, włączając w to umowy z państwami i organizacjami międzynarodowymi;
 - (b) nabywania, dzierżawienia, posiadania i rozporządzania mieniem ruchomym i nieruchomym;
 - (c) występowania w charakterze strony w postępowaniu sądowym.
3. (a) Powództwa przeciwko Przedsiębiorstwu mogą być wniesione tylko we właściwym sądzie Państwa-Strony, na którego terytorium Przedsiębiorstwo:
- (i) posiada swoje biuro lub inne pomieszczenia;
 - (ii) wyznaczyło agenta do przyjmowania pism procesowych;
 - (iii) zawarło kontrakt na dostawę dóbr lub usług;
 - (iv) wyemitowało papiery wartościowe;
 - (v) w inny sposób zaangażowało się w działalność handlową.
- (b) Mienie i aktywa Przedsiębiorstwa, bez względu na to, gdzie i u kogo się znajdują, korzystają z immunitetu od wszelkiego rodzaju zatrzymania, zajęcia lub egzekucji do czasu wydania ostatecznego orzeczenia przeciwko Przedsiębiorstwu.
4. (a) Mienie i aktywa Przedsiębiorstwa, bez względu na to, gdzie i u kogo się znajdują, korzystają z immunitetu od rekwizycji, konfiskaty, wywłaszczenia oraz od jakiegokolwiek innej formy zajęcia na podstawie decyzji organów wykonawczych lub ustawodawczych.

- (b) Mienie i aktywa Przedsiębiorstwa, bez względu na to, gdzie i u kogo się znajdują, nie podlegają jakimkolwiek dyskryminacyjnym ograniczeniom, reglamentacji, kontroli lub moratorium, niezależnie od ich charakteru.
 - (c) Przedsiębiorstwo i jego pracownicy respektują ustawy i inne miejscowe przepisy prawne obowiązujące w jakimkolwiek państwie lub na jakimkolwiek terytorium, gdzie Przedsiębiorstwo albo jego pracownicy mogą prowadzić działalność handlową lub inną.
 - (d) Państwa-Strony zapewniają Przedsiębiorstwu korzystanie z wszelkich praw, przywilejów i immunitetów, jakie państwa te przyznają jednostkom prowadzącym na ich terytorium działalność handlową. Te prawa, przywileje i immunitety są przyznawane Przedsiębiorstwu na nie mniej korzystnych zasadach, aniżeli są one przyznawane jednostkom zajmującym się podobną działalnością handlową. Jeżeli Państwa-Strony przyznają szczególne przywileje państwom rozwijającym się lub ich jednostkom zajmującym się działalnością handlową, to Przedsiębiorstwo korzysta z takich przywilejów na analitycznej, preferencyjnej zasadzie.
 - (e) Państwa-Strony mogą przyznawać Przedsiębiorstwu szczególne zachęty, prawa, przywileje i immunitety bez obowiązku przyznawania takich zachęt, praw, przywilejów i immunitetów innym jednostkom zajmującym się działalnością handlową.
5. Przedsiębiorstwo prowadzi negocjacje z krajami przyjmującymi, w których znajdują się jego biura i inne pomieszczenia, w celu uzyskania zwolnienia od podatków bezpośrednich i pośrednich.
6. Każde Państwo-Strona podejmuje takie działania, jakie są konieczne dla wprowadzenia w życie, w jego ustawodawstwie, zasad określonych w niniejszym aneksie i informuje Przedsiębiorstwo o konkretnych podjętych przez siebie działaniach.
7. Przedsiębiorstwo może zrzec się, w takim zakresie i na takich warunkach, jakie ono samo może określić, jakichkolwiek przywilejów i immunitetów przyznanych na podstawie niniejszego artykułu lub w specjalnych umowach, o których mowa w ustępie 1.

ANEKS V

KONCYLIACJA

ROZDZIAŁ 1

PROCEDURA KONCYLIACYJNA STOSOWNIE DO ROZDZIAŁU 1 CZĘŚCI XV

Artykuł 1

Wszczęcie postępowania

Jeżeli strony sporu uzgodniły, zgodnie z artykułem 284, poddanie sporu koncyliacji na podstawie niniejszego rozdziału, to każda ze stron może wszcząć postępowanie w drodze pisemnego zawiadomienia skierowanego do drugiej strony lub stron sporu.

Artykuł 2

Lista koncyliatorów

Listę koncyliatorów sporządza i prowadzi Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych. Każdemu Państwu-Stronie przysługuje prawo do mianowania czterech koncyliatorów, z których każdy powinien cieszyć się najwyższym poważaniem ze względu na swoje kompetencje, bezstronność i uczciwość. Listę tworzą nazwiska osób w taki sposób mianowanych. Jeżeli kiedykolwiek liczba koncyliatorów mianowanych przez Państwo-Stronę i figurujących na tak sporządzonej liście jest mniejsza od czterech, Państwo-Strona ma prawo w razie potrzeby do dodatkowych nominacji. Nazwisko koncyliatora pozostaje na liście do czasu wycofania go przez Państwo-Stronę, które dokonało nominacji, z zastrzeżeniem, że taki koncyliator nadal będzie wykonywać swoje czynności w komisji koncyliacyjnej, do której został wyznaczony, aż do zakończenia postępowania przed tą komisją.

Artykuł 3

Tworzenie komisji koncyliacyjnej

Jeżeli Strony nie uzgodniły inaczej, komisję koncyliacyjną tworzy się w następujący sposób:

- (a) Z zastrzeżeniem punktu (g) komisja koncyliacyjna składa się z pięciu członków.
- (b) Strona wszczynająca postępowanie wyznacza dwóch koncyliatorów, wybranych, w miarę możliwości, z listy, o której mowa w artykule 2 niniejszego aneksu, z których jeden może być jej obywatelem, jeżeli Strony nie uzgodniły inaczej. Nazwiska tak wyznaczonych koncyliatorów zostają podane w zawiadomieniu, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu.
- (c) W ciągu 21 dni od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu, druga strona sporu wyznacza dwóch koncyliatorów w sposób określony w punkcie (b). Jeżeli w tym czasie nie wyznaczono koncyliatorów, to strona wszczynająca postępowanie może w ciągu jednego tygodnia od upływu tego terminu albo zakończyć postępowanie, zawiadamiając o tym stronę przeciwną, albo zwrócić się do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych z prośbą o wyznaczenie zgodnie z literą (e).
- (d) W ciągu 30 dni od wyznaczenia wszystkich czterech koncyliatorów wyznaczają oni piątego koncyliatora wybranego z listy, o której mowa w artykule 2 niniejszego aneksu, który jest przewodniczącym. Jeżeli w tym czasie nie dokonano wyznaczenia, to każda ze stron może w ciągu jednego tygodnia od upływu tego terminu zwrócić się do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych z prośbą o dokonanie wyznaczenia zgodnie z punktem (e).
- (e) W ciągu 30 dni od otrzymania prośby zgodnie z punktem (c) lub punktem (d) Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych, po konsultacji ze stronami sporu, dokonuje niezbędnych wyznaczeń z listy, o której mowa w artykule 2 niniejszego aneksu.
- (f) Każdy wakat jest obsadzany w sposób określony dla początkowego wyznaczenia.
- (g) Dwie lub więcej stron, które uzgodnią w umowie, że reprezentują ten sam interes, wspólnie wyznaczają dwóch koncyliatorów. Jeżeli dwie lub więcej stron reprezentuje odrębne interesy lub brak jest zgody między nimi co do wspólnego interesu, wyznaczają one koncyliatorów oddzielnie.
- (h) W sporach z udziałem więcej niż dwóch stron mających odrębne interesy lub w braku zgody między nimi co do wspólnego interesu, strony te w miarę możliwości stosują postanowienia punktów od (a) do (f).

Artykuł 4

Procedura

Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, komisja koncyliacyjna określa swoją procedurę. Za zgodą stron w sporze Komisja może zaprosić każde Państwo-Stronę do przedstawienia jego opinii w formie ustnej lub

pisemnej. Komisja podejmuje decyzje dotyczące spraw proceduralnych, sprawozdania oraz zaleceń większości głosów swoich członków.

Artykuł 5

Polubowne załatwienie sporu

Komisja może zwrócić uwagę stronom na wszelkie środki, które mogą ułatwić polubowne załatwienie sporu.

Artykuł 6

Funkcje Komisji

Komisja wysłuchuje stronom, bada ich roszczenia i zarzuty oraz przedstawia stronom propozycje w celu osiągnięcia polubownego załatwienia sporu.

Artykuł 7

Sprawozdanie

1. Komisja składa sprawozdanie w ciągu 12 miesięcy od jej utworzenia. W sprawozdaniu wymienia się wszystkie osiągnięte porozumienia oraz, w braku porozumień, wnioski komisji we wszystkich kwestiach faktycznych i prawnych dotyczących przedmiotu sporu, a także takie zalecenia, jakie komisja uzna za właściwe dla polubownego załatwienia sporu. Sprawozdanie składa się Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, który niezwłocznie przesyła je stronom sporu.

2. Sprawozdanie komisji, łącznie z jej wnioskami lub zaleceniami, nie wiąże stronom.

Artykuł 8

Zakończenie postępowania

Postępowanie koncyliacyjne kończy się, jeżeli doszło do załatwienia sporu, jeżeli strony przyjęły lub jedna ze stronom odrzuciła zalecenia zawarte w sprawozdaniu w drodze pisemnego zawiadomienia przestanego Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych lub gdy upłynęły trzy miesiące od daty przekazania stronom sprawozdania.

Artykuł 9

Honoraria i wydatki

Honoraria i wydatki komisji są pokrywane przez stronom sporu.

Artykuł 10

Prawo stronom do zmiany procedury

Stronom sporu mogą, w drodze umowy odnoszącej się wyłącznie do tego sporu, zmienić każde postanowienie niniejszego aneksu.

ROZDZIAŁ 2

OBOWIĄZKOWE PODDANIE PROCEDURZE KONCYLIACYJNEJ STOSOWNIE DO ROZDZIAŁU 3 CZĘŚCI XV

Artykuł 11

Wszczęcie postępowania

1. Każda strona sporu, który zgodnie z rozdziałem 3 części XV może być poddany koncyliacji na podstawie niniejszego rozdziału, może wszcząć postępowanie w drodze pisemnego zawiadomienia przesłanego przeciwnej stronie lub stronom sporu.
2. Każda strona sporu, która otrzymała zawiadomienie zgodnie z ustępem 1, zobowiązana jest do poddania się takiemu postępowaniu.

Artykuł 12

Uchylenie się od odpowiedzi lub od poddania się postępowaniu koncyliacyjnemu

Uchylenie się strony lub stron sporu od odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania lub od poddania się takiemu postępowaniu nie stanowi przeszkody dla takiego postępowania.

Artykuł 13

Kompetencja

Spór co do kompetencji komisji koncyliacyjnej działającej na podstawie niniejszego rozdziału jest rozstrzygany przez tę komisję.

Artykuł 14

Stosowanie rozdziału 1

Artykuły od 2 do 10 rozdziału 1 niniejszego aneksu stosuje się, z zastrzeżeniem postanowień niniejszego rozdziału.

ANEKS VI

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO TRYBUNAŁU PRAWA MORZA

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

1. Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza zostaje utworzony i działa zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji oraz niniejszego statutu.
2. Siedzibą Trybunału jest Wolne i Hanzeatyckie Miasto Hamburg w Republice Federalnej Niemiec.

3. Trybunał może odbywać posiedzenia i wykonywać swoje funkcje w innych miejscach, gdy uzna to za pożądane.
4. Przekazanie sporu Trybunałowi podlega postanowieniom części XI i XV.

ROZDZIAŁ 1

ORGANIZACJA TRYBUNAŁU

Artykuł 2

Skład

1. Trybunał składa się z zespołu liczącego 21 niezależnych członków, wybranych spośród osób cieszących się najwyższym poważaniem ze względu na swoją bezstronność i uczciwość i posiadających uznany autorytet w dziedzinie prawa morza.
2. W składzie całego Trybunału powinna być zapewniona reprezentacja głównych systemów prawnych świata i oparty o zasadę słuszności podział geograficzny.

Artykuł 3

Członkostwo

1. W skład Trybunału nie może wejść dwóch obywateli tego samego państwa. Osoba, która z punktu widzenia członkostwa w Trybunale może być uważana za obywatela więcej niż jednego państwa, jest uważana za obywatela tego państwa, w którym zazwyczaj wykonuje swoje prawa cywilne i polityczne.
2. Nie może być mniej niż trzech członków z każdej grupy geograficznej, określonej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 4

Przedstawianie kandydatur i wybory

1. Każde Państwo-Strona może przedstawić kandydatury nie więcej niż dwóch osób posiadających kwalifikacje określone w artykule 2 niniejszego aneksu. Członków Trybunału wybiera się z listy osób, których kandydatury zostały w ten sposób przedstawione.
2. Najpóźniej na trzy miesiące przed datą wyborów Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych w przypadku pierwszego wyboru i Sekretarz Trybunału w przypadku następnych wyborów kieruje pisemne zaproszenie do Państw-Stron, aby w ciągu dwóch miesięcy przedstawiły swoje kandydatury na członków Trybunału. Sporządza on w kolejności alfabetycznej listę wszystkich osób, których kandydatury zostały w ten sposób przedstawione z zaznaczeniem, które Państwo-Strona ich przedstawiło, i przekazuje tę listę Państwom-Stronom przed siódmym dniem ostatniego miesiąca przed datą każdego wyborów.
3. Pierwsze wybory odbywają się w ciągu sześciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej konwencji.
4. Członkowie Trybunału są wybierani w głosowaniu tajnym. Wybory odbywają się podczas spotkania Państw-Stron, zwołanego przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych w przypadku pierwszych wyborów i zgodnie z procedurą ustaloną przez Państwa-Strony w przypadku następnych wyborów. Na ta-

kim spotkaniu dwie trzecie Państw-Stron stanowi kworum. Do Trybunału zostają wybrane te osoby spośród przedstawionych kandydatur, które otrzymają największą liczbę głosów i większość dwóch trzecich głosów Państw-Stron obecnych i głosujących, z zastrzeżeniem, że taka większość obejmuje większość Państw-Stron.

Artykuł 5

Kadencja

1. Członkowie Trybunału są wybierani na dziewięć lat z możliwością ponownego wyboru, jednak z zastrzeżeniem, że spośród członków wybranych podczas pierwszych wyborów kadencja siedmiu członków wygasa z upływem lat trzech, a kadencja następnym siedmiu członków wygasa z upływem lat sześciu.
2. Członkowie Trybunału, których kadencja wygasa z upływem wyżej wymienionych początkowych okresów trzyletnich i sześcioletnich, zostaną wyłonieni w drodze losowania dokonanego przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, bezpośrednio po przeprowadzeniu pierwszych wyborów.
3. Członkowie Trybunału nadal pełnią swoje obowiązki, aż do chwili obsadzenia ich stanowisk. Po zastąpieniu nadal wykonują oni swoje funkcje w każdym niezakończonym postępowaniu, które zostało wszczęte przed ich zastąpieniem.
4. W przypadku zrzeczenia się stanowiska przez członka Trybunału, zawiadomienie o zrzeczeniu przekazuje się Prezesowi Trybunału. Stanowisko uważa się za wakujące z chwilą doręczenia tego zawiadomienia.

Artykuł 6

Wakaty

1. Wakaty obsadza się w sposób przewidziany dla pierwszych wyborów, z zachowaniem następującej reguły: w ciągu jednego miesiąca od powstania wakuatu Sekretarz wysyła zaproszenia przewidziane w artykule 4 niniejszego aneksu, a data wyboru zostaje ustalona przez Prezesa Trybunału po konsultacji z Państwami-Stronami.
2. Członek Trybunału wybrany w celu zastąpienia członka, którego kadencja jeszcze nie wygasa, sprawuje swój urząd do końca kadencji swojego poprzednika.

Artykuł 7

Zakaz podejmowania innych funkcji

1. Żaden z członków Trybunału nie może pełnić jakiegokolwiek funkcji politycznej lub administracyjnej ani być czynnie związany lub materialnie zainteresowany w jakiegokolwiek działalności operacyjnej przedsiębiorstwa zajmującego się badaniem lub eksploatacją zasobów morza lub dna morskiego, albo innym handlowym korzystaniem z morza lub dna morskiego.
2. Członek Trybunału nie może występować w żadnej sprawie jako agent, doradca lub adwokat.
3. Wszelkie wątpliwości w tym zakresie rozstrzyga decyzja większości pozostałych członków Trybunału obecnych podczas głosowania.

Artykuł 8

Warunki dotyczące udziału członków Trybunału w rozstrzyganiu konkretnej sprawy

1. Członek Trybunału nie może brać udziału w orzekaniu w sprawie, w której poprzednio brał udział jako agent, doradca lub adwokat jednej ze stron albo jako członek krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału arbitrażowego, albo w jakimkolwiek innym charakterze.
2. Jeżeli z jakiegokolwiek szczególnego powodu członek Trybunału uważa, że nie powinien brać udziału w orzekaniu w konkretnej sprawie, zawiadamia o tym Prezesa Trybunału.
3. Jeżeli Prezes Trybunału uważa, że z jakiegokolwiek szczególnego powodu jeden z członków Trybunału nie powinien brać udziału w posiedzeniu w konkretnej sprawie, zawiadamia go o tym.
4. Wszelkie wątpliwości w tym zakresie rozstrzyga decyzja większości pozostałych członków Trybunału obecnych podczas głosowania.

Artykuł 9

Sytuacja, w której członek Trybunału przestaje odpowiadać wymaganym warunkom

Prezes Trybunału ogłasza wakat stanowiska, jeżeli według jednomyślnej opinii pozostałych członków Trybunału jakikolwiek członek przestał odpowiadać wymaganym warunkom.

Artykuł 10

Przywileje i immunitety

Przy wykonywaniu swoich funkcji członkowie Trybunału korzystają z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych.

Artykuł 11

Uroczyste przyrzeczenie członków

Każdy członek Trybunału, przed objęciem swojego urzędu, składa podczas posiedzenia otwartego dla publiczności uroczyste przyrzeczenie, że będzie sprawować swoją funkcję bezstronnie i sumiennie.

Artykuł 12

Prezes, Wiceprezes i Sekretarz

1. Trybunał wybiera swojego Prezesa i Wiceprezesa na trzy lata z możliwością ponownego wyboru.
2. Trybunał mianuje swojego Sekretarza i może zastosować środki w celu powołania także innych urzędników, jacy mogą się okazać niezbędni.
3. Prezes i Sekretarz rezydują w siedzibie Trybunału.

Artykuł 13

Kworum

1. W posiedzeniach uczestniczą wszyscy obecni na miejscu członkowie Trybunału, przy czym dla utworzenia Trybunału wymagane jest kworum 11 członków wybranych do Trybunału.
2. Z zastrzeżeniem artykułu 17 niniejszego aneksu Trybunał postanawia, którzy członkowie powinni być obecni na miejscu w celu utworzenia Trybunału dla rozpoznania konkretnego sporu, mając na uwadze skuteczne funkcjonowanie izb przewidzianych w artykułach 14 i 15 niniejszego aneksu.
3. Wszelkie spory i wnioski przedłożone Trybunałowi są rozpoznawane i rozstrzygane przez Trybunał, chyba że ma zastosowanie artykuł 14 niniejszego aneksu lub strony wnoszą o rozpoznanie sprawy zgodnie z artykułem 15 niniejszego aneksu.

Artykuł 14

Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego

Tworzy się Izbę Sporów Dotyczących Dna Morskiego zgodnie z postanowieniami rozdziału 4 niniejszego aneksu. Posiada ona kompetencje, uprawnienia i funkcje określone w rozdziale 5 części XI.

Artykuł 15

Izby specjalne

1. Trybunał może tworzyć takie izby, składające się z trzech lub więcej członków wybranych do Trybunału, jakie uzna za niezbędne dla rozpoznawania poszczególnych kategorii sporów.
2. Na wniosek stron Trybunał tworzy izbę dla rozpoznania określonego sporu, który został mu przedłożony. Skład takiej izby określa Trybunał za zgodą stron.
3. W celu zapewnienia szybkiego postępowania Trybunał tworzy co roku izbę złożoną z pięciu spośród członków wybranych do Trybunału, którzy mogą rozpoznawać i rozstrzygać spory w postępowaniu uproszczonym. Dokonuje się wyboru dwóch dodatkowych członków w celu zapewnienia zastępstwa członków, którzy nie mogą wziąć udziału w konkretnym postępowaniu.
4. Na wniosek stron spory są rozpoznawane i rozstrzygane przez izby przewidziane w niniejszym artykule.
5. Orzeczenie wydane przez którąkolwiek z izb przewidzianych w niniejszym artykule oraz w artykule 14 niniejszego aneksu uważa się za wydane przez Trybunał.

Artykuł 16

Regulamin Trybunału

Trybunał opracowuje regulamin określający sposób wykonywania jego funkcji. W szczególności ustala on swoje przepisy proceduralne.

Artykuł 17

Obywatelstwo członków

1. Członkowie Trybunału posiadający obywatelstwo którejkolwiek ze stron sporu zachowują swoje prawo do udziału w postępowaniu w charakterze członków Trybunału.

2. Jeżeli podczas rozpoznawania jakiegokolwiek sporu w Trybunale zasiada członek posiadający obywatelstwo jednej ze stron, druga strona może wybrać osobę, która bierze udział w rozpoznawaniu sporu w charakterze członka Trybunału.
3. Jeżeli podczas rozpoznawania jakiegokolwiek sporu w Trybunale nie zasiadają członkowie posiadający obywatelstwo stron, każda ze stron może wybrać osobę, która bierze udział w rozpoznawaniu sporu w charakterze członka Trybunału.
4. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do izb, o których mowa w artykułach 14 i 15 niniejszego aneksu. W takim przypadku Prezes, po konsultacji ze stronami, zwraca się do tyłu poszczególnych członków Trybunału tworzących izbę, do ilu jest to konieczne, o ustąpienie miejsca członkom Trybunału posiadającym obywatelstwo zainteresowanych stron, a gdyby takich członków nie było lub nie mogliby się oni stawić, o ustąpienie miejsca członkom specjalnie wybranym przez strony.
5. Jeżeli kilka stron występuje we wspólnym interesie, to dla celów poprzednich postanowień są one uważane tylko za jedną stronę. Wszelkie wątpliwości w tym przedmiocie rozstrzyga Trybunał.
6. Członkowie wybrani zgodnie z ustępami 2, 3 i 4 odpowiadają warunkom przewidzianym w Artykułach 2, 8 i 11 niniejszego aneksu. Uczestniczą oni w orzekaniu na zasadzie całkowitej równości ze swoimi kolegami.

Artykuł 18

Wynagrodzenie członków

1. Każdy członek wybrany do Trybunału otrzymuje roczne wynagrodzenie, a ponadto specjalne wynagrodzenie za każdy dzień pełnienia swej funkcji, z tym że łączna kwota przypadająca w danym roku do wypłaty na rzecz każdego członka jako specjalne wynagrodzenie nie może przekroczyć kwoty jego rocznego wynagrodzenia.
2. Prezes otrzymuje specjalne roczne wynagrodzenie.
3. Wiceprezes otrzymuje specjalne wynagrodzenie za każdy dzień pełnienia funkcji Prezesa.
4. Członkowie wybrani na podstawie artykułu 17 niniejszego aneksu, niebędący członkami wybranymi do Trybunału, otrzymują rekompensatę za każdy dzień pełnienia swoich funkcji.
5. Wysokość pensji, wynagrodzeń i rekompensat jest ustalana okresowo podczas spotkań Państw-Stron, z uwzględnieniem obciążenia Trybunału pracą. Nie może ona być obniżana w czasie trwania kadencji.
6. Wysokość pensji Sekretarza jest ustalana, na wniosek Trybunału, podczas spotkań Państw-Stron.
7. Przepisy przyjęte podczas spotkań Państw-Stron określają warunki, według których mogły być przyznawane emerytury członkom Trybunału i Sekretarzowi oraz warunki zwrotu kosztów podróży członkom Trybunału i Sekretarzowi.
8. Pensje, wynagrodzenia i rekompensaty są wolne od wszelkiego opodatkowania.

Artykuł 19

Koszty Trybunału

1. Koszty Trybunału są pokrywane przez Państwa-Strony i Organizację na takich warunkach i w taki sposób, jaki zostaje określony podczas spotkań Państw-Stron.
2. Jeżeli jednostka inna niż Państwo-Strona lub Organizacja jest stroną w sprawie przedłożonej Trybunałowi, Trybunał określa kwotę, którą ta strona uiszcza na pokrycie kosztów Trybunału.

ROZDZIAŁ 2

WŁAŚCIWOŚĆ

Artykuł 20

Dostęp do Trybunału

1. Trybunał jest otwarty dla Państw-Stron.
2. Trybunał jest otwarty dla jednostek innych, niż Państwa-Strony w każdym przypadku wyraźnie przewidzianym w części XI lub w każdej sprawie przedłożonej mu zgodnie z jakąkolwiek inną umową przyznającą właściwość Trybunałowi, zaakceptowaną przez wszystkie strony w danej sprawie.

Artykuł 21

Właściwość

Do właściwości Trybunału należą wszelkie spory i wnioski, które zostały mu przedłożone zgodnie z niniejszą konwencją, oraz wszelkie sprawy wyraźnie przewidziane w jakiegokolwiek innej umowie przyznającej właściwość Trybunałowi.

Artykuł 22

Przekazanie sporów dotyczących innych umów

Jeżeli wszystkie strony traktatu lub konwencji będącej w mocy i dotyczącej zagadnień objętych niniejszą konwencją dojdą w tej sprawie do porozumienia, to wszelkie spory dotyczące interpretacji lub stosowania takiego traktatu lub konwencji mogą być przedkładane Trybunałowi zgodnie z takim porozumieniem stron.

Artykuł 23

Prawo właściwe

Trybunał rozstrzyga wszelkie spory i wnioski zgodnie z artykułem 293.

ROZDZIAŁ 3

POSTĘPOWANIE

Artykuł 24

Wszczęcie postępowania

1. Zależnie od okoliczności sprawy spór przedkłada się Trybunałowi albo przez zawiadomienie Sekretarza o specjalnej umowie albo przez skierowanie do niego pisemnego wniosku. W obu przypadkach należy wskazać przedmiot sporu i strony.
2. Sekretarz niezwłocznie zawiadamia wszystkich zainteresowanych o specjalnej umowie lub o wniosku.
3. Sekretarz zawiadamia ponadto wszystkie Państwa-Strony.

Artykuł 25

Środki tymczasowe

1. Zgodnie z artykułem 290 Trybunał i jego Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego ma prawo do wydawania zarządzeń w przedmiocie środków tymczasowych.
2. Jeżeli Trybunał nie odbywa sesji lub nie ma dostatecznej liczby członków, aby stworzyć kworum, zarządzenie w przedmiocie środków tymczasowych zostaje wydane przez izbę postępowania uproszczonego utworzoną zgodnie z artykułem 15 ustęp 3 niniejszego aneksu. Niezależnie od artykułu 15 ustęp 4 niniejszego aneksu takie środki tymczasowe mogą być zastosowane na wniosek każdej strony sporu. Podlegają one ocenie i rewizji Trybunału.

Artykuł 26

Rozprawa

1. Rozprawę prowadzi Prezes lub Wiceprezes, jeżeli Prezes nie może przewodniczyć. Jeżeli żaden z nich nie może przewodniczyć, przewodnictwo obejmuje najstarszy, spośród obecnych, sędzia Trybunału.
2. Rozprawa odbywa się jawnie, chyba że Trybunał postanowi inaczej lub strony zażądają wyłączenia jawności.

Artykuł 27

Postępowanie w sprawie

Trybunał wydaje zarządzenia w odniesieniu do postępowania w sprawie, decyduje o sposobie i czasie, w którym każda ze stron powinna przedstawić swoje argumenty, i może stosować wszelkie środki związane z przeprowadzaniem dowodów.

Artykuł 28

Niestawiennictwo

Jeżeli jedna ze stron nie stawi się przed Trybunałem lub nie podejmuje obrony swojej sprawy, druga strona może zwrócić się do Trybunału o dalsze prowadzenie postępowania i wydanie orzeczenia. Nieobecność strony lub niepodjęcie przez stronę obrony nie stanowi przeszkody w postępowaniu. Przed wydaniem orzeczenia Trybunał musi nabrać przekonania nie tylko o tym, że jest właściwy w sporze, lecz także że rozstrzygnięcie jest należyście uzasadnione pod względem faktycznym i prawnym.

Artykuł 29

Większość wymagana przy wydawaniu orzeczenia

1. Wszystkie kwestie są rozstrzygane większością głosów członków Trybunału, którzy są obecni.
2. W przypadku równego podziału głosów, Prezes lub zastępujący go członek Trybunału ma głos decydujący.

Artykuł 30**Orzeczenie**

1. Orzeczenie powinno podawać motywy, na których zostało oparte.
2. W orzeczeniu wymienia się nazwiska członków Trybunału, którzy orzekali w danej sprawie.
3. Jeżeli orzeczenie nie wyraża, w całości lub w części, jednomyślnej opinii członków Trybunału, to każdy z członków ma prawo złożenia opinii odrębnej.
4. Orzeczenie podpisuje Prezes i Sekretarz. Zostaje ono ogłoszone na posiedzeniu jawnym, po uprzednim należytym zawiadomieniu stron sporu.

Artykuł 31**Wniosek o interwencję**

1. Jeżeli Państwo-Strona uważa, że orzeczenie w jakimkolwiek sporze może wywrzeć wpływ na jej interes natury prawnej, to może ona złożyć do Trybunału wniosek o dopuszczenie interwencji.
2. Trybunał rozstrzyga o sposobie załatwienia takiego wniosku.
3. Jeżeli dopuszczono interwencję, to orzeczenie Trybunału w sporze wiąże interweniujące Państwo-Stronę w takim zakresie, w jakim dotyczy ono kwestii, w stosunku do których Państwo-Strona zgłosiło interwencję.

Artykuł 32**Prawo do interwencji w sprawach dotyczących interpretacji lub stosowania**

1. Sekretarz niezwłocznie zawiadamia Państwa-Strony o sprawie, w której przedmiotem sporu jest interpretacja lub stosowanie niniejszej konwencji.
2. Sekretarz zawiadamia wszystkie strony danej umowy międzynarodowej o sprawie, w której, stosownie do artykułu 21 lub 22 niniejszego aneksu, przedmiotem sporu jest interpretacja lub stosowanie tej umowy.
3. Każda strona, o której mowa w ustępach 1 i 2, ma prawo do interwencji w postępowaniu; jeżeli skorzysta ona z tego prawa, to interpretacja zawarta w orzeczeniu jest dla niej równie wiążąca.

Artykuł 33**Ostateczny charakter i moc wiążąca orzeczeń**

1. Orzeczenie Trybunału jest ostateczne i powinno być wykonane przez wszystkie strony sporu.
2. Orzeczenie ma moc wiążącą tylko dla stron i tylko w odniesieniu do danego sporu.
3. W razie sporu co do znaczenia lub zakresu orzeczenia Trybunał na wniosek którejkolwiek ze stron dokonuje jego wykładni.

Artykuł 34**Koszty**

Jeżeli Trybunał nie postanowi inaczej, każda strona ponosi swoje własne koszty.

ROZDZIAŁ 4

IZBA SPORÓW DOTYCZĄCYCH DNA MORSKIEGO

Artykuł 35

Skład

1. Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego, której dotyczy artykuł 14 niniejszego aneksu, składa się z 11 członków wybranych spośród członków Trybunału przez większość jego członków.
2. Przy wyborze członków Izby zapewnia się reprezentację głównych systemów prawnych świata i oparty o zasadę siusżności podział geograficzny. Zgromadzenie Organizacji może wydawać zalecenia o charakterze ogólnym, dotyczące takiej reprezentacji i podziału.
3. Członkowie Izby są wybierani co trzy lata i mogą być wybrani na drugą kadencję.
4. Izba wybiera spośród swoich członków Prezesa, który sprawuje urząd przez okres, na jaki została wybrana Izba.
5. Jeżeli przy końcu okresu trzyletniego, na jaki została wybrana Izba, jakiegolwiek postępowanie jest w toku, to Izba kończy takie postępowanie w swoim pierwotnym składzie.
6. Jeżeli w Izbie powstaje wakat, to Trybunał wybiera spośród członków wybranych do Trybunału następcę, który sprawuje urząd do końca kadencji swojego poprzednika.
7. Dla utworzenia Izby wymagane jest kworum siedmiu członków wybranych przez Trybunał.

Artykuł 36

Izby ad hoc

1. Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego tworzy izbę *ad hoc*, składającą się z jej trzech członków, dla rozpoznania konkretnego sporu przedłożonego jej zgodnie z artykułem 188 ustęp 1(b). Skład takiej izby określa Izba Sporów Dotyczących Dna Morskiego za zgodą stron.
2. Jeżeli strony nie uzgodniły składu izby *ad hoc*, każda strona sporu wyznacza jednego członka, a trzeci członek zostaje wyznaczony przez nie na podstawie umowy. Jeżeli nie osiągnęły one porozumienia albo jeżeli któraś ze stron nie dokonała wyznaczenia, to Prezes Izby Sporów Dotyczących Dna Morskiego niezwłocznie dokonuje wyznaczenia lub wyznaczeń spośród członków Izby, po konsultacji ze stronami.
3. Członkowie izby *ad hoc* nie mogą pozostawać w służbie lub byćobywatelami którejkolwiek ze stron sporu.

Artykuł 37

Dostęp

Dostęp do Izby mają Państwa-Strony, Organizacje oraz inne jednostki wymienione w rozdziale 5 części XI.

Artykuł 38

Prawo właściwe

W uzupełnieniu postanowień artykułu 293 Izba stosuje:

- (a) normy, przepisy i procedury Organizacji przyjęte zgodnie z niniejszą konwencją oraz
- (b) warunki kontraktów dotyczących działalności w Obszarze, w sprawach dotyczących tych kontraktów.

Artykuł 39**Zapewnienie wykonywania orzeczeń Izby**

Orzeczenia Izby podlegają wykonaniu na terytoriach Państw-Stron w taki sam sposób, jak wyroki lub zarządzenia najwyższej instancji sądowej Państwa-Strony, na którego terytorium orzeczenie ma być wykonane.

Artykuł 40**Stosowanie innych rozdziałów niniejszego aneksu**

1. Inne rozdziały niniejszego aneksu, które nie są sprzeczne z niniejszym rozdziałem, mają zastosowanie do Izby.
2. Wykonując swoje funkcje dotyczące opinii doradczych, Izba kieruje się postanowieniami niniejszego aneksu dotyczącymi postępowania przed Trybunałem w takim zakresie, w jakim uznaje je za możliwe do zastosowania.

ROZDZIAŁ 5**POPRAWKI****Artykuł 41****Poprawki**

1. Poprawki do niniejszego aneksu, inne niż poprawki do rozdziału 4, mogą być przyjmowane tylko zgodnie z artykułem 313 lub przez konsensus na konferencji zwołanej zgodnie z niniejszą konwencją.
2. Poprawki do rozdziału 4 mogą być przyjmowane tylko zgodnie z artykułem 314.
3. Trybunał może proponować takie poprawki do niniejszego statutu, jakie uzna za niezbędne, przekazując ich projekt na piśmie Państwom-Stronom do rozpatrzenia, zgodnie z ustępami 1 i 2.

ANEKS VII**ARBITRAŻ****Artykuł 1****Wszczęcie postępowania**

Z zastrzeżeniem postanowień części XV każda strona sporu może przekazać spór na drogę postępowania arbitrażowego przewidzianego w niniejszym aneksie, składając pisemne zawiadomienie skierowane do drugiej strony lub stron sporu. Do zawiadomienia dołącza się pozew oraz uzasadnienie roszczeń.

Artykuł 2**Lista arbitrów**

1. Listę arbitrów sporządza i prowadzi Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych. Każdemu Państwu-Stronie przysługuje prawo do mianowania czterech arbitrów, z których każdy powinien być osobą posia-

dającą doświadczenie w sprawach morskich i cieszącą się najwyższym poważaniem ze względu na swoje kompetencje, bezstronność i uczciwość. Listę tworzą nazwiska osób w taki sposób mianowanych.

2. Jeżeli kiedykolwiek liczba arbitrów mianowanych przez Państwo-Stronę i figurujących na tak sporządzonej liście jest mniejsza niż cztery, Państwo-Strona ma prawo w razie potrzeby do dodatkowych nominacji.

3. Nazwisko arbitra pozostaje na liście do czasu wycofania go przez Państwo-Stronę, które dokonało nominacji, z zastrzeżeniem, że taki arbiter nadal będzie wykonywać swoje czynności w trybunale arbitrażowym, do którego został wyznaczony, aż do zakończenia postępowania przed tym trybunałem arbitrażowym.

Artykuł 3

Tworzenie trybunału arbitrażowego

Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, to dla celów postępowania podlegającego niniejszemu aneksowi trybunał arbitrażowy tworzy się w sposób następujący:

- (a) Z zastrzeżeniem litery (g) trybunał arbitrażowy składa się z pięciu członków.
- (b) Strona wszczynająca postępowanie wyznacza jednego członka, który może być jej obywatelem, wybranego w miarę możliwości z listy, o której mowa w artykule 2 niniejszego aneksu. Nazwisko tak wyznaczonego członka zostaje podane w zawiadomieniu, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu.
- (c) W ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu, druga strona sporu wyznacza jednego członka, który może być jej obywatelem, wybranego w miarę możliwości z listy. Jeżeli w tym czasie nie dokonano wyznaczenia, to strona wszczynająca postępowanie może w ciągu dwóch tygodni od upływu tego terminu zwrócić się o dokonanie wyznaczenia zgodnie z punktem (e).
- (d) Pozostali trzej członkowie są wyznaczani na podstawie umowy stron. Są oni wybierani w miarę możliwości z listy i są obywatelami państw trzecich, chyba że strony uzgodniły inaczej. Strony sporu wyznaczają Prezesa trybunału arbitrażowego spośród tych trzech członków. Jeżeli w ciągu 60 dni od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu, strony nie osiągną porozumienia w sprawie wyznaczenia jednego lub więcej członków trybunału, którzy mają być wyznaczeni na podstawie umowy, albo w sprawie wyznaczenia Prezesa, to pozostałe wyznaczenie lub wyznaczenia są dokonywane zgodnie z punktem (e), na wniosek jednej ze stron sporu. Wniosek taki powinien być złożony w ciągu dwóch tygodni od upływu wyżej wymienionego 60-dniowego okresu.
- (e) Jeżeli strony nie uzgodniły, że wyznaczenie na podstawie punktów (c) oraz (d) ma być dokonane przez osobę lub państwo trzecie wybrane przez strony, to pozostałych wyznaczeń dokonuje Prezes Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza. Jeżeli Prezes nie może działać na podstawie niniejszego punktu lub jest obywatelem jednej ze stron sporu, wyznaczenia dokonuje następny najstarszy członek Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza, który jest obecny, a nie jest obywatelem jednej ze stron. Wyznaczenia, którego dotyczy niniejszy punkt, dokonuje się z listy, o której mowa w artykule 2 niniejszego aneksu, w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku i po konsultacji ze stronami. Wyznaczeni w ten sposób członkowie są obywatelami różnych państw i nie mogą pozostawać w służbie którejkolwiek ze stron sporu, posiadać miejsca zamieszkania na jej terytorium lub być jej obywatelami.
- (f) Każdy wakat jest obsadzany w sposób przewidziany dla początkowego wyznaczenia.
- (g) Strony reprezentujące ten sam interes wyznaczają wspólnie, na podstawie umowy, jednego członka trybunału. Jeżeli kilka stron reprezentuje odrębne interesy lub jeżeli brak jest zgody między nimi co do wspólnego interesu, każda z nich wyznacza jednego członka trybunału. Liczba członków trybunału wyznaczonych oddzielnie przez strony powinna być zawsze mniejsza o jeden od liczby członków trybunału wyznaczonych wspólnie przez strony.
- (h) W sporach z udziałem więcej niż dwóch stron stosuje się, w możliwie najszerszym zakresie, postanowienia punktów od (a) do (f).

Artykuł 4

Funkcje trybunału arbitrażowego

Trybunał arbitrażowy utworzony na podstawie artykułu 3 niniejszego aneksu wykonuje swoje funkcje zgodnie z niniejszym aneksem i innymi postanowieniami niniejszej konwencji.

Artykuł 5

Procedura

Jeżeli strony sporu nie postanowią inaczej, trybunał arbitrażowy określa swoją własną procedurę, zapewniając pełną możliwość wystuchania każdej ze stron oraz przedstawienia dowodów w swojej sprawie przez każdą ze stron.

Artykuł 6

Obowiązki stron sporu

Strony sporu powinny ułatwiać pracę trybunałowi arbitrażowemu, a w szczególności powinny, zgodnie ze swoim prawem i wykorzystując wszystkie środki będące w ich dyspozycji:

- (a) przedstawiać mu wszelkie stosowne dokumenty, środki i informacje oraz
- (b) umożliwiać mu, w razie konieczności, wzywanie świadków lub biegłych i przeprowadzanie dowodu z ich zeznań i opinii oraz odwiedzanie miejsc, z którymi wiąże się sprawa.

Artykuł 7

Wydatki

Jeżeli trybunał arbitrażowy nie postanowi inaczej ze względu na szczególne okoliczności sprawy, wydatki trybunału, łącznie z wynagrodzeniem jego członków, są pokrywane przez strony sporu w równych częściach.

Artykuł 8

Większość wymagana przy wydawaniu orzeczenia

Orzeczenia trybunału arbitrażowego są wydawane większością głosów jego członków. Nieobecność lub wstrzymanie się mniej niż połowy członków nie stanowi przeszkody dla wydania orzeczenia przez trybunał. W przypadku równego podziału głosów, Prezes ma głos decydujący.

Artykuł 9

Niestawiennictwo

Jeżeli jedna ze stron sporu nie stawia się przed trybunałem arbitrażowym lub nie podejmie obrony swojej sprawy, druga strona może zwrócić się do trybunału o dalsze prowadzenie postępowania i wydanie orzeczenia. Nieobecność strony lub niepodjęcie przez stronę obrony nie stanowi przeszkody w postępowaniu. Przed wydaniem orzeczenia trybunał arbitrażowy musi nabrać przekonania nie tylko o tym, że posiada on kompetencje w sporze, lecz także że roszczenie jest należycie uzasadnione pod względem faktycznym i prawnym.

Artykuł 10**Orzeczenie**

Orzeczenie trybunału arbitrażowego ogranicza się do przedmiotu sporu i zawiera uzasadnienie. W orzeczeniu wymienia się nazwiska członków, orzekających i datę orzeczenia. Każdy członek trybunału może dołączyć do orzeczenia opinię odrębną lub indywidualną.

Artykuł 11**Ostateczny charakter orzeczenia**

Orzeczenie jest ostateczne i nie przysługuje od niego odwołanie, chyba że strony sporu uzgodniły uprzednio procedurę odwoławczą. Powinno ono zostać wykonane przez strony sporu.

Artykuł 12**Interpretacja i wykonanie orzeczenia**

1. Każda rozbieżność powstająca między stronami sporu w odniesieniu do interpretacji lub sposobu wykonania orzeczenia może być przedłożona przez którąkolwiek ze stron do rozstrzygnięcia przez trybunał arbitrażowy, który wydał orzeczenie. W tym celu wakat w składzie trybunału jest obsadzany w sposób przewidziany dla początkowego wyznaczenia członków trybunału.

2. Każda taka rozbieżność może być przedłożona innemu sądowi lub trybunałowi arbitrażowemu zgodnie z artykułem 287, na podstawie umowy pomiędzy wszystkimi stronami sporu.

Artykuł 13**Stosowanie do jednostek innych niż Państwa-Strony**

Postanowienia niniejszego aneksu mają zastosowanie *mutatis mutandis* do każdego sporu, w którym uczestniczą jednostki inne niż Państwa-Strony.

ANEKS VIII**ARBITRAŻ SPECJALNY****Artykuł 1****Wszczęcie postępowania**

Z zastrzeżeniem części XV każda strona sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania artykułów niniejszej konwencji, które dotyczą: 1) rybołówstwa, 2) ochrony i zachowania środowiska morskiego, 3) morskich badań naukowych lub 4) żeglugi, łącznie z zanieczyszczeniem pochodzącym ze statków oraz powstającym w następstwie zrzutu, może przekazać spór do specjalnego postępowania arbitrażowego przewidzianego w niniejszym aneksie, w drodze pisemnego zawiadomienia skierowanego do drugiej strony lub stron sporu. Do zawiadomienia dołącza się pozew oraz uzasadnienie roszczeń.

Artykuł 2

Listy ekspertów

1. Sporządza się i prowadzi listę ekspertów w każdej z następujących dziedzin: 1) rybołówstwa, 2) ochrony i zachowania środowiska morskiego, 3) morskich badań naukowych, 4) żeglugi, łącznie z zanieczyszczeniem pochodzącym ze statków oraz powstającym w następstwie zrzutu.
2. W dziedzinie rybołówstwa listę ekspertów sporządza i prowadzi Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa, w dziedzinie ochrony i zachowania środowiska morskiego — Program Narodów Zjednoczonych do Spraw Środowiska, w dziedzinie morskich badań naukowych — Międzypaństwowa Komisja Oceanograficzna, w dziedzinie żeglugi, łącznie z zanieczyszczeniem pochodzącym ze statków oraz powstającym w następstwie zrzutu — Międzynarodowa Organizacja Morska lub w każdym wypadku — właściwy zainteresowany organ pomocniczy, któremu taka organizacja, program lub komisja powierzy tę funkcję.
3. Każdemu Państwu-Stronie przysługuje prawo do mianowania dwóch ekspertów w każdej dziedzinie, którzy są znanymi i powszechnie uznanymi autorytetami w kwestiach prawnych, naukowych lub technicznych z danej dziedziny oraz którzy cieszą się najwyższym poważaniem ze względu na swoją bezstronność i uczciwość. Stosowną listę tworzą nazwiska mianowanych w ten sposób osób dla każdej dziedziny.
4. Jeżeli kiedykolwiek liczba ekspertów mianowanych przez Państwo-Stronę i figurujących na tak sporządzonej liście jest mniejsza niż dwa, Państwo-Strona ma prawo w razie potrzeby do dodatkowych nominacji.
5. Nazwisko eksperta pozostaje na liście do czasu wycofania go przez Państwo-Stronę, które dokonało nominacji, z zastrzeżeniem, że taki ekspert nadal będzie wykonywać swoje czynności w specjalnym trybunale arbitrażowym, do którego został wyznaczony, aż do zakończenia postępowania przed tym specjalnym trybunałem arbitrażowym.

Artykuł 3

Tworzenie specjalnego trybunału arbitrażowego

Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, to dla celów postępowania podlegającego niniejszemu aneksowi specjalny trybunał arbitrażowy tworzy się w sposób następujący:

- a) Z zastrzeżeniem litery (g) specjalny trybunał arbitrażowy składa się z pięciu członków.
- b) Strona wszczynająca postępowanie wyznacza dwóch członków, z których jeden może być jej obywatelem i którzy zostają wybrani w miarę możliwości z odpowiedniej listy lub list, o których mowa w artykule 2 niniejszego aneksu, dotyczących zagadnień będących przedmiotem sporu. Nazwiska tak wyznaczonych członków zostają podane w zawiadomieniu, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu.
- c) W ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu, druga strona sporu wyznacza dwóch członków, z których jeden może być jej obywatelem i którzy zostają wybrani w miarę możliwości z odpowiedniej listy lub list dotyczących zagadnień będących przedmiotem sporu. Jeżeli w tym czasie nie dokonano wyznaczenia, to strona wszczynająca postępowanie może w ciągu dwóch tygodni od upływu tego terminu zwrócić się o dokonanie wyznaczenia zgodnie z punktem (e).
- d) Strony sporu wyznaczają, na podstawie umowy, Prezesa specjalnego trybunału arbitrażowego, wybranego w miarę możliwości z odpowiedniej listy, który jest obywatelem państwa trzeciego, chyba

- ze strony uzgodniły inaczej. Jeżeli w ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w artykule 1 niniejszego aneksu, strony nie osiągną porozumienia w sprawie wyznaczenia Prezesa, to wyznaczenie jest dokonywane zgodnie z punktem (e), na wniosek jednej ze stron sporu. Wniosek taki powinien być złożony w ciągu dwóch tygodni od upływu wyżej wymienionego 30-dniowego okresu.
- e) Jeżeli strony nie uzgodniły, że wyznaczenia mają być dokonane przez osobę lub Państwo trzecie wybrane przez strony, to koniecznych wyznaczeń dokonuje Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku zgodnie z punktami (c) oraz (d). Wyznaczeń, których dotyczy niniejszy punkt, dokonuje się z odpowiedniej listy lub list ekspertów, o których mowa w artykule 2 niniejszego aneksu i po konsultacji ze stronami sporu oraz z właściwą organizacją międzynarodową. Wyznaczeni w ten sposób członkowie są obywatelami różnych państw i nie mogą pozostawać w służbie którejkolwiek ze stron sporu, posiadać miejsca zamieszkania na jej terytorium lub być jej obywatelami.
- f) Każdy wakat jest obsadzany w sposób przewidziany dla początkowego wyznaczenia.
- g) Strony reprezentujące ten sam interes wyznaczają wspólnie, na podstawie umowy, dwóch członków trybunału. Jeżeli kilka stron reprezentuje odrębne interesy lub jeżeli brak jest zgody między nimi co do wspólnego interesu, każda z nich wyznacza jednego członka trybunału.
- h) W sporach z udziałem więcej niż dwóch stron stosuje się, w możliwie najszerszym zakresie, postanowienia punktów od (a) do (f).

Artykuł 4

Postanowienia ogólne

Artykuły od 4 do 13 aneksu VII stosuje się *mutatis mutandis* do specjalnego postępowania arbitrażowego zgodnie z niniejszym aneksem.

Artykuł 5

Ustalanie faktów

1. Strony sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania postanowień niniejszej konwencji odnoszących się do: 1) rybołówstwa, 2) ochrony i zachowania środowiska morskiego, 3) morskich badań naukowych lub 4) żeglugi, łącznie z zanieczyszczeniem pochodzącym ze statków oraz powstającym w następstwie zrzutu, mogą uzgodnić w każdym czasie, że zwrócą się do specjalnego trybunału arbitrażowego utworzonego zgodnie z artykułem 3 niniejszego aneksu z wnioskiem o przeprowadzenie badań i ustalenie faktów, które stały się przyczyną sporu.
2. Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, ustalenia dotyczące faktów dokonane przez specjalny trybunał arbitrażowy, działający zgodnie z ustępem 1, są uważane za ostateczne pomiędzy tymi stronami.
3. Na wniosek wszystkich stron sporu specjalny trybunał arbitrażowy może sformułować zalecenia, które, nie mając mocy decyzji, stanowią tylko podstawę dla dokonania przez strony przeglądu zagadnień, które stały się przyczyną sporu.
4. Z zastrzeżeniem ustępu 2 specjalny trybunał arbitrażowy działa zgodnie z postanowieniami niniejszego aneksu, chyba że strony uzgodniły inaczej.

ANEKS IX

UDZIAŁ ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH

Artykuł 1

Użycie wyrażeń

Dla celów artykułu 305 oraz niniejszego aneksu „organizacja międzynarodowa” oznacza międzyrządową organizację, utworzoną przez państwa, której państwa członkowskie przekazały kompetencje w dziedzinach uregulowanych przez niniejszą konwencję, łącznie z kompetencją do zawierania umów odnoszących się do tych spraw.

Artykuł 2

Podpisanie

Organizacja międzynarodowa może podpisać niniejszą konwencję, jeżeli większość jej państw członkowskich podpisała niniejszą konwencję. Przy podpisywaniu organizacja międzynarodowa składa deklarację określającą sprawy regulowane przez niniejszą konwencję, w odniesieniu do których kompetencje zostały przeniesione na tę organizację przez jej państwa członkowskie, które podpisały konwencję, a także rodzaj i zakres tych kompetencji.

Artykuł 3

Formalne potwierdzenie i przystąpienie

1. Organizacja międzynarodowa może złożyć dokument formalnego potwierdzenia lub przystąpienia, jeżeli większość jej państw członkowskich złoży albo złożyła swoje dokumenty ratyfikacyjne lub dokumenty przystąpienia.
2. Dokumenty składane przez organizację międzynarodową zawierają zobowiązania i deklaracje wymagane przez artykuły 4 i 5 niniejszego aneksu.

Artykuł 4

Zakres udziału oraz prawa i obowiązki

Dokument formalnego potwierdzenia lub przystąpienia organizacji międzynarodowej zawiera zobowiązanie do przyjęcia praw i obowiązków państw wynikających z niniejszej konwencji w sprawach, w odniesieniu do których kompetencje zostały przekazane organizacji przez jej państwa członkowskie, które są Stronami niniejszej konwencji.

2. Organizacja międzynarodowa staje się Stroną niniejszej konwencji w takim zakresie, w jakim posiada ona kompetencje zgodnie z deklaracjami, przekazanymi informacjami lub zawiadomieniami, o których mowa w artykule 5 niniejszego aneksu.

3. Taka organizacja międzynarodowa korzysta z praw i wykonuje obowiązki, które w przeciwnym razie przysługiwałyby na podstawie niniejszej konwencji jej państwom członkowskim, które są Stronami niniejszej konwencji, w sprawach, w odniesieniu do których te Państwa członkowskie przekazały organizacji kompetencje. Państwa członkowskie takiej organizacji międzynarodowej nie wykonują kompetencji przekazanych organizacji.

4. Udział takiej organizacji międzynarodowej nie powoduje w żaden sposób zwiększenia reprezentacji, do której w przeciwnym razie byłyby uprawnione państwa członkowskie, które są Państwami-Stronami; dotyczy to zwłaszcza praw w zakresie podejmowania decyzji.

5. Udział takiej organizacji międzynarodowej nie powoduje w żaden sposób przyznania praw wynikających z niniejszej konwencji państwom członkowskim organizacji, które nie są Państwami-Stronami niniejszej konwencji.

6. W razie konfliktu między zobowiązaniami organizacji międzynarodowej wynikającymi z niniejszej konwencji i jej zobowiązaniami wynikającymi z umowy tworzącej tę organizację lub z jakichkolwiek aktów odnoszących się do niej, pierwszeństwo przysuguje zobowiązaniom wynikającym z niniejszej konwencji.

Artykuł 5

Deklaracje, zawiadomienia i informacje

1. Dokument formalnego potwierdzenia lub przystąpienia organizacji międzynarodowej powinien zawierać deklarację określającą sprawy regulowane przez niniejszą konwencję, w odniesieniu do których kompetencje zostały przekazane organizacji przez jej państwa członkowskie, które są Stronami niniejszej konwencji.

2. Podczas ratyfikowania przez państwo członkowskie organizacji międzynarodowej niniejszej konwencji lub przystępowania do niej albo podczas składania przez organizację dokumentu formalnego potwierdzenia lub przystąpienia, zależnie od tego, co jest późniejsze, państwo to składa deklarację wymieniającą sprawy regulowane przez niniejszą konwencję, w odniesieniu do których przekazało ono kompetencje danej organizacji.

3. Przyjmuje się domniemanie, że Państwa-Strony będące państwami członkowskimi organizacji międzynarodowej, która jest Stroną niniejszej konwencji, posiadają kompetencje we wszystkich sprawach regulowanych przez niniejszą konwencję, w odniesieniu do których państwa te nie złożyły na podstawie niniejszego artykułu szczegółowych deklaracji, zawiadomień ani informacji dotyczących przekazania kompetencji tej organizacji.

4. Organizacja międzynarodowa i jej państwa członkowskie, które są Państwami-Stronami niniejszej konwencji, niezwłocznie zawiadamiają depozytariusza niniejszej konwencji o wszelkich zmianach w podziale kompetencji wymienionych szczegółowo w deklaracjach, stosownie do ustępów 1 i 2, w tym o nowym przekazaniu kompetencji.

5. Każde Państwo-Strona może zwrócić się do organizacji międzynarodowej i jej państw członkowskich, które są Państwami-Stronami niniejszej konwencji, z prośbą o informacje na temat tego, kto posiada kompetencje w odniesieniu do konkretnej zaistniałej sprawy. Organizacja i jej zainteresowane państwa członkowskie udzielają tych informacji w zasadnym czasie. Organizacja międzynarodowa i państwa członkowskie mogą również ze swojej własnej inicjatywy udzielać takich informacji.

6. W deklaracjach, zawiadomieniach i informacjach składanych na podstawie niniejszego artykułu określa się szczegółowo rodzaj i zakres przekazanej kompetencji.

Artykuł 6

Odpowiedzialność

1. Strony, które posiadają kompetencje na podstawie artykułu 5 niniejszego aneksu, ponoszą odpowiedzialność za niewykonanie zobowiązań lub inne naruszenie niniejszej konwencji.
2. Każde Państwo-Strona może zwrócić się do organizacji międzynarodowej lub jej państw członkowskich, które są Państwami-Stronami niniejszej konwencji z prośbą o informacje na temat tego, kto ponosi odpowiedzialność w każdej poszczególnej sprawie. Organizacja i zainteresowane państwa członkowskie udzielają takich informacji. Nieudzielenie takich informacji w rozsądnym czasie lub udzielenie sprzecznych informacji pociąga za sobą odpowiedzialność solidarną.

Artykuł 7

Załatwianie sporów

1. Podczas składania dokumentu formalnego potwierdzenia lub przystąpienia, albo w każdym późniejszym czasie organizacja międzynarodowa może wybrać, drogą pisemnej deklaracji, jeden lub więcej sposobów załatwiania sporów dotyczących interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, o których mowa w artykule 287 ustęp 1 (a), (c) lub (d).
2. Część XV ma zastosowanie *mutatis mutandis* do każdego sporu pomiędzy Stronami niniejszej konwencji, z których jedna lub więcej są organizacjami międzynarodowymi.
3. Uważa się, że jeżeli organizacja międzynarodowa i jedno lub więcej spośród jej państw członkowskich są wspólnie stronami sporu lub stronami reprezentującymi ten sam interes, to organizacja przyjęła te same procedury załatwiania sporów co państwa członkowskie; jeżeli jednak państwo członkowskie wybrało zgodnie z artykułem 287 wyłącznie Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości, to uważa się, że organizacja i zainteresowane państwo członkowskie przyjęły arbitraż zgodnie z aneksem VII, chyba że strony sporu uzgodniły inaczej.

Artykuł 8

Stosowanie Części XVII

Część XVII ma zastosowanie *mutatis mutandis* do organizacji międzynarodowej, z wyjątkiem tego, co następuje:

- (a) przy stosowaniu artykułu 308 ustęp 1 nie bierze się pod uwagę dokumentu formalnego potwierdzenia lub przystąpienia organizacji międzynarodowej;
- (b) (i) organizacja międzynarodowa posiada wyłączną zdolność w zakresie stosowania artykułów od 312 do 315 w takim stopniu, w jakim posiada ona kompetencje na podstawie artykułu 5 niniejszego aneksu w całej sprawie będącej przedmiotem poprawki;
- (ii) dokument formalnego potwierdzenia lub przystąpienia organizacji międzynarodowej do poprawki, której przedmiot w całości podlega kompetencji organizacji międzynarodowej na podstawie artykułu 5 niniejszego aneksu, jest uważany za dokument ratyfikacyjny lub dokument przystąpienia każdego z państw członkowskich, które są Państwami-Stronami niniejszej konwencji, dla celów stosowania artykułu 316 ustępy 1, 2 i 3;
- (iii) dokument formalnego potwierdzenia lub przystąpienia organizacji międzynarodowej nie jest brany pod uwagę przy stosowaniu artykułu 316 ustęp 1 i ustęp 2 w odniesieniu do wszystkich innych poprawek;

- (c) (i) organizacja międzynarodowa nie może wypowiedzieć niniejszej konwencji zgodnie z artykułem 317, jeżeli jakiegokolwiek z jej państw członkowskich jest Państwem-Stroną niniejszej konwencji i jeżeli nadal odpowiada ona wymaganiom wymienionym w artykule 1 niniejszego aneksu;
- (ii) organizacja międzynarodowa wypowiada niniejszą konwencję, jeżeli żadne z jej państw członkowskich nie jest Państwem-Stroną niniejszej konwencji lub jeżeli organizacja międzynarodowa przestała odpowiadać wymaganiom, o których mowa w artykule 1 niniejszego aneksu. Takie wypowiedzenie staje się natychmiast skuteczne.

**UNITED NATIONS CONVENTION
ON THE LAW OF THE SEA**

UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA

The States Parties to this Convention,

Prompted by the desire to settle, in a spirit of mutual understanding and co-operation, all issues relating to the law of the sea and aware of the historic significance of this Convention as an important contribution to the maintenance of peace, justice and progress for all peoples of the world,

Noting that developments since the United Nations Conferences on the Law of the Sea held at Geneva in 1958 and 1960 have accentuated the need for a new and generally acceptable Convention on the law of the sea,

Conscious that the problems of ocean space are closely interrelated and need to be considered as a whole,

Recognizing the desirability of establishing through this Convention, with due regard for the sovereignty of all States, a legal order for the seas and oceans which will facilitate international communication, and will promote the peaceful uses of the seas and oceans, the equitable and efficient utilization of their resources, the conservation of their living resources, and the study, protection and preservation of the marine environment,

Bearing in mind that the achievement of these goals will contribute to the realization of a just and equitable international economic order which takes into account the interests and needs of mankind as a whole and, in particular, the special interests and needs of developing countries, whether coastal or land-locked,

Desiring by this Convention to develop the principles embodied in resolution 2749 (XXV) of 17 December 1970 in which the General Assembly of the United Nations solemnly declared inter alia that the area of the sea-bed and ocean floor and the subsoil thereof, beyond the limits of national jurisdiction, as well as its resources, are the common heritage of mankind, the exploration and exploitation of which shall be carried out for the benefit of mankind as a whole, irrespective of the geographical location of States,

Believing that the codification and progressive development of the law of the sea achieved in this Convention will contribute to the strengthening of peace, security, co-operation and friendly relations among all nations in conformity with the principles of justice and equal rights and will promote the economic and social advancement of all peoples of the world, in accordance with the Purposes and Principles of the United Nations as set forth in the Charter,

Affirming that matters not regulated by this Convention continue to be governed by the rules and principles of general international law,

Have agreed as follows:

PART I

INTRODUCTION

Article 1
Use of terms and scope

1. For the purposes of this Convention:

(1) "Area" means the sea-bed and ocean floor and subsoil thereof, beyond the limits of national jurisdiction;

(2) "Authority" means the International Sea-Bed Authority;

(3) "activities in the Area" means all activities of exploration for, and exploitation of, the resources of the Area;

(4) "pollution of the marine environment" means the introduction by man, directly or indirectly, of substances or energy into the marine environment, including estuaries, which results or is likely to result in such deleterious effects as harm to living resources and marine life, hazards to human health, hindrance to marine activities, including fishing and other legitimate uses of the sea, impairment of quality for use of sea water and reduction of amenities;

(5) (a) "dumping" means:

(i) any deliberate disposal of wastes or other matter from vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea;

(ii) any deliberate disposal of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea;

(b) "dumping" does not include:

(i) the disposal of wastes or other matter incidental to, or derived from the normal operations of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea and their equipment, other than wastes or other matter transported by or to vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea, operating for the purpose of disposal of such matter or derived from the treatment of such wastes or other matter on such vessels, aircraft, platforms or structures;

(ii) placement of matter for a purpose other than the mere disposal thereof, provided that such placement is not contrary to the aims of this Convention.

2. (1) "States Parties" means States which have consented to be bound by this Convention and for which this Convention is in force.

(2) This Convention applies mutatis mutandis to the entities referred to in article 305, paragraph 1(b), (c), (d), (e) and (f), which become Parties to this Convention in accordance with the conditions relevant to each, and to that extent "States Parties" refers to those entities.

PART II

TERRITORIAL SEA AND CONTIGUOUS ZONE

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 2

Legal status of the territorial sea, of the air space over the territorial sea and of its bed and subsoil

1. The sovereignty of a coastal State extends, beyond its land territory and internal waters and, in the case of an archipelagic State, its archipelagic waters, to an adjacent belt of sea, described as the territorial sea.
2. This sovereignty extends to the air space over the territorial sea as well as to its bed and subsoil.
3. The sovereignty over the territorial sea is exercised subject to this Convention and to other rules of international law.

SECTION 2. LIMITS OF THE TERRITORIAL SEA

Article 3

Breadth of the territorial sea

Every State has the right to establish the breadth of its territorial sea up to a limit not exceeding 12 nautical miles, measured from baselines determined in accordance with this Convention.

Article 4

Outer limit of the territorial sea

The outer limit of the territorial sea is the line every point of which is at a distance from the nearest point of the baseline equal to the breadth of the territorial sea.

Article 5

Normal baseline

Except where otherwise provided in this Convention, the normal baseline for measuring the breadth of the territorial sea is the low-water line along the coast as marked on large-scale charts officially recognized by the coastal State.

Article 6
Reefs

In the case of islands situated on atolls or of islands having fringing reefs, the baseline for measuring the breadth of the territorial sea is the seaward low-water line of the reef, as shown by the appropriate symbol on charts officially recognized by the coastal State.

Article 7
Straight baselines

1. In localities where the coastline is deeply indented and cut into, or if there is a fringe of islands along the coast in its immediate vicinity, the method of straight baselines joining appropriate points may be employed in drawing the baseline from which the breadth of the territorial sea is measured.

2. Where because of the presence of a delta and other natural conditions the coastline is highly unstable, the appropriate points may be selected along the furthest seaward extent of the low-water line and, notwithstanding subsequent regression of the low-water line, the straight baselines shall remain effective until changed by the coastal State in accordance with this Convention.

3. The drawing of straight baselines must not depart to any appreciable extent from the general direction of the coast, and the sea areas lying within the lines must be sufficiently closely linked to the land domain to be subject to the régime of internal waters.

4. Straight baselines shall not be drawn to and from low-tide elevations, unless lighthouses or similar installations which are permanently above sea level have been built on them or except in instances where the drawing of baselines to and from such elevations has received general international recognition.

5. Where the method of straight baselines is applicable under paragraph 1, account may be taken, in determining particular baselines, of economic interests peculiar to the region concerned, the reality and the importance of which are clearly evidenced by long usage.

6. The system of straight baselines may not be applied by a State in such a manner as to cut off the territorial sea of another State from the high seas or an exclusive economic zone.

Article 8
Internal waters

1. Except as provided in Part IV, waters on the landward side of the baseline of the territorial sea form part of the internal waters of the State.

2. Where the establishment of a straight baseline in accordance with the method set forth in article 7 has the effect of enclosing as internal waters areas which had not previously been considered as such, a right of innocent passage as provided in this Convention shall exist in those waters.

Article 9
Mouths of rivers

If a river flows directly into the sea, the baseline shall be a straight line across the mouth of the river between points on the low-water line of its banks.

Article 10
Bays

1. This article relates only to bays the coasts of which belong to a single State.

2. For the purposes of this Convention, a bay is a well-marked indentation whose penetration is in such proportion to the width of its mouth as to contain land-locked waters and constitute more than a mere curvature of the coast. An indentation shall not, however, be regarded as a bay unless its area is as large as, or larger than, that of the semi-circle whose diameter is a line drawn across the mouth of that indentation.

3. For the purpose of measurement, the area of an indentation is that lying between the low-water mark around the shore of the indentation and a line joining the low-water mark of its natural entrance points. Where, because of the presence of islands, an indentation has more than one mouth, the semi-circle shall be drawn on a line as long as the sum total of the lengths of the lines across the different mouths. Islands within an indentation shall be included as if they were part of the water area of the indentation.

4. If the distance between the low-water marks of the natural entrance points of a bay does not exceed 24 nautical miles, a closing line may be drawn between these two low-water marks, and the waters enclosed thereby shall be considered as internal waters.

5. Where the distance between the low-water marks of the natural entrance points of a bay exceeds 24 nautical miles, a straight baseline of 24 nautical miles shall be drawn within the bay in such a manner as to enclose the maximum area of water that is possible with a line of that length.

6. The foregoing provisions do not apply to so-called "historic" bays, or in any case where the system of straight baselines provided for in article 7 is applied.

Article 11
Ports

For the purpose of delimiting the territorial sea, the outermost permanent harbour works which form an integral part of the harbour system are regarded as forming part of the coast. Off-shore installations and artificial islands shall not be considered as permanent harbour works.

Article 12
Roadsteads

Roadsteads which are normally used for the loading, unloading and anchoring of ships, and which would otherwise be situated wholly or partly outside the outer limit of the territorial sea, are included in the territorial sea.

Article 13
Low-tide elevations

1. A low-tide elevation is a naturally formed area of land which is surrounded by and above water at low tide but submerged at high tide. Where a low-tide elevation is situated wholly or partly at a distance not exceeding the breadth of the territorial sea from the mainland or an island, the low-water line on that elevation may be used as the baseline for measuring the breadth of the territorial sea.

2. Where a low-tide elevation is wholly situated at a distance exceeding the breadth of the territorial sea from the mainland or an island, it has no territorial sea of its own.

Article 14
Combination of methods for determining baselines

The coastal State may determine baselines in turn by any of the methods provided for in the foregoing articles to suit different conditions.

Article 15
Delimitation of the territorial sea between States with opposite or adjacent coasts

Where the coasts of two States are opposite or adjacent to each other, neither of the two States is entitled, failing agreement between them to the contrary, to extend its territorial sea beyond the median line every point of which is equidistant from the nearest points on the baselines from which the breadth of the territorial seas of each of the two States is measured. The above provision does not apply, however, where it is necessary by reason of historic title or other special circumstances to delimit the territorial seas of the two States in a way which is at variance therewith.

Article 16
Charts and lists of geographical co-ordinates

1. The baselines for measuring the breadth of the territorial sea determined in accordance with articles 7, 9 and 10, or the limits derived therefrom, and the lines of delimitation drawn in accordance with articles 12 and 15 shall be shown on charts of a scale or scales adequate for ascertaining their position. Alternatively, a list of geographical co-ordinates of points, specifying the geodetic datum, may be substituted.

2. The coastal State shall give due publicity to such charts or lists of geographical co-ordinates and shall deposit a copy of each such chart or list with the Secretary-General of the United Nations.

SECTION 3. INNOCENT PASSAGE IN THE TERRITORIAL SEA

SUBSECTION A. RULES APPLICABLE TO ALL SHIPS

Article 17
Right of innocent passage

Subject to this Convention, ships of all States, whether coastal or land-locked, enjoy the right of innocent passage through the territorial sea.

Article 18
Meaning of passage

1. Passage means navigation through the territorial sea for the purpose of:

- (a) traversing that sea without entering internal waters or calling at a roadstead or port facility outside internal waters; or
- (b) proceeding to or from internal waters or a call at such roadstead or port facility.

2. Passage shall be continuous and expeditious. However, passage includes stopping and anchoring, but only in so far as the same are incidental to ordinary navigation or are rendered necessary by force majeure or distress or for the purpose of rendering assistance to persons, ships or aircraft in danger or distress.

Article 19
Meaning of innocent passage

1. Passage is innocent so long as it is not prejudicial to the peace, good order or security of the coastal State. Such passage shall take place in conformity with this Convention and with other rules of international law.

2. Passage of a foreign ship shall be considered to be prejudicial to the peace, good order or security of the coastal State if in the territorial sea it engages in any of the following activities:

- (a) any threat or use of force against the sovereignty, territorial integrity or political independence of the coastal State, or in any other manner in violation of the principles of international law embodied in the Charter of the United Nations;
- (b) any exercise or practice with weapons of any kind;
- (c) any act aimed at collecting information to the prejudice of the defence or security of the coastal State;
- (d) any act of propaganda aimed at affecting the defence or security of the coastal State;
- (e) the launching, landing or taking on board of any aircraft;

- (f) the launching, landing or taking on board of any military device;
- (g) the loading or unloading of any commodity, currency or person contrary to the customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations of the coastal State;
- (h) any act of wilful and serious pollution contrary to this Convention;
- (i) any fishing activities;
- (j) the carrying out of research or survey activities;
- (k) any act aimed at interfering with any systems of communication or any other facilities or installations of the coastal State;
- (l) any other activity not having a direct bearing on passage.

Article 20

Submarines and other underwater vehicles

In the territorial sea, submarines and other underwater vehicles are required to navigate on the surface and to show their flag.

Article 21

Laws and regulations of the coastal State relating to innocent passage

1. The coastal State may adopt laws and regulations, in conformity with the provisions of this Convention and other rules of international law, relating to innocent passage through the territorial sea, in respect of all or any of the following:

- (a) the safety of navigation and the regulation of maritime traffic;
- (b) the protection of navigational aids and facilities and other facilities or installations;
- (c) the protection of cables and pipelines;
- (d) the conservation of the living resources of the sea;
- (e) the prevention of infringement of the fisheries laws and regulations of the coastal State;
- (f) the preservation of the environment of the coastal State and the prevention, reduction and control of pollution thereof;
- (g) marine scientific research and hydrographic surveys;
- (h) the prevention of infringement of the customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations of the coastal State.

2. Such laws and regulations shall not apply to the design, construction, manning or equipment of foreign ships unless they are giving effect to generally accepted international rules or standards.

3. The coastal State shall give due publicity to all such laws and regulations.

4. Foreign ships exercising the right of innocent passage through the territorial sea shall comply with all such laws and regulations and all generally accepted international regulations relating to the prevention of collisions at sea.

Article 22

Sea lanes and traffic separation schemes in the territorial sea

1. The coastal State may, where necessary having regard to the safety of navigation, require foreign ships exercising the right of innocent passage through its territorial sea to use such sea lanes and traffic separation schemes as it may designate or prescribe for the regulation of the passage of ships.

2. In particular, tankers, nuclear-powered ships and ships carrying nuclear or other inherently dangerous or noxious substances or materials may be required to confine their passage to such sea lanes.

3. In the designation of sea lanes and the prescription of traffic separation schemes under this article, the coastal State shall take into account:

- (a) the recommendations of the competent international organization;
- (b) any channels customarily used for international navigation;
- (c) the special characteristics of particular ships and channels; and
- (d) the density of traffic.

4. The coastal State shall clearly indicate such sea lanes and traffic separation schemes on charts to which due publicity shall be given.

Article 23

Foreign nuclear-powered ships and ships carrying nuclear or other inherently dangerous or noxious substances

Foreign nuclear-powered ships and ships carrying nuclear or other inherently dangerous or noxious substances shall, when exercising the right of innocent passage through the territorial sea, carry documents and observe special precautionary measures established for such ships by international agreements.

Article 24
Duties of the coastal State

1. The coastal State shall not hamper the innocent passage of foreign ships through the territorial sea except in accordance with this Convention. In particular, in the application of this Convention or of any laws or regulations adopted in conformity with this Convention, the coastal State shall not:

- (a) impose requirements on foreign ships which have the practical effect of denying or impairing the right of innocent passage; or
- (b) discriminate in form or in fact against the ships of any State or against ships carrying cargoes to, from or on behalf of any State.

2. The coastal State shall give appropriate publicity to any danger to navigation, of which it has knowledge, within its territorial sea.

Article 25
Rights of protection of the coastal State

1. The coastal State may take the necessary steps in its territorial sea to prevent passage which is not innocent.

2. In the case of ships proceeding to internal waters or a call at a port facility outside internal waters, the coastal State also has the right to take the necessary steps to prevent any breach of the conditions to which admission of those ships to internal waters or such a call is subject.

3. The coastal State may, without discrimination in form or in fact among foreign ships, suspend temporarily in specified areas of its territorial sea the innocent passage of foreign ships if such suspension is essential for the protection of its security, including weapons exercises. Such suspension shall take effect only after having been duly published.

Article 26
Charges which may be levied upon foreign ships

1. No charge may be levied upon foreign ships by reason only of their passage through the territorial sea.

2. Charges may be levied upon a foreign ship passing through the territorial sea as payment only for specific services rendered to the ship. These charges shall be levied without discrimination.

SUBSECTION 8. RULES APPLICABLE TO MERCHANT SHIPS AND GOVERNMENT SHIPS
OPERATED FOR COMMERCIAL PURPOSES

Article 27

Criminal jurisdiction on board a foreign ship

1. The criminal jurisdiction of the coastal State should not be exercised on board a foreign ship passing through the territorial sea to arrest any person or to conduct any investigation in connection with any crime committed on board the ship during its passage, save only in the following cases:

- (a) if the consequences of the crime extend to the coastal State;
- (b) if the crime is of a kind to disturb the peace of the country or the good order of the territorial sea;
- (c) if the assistance of the local authorities has been requested by the master of the ship or by a diplomatic agent or consular officer of the flag State; or
- (d) if such measures are necessary for the suppression of illicit traffic in narcotic drugs or psychotropic substances.

2. The above provisions do not affect the right of the coastal State to take any steps authorized by its laws for the purpose of an arrest or investigation on board a foreign ship passing through the territorial sea after leaving internal waters.

3. In the cases provided for in paragraphs 1 and 2, the coastal State shall, if the master so requests, notify a diplomatic agent or consular officer of the flag State before taking any steps, and shall facilitate contact between such agent or officer and the ship's crew. In cases of emergency this notification may be communicated while the measures are being taken.

4. In considering whether or in what manner an arrest should be made, the local authorities shall have due regard to the interests of navigation.

5. Except as provided in Part XII or with respect to violations of laws and regulations adopted in accordance with Part V, the coastal State may not take any steps on board a foreign ship passing through the territorial sea to arrest any person or to conduct any investigation in connection with any crime committed before the ship entered the territorial sea, if the ship, proceeding from a foreign port, is only passing through the territorial sea without entering internal waters.

Article 28Civil jurisdiction in relation to foreign ships

1. The coastal State should not stop or divert a foreign ship passing through the territorial sea for the purpose of exercising civil jurisdiction in relation to a person on board the ship.
2. The coastal State may not levy execution against or arrest the ship for the purpose of any civil proceedings, save only in respect of obligations or liabilities assumed or incurred by the ship itself in the course or for the purpose of its voyage through the waters of the coastal State.
3. Paragraph 2 is without prejudice to the right of the coastal State, in accordance with its laws, to levy execution against or to arrest, for the purpose of any civil proceedings, a foreign ship lying in the territorial sea, or passing through the territorial sea after leaving internal waters.

SUBSECTION C. RULES APPLICABLE TO WARSHIPS AND OTHER GOVERNMENT SHIPS
OPERATED FOR NON-COMMERCIAL PURPOSES

Article 29Definition of warships

For the purposes of this Convention, "warship" means a ship belonging to the armed forces of a State bearing the external marks distinguishing such ships of its nationality, under the command of an officer duly commissioned by the government of the State and whose name appears in the appropriate service list or its equivalent, and manned by a crew which is under regular armed forces discipline.

Article 30Non-compliance by warships with the laws and regulations of the coastal State

If any warship does not comply with the laws and regulations of the coastal State concerning passage through the territorial sea and disregards any request for compliance therewith which is made to it, the coastal State may require it to leave the territorial sea immediately.

Article 31Responsibility of the flag State for damage caused by a warship or other government ship operated for non-commercial purposes

The flag State shall bear international responsibility for any loss or damage to the coastal State resulting from the non-compliance by a warship or other government ship operated for non-commercial purposes with the laws and regulations of the coastal State concerning passage through the territorial sea or with the provisions of this Convention or other rules of international law.

Article 32
Immunities of warships and other government ships operated
for non-commercial purposes

With such exceptions as are contained in subsection A and in articles 30 and 31, nothing in this Convention affects the immunities of warships and other government ships operated for non-commercial purposes.

SECTION 4. CONTIGUOUS ZONE

Article 33
Contiguous zone

1. In a zone contiguous to its territorial sea, described as the contiguous zone, the coastal State may exercise the control necessary to:

- (a) prevent infringement of its customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations within its territory or territorial sea;
- (b) punish infringement of the above laws and regulations committed within its territory or territorial sea.

2. The contiguous zone may not extend beyond 24 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured.

PART III

STRAITS USED FOR INTERNATIONAL NAVIGATION

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 34
Legal status of waters forming straits used for
international navigation

1. The régime of passage through straits used for international navigation established in this Part shall not in other respects affect the legal status of the waters forming such straits or the exercise by the States bordering the straits of their sovereignty or jurisdiction over such waters and their air space, bed and subsoil.

2. The sovereignty or jurisdiction of the States bordering the straits is exercised subject to this Part and to other rules of international law.

Article 35
Scope of this Part

Nothing in this Part affects:

- (a) any areas of internal waters within a strait, except where the establishment of a straight baseline in accordance with the method set forth in article 7 has the effect of enclosing as internal waters areas which had not previously been considered as such;
- (b) the legal status of the waters beyond the territorial seas of States bordering straits as exclusive economic zones or high seas; or
- (c) the legal régime in straits in which passage is regulated in whole or in part by long-standing international conventions in force specifically relating to such straits.

Article 36
High seas routes or routes through exclusive economic zones
through straits used for international navigation

This Part does not apply to a strait used for international navigation if there exists through the strait a route through the high seas or through an exclusive economic zone of similar convenience with respect to navigational and hydrographical characteristics; in such routes, the other relevant Parts of this Convention, including the provisions regarding the freedoms of navigation and overflight, apply.

SECTION 2. TRANSIT PASSAGE

Article 37
Scope of this section

This section applies to straits which are used for international navigation between one part of the high seas or an exclusive economic zone and another part of the high seas or an exclusive economic zone.

Article 38
Right of transit passage

1. In straits referred to in article 37, all ships and aircraft enjoy the right of transit passage, which shall not be impeded; except that, if the strait is formed by an island of a State bordering the strait and its mainland, transit passage shall not apply if there exists seaward of the island a route through the high seas or through an exclusive economic zone of similar convenience with respect to navigational and hydrographical characteristics.

2. Transit passage means the exercise in accordance with this Part of the freedom of navigation and overflight solely for the purpose of continuous and expeditious transit of the strait between one part of the high seas or an exclusive economic zone and another part of the high seas or an exclusive economic zone. However, the requirement of continuous and expeditious transit does not preclude passage through the strait for the purpose of entering, leaving or returning from a State bordering the strait, subject to the conditions of entry to that State.

3. Any activity which is not an exercise of the right of transit passage through a strait remains subject to the other applicable provisions of this Convention.

Article 39

Duties of ships and aircraft during transit passage

1. Ships and aircraft, while exercising the right of transit passage, shall:

- (a) proceed without delay through or over the strait;
- (b) refrain from any threat or use of force against the sovereignty, territorial integrity or political independence of States bordering the strait, or in any other manner in violation of the principles of international law embodied in the Charter of the United Nations;
- (c) refrain from any activities other than those incident to their normal modes of continuous and expeditious transit unless rendered necessary by force majeure or by distress;
- (d) comply with other relevant provisions of this Part.

2. Ships in transit passage shall:

- (a) comply with generally accepted international regulations, procedures and practices for safety at sea, including the International Regulations for Preventing Collisions at Sea;
- (b) comply with generally accepted international regulations, procedures and practices for the prevention, reduction and control of pollution from ships.

3. Aircraft in transit passage shall:

- (a) observe the Rules of the Air established by the International Civil Aviation Organization as they apply to civil aircraft; state aircraft will normally comply with such safety measures and will at all times operate with due regard for the safety of navigation;
- (b) at all times monitor the radio frequency assigned by the competent internationally designated air traffic control authority or the appropriate international distress radio frequency.

Article 40
Research and survey activities

During transit passage, foreign ships, including marine scientific research and hydrographic survey ships, may not carry out any research or survey activities without the prior authorization of the States bordering straits.

Article 41
Sea lanes and traffic separation schemes in straits used for international navigation

1. In conformity with this Part, States bordering straits may designate sea lanes and prescribe traffic separation schemes for navigation in straits where necessary to promote the safe passage of ships.

2. Such States may, when circumstances require, and after giving due publicity thereto, substitute other sea lanes or traffic separation schemes for any sea lanes or traffic separation schemes previously designated or prescribed by them.

3. Such sea lanes and traffic separation schemes shall conform to generally accepted international regulations.

4. Before designating or substituting sea lanes or prescribing or substituting traffic separation schemes, States bordering straits shall refer proposals to the competent international organization with a view to their adoption. The organization may adopt only such sea lanes and traffic separation schemes as may be agreed with the States bordering the straits, after which the States may designate, prescribe or substitute them.

5. In respect of a strait where sea lanes or traffic separation schemes through the waters of two or more States bordering the strait are being proposed, the States concerned shall co-operate in formulating proposals in consultation with the competent international organization.

6. States bordering straits shall clearly indicate all sea lanes and traffic separation schemes designated or prescribed by them on charts to which due publicity shall be given.

7. Ships in transit passage shall respect applicable sea lanes and traffic separation schemes established in accordance with this article.

Article 42
Laws and regulations of States bordering straits relating to transit passage

1. Subject to the provisions of this section, States bordering straits may adopt laws and regulations relating to transit passage through straits, in respect of all or any of the following:

- (a) the safety of navigation and the regulation of maritime traffic, as provided in article 41;

- (b) the prevention, reduction and control of pollution, by giving effect to applicable international regulations regarding the discharge of oil, oily wastes and other noxious substances in the strait;
- (c) with respect to fishing vessels, the prevention of fishing, including the stowage of fishing gear;
- (d) the loading or unloading of any commodity, currency or person in contravention of the customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations of States bordering straits.

2. Such laws and regulations shall not discriminate in form or in fact among foreign ships or in their application have the practical effect of denying, hampering or impairing the right of transit passage as defined in this section.

3. States bordering straits shall give due publicity to all such laws and regulations.

4. Foreign ships exercising the right of transit passage shall comply with such laws and regulations.

5. The flag State of a ship or the State of registry of an aircraft entitled to sovereign immunity which acts in a manner contrary to such laws and regulations or other provisions of this Part shall bear international responsibility for any loss or damage which results to States bordering straits.

Article 43

Navigational and safety aids and other improvements and the prevention, reduction and control of pollution

User States and States bordering a strait should by agreement co-operate:

- (a) in the establishment and maintenance in a strait of necessary navigational and safety aids or other improvements in aid of international navigation; and
- (b) for the prevention, reduction and control of pollution from ships.

Article 44

Duties of States bordering straits

States bordering straits shall not hamper transit passage and shall give appropriate publicity to any danger to navigation or overflight within or over the strait of which they have knowledge. There shall be no suspension of transit passage.

SECTION 3. INNOCENT PASSAGE

Article 45
Innocent passage

1. The régime of innocent passage, in accordance with Part II, section 3, shall apply in straits used for international navigation:

- (a) excluded from the application of the régime of transit passage under article 38, paragraph 1; or
- (b) between a part of the high seas or an exclusive economic zone and the territorial sea of a foreign State.

2. There shall be no suspension of innocent passage through such straits.

PART IV

ARCHIPELAGIC STATES

Article 46
Use of terms

For the purposes of this Convention:

- (a) "archipelagic State" means a State constituted wholly by one or more archipelagos and may include other islands;
- (b) "archipelago" means a group of islands, including parts of islands, interconnecting waters and other natural features which are so closely interrelated that such islands, waters and other natural features form an intrinsic geographical, economic and political entity, or which historically have been regarded as such.

Article 47
Archipelagic baselines

1. An archipelagic State may draw straight archipelagic baselines joining the outermost points of the outermost islands and drying reefs of the archipelago provided that within such baselines are included the main islands and an area in which the ratio of the area of the water to the area of the land, including atolls, is between 1 to 1 and 9 to 1.

2. The length of such baselines shall not exceed 100 nautical miles, except that up to 3 per cent of the total number of baselines enclosing any archipelago may exceed that length, up to a maximum length of 125 nautical miles.

3. The drawing of such baselines shall not depart to any appreciable extent from the general configuration of the archipelago.
4. Such baselines shall not be drawn to and from low-tide elevations, unless lighthouses or similar installations which are permanently above sea level have been built on them or where a low-tide elevation is situated wholly or partly at a distance not exceeding the breadth of the territorial sea from the nearest island.
5. The system of such baselines shall not be applied by an archipelagic State in such a manner as to cut off from the high seas or the exclusive economic zone the territorial sea of another State.
6. If a part of the archipelagic waters of an archipelagic State lies between two parts of an immediately adjacent neighbouring State, existing rights and all other legitimate interests which the latter State has traditionally exercised in such waters and all rights stipulated by agreement between those States shall continue and be respected.
7. For the purpose of computing the ratio of water to land under paragraph 1, land areas may include waters lying within the fringing reefs of islands and atolls, including that part of a steep-sided oceanic plateau which is enclosed or nearly enclosed by a chain of limestone islands and drying reefs lying on the perimeter of the plateau.
8. The baselines drawn in accordance with this article shall be shown on charts of a scale or scales adequate for ascertaining their position. Alternatively, lists of geographical co-ordinates of points, specifying the geodetic datum, may be substituted.
9. The archipelagic State shall give due publicity to such charts or lists of geographical co-ordinates and shall deposit a copy of each such chart or list with the Secretary-General of the United Nations.

Article 48

Measurement of the breadth of the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf

The breadth of the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf shall be measured from archipelagic baselines drawn in accordance with article 47.

Article 49

Legal status of archipelagic waters, of the air space over archipelagic waters and of their bed and subsoil

1. The sovereignty of an archipelagic State extends to the waters enclosed by the archipelagic baselines drawn in accordance with article 47, described as archipelagic waters, regardless of their depth or distance from the coast.
2. This sovereignty extends to the air space over the archipelagic waters, as well as to their bed and subsoil, and the resources contained therein.

3. This sovereignty is exercised subject to this Part.

4. The régime of archipelagic sea lanes passage established in this Part shall not in other respects affect the status of the archipelagic waters, including the sea lanes, or the exercise by the archipelagic State of its sovereignty over such waters and their air space, bed and subsoil, and the resources contained therein.

Article 50

Delimitation of internal waters

Within its archipelagic waters, the archipelagic State may draw closing lines for the delimitation of internal waters, in accordance with articles 9, 10 and 11.

Article 51

Existing agreements, traditional fishing rights and existing submarine cables

1. Without prejudice to article 49, an archipelagic State shall respect existing agreements with other States and shall recognize traditional fishing rights and other legitimate activities of the immediately adjacent neighbouring States in certain areas falling within archipelagic waters. The terms and conditions for the exercise of such rights and activities, including the nature, the extent and the areas to which they apply, shall, at the request of any of the States concerned, be regulated by bilateral agreements between them. Such rights shall not be transferred to or shared with third States or their nationals.

2. An archipelagic State shall respect existing submarine cables laid by other States and passing through its waters without making a landfall. An archipelagic State shall permit the maintenance and replacement of such cables upon receiving due notice of their location and the intention to repair or replace them.

Article 52

Right of innocent passage

1. Subject to article 53 and without prejudice to article 50, ships of all States enjoy the right of innocent passage through archipelagic waters, in accordance with Part II, section 3.

2. The archipelagic State may, without discrimination in form or in fact among foreign ships, suspend temporarily in specified areas of its archipelagic waters the innocent passage of foreign ships if such suspension is essential for the protection of its security. Such suspension shall take effect only after having been duly published.

Article 53

Right of archipelagic sea lanes passage

1. An archipelagic State may designate sea lanes and air routes thereabove, suitable for the continuous and expeditious passage of foreign ships and aircraft through or over its archipelagic waters and the adjacent territorial sea.

2. All ships and aircraft enjoy the right of archipelagic sea lanes passage in such sea lanes and air routes.

3. Archipelagic sea lanes passage means the exercise in accordance with this Convention of the rights of navigation and overflight in the normal mode solely for the purpose of continuous, expeditious and unobstructed transit between one part of the high seas or an exclusive economic zone and another part of the high seas or an exclusive economic zone.

4. Such sea lanes and air routes shall traverse the archipelagic waters and the adjacent territorial sea and shall include all normal passage routes used as routes for international navigation or overflight through or over archipelagic waters and, within such routes, so far as ships are concerned, all normal navigational channels, provided that duplication of routes of similar convenience between the same entry and exit points shall not be necessary.

5. Such sea lanes and air routes shall be defined by a series of continuous axis lines from the entry points of passage routes to the exit points. Ships and aircraft in archipelagic sea lanes passage shall not deviate more than 25 nautical miles to either side of such axis lines during passage, provided that such ships and aircraft shall not navigate closer to the coasts than 10 per cent of the distance between the nearest points on islands bordering the sea lane.

6. An archipelagic State which designates sea lanes under this article may also prescribe traffic separation schemes for the safe passage of ships through narrow channels in such sea lanes.

7. An archipelagic State may, when circumstances require, after giving due publicity thereto, substitute other sea lanes or traffic separation schemes for any sea lanes or traffic separation schemes previously designated or prescribed by it.

8. Such sea lanes and traffic separation schemes shall conform to generally accepted international regulations.

9. In designating or substituting sea lanes or prescribing or substituting traffic separation schemes, an archipelagic State shall refer proposals to the competent international organization with a view to their adoption. The organization may adopt only such sea lanes and traffic separation schemes as may be agreed with the archipelagic State, after which the archipelagic State may designate, prescribe or substitute them.

10. The archipelagic State shall clearly indicate the axis of the sea lanes and the traffic separation schemes designated or prescribed by it on charts to which due publicity shall be given.

11. Ships in archipelagic sea lanes passage shall respect applicable sea lanes and traffic separation schemes established in accordance with this article.

12. If an archipelagic State does not designate sea lanes or air routes, the right of archipelagic sea lanes passage may be exercised through the routes normally used for international navigation.

Article 54Duties of ships and aircraft during their passage, research and survey activities, duties of the archipelagic State and laws and regulations of the archipelagic State relating to archipelagic sea lanes passage

Articles 39, 40, 42 and 44 apply mutatis mutandis to archipelagic sea lanes passage.

PART V

EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE

Article 55Specific legal régime of the exclusive economic zone

The exclusive economic zone is an area beyond and adjacent to the territorial sea, subject to the specific legal régime established in this Part, under which the rights and jurisdiction of the coastal State and the rights and freedoms of other States are governed by the relevant provisions of this Convention.

Article 56Rights, jurisdiction and duties of the coastal State in the exclusive economic zone

1. In the exclusive economic zone, the coastal State has:
 - (a) sovereign rights for the purpose of exploring and exploiting, conserving and managing the natural resources, whether living or non-living, of the waters superjacent to the sea-bed and of the sea-bed and its subsoil, and with regard to other activities for the economic exploitation and exploration of the zone, such as the production of energy from the water, currents and winds;
 - (b) jurisdiction as provided for in the relevant provisions of this Convention with regard to:
 - (i) the establishment and use of artificial islands, installations and structures;
 - (ii) marine scientific research;
 - (iii) the protection and preservation of the marine environment;
 - (c) other rights and duties provided for in this Convention.

2. In exercising its rights and performing its duties under this Convention in the exclusive economic zone, the coastal State shall have due regard to the rights and duties of other States and shall act in a manner compatible with the provisions of this Convention.

3. The rights set out in this article with respect to the sea-bed and subsoil shall be exercised in accordance with Part VI.

Article 57
Breadth of the exclusive economic zone

The exclusive economic zone shall not extend beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured.

Article 58
Rights and duties of other States
in the exclusive economic zone

1. In the exclusive economic zone, all States, whether coastal or land-locked, enjoy, subject to the relevant provisions of this Convention, the freedoms referred to in article 87 of navigation and overflight and of the laying of submarine cables and pipelines, and other internationally lawful uses of the sea related to these freedoms, such as those associated with the operation of ships, aircraft and submarine cables and pipelines, and compatible with the other provisions of this Convention.

2. Articles 88 to 115 and other pertinent rules of international law apply to the exclusive economic zone in so far as they are not incompatible with this Part.

3. In exercising their rights and performing their duties under this Convention in the exclusive economic zone, States shall have due regard to the rights and duties of the coastal State and shall comply with the laws and regulations adopted by the coastal State in accordance with the provisions of this Convention and other rules of international law in so far as they are not incompatible with this Part.

Article 59
Basis for the resolution of conflicts regarding the
attribution of rights and jurisdiction in the exclusive
economic zone

In cases where this Convention does not attribute rights or jurisdiction to the coastal State or to other States within the exclusive economic zone, and a conflict arises between the interests of the coastal State and any other State or States, the conflict should be resolved on the basis of equity and in the light of all the relevant circumstances, taking into account the respective importance of the interests involved to the parties as well as to the international community as a whole.

Article 60
Artificial islands, installations and structures in the
exclusive economic zone

1. In the exclusive economic zone, the coastal State shall have the exclusive right to construct and to authorize and regulate the construction, operation and use of:

- (a) artificial islands;

- (b) installations and structures for the purposes provided for in article 56 and other economic purposes;
- (c) installations and structures which may interfere with the exercise of the rights of the coastal State in the zone.

2. The coastal State shall have exclusive jurisdiction over such artificial islands, installations and structures, including jurisdiction with regard to customs, fiscal, health, safety and immigration laws and regulations.

3. Due notice must be given of the construction of such artificial islands, installations or structures, and permanent means for giving warning of their presence must be maintained. Any installations or structures which are abandoned or disused shall be removed to ensure safety of navigation, taking into account any generally accepted international standards established in this regard by the competent international organization. Such removal shall also have due regard to fishing, the protection of the marine environment and the rights and duties of other States. Appropriate publicity shall be given to the depth, position and dimensions of any installations or structures not entirely removed.

4. The coastal State may, where necessary, establish reasonable safety zones around such artificial islands, installations and structures in which it may take appropriate measures to ensure the safety both of navigation and of the artificial islands, installations and structures.

5. The breadth of the safety zones shall be determined by the coastal State, taking into account applicable international standards. Such zones shall be designed to ensure that they are reasonably related to the nature and function of the artificial islands, installations or structures, and shall not exceed a distance of 500 metres around them, measured from each point of their outer edge, except as authorized by generally accepted international standards or as recommended by the competent international organization. Due notice shall be given of the extent of safety zones.

6. All ships must respect these safety zones and shall comply with generally accepted international standards regarding navigation in the vicinity of artificial islands, installations, structures and safety zones.

7. Artificial islands, installations and structures and the safety zones around them may not be established where interference may be caused to the use of recognized sea lanes essential to international navigation.

8. Artificial islands, installations and structures do not possess the status of islands. They have no territorial sea of their own, and their presence does not affect the delimitation of the territorial sea, the exclusive economic zone or the continental shelf.

Article 61 Conservation of the living resources

1. The coastal State shall determine the allowable catch of the living resources in its exclusive economic zone.

2. The coastal State, taking into account the best scientific evidence available to it, shall ensure through proper conservation and management measures that the maintenance of the living resources in the exclusive economic zone is not endangered by over-exploitation. As appropriate, the coastal State and competent international organizations, whether subregional, regional or global, shall co-operate to this end.

3. Such measures shall also be designed to maintain or restore populations of harvested species at levels which can produce the maximum sustainable yield, as qualified by relevant environmental and economic factors, including the economic needs of coastal fishing communities and the special requirements of developing States, and taking into account fishing patterns, the interdependence of stocks and any generally recommended international minimum standards, whether subregional, regional or global.

4. In taking such measures the coastal State shall take into consideration the effects on species associated with or dependent upon harvested species with a view to maintaining or restoring populations of such associated or dependent species above levels at which their reproduction may become seriously threatened.

5. Available scientific information, catch and fishing effort statistics, and other data relevant to the conservation of fish stocks shall be contributed and exchanged on a regular basis through competent international organizations, whether subregional, regional or global, where appropriate and with participation by all States concerned, including States whose nationals are allowed to fish in the exclusive economic zone.

Article 62

Utilization of the living resources

1. The coastal State shall promote the objective of optimum utilization of the living resources in the exclusive economic zone without prejudice to article 61.

2. The coastal State shall determine its capacity to harvest the living resources of the exclusive economic zone. Where the coastal State does not have the capacity to harvest the entire allowable catch, it shall, through agreements or other arrangements and pursuant to the terms, conditions, laws and regulations referred to in paragraph 4, give other States access to the surplus of the allowable catch, having particular regard to the provisions of articles 69 and 70, especially in relation to the developing States mentioned therein.

3. In giving access to other States to its exclusive economic zone under this article, the coastal State shall take into account all relevant factors, including, inter alia, the significance of the living resources of the area to the economy of the coastal State concerned and its other national interests, the provisions of articles 69 and 70, the requirements of developing States in the subregion or region in harvesting part of the surplus and the need to minimize economic dislocation in States whose nationals have habitually fished in the zone or which have made substantial efforts in research and identification of stocks.

4. Nationals of other States fishing in the exclusive economic zone shall comply with the conservation measures and with the other terms and conditions established in the laws and regulations of the coastal State. These laws and regulations shall be consistent with this Convention and may relate, inter alia, to the following:

- (a) licensing of fishermen, fishing vessels and equipment, including payment of fees and other forms of remuneration, which, in the case of developing coastal States, may consist of adequate compensation in the field of financing, equipment and technology relating to the fishing industry;
- (b) determining the species which may be caught, and fixing quotas of catch, whether in relation to particular stocks or groups of stocks or catch per vessel over a period of time or to the catch by nationals of any State during a specified period;
- (c) regulating seasons and areas of fishing, the types, sizes and amount of gear, and the types, sizes and number of fishing vessels that may be used;
- (d) fixing the age and size of fish and other species that may be caught;
- (e) specifying information required of fishing vessels, including catch and effort statistics and vessel position reports;
- (f) requiring, under the authorization and control of the coastal State, the conduct of specified fisheries research programmes and regulating the conduct of such research, including the sampling of catches, disposition of samples and reporting of associated scientific data;
- (g) the placing of observers or trainees on board such vessels by the coastal State;
- (h) the landing of all or any part of the catch by such vessels in the ports of the coastal State;
- (i) terms and conditions relating to joint ventures or other co-operative arrangements;
- (j) requirements for the training of personnel and the transfer of fisheries technology, including enhancement of the coastal State's capability of undertaking fisheries research;
- (k) enforcement procedures.

5. Coastal States shall give due notice of conservation and management laws and regulations.

Article 63Stocks occurring within the exclusive economic zones of two or more coastal States or both within the exclusive economic zone and in an area beyond and adjacent to it

1. Where the same stock or stocks of associated species occur within the exclusive economic zones of two or more coastal States, these States shall seek, either directly or through appropriate subregional or regional organizations, to agree upon the measures necessary to co-ordinate and ensure the conservation and development of such stocks without prejudice to the other provisions of this Part.

2. Where the same stock or stocks of associated species occur both within the exclusive economic zone and in an area beyond and adjacent to the zone, the coastal State and the States fishing for such stocks in the adjacent area shall seek, either directly or through appropriate subregional or regional organizations, to agree upon the measures necessary for the conservation of these stocks in the adjacent area.

Article 64Highly migratory species

1. The coastal State and other States whose nationals fish in the region for the highly migratory species listed in Annex I shall co-operate directly or through appropriate international organizations with a view to ensuring conservation and promoting the objective of optimum utilization of such species throughout the region, both within and beyond the exclusive economic zone. In regions for which no appropriate international organization exists, the coastal State and other States whose nationals harvest these species in the region shall co-operate to establish such an organization and participate in its work.

2. The provisions of paragraph 1 apply in addition to the other provisions of this Part.

Article 65Marine mammals

Nothing in this Part restricts the right of a coastal State or the competence of an international organization, as appropriate, to prohibit, limit or regulate the exploitation of marine mammals more strictly than provided for in this Part. States shall co-operate with a view to the conservation of marine mammals and in the case of cetaceans shall in particular work through the appropriate international organizations for their conservation, management and study.

Article 66Anadromous stocks

1. States in whose rivers anadromous stocks originate shall have the primary interest in and responsibility for such stocks.

2. The State of origin of anadromous stocks shall ensure their conservation by the establishment of appropriate regulatory measures for fishing in all waters landward of the outer limits of its exclusive economic zone and for fishing provided for in paragraph 3(b). The State of origin may, after consultations with the other States referred to in paragraphs 3 and 4 fishing these stocks, establish total allowable catches for stocks originating in its rivers.

3. (a) Fisheries for anadromous stocks shall be conducted only in waters landward of the outer limits of exclusive economic zones, except in cases where this provision would result in economic dislocation for a State other than the State of origin. With respect to such fishing beyond the outer limits of the exclusive economic zone, States concerned shall maintain consultations with a view to achieving agreement on terms and conditions of such fishing giving due regard to the conservation requirements and the needs of the State of origin in respect of these stocks.

(b) The State of origin shall co-operate in minimizing economic dislocation in such other States fishing these stocks, taking into account the normal catch and the mode of operations of such States, and all the areas in which such fishing has occurred.

(c) States referred to in subparagraph (b), participating by agreement with the State of origin in measures to renew anadromous stocks, particularly by expenditures for that purpose, shall be given special consideration by the State of origin in the harvesting of stocks originating in its rivers.

(d) Enforcement of regulations regarding anadromous stocks beyond the exclusive economic zone shall be by agreement between the State of origin and the other States concerned.

4. In cases where anadromous stocks migrate into or through the waters landward of the outer limits of the exclusive economic zone of a State other than the State of origin, such State shall co-operate with the State of origin with regard to the conservation and management of such stocks.

5. The State of origin of anadromous stocks and other States fishing these stocks shall make arrangements for the implementation of the provisions of this article, where appropriate, through regional organizations.

Article 67 Catadromous species

1. A coastal State in whose waters catadromous species spend the greater part of their life cycle shall have responsibility for the management of these species and shall ensure the ingress and egress of migrating fish.

2. Harvesting of catadromous species shall be conducted only in waters landward of the outer limits of exclusive economic zones. When conducted in exclusive economic zones, harvesting shall be subject to this article and the other provisions of this Convention concerning fishing in these zones.

3. In cases where catadromous fish migrate through the exclusive economic zone of another State, whether as juvenile or maturing fish, the management, including harvesting, of such fish shall be regulated by agreement between the State mentioned in paragraph 1 and the other State concerned. Such agreement shall ensure the rational management of the species and take into account the responsibilities of the State mentioned in paragraph 1 for the maintenance of these species.

Article 68
Sedentary species

This Part does not apply to sedentary species as defined in article 77, paragraph 4.

Article 69
Right of land-locked States

1. Land-locked States shall have the right to participate, on an equitable basis, in the exploitation of an appropriate part of the surplus of the living resources of the exclusive economic zones of coastal States of the same subregion or region, taking into account the relevant economic and geographical circumstances of all the States concerned and in conformity with the provisions of this article and of articles 61 and 62.

2. The terms and modalities of such participation shall be established by the States concerned through bilateral, subregional or regional agreements taking into account, inter alia:

- (a) the need to avoid effects detrimental to fishing communities or fishing industries of the coastal State;
- (b) the extent to which the land-locked State, in accordance with the provisions of this article, is participating or is entitled to participate under existing bilateral, subregional or regional agreements in the exploitation of living resources of the exclusive economic zones of other coastal States;
- (c) the extent to which other land-locked States and geographically disadvantaged States are participating in the exploitation of the living resources of the exclusive economic zone of the coastal State and the consequent need to avoid a particular burden for any single coastal State or a part of it;
- (d) the nutritional needs of the populations of the respective States.

3. When the harvesting capacity of a coastal State approaches a point which would enable it to harvest the entire allowable catch of the living resources in its exclusive economic zone, the coastal State and other States concerned shall co-operate in the establishment of equitable arrangements on a bilateral, subregional or regional basis to allow for participation of developing land-locked States of the same subregion or region in the exploitation of the living resources of the exclusive economic zones of coastal States of the subregion or region, as may be appropriate in the circumstances and on terms satisfactory to all parties. In the implementation of this provision the factors mentioned in paragraph 2 shall also be taken into account.

4. Developed land-locked States shall, under the provisions of this article, be entitled to participate in the exploitation of living resources only in the exclusive economic zones of developed coastal States of the same subregion or region having regard to the extent to which the coastal State, in giving access to other States to the living resources of its exclusive economic zone, has taken into account the need to minimize detrimental effects on fishing communities and economic dislocation in States whose nationals have habitually fished in the zone.

5. The above provisions are without prejudice to arrangements agreed upon in subregions or regions where the coastal States may grant to land-locked States of the same subregion or region equal or preferential rights for the exploitation of the living resources in the exclusive economic zones.

Article 70
Right of geographically disadvantaged States

1. Geographically disadvantaged States shall have the right to participate, on an equitable basis, in the exploitation of an appropriate part of the surplus of the living resources of the exclusive economic zones of coastal States of the same subregion or region, taking into account the relevant economic and geographical circumstances of all the States concerned and in conformity with the provisions of this article and of articles 61 and 62.

2. For the purposes of this Part, "geographically disadvantaged States" means coastal States, including States bordering enclosed or semi-enclosed seas, whose geographical situation makes them dependent upon the exploitation of the living resources of the exclusive economic zones of other States in the subregion or region for adequate supplies of fish for the nutritional purposes of their populations or parts thereof, and coastal States which can claim no exclusive economic zones of their own.

3. The terms and modalities of such participation shall be established by the States concerned through bilateral, subregional or regional agreements taking into account, inter alia:

- (a) the need to avoid effects detrimental to fishing communities or fishing industries of the coastal State;
- (b) the extent to which the geographically disadvantaged State, in accordance with the provisions of this article, is participating or is entitled to participate under existing bilateral, subregional or regional agreements in the exploitation of living resources of the exclusive economic zones of other coastal States;
- (c) the extent to which other geographically disadvantaged States and land-locked States are participating in the exploitation of the living resources of the exclusive economic zone of the coastal State and the consequent need to avoid a particular burden for any single coastal State or a part of it;

(d) the nutritional needs of the populations of the respective States.

4. When the harvesting capacity of a coastal State approaches a point which would enable it to harvest the entire allowable catch of the living resources in its exclusive economic zone, the coastal State and other States concerned shall co-operate in the establishment of equitable arrangements on a bilateral, subregional or regional basis to allow for participation of developing geographically disadvantaged States of the same subregion or region in the exploitation of the living resources of the exclusive economic zones of coastal States of the subregion or region, as may be appropriate in the circumstances and on terms satisfactory to all parties. In the implementation of this provision the factors mentioned in paragraph 3 shall also be taken into account.

5. Developed geographically disadvantaged States shall, under the provisions of this article, be entitled to participate in the exploitation of living resources only in the exclusive economic zones of developed coastal States of the same subregion or region having regard to the extent to which the coastal State, in giving access to other States to the living resources of its exclusive economic zone, has taken into account the need to minimize detrimental effects on fishing communities and economic dislocation in States whose nationals have habitually fished in the zone.

6. The above provisions are without prejudice to arrangements agreed upon in subregions or regions where the coastal States may grant to geographically disadvantaged States of the same subregion or region equal or preferential rights for the exploitation of the living resources in the exclusive economic zones.

Article 71

Non-applicability of articles 69 and 70

The provisions of articles 69 and 70 do not apply in the case of a coastal State whose economy is overwhelmingly dependent on the exploitation of the living resources of its exclusive economic zone.

Article 72

Restrictions on transfer of rights

1. Rights provided under articles 69 and 70 to exploit living resources shall not be directly or indirectly transferred to third States or their nationals by lease or licence, by establishing joint ventures or in any other manner which has the effect of such transfer unless otherwise agreed by the States concerned.

2. The foregoing provision does not preclude the States concerned from obtaining technical or financial assistance from third States or international organizations in order to facilitate the exercise of the rights pursuant to articles 69 and 70, provided that it does not have the effect referred to in paragraph 1.

Article 73Enforcement of laws and regulations of the coastal State

1. The coastal State may, in the exercise of its sovereign rights to explore, exploit, conserve and manage the living resources in the exclusive economic zone, take such measures, including boarding, inspection, arrest and judicial proceedings, as may be necessary to ensure compliance with the laws and regulations adopted by it in conformity with this Convention.

2. Arrested vessels and their crews shall be promptly released upon the posting of reasonable bond or other security.

3. Coastal State penalties for violations of fisheries laws and regulations in the exclusive economic zone may not include imprisonment, in the absence of agreements to the contrary by the States concerned, or any other form of corporal punishment.

4. In cases of arrest or detention of foreign vessels the coastal State shall promptly notify the flag State, through appropriate channels, of the action taken and of any penalties subsequently imposed.

Article 74Delimitation of the exclusive economic zone between States
with opposite or adjacent coasts

1. The delimitation of the exclusive economic zone between States with opposite or adjacent coasts shall be effected by agreement on the basis of international law, as referred to in Article 38 of the Statute of the International Court of Justice, in order to achieve an equitable solution.

2. If no agreement can be reached within a reasonable period of time, the States concerned shall resort to the procedures provided for in Part XV.

3. Pending agreement as provided for in paragraph 1, the States concerned, in a spirit of understanding and co-operation, shall make every effort to enter into provisional arrangements of a practical nature and, during this transitional period, not to jeopardize or hamper the reaching of the final agreement. Such arrangements shall be without prejudice to the final delimitation.

4. Where there is an agreement in force between the States concerned, questions relating to the delimitation of the exclusive economic zone shall be determined in accordance with the provisions of that agreement.

Article 75Charts and lists of geographical co-ordinates

1. Subject to this Part, the outer limit lines of the exclusive economic zone and the lines of delimitation drawn in accordance with article 74 shall be shown on charts of a scale or scales adequate for ascertaining their position. Where appropriate, lists of geographical co-ordinates of points, specifying the geodetic datum, may be substituted for such outer limit lines or lines of delimitation.

6. Notwithstanding the provisions of paragraph 5, on submarine ridges, the outer limit of the continental shelf shall not exceed 350 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured. This paragraph does not apply to submarine elevations that are natural components of the continental margin, such as its plateaux, rises, caps, banks and spurs.

7. The coastal State shall delineate the outer limits of its continental shelf, where that shelf extends beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured, by straight lines not exceeding 60 nautical miles in length, connecting fixed points, defined by co-ordinates of latitude and longitude.

8. Information on the limits of the continental shelf beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured shall be submitted by the coastal State to the Commission on the Limits of the Continental Shelf set up under Annex II on the basis of equitable geographical representation. The Commission shall make recommendations to coastal States on matters related to the establishment of the outer limits of their continental shelf. The limits of the shelf established by a coastal State on the basis of these recommendations shall be final and binding.

9. The coastal State shall deposit with the Secretary-General of the United Nations charts and relevant information, including geodetic data, permanently describing the outer limits of its continental shelf. The Secretary-General shall give due publicity thereto.

10. The provisions of this article are without prejudice to the question of delimitation of the continental shelf between States with opposite or adjacent coasts.

Article 77

Rights of the coastal State over the continental shelf

1. The coastal State exercises over the continental shelf sovereign rights for the purpose of exploring it and exploiting its natural resources.

2. The rights referred to in paragraph 1 are exclusive in the sense that if the coastal State does not explore the continental shelf or exploit its natural resources, no one may undertake these activities without the express consent of the coastal State.

3. The rights of the coastal State over the continental shelf do not depend on occupation, effective or notional, or on any express proclamation.

4. The natural resources referred to in this Part consist of the mineral and other non-living resources of the sea-bed and subsoil together with living organisms belonging to sedentary species, that is to say, organisms which, at the harvestable stage, either are immobile on or under the sea-bed or are unable to move except in constant physical contact with the sea-bed or the subsoil.

2. The coastal State shall give due publicity to such charts or lists of geographical co-ordinates and shall deposit a copy of each such chart or list with the Secretary-General of the United Nations.

PART VI

CONTINENTAL SHELF

Article 76

Definition of the continental shelf

1. The continental shelf of a coastal State comprises the sea-bed and subsoil of the submarine areas that extend beyond its territorial sea throughout the natural prolongation of its land territory to the outer edge of the continental margin, or to a distance of 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured where the outer edge of the continental margin does not extend up to that distance.

2. The continental shelf of a coastal State shall not extend beyond the limits provided for in paragraphs 4 to 6.

3. The continental margin comprises the submerged prolongation of the land mass of the coastal State, and consists of the sea-bed and subsoil of the shelf, the slope and the rise. It does not include the deep ocean floor with its oceanic ridges or the subsoil thereof.

4. (a) For the purposes of this Convention, the coastal State shall establish the outer edge of the continental margin wherever the margin extends beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured, by either:
- (i) a line delineated in accordance with paragraph 7 by reference to the outermost fixed points at each of which the thickness of sedimentary rocks is at least 1 per cent of the shortest distance from such point to the foot of the continental slope; or
 - (ii) a line delineated in accordance with paragraph 7 by reference to fixed points not more than 60 nautical miles from the foot of the continental slope.
- (b) In the absence of evidence to the contrary, the foot of the continental slope shall be determined as the point of maximum change in the gradient at its base.

5. The fixed points comprising the line of the outer limits of the continental shelf on the sea-bed, drawn in accordance with paragraph 4 (a) (i) and (ii), either shall not exceed 350 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured or shall not exceed 100 nautical miles from the 2,500 metre isobath, which is a line connecting the depth of 2,500 metres.

Article 78Legal status of the superjacent waters and air space and the rights and freedoms of other States

1. The rights of the coastal State over the continental shelf do not affect the legal status of the superjacent waters or of the air space above those waters.
2. The exercise of the rights of the coastal State over the continental shelf must not infringe or result in any unjustifiable interference with navigation and other rights and freedoms of other States as provided for in this Convention.

Article 79Submarine cables and pipelines on the continental shelf

1. All States are entitled to lay submarine cables and pipelines on the continental shelf, in accordance with the provisions of this article.
2. Subject to its right to take reasonable measures for the exploration of the continental shelf, the exploitation of its natural resources and the prevention, reduction and control of pollution from pipelines, the coastal State may not impede the laying or maintenance of such cables or pipelines.
3. The delineation of the course for the laying of such pipelines on the continental shelf is subject to the consent of the coastal State.
4. Nothing in this Part affects the right of the coastal State to establish conditions for cables or pipelines entering its territory or territorial sea, or its jurisdiction over cables and pipelines constructed or used in connection with the exploration of its continental shelf or exploitation of its resources or the operations of artificial islands, installations and structures under its jurisdiction.
5. When laying submarine cables or pipelines, States shall have due regard to cables or pipelines already in position. In particular, possibilities of repairing existing cables or pipelines shall not be prejudiced.

Article 80Artificial islands, installations and structures on the continental shelf

Article 60 applies mutatis mutandis to artificial islands, installations and structures on the continental shelf.

Article 81Drilling on the continental shelf

The coastal State shall have the exclusive right to authorize and regulate drilling on the continental shelf for all purposes.

Article 82Payments and contributions with respect to the exploitation of the continental shelf beyond 200 nautical miles.

1. The coastal State shall make payments or contributions in kind in respect of the exploitation of the non-living resources of the continental shelf beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured.

2. The payments and contributions shall be made annually with respect to all production at a site after the first five years of production at that site. For the sixth year, the rate of payment or contribution shall be 1 per cent of the value or volume of production at the site. The rate shall increase by 1 per cent for each subsequent year until the twelfth year and shall remain at 7 per cent thereafter. Production does not include resources used in connection with exploitation.

3. A developing State which is a net importer of a mineral resource produced from its continental shelf is exempt from making such payments or contributions in respect of that mineral resource.

4. The payments or contributions shall be made through the Authority, which shall distribute them to States Parties to this Convention, on the basis of equitable sharing criteria, taking into account the interests and needs of developing States, particularly the least developed and the land-locked among them.

Article 83Delimitation of the continental shelf between States with opposite or adjacent coasts

1. The delimitation of the continental shelf between States with opposite or adjacent coasts shall be effected by agreement on the basis of international law, as referred to in Article 38 of the Statute of the International Court of Justice, in order to achieve an equitable solution.

2. If no agreement can be reached within a reasonable period of time, the States concerned shall resort to the procedures provided for in Part XV.

3. Pending agreement as provided for in paragraph 1, the States concerned, in a spirit of understanding and co-operation, shall make every effort to enter into provisional arrangements of a practical nature and, during this transitional period, not to jeopardize or hamper the reaching of the final agreement. Such arrangements shall be without prejudice to the final delimitation.

4. Where there is an agreement in force between the States concerned, questions relating to the delimitation of the continental shelf shall be determined in accordance with the provisions of that agreement.

Article 84Charts and lists of geographical co-ordinates

1. Subject to this Part, the outer limit lines of the continental shelf and the lines of delimitation drawn in accordance with article 83 shall be shown on charts of a scale or scales adequate for ascertaining their position. Where appropriate, lists of geographical co-ordinates of points, specifying the geodetic datum, may be substituted for such outer limit lines or lines of delimitation.

2. The coastal State shall give due publicity to such charts or lists of geographical co-ordinates and shall deposit a copy of each such chart or list with the Secretary-General of the United Nations and, in the case of those showing the outer limit lines of the continental shelf, with the Secretary-General of the Authority.

Article 85Tunnelling

This Part does not prejudice the right of the coastal State to exploit the subsoil by means of tunnelling, irrespective of the depth of water above the subsoil.

PART VII

HIGH SEAS

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 86Application of the provisions of this Part

The provisions of this Part apply to all parts of the sea that are not included in the exclusive economic zone, in the territorial sea or in the internal waters of a State, or in the archipelagic waters of an archipelagic State. This article does not entail any abridgement of the freedoms enjoyed by all States in the exclusive economic zone in accordance with article 58.

Article 87Freedom of the high seas

1. The high seas are open to all States, whether coastal or land-locked. Freedom of the high seas is exercised under the conditions laid down by this Convention and by other rules of international law. It comprises, inter alia, both for coastal and land-locked States:

- (a) freedom of navigation;
- (b) freedom of overflight;
- (c) freedom to lay submarine cables and pipelines, subject to Part VI;

- (d) freedom to construct artificial islands and other installations permitted under international law, subject to Part VI;
- (e) freedom of fishing, subject to the conditions laid down in section 2;
- (f) freedom of scientific research, subject to Parts VI and XIII.

2. These freedoms shall be exercised by all States with due regard for the interests of other States in their exercise of the freedom of the high seas, and also with due regard for the rights under this Convention with respect to activities in the Area.

Article 88

Reservation of the high seas for peaceful purposes

The high seas shall be reserved for peaceful purposes.

Article 89

Invalidity of claims of sovereignty over the high seas

No State may validly purport to subject any part of the high seas to its sovereignty.

Article 90

Right of navigation

Every State, whether coastal or land-locked, has the right to sail ships flying its flag on the high seas.

Article 91

Nationality of ships

1. Every State shall fix the conditions for the grant of its nationality to ships, for the registration of ships in its territory, and for the right to fly its flag. Ships have the nationality of the State whose flag they are entitled to fly. There must exist a genuine link between the State and the ship.

2. Every State shall issue to ships to which it has granted the right to fly its flag documents to that effect.

Article 92

Status of ships

1. Ships shall sail under the flag of one State only and, save in exceptional cases expressly provided for in international treaties or in this Convention, shall be subject to its exclusive jurisdiction on the high seas. A ship may not change its flag during a voyage or while in a port of call, save in the case of a real transfer of ownership or change of registry.

2. A ship which sails under the flags of two or more States, using them according to convenience, may not claim any of the nationalities in question with respect to any other State, and may be assimilated to a ship without nationality.

Article 93Ships flying the flag of the United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency

The preceding articles do not prejudice the question of ships employed on the official service of the United Nations, its specialized agencies or the International Atomic Energy Agency, flying the flag of the organization.

Article 94Duties of the flag State

1. Every State shall effectively exercise its jurisdiction and control in administrative, technical and social matters over ships flying its flag.
2. In particular every State shall:
 - (a) maintain a register of ships containing the names and particulars of ships flying its flag, except those which are excluded from generally accepted international regulations on account of their small size; and
 - (b) assume jurisdiction under its internal law over each ship flying its flag and its master, officers and crew in respect of administrative, technical and social matters concerning the ship.
3. Every State shall take such measures for ships flying its flag as are necessary to ensure safety at sea with regard, inter alia, to:
 - (a) the construction, equipment and seaworthiness of ships;
 - (b) the manning of ships, labour conditions and the training of crews, taking into account the applicable international instruments;
 - (c) the use of signals, the maintenance of communications and the prevention of collisions.
4. Such measures shall include those necessary to ensure:
 - (a) that each ship, before registration and thereafter at appropriate intervals, is surveyed by a qualified surveyor of ships, and has on board such charts, nautical publications and navigational equipment and instruments as are appropriate for the safe navigation of the ship;
 - (b) that each ship is in the charge of a master and officers who possess appropriate qualifications, in particular in seamanship, navigation, communications and marine engineering, and that the crew is appropriate in qualification and numbers for the type, size, machinery and equipment of the ship;
 - (c) that the master, officers and, to the extent appropriate, the crew are fully conversant with and required to observe the applicable international regulations concerning the safety of life at sea, the prevention of collisions, the prevention, reduction and control of marine pollution, and the maintenance of communications by radio.

5. In taking the measures called for in paragraphs 3 and 4 each State is required to conform to generally accepted international regulations, procedures and practices and to take any steps which may be necessary to secure their observance.

6. A State which has clear grounds to believe that proper jurisdiction and control with respect to a ship have not been exercised may report the facts to the flag State. Upon receiving such a report, the flag State shall investigate the matter and, if appropriate, take any action necessary to remedy the situation.

7. Each State shall cause an inquiry to be held by or before a suitably qualified person or persons into every marine casualty or incident of navigation on the high seas involving a ship flying its flag and causing loss of life or serious injury to nationals of another State or serious damage to ships or installations of another State or to the marine environment. The flag State and the other State shall co-operate in the conduct of any inquiry held by that other State into any such marine casualty or incident of navigation.

Article 95

Immunity of warships on the high seas

Warships on the high seas have complete immunity from the jurisdiction of any State other than the flag State.

Article 96

Immunity of ships used only on government non-commercial service

Ships owned or operated by a State and used only on government non-commercial service shall, on the high seas, have complete immunity from the jurisdiction of any State other than the flag State.

Article 97

Penal jurisdiction in matters of collision or any other incident of navigation

1. In the event of a collision or any other incident of navigation concerning a ship on the high seas, involving the penal or disciplinary responsibility of the master or of any other person in the service of the ship, no penal or disciplinary proceedings may be instituted against such person except before the judicial or administrative authorities either of the flag State or of the State of which such person is a national.

2. In disciplinary matters, the State which has issued a master's certificate or a certificate of competence or licence shall alone be competent, after due legal process, to pronounce the withdrawal of such certificates, even if the holder is not a national of the State which issued them.

3. NO arrest or detention of the ship, even as a measure of investigation, shall be ordered by any authorities other than those of the flag State.

Article 98

Duty to render assistance

1. Every State shall require the master of a ship flying its flag, in so far as he can do so without serious danger to the ship, the crew or the passengers:

- (a) to render assistance to any person found at sea in danger of being lost;
- (b) to proceed with all possible speed to the rescue of persons in distress, if informed of their need of assistance, in so far as such action may reasonably be expected of him;
- (c) after a collision, to render assistance to the other ship, its crew and its passengers and, where possible, to inform the other ship of the name of his own ship, its port of registry and the nearest port at which it will call.

2. Every coastal State shall promote the establishment, operation and maintenance of an adequate and effective search and rescue service regarding safety on and over the sea and, where circumstances so require, by way of mutual regional arrangements co-operate with neighbouring States for this purpose.

Article 99

Prohibition of the transport of slaves

Every State shall take effective measures to prevent and punish the transport of slaves in ships authorized to fly its flag and to prevent the unlawful use of its flag for that purpose. Any slave taking refuge on board any ship, whatever its flag, shall ipso facto be free.

Article 100

Duty to co-operate in the repression of piracy

All States shall co-operate to the fullest possible extent in the repression of piracy on the high seas or in any other place outside the jurisdiction of any State.

Article 101

Definition of piracy

Piracy consists of any of the following acts:

- (a) any illegal acts of violence or detention, or any act of depredation, committed for private ends by the crew or the passengers of a private ship or a private aircraft, and directed:
 - (i) on the high seas, against another ship or aircraft, or against persons or property on board such ship or aircraft;

- (ii) against a ship, aircraft, persons or property in a place outside the jurisdiction of any State;
- (b) any act of voluntary participation in the operation of a ship or of an aircraft with knowledge of facts making it a pirate-ship or aircraft;
- (c) any act of inciting or of intentionally facilitating an act described in subparagraph (a) or (b).

Article 102

Piracy by a warship, government ship or government aircraft whose crew has mutinied

The acts of piracy, as defined in article 101, committed by a warship, government ship or government aircraft whose crew has mutinied and taken control of the ship or aircraft are assimilated to acts committed by a private ship or aircraft.

Article 103

Definition of a pirate ship or aircraft

A ship or aircraft is considered a pirate ship or aircraft if it is intended by the persons in dominant control to be used for the purpose of committing one of the acts referred to in article 101. The same applies if the ship or aircraft has been used to commit any such act, so long as it remains under the control of the persons guilty of that act.

Article 104

Retention or loss of the nationality of a pirate ship or aircraft

A ship or aircraft may retain its nationality although it has become a pirate ship or aircraft. The retention or loss of nationality is determined by the law of the State from which such nationality was derived.

Article 105
Seizure of a pirate ship or aircraft

On the high seas, or in any other place outside the jurisdiction of any State, every State may seize a pirate ship or aircraft, or a ship or aircraft taken by piracy and under the control of pirates, and arrest the persons and seize the property on board. The courts of the State which carried out the seizure may decide upon the penalties to be imposed, and may also determine the action to be taken with regard to the ships, aircraft or property, subject to the rights of third parties acting in good faith.

Article 106
Liability for seizure without adequate grounds

Where the seizure of a ship or aircraft on suspicion of piracy has been effected without adequate grounds, the State making the seizure shall be liable to the State the nationality of which is possessed by the ship or aircraft for any loss or damage caused by the seizure.

Article 107
Ships and aircraft which are entitled to seize on account of piracy

A seizure on account of piracy may be carried out only by warships or military aircraft, or other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

Article 108
Illicit traffic in narcotic drugs or psychotropic substances

1. All States shall co-operate in the suppression of illicit traffic in narcotic drugs and psychotropic substances engaged in by ships on the high seas contrary to international conventions.

2. Any State which has reasonable grounds for believing that a ship flying its flag is engaged in illicit traffic in narcotic drugs or psychotropic substances may request the co-operation of other States to suppress such traffic.

Article 109
Unauthorized broadcasting from the high seas

1. All States shall co-operate in the suppression of unauthorized broadcasting from the high seas.

2. For the purposes of this Convention, "unauthorized broadcasting" means the transmission of sound radio or television broadcasts from a ship or installation on the high seas intended for reception by the general public contrary to international regulations, but excluding the transmission of distress calls.

3. Any person engaged in unauthorized broadcasting may be prosecuted before the court of:

- (a) the flag State of the ship;
- (b) the State of registry of the installation;
- (c) the State of which the person is a national;
- (d) any State where the transmissions can be received; or
- (e) any State where authorized radio communication is suffering interference.

4. On the high seas, a State having jurisdiction in accordance with paragraph 3 may, in conformity with article 110, arrest any person or ship engaged in unauthorized broadcasting and seize the broadcasting apparatus.

Article 110
Right of visit

1. Except where acts of interference derive from powers conferred by treaty, a warship which encounters on the high seas a foreign ship, other than a ship entitled to complete immunity in accordance with articles 95 and 96, is not justified in boarding it unless there is reasonable ground for suspecting that:

- (a) the ship is engaged in piracy;
- (b) the ship is engaged in the slave trade;
- (c) the ship is engaged in unauthorized broadcasting and the flag State of the warship has jurisdiction under article 109;
- (d) the ship is without nationality; or
- (e) though flying a foreign flag or refusing to show its flag, the ship is, in reality, of the same nationality as the warship.

2. In the cases provided for in paragraph 1, the warship may proceed to verify the ship's right to fly its flag. To this end, it may send a boat under the command of an officer to the suspected ship. If suspicion remains after the documents have been checked, it may proceed to a further examination on board the ship, which must be carried out with all possible consideration.

3. If the suspicions prove to be unfounded, and provided that the ship boarded has not committed any act justifying them, it shall be compensated for any loss or damage that may have been sustained.

4. These provisions apply mutatis mutandis to military aircraft.

5. These provisions also apply to any other duly authorized ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service.

Article 111
Right of hot pursuit

1. The hot pursuit of a foreign ship may be undertaken when the competent authorities of the coastal State have good reason to believe that the ship has violated the laws and regulations of that State. Such pursuit must be commenced when the foreign ship or one of its boats is within the internal waters, the archipelagic waters, the territorial sea or the contiguous zone of the pursuing State, and may only be continued outside the territorial sea or the contiguous zone if the pursuit has not been interrupted. It is not necessary that, at the time when the foreign ship within the territorial sea or the contiguous zone receives the order to stop, the ship giving the order should likewise be within the territorial sea or the contiguous zone. If the foreign ship is within a contiguous zone, as defined in article 33, the pursuit may only be undertaken if there has been a violation of the rights for the protection of which the zone was established.

2. The right of hot pursuit shall apply mutatis mutandis to violations in the exclusive economic zone or on the continental shelf, including safety zones around continental shelf installations, of the laws and regulations of the coastal State applicable in accordance with this Convention to the exclusive economic zone or the continental shelf, including such safety zones.

3. The right of hot pursuit ceases as soon as the ship pursued enters the territorial sea of its own State or of a third State.

4. Hot pursuit is not deemed to have begun unless the pursuing ship has satisfied itself by such practicable means as may be available that the ship pursued or one of its boats or other craft working as a team and using the ship pursued as a mother ship is within the limits of the territorial sea, or, as the case may be, within the contiguous zone or the exclusive economic zone or above the continental shelf. The pursuit may only be commenced after a visual or auditory signal to stop has been given at a distance which enables it to be seen or heard by the foreign ship.

5. The right of hot pursuit may be exercised only by warships or military aircraft, or other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

6. Where hot pursuit is effected by an aircraft:

- (a) the provisions of paragraphs 1 to 4 shall apply mutatis mutandis;
- (b) the aircraft giving the order to stop must itself actively pursue the ship until a ship or another aircraft of the coastal State, summoned by the aircraft, arrives to take over the pursuit, unless the aircraft is itself able to arrest the ship. It does not suffice to justify an arrest outside the territorial sea that the ship was merely sighted by the aircraft as an offender or suspected offender, if it was not both ordered to stop and pursued by the aircraft itself or other aircraft or ships which continue the pursuit without interruption.

7. The release of a ship arrested within the jurisdiction of a State and escorted to a port of that State for the purposes of an inquiry before the competent authorities may not be claimed solely on the ground that the ship, in the course of its voyage, was escorted across a portion of the exclusive economic zone or the high seas, if the circumstances rendered this necessary.

8. Where a ship has been stopped or arrested outside the territorial sea in circumstances which do not justify the exercise of the right of hot pursuit, it shall be compensated for any loss or damage that may have been thereby sustained.

Article 112

Right to lay submarine cables and pipelines

1. All States are entitled to lay submarine cables and pipelines on the bed of the high seas beyond the continental shelf.

2. Article 79, paragraph 5, applies to such cables and pipelines.

Article 113

Breaking or injury of a submarine cable or pipeline

Every State shall adopt the laws and regulations necessary to provide that the breaking or injury by a ship flying its flag or by a person subject to its jurisdiction of a submarine cable beneath the high seas done wilfully or through culpable negligence, in such a manner as to be liable to interrupt or obstruct telegraphic or telephonic communications, and similarly the breaking or injury of a submarine pipeline or high-voltage power cable, shall be a punishable offence. This provision shall apply also to conduct calculated or likely to result in such breaking or injury. However, it shall not apply to any break or injury caused by persons who acted merely with the legitimate object of saving their lives or their ships, after having taken all necessary precautions to avoid such break or injury.

Article 114

Breaking or injury by owners of a submarine cable or pipeline of another submarine cable or pipeline

Every State shall adopt the laws and regulations necessary to provide that, if persons subject to its jurisdiction who are the owners of a submarine cable or pipeline beneath the high seas, in laying or repairing that cable or pipeline, cause a break in or injury to another cable or pipeline, they shall bear the cost of the repairs.

Article 115

Indemnity for loss incurred in avoiding injury to a submarine cable or pipeline

Every State shall adopt the laws and regulations necessary to ensure that the owners of ships who can prove that they have sacrificed an anchor, a net or any other fishing gear, in order to avoid injuring a submarine cable or pipeline, shall be indemnified by the owner of the cable or pipeline, provided that the owner of the ship has taken all reasonable precautionary measures beforehand.

SECTION 2. CONSERVATION AND MANAGEMENT OF THE LIVING
RESOURCES OF THE HIGH SEAS

Article 116
Right to fish on the high seas

All States have the right for their nationals to engage in fishing on the high seas subject to:

- (a) their treaty obligations;
- (b) the rights and duties as well as the interests of coastal States provided for, inter alia, in article 63, paragraph 2, and articles 64 to 67; and
- (c) the provisions of this section.

Article 117
Duty of States to adopt with respect to their nationals
measures for the conservation of the living resources of the
high seas

All States have the duty to take, or to co-operate with other States in taking, such measures for their respective nationals as may be necessary for the conservation of the living resources of the high seas.

Article 118
Co-operation of States in the conservation and management of
living resources

States shall co-operate with each other in the conservation and management of living resources in the areas of the high seas. States whose nationals exploit identical living resources, or different living resources in the same area, shall enter into negotiations with a view to taking the measures necessary for the conservation of the living resources concerned. They shall, as appropriate, co-operate to establish subregional or regional fisheries organizations to this end.

Article 119
Conservation of the living resources of the high seas

1. In determining the allowable catch and establishing other conservation measures for the living resources in the high seas, States shall:

- (a) take measures which are designed, on the best scientific evidence available to the States concerned, to maintain or restore populations of harvested species at levels which can produce the maximum sustainable yield, as qualified by relevant environmental and economic factors, including the special requirements of developing States, and taking into account fishing patterns, the interdependence of stocks and any generally recommended international minimum standards, whether subregional, regional or global;

(b) take into consideration the effects on species associated with or dependent upon harvested species with a view to maintaining or restoring populations of such associated or dependent species above levels at which their reproduction may become seriously threatened.

2. Available scientific information, catch and fishing effort statistics, and other data relevant to the conservation of fish stocks shall be contributed and exchanged on a regular basis through competent international organizations, whether subregional, regional or global, where appropriate and with participation by all States concerned.

3. States concerned shall ensure that conservation measures and their implementation do not discriminate in form or in fact against the fishermen of any State.

Article 120
Marine mammals

Article 65 also applies to the conservation and management of marine mammals in the high seas.

PART VIII

REGIME OF ISLANDS

Article 121
Régime of islands

1. An island is a naturally formed area of land, surrounded by water, which is above water at high tide.

2. Except as provided for in paragraph 3, the territorial sea, the contiguous zone, the exclusive economic zone and the continental shelf of an island are determined in accordance with the provisions of this Convention applicable to other land territory.

3. Rocks which cannot sustain human habitation or economic life of their own shall have no exclusive economic zone or continental shelf.

PART IX

ENCLOSED OR SEMI-ENCLOSED SEAS

Article 122
Definition

For the purposes of this Convention, "enclosed or semi-enclosed sea" means a gulf, basin or sea surrounded by two or more States and connected to another sea or the ocean by a narrow outlet or consisting entirely or primarily of the territorial seas and exclusive economic zones of two or more coastal States.

Article 123
Co-operation of States bordering enclosed
or semi-enclosed seas

States bordering an enclosed or semi-enclosed sea should co-operate with each other in the exercise of their rights and in the performance of their duties under this Convention. To this end they shall endeavour, directly or through an appropriate regional organization:

- (a) to co-ordinate the management, conservation, exploration and exploitation of the living resources of the sea;
- (b) to co-ordinate the implementation of their rights and duties with respect to the protection and preservation of the marine environment;
- (c) to co-ordinate their scientific research policies and undertake where appropriate joint programmes of scientific research in the area;
- (d) to invite, as appropriate, other interested States or international organizations to co-operate with them in furtherance of the provisions of this article.

PART X

RIGHT OF ACCESS OF LAND-LOCKED STATES TO
AND FROM THE SEA AND FREEDOM OF TRANSIT

Article 124
Use of terms

1. For the purposes of this Convention:
 - (a) "land-locked State" means a State which has no sea-coast;
 - (b) "transit State" means a State, with or without a sea-coast, situated between a land-locked State and the sea, through whose territory traffic in transit passes;
 - (c) "traffic in transit" means transit of persons, baggage, goods and means of transport across the territory of one or more transit States, when the passage across such territory, with or without trans-shipment, warehousing, breaking bulk or change in the mode of transport, is only a portion of a complete journey which begins or terminates within the territory of the land-locked State;
 - (d) "means of transport" means:
 - (i) railway rolling stock, sea, lake and river craft and road vehicles;
 - (ii) where local conditions so require, porters and pack animals.

2. Land-locked States and transit States may, by agreement between them, include as means of transport pipelines and gas lines and means of transport other than those included in paragraph 1.

Article 125

Right of access to and from the sea and freedom of transit

1. Land-locked States shall have the right of access to and from the sea for the purpose of exercising the rights provided for in this Convention including those relating to the freedom of the high seas and the common heritage of mankind. To this end, land-locked States shall enjoy freedom of transit through the territory of transit States by all means of transport.

2. The terms and modalities for exercising freedom of transit shall be agreed between the land-locked States and transit States concerned through bilateral, subregional or regional agreements.

3. Transit States, in the exercise of their full sovereignty over their territory, shall have the right to take all measures necessary to ensure that the rights and facilities provided for in this Part for land-locked States shall in no way infringe their legitimate interests.

Article 126

Exclusion of application of the most-favoured-nation clause

The provisions of this Convention, as well as special agreements relating to the exercise of the right of access to and from the sea, establishing rights and facilities on account of the special geographical position of land-locked States, are excluded from the application of the most-favoured-nation clause.

Article 127

Customs duties, taxes and other charges

1. Traffic in transit shall not be subject to any customs duties, taxes or other charges except charges levied for specific services rendered in connection with such traffic.

2. Means of transport in transit and other facilities provided for and used by land-locked States shall not be subject to taxes or charges higher than those levied for the use of means of transport of the transit State.

Article 128

Free zones and other customs facilities

For the convenience of traffic in transit, free zones or other customs facilities may be provided at the ports of entry and exit in the transit States, by agreement between those States and the land-locked States.

Article 129Co-operation in the construction and improvement of means of transport

Where there are no means of transport in transit States to give effect to the freedom of transit or where the existing means, including the port installations and equipment, are inadequate in any respect, the transit States and land-locked States concerned may co-operate in constructing or improving them.

Article 130Measures to avoid or eliminate delays or other difficulties of a technical nature in traffic in transit

1. Transit States shall take all appropriate measures to avoid delays or other difficulties of a technical nature in traffic in transit.

2. Should such delays or difficulties occur, the competent authorities of the transit States and land-locked States concerned shall co-operate towards their expeditious elimination.

Article 131Equal treatment in maritime ports

Ships flying the flag of land-locked States shall enjoy treatment equal to that accorded to other foreign ships in maritime ports.

Article 132Grant of greater transit facilities

This Convention does not entail in any way the withdrawal of transit facilities which are greater than those provided for in this Convention and which are agreed between States Parties to this Convention or granted by a State Party. This Convention also does not preclude such grant of greater facilities in the future.

PART XI

THE AREA

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 133Use of terms

For the purposes of this Part:

- (a) "resources" means all solid, liquid or gaseous mineral resources in situ in the Area at or beneath the sea-bed, including polymetallic nodules;
- (b) resources, when recovered from the Area, are referred to as "minerals".

Article 134
Scope of this Part

1. This Part applies to the Area.
2. Activities in the Area shall be governed by the provisions of this Part.
3. The requirements concerning deposit of, and publicity to be given to, the charts or lists of geographical co-ordinates showing the limits referred to in article 1, paragraph 1(1), are set forth in Part VI.
4. Nothing in this article affects the establishment of the outer limits of the continental shelf in accordance with Part VI or the validity of agreements relating to delimitation between States with opposite or adjacent coasts.

Article 135
Legal status of the superjacent waters and air space

Neither this Part nor any rights granted or exercised pursuant thereto shall affect the legal status of the waters superjacent to the Area or that of the air space above those waters.

SECTION 2. PRINCIPLES GOVERNING THE AREA

Article 136
Common heritage of mankind

The Area and its resources are the common heritage of mankind.

Article 137
Legal status of the Area and its resources

1. No State shall claim or exercise sovereignty or sovereign rights over any part of the Area or its resources, nor shall any State or natural or juridical person appropriate any part thereof. No such claim or exercise of sovereignty or sovereign rights nor such appropriation shall be recognized.
2. All rights in the resources of the Area are vested in mankind as a whole, on whose behalf the Authority shall act. These resources are not subject to alienation. The minerals recovered from the Area, however, may only be alienated in accordance with this Part and the rules, regulations and procedures of the Authority.
3. No State or natural or juridical person shall claim, acquire or exercise rights with respect to the minerals recovered from the Area except in accordance with this Part. Otherwise, no such claim, acquisition or exercise of such rights shall be recognized.

Article 138General conduct of States in relation to the Area

The general conduct of States in relation to the Area shall be in accordance with the provisions of this Part, the principles embodied in the Charter of the United Nations and other rules of international law in the interests of maintaining peace and security and promoting international co-operation and mutual understanding.

Article 139Responsibility to ensure compliance and liability for damage

1. States Parties shall have the responsibility to ensure that activities in the Area, whether carried out by States Parties, or state enterprises or natural or juridical persons which possess the nationality of States Parties or are effectively controlled by them or their nationals, shall be carried out in conformity with this Part. The same responsibility applies to international organizations for activities in the Area carried out by such organizations.

2. Without prejudice to the rules of international law and Annex III, article 22, damage caused by the failure of a State Party or international organization to carry out its responsibilities under this Part shall entail liability; States Parties or international organizations acting together shall bear joint and several liability. A State Party shall not however be liable for damage caused by any failure to comply with this Part by a person whom it has sponsored under article 153, paragraph 2(b), if the State Party has taken all necessary and appropriate measures to secure effective compliance under article 153, paragraph 4, and Annex III, article 4, paragraph 4.

3. States Parties that are members of international organizations shall take appropriate measures to ensure the implementation of this article with respect to such organizations.

Article 140Benefit of mankind

1. Activities in the Area shall, as specifically provided for in this Part, be carried out for the benefit of mankind as a whole, irrespective of the geographical location of States, whether coastal or land-locked, and taking into particular consideration the interests and needs of developing States and of peoples who have not attained full independence or other self-governing status recognized by the United Nations in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV) and other relevant General Assembly resolutions.

2. The Authority shall provide for the equitable sharing of financial and other economic benefits derived from activities in the Area through any appropriate mechanism, on a non-discriminatory basis, in accordance with article 160, paragraph 2(f) (i).

Article 141Use of the Area exclusively for peaceful purposes

The Area shall be open to use exclusively for peaceful purposes by all States, whether coastal or land-locked, without discrimination and without prejudice to the other provisions of this Part.

Article 142Rights and legitimate interests of coastal States

1. Activities in the Area, with respect to resource deposits in the Area which lie across limits of national jurisdiction, shall be conducted with due regard to the rights and legitimate interests of any coastal State across whose jurisdiction such deposits lie.

2. Consultations, including a system of prior notification, shall be maintained with the State concerned, with a view to avoiding infringement of such rights and interests. In cases where activities in the Area may result in the exploitation of resources lying within national jurisdiction, the prior consent of the coastal State concerned shall be required.

3. Neither this Part nor any rights granted or exercised pursuant thereto shall affect the rights of coastal States to take such measures consistent with the relevant provisions of Part XII as may be necessary to prevent, mitigate or eliminate grave and imminent danger to their coastline, or related interests from pollution or threat thereof or from other hazardous occurrences resulting from or caused by any activities in the Area.

Article 143Marine scientific research

1. Marine scientific research in the Area shall be carried out exclusively for peaceful purposes and for the benefit of mankind as a whole, in accordance with Part XIII.

2. The Authority may carry out marine scientific research concerning the Area and its resources, and may enter into contracts for that purpose. The Authority shall promote and encourage the conduct of marine scientific research in the Area, and shall co-ordinate and disseminate the results of such research and analysis when available.

3. States Parties may carry out marine scientific research in the Area. States Parties shall promote international co-operation in marine scientific research in the Area by:

- (a) participating in international programmes and encouraging co-operation in marine scientific research by personnel of different countries and of the Authority;
- (b) ensuring that programmes are developed through the Authority or other international organizations as appropriate for the benefit of developing States and technologically less developed States with a view to:

- (i) strengthening their research capabilities;
 - (ii) training their personnel and the personnel of the Authority in the techniques and applications of research;
 - (iii) fostering the employment of their qualified personnel in research in the Area;
- (c) effectively disseminating the results of research and analysis when available, through the Authority or other international channels when appropriate.

Article 144
Transfer of technology

1. The Authority shall take measures in accordance with this Convention:
- (a) to acquire technology and scientific knowledge relating to activities in the Area; and
 - (b) to promote and encourage the transfer to developing States of such technology and scientific knowledge so that all States Parties benefit therefrom.
2. To this end the Authority and States Parties shall co-operate in promoting the transfer of technology and scientific knowledge relating to activities in the Area so that the Enterprise and all States Parties may benefit therefrom. In particular they shall initiate and promote:
- (a) programmes for the transfer of technology to the Enterprise and to developing States with regard to activities in the Area, including, inter alia, facilitating the access of the Enterprise and of developing States to the relevant technology, under fair and reasonable terms and conditions;
 - (b) measures directed towards the advancement of the technology of the Enterprise and the domestic technology of developing States, particularly by providing opportunities to personnel from the Enterprise and from developing States for training in marine science and technology and for their full participation in activities in the Area.

Article 145
Protection of the marine environment

Necessary measures shall be taken in accordance with this Convention with respect to activities in the Area to ensure effective protection for the marine environment from harmful effects which may arise from such activities. To this end the Authority shall adopt appropriate rules, regulations and procedures for inter alia:

- (a) the prevention, reduction and control of pollution and other hazards to the marine environment, including the coastline, and of interference with the ecological balance of the marine environment, particular attention being paid to the need for protection from harmful effects of such activities as drilling, dredging, excavation, disposal of waste, construction and operation or maintenance of installations, pipelines and other devices related to such activities;
- (b) the protection and conservation of the natural resources of the Area and the prevention of damage to the flora and fauna of the marine environment.

Article 146
Protection of human life

With respect to activities in the Area, necessary measures shall be taken to ensure effective protection of human life. To this end the Authority shall adopt appropriate rules, regulations and procedures to supplement existing international law as embodied in relevant treaties.

Article 147
Accommodation of activities in the Area and in the marine environment

1. Activities in the Area shall be carried out with reasonable regard for other activities in the marine environment.
2. Installations used for carrying out activities in the Area shall be subject to the following conditions:
 - (a) such installations shall be erected, emplaced and removed solely in accordance with this Part and subject to the rules, regulations and procedures of the Authority. Due notice must be given of the erection, emplacement and removal of such installations, and permanent means for giving warning of their presence must be maintained;
 - (b) such installations may not be established where interference may be caused to the use of recognized sea lanes essential to international navigation or in areas of intense fishing activity;
 - (c) safety zones shall be established around such installations with appropriate markings to ensure the safety of both navigation and the installations. The configuration and location of such safety zones shall not be such as to form a belt impeding the lawful access of shipping to particular maritime zones or navigation along international sea lanes;
 - (d) such installations shall be used exclusively for peaceful purposes;
 - (e) such installations do not possess the status of islands. They have no territorial sea of their own, and their presence does not affect the delimitation of the territorial sea, the exclusive economic zone or the continental shelf.

3. Other activities in the marine environment shall be conducted with reasonable regard for activities in the Area.

Article 148

Participation of developing States in activities in the Area

The effective participation of developing States in activities in the Area shall be promoted as specifically provided for in this Part, having due regard to their special interests and needs, and in particular to the special need of the land-locked and geographically disadvantaged among them to overcome obstacles arising from their disadvantaged location, including remoteness from the Area and difficulty of access to and from it.

Article 149

Archaeological and historical objects

All objects of an archaeological and historical nature found in the Area shall be preserved or disposed of for the benefit of mankind as a whole, particular regard being paid to the preferential rights of the State or country of origin, or the State of cultural origin, or the State of historical and archaeological origin.

SECTION 3. DEVELOPMENT OF RESOURCES OF THE AREA

Article 150

Policies relating to activities in the Area

Activities in the Area shall, as specifically provided for in this Part, be carried out in such a manner as to foster healthy development of the world economy and balanced growth of international trade, and to promote international co-operation for the over-all development of all countries, especially developing States, and with a view to ensuring:

- (a) the development of the resources of the Area;
- (b) orderly, safe and rational management of the resources of the Area, including the efficient conduct of activities in the Area and, in accordance with sound principles of conservation, the avoidance of unnecessary waste;
- (c) the expansion of opportunities for participation in such activities consistent in particular with articles 144 and 148;
- (d) participation in revenues by the Authority and the transfer of technology to the Enterprise and developing States as provided for in this Convention;
- (e) increased availability of the minerals derived from the Area as needed in conjunction with minerals derived from other sources, to ensure supplies to consumers of such minerals;
- (f) the promotion of just and stable prices remunerative to producers and fair to consumers for minerals derived both from the Area and from other sources, and the promotion of long-term equilibrium between supply and demand;

- (g) the enhancement of opportunities for all States Parties, irrespective of their social and economic systems or geographical location, to participate in the development of the resources of the Area and the prevention of monopolization of activities in the Area;
- (h) the protection of developing countries from adverse effects on their economies or on their export earnings resulting from a reduction in the price of an affected mineral, or in the volume of exports of that mineral, to the extent that such reduction is caused by activities in the Area, as provided in article 151;
- (i) the development of the common heritage for the benefit of mankind as a whole; and
- (j) conditions of access to markets for the imports of minerals produced from the resources of the Area and for imports of commodities produced from such minerals shall not be more favourable than the most favourable applied to imports from other sources.

Article 151
Production policies

1. (a) Without prejudice to the objectives set forth in article 150 and for the purpose of implementing subparagraph (h) of that article, the Authority, acting through existing forums or such new arrangements or agreements as may be appropriate, in which all interested parties, including both producers and consumers, participate, shall take measures necessary to promote the growth, efficiency and stability of markets for those commodities produced from the minerals derived from the Area, at prices remunerative to producers and fair to consumers. All States Parties shall co-operate to this end.
- (b) The Authority shall have the right to participate in any commodity conference dealing with those commodities and in which all interested parties including both producers and consumers participate. The Authority shall have the right to become a party to any arrangement or agreement resulting from such conferences. Participation of the Authority in any organs established under those arrangements or agreements shall be in respect of production in the Area and in accordance with the relevant rules of those organs.
- (c) The Authority shall carry out its obligations under the arrangements or agreements referred to in this paragraph in a manner which assures a uniform and non-discriminatory implementation in respect of all production in the Area of the minerals concerned. In doing so, the Authority shall act in a manner consistent with the terms of existing contracts and approved plans of work of the Enterprise.

2. (a) During the interim period specified in paragraph 3, commercial production shall not be undertaken pursuant to an approved plan of work until the operator has applied for and has been issued a production authorization by the Authority. Such production authorizations may not be applied for or issued more than five years prior to the planned commencement of commercial production under the plan of work unless, having regard to the nature and timing of project development, the rules, regulations and procedures of the Authority prescribe another period.
- (b) In the application for the production authorization, the operator shall specify the annual quantity of nickel expected to be recovered under the approved plan of work. The application shall include a schedule of expenditures to be made by the operator after he has received the authorization which are reasonably calculated to allow him to begin commercial production on the date planned.
- (c) For the purposes of subparagraphs (a) and (b), the Authority shall establish appropriate performance requirements in accordance with Annex III, article 17.
- (d) The Authority shall issue a production authorization for the level of production applied for unless the sum of that level and the levels already authorized exceeds the nickel production ceiling, as calculated pursuant to paragraph 4 in the year of issuance of the authorization, during any year of planned production falling within the interim period.
- (e) When issued, the production authorization and approved application shall become a part of the approved plan of work.
- (f) If the operator's application for a production authorization is denied pursuant to subparagraph (d), the operator may apply again to the Authority at any time.

3. The interim period shall begin five years prior to 1 January of the year in which the earliest commercial production is planned to commence under an approved plan of work. If the earliest commercial production is delayed beyond the year originally planned, the beginning of the interim period and the production ceiling originally calculated shall be adjusted accordingly. The interim period shall last 25 years or until the end of the Review Conference referred to in article 155 or until the day when such new arrangements or agreements as are referred to in paragraph 1 enter into force, whichever is earliest. The Authority shall resume the power provided in this article for the remainder of the interim period if the said arrangements or agreements should lapse or become ineffective for any reason whatsoever.

4. (a) The production ceiling for any year of the interim period shall be the sum of:
 - (i) the difference between the trend line values for nickel consumption, as calculated pursuant to subparagraph (b), for the year immediately prior to the year of the earliest commercial production and the year immediately prior to the commencement of the interim period; and

(ii) sixty per cent of the difference between the trend line values for nickel consumption, as calculated pursuant to subparagraph (b), for the year for which the production authorization is being applied for and the year immediately prior to the year of the earliest commercial production.

(b) For the purposes of subparagraph (a):

(i) trend line values used for computing the nickel production ceiling shall be those annual nickel consumption values on a trend line computed during the year in which a production authorization is issued. The trend line shall be derived from a linear regression of the logarithms of actual nickel consumption for the most recent 15-year period for which such data are available, time being the independent variable. This trend line shall be referred to as the original trend line;

(ii) if the annual rate of increase of the original trend line is less than 3 per cent, then the trend line used to determine the quantities referred to in subparagraph (a) shall instead be one passing through the original trend line at the value for the first year of the relevant 15-year period, and increasing at 3 per cent annually; provided however that the production ceiling established for any year of the interim period may not in any case exceed the difference between the original trend line value for that year and the original trend line value for the year immediately prior to the commencement of the interim period.

5. The Authority shall reserve to the Enterprise for its initial production a quantity of 38,000 metric tonnes of nickel from the available production ceiling calculated pursuant to paragraph 4.

6. (a) An operator may in any year produce less than or up to 8 per cent more than the level of annual production of minerals from polymetallic nodules specified in his production authorization, provided that the over-all amount of production shall not exceed that specified in the authorization. Any excess over 8 per cent and up to 20 per cent in any year, or any excess in the first and subsequent years following two consecutive years in which excesses occur, shall be negotiated with the Authority, which may require the operator to obtain a supplementary production authorization to cover additional production.

(b) Applications for such supplementary production authorizations shall be considered by the Authority only after all pending applications by operators who have not yet received production authorizations have been acted upon and due account has been taken of other likely applicants. The Authority shall be guided by the principle of not exceeding the total production allowed under the production ceiling in any year of the interim period. It shall not authorize the production under any plan of work of a quantity in excess of 46,500 metric tonnes of nickel per year.

7. The levels of production of other metals such as copper, cobalt and manganese extracted from the polymetallic nodules that are recovered pursuant to a production authorization should not be higher than those which would have been produced had the operator produced the maximum level of nickel from those nodules pursuant to this article. The Authority shall establish rules, regulations and procedures pursuant to Annex III, article 17, to implement this paragraph.

8. Rights and obligations relating to unfair economic practices under relevant multilateral trade agreements shall apply to the exploration for and exploitation of minerals from the Area. In the settlement of disputes arising under this provision, States Parties which are Parties to such multilateral trade agreements shall have recourse to the dispute settlement procedures of such agreements.

9. The Authority shall have the power to limit the level of production of minerals from the Area, other than minerals from polymetallic nodules, under such conditions and applying such methods as may be appropriate by adopting regulations in accordance with article 161, paragraph 8.

10. Upon the recommendation of the Council on the basis of advice from the Economic Planning Commission, the Assembly shall establish a system of compensation or take other measures of economic adjustment assistance including co-operation with specialized agencies and other international organizations to assist developing countries which suffer serious adverse effects on their export earnings or economies resulting from a reduction in the price of an affected mineral or in the volume of exports of that mineral, to the extent that such reduction is caused by activities in the Area. The Authority on request shall initiate studies on the problems of those States which are likely to be most seriously affected with a view to minimizing their difficulties and assisting them in their economic adjustment.

Article 152

Exercise of powers and functions by the Authority

1. The Authority shall avoid discrimination in the exercise of its powers and functions, including the granting of opportunities for activities in the Area.

2. Nevertheless, special consideration for developing States, including particular consideration for the land-locked and geographically disadvantaged among them, specifically provided for in this Part shall be permitted.

Article 153

System of exploration and exploitation

1. Activities in the Area shall be organized, carried out and controlled by the Authority on behalf of mankind as a whole in accordance with this article as well as other relevant provisions of this Part and the relevant Annexes, and the rules, regulations and procedures of the Authority.

2. Activities in the Area shall be carried out as prescribed in paragraph 3:

- (a) by the Enterprise, and
- (b) in association with the Authority by States Parties, or state enterprises or natural or juridical persons which possess the nationality of States Parties or are effectively controlled by them or their nationals, when sponsored by such States, or any group of the foregoing which meets the requirements provided in this Part and in Annex III.

3. Activities in the Area shall be carried out in accordance with a formal written plan of work drawn up in accordance with Annex III and approved by the Council after review by the Legal and Technical Commission. In the case of activities in the Area carried out as authorized by the Authority by the entities specified in paragraph 2(b), the plan of work shall, in accordance with Annex III, article 3, be in the form of a contract. Such contracts may provide for joint arrangements in accordance with Annex III, article 11.

4. The Authority shall exercise such control over activities in the Area as is necessary for the purpose of securing compliance with the relevant provisions of this Part and the Annexes relating thereto, and the rules, regulations and procedures of the Authority, and the plans of work approved in accordance with paragraph 3. States Parties shall assist the Authority by taking all measures necessary to ensure such compliance in accordance with article 139.

5. The Authority shall have the right to take at any time any measures provided for under this Part to ensure compliance with its provisions and the exercise of the functions of control and regulation assigned to it thereunder or under any contract. The Authority shall have the right to inspect all installations in the Area used in connection with activities in the Area.

6. A contract under paragraph 3 shall provide for security of tenure. Accordingly, the contract shall not be revised, suspended or terminated except in accordance with Annex III, articles 18 and 19.

Article 154 Periodic review

Every five years from the entry into force of this Convention, the Assembly shall undertake a general and systematic review of the manner in which the international régime of the Area established in this Convention has operated in practice. In the light of this review the Assembly may take, or recommend that other organs take, measures in accordance with the provisions and procedures of this Part and the Annexes relating thereto which will lead to the improvement of the operation of the régime.

Article 155 The Review Conference

1. Fifteen years from 1 January of the year in which the earliest commercial production commences under an approved plan of work, the Assembly shall convene a conference for the review of those provisions of this Part and the relevant Annexes which govern the system of exploration and exploitation of the resources of the Area. The Review Conference shall consider in detail, in the light of the experience acquired during that period:

- (a) whether the provisions of this Part which govern the system of exploration and exploitation of the resources of the Area have achieved their aims in all respects, including whether they have benefited mankind as a whole;
- (b) whether, during the 15-year period, reserved areas have been exploited in an effective and balanced manner in comparison with non-reserved areas;
- (c) whether the development and use of the Area and its resources have been undertaken in such a manner as to foster healthy development of the world economy and balanced growth of international trade;
- (d) whether monopolization of activities in the Area has been prevented;
- (e) whether the policies set forth in articles 150 and 151 have been fulfilled; and
- (f) whether the system has resulted in the equitable sharing of benefits derived from activities in the Area, taking into particular consideration the interests and needs of the developing States.

2. The Review Conference shall ensure the maintenance of the principle of the common heritage of mankind, the international régime designed to ensure equitable exploitation of the resources of the Area for the benefit of all countries, especially the developing States, and an Authority to organize, conduct and control activities in the Area. It shall also ensure the maintenance of the principles laid down in this Part with regard to the exclusion of claims or exercise of sovereignty over any part of the Area, the rights of States and their general conduct in relation to the Area, and their participation in activities in the Area in conformity with this Convention, the prevention of monopolization of activities in the Area, the use of the Area exclusively for peaceful purposes, economic aspects of activities in the Area, marine scientific research, transfer of technology, protection of the marine environment, protection of human life, rights of coastal States, the legal status of the waters superjacent to the Area and that of the air space above those waters and accommodation between activities in the Area and other activities in the marine environment.

3. The decision-making procedure applicable at the Review Conference shall be the same as that applicable at the Third United Nations Conference on the Law of the Sea. The Conference shall make every effort to reach agreement on any amendments by way of consensus and there should be no voting on such matters until all efforts at achieving consensus have been exhausted.

4. If, five years after its commencement, the Review Conference has not reached agreement on the system of exploration and exploitation of the resources of the Area, it may decide during the ensuing 12 months, by a three-fourths majority of the States Parties, to adopt and submit to the States Parties for ratification or accession such amendments changing or modifying the system as it determines necessary and appropriate. Such amendments shall enter into force for all States Parties 12 months after the deposit of instruments of ratification or accession by three fourths of the States Parties.

5. Amendments adopted by the Review Conference pursuant to this article shall not affect rights acquired under existing contracts.

SECTION 4. THE AUTHORITY

SUBSECTION A. GENERAL PROVISIONS

Article 156 Establishment of the Authority

1. There is hereby established the International Sea-Bed Authority, which shall function in accordance with this Part.

2. All States Parties are ipso facto members of the Authority.

3. Observers at the Third United Nations Conference on the Law of the Sea who have signed the Final Act and who are not referred to in article 305, paragraph 1(c), (d), (e) or (f), shall have the right to participate in the Authority as observers, in accordance with its rules, regulations and procedures.

4. The seat of the Authority shall be in Jamaica.

5. The Authority may establish such regional centres or offices as it deems necessary for the exercise of its functions.

Article 157 Nature and fundamental principles of the Authority

1. The Authority is the organization through which States Parties shall, in accordance with this Part, organize and control activities in the Area, particularly with a view to administering the resources of the Area.

2. The powers and functions of the Authority shall be those expressly conferred upon it by this Convention. The Authority shall have such incidental powers, consistent with this Convention, as are implicit in and necessary for the exercise of those powers and functions with respect to activities in the Area.

3. The Authority is based on the principle of the sovereign equality of all its members.

4. All members of the Authority shall fulfil in good faith the obligations assumed by them in accordance with this Part in order to ensure to all of them the rights and benefits resulting from membership.

Article 158 Organs of the Authority

1. There are hereby established, as the principal organs of the Authority, an Assembly, a Council and a Secretariat.

2. There is hereby established the Enterprise, the organ through which the Authority shall carry out the functions referred to in article 170, paragraph 1.

3. Such subsidiary organs as may be found necessary may be established in accordance with this Part.

4. Each principal organ of the Authority and the Enterprise shall be responsible for exercising those powers and functions which are conferred upon it. In exercising such powers and functions each organ shall avoid taking any action which may derogate from or impede the exercise of specific powers and functions conferred upon another organ.

SUBSECTION B. THE ASSEMBLY

Article 159

Composition, procedure and voting

1. The Assembly shall consist of all the members of the Authority. Each member shall have one representative in the Assembly, who may be accompanied by alternates and advisers.

2. The Assembly shall meet in regular annual sessions and in such special sessions as may be decided by the Assembly, or convened by the Secretary-General at the request of the Council or of a majority of the members of the Authority.

3. Sessions shall take place at the seat of the Authority unless otherwise decided by the Assembly.

4. The Assembly shall adopt its rules of procedure. At the beginning of each regular session, it shall elect its President and such other officers as may be required. They shall hold office until a new President and other officers are elected at the next regular session.

5. A majority of the members of the Assembly shall constitute a quorum.

6. Each member of the Assembly shall have one vote.

7. Decisions on questions of procedure, including decisions to convene special sessions of the Assembly, shall be taken by a majority of the members present and voting.

8. Decisions on questions of substance shall be taken by a two-thirds majority of the members present and voting, provided that such majority includes a majority of the members participating in the session. When the issue arises as to whether a question is one of substance or not, that question shall be treated as one of substance unless otherwise decided by the Assembly by the majority required for decisions on questions of substance.

9. When a question of substance comes up for voting for the first time, the President may, and shall, if requested by at least one fifth of the members of the Assembly, defer the issue of taking a vote on that question for a period not exceeding five calendar days. This rule may be applied only once to any question, and shall not be applied so as to defer the question beyond the end of the session.

10. Upon a written request addressed to the President and sponsored by at least one fourth of the members of the Authority for an advisory opinion on the conformity with this Convention of a proposal before the Assembly on any matter, the Assembly shall request the Sea-Bed Disputes Chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea to give an advisory opinion thereon and shall defer voting on that proposal pending receipt of the advisory opinion by the Chamber. If the advisory opinion is not received before the final week of the session in which it is requested, the Assembly shall decide when it will meet to vote upon the deferred proposal.

Article 160
Powers and functions

1. The Assembly, as the sole organ of the Authority consisting of all the members, shall be considered the supreme organ of the Authority to which the other principal organs shall be accountable as specifically provided for in this Convention. The Assembly shall have the power to establish general policies in conformity with the relevant provisions of this Convention on any question or matter within the competence of the Authority.

2. In addition, the powers and functions of the Assembly shall be:

- (a) to elect the members of the Council in accordance with article 161;
- (b) to elect the Secretary-General from among the candidates proposed by the Council;
- (c) to elect, upon the recommendation of the Council, the members of the Governing Board of the Enterprise and the Director-General of the Enterprise;
- (d) to establish such subsidiary organs as it finds necessary for the exercise of its functions in accordance with this Part. In the composition of these subsidiary organs due account shall be taken of the principle of equitable geographical distribution and of special interests and the need for members qualified and competent in the relevant technical questions dealt with by such organs;
- (e) to assess the contributions of members to the administrative budget of the Authority in accordance with an agreed scale of assessment based upon the scale used for the regular budget of the United Nations until the Authority shall have sufficient income from other sources to meet its administrative expenses;
- (f) (i) to consider and approve, upon the recommendation of the Council, the rules, regulations and procedures on the equitable sharing of financial and other economic benefits derived from activities in the Area and the payments and contributions made pursuant to article 82, taking into particular consideration the interests and needs of developing States and peoples who have not attained full independence or other self-governing status. If the Assembly does not approve the recommendations of the Council, the Assembly shall return them to the Council for reconsideration in the light of the views expressed by the Assembly;

- (ii) to consider and approve the rules, regulations and procedures of the Authority, and any amendments thereto, provisionally adopted by the Council pursuant to article 162, paragraph 2 (o)(ii). These rules, regulations and procedures shall relate to prospecting, exploration and exploitation in the Area, the financial management and internal administration of the Authority, and, upon the recommendation of the Governing Board of the Enterprise, to the transfer of funds from the Enterprise to the Authority;
- (g) to decide upon the equitable sharing of financial and other economic benefits derived from activities in the Area, consistent with this Convention and the rules, regulations and procedures of the Authority;
- (h) to consider and approve the proposed annual budget of the Authority submitted by the Council;
- (i) to examine periodic reports from the Council and from the Enterprise and special reports requested from the Council or any other organ of the Authority;
- (j) to initiate studies and make recommendations for the purpose of promoting international co-operation concerning activities in the Area and encouraging the progressive development of international law relating thereto and its codification;
- (k) to consider problems of a general nature in connection with activities in the Area arising in particular for developing States, as well as those problems for States in connection with activities in the Area that are due to their geographical location, particularly for land-locked and geographically disadvantaged States;
- (l) to establish, upon the recommendation of the Council, on the basis of advice from the Economic Planning Commission, a system of compensation or other measures of economic adjustment assistance as provided in article 151, paragraph 10;
- (m) to suspend the exercise of rights and privileges of membership pursuant to article 185;
- (n) to discuss any question or matter within the competence of the Authority and to decide as to which organ of the Authority shall deal with any such question or matter not specifically entrusted to a particular organ, consistent with the distribution of powers and functions among the organs of the Authority.

SUBSECTION C. THE COUNCIL

Article 161

Composition, procedure and voting

1. The Council shall consist of 36 members of the Authority elected by the Assembly in the following order:

- (a) four members from among those States Parties which, during the last five years for which statistics are available, have either consumed more than 2 per cent of total world consumption or have had net imports of more than 2 per cent of total world imports of the commodities produced from the categories of minerals to be derived from the Area, and in any case one State from the Eastern European (Socialist) region, as well as the largest consumer;
- (b) four members from among the eight States Parties which have the largest investments in preparation for and in the conduct of activities in the Area, either directly or through their nationals, including at least one State from the Eastern European (Socialist) region;
- (c) four members from among States Parties which on the basis of production in areas under their jurisdiction are major net exporters of the categories of minerals to be derived from the Area, including at least two developing States whose exports of such minerals have a substantial bearing upon their economies;
- (d) six members from among developing States Parties, representing special interests. The special interests to be represented shall include those of States with large populations, States which are land-locked or geographically disadvantaged, States which are major importers of the categories of minerals to be derived from the Area, States which are potential producers of such minerals, and least developed States;
- (e) eighteen members elected according to the principle of ensuring an equitable geographical distribution of seats in the Council as a whole, provided that each geographical region shall have at least one member elected under this subparagraph. For this purpose, the geographical regions shall be Africa, Asia, Eastern European (Socialist), Latin America and Western European and Others.

2. In electing the members of the Council in accordance with paragraph 1, the Assembly shall ensure that:

- (a) land-locked and geographically disadvantaged States are represented to a degree which is reasonably proportionate to their representation in the Assembly;
- (b) coastal States, especially developing States, which do not qualify under paragraph 1(a), (b), (c) or (d) are represented to a degree which is reasonably proportionate to their representation in the Assembly;
- (c) each group of States Parties to be represented on the Council is represented by those members, if any, which are nominated by that group.

3. Elections shall take place at regular sessions of the Assembly. Each member of the Council shall be elected for four years. At the first election, however, the term of one half of the members of each group referred to in paragraph 1 shall be two years.

4. Members of the Council shall be eligible for re-election, but due regard should be paid to the desirability of rotation of membership.
5. The Council shall function at the seat of the Authority, and shall meet as often as the business of the Authority may require, but not less than three times a year.
6. A majority of the members of the Council shall constitute a quorum.
7. Each member of the Council shall have one vote.
8. (a) Decisions on questions of procedure shall be taken by a majority of the members present and voting.
(b) Decisions on questions of substance arising under the following provisions shall be taken by a two-thirds majority of the members present and voting, provided that such majority includes a majority of the members of the Council: article 162, paragraph 2, subparagraphs (f); (g); (h); (i); (n); (p); (v); article 191.
(c) Decisions on questions of substance arising under the following provisions shall be taken by a three-fourths majority of the members present and voting, provided that such majority includes a majority of the members of the Council: article 162, paragraph 1; article 162, paragraph 2, subparagraphs (a); (b); (c); (d); (e); (l); (q); (r); (s); (t); (u) in cases of non-compliance by a contractor or a sponsor; (w) provided that orders issued thereunder may be binding for not more than 30 days unless confirmed by a decision taken in accordance with subparagraph (d); article 162, paragraph 2, subparagraphs (x); (y); (z); article 163, paragraph 2; article 174, paragraph 3; Annex IV, article 11.
(d) Decisions on questions of substance arising under the following provisions shall be taken by consensus: article 162, paragraph 2(m) and (o); adoption of amendments to Part XI.
(e) For the purposes of subparagraphs (d), (f) and (g), "consensus" means the absence of any formal objection. Within 14 days of the submission of a proposal to the Council, the President of the Council shall determine whether there would be a formal objection to the adoption of the proposal. If the President determines that there would be such an objection, the President shall establish and convene, within three days following such determination, a conciliation committee consisting of not more than nine members of the Council, with the President as chairman, for the purpose of reconciling the differences and producing a proposal which can be adopted by consensus. The committee shall work expeditiously and report to the Council within 14 days following its establishment. If the committee is unable to recommend a proposal which can be adopted by consensus, it shall set out in its report the grounds on which the proposal is being opposed.

- (f) Decisions on questions not listed above which the Council is authorized to take by the rules, regulations and procedures of the Authority or otherwise shall be taken pursuant to the subparagraphs of this paragraph specified in the rules, regulations and procedures or, if not specified therein, then pursuant to the subparagraph determined by the Council if possible in advance, by consensus.
- (g) When the issue arises as to whether a question is within subparagraph (a), (b), (c) or (d), the question shall be treated as being within the subparagraph requiring the higher or highest majority or consensus as the case may be, unless otherwise decided by the Council by the said majority or by consensus.

9. The Council shall establish a procedure whereby a member of the Authority not represented on the Council may send a representative to attend a meeting of the Council when a request is made by such member, or a matter particularly affecting it is under consideration. Such a representative shall be entitled to participate in the deliberations but not to vote.

Article 162
Powers and functions

1. The Council is the executive organ of the Authority. The Council shall have the power to establish, in conformity with this Convention and the general policies established by the Assembly, the specific policies to be pursued by the Authority on any question or matter within the competence of the Authority.

2. In addition, the Council shall:

- (a) supervise and co-ordinate the implementation of the provisions of this Part on all questions and matters within the competence of the Authority and invite the attention of the Assembly to cases of non-compliance;
- (b) propose to the Assembly a list of candidates for the election of the Secretary-General;
- (c) recommend to the Assembly candidates for the election of the members of the Governing Board of the Enterprise and the Director-General of the Enterprise;
- (d) establish, as appropriate, and with due regard to economy and efficiency, such subsidiary organs as it finds necessary for the exercise of its functions in accordance with this Part. In the composition of subsidiary organs, emphasis shall be placed on the need for members qualified and competent in relevant technical matters dealt with by those organs provided that due account shall be taken of the principle of equitable geographical distribution and of special interests;
- (e) adopt its rules of procedure including the method of selecting its president;

- (f) enter into agreements with the United Nations or other international organizations on behalf of the Authority and within its competence, subject to approval by the Assembly;
- (g) consider the reports of the Enterprise and transmit them to the Assembly with its recommendations;
- (h) present to the Assembly annual reports and such special reports as the Assembly may request;
- (i) issue directives to the Enterprise in accordance with article 170;
- (j) approve plans of work in accordance with Annex III, article 6. The Council shall act upon each plan of work within 60 days of its submission by the Legal and Technical Commission at a session of the Council in accordance with the following procedures:
 - (i) if the Commission recommends the approval of a plan of work, it shall be deemed to have been approved by the Council if no member of the Council submits in writing to the President within 14 days a specific objection alleging non-compliance with the requirements of Annex III, article 6. If there is an objection, the conciliation procedure set forth in article 161, paragraph 8(e), shall apply. If, at the end of the conciliation procedure, the objection is still maintained, the plan of work shall be deemed to have been approved by the Council unless the Council disapproves it by consensus among its members excluding any State or States making the application or sponsoring the applicant;
 - (ii) if the Commission recommends the disapproval of a plan of work or does not make a recommendation, the Council may approve the plan of work by a three-fourths majority of the members present and voting, provided that such majority includes a majority of the members participating in the session;
- (k) approve plans of work submitted by the Enterprise in accordance with Annex IV, article 12, applying, mutatis mutandis, the procedures set forth in subparagraph (j);
- (l) exercise control over activities in the Area in accordance with article 153, paragraph 4, and the rules, regulations and procedures of the Authority;
- (m) take, upon the recommendation of the Economic Planning Commission, necessary and appropriate measures in accordance with article 150, subparagraph (h), to provide protection from the adverse economic effects specified therein;
- (n) make recommendations to the Assembly, on the basis of advice from the Economic Planning Commission, for a system of compensation or other measures of economic adjustment assistance as provided in article 151, paragraph 10;

- (o) (i) recommend to the Assembly rules, regulations and procedures on the equitable sharing of financial and other economic benefits derived from activities in the Area and the payments and contributions made pursuant to article 82, taking into particular consideration the interests and needs of the developing States and peoples who have not attained full independence or other self-governing status;
- (ii) adopt and apply provisionally, pending approval by the Assembly, the rules, regulations and procedures of the Authority, and any amendments thereto, taking into account the recommendations of the Legal and Technical Commission or other subordinate organ concerned. These rules, regulations and procedures shall relate to prospecting, exploration and exploitation in the Area and the financial management and internal administration of the Authority. Priority shall be given to the adoption of rules, regulations and procedures for the exploration for and exploitation of polymetallic nodules. Rules, regulations and procedures for the exploration for and exploitation of any resource other than polymetallic nodules shall be adopted within three years from the date of a request to the Authority by any of its members to adopt such rules, regulations and procedures in respect of such resource. All rules, regulations and procedures shall remain in effect on a provisional basis until approved by the Assembly or until amended by the Council in the light of any views expressed by the Assembly;
- (p) review the collection of all payments to be made by or to the Authority in connection with operations pursuant to this Part;
- (q) make the selection from among applicants for production authorizations pursuant to Annex III, article 7, where such selection is required by that provision;
- (r) submit the proposed annual budget of the Authority to the Assembly for its approval;
- (s) make recommendations to the Assembly concerning policies on any question or matter within the competence of the Authority;
- (t) make recommendations to the Assembly concerning suspension of the exercise of the rights and privileges of membership pursuant to article 185;
- (u) institute proceedings on behalf of the Authority before the Sea-Bed Disputes Chamber in cases of non-compliance;
- (v) notify the Assembly upon a decision by the Sea-Bed Disputes Chamber in proceedings instituted under subparagraph (u), and make any recommendations which it may find appropriate with respect to measures to be taken;

- (w) issue emergency orders, which may include orders for the suspension or adjustment of operations, to prevent serious harm to the marine environment arising out of activities in the Area;
- (x) disapprove areas for exploitation by contractors or the Enterprise in cases where substantial evidence indicates the risk of serious harm to the marine environment;
- (y) establish a subsidiary organ for the elaboration of draft financial rules, regulations and procedures relating to:
 - (i) financial management in accordance with articles 171 to 175; and
 - (ii) financial arrangements in accordance with Annex III, article 13 and article 17, paragraph 1(c);
- (z) establish appropriate mechanisms for directing and supervising a staff of inspectors who shall inspect activities in the Area to determine whether this Part, the rules, regulations and procedures of the Authority, and the terms and conditions of any contract with the Authority are being complied with.

Article 163
Organs of the Council

1. There are hereby established the following organs of the Council:
 - (a) an Economic Planning Commission;
 - (b) a Legal and Technical Commission.
2. Each Commission shall be composed of 15 members, elected by the Council from among the candidates nominated by the States Parties. However, if necessary, the Council may decide to increase the size of either Commission having due regard to economy and efficiency.
3. Members of a Commission shall have appropriate qualifications in the area of competence of that Commission. States Parties shall nominate candidates of the highest standards of competence and integrity with qualifications in relevant fields so as to ensure the effective exercise of the functions of the Commissions.
4. In the election of members of the Commissions, due account shall be taken of the need for equitable geographical distribution and the representation of special interests.
5. No State Party may nominate more than one candidate for the same Commission. No person shall be elected to serve on more than one Commission.
6. Members of the Commissions shall hold office for a term of five years. They shall be eligible for re-election for a further term.

7. In the event of the death, incapacity or resignation of a member of a Commission prior to the expiration of the term of office, the Council shall elect for the remainder of the term, a member from the same geographical region or area of interest.

8. Members of Commissions shall have no financial interest in any activity relating to exploration and exploitation in the Area. Subject to their responsibilities to the Commissions upon which they serve, they shall not disclose, even after the termination of their functions, any industrial secret, proprietary data which are transferred to the Authority in accordance with Annex III, article 14, or any other confidential information coming to their knowledge by reason of their duties for the Authority.

9. Each Commission shall exercise its functions in accordance with such guidelines and directives as the Council may adopt.

10. Each Commission shall formulate and submit to the Council for approval such rules and regulations as may be necessary for the efficient conduct of the Commission's functions.

11. The decision-making procedures of the Commissions shall be established by the rules, regulations and procedures of the Authority. Recommendations to the Council shall, where necessary, be accompanied by a summary on the divergencies of opinion in the Commission.

12. Each Commission shall normally function at the seat of the Authority and shall meet as often as is required for the efficient exercise of its functions.

13. In the exercise of its functions, each Commission may, where appropriate, consult another commission, any competent organ of the United Nations or of its specialized agencies or any international organizations with competence in the subject-matter of such consultation.

Article 164

The Economic Planning Commission

1. Members of the Economic Planning Commission shall have appropriate qualifications such as those relevant to mining, management of mineral resource activities, international trade or international economics. The Council shall endeavour to ensure that the membership of the Commission reflects all appropriate qualifications. The Commission shall include at least two members from developing States whose exports of the categories of minerals to be derived from the Area have a substantial bearing upon their economies.

2. The Commission shall:

- (a) propose, upon the request of the Council, measures to implement decisions relating to activities in the Area taken in accordance with this Convention;

- (b) review the trends of and the factors affecting supply, demand and prices of materials which may be derived from the Area, bearing in mind the interests of both importing and exporting countries, and in particular of the developing States among them;
- (c) examine any situation likely to lead to the adverse effects referred to in article 150, subparagraph (h), brought to its attention by the State Party or States Parties concerned, and make appropriate recommendations to the Council;
- (d) propose to the Council for submission to the Assembly, as provided in article 151, paragraph 10, a system of compensation or other measures of economic adjustment assistance for developing States which suffer adverse effects caused by activities in the Area. The Commission shall make the recommendations to the Council that are necessary for the application of the system or other measures adopted by the Assembly in specific cases.

Article 165

The Legal and Technical Commission

1. Members of the Legal and Technical Commission shall have appropriate qualifications such as those relevant to exploration for and exploitation and processing of mineral resources, oceanology, protection of the marine environment, or economic or legal matters relating to ocean mining and related fields of expertise. The Council shall endeavour to ensure that the membership of the Commission reflects all appropriate qualifications.

2. The Commission shall:

- (a) make recommendations with regard to the exercise of the Authority's functions upon the request of the Council;
- (b) review formal written plans of work for activities in the Area in accordance with article 153, paragraph 3, and submit appropriate recommendations to the Council. The Commission shall base its recommendations solely on the grounds stated in Annex III and shall report fully thereon to the Council;
- (c) supervise, upon the request of the Council, activities in the Area, where appropriate, in consultation and collaboration with any entity carrying out such activities or State or States concerned and report to the Council;
- (d) prepare assessments of the environmental implications of activities in the Area;
- (e) make recommendations to the Council on the protection of the marine environment, taking into account the views of recognized experts in that field;
- (f) formulate and submit to the Council the rules, regulations and procedures referred to in article 162, paragraph 2(o), taking into account all relevant factors including assessments of the environmental implications of activities in the Area;

- (g) keep such rules, regulations and procedures under review and recommend to the Council from time to time such amendments thereto as it may deem necessary or desirable;
- (h) make recommendations to the Council regarding the establishment of a monitoring programme to observe, measure, evaluate and analyse, by recognized scientific methods, on a regular basis, the risks or effects of pollution of the marine environment resulting from activities in the Area, ensure that existing regulations are adequate and are complied with and co-ordinate the implementation of the monitoring programme approved by the Council;
- (i) recommend to the Council that proceedings be instituted on behalf of the Authority before the Sea-Bed Disputes Chamber, in accordance with this Part and the relevant Annexes taking into account particularly article 187;
- (j) make recommendations to the Council with respect to measures to be taken, upon a decision by the Sea-Bed Disputes Chamber in proceedings instituted in accordance with subparagraph (i);
- (k) make recommendations to the Council to issue emergency orders, which may include orders for the suspension or adjustment of operations, to prevent serious harm to the marine environment arising out of activities in the Area. Such recommendations shall be taken up by the Council on a priority basis;
- (l) make recommendations to the Council to disapprove areas for exploitation by contractors or the Enterprise in cases where substantial evidence indicates the risk of serious harm to the marine environment;
- (m) make recommendations to the Council regarding the direction and supervision of a staff of inspectors who shall inspect activities in the Area to determine whether the provisions of this Part, the rules, regulations and procedures of the Authority, and the terms and conditions of any contract with the Authority are being complied with;
- (n) calculate the production ceiling and issue production authorizations on behalf of the Authority pursuant to article 151, paragraphs 2 to 7, following any necessary selection among applicants for production authorizations by the Council in accordance with Annex III, article 7.

3. The members of the Commission shall, upon request by any State Party or other party concerned, be accompanied by a representative of such State or other party concerned when carrying out their function of supervision and inspection.

SUBSECTION D. THE SECRETARIAT

Article 166
The Secretariat

1. The Secretariat of the Authority shall comprise a Secretary-General and such staff as the Authority may require.
2. The Secretary-General shall be elected for four years by the Assembly from among the candidates proposed by the Council and may be re-elected.
3. The Secretary-General shall be the chief administrative officer of the Authority, and shall act in that capacity in all meetings of the Assembly, of the Council and of any subsidiary organ, and shall perform such other administrative functions as are entrusted to the Secretary-General by these organs.
4. The Secretary-General shall make an annual report to the Assembly on the work of the Authority.

Article 167
The staff of the Authority

1. The staff of the Authority shall consist of such qualified scientific and technical and other personnel as may be required to fulfil the administrative functions of the Authority.
2. The paramount consideration in the recruitment and employment of the staff and in the determination of their conditions of service shall be the necessity of securing the highest standards of efficiency, competence and integrity. Subject to this consideration, due regard shall be paid to the importance of recruiting the staff on as wide a geographical basis as possible.
3. The staff shall be appointed by the Secretary-General. The terms and conditions on which they shall be appointed, remunerated and dismissed shall be in accordance with the rules, regulations and procedures of the Authority.

Article 168
International character of the Secretariat

1. In the performance of their duties the Secretary-General and the staff shall not seek or receive instructions from any government or from any other source external to the Authority. They shall refrain from any action which might reflect on their position as international officials responsible only to the Authority. Each State Party undertakes to respect the exclusively international character of the responsibilities of the Secretary-General and the staff and not to seek to influence them in the discharge of their responsibilities. Any violation of responsibilities by a staff member shall be submitted to the appropriate administrative tribunal as provided in the rules, regulations and procedures of the Authority.

2. The Secretary-General and the staff shall have no financial interest in any activity relating to exploration and exploitation in the Area. Subject to their responsibilities to the Authority, they shall not disclose, even after the termination of their functions, any industrial secret, proprietary data which are transferred to the Authority in accordance with Annex III, article 14, or any other confidential information coming to their knowledge by reason of their employment with the Authority.

3. Violations of the obligations of a staff member of the Authority set forth in paragraph 2 shall, on the request of a State Party affected by such violation, or a natural or juridical person, sponsored by a State Party as provided in article 153, paragraph 2(b), and affected by such violation, be submitted by the Authority against the staff member concerned to a tribunal designated by the rules, regulations and procedures of the Authority. The Party affected shall have the right to take part in the proceedings. If the tribunal so recommends, the Secretary-General shall dismiss the staff member concerned.

4. The rules, regulations and procedures of the Authority shall contain such provisions as are necessary to implement this article.

Article 169

Consultation and co-operation with international and non-governmental organizations

1. The Secretary-General shall, on matters within the competence of the Authority, make suitable arrangements, with the approval of the Council, for consultation and co-operation with international and non-governmental organizations recognized by the Economic and Social Council of the United Nations.

2. Any organization with which the Secretary-General has entered into an arrangement under paragraph 1 may designate representatives to attend meetings of the organs of the Authority as observers in accordance with the rules of procedure of these organs. Procedures shall be established for obtaining the views of such organizations in appropriate cases.

3. The Secretary-General may distribute to States Parties written reports submitted by the non-governmental organizations referred to in paragraph 1 on subjects in which they have special competence and which are related to the work of the Authority.

SUBSECTION E. THE ENTERPRISE

Article 170

The Enterprise

1. The Enterprise shall be the organ of the Authority which shall carry out activities in the Area directly, pursuant to article 153, paragraph 2(a), as well as the transporting, processing and marketing of minerals recovered from the Area.

2. The Enterprise shall, within the framework of the international legal personality of the Authority, have such legal capacity as is provided for in the Statute set forth in Annex IV. The Enterprise shall act in accordance with this Convention and the rules, regulations and procedures of the Authority, as well as the general policies established by the Assembly, and shall be subject to the directives and control of the Council.

3. The Enterprise shall have its principal place of business at the seat of the Authority.

4. The Enterprise shall, in accordance with article 173, paragraph 2, and Annex IV, article 11, be provided with such funds as it may require to carry out its functions, and shall receive technology as provided in article 144 and other relevant provisions of this Convention.

SUBSECTION F. FINANCIAL ARRANGEMENTS OF THE AUTHORITY

Article 171 Funds of the Authority

The funds of the Authority shall include:

- (a) assessed contributions made by members of the Authority in accordance with article 160, paragraph 2(e);
- (b) funds received by the Authority pursuant to Annex III, article 13, in connection with activities in the Area;
- (c) funds transferred from the Enterprise in accordance with Annex IV, article 10;
- (d) funds borrowed pursuant to article 174;
- (e) voluntary contributions made by members or other entities; and
- (f) payments to a compensation fund, in accordance with article 151, paragraph 10, whose sources are to be recommended by the Economic Planning Commission.

Article 172 Annual budget of the Authority

The Secretary-General shall draft the proposed annual budget of the Authority and submit it to the Council. The Council shall consider the proposed annual budget and submit it to the Assembly, together with any recommendations thereon. The Assembly shall consider and approve the proposed annual budget in accordance with article 160, paragraph 2(h).

Article 173
Expenses of the Authority

1. The contributions referred to in article 171, subparagraph (a), shall be paid into a special account to meet the administrative expenses of the Authority until the Authority has sufficient funds from other sources to meet those expenses.

2. The administrative expenses of the Authority shall be a first call upon the funds of the Authority. Except for the assessed contributions referred to in article 171, subparagraph (a), the funds which remain after payment of administrative expenses may, inter alia:

- (a) be shared in accordance with article 140 and article 160, paragraph 2(g);
- (b) be used to provide the Enterprise with funds in accordance with article 170, paragraph 4;
- (c) be used to compensate developing States in accordance with article 151, paragraph 10, and article 160, paragraph 2(1).

Article 174
Borrowing power of the Authority

1. The Authority shall have the power to borrow funds.

2. The Assembly shall prescribe the limits on the borrowing power of the Authority in the financial regulations adopted pursuant to article 160, paragraph 2(f).

3. The Council shall exercise the borrowing power of the Authority.

4. States Parties shall not be liable for the debts of the Authority.

Article 175
Annual audit

The records, books and accounts of the Authority, including its annual financial statements, shall be audited annually by an independent auditor appointed by the Assembly.

SUBSECTION G. LEGAL STATUS, PRIVILEGES AND IMMUNITIES

Article 176
Legal status

The Authority shall have international legal personality and such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions and the fulfilment of its purposes.

Article 177
Privileges and immunities

To enable the Authority to exercise its functions, it shall enjoy in the territory of each State Party the privileges and immunities set forth in this subsection. The privileges and immunities relating to the Enterprise shall be those set forth in Annex IV, article 13.

Article 178
Immunity from legal process

The Authority, its property and assets, shall enjoy immunity from legal process except to the extent that the Authority expressly waives this immunity in a particular case.

Article 179
Immunity from search and any form of seizure

The property and assets of the Authority, wherever located and by whomsoever held, shall be immune from search, requisition, confiscation, expropriation or any other form of seizure by executive or legislative action.

Article 180
Exemption from restrictions, regulations,
controls and moratoria

The property and assets of the Authority shall be exempt from restrictions, regulations, controls and moratoria of any nature.

Article 181
Archives and official communications of the Authority

1. The archives of the Authority, wherever located, shall be inviolable.
2. Proprietary data, industrial secrets or similar information and personnel records shall not be placed in archives which are open to public inspection.
3. With regard to its official communications, the Authority shall be accorded by each State Party treatment no less favourable than that accorded by that State to other international organizations.

Article 182
Privileges and immunities of certain persons connected
with the Authority

Representatives of States Parties attending meetings of the Assembly, the Council or organs of the Assembly or the Council, and the Secretary-General and staff of the Authority, shall enjoy in the territory of each State Party:

- (a) immunity from legal process with respect to acts performed by them in the exercise of their functions, except to the extent that the State which they represent or the Authority, as appropriate, expressly waives this immunity in a particular case;

- (b) if they are not nationals of that State Party, the same exemptions from immigration restrictions, alien registration requirements and national service obligations, the same facilities as regards exchange restrictions and the same treatment in respect of travelling facilities as are accorded by that State to the representatives, officials and employees of comparable rank of other States Parties.

Article 183

Exemption from taxes and customs duties

1. Within the scope of its official activities, the Authority, its assets and property, its income, and its operations and transactions, authorized by this Convention, shall be exempt from all direct taxation and goods imported or exported for its official use shall be exempt from all customs duties. The Authority shall not claim exemption from taxes which are no more than charges for services rendered.

2. When purchases of goods or services of substantial value necessary for the official activities of the Authority are made by or on behalf of the Authority, and when the price of such goods or services includes taxes or duties, appropriate measures shall, to the extent practicable, be taken by States Parties to grant exemption from such taxes or duties or provide for their reimbursement. Goods imported or purchased under an exemption provided for in this article shall not be sold or otherwise disposed of in the territory of the State Party which granted the exemption, except under conditions agreed with that State Party.

3. No tax shall be levied by States Parties on or in respect of salaries and emoluments paid or any other form of payment made by the Authority to the Secretary-General and staff of the Authority, as well as experts performing missions for the Authority, who are not their nationals.

SUBSECTION H. SUSPENSION OF THE EXERCISE OF RIGHTS AND PRIVILEGES OF MEMBERS

Article 184

Suspension of the exercise of voting rights

A State Party which is in arrears in the payment of its financial contributions to the Authority shall have no vote if the amount of its arrears equals or exceeds the amount of the contributions due from it for the preceding two full years. The Assembly may, nevertheless, permit such a member to vote if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the member.

Article 185

Suspension of exercise of rights and privileges of membership

1. A State Party which has grossly and persistently violated the Provisions of this Part may be suspended from the exercise of the rights and Privileges of membership by the Assembly upon the recommendation of the Council.

2. No action may be taken under paragraph 1 until the Sea-Bed Disputes Chamber has found that a State Party has grossly and persistently violated the provisions of this Part.

SECTION 5. SETTLEMENT OF DISPUTES AND ADVISORY OPINIONS

Article 186

Sea-Bed Disputes Chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea

The establishment of the Sea-Bed Disputes Chamber and the manner in which it shall exercise its jurisdiction shall be governed by the provisions of this section, of Part XV and of Annex VI.

Article 187

Jurisdiction of the Sea-Bed Disputes Chamber

The Sea-Bed Disputes Chamber shall have jurisdiction under this Part and the Annexes relating thereto in disputes with respect to activities in the Area falling within the following categories:

- (a) disputes between States Parties concerning the interpretation or application of this Part and the Annexes relating thereto;
- (b) disputes between a State Party and the Authority concerning:
 - (i) acts or omissions of the Authority or of a State Party alleged to be in violation of this Part or the Annexes relating thereto or of rules, regulations and procedures of the Authority adopted in accordance therewith; or
 - (ii) acts of the Authority alleged to be in excess of jurisdiction or a misuse of power;
- (c) disputes between parties to a contract, being States Parties, the Authority or the Enterprise, state enterprises and natural or juridical persons referred to in article 153, paragraph 2(b), concerning:
 - (i) the interpretation or application of a relevant contract or a plan of work; or
 - (ii) acts or omissions of a party to the contract relating to activities in the Area and directed to the other party or directly affecting its legitimate interests;
- (d) disputes between the Authority and a prospective contractor who has been sponsored by a State as provided in article 153, paragraph 2 (b), and has duly fulfilled the conditions referred to in Annex III, article 4, paragraph 6, and article 13, paragraph 2, concerning the refusal of a contract or a legal issue arising in the negotiation of the contract;

- (e) disputes between the Authority and a State Party, a state enterprise or a natural or juridical person sponsored by a State Party as provided for in article 153, paragraph 2(b), where it is alleged that the Authority has incurred liability as provided in Annex III, article 22;
- (f) any other disputes for which the jurisdiction of the Chamber is specifically provided in this Convention.

Article 188

Submission of disputes to a special chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea or an ad hoc chamber of the Sea-Bed Disputes Chamber or to binding commercial arbitration

1. Disputes between States Parties referred to in article 187, subparagraph (a), may be submitted:

- (a) at the request of the parties to the dispute, to a special chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea to be formed in accordance with Annex VI, articles 15 and 17; or
- (b) at the request of any party to the dispute, to an ad hoc chamber of the Sea-Bed Disputes Chamber to be formed in accordance with Annex VI, article 36.

2. (a) Disputes concerning the interpretation or application of a contract referred to in article 187, subparagraph (c) (i), shall be submitted, at the request of any party to the dispute, to binding commercial arbitration, unless the parties otherwise agree. A commercial arbitral tribunal to which the dispute is submitted shall have no jurisdiction to decide any question of interpretation of this Convention. When the dispute also involves a question of the interpretation of Part XI and the Annexes relating thereto, with respect to activities in the Area, that question shall be referred to the Sea-Bed Disputes Chamber for a ruling.

(b) If, at the commencement of or in the course of such arbitration, the arbitral tribunal determines, either at the request of any party to the dispute or proprio motu, that its decision depends upon a ruling of the Sea-Bed Disputes Chamber, the arbitral tribunal shall refer such question to the Sea-Bed Disputes Chamber for such ruling. The arbitral tribunal shall then proceed to render its award in conformity with the ruling of the Sea-Bed Disputes Chamber.

(c) In the absence of a provision in the contract on the arbitration procedure to be applied in the dispute, the arbitration shall be conducted in accordance with the UNCITRAL Arbitration Rules or such other arbitration rules as may be prescribed in the rules, regulations and procedures of the Authority, unless the parties to the dispute otherwise agree.

Article 189Limitation on jurisdiction with regard to decisions of the Authority

The Sea-Bed Disputes Chamber shall have no jurisdiction with regard to the exercise by the Authority of its discretionary powers in accordance with this Part; in no case shall it substitute its discretion for that of the Authority. Without prejudice to article 191, in exercising its jurisdiction pursuant to article 187, the Sea-Bed Disputes Chamber shall not pronounce itself on the question of whether any rules, regulations and procedures of the Authority are in conformity with this Convention, nor declare invalid any such rules, regulations and procedures. Its jurisdiction in this regard shall be confined to deciding claims that the application of any rules, regulations and procedures of the Authority in individual cases would be in conflict with the contractual obligations of the parties to the dispute or their obligations under this Convention, claims concerning excess of jurisdiction or misuse of power, and to claims for damages to be paid or other remedy to be given to the party concerned for the failure of the other party to comply with its contractual obligations or its obligations under this Convention.

Article 190Participation and appearance of sponsoring States Parties in proceedings

1. If a natural or juridical person is a party to a dispute referred to in article 187, the sponsoring State shall be given notice thereof and shall have the right to participate in the proceedings by submitting written or oral statements.

2. If an action is brought against a State Party by a natural or juridical person sponsored by another State Party in a dispute referred to in article 187, subparagraph (c), the respondent State may request the State sponsoring that person to appear in the proceedings on behalf of that person. Failing such appearance, the respondent State may arrange to be represented by a juridical person of its nationality.

Article 191Advisory opinions

The Sea-Bed Disputes Chamber shall give advisory opinions at the request of the Assembly or the Council on legal questions arising within the scope of their activities. Such opinions shall be given as a matter of urgency.

PART XII

PROTECTION AND PRESERVATION OF THE MARINE ENVIRONMENT

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 192General obligation

States have the obligation to protect and preserve the marine environment.

Article 193Sovereign right of States to exploit their natural resources

States have the sovereign right to exploit their natural resources pursuant to their environmental policies and in accordance with their duty to protect and preserve the marine environment.

Article 194Measures to prevent, reduce and control pollution of the marine environment

1. States shall take, individually or jointly as appropriate, all measures consistent with this Convention that are necessary to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from any source, using for this purpose the best practicable means at their disposal and in accordance with their capabilities, and they shall endeavour to harmonize their policies in this connection.

2. States shall take all measures necessary to ensure that activities under their jurisdiction or control are so conducted as not to cause damage by pollution to other States and their environment, and that pollution arising from incidents or activities under their jurisdiction or control does not spread beyond the areas where they exercise sovereign rights in accordance with this Convention.

3. The measures taken pursuant to this Part shall deal with all sources of pollution of the marine environment. These measures shall include, inter alia, those designed to minimize to the fullest possible extent:

- (a) the release of toxic, harmful or noxious substances, especially those which are persistent, from land-based sources, from or through the atmosphere or by dumping;
- (b) pollution from vessels, in particular measures for preventing accidents and dealing with emergencies, ensuring the safety of operations at sea, preventing intentional and unintentional discharges, and regulating the design, construction, equipment, operation and manning of vessels;
- (c) pollution from installations and devices used in exploration or exploitation of the natural resources of the sea-bed and subsoil, in particular measures for preventing accidents and dealing with emergencies, ensuring the safety of operations at sea, and regulating the design, construction, equipment, operation and manning of such installations or devices;
- (d) pollution from other installations and devices operating in the marine environment, in particular measures for preventing accidents and dealing with emergencies, ensuring the safety of operations at sea, and regulating the design, construction, equipment, operation and manning of such installations or devices.

4. In taking measures to prevent, reduce or control pollution of the marine environment, States shall refrain from unjustifiable interference with activities carried out by other States in the exercise of their rights and in pursuance of their duties in conformity with this Convention.

5. The measures taken in accordance with this Part shall include those necessary to protect and preserve rare or fragile ecosystems as well as the habitat of depleted, threatened or endangered species and other forms of marine life.

Article 195

Duty not to transfer damage or hazards or transform one type of pollution into another

In taking measures to prevent, reduce and control pollution of the marine environment, States shall act so as not to transfer, directly or indirectly, damage or hazards from one area to another or transform one type of pollution into another.

Article 196

Use of technologies or introduction of alien or new species

1. States shall take all measures necessary to prevent, reduce and control pollution of the marine environment resulting from the use of technologies under their jurisdiction or control, or the intentional or accidental introduction of species, alien or new, to a particular part of the marine environment, which may cause significant and harmful changes thereto.

2. This article does not affect the application of this Convention regarding the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment.

SECTION 2. GLOBAL AND REGIONAL CO-OPERATION

Article 197

Co-operation on a global or regional basis

States shall co-operate on a global basis and, as appropriate, on a regional basis, directly or through competent international organizations, in formulating and elaborating international rules, standards and recommended practices and procedures consistent with this Convention, for the protection and preservation of the marine environment, taking into account characteristic regional features.

Article 198

Notification of imminent or actual damage

When a State becomes aware of cases in which the marine environment is in imminent danger of being damaged or has been damaged by pollution, it shall immediately notify other States it deems likely to be affected by such damage, as well as the competent international organizations.

Article 199
Contingency plans against pollution

In the cases referred to in article 198, States in the area affected, in accordance with their capabilities, and the competent international organizations shall co-operate, to the extent possible, in eliminating the effects of pollution and preventing or minimizing the damage. To this end, states shall jointly develop and promote contingency plans for responding to pollution incidents in the marine environment.

Article 200
Studies, research programmes and exchange of information and data

States shall co-operate, directly or through competent international organizations, for the purpose of promoting studies, undertaking programmes of scientific research and encouraging the exchange of information and data acquired about pollution of the marine environment. They shall endeavour to participate actively in regional and global programmes to acquire knowledge for the assessment of the nature and extent of pollution, exposure to it, and its pathways, risks and remedies.

Article 201
Scientific criteria for regulations

In the light of the information and data acquired pursuant to article 200, States shall co-operate, directly or through competent international organizations, in establishing appropriate scientific criteria for the formulation and elaboration of rules, standards and recommended practices and procedures for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment.

SECTION 3. TECHNICAL ASSISTANCE

Article 202
Scientific and technical assistance to developing States

States shall, directly or through competent international organizations:

- (a) promote programmes of scientific, educational, technical and other assistance to developing States for the protection and preservation of the marine environment and the prevention, reduction and control of marine pollution. Such assistance shall include, inter alia:
 - (i) training of their scientific and technical personnel;
 - (ii) facilitating their participation in relevant international programmes;
 - (iii) supplying them with necessary equipment and facilities;
 - (iv) enhancing their capacity to manufacture such equipment;

- (v) advice on and developing facilities for research, monitoring, educational and other programmes;
- (b) provide appropriate assistance, especially to developing States, for the minimization of the effects of major incidents which may cause serious pollution of the marine environment;
- (c) provide appropriate assistance, especially to developing States, concerning the preparation of environmental assessments.

Article 203

Preferential treatment for developing States

Developing States shall, for the purposes of prevention, reduction and control of pollution of the marine environment or minimization of its effects, be granted preference by international organizations in:

- (a) the allocation of appropriate funds and technical assistance; and
- (b) the utilization of their specialized services.

SECTION 4. MONITORING AND ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

Article 204

Monitoring of the risks or effects of pollution

1. States shall, consistent with the rights of other States, endeavour, as far as practicable, directly or through the competent international organizations, to observe, measure, evaluate and analyse, by recognized scientific methods, the risks or effects of pollution of the marine environment.

2. In particular, States shall keep under surveillance the effects of any activities which they permit or in which they engage in order to determine whether these activities are likely to pollute the marine environment.

Article 205

Publication of reports

States shall publish reports of the results obtained pursuant to article 204 or provide such reports at appropriate intervals to the competent international organizations, which should make them available to all States.

Article 206

Assessment of potential effects of activities

When States have reasonable grounds for believing that planned activities under their jurisdiction or control may cause substantial pollution of or significant and harmful changes to the marine environment, they shall, as far as practicable, assess the potential effects of such activities on the marine environment and shall communicate reports of the results of such assessments in the manner provided in article 205.

SECTION 5. INTERNATIONAL RULES AND NATIONAL LEGISLATION TO PREVENT,
REDUCE AND CONTROL POLLUTION OF THE MARINE ENVIRONMENT

Article 207

Pollution from land-based sources

1. States shall adopt laws and regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from land-based sources, including rivers, estuaries, pipelines and outfall structures, taking into account internationally agreed rules, standards and recommended practices and procedures.

2. States shall take other measures as may be necessary to prevent, reduce and control such pollution.

3. States shall endeavour to harmonize their policies in this connection at the appropriate regional level.

4. States, acting especially through competent international organizations or diplomatic conference, shall endeavour to establish global and regional rules, standards and recommended practices and procedures to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from land-based sources, taking into account characteristic regional features, the economic capacity of developing States and their need for economic development. Such rules, standards and recommended practices and procedures shall be re-examined from time to time as necessary.

5. Laws, regulations, measures, rules, standards and recommended practices and procedures referred to in paragraphs 1, 2 and 4 shall include those designed to minimize, to the fullest extent possible, the release of toxic, harmful or noxious substances, especially those which are persistent, into the marine environment.

Article 208

Pollution from sea-bed activities subject to
national jurisdiction

1 Coastal States shall adopt laws and regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment arising from or in connection with sea-bed activities subject to their jurisdiction and from artificial islands, installations and structures under their jurisdiction, pursuant to articles 60 and 80.

2. States shall take other measures as may be necessary to prevent, reduce and control such pollution.

3. Such laws, regulations and measures shall be no less effective than international rules, standards and recommended practices and procedures.

4. States shall endeavour to harmonize their policies in this connection at the appropriate regional level.

5. States, acting especially through competent international organizations or diplomatic conference, shall establish global and regional rules, standards and recommended practices and procedures to prevent, reduce and control pollution of the marine environment referred to in paragraph 1. Such rules, standards and recommended practices and procedures shall be re-examined from time to time as necessary.

Article 209

Pollution from activities in the Area

1. International rules, regulations and procedures shall be established in accordance with Part XI to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from activities in the Area. Such rules, regulations and procedures shall be re-examined from time to time as necessary.

2. Subject to the relevant provisions of this section, States shall adopt laws and regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from activities in the Area undertaken by vessels, installations, structures and other devices flying their flag or of their registry or operating under their authority, as the case may be. The requirements of such laws and regulations shall be no less effective than the international rules, regulations and procedures referred to in paragraph 1.

Article 210

Pollution by dumping

1. States shall adopt laws and regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment by dumping.

2. States shall take other measures as may be necessary to prevent, reduce and control such pollution.

3. Such laws, regulations and measures shall ensure that dumping is not carried out without the permission of the competent authorities of States.

4. States, acting especially through competent international organizations or diplomatic conference, shall endeavour to establish global and regional rules, standards and recommended practices and procedures to prevent, reduce and control such pollution. Such rules, standards and recommended practices and procedures shall be re-examined from time to time as necessary.

5. Dumping within the territorial sea and the exclusive economic zone or onto the continental shelf shall not be carried out without the express prior approval of the coastal State, which has the right to permit, regulate and control such dumping after due consideration of the matter with other States which by reason of their geographical situation may be adversely affected thereby.

6. National laws, regulations and measures shall be no less effective in preventing, reducing and controlling such pollution than the global rules and standards.

Article 211
Pollution from vessels

1. States, acting through the competent international organization or general diplomatic conference, shall establish international rules and standards to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from vessels and promote the adoption, in the same manner, wherever appropriate, of routing systems designed to minimize the threat of accidents which might cause pollution of the marine environment, including the coastline, and pollution damage to the related interests of coastal States. Such rules and standards shall, in the same manner, be re-examined from time to time as necessary.

2. States shall adopt laws and regulations for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment from vessels flying their flag or of their registry. Such laws and regulations shall at least have the same effect as that of generally accepted international rules and standards established through the competent international organization or general diplomatic conference.

3. States which establish particular requirements for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment as a condition for the entry of foreign vessels into their ports or internal waters or for a call at their off-shore terminals shall give due publicity to such requirements and shall communicate them to the competent international organization. Whenever such requirements are established in identical form by two or more coastal States in an endeavour to harmonize policy, the communication shall indicate which States are participating in such co-operative arrangements. Every State shall require the master of a vessel flying its flag or of its registry, when navigating within the territorial sea of a State participating in such co-operative arrangements, to furnish, upon the request of that State, information as to whether it is proceeding to a State of the same region participating in such co-operative arrangements and, if so, to indicate whether it complies with the port entry requirements of that State. This article is without prejudice to the continued exercise by a vessel of its right of innocent passage or to the application of article 25, paragraph 2.

4. Coastal States may, in the exercise of their sovereignty within their territorial sea, adopt laws and regulations for the prevention, reduction and control of marine pollution from foreign vessels, including vessels exercising the right of innocent passage. Such laws and regulations shall, in accordance with Part II, section 3, not hamper innocent passage of foreign vessels.

5. Coastal States, for the purpose of enforcement as provided for in section 6, may in respect of their exclusive economic zones adopt laws and regulations for the prevention, reduction and control of pollution from vessels conforming to and giving effect to generally accepted international rules and standards established through the competent international organization or general diplomatic conference.

6. (a) Where the international rules and standards referred to in paragraph 1 are inadequate to meet special circumstances and coastal States have reasonable grounds for believing that a particular, clearly defined area of their respective exclusive economic zones is an area where the adoption of special mandatory measures for the prevention of pollution from vessels is required for recognized technical reasons in relation to its oceanographical and ecological conditions, as well as its utilization or the protection of its resources and the particular character of its traffic, the coastal States, after appropriate consultations through the competent international organization with any other States concerned, may, for that area, direct a communication to that organization, submitting scientific and technical evidence in support and information on necessary reception facilities. Within 12 months after receiving such a communication, the organization shall determine whether the conditions in that area correspond to the requirements set out above. If the organization so determines, the coastal States may, for that area, adopt laws and regulations for the prevention, reduction and control of pollution from vessels implementing such international rules and standards or navigational practices as are made applicable, through the organization, for special areas. These laws and regulations shall not become applicable to foreign vessels until 15 months after the submission of the communication to the organization.
- (b) The coastal States shall publish the limits of any such particular, clearly defined area.
- (c) If the coastal States intend to adopt additional laws and regulations for the same area for the prevention, reduction and control of pollution from vessels, they shall, when submitting the aforesaid communication, at the same time notify the organization thereof. Such additional laws and regulations may relate to discharges or navigational practices but shall not require foreign vessels to observe design, construction, manning or equipment standards other than generally accepted international rules and standards; they shall become applicable to foreign vessels 15 months after the submission of the communication to the organization, provided that the organization agrees within 12 months after the submission of the communication.

7. The international rules and standards referred to in this article should include inter alia those relating to prompt notification to coastal States, whose coastline or related interests may be affected by incidents, including maritime casualties, which involve discharges or probability of discharges.

Article 212

Pollution from or through the atmosphere

1. States shall adopt laws and regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from or through the atmosphere, applicable to the air space under their sovereignty and to vessels flying their flag or vessels or aircraft of their registry, taking into account internationally agreed rules, standards and recommended practices and procedures and the safety of air navigation.

2. States shall take other measures as may be necessary to prevent, reduce and control such pollution.

3. States, acting especially through competent international organizations or diplomatic conference, shall endeavour to establish global and regional rules, standards and recommended practices and procedures to prevent, reduce and control such pollution.

SECTION 6. ENFORCEMENT

Article 213

Enforcement with respect to pollution from land-based sources

States shall enforce their laws and regulations adopted in accordance with article 207 and shall adopt laws and regulations and take other measures necessary to implement applicable international rules and standards established through competent international organizations or diplomatic conference to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from land-based sources.

Article 214

Enforcement with respect to pollution from sea-bed activities

States shall enforce their laws and regulations adopted in accordance with article 208 and shall adopt laws and regulations and take other measures necessary to implement applicable international rules and standards established through competent international organizations or diplomatic conference to prevent, reduce and control pollution of the marine environment arising from or in connection with sea-bed activities subject to their jurisdiction and from artificial islands, installations and structures under their jurisdiction, pursuant to articles 60 and 80.

Article 215

Enforcement with respect to pollution from activities in the Area

Enforcement of international rules, regulations and procedures established in accordance with Part XI to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from activities in the Area shall be governed by that Part.

Article 216

Enforcement with respect to pollution by dumping

1. Laws and regulations adopted in accordance with this Convention and applicable international rules and standards established through competent international organizations or diplomatic conference for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment by dumping shall be enforced:

- (a) by the coastal State with regard to dumping within its territorial sea or its exclusive economic zone or onto its continental shelf;

- (b) by the flag State with regard to vessels flying its flag or vessels or aircraft of its registry;
- (c) by any State with regard to acts of loading of wastes or other matter occurring within its territory or at its off-shore terminals.

2. No State shall be obliged by virtue of this article to institute proceedings when another State has already instituted proceedings in accordance with this article.

Article 217 Enforcement by flag States

1. States shall ensure compliance by vessels flying their flag or of their registry with applicable international rules and standards, established through the competent international organization or general diplomatic conference, and with their laws and regulations adopted in accordance with this Convention for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment from vessels and shall accordingly adopt laws and regulations and take other measures necessary for their implementation. Flag States shall provide for the effective enforcement of such rules, standards, laws and regulations, irrespective of where a violation occurs.

2. States shall, in particular, take appropriate measures in order to ensure that vessels flying their flag or of their registry are prohibited from sailing, until they can proceed to sea in compliance with the requirements of the international rules and standards referred to in paragraph 1, including requirements in respect of design, construction, equipment and manning of vessels.

3. States shall ensure that vessels flying their flag or of their registry carry on board certificates required by and issued pursuant to international rules and standards referred to in paragraph 1. States shall ensure that vessels flying their flag are periodically inspected in order to verify that such certificates are in conformity with the actual condition of the vessels. These certificates shall be accepted by other States as evidence of the condition of the vessels and shall be regarded as having the same force as certificates issued by them, unless there are clear grounds for believing that the condition of the vessel does not correspond substantially with the particulars of the certificates.

4. If a vessel commits a violation of rules and standards established through the competent international organization or general diplomatic conference, the flag State, without prejudice to articles 218, 220 and 228, shall provide for immediate investigation and where appropriate institute proceedings in respect of the alleged violation irrespective of where the violation occurred or where the pollution caused by such violation has occurred or has been spotted.

5. Flag States conducting an investigation of the violation may request the assistance of any other State whose co-operation could be useful in clarifying the circumstances of the case. States shall endeavour to meet appropriate requests of flag States.

6. States shall, at the written request of any State, investigate any violation alleged to have been committed by vessels flying their flag. If satisfied that sufficient evidence is available to enable proceedings to be brought in respect of the alleged violation, flag States shall without delay institute such proceedings in accordance with their laws.

7. Flag States shall promptly inform the requesting State and the competent international organization of the action taken and its outcome. Such information shall be available to all States.

8. Penalties provided for by the laws and regulations of States for vessels flying their flag shall be adequate in severity to discourage violations wherever they occur.

Article 218 Enforcement by port States

1. When a vessel is voluntarily within a port or at an off-shore terminal of a State, that State may undertake investigations and, where the evidence so warrants, institute proceedings in respect of any discharge from that vessel outside the internal waters, territorial sea or exclusive economic zone of that State in violation of applicable international rules and standards established through the competent international organization or general diplomatic conference.

2. No proceedings pursuant to paragraph 1 shall be instituted in respect of a discharge violation in the internal waters, territorial sea or exclusive economic zone of another State unless requested by that State, the flag State, or a State damaged or threatened by the discharge violation, or unless the violation has caused or is likely to cause pollution in the internal waters, territorial sea or exclusive economic zone of the State instituting the proceedings.

3. When a vessel is voluntarily within a port or at an off-shore terminal of a State, that State shall, as far as practicable, comply with requests from any State for investigation of a discharge violation referred to in paragraph 1, believed to have occurred in, caused, or threatened damage to the internal waters, territorial sea or exclusive economic zone of the requesting State. It shall likewise, as far as practicable, comply with requests from the flag State for investigation of such a violation, irrespective of where the violation occurred.

4. The records of the investigation carried out by a port State pursuant to this article shall be transmitted upon request to the flag State or to the coastal State. Any proceedings instituted by the port State on the basis of such an investigation may, subject to section 7, be suspended at the request of the coastal State when the violation has occurred within its internal waters, territorial sea or exclusive economic zone. The evidence and records of the case, together with any bond or other financial security posted with the authorities of the port State, shall in that event be transmitted to the coastal State. Such transmittal shall preclude the continuation of proceedings in the port State.

Article 219

Measures relating to seaworthiness of vessels to avoid pollution

Subject to section 7, States which, upon request or on their own initiative, have ascertained that a vessel within one of their ports or at one of their off-shore terminals is in violation of applicable international rules and standards relating to seaworthiness of vessels and thereby threatens damage to the marine environment shall, as far as practicable, take administrative measures to prevent the vessel from sailing. Such States may permit the vessel to proceed only to the nearest appropriate repair yard and, upon removal of the causes of the violation, shall permit the vessel to continue immediately.

Article 220

Enforcement by coastal States

1. When a vessel is voluntarily within a port or at an off-shore terminal of a State, that State may, subject to section 7, institute proceedings in respect of any violation of its laws and regulations adopted in accordance with this Convention or applicable international rules and standards for the prevention, reduction and control of pollution from vessels when the violation has occurred within the territorial sea or the exclusive economic zone of that State.

2. Where there are clear grounds for believing that a vessel navigating in the territorial sea of a State has, during its passage therein, violated laws and regulations of that State adopted in accordance with this Convention or applicable international rules and standards for the prevention, reduction and control of pollution from vessels, that State, without prejudice to the application of the relevant provisions of Part II, section 3, may undertake physical inspection of the vessel relating to the violation and may, where the evidence so warrants, institute proceedings, including detention of the vessel, in accordance with its laws, subject to the provisions of section 7.

3. Where there are clear grounds for believing that a vessel navigating in the exclusive economic zone or the territorial sea of a State has, in the exclusive economic zone, committed a violation of applicable international rules and standards for the prevention, reduction and control of pollution from vessels or laws and regulations of that State conforming and giving effect to such rules and standards, that State may require the vessel to give information regarding its identity and port of registry, its last and its next port of call and other relevant information required to establish whether a violation has occurred.

4. States shall adopt laws and regulations and take other measures so that vessels flying their flag comply with requests for information pursuant to paragraph 3.

5. Where there are clear grounds for believing that a vessel navigating in the exclusive economic zone or the territorial sea of a State has, in the exclusive economic zone, committed a violation referred to in paragraph 3 resulting in a substantial discharge causing or threatening significant pollution of the marine environment, that State may undertake physical inspection of the vessel for matters relating to the violation if the vessel has refused to give information or if the information supplied by the vessel is manifestly at variance with the evident factual situation and if the circumstances of the case justify such inspection.

6. Where there is clear objective evidence that a vessel navigating in the exclusive economic zone or the territorial sea of a State has, in the exclusive economic zone, committed a violation referred to in paragraph 3 resulting in a discharge causing major damage or threat of major damage to the coastline or related interests of the coastal State, or to any resources of its territorial sea or exclusive economic zone, that State may, subject to section 7, provided that the evidence so warrants, institute proceedings, including detention of the vessel, in accordance with its laws.

7. Notwithstanding the provisions of paragraph 6, whenever appropriate procedures have been established, either through the competent international organization or as otherwise agreed, whereby compliance with requirements for bonding or other appropriate financial security has been assured, the coastal State if bound by such procedures shall allow the vessel to proceed.

8. The provisions of paragraphs 3, 4, 5, 6 and 7 also apply in respect of national laws and regulations adopted pursuant to article 211, paragraph 6.

Article 221

Measures to avoid pollution arising from maritime casualties

1. Nothing in this Part shall prejudice the right of States, pursuant to international law, both customary and conventional, to take and enforce measures beyond the territorial sea proportionate to the actual or threatened damage to protect their coastline or related interests, including fishing, from pollution or threat of pollution following upon a maritime casualty or acts relating to such a casualty, which may reasonably be expected to result in major harmful consequences.

2. For the purposes of this article, "maritime casualty" means a collision of vessels, stranding or other incident of navigation, or other occurrence on board a vessel or external to it resulting in material damage or imminent threat of material damage to a vessel or cargo.

Article 222

Enforcement with respect to pollution from or through the atmosphere

States shall enforce, within the air space under their sovereignty or with regard to vessels flying their flag or vessels or aircraft of their registry, their laws and regulations adopted in accordance with article 212, paragraph 1, and with other provisions of this Convention and shall adopt laws and regulations and take other measures necessary to implement applicable international rules and standards established through competent international organizations or diplomatic conference to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from or through the atmosphere, in conformity with all relevant international rules and standards concerning the safety of air navigation.

SECTION 7. SAFEGUARDS

Article 223

Measures to facilitate proceedings

In proceedings instituted pursuant to this Part, States shall take measures to facilitate the hearing of witnesses and the admission of evidence submitted by authorities of another State, or by the competent international organization, and shall facilitate the attendance at such proceedings of official representatives of the competent international organization, the flag State and any State affected by pollution arising out of any violation. The official representatives attending such proceedings shall have such rights and duties as may be provided under national laws and regulations or international law.

Article 224

Exercise of powers of enforcement

The powers of enforcement against foreign vessels under this Part may only be exercised by officials or by warships, military aircraft, or other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

Article 225

Duty to avoid adverse consequences in the exercise of the powers of enforcement

In the exercise under this Convention of their powers of enforcement against foreign vessels, States shall not endanger the safety of navigation or otherwise create any hazard to a vessel, or bring it to an unsafe port or anchorage, or expose the marine environment to an unreasonable risk.

Article 226
Investigation of foreign vessels

1. (a) States shall not delay a foreign vessel longer than is essential for purposes of the investigations provided for in articles 216, 218 and 220. Any physical inspection of a foreign vessel shall be limited to an examination of such certificates, records or other documents as the vessel is required to carry by generally accepted international rules and standards or of any similar documents which it is carrying; further physical inspection of the vessel may be undertaken only after such an examination and only when:
 - (i) there are clear grounds for believing that the condition of the vessel or its equipment does not correspond substantially with the particulars of those documents;
 - (ii) the contents of such documents are not sufficient to confirm or verify a suspected violation; or
 - (iii) the vessel is not carrying valid certificates and records.
 - (b) If the investigation indicates a violation of applicable laws and regulations or international rules and standards for the protection and preservation of the marine environment, release shall be made promptly subject to reasonable procedures such as bonding or other appropriate financial security.
 - (c) Without prejudice to applicable international rules and standards relating to the seaworthiness of vessels, the release of a vessel may, whenever it would present an unreasonable threat of damage to the marine environment, be refused or made conditional upon proceeding to the nearest appropriate repair yard. Where release has been refused or made conditional, the flag State of the vessel must be promptly notified, and may seek release of the vessel in accordance with Part XV.
2. States shall co-operate to develop procedures for the avoidance of unnecessary physical inspection of vessels at sea.

Article 227
Non-discrimination with respect to foreign vessels

In exercising their rights and performing their duties under this Part, States shall not discriminate in form or in fact against vessels of any other State.

Article 228Suspension and restrictions on institution of proceedings

1. Proceedings to impose penalties in respect of any violation of applicable laws and regulations or international rules and standards relating to the prevention, reduction and control of pollution from vessels committed by a foreign vessel beyond the territorial sea of the State instituting proceedings shall be suspended upon the taking of proceedings to impose penalties in respect of corresponding charges by the flag State within six months of the date on which proceedings were first instituted, unless those proceedings relate to a case of major damage to the coastal State or the flag State in question has repeatedly disregarded its obligation to enforce effectively the applicable international rules and standards in respect of violations committed by its vessels. The flag State shall in due course make available to the State previously instituting proceedings a full dossier of the case and the records of the proceedings, whenever the flag State has requested the suspension of proceedings in accordance with this article. When proceedings instituted by the flag State have been brought to a conclusion, the suspended proceedings shall be terminated. Upon payment of costs incurred in respect of such proceedings, any bond posted or other financial security provided in connection with the suspended proceedings shall be released by the coastal State.

2. Proceedings to impose penalties on foreign vessels shall not be instituted after the expiry of three years from the date on which the violation was committed, and shall not be taken by any State in the event of proceedings having been instituted by another State subject to the provisions set out in paragraph 1.

3. The provisions of this article are without prejudice to the right of the flag State to take any measures, including proceedings to impose penalties, according to its laws irrespective of prior proceedings by another State.

Article 229Institution of civil proceedings-

Nothing in this Convention affects the institution of civil proceedings in respect of any claim for loss or damage resulting from pollution of the marine environment.

Article 230Monetary penalties and the observance of recognized rights
of the accused

1. Monetary penalties only may be imposed with respect to violations of national laws and regulations or applicable international rules and standards for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment, committed by foreign vessels beyond the territorial sea.

2. Monetary penalties only may be imposed with respect to violations of national laws and regulations or applicable international rules and standards for the prevention, reduction and control of pollution of the marine environment, committed by foreign vessels in the territorial sea, except in the case of a wilful and serious act of pollution in the territorial sea.

3. In the conduct of proceedings in respect of such violations committed by a foreign vessel which may result in the imposition of penalties, recognized rights of the accused shall be observed.

Article 231

Notification to the flag State and other States concerned

States shall promptly notify the flag State and any other State concerned of any measures taken pursuant to section 6 against foreign vessels, and shall submit to the flag State all official reports concerning such measures. However, with respect to violations committed in the territorial sea, the foregoing obligations of the coastal State apply only to such measures as are taken in proceedings. The diplomatic agents or consular officers and where possible the maritime authority of the flag State, shall be immediately informed of any such measures taken pursuant to section 6 against foreign vessels.

Article 232

Liability of States arising from enforcement measures

States shall be liable for damage or loss attributable to them arising from measures taken pursuant to section 6 when such measures are unlawful or exceed those reasonably required in the light of available information. States shall provide for recourse in their courts for actions in respect of such damage or loss.

Article 233

Safeguards with respect to straits used for international navigation

Nothing in sections 5, 6 and 7 affects the legal régime of straits used for international navigation. However, if a foreign ship other than those referred to in section 10 has committed a violation of the laws and regulations referred to in article 42, paragraph 1(a) and (b), causing or threatening major damage to the marine environment of the straits, the States bordering the straits may take appropriate enforcement measures and if so shall respect mutatis mutandis the provisions of this section.

SECTION 8. ICE-COVERED AREAS

Article 234
Ice-covered areas

Coastal States have the right to adopt and enforce non-discriminatory laws and regulations for the prevention, reduction and control of marine pollution from vessels in ice-covered areas within the limits of the exclusive economic zone, where particularly severe climatic conditions and the presence of ice covering such areas for most of the year create obstructions or exceptional hazards to navigation, and pollution of the marine environment could cause major harm to or irreversible disturbance of the ecological balance. Such laws and regulations shall have due regard to navigation and the protection and preservation of the marine environment based on the best available scientific evidence.

SECTION 9. RESPONSIBILITY AND LIABILITY

Article 235
Responsibility and liability

1. States are responsible for the fulfilment of their international obligations concerning the protection and preservation of the marine environment. They shall be liable in accordance with international law.

2. States shall ensure that recourse is available in accordance with their legal systems for prompt and adequate compensation or other relief in respect of damage caused by pollution of the marine environment by natural or juridical persons under their jurisdiction.

3. With the objective of assuring prompt and adequate compensation in respect of all damage caused by pollution of the marine environment, States shall co-operate in the implementation of existing international law and the further development of international law relating to responsibility and liability for the assessment of and compensation for damage and the settlement of related disputes, as well as, where appropriate, development of criteria and procedures for payment of adequate compensation, such as compulsory insurance or compensation funds.

SECTION 10. SOVEREIGN IMMUNITY

Article 236
Sovereign immunity

The provisions of this Convention regarding the protection and preservation of the marine environment do not apply to any warship, naval auxiliary, other vessels or aircraft owned or operated by a State and used, for the time being, only on government non-commercial service. However, each State shall ensure, by the adoption of appropriate measures not impairing operations or operational capabilities of such vessels or aircraft owned or operated by it, that such vessels or aircraft act in a manner consistent, so far as is reasonable and practicable, with this Convention.

SECTION 11. OBLIGATIONS UNDER OTHER CONVENTIONS ON THE PROTECTION AND PRESERVATION OF THE MARINE ENVIRONMENT

Article 237

Obligations under other conventions on the protection and preservation of the marine environment

1. The provisions of this Part are without prejudice to the specific obligations assumed by States under special conventions and agreements concluded previously which relate to the protection and preservation of the marine environment and to agreements which may be concluded in furtherance of the general principles set forth in this Convention.

2. Specific obligations assumed by States under special conventions, with respect to the protection and preservation of the marine environment, should be carried out in a manner consistent with the general principles and objectives of this Convention.

PART XIII

MARINE SCIENTIFIC RESEARCH

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 238

Right to conduct marine scientific research

All States, irrespective of their geographical location, and competent international organizations have the right to conduct marine scientific research subject to the rights and duties of other States as provided for in this Convention.

Article 239

Promotion of marine scientific research

States and competent international organizations shall promote and facilitate the development and conduct of marine scientific research in accordance with this Convention.

Article 240

General principles for the conduct of marine scientific research

In the conduct of marine scientific research the following principles shall apply:

- (a) marine scientific research shall be conducted exclusively for peaceful purposes;

- (b) marine scientific research shall be conducted with appropriate scientific methods and means compatible with this Convention;
- (c) marine scientific research shall not unjustifiably interfere with other legitimate uses of the sea compatible with this Convention and shall be duly respected in the course of such uses;
- (d) marine scientific research shall be conducted in compliance with all relevant regulations adopted in conformity with this Convention including those for the protection and preservation of the marine environment.

Article 241

Non-recognition of marine scientific research activities
as the legal basis for claims

Marine scientific research activities shall not constitute the legal basis for any claim to any part of the marine environment or its resources.

SECTION 2. INTERNATIONAL CO-OPERATION

Article 242

Promotion of international co-operation

1. States and competent international organizations shall, in accordance with the principle of respect for sovereignty and jurisdiction and on the basis of mutual benefit, promote international co-operation in marine scientific research for peaceful purposes.

2. In this context, without prejudice to the rights and duties of States under this Convention, a State, in the application of this Part, shall provide, as appropriate, other States with a reasonable opportunity to obtain from it, or with its co-operation, information necessary to prevent and control damage to the health and safety of persons and to the marine environment.

Article 243

Creation of favourable conditions

States and competent international organizations shall co-operate, through the conclusion of bilateral and multilateral agreements, to create favourable conditions for the conduct of marine scientific research in the marine environment and to integrate the efforts of scientists in studying the essence of phenomena and processes occurring in the marine environment and the interrelations between them.

Article 244Publication and dissemination of information and knowledge

1. States and competent international organizations shall, in accordance with this Convention, make available by publication and dissemination through appropriate channels information on proposed major programmes and their objectives as well as knowledge resulting from marine scientific research.

2. For this purpose, States, both individually and in co-operation with other States and with competent international organizations, shall actively promote the flow of scientific data and information and the transfer of knowledge resulting from marine scientific research, especially to developing States, as well as the strengthening of the autonomous marine scientific research capabilities of developing States through, inter alia, programmes to provide adequate education and training of their technical and scientific personnel.

SECTION 3. CONDUCT AND PROMOTION OF MARINE SCIENTIFIC RESEARCH

Article 245Marine scientific research in the territorial sea

Coastal States, in the exercise of their sovereignty, have the exclusive right to regulate, authorize and conduct marine scientific research in their territorial sea. Marine scientific research therein shall be conducted only with the express consent of and under the conditions set forth by the coastal State.

Article 246Marine scientific research in the exclusive economic zone
and on the continental shelf

1. Coastal States, in the exercise of their jurisdiction, have the right to regulate, authorize and conduct marine scientific research in their exclusive economic zone and on their continental shelf in accordance with the relevant provisions of this Convention.

2. Marine scientific research in the exclusive economic zone and on the continental shelf shall be conducted with the consent of the coastal State.

3. Coastal States shall, in normal circumstances, grant their consent for marine scientific research projects by other States or competent international organizations in their exclusive economic zone or on their continental shelf to be carried out in accordance with this Convention exclusively for peaceful purposes and in order to increase scientific knowledge of the marine environment for the benefit of all mankind. To this end, coastal States shall establish rules and procedures ensuring that such consent will not be delayed or denied unreasonably.

4. For the purposes of applying paragraph 3, normal circumstances may exist in spite of the absence of diplomatic relations between the coastal State and the researching State.

5. Coastal States may however in their discretion withhold their consent to the conduct of a marine scientific research project of another State or competent international organization in the exclusive economic zone or on the continental shelf of the coastal State if that project:

- (a) is of direct significance for the exploration and exploitation of natural resources, whether living or non-living;
- (b) involves drilling into the continental shelf, the use of explosives or the introduction of harmful substances into the marine environment;
- (c) involves the construction, operation or use of artificial islands, installations and structures referred to in articles 60 and 80;
- (d) contains information communicated pursuant to article 248 regarding the nature and objectives of the project which is inaccurate or if the researching State or competent international organization has outstanding obligations to the coastal State from a prior research project.

6. Notwithstanding the provisions of paragraph 5, coastal States may not exercise their discretion to withhold consent under subparagraph (a) of that paragraph in respect of marine scientific research projects to be undertaken in accordance with the provisions of this Part on the continental shelf, beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured, outside those specific areas which coastal States may at any time publicly designate as areas in which exploitation or detailed exploratory operations focused on those areas are occurring or will occur within a reasonable period of time. Coastal States shall give reasonable notice of the designation of such areas, as well as any modifications thereto, but shall not be obliged to give details of the operations therein.

7. The provisions of paragraph 6 are without prejudice to the rights of coastal States over the continental shelf as established in article 77.

8. Marine scientific research activities referred to in this article shall not unjustifiably interfere with activities undertaken by coastal States in the exercise of their sovereign rights and jurisdiction provided for in this Convention.

Article 247

Marine scientific research projects undertaken by or under the auspices of international organizations

A coastal State which is a member of or has a bilateral agreement with an international organization, and in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf that organization wants to carry out a marine scientific research project, directly or under its auspices, shall be deemed to have authorized the project to be carried out in conformity with the agreed specifications if that State approved the detailed project when the decision was made by the organization for the undertaking of the project, or is willing to participate in it, and has not expressed any objection within four months of notification of the project by the organization to the coastal State.

Article 248Duty to provide information to the coastal State

States and competent international organizations which intend to undertake marine scientific research in the exclusive economic zone or on the continental shelf of a coastal State shall, not less than six months in advance of the expected starting date of the marine scientific research project, provide that State with a full description of:

- (a) the nature and objectives of the project;
- (b) the method and means to be used, including name, tonnage, type and class of vessels and a description of scientific equipment;
- (c) the precise geographical areas in which the project is to be conducted;
- (d) the expected date of first appearance and final departure of the research vessels, or deployment of the equipment and its removal, as appropriate;
- (e) the name of the sponsoring institution, its director, and the person in charge of the project; and
- (f) the extent to which it is considered that the coastal State should be able to participate or to be represented in the project.

Article 249Duty to comply with certain conditions

1. States and competent international organizations when undertaking marine scientific research in the exclusive economic zone or on the continental shelf of a coastal State shall comply with the following conditions:

- (a) ensure the right of the coastal State, if it so desires, to participate or be represented in the marine scientific research project, especially on board research vessels and other craft or scientific research installations, when practicable, without payment of any remuneration to the scientists of the coastal State and without obligation to contribute towards the costs of the project;
- (b) provide the coastal State, at its request, with preliminary reports, as soon as practicable, and with the final results and conclusions after the completion of the research;
- (c) undertake to provide access for the coastal State, at its request, to all data and samples derived from the marine scientific research project and likewise to furnish it with data which may be copied and samples which may be divided without detriment to their scientific value;

- (d) if requested, provide the coastal State with an assessment of such data, samples and research results or provide assistance in their assessment or interpretation;
- (e) ensure, subject to paragraph 2, that the research results are made internationally available through appropriate national or international channels, as soon as practicable;
- (f) inform the coastal State immediately of any major change in the research programme;
- (g) unless otherwise agreed, remove the scientific research installations or equipment once the research is completed.

2. This article is without prejudice to the conditions established by the laws and regulations of the coastal State for the exercise of its discretion to grant or withhold consent pursuant to article 246, paragraph 5, including requiring prior agreement for making internationally available the research results of a project of direct significance for the exploration and exploitation of natural resources.

Article 250

Communications concerning marine scientific research projects

Communications concerning the marine scientific research projects shall be made through appropriate official channels, unless otherwise agreed.

Article 251

General criteria and guidelines

States shall seek to promote through competent international organizations the establishment of general criteria and guidelines to assist States in ascertaining the nature and implications of marine scientific research.

Article 252

Implied consent

States or competent international organizations may proceed with a marine scientific research project six months after the date upon which the information required pursuant to article 248 was provided to the coastal State unless within four months of the receipt of the communication containing such information the coastal State has informed the State or organization conducting the research that:

- (a) it has withheld its consent under the provisions of article 246; or
- (b) the information given by that State or competent international organization regarding the nature or objectives of the project does not conform to the manifestly evident facts; or
- (c) it requires supplementary information relevant to conditions and the information provided for under articles 248 and 249; or
- (d) outstanding obligations exist with respect to a previous marine scientific research project carried out by that State or organization, with regard to conditions established in article 249.

Article 253Suspension or cessation of marine scientific research activities

1. A coastal State shall have the right to require the suspension of any marine scientific research activities in progress within its exclusive economic zone or on its continental shelf if:

- (a) the research activities are not being conducted in accordance with the information communicated as provided under article 248 upon which the consent of the coastal State was based; or
- (b) the State or competent international organization conducting the research activities fails to comply with the provisions of article 249 concerning the rights of the coastal State with respect to the marine scientific research project.

2. A coastal State shall have the right to require the cessation of any marine scientific research activities in case of any non-compliance with the provisions of article 248 which amounts to a major change in the research project or the research activities.

3. A coastal State may also require cessation of marine scientific research activities if any of the situations contemplated in paragraph 1 are not rectified within a reasonable period of time.

4. Following notification by the coastal State of its decision to order suspension or cessation, States or competent international organizations authorized to conduct marine scientific research activities shall terminate the research activities that are the subject of such a notification.

5. An order of suspension under paragraph 1 shall be lifted by the coastal State and the marine scientific research activities allowed to continue once the researching State or competent international organization has complied with the conditions required under articles 248 and 249.

Article 254Rights of neighbouring land-locked and geographically disadvantaged States

1. States and competent international organizations which have submitted to a coastal State a project to undertake marine scientific research referred to in article 246, paragraph 3, shall give notice to the neighbouring land-locked and geographically disadvantaged States of the proposed research project, and shall notify the coastal State thereof.

2. After the consent has been given for the proposed marine scientific research project by the coastal State concerned, in accordance with article 246 and other relevant provisions of this Convention, States and competent international organizations undertaking such a project shall provide to the neighbouring land-locked and geographically disadvantaged States, at their request and when appropriate, relevant information as specified in article 248 and article 249, paragraph 1(f).

3. The neighbouring land-locked and geographically disadvantaged States referred to above shall, at their request, be given the opportunity to participate, whenever feasible, in the proposed marine scientific research project through qualified experts appointed by them and not objected to by the coastal State, in accordance with the conditions agreed for the project, in conformity with the provisions of this Convention, between the coastal State concerned and the State or competent international organizations conducting the marine scientific research.

4. States and competent international organizations referred to in paragraph 1 shall provide to the above-mentioned land-locked and geographically disadvantaged States, at their request, the information and assistance specified in article 249, paragraph 1(d), subject to the provisions of article 249, paragraph 2.

Article 255

Measures to facilitate marine scientific research and assist research vessels

States shall endeavour to adopt reasonable rules, regulations and procedures to promote and facilitate marine scientific research conducted in accordance with this Convention beyond their territorial sea and, as appropriate, to facilitate, subject to the provisions of their laws and regulations, access to their harbours and promote assistance for marine scientific research vessels which comply with the relevant provisions of this Part.

Article 256

Marine scientific research in the Area

All States, irrespective of their geographical location, and competent international organizations have the right, in conformity with the provisions of Part XI, to conduct marine scientific research in the Area.

Article 257

Marine scientific research in the water column beyond the exclusive economic zone

All States, irrespective of their geographical location, and competent international organizations have the right, in conformity with this Convention, to conduct marine scientific research in the water column beyond the limits of the exclusive economic zone.

SECTION 4. SCIENTIFIC RESEARCH INSTALLATIONS OR EQUIPMENT IN THE MARINE ENVIRONMENT

Article 258

Deployment and use

The deployment and use of any type of scientific research installations or equipment in any area of the marine environment shall be subject to the same conditions as are prescribed in this Convention for the conduct of marine scientific research in any such area.

Article 259
Legal status

The installations or equipment referred to in this section do not possess the status of islands. They have no territorial sea of their own, and their presence does not affect the delimitation of the territorial sea, the exclusive economic zone or the continental shelf.

Article 260
Safety zones

Safety zones of a reasonable breadth not exceeding a distance of 500 metres may be created around scientific research installations in accordance with the relevant provisions of this Convention. All States shall ensure that such safety zones are respected by their vessels.

Article 261
Non-interference with shipping routes

The deployment and use of any type of scientific research installations or equipment shall not constitute an obstacle to established international shipping routes.

Article 262
Identification markings and warning signals

Installations or equipment referred to in this section shall bear identification markings indicating the State of registry or the international organization to which they belong and shall have adequate internationally agreed warning signals to ensure safety at sea and the safety of air navigation, taking into account rules and standards established by competent international organizations.

SECTION 5. RESPONSIBILITY AND LIABILITY

Article 263
Responsibility and liability

1. States and competent international organizations shall be responsible for ensuring that marine scientific research, whether undertaken by them or on their behalf, is conducted in accordance with this Convention.
2. States and competent international organizations shall be responsible and liable for the measures they take in contravention of this Convention in respect of marine scientific research conducted by other States, their natural or juridical persons or by competent international organizations, and shall provide compensation for damage resulting from such measures.
3. States and competent international organizations shall be responsible and liable pursuant to article 235 for damage caused by pollution of the marine environment arising out of marine scientific research undertaken by them or on their behalf.

SECTION 6. SETTLEMENT OF DISPUTES AND INTERIM MEASURES

Article 264
Settlement of disputes

Disputes concerning the interpretation or application of the provisions of this Convention with regard to marine scientific research shall be settled in accordance with Part XV, sections 2 and 3.

Article 265
Interim measures

Pending settlement of a dispute in accordance with Part XV, sections 2 and 3, the State or competent international organization authorized to conduct a marine scientific research project shall not allow research activities to commence or continue without the express consent of the coastal State concerned.

PART XIV

DEVELOPMENT AND TRANSFER OF MARINE TECHNOLOGY

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 266
Promotion of the development and transfer of marine technology

1. States, directly or through competent international organizations, shall co-operate in accordance with their capabilities to promote actively the development and transfer of marine science and marine technology on fair and reasonable terms and conditions.

2. States shall promote the development of the marine scientific and technological capacity of States which may need and request technical assistance in this field, particularly developing States, including land-locked and geographically disadvantaged States, with regard to the exploration, exploitation, conservation and management of marine resources, the protection and preservation of the marine environment, marine scientific research and other activities in the marine environment compatible with this Convention, with a view to accelerating the social and economic development of the developing States.

3. States shall endeavour to foster favourable economic and legal conditions for the transfer of marine technology for the benefit of all parties concerned on an equitable basis.

Article 267
Protection of legitimate interests

States, in promoting co-operation pursuant to article 266, shall have due regard for all legitimate interests including, inter alia, the rights and duties of holders, suppliers and recipients of marine technology.

Article 268
Basic objectives

States, directly or through competent international organizations, shall promote:

- (a) the acquisition, evaluation and dissemination of marine technological knowledge and facilitate access to such information and data;
- (b) the development of appropriate marine technology;
- (c) the development of the necessary technological infrastructure to facilitate the transfer of marine technology;
- (d) the development of human resources through training and education of nationals of developing States and countries and especially the nationals of the least developed among them;
- (e) international co-operation at all levels, particularly at the regional, subregional and bilateral levels.

Article 269
Measures to achieve the basic objectives

In order to achieve the objectives referred to in article 268, States, directly or through competent international organizations, shall endeavour, inter alia, to:

- (a) establish programmes of technical co-operation for the effective transfer of all kinds of marine technology to States which may need and request technical assistance in this field, particularly the developing land-locked and geographically disadvantaged States, as well as other developing States which have not been able either to establish or develop their own technological capacity in marine science and in the exploration and exploitation of marine resources or to develop the infrastructure of such technology;
- (b) promote favourable conditions for the conclusion of agreements, contracts and other similar arrangements, under equitable and reasonable conditions;
- (c) hold conferences, seminars and symposia on scientific and technological subjects, in particular on policies and methods for the transfer of marine technology;
- (d) promote the exchange of scientists and of technological and other experts;

- (e) undertake projects and promote joint ventures and other forms of bilateral and multilateral co-operation.

SECTION 2. INTERNATIONAL CO-OPERATION

Article 270

Ways and means of international co-operation

International co-operation for the development and transfer of marine technology shall be carried out, where feasible and appropriate, through existing bilateral, regional or multilateral programmes, and also through expanded and new programmes in order to facilitate marine scientific research, the transfer of marine technology, particularly in new fields, and appropriate international funding for ocean research and development.

Article 271

Guidelines, criteria and standards

States, directly or through competent international organizations, shall promote the establishment of generally accepted guidelines, criteria and standards for the transfer of marine technology on a bilateral basis or within the framework of international organizations and other fora, taking into account, in particular, the interests and needs of developing States.

Article 272

Co-ordination of international programmes

In the field of transfer of marine technology, States shall endeavour to ensure that competent international organizations co-ordinate their activities, including any regional or global programmes, taking into account the interests and needs of developing States, particularly land-locked and geographically disadvantaged States.

Article 273

Co-operation with international organizations and the Authority

States shall co-operate actively with competent international organizations and the Authority to encourage and facilitate the transfer to developing States, their nationals and the Enterprise of skills and marine technology with regard to activities in the Area.

Article 274

Objectives of the Authority

Subject to all legitimate interests including, inter alia, the rights and duties of holders, suppliers and recipients of technology, the Authority, with regard to activities in the Area, shall ensure that:

- (a) on the basis of the principle of equitable geographical distribution, nationals of developing States, whether coastal, land-locked or geographically disadvantaged, shall be taken on for the purposes of training as members of the managerial, research and technical staff constituted for its undertakings;
- (b) the technical documentation on the relevant equipment, machinery, devices and processes is made available to all States, in particular developing States which may need and request technical assistance in this field;
- (c) adequate provision is made by the Authority to facilitate the acquisition of technical assistance in the field of marine technology by States which may need and request it, in particular developing States, and the acquisition by their nationals of the necessary skills and know-how, including professional training;
- (d) States which may need and request technical assistance in this field, in particular developing States, are assisted in the acquisition of necessary equipment, processes, plant and other technical know-how through any financial arrangements provided for in this Convention.

SECTION 3. NATIONAL AND REGIONAL MARINE SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL CENTRES

Article 275 Establishment of national centres

1. States, directly or through competent international organizations and the Authority, shall promote the establishment, particularly in developing coastal States, of national marine scientific and technological research centres and the strengthening of existing national centres, in order to stimulate and advance the conduct of marine scientific research by developing coastal States and to enhance their national capabilities to utilize and preserve their marine resources for their economic benefit.

2. States, through competent international organizations and the Authority, shall give adequate support to facilitate the establishment and strengthening of such national centres so as to provide for advanced training facilities and necessary equipment, skills and know-how as well as technical experts to such States which may need and request such assistance.

Article 276 Establishment of regional centres

1. States, in co-ordination with the competent international organizations, the Authority and national marine scientific and technological research institutions, shall promote the establishment of regional marine scientific and technological research centres, particularly in developing States, in order to stimulate and advance the conduct of marine scientific research by developing States and foster the transfer of marine technology.

2. All States of a region shall co-operate with the regional centres therein to ensure the more effective achievement of their objectives.

Article 277
Functions of regional centres

The functions of such regional centres shall include, inter alia:

- (a) training and educational programmes at all levels on various aspects of marine scientific and technological research, particularly marine biology, including conservation and management of living resources, oceanography, hydrography, engineering, geological exploration of the sea-bed, mining and desalination technologies;
- (b) management studies;
- (c) study programmes related to the protection and preservation of the marine environment and the prevention, reduction and control of pollution;
- (d) organization of regional conferences, seminars and symposia;
- (e) acquisition and processing of marine scientific and technological data and information;
- (f) prompt dissemination of results of marine scientific and technological research in readily available publications;
- (g) publicizing national policies with regard to the transfer of marine technology and systematic comparative study of those policies;
- (h) compilation and systematization of information on the marketing of technology and on contracts and other arrangements concerning patents;
- (i) technical co-operation with other States of the region.

SECTION 4. CO-OPERATION AMONG INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Article 278
Co-operation among international organizations

The competent international organizations referred to in this Part and in Part XIII shall take all appropriate measures to ensure, either directly or in close co-operation among themselves, the effective discharge of their functions and responsibilities under this Part.

PART XV

SETTLEMENT OF DISPUTES

SECTION 1. GENERAL PROVISIONS

Article 279Obligation to settle disputes by peaceful means

States Parties shall settle any dispute between them concerning the interpretation or application of this Convention by peaceful means in accordance with Article 2, paragraph 3, of the Charter of the United Nations and, to this end, shall seek a solution by the means indicated in Article 33, paragraph 1, of the Charter.

Article 280Settlement of disputes by any peaceful means chosen by the parties

Nothing in this Part impairs the right of any States Parties to agree at any time to settle a dispute between them concerning the interpretation or application of this Convention by any peaceful means of their own choice.

Article 281Procedure where no settlement has been reached by the parties

1. If the States Parties which are parties to a dispute concerning the interpretation or application of this Convention have agreed to seek settlement of the dispute by a peaceful means of their own choice, the procedures provided for in this Part apply only where no settlement has been reached by recourse to such means and the agreement between the parties does not exclude any further procedure.

2. If the parties have also agreed on a time-limit, paragraph 1 applies only upon the expiration of that time-limit.

Article 282Obligations under general, regional or bilateral agreements

If the States Parties which are parties to a dispute concerning the interpretation or application of this Convention have agreed, through a general, regional or bilateral agreement or otherwise, that such dispute shall, at the request of any party to the dispute, be submitted to a procedure that entails a binding decision, that procedure shall apply in lieu of the procedures provided for in this Part, unless the parties to the dispute otherwise agree.

Article 283Obligation to exchange views

1. When a dispute arises between States Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the parties to the dispute shall proceed expeditiously to an exchange of views regarding its settlement by negotiation or other peaceful means.

2. The parties shall also proceed expeditiously to an exchange of views where a procedure for the settlement of such a dispute has been terminated without a settlement or where a settlement has been reached and the circumstances require consultation regarding the manner of implementing the settlement.

Article 284
Conciliation

1. A State Party which is a party to a dispute concerning the interpretation or application of this Convention may invite the other party or parties to submit the dispute to conciliation in accordance with the procedure under Annex V, section 1, or another conciliation procedure.

2. If the invitation is accepted and if the parties agree upon the conciliation procedure to be applied, any party may submit the dispute to that procedure.

3. If the invitation is not accepted or the parties do not agree upon the procedure, the conciliation proceedings shall be deemed to be terminated.

4. Unless the parties otherwise agree, when a dispute has been submitted to conciliation, the proceedings may be terminated only in accordance with the agreed conciliation procedure.

Article 285
Application of this section to disputes submitted pursuant
to Part XI

This section applies to any dispute which pursuant to Part XI, section 5, is to be settled in accordance with procedures provided for in this Part. If an entity other than a State Party is a party to such a dispute, this section applies mutatis mutandis.

SECTION 2. COMPULSORY PROCEDURES ENTAILING BINDING DECISIONS

Article 286
Application of procedures under this section

Subject to section 3, any dispute concerning the interpretation or application of this Convention shall, where no settlement has been reached by recourse to section 1, be submitted at the request of any party to the dispute to the court or tribunal having jurisdiction under this section.

Article 287
Choice of procedure

1. When signing, ratifying or acceding to this Convention or at any time thereafter, a State shall be free to choose, by means of a written declaration, one or more of the following means for the settlement of disputes concerning the interpretation or application of this Convention:

- (a) the International Tribunal for the Law of the Sea established in accordance with Annex VI;
- (b) the International Court of Justice;
- (c) an arbitral tribunal constituted in accordance with Annex VII;
- (d) a special arbitral tribunal constituted in accordance with Annex VIII for one or more of the categories of disputes specified therein.

2. A declaration made under paragraph 1 shall not affect or be affected by the obligation of a State Party to accept the jurisdiction of the Sea-Bed Disputes Chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea to the extent and in the manner provided for in Part XI, section 5.

3. A State Party, which is a party to a dispute not covered by a declaration in force, shall be deemed to have accepted arbitration in accordance with Annex VII.

4. If the parties to a dispute have accepted the same procedure for the settlement of the dispute, it may be submitted only to that procedure, unless the parties otherwise agree.

5. If the parties to a dispute have not accepted the same procedure for the settlement of the dispute, it may be submitted only to arbitration in accordance with Annex VII, unless the parties otherwise agree.

6. A declaration made under paragraph 1 shall remain in force until three months after notice of revocation has been deposited with the Secretary-General of the United Nations.

7. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration does not in any way affect proceedings pending before a court or tribunal having jurisdiction under this article, unless the parties otherwise agree.

8. Declarations and notices referred to in this article shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the States Parties.

Article 288 Jurisdiction

1. A court or tribunal referred to in article 287 shall have jurisdiction over any dispute concerning the interpretation or application of this Convention which is submitted to it in accordance with this Part.

2. A court or tribunal referred to in article 287 shall also have jurisdiction over any dispute concerning the interpretation or application of an international agreement related to the purposes of this Convention, which is submitted to it in accordance with the agreement.

3. The Sea-Bed Disputes Chamber of the International Tribunal for the Law of the Sea established in accordance with Annex VI, and any other chamber or arbitral tribunal referred to in Part XI, section 5, shall have jurisdiction in any matter which is submitted to it in accordance therewith.

4. In the event of a dispute as to whether a court or tribunal has jurisdiction, the matter shall be settled by decision of that court or tribunal.

Article 289

Experts

In any dispute involving scientific or technical matters, a court or tribunal exercising jurisdiction under this section may, at the request of a party or proprio motu, select in consultation with the parties no fewer than two scientific or technical experts chosen preferably from the relevant list prepared in accordance with Annex VIII, article 2, to sit with the court or tribunal but without the right to vote.

Article 290

Provisional measures

1. If a dispute has been duly submitted to a court or tribunal which considers that prima facie it has jurisdiction under this Part or Part XI, section 5, the court or tribunal may prescribe any provisional measures which it considers appropriate under the circumstances to preserve the respective rights of the parties to the dispute or to prevent serious harm to the marine environment, pending the final decision.

2. Provisional measures may be modified or revoked as soon as the circumstances justifying them have changed or ceased to exist.

3. Provisional measures may be prescribed, modified or revoked under this article only at the request of a party to the dispute and after the parties have been given an opportunity to be heard.

4. The court or tribunal shall forthwith give notice to the parties to the dispute, and to such other States Parties as it considers appropriate, of the prescription, modification or revocation of provisional measures.

5. Pending the constitution of an arbitral tribunal to which a dispute is being submitted under this section, any court or tribunal agreed upon by the parties or, failing such agreement within two weeks from the date of the request for provisional measures, the International Tribunal for the Law of the Sea or, with respect to activities in the Area, the Sea-Bed Disputes Chamber, may prescribe, modify or revoke provisional measures in accordance with this article if it considers that prima facie the tribunal which is to be constituted would have jurisdiction and that the urgency of the situation so requires. Once constituted, the tribunal to which the dispute has been submitted may modify, revoke or affirm those provisional measures, acting in conformity with paragraphs 1 to 4.

6. The parties to the dispute shall comply promptly with any provisional measures prescribed under this article.

Article 291Access

1. All the dispute settlement procedures specified in this Part shall be open to States Parties.

2. The dispute settlement procedures specified in this Part shall be open to entities other than States Parties only as specifically provided for in this Convention.

Article 292Prompt release of vessels and crews

1. Where the authorities of a State Party have detained a vessel flying the flag of another State Party and it is alleged that the detaining State has not complied with the provisions of this Convention for the prompt release of the vessel or its crew upon the posting of a reasonable bond or other financial security, the question of release from detention may be submitted to any court or tribunal agreed upon by the parties or, failing such agreement within 10 days from the time of detention, to a court or tribunal accepted by the detaining State under article 287 or to the International Tribunal for the Law of the Sea, unless the parties otherwise agree.

2. The application for release may be made only by or on behalf of the flag State of the vessel.

3. The court or tribunal shall deal without delay with the application for release and shall deal only with the question of release, without prejudice to the merits of any case before the appropriate domestic forum against the vessel, its owner or its crew. The authorities of the detaining State remain competent to release the vessel or its crew at any time.

4. Upon the posting of the bond or other financial security determined by the court or tribunal, the authorities of the detaining State shall comply promptly with the decision of the court or tribunal concerning the release of the vessel or its crew.

Article 293Applicable law

1. A court or tribunal having jurisdiction under this section shall apply this Convention and other rules of international law not incompatible with this Convention.

2. Paragraph 1 does not prejudice the power of the court or tribunal having jurisdiction under this section to decide a case ex aequo et bono, if the parties so agree.

Article 294
Preliminary proceedings

1. A court or tribunal provided for in article 287 to which an application is made in respect of a dispute referred to in article 297 shall determine at the request of a party, or may determine proprio motu, whether the claim constitutes an abuse of legal process or whether prima facie it is well founded. If the court or tribunal determines that the claim constitutes an abuse of legal process or is prima facie unfounded, it shall take no further action in the case.

2. Upon receipt of the application, the court or tribunal shall immediately notify the other party or parties of the application, and shall fix a reasonable time-limit within which they may request it to make a determination in accordance with paragraph 1.

3. Nothing in this article affects the right of any party to a dispute to make preliminary objections in accordance with the applicable rules of procedure.

Article 295
Exhaustion of local remedies

Any dispute between States Parties concerning the interpretation or application of this Convention may be submitted to the procedures provided for in this section only after local remedies have been exhausted where this is required by international law.

Article 296
Finality and binding force of decisions

1. Any decision rendered by a court or tribunal having jurisdiction under this section shall be final and shall be complied with by all the parties to the dispute.

2. Any such decision shall have no binding force except between the parties and in respect of that particular dispute.

SECTION 3. LIMITATIONS AND EXCEPTIONS TO APPLICABILITY OF SECTION 2

Article 297
Limitations on applicability of section 2

1. Disputes concerning the interpretation or application of this Convention with regard to the exercise by a coastal State of its sovereign rights or jurisdiction provided for in this Convention shall be subject to the procedures provided for in section 2 in the following cases:

- (a) when it is alleged that a coastal State has acted in contravention of the provisions of this Convention in regard to the freedoms and rights of navigation, overflight or the laying of submarine cables and pipelines, or in regard to other internationally lawful uses of the sea specified in article 58;

- (b) when it is alleged that a State in exercising the aforementioned freedoms, rights or uses has acted in contravention of this Convention or of laws or regulations adopted by the coastal State in conformity with this Convention and other rules of international law not incompatible with this Convention; or
 - (c) when it is alleged that a coastal State has acted in contravention of specified international rules and standards for the protection and preservation of the marine environment which are applicable to the coastal State and which have been established by this Convention or through a competent international organization or diplomatic conference in accordance with this Convention.
2. (a) Disputes concerning the interpretation or application of the provisions of this Convention with regard to marine scientific research shall be settled in accordance with section 2, except that the coastal State shall not be obliged to accept the submission to such settlement of any dispute arising out of:
- (i) the exercise by the coastal State of a right or discretion in accordance with article 246; or
 - (ii) a decision by the coastal State to order suspension or cessation of a research project in accordance with article 253.
- (b) A dispute arising from an allegation by the researching State that with respect to a specific project the coastal State is not exercising its rights under articles 246 and 253 in a manner compatible with this Convention shall be submitted, at the request of either party, to conciliation under Annex V, section 2, provided that the conciliation commission shall not call in question the exercise by the coastal State of its discretion to designate specific areas as referred to in article 246, paragraph 6, or of its discretion to withhold consent in accordance with article 246, paragraph 5.
3. (a) Disputes concerning the interpretation or application of the provisions of this Convention with regard to fisheries shall be settled in accordance with section 2, except that the coastal State shall not be obliged to accept the submission to such settlement of any dispute relating to its sovereign rights with respect to the living resources in the exclusive economic zone or their exercise, including its discretionary powers for determining the allowable catch, its harvesting capacity, the allocation of surpluses to other States and the terms and conditions established in its conservation and management laws and regulations.
- (b) Where no settlement has been reached by recourse to section 1 of this Part, a dispute shall be submitted to conciliation under Annex V, section 2, at the request of any party to the dispute, when it is alleged that:

- (i) a coastal State has manifestly failed to comply with its obligations to ensure through proper conservation and management measures that the maintenance of the living resources in the exclusive economic zone is not seriously endangered;
 - (ii) a coastal State has arbitrarily refused to determine, at the request of another State, the allowable catch and its capacity to harvest living resources with respect to stocks which that other State is interested in fishing; or
 - (iii) a coastal State has arbitrarily refused to allocate to any State, under articles 62, 69 and 70 and under the terms and conditions established by the coastal State consistent with this Convention, the whole or part of the surplus it has declared to exist.
- (c) In no case shall the conciliation commission substitute its discretion for that of the coastal State.
- (d) The report of the conciliation commission shall be communicated to the appropriate international organizations.
- (e) In negotiating agreements pursuant to articles 69 and 70, States Parties, unless they otherwise agree, shall include a clause on measures which they shall take in order to minimize the possibility of a disagreement concerning the interpretation or application of the agreement, and on how they should proceed if a disagreement nevertheless arises.

Article 298

Optional exceptions to applicability of section 2

1. When signing, ratifying or acceding to this Convention or at any time thereafter, a State may, without prejudice to the obligations arising under section 1, declare in writing that it does not accept any one or more of the procedures provided for in section 2 with respect to one or more of the following categories of disputes:

- (a) (i) disputes concerning the interpretation or application of articles 15, 74 and 83 relating to sea boundary delimitations, or those involving historic bays or titles, provided that a State having made such a declaration shall, when such a dispute arises subsequent to the entry into force of this Convention and where no agreement within a reasonable period of time is reached in negotiations between the parties, at the request of any party to the dispute, accept submission of the matter to conciliation under Annex V, section 2; and provided further that any dispute that necessarily involves the concurrent consideration of any unsettled dispute concerning sovereignty or other rights over continental or insular land territory shall be excluded from such submission;

- (ii) after the conciliation commission has presented its report, which shall state the reasons on which it is based, the parties shall negotiate an agreement on the basis of that report; if these negotiations do not result in an agreement, the parties shall, by mutual consent, submit the question to one of the procedures provided for in section 2, unless the parties otherwise agree;
 - (iii) this subparagraph does not apply to any sea boundary dispute finally settled by an arrangement between the parties, or to any such dispute which is to be settled in accordance with a bilateral or multilateral agreement binding upon those parties;
- (b) disputes concerning military activities, including military activities by government vessels and aircraft engaged in non-commercial service, and disputes concerning law enforcement activities in regard to the exercise of sovereign rights or jurisdiction excluded from the jurisdiction of a court or tribunal under article 297, paragraph 2 or 3;
 - (c) disputes in respect of which the Security Council of the United Nations is exercising the functions assigned to it by the Charter of the United Nations, unless the Security Council decides to remove the matter from its agenda or calls upon the parties to settle it by the means provided for in this Convention.

2. A State Party which has made a declaration under paragraph 1 may at any time withdraw it, or agree to submit a dispute excluded by such declaration to any procedure specified in this Convention.

3. A State Party which has made a declaration under paragraph 1 shall not be entitled to submit any dispute falling within the excepted category of disputes to any procedure in this Convention as against another State Party, without the consent of that party.

4. If one of the States Parties has made a declaration under paragraph 1(a), any other State Party may submit any dispute falling within an excepted category against the declarant party to the procedure specified in such declaration.

5. A new declaration, or the withdrawal of a declaration, does not in any way affect proceedings pending before a court or tribunal in accordance with this article, unless the parties otherwise agree.

6. Declarations and notices of withdrawal of declarations under this article shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the States Parties.

Article 299

Right of the parties to agree upon a procedure

1. A dispute excluded under article 297 or excepted by a declaration made under article 298 from the dispute settlement procedures provided for in section 2 may be submitted to such procedures only by agreement of the parties to the dispute.

2. Nothing in this section impairs the right of the parties to the dispute to agree to some other procedure for the settlement of such dispute or to reach an amicable settlement.

PART XVI

GENERAL PROVISIONS

Article 300

Good faith and abuse of rights

States Parties shall fulfil in good faith the obligations assumed under this Convention and shall exercise the rights, jurisdiction and freedoms recognized in this Convention in a manner which would not constitute an abuse of right.

Article 301

Peaceful uses of the seas

In exercising their rights and performing their duties under this Convention, States Parties shall refrain from any threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the principles of international law embodied in the Charter of the United Nations.

Article 302

Disclosure of information

Without prejudice to the right of a State Party to resort to the procedures for the settlement of disputes provided for in this Convention, nothing in this Convention shall be deemed to require a State Party, in the fulfilment of its obligations under this Convention, to supply information the disclosure of which is contrary to the essential interests of its security.

Article 303

Archaeological and historical objects found at sea

1. States have the duty to protect objects of an archaeological and historical nature found at sea and shall co-operate for this purpose.

2. In order to control traffic in such objects, the coastal State may, in applying article 33, presume that their removal from the sea-bed in the zone referred to in that article without its approval would result in an infringement within its territory or territorial sea of the laws and regulations referred to in that article.

3. Nothing in this article affects the rights of identifiable owners, the law of salvage or other rules of admiralty, or laws and practices with respect to cultural exchanges.

4. This article is without prejudice to other international agreements and rules of international law regarding the protection of objects of an archaeological and historical nature.

Article 304
Responsibility and liability for damage

The provisions of this Convention regarding responsibility and liability for damage are without prejudice to the application of existing rules and the development of further rules regarding responsibility and liability under international law.

PART XVII

FINAL PROVISIONS

Article 305
Signature

1. This Convention shall be open for signature by:

- (a) all States;
- (b) Namibia, represented by the United Nations Council for Namibia;
- (c) all self-governing associated States which have chosen that status in an act of self-determination supervised and approved by the United Nations in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV) and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters;
- (d) all self-governing associated States which, in accordance with their respective instruments of association, have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters;
- (e) all territories which enjoy full internal self-government, recognized as such by the United Nations, but have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV) and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters;
- (f) international organizations, in accordance with Annex IX.

2. This Convention shall remain open for signature until 9 December 1984 at the Ministry of Foreign Affairs of Jamaica and also, from 1 July 1983 until 9 December 1984, at United Nations Headquarters in New York.

Article 306
Ratification and formal confirmation

This Convention is subject to ratification by States and the other entities referred to in article 305, paragraph 1(b), (c), (d) and (e), and to formal confirmation, in accordance with Annex IX, by the entities referred to in article 305, paragraph 1(f). The instruments of ratification and of formal confirmation shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 307
Accession

This Convention shall remain open for accession by States and the other entities referred to in article 305. Accession by the entities referred to in article 305, paragraph 1(f), shall be in accordance with Annex IX. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 308
Entry into force

1. This Convention shall enter into force 12 months after the date of deposit of the sixtieth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying or acceding to this Convention after the deposit of the sixtieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of its instrument of ratification or accession, subject to paragraph 1.

3. The Assembly of the Authority shall meet on the date of entry into force of this Convention and shall elect the Council of the Authority. The first Council shall be constituted in a manner consistent with the purpose of article 161 if the provisions of that article cannot be strictly applied.

4. The rules, regulations and procedures drafted by the Preparatory Commission shall apply provisionally pending their formal adoption by the Authority in accordance with Part XI.

5. The Authority and its organs shall act in accordance with resolution II of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea relating to preparatory investment and with decisions of the Preparatory Commission taken pursuant to that resolution.

Article 309
Reservations and exceptions

No reservations or exceptions may be made to this Convention unless expressly permitted by other articles of this Convention.

Article 310
Declarations and statements

Article 309 does not preclude a State, when signing, ratifying or acceding to this Convention, from making declarations or statements, however phrased or named, with a view, inter alia, to the harmonization of its laws and regulations with the provisions of this Convention, provided that such declarations or statements do not purport to exclude or to modify the legal effect of the provisions of this Convention in their application to that State.

Article 311
Relation to other conventions and international agreements

1. This Convention shall prevail, as between States Parties, over the Geneva Conventions on the Law of the Sea of 29 April 1958.
2. This Convention shall not alter the rights and obligations of States parties which arise from other agreements compatible with this Convention and which do not affect the enjoyment by other States Parties of their rights or the performance of their obligations under this Convention.
3. Two or more States Parties may conclude agreements modifying or suspending the operation of provisions of this Convention, applicable solely to the relations between them, provided that such agreements do not relate to a provision derogation from which is incompatible with the effective execution of the object and purpose of this Convention, and provided further that such agreements shall not affect the application of the basic principles embodied herein, and that the provisions of such agreements do not affect the enjoyment by other States Parties of their rights or the performance of their obligations under this Convention.
4. States Parties intending to conclude an agreement referred to in paragraph 3 shall notify the other States Parties through the depositary of this Convention of their intention to conclude the agreement and of the modification or suspension for which it provides.
5. This article does not affect international agreements expressly permitted or preserved by other articles of this Convention.
6. States Parties agree that there shall be no amendments to the basic principle relating to the common heritage of mankind set forth in article 136 and that they shall not be party to any agreement in derogation thereof.

Article 312Amendment

1. After the expiry of a period of 10 years from the date of entry into force of this Convention, a State Party may, by written communication addressed to the Secretary-General of the United Nations, propose specific amendments to this Convention, other than those relating to activities in the Area, and request the convening of a conference to consider such proposed amendments. The Secretary-General shall circulate such communication to all States Parties. If, within 12 months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the States Parties reply favourably to the request, the Secretary-General shall convene the conference.

2. The decision-making procedure applicable at the amendment conference shall be the same as that applicable at the Third United Nations Conference on the Law of the Sea unless otherwise decided by the conference. The conference should make every effort to reach agreement on any amendments by way of consensus and there should be no voting on them until all efforts at consensus have been exhausted.

Article 313Amendment by simplified procedure

1. A State Party may, by written communication addressed to the Secretary-General of the United Nations, propose an amendment to this Convention, other than an amendment relating to activities in the Area, to be adopted by the simplified procedure set forth in this article without convening a conference. The Secretary-General shall circulate the communication to all States Parties.

2. If, within a period of 12 months from the date of the circulation of the communication, a State Party objects to the proposed amendment or to the proposal for its adoption by the simplified procedure, the amendment shall be considered rejected. The Secretary-General shall immediately notify all States Parties accordingly.

3. If, 12 months from the date of the circulation of the communication, no State Party has objected to the proposed amendment or to the proposal for its adoption by the simplified procedure, the proposed amendment shall be considered adopted. The Secretary-General shall notify all States Parties that the proposed amendment has been adopted.

Article 314Amendments to the provisions of this Convention relating exclusively to activities in the Area

1. A State Party may, by written communication addressed to the Secretary-General of the Authority, propose an amendment to the provisions of this Convention relating exclusively to activities in the Area, including Annex VI, section 4. The Secretary-General shall circulate such communication to all States Parties. The proposed amendment shall be subject to approval by the Assembly following its approval by the Council. Representatives of States Parties in those organs shall have full powers to consider and approve the proposed amendment. The proposed amendment as approved by the Council and the Assembly shall be considered adopted.

2. Before approving any amendment under paragraph 1, the Council and the Assembly shall ensure that it does not prejudice the system of exploration for and exploitation of the resources of the Area, pending the Review Conference in accordance with article 155.

Article 315

Signature, ratification of, accession to and authentic texts of amendments

1. Once adopted, amendments to this Convention shall be open for signature by States Parties for 12 months from the date of adoption, at United Nations Headquarters in New York, unless otherwise provided in the amendment itself.

2. Articles 306, 307 and 320 apply to all amendments to this Convention.

Article 316

Entry into force of amendments

1. Amendments to this Convention, other than those referred to in paragraph 5, shall enter into force for the States Parties ratifying or acceding to them on the thirtieth day following the deposit of instruments of ratification or accession by two thirds of the States Parties or by 60 States Parties, whichever is greater. Such amendments shall not affect the enjoyment by other States Parties of their rights or the performance of their obligations under this Convention.

2. An amendment may provide that a larger number of ratifications or accessions shall be required for its entry into force than are required by this article.

3. For each State Party ratifying or acceding to an amendment referred to in paragraph 1 after the deposit of the required number of instruments of ratification or accession, the amendment shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of its instrument of ratification or accession.

4. A State which becomes a Party to this Convention after the entry into force of an amendment in accordance with paragraph 1 shall, failing an expression of a different intention by that State:

- (a) be considered as a Party to this Convention as so amended; and
- (b) be considered as a Party to the unamended Convention in relation to any State Party not bound by the amendment.

5. Any amendment relating exclusively to activities in the Area and any amendment to Annex VI shall enter into force for all States Parties one year following the deposit of instruments of ratification or accession by three fourths of the States Parties.

6. A State which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in accordance with paragraph 5 shall be considered as a Party to this Convention as so amended.

Article 317
Denunciation

1. A State Party may, by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, denounce this Convention and may indicate its reasons. Failure to indicate reasons shall not affect the validity of the denunciation. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

2. A State shall not be discharged by reason of the denunciation from the financial and contractual obligations which accrued while it was a Party to this Convention, nor shall the denunciation affect any right, obligation or legal situation of that State created through the execution of this Convention prior to its termination for that State.

3. The denunciation shall not in any way affect the duty of any State Party to fulfil any obligation embodied in this Convention to which it would be subject under international law independently of this Convention.

Article 318
Status of Annexes

The Annexes form an integral part of this Convention and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention or to one of its Parts includes a reference to the Annexes relating thereto.

Article 319
Depositary

1. The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of this Convention and amendments thereto.

2. In addition to his functions as depositary, the Secretary-General shall:

- (a) report to all States Parties, the Authority and competent international organizations on issues of a general nature that have arisen with respect to this Convention;
- (b) notify the Authority of ratifications and formal confirmations of and accessions to this Convention and amendments thereto, as well as of denunciations of this Convention;
- (c) notify States Parties of agreements in accordance with article 311, paragraph 4;

- (d) circulate amendments adopted in accordance with this Convention to States Parties for ratification or accession;
 - (e) convene necessary meetings of States Parties in accordance with this Convention.
3. (a) The Secretary-General shall also transmit to the observers referred to in article 156:
- (i) reports referred to in paragraph 2(a);
 - (ii) notifications referred to in paragraph 2(b) and (c); and
 - (iii) texts of amendments referred to in paragraph 2(d), for their information.
- (b) The Secretary-General shall also invite those observers to participate as observers at meetings of States Parties referred to in paragraph 2(e).

Article 320
Authentic texts

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall, subject to article 305, paragraph 2, be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned Plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

DONE AT MONTEGO BAY, this tenth day of December, one thousand nine hundred and eighty-two.

ANNEX I. HIGHLY MIGRATORY SPECIES

1. Albacore tuna: Thunnus alalunga.
2. Bluefin tuna: Thunnus thynnus.
3. Bigeye tuna: Thunnus obesus.
4. Skipjack tuna: Katsuwonus pelamis.
5. Yellowfin tuna: Thunnus albacares.
6. Blackfin tuna: Thunnus atlanticus.
7. Little tuna: Euthynnus alletteratus; Euthynnus affinis.
8. Southern bluefin tuna: Thunnus maccoyii.
9. Frigate mackerel: Auxis thazard; Auxis rochei.
10. Pomfrets: Family Bramidae.
11. Marlins: Tetrapturus angustirostris; Tetrapturus belone; Tetrapturus pfluegeri; Tetrapturus albidus; Tetrapturus audax; Tetrapturus georgei; Makaira mazara; Makaira indica; Makaira nigricans.
12. Sail-fishes: Istiophorus platypterus; Istiophorus albicans.
13. Swordfish: Xiphias gladius.
14. Sauries: Scomberesox saurus; Cololabis saira; Cololabis adocetus; Scomberesox saurus scombroides.
15. Dolphin: Coryphaena hippurus; Coryphaena equiselis.
16. Oceanic sharks: Hexanchus griseus; Cetorhinus maximus; Family Alopiidae; Rhincodon typus; Family Carcharhinidae; Family Sphyrnidae; Family Isurida.
17. Cetaceans: Family Physeteridae; Family Balaenopteridae; Family Balaenidae; Family Eschrichtiidae; Family Monodontidae; Family Ziphiidae; Family Delphinidae.

ANNEX II. COMMISSION ON THE LIMITS OF THE CONTINENTAL SHELF

Article 1

In accordance with the provisions of article 76, a Commission on the Limits of the Continental Shelf beyond 200 nautical miles shall be established in conformity with the following articles.

Article 2

1. The Commission shall consist of 21 members who shall be experts in the field of geology, geophysics or hydrography, elected by States Parties to this Convention from among their nationals, having due regard to the need to ensure equitable geographical representation, who shall serve in their personal capacities.

2. The initial election shall be held as soon as possible but in any case within 18 months after the date of entry into force of this Convention. At least three months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties, inviting the submission of nominations, after appropriate regional consultations, within three months. The Secretary-General shall prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated and shall submit it to all the States Parties.

3. Elections of the members of the Commission shall be held at a meeting of States Parties convened by the Secretary-General at United Nations Headquarters. At that meeting, for which two thirds of the States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Commission shall be those nominees who obtain a two-thirds majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting. Not less than three members shall be elected from each geographical region.

4. The members of the Commission shall be elected for a term of five years. They shall be eligible for re-election.

5. The State Party which submitted the nomination of a member of the Commission shall defray the expenses of that member while in performance of Commission duties. The coastal State concerned shall defray the expenses incurred in respect of the advice referred to in article 3, paragraph 1(b), of this Annex. The secretariat of the Commission shall be provided by the Secretary-General of the United Nations.

Article 3

1. The functions of the Commission shall be:

- (a) to consider the data and other material submitted by coastal States concerning the outer limits of the continental shelf in areas where those limits extend beyond 200 nautical miles, and to make recommendations in accordance with article 76 and the Statement of Understanding adopted on 29 August 1980 by the Third United Nations Conference on the Law of the Sea;

- (b) to provide scientific and technical advice, if requested by the coastal State concerned during the preparation of the data referred to in subparagraph (a).

2. The Commission may co-operate, to the extent considered necessary and useful, with the Intergovernmental Oceanographic Commission of UNESCO, the International Hydrographic Organization and other competent international organizations with a view to exchanging scientific and technical information which might be of assistance in discharging the Commission's responsibilities.

Article 4

Where a coastal State intends to establish, in accordance with article 76, the outer limits of its continental shelf beyond 200 nautical miles, it shall submit particulars of such limits to the Commission along with supporting scientific and technical data as soon as possible but in any case within 10 years of the entry into force of this Convention for that State. The coastal State shall at the same time give the names of any Commission members who have provided it with scientific and technical advice.

Article 5

Unless the Commission decides otherwise, the Commission shall function by way of sub-commissions composed of seven members, appointed in a balanced manner taking into account the specific elements of each submission by a coastal State. Nationals of the coastal State making the submission who are members of the Commission and any Commission member who has assisted a coastal State by providing scientific and technical advice with respect to the delineation shall not be a member of the sub-commission dealing with that submission but has the right to participate as a member in the proceedings of the Commission concerning the said submission. The coastal State which has made a submission to the Commission may send its representatives to participate in the relevant proceedings without the right to vote.

Article 6

1. The sub-commission shall submit its recommendations to the Commission.

2. Approval by the Commission of the recommendations of the sub-commission shall be by a majority of two thirds of Commission members present and voting.

3. The recommendations of the Commission shall be submitted in writing to the coastal State which made the submission and to the Secretary-General of the United Nations.

Article 7

Coastal States shall establish the outer limits of the continental shelf in conformity with the provisions of article 76, paragraph 8, and in accordance with the appropriate national procedures.

Article 8

In the case of disagreement by the coastal State with the recommendations of the Commission, the coastal State shall, within a reasonable time, make a revised or new submission to the Commission.

Article 9

The actions of the Commission shall not prejudice matters relating to delimitation of boundaries between States with opposite or adjacent coasts.

ANNEX III. BASIC CONDITIONS OF PROSPECTING,
EXPLORATION AND EXPLOITATION

Article 1
Title to minerals

Title to minerals shall pass upon recovery in accordance with this Convention.

Article 2
Prospecting

1. (a) The Authority shall encourage prospecting in the Area.
- (b) Prospecting shall be conducted only after the Authority has received a satisfactory written undertaking that the proposed prospector will comply with this Convention and the relevant rules, regulations and procedures of the Authority concerning co-operation in the training programmes referred to in articles 143 and 144 and the protection of the marine environment, and will accept verification by the Authority of compliance therewith. The proposed prospector shall, at the same time, notify the Authority of the approximate area or areas in which prospecting is to be conducted.
- (c) Prospecting may be conducted simultaneously by more than one prospector in the same area or areas.

2. Prospecting shall not confer on the prospector any rights with respect to resources. A prospector may, however, recover a reasonable quantity of minerals to be used for testing.

Article 3
Exploration and exploitation

1. The Enterprise, States Parties, and the other entities referred to in article 153, paragraph 2(b), may apply to the Authority for approval of plans of work for activities in the Area.

2. The Enterprise may apply with respect to any part of the Area, but applications by others with respect to reserved areas are subject to the additional requirements of article 9 of this Annex.

3. Exploration and exploitation shall be carried out only in areas specified in plans of work referred to in article 153, paragraph 3, and approved by the Authority in accordance with this Convention and the relevant rules, regulations and procedures of the Authority.

4. Every approved plan of work shall:

- (a) be in conformity with this Convention and the rules, regulations and procedures of the Authority;
- (b) provide for control by the Authority of activities in the Area in accordance with article 153, paragraph 4;
- (c) confer on the operator, in accordance with the rules, regulations and procedures of the Authority, the exclusive right to explore for and exploit the specified categories of resources in the area covered by the plan of work. If, however, the applicant presents for approval a plan of work covering only the stage of exploration or the stage of exploitation, the approved plan of work shall confer such exclusive right with respect to that stage only.

5. Upon its approval by the Authority, every plan of work, except those presented by the Enterprise, shall be in the form of a contract concluded between the Authority and the applicant or applicants.

Article 4 Qualifications of applicants

1. Applicants, other than the Enterprise, shall be qualified if they have the nationality or control and sponsorship required by article 153, paragraph 2(b), and if they follow the procedures and meet the qualification standards set forth in the rules, regulations and procedures of the Authority.

2. Except as provided in paragraph 6, such qualification standards shall relate to the financial and technical capabilities of the applicant and his performance under any previous contracts with the Authority.

3. Each applicant shall be sponsored by the State Party of which it is a national unless the applicant has more than one nationality, as in the case of a partnership or consortium of entities from several States, in which event all States Parties involved shall sponsor the application, or unless the applicant is effectively controlled by another State Party or its nationals, in which event both States Parties shall sponsor the application. The criteria and procedures for implementation of the sponsorship requirements shall be set forth in the rules, regulations and procedures of the Authority.

4. The sponsoring State or States shall, pursuant to article 139, have the responsibility to ensure, within their legal systems, that a contractor so sponsored shall carry out activities in the Area in conformity with the terms of its contract and its obligations under this Convention. A sponsoring State shall not, however, be liable for damage caused by any failure of a contractor sponsored by it to comply with its obligations if that State Party has adopted laws and regulations and taken administrative measures which are, within the framework of its legal system, reasonably appropriate for securing compliance by persons under its jurisdiction.

5. The procedures for assessing the qualifications of States Parties which are applicants shall take into account their character as States.

6. The qualification standards shall require that every applicant, without exception, shall as part of his application undertake:

- (a) to accept as enforceable and comply with the applicable obligations created by the provisions of Part XI, the rules, regulations and procedures of the Authority, the decisions of the organs of the Authority and terms of his contracts with the Authority;
- (b) to accept control by the Authority of activities in the Area, as authorized by this Convention;
- (c) to provide the Authority with a written assurance that his obligations under the contract will be fulfilled in good faith;
- (d) to comply with the provisions on the transfer of technology set forth in article 5 of this Annex.

Article 5
Transfer of technology

1. When submitting a plan of work, every applicant shall make available to the Authority a general description of the equipment and methods to be used in carrying out activities in the Area, and other relevant non-proprietary information about the characteristics of such technology and information as to where such technology is available.

2. Every operator shall inform the Authority of revisions in the description and information made available pursuant to paragraph 1 whenever a substantial technological change or innovation is introduced.

3. Every contract for carrying out activities in the Area shall contain the following undertakings by the contractor:

- (a) to make available to the Enterprise on fair and reasonable commercial terms and conditions, whenever the Authority so requests, the technology which he uses in carrying out activities in the Area under the contract, which the contractor is legally entitled to transfer. This shall be done by means of licences or other appropriate arrangements which the contractor shall negotiate with the Enterprise and which shall be set forth in a specific agreement supplementary to the contract. This undertaking may be invoked only if the Enterprise finds that it is unable to obtain the same or equally efficient and useful technology on the open market on fair and reasonable commercial terms and conditions;

- (b) to obtain a written assurance from the owner of any technology used in carrying out activities in the Area under the contract, which is not generally available on the open market and which is not covered by subparagraph (a), that the owner will, whenever the Authority so requests, make that technology available to the Enterprise under licence or other appropriate arrangements and on fair and reasonable commercial terms and conditions, to the same extent as made available to the contractor. If this assurance is not obtained, the technology in question shall not be used by the contractor in carrying out activities in the Area;
- (c) to acquire from the owner by means of an enforceable contract, upon the request of the Enterprise and if it is possible to do so without substantial cost to the contractor, the legal right to transfer to the Enterprise any technology used by the contractor, in carrying out activities in the Area under the contract, which the contractor is otherwise not legally entitled to transfer and which is not generally available on the open market. In cases where there is a substantial corporate relationship between the contractor and the owner of the technology, the closeness of this relationship and the degree of control or influence shall be relevant to the determination whether all feasible measures have been taken to acquire such a right. In cases where the contractor exercises effective control over the owner, failure to acquire from the owner the legal right shall be considered relevant to the contractor's qualification for any subsequent application for approval of a plan of work;
- (d) to facilitate, upon the request of the Enterprise, the acquisition by the Enterprise of any technology covered by subparagraph (b), under licence or other appropriate arrangements and on fair and reasonable commercial terms and conditions, if the Enterprise decides to negotiate directly with the owner of the technology;
- (e) to take the same measures as are prescribed in subparagraphs (a), (b), (c) and (d) for the benefit of a developing State or group of developing States which has applied for a contract under article 9 of this Annex, provided that these measures shall be limited to the exploitation of the part of the area proposed by the contractor which has been reserved pursuant to article 8 of this Annex and provided that activities under the contract sought by the developing State or group of developing States would not involve transfer of technology to a third State or the nationals of a third State. The obligation under this provision shall only apply with respect to any given contractor where technology has not been requested by the Enterprise or transferred by that contractor to the Enterprise.

4. Disputes concerning undertakings required by paragraph 3, like other provisions of the contracts, shall be subject to compulsory settlement in accordance with Part XI and, in cases of violation of these undertakings, suspension or termination of the contract or monetary penalties may be ordered in accordance with article 18 of this Annex. Disputes as to whether offers made by the contractor are within the range of fair and reasonable commercial terms and conditions may be submitted by either party to binding commercial arbitration in accordance with the UNCITRAL Arbitration Rules or such other arbitration rules as may be prescribed in the rules, regulations and procedures of the Authority. If the finding is that the offer made by the contractor is not within the range of fair and reasonable commercial terms and conditions, the contractor shall be given 45 days to revise his offer to bring it within that range before the Authority takes any action in accordance with article 18 of this Annex.

5. If the Enterprise is unable to obtain on fair and reasonable commercial terms and conditions appropriate technology to enable it to commence in a timely manner the recovery and processing of minerals from the Area, either the Council or the Assembly may convene a group of States Parties composed of those which are engaged in activities in the Area, those which have sponsored entities which are engaged in activities in the Area and other States Parties having access to such technology. This group shall consult together and shall take effective measures to ensure that such technology is made available to the Enterprise on fair and reasonable commercial terms and conditions. Each such State Party shall take all feasible measures to this end within its own legal system.

6. In the case of joint ventures with the Enterprise, transfer of technology will be in accordance with the terms of the joint venture agreement.

7. The undertakings required by paragraph 3 shall be included in each contract for the carrying out of activities in the Area until 10 years after the commencement of commercial production by the Enterprise, and may be invoked during that period.

8. For the purposes of this article, "technology" means the specialized equipment and technical know-how, including manuals, designs, operating instructions, training and technical advice and assistance, necessary to assemble, maintain and operate a viable system and the legal right to use these items for that purpose on a non-exclusive basis.

Article 6 Approval of plans of work

1. Six months after the entry into force of this Convention, and thereafter each fourth month, the Authority shall take up for consideration proposed plans of work.

2. When considering an application for approval of a plan of work in the form of a contract, the Authority shall first ascertain whether:

- (a) the applicant has complied with the procedures established for applications in accordance with article 4 of this Annex and has given the Authority the undertakings and assurances required by that article. In cases of non-compliance with these procedures or in the absence of any of these undertakings and assurances, the applicant shall be given 45 days to remedy these defects;
- (b) the applicant possesses the requisite qualifications provided for in article 4 of this Annex.

3. All proposed plans of work shall be taken up in the order in which they are received. The proposed plans of work shall comply with and be governed by the relevant provisions of this Convention and the rules, regulations and procedures of the Authority, including those on operational requirements, financial contributions and the undertakings concerning the transfer of technology. If the proposed plans of work conform to these requirements, the Authority shall approve them provided that they are in accordance with the uniform and non-discriminatory requirements set forth in the rules, regulations and procedures of the Authority, unless:

- (a) part or all of the area covered by the proposed plan of work is included in an approved plan of work or a previously submitted proposed plan of work which has not yet been finally acted on by the Authority;
- (b) part or all of the area covered by the proposed plan of work is disapproved by the Authority pursuant to article 162, paragraph 2 (x); or
- (c) the proposed plan of work has been submitted or sponsored by a State Party which already holds:
 - (i) plans of work for exploration and exploitation of polymetallic nodules in non-reserved areas that, together with either part of the area covered by the application for a plan of work, exceed in size 30 per cent of a circular area of 400,000 square kilometres surrounding the centre of either part of the area covered by the proposed plan of work;
 - (ii) plans of work for the exploration and exploitation of polymetallic nodules in non-reserved areas which, taken together, constitute 2 per cent of the total sea-bed area which is not reserved or disapproved for exploitation pursuant to article 162, paragraph (2) (x).

4. For the purpose of the standard set forth in paragraph 3(c), a plan of work submitted by a partnership or consortium shall be counted on a pro rata basis among the sponsoring States Parties involved in accordance with article 4, paragraph 3, of this Annex. The Authority may approve plans of work covered by paragraph 3(c) if it determines that such approval would not permit a State Party or entities sponsored by it to monopolize the conduct of activities in the Area or to preclude other States Parties from activities in the Area.

5. Notwithstanding paragraph 3(a), after the end of the interim period specified in article 151, paragraph 3, the Authority may adopt by means of rules, regulations and procedures other procedures and criteria consistent with this Convention for deciding which applicants shall have plans of work approved in cases of selection among applicants for a proposed area. These procedures and criteria shall ensure approval of plans of work on an equitable and non-discriminatory basis.

Article 7

Selection among applicants for production authorizations

1. Six months after the entry into force of this Convention, and thereafter each fourth month, the Authority shall take up for consideration applications for production authorizations submitted during the immediately preceding period. The Authority shall issue the authorizations applied for if all such applications can be approved without exceeding the production limitation or contravening the obligations of the Authority under a commodity agreement or arrangement to which it has become a party, as provided in article 151.

2. When a selection must be made among applicants for production authorizations because of the production limitation set forth in article 151, paragraphs 2 to 7, or because of the obligations of the Authority under a commodity agreement or arrangement to which it has become a party, as provided for in article 151, paragraph 1, the Authority shall make the selection on the basis of objective and non-discriminatory standards set forth in its rules, regulations and procedures.

3. In the application of paragraph 2, the Authority shall give priority to those applicants which:

- (a) give better assurance of performance, taking into account their financial and technical qualifications and their performance, if any, under previously approved plans of work;
- (b) provide earlier prospective financial benefits to the Authority, taking into account when commercial production is scheduled to begin;
- (c) have already invested the most resources and effort in prospecting or exploration.

4. Applicants which are not selected in any period shall have priority in subsequent periods until they receive a production authorization.

5. Selection shall be made taking into account the need to enhance opportunities for all States Parties, irrespective of their social and economic systems or geographical locations so as to avoid discrimination against any State or system, to participate in activities in the Area and to prevent monopolization of those activities.

6. Whenever fewer reserved areas than non-reserved areas are under exploitation, applications for production authorizations with respect to reserved areas shall have priority.

7. The decisions referred to in this article shall be taken as soon as possible after the close of each period.

Article 8
Reservation of areas

Each application, other than those submitted by the Enterprise or by any other entities for reserved areas, shall cover a total area, which need not be a single continuous area, sufficiently large and of sufficient estimated commercial value to allow two mining operations. The applicant shall indicate the co-ordinates dividing the area into two parts of equal estimated commercial value and submit all the data obtained by him with respect to both parts. Without prejudice to the powers of the Authority pursuant to article 17 of this Annex, the data to be submitted concerning polymetallic nodules shall relate to mapping, sampling, the abundance of nodules, and their metal content. Within 45 days of receiving such data, the Authority shall designate which part is to be reserved solely for the conduct of activities by the Authority through the Enterprise or in association with developing States. This designation may be deferred for a further period of 45 days if the Authority requests an independent expert to assess whether all data required by this article has been submitted. The area designated shall become a reserved area as soon as the plan of work for the non-reserved area is approved and the contract is signed.

Article 9
Activities in reserved areas

1. The Enterprise shall be given an opportunity to decide whether it intends to carry out activities in each reserved area. This decision may be taken at any time, unless a notification pursuant to paragraph 4 is received by the Authority, in which event the Enterprise shall take its decision within a reasonable time. The Enterprise may decide to exploit such areas in joint ventures with the interested State or entity.

2. The Enterprise may conclude contracts for the execution of part of its activities in accordance with Annex IV, article 12. It may also enter into joint ventures for the conduct of such activities with any entities which are eligible to carry out activities in the Area pursuant to article 153, paragraph 2(b). When considering such joint ventures, the Enterprise shall offer to States Parties which are developing States and their nationals the opportunity of effective participation.

3. The Authority may prescribe, in its rules, regulations and procedures substantive and procedural requirements and conditions with respect to such contracts and joint ventures.

4. Any State Party which is a developing State or any natural or juridical person sponsored by it and effectively controlled by it or by other developing State which is a qualified applicant, or any group of the foregoing, may notify the Authority that it wishes to submit a plan of work pursuant to article 6 of this Annex with respect to a reserved area. The plan of work shall be considered if the Enterprise decides, pursuant to paragraph 1, that it does not intend to carry out activities in that area.

Article 10
Preference and priority among applicants

An operator who has an approved plan of work for exploration only, as provided in article 3, paragraph 4(c), of this Annex shall have a preference and a priority among applicants for a plan of work covering exploitation of the same area and resources. However, such preference or priority may be withdrawn if the operator's performance has not been satisfactory.

Article 11
Joint arrangements

1. Contracts may provide for joint arrangements between the contractor and the Authority through the Enterprise, in the form of joint ventures or production sharing, as well as any other form of joint arrangement, which shall have the same protection against revision, suspension or termination as contracts with the Authority.

2. Contractors entering into such joint arrangements with the Enterprise may receive financial incentives as provided for in article 13 of this Annex.

3. Partners in joint ventures with the Enterprise shall be liable for the payments required by article 13 of this Annex to the extent of their share in the joint ventures, subject to financial incentives as provided for in that article.

Article 12
Activities carried out by the Enterprise

1. Activities in the Area carried out by the Enterprise pursuant to article 153, paragraph 2(a), shall be governed by Part XI, the rules, regulations and procedures of the Authority and its relevant decisions.

2. Any plan of work submitted by the Enterprise shall be accompanied by evidence supporting its financial and technical capabilities.

Article 13
Financial terms of contracts

1. In adopting rules, regulations and procedures concerning the financial terms of a contract between the Authority and the entities referred to in article 153, paragraph 2(b), and in negotiating those financial terms in accordance with Part XI and those rules, regulations and procedures, the Authority shall be guided by the following objectives:

- (a) to ensure optimum revenues for the Authority from the proceeds of commercial production;
- (b) to attract investments and technology to the exploration and exploitation of the Area;
- (c) to ensure equality of financial treatment and comparable financial obligations for contractors;

- (d) to provide incentives on a uniform and non-discriminatory basis for contractors to undertake joint arrangements with the Enterprise and developing States or their nationals, to stimulate the transfer of technology thereto, and to train the personnel of the Authority and of developing States;
- (e) to enable the Enterprise to engage in sea-bed mining effectively at the same time as the entities referred to in article 153, paragraph 2(b); and
- (f) to ensure that, as a result of the financial incentives provided to contractors under paragraph 14, under the terms of contracts reviewed in accordance with article 19 of this Annex or under the provisions of article 11 of this Annex with respect to joint ventures, contractors are not subsidized so as to be given an artificial competitive advantage with respect to land-based miners.

2. A fee shall be levied for the administrative cost of processing an application for approval of a plan of work in the form of a contract and shall be fixed at an amount of \$US 500,000 per application. The amount of the fee shall be reviewed from time to time by the Council in order to ensure that it covers the administrative cost incurred. If such administrative cost incurred by the Authority in processing an application is less than the fixed amount, the Authority shall refund the difference to the applicant.

3. A contractor shall pay an annual fixed fee of \$US 1 million from the date of entry into force of the contract. If the approved date of commencement of commercial production is postponed because of a delay in issuing the production authorization, in accordance with article 151, the annual fixed fee shall be waived for the period of postponement. From the date of commencement of commercial production, the contractor shall pay either the production charge or the annual fixed fee, whichever is greater.

4. Within a year of the date of commencement of commercial production, in conformity with paragraph 3, a contractor shall choose to make his financial contribution to the Authority by either:

- (a) paying a production charge only; or
- (b) paying a combination of a production charge and a share of net proceeds.

5. (a) If a contractor chooses to make his financial contribution to the Authority by paying a production charge only, it shall be fixed at a percentage of the market value of the processed metals produced from the polymetallic nodules recovered from the area covered by the contract. This percentage shall be fixed as follows:

- (i) years 1-10 of commercial production 5 per cent
- (ii) years 11 to the end of commercial production 12 per cent

- (b) The said market value shall be the product of the quantity of the processed metals produced from the polymetallic nodules extracted from the area covered by the contract and the average price for those metals during the relevant accounting year, as defined in paragraphs 7 and 8.

6. If a contractor chooses to make his financial contribution to the Authority by paying a combination of a production charge and a share of net proceeds, such payments shall be determined as follows:

- (a) The production charge shall be fixed at a percentage of the market value, determined in accordance with subparagraph (b), of the processed metals produced from the polymetallic nodules recovered from the area covered by the contract. This percentage shall be fixed as follows:

(i) first period of commercial production	2 per cent
(ii) second period of commercial production	4 per cent

If, in the second period of commercial production, as defined in subparagraph (d), the return on investment in any accounting year as defined in subparagraph (m) falls below 15 per cent as a result of the payment of the production charge at 4 per cent, the production charge shall be 2 per cent instead of 4 per cent in that accounting year.

- (b) The said market value shall be the product of the quantity of the processed metals produced from the polymetallic nodules recovered from the area covered by the contract and the average price for those metals during the relevant accounting year as defined in paragraphs 7 and 8.

- (c) (i) The Authority's share of net proceeds shall be taken out of that portion of the contractor's net proceeds which is attributable to the mining of the resources of the area covered by the contract, referred to hereinafter as attributable net proceeds.

- (ii) The Authority's share of attributable net proceeds shall be determined in accordance with the following incremental schedule:

<u>Portion of attributable net proceeds</u>	<u>Share of the Authority</u>	
	<u>First period of commercial production</u>	<u>Second period of commercial production</u>
That portion representing a return on investment which is greater than 0 per cent, but less than 10 per cent	35 per cent	40 per cent
That portion representing a return on investment which is 10 per cent or greater, but less than 20 per cent	42.5 per cent	50 per cent
That portion representing a return on investment which is 20 per cent or greater	50 per cent	70 per cent

- (d) (i) The first period of commercial production referred to in subparagraphs (a) and (c) shall commence in the first accounting year of commercial production and terminate in the accounting year in which the contractor's development costs with interest on the unrecovered portion thereof are fully recovered by his cash surplus, as follows:
- In the first accounting year during which development costs are incurred, unrecovered development costs shall equal the development costs less cash surplus in that year. In each subsequent accounting year, unrecovered development costs shall equal the unrecovered development costs at the end of the preceding accounting year, plus interest thereon at the rate of 10 per cent per annum, plus development costs incurred in the current accounting year and less contractor's cash surplus in the current accounting year. The accounting year in which unrecovered development costs become zero for the first time shall be the accounting year in which the contractor's development costs with interest on the unrecovered portion thereof are fully recovered by his cash surplus. The contractor's cash surplus in any accounting year shall be his gross proceeds less his operating costs and less his payments to the Authority under subparagraph (c).

- (ii) The second period of commercial production shall commence in the accounting year following the termination of the first period of commercial production and shall continue until the end of the contract.
- (e) "Attributable net proceeds" means the product of the contractor's net proceeds and the ratio of the development costs in the mining sector to the contractor's development costs. If the contractor engages in mining, transporting polymetallic nodules and production primarily of three processed metals, namely, cobalt, copper and nickel, the amount of attributable net proceeds shall not be less than 25 per cent of the contractor's net proceeds. Subject to subparagraph (n), in all other cases, including those where the contractor engages in mining, transporting polymetallic nodules, and production primarily of four processed metals, namely, cobalt, copper, manganese and nickel, the Authority may, in its rules, regulations and procedures, prescribe appropriate floors which shall bear the same relationship to each case as the 25 per cent floor does to the three-metal case.
- (f) "Contractor's net proceeds" means the contractor's gross proceeds less his operating costs and less the recovery of his development costs as set out in subparagraph (j).
- (g) (i) If the contractor engages in mining, transporting polymetallic nodules and production of processed metals, "contractor's gross proceeds" means the gross revenues from the sale of the processed metals and any other monies deemed reasonably attributable to operations under the contract in accordance with the financial rules, regulations and procedures of the Authority.
- (ii) In all cases other than those specified in subparagraphs (g) (i) and (n) (iii), "contractor's gross proceeds" means the gross revenues from the sale of the semi-processed metals from the polymetallic nodules recovered from the area covered by the contract, and any other monies deemed reasonably attributable to operations under the contract in accordance with the financial rules, regulations and procedures of the Authority.
- (h) "Contractor's development costs" means:
- (i) all expenditures incurred prior to the commencement of commercial production which are directly related to the development of the productive capacity of the area covered by the contract and the activities related thereto for operations under the contract in all cases other than that specified in subparagraph (n), in conformity with generally recognized accounting principles, including, inter alia, costs of machinery, equipment, ships, processing plant, construction, buildings, land, roads, prospecting and exploration of the area covered by the contract, research and development, interest, required leases, licences and fees; and

- (ii) expenditures similar to those set forth in (i) above incurred subsequent to the commencement of commercial production and necessary to carry out the plan of work, except those chargeable to operating costs.
- (i) The proceeds from the disposal of capital assets and the market value of those capital assets which are no longer required for operations under the contract and which are not sold shall be deducted from the contractor's development costs during the relevant accounting year. When these deductions exceed the contractor's development costs the excess shall be added to the contractor's gross proceeds.
- (j) The contractor's development costs incurred prior to the commencement of commercial production referred to in subparagraphs (h) (i) and (n) (iv) shall be recovered in 10 equal annual instalments from the date of commencement of commercial production. The contractor's development costs incurred subsequent to the commencement of commercial production referred to in subparagraphs (h) (ii) and (n) (iv) shall be recovered in 10 or fewer equal annual instalments so as to ensure their complete recovery by the end of the contract.
- (k) "Contractor's operating costs" means all expenditures incurred after the commencement of commercial production in the operation of the productive capacity of the area covered by the contract and the activities related thereto for operations under the contract, in conformity with generally recognized accounting principles, including, inter alia, the annual fixed fee or the production charge, whichever is greater, expenditures for wages, salaries, employee benefits, materials, services, transporting, processing and marketing costs, interest, utilities, preservation of the marine environment, overhead and administrative costs specifically related to operations under the contract, and any net operating losses carried forward or backward as specified herein. Net operating losses may be carried forward for two consecutive years except in the last two years of the contract in which case they may be carried backward to the two preceding years.
- (l) If the contractor engages in mining, transporting of polymetallic nodules, and production of processed and semi-processed metals, "development costs of the mining sector" means the portion of the contractor's development costs which is directly related to the mining of the resources of the area covered by the contract, in conformity with generally recognized accounting principles, and the financial rules, regulations and procedures of the Authority, including, inter alia, application fee, annual fixed fee and, where applicable, costs of prospecting and exploration of the area covered by the contract, and a portion of research and development costs.

- (m) "Return on investment" in any accounting year means the ratio of attributable net proceeds in that year to the development costs of the mining sector. For the purpose of computing this ratio the development costs of the mining sector shall include expenditures on new or replacement equipment in the mining sector less the original cost of the equipment replaced.
- (n) If the contractor engages in mining only:
- (i) "attributable net proceeds" means the whole of the contractor's net proceeds;
 - (ii) "contractor's net proceeds" shall be as defined in subparagraph (f);
 - (iii) "contractor's gross proceeds" means the gross revenues from the sale of the polymetallic nodules, and any other monies deemed reasonably attributable to operations under the contract in accordance with the financial rules, regulations and procedures of the Authority;
 - (iv) "contractor's development costs" means all expenditures incurred prior to the commencement of commercial production as set forth in subparagraph (h) (i), and all expenditures incurred subsequent to the commencement of commercial production as set forth in subparagraph (h) (ii), which are directly related to the mining of the resources of the area covered by the contract, in conformity with generally recognized accounting principles;
 - (v) "contractor's operating costs" means the contractor's operating costs as in subparagraph (k) which are directly related to the mining of the resources of the area covered by the contract in conformity with generally recognized accounting principles;
 - (vi) "return on investment" in any accounting year means the ratio of the contractor's net proceeds in that year to the contractor's development costs. For the purpose of computing this ratio, the contractor's development costs shall include expenditures on new or replacement equipment less the original cost of the equipment replaced.
- (o) The costs referred to in subparagraphs (h), (k), (l) and (n) in respect of interest paid by the contractor shall be allowed to the extent that, in all the circumstances, the Authority approves, pursuant to article 4, paragraph 1, of this Annex, the debt-equity ratio and the rates of interest as reasonable, having regard to existing commercial practice.
- (p) The costs referred to in this paragraph shall not be interpreted as including payments of corporate income taxes or similar charges levied by States in respect of the operations of the contractor.

7. (a) "Processed metals", referred to in paragraphs 5 and 6, means the metals in the most basic form in which they are customarily traded on international terminal markets. For this purpose, the Authority shall specify, in its financial rules, regulations and procedures, the relevant international terminal market. For the metals which are not traded on such markets, "processed metals" means the metals in the most basic form in which they are customarily traded in representative arm's length transactions.
- (b) If the Authority cannot otherwise determine the quantity of the processed metals produced from the polymetallic nodules recovered from the area covered by the contract referred to in paragraphs 5 (b) and 6 (b), the quantity shall be determined on the basis of the metal content of the nodules, processing recovery efficiency and other relevant factors, in accordance with the rules, regulations and procedures of the Authority and in conformity with generally recognized accounting principles.
8. If an international terminal market provides a representative pricing mechanism for processed metals, polymetallic nodules and semi-processed metals from the nodules, the average price on that market shall be used. In all other cases, the Authority shall, after consulting the contractor, determine a fair price for the said products in accordance with paragraph 9.
9. (a) All costs, expenditures, proceeds and revenues and all determinations of price and value referred to in this article shall be the result of free market or arm's length transactions. In the absence thereof, they shall be determined by the Authority, after consulting the contractor, as though they were the result of free market or arm's length transactions, taking into account relevant transactions in other markets.
- (b) In order to ensure compliance with and enforcement of the provisions of this paragraph, the Authority shall be guided by the principles adopted for, and the interpretation given to, arm's length transactions by the Commission on Transnational Corporations of the United Nations, the Group of Experts on Tax Treaties between Developing and Developed Countries and other international organizations, and shall, in its rules, regulations and procedures specify uniform and internationally acceptable accounting rules and procedures, and the means of selection by the contractor of certified independent accountants acceptable to the Authority for the purpose of carrying out auditing in compliance with those rules, regulations and procedures.
10. The contractor shall make available to the accountants, in accordance with the financial rules, regulations and procedures of the Authority, such financial data as are required to determine compliance with this article.

11. All costs, expenditures, proceeds and revenues, and all prices and values referred to in this article, shall be determined in accordance with generally recognized accounting principles and the financial rules, regulations and procedures of the Authority.

12. Payments to the Authority under paragraphs 5 and 6 shall be made in freely usable currencies or currencies which are freely available and effectively usable on the major foreign exchange markets or, at the contractor's option, in the equivalents of processed metals at market value. The market value shall be determined in accordance with paragraph 5(b). The freely usable currencies and currencies which are freely available and effectively usable on the major foreign exchange markets shall be defined in the rules, regulations and procedures of the Authority in accordance with prevailing international monetary practice.

13. All financial obligations of the contractor to the Authority, as well as all his fees, costs, expenditures, proceeds and revenues referred to in this article, shall be adjusted by expressing them in constant terms relative to a base year.

14. The Authority may, taking into account any recommendations of the Economic Planning Commission and the Legal and Technical Commission, adopt rules, regulations and procedures that provide for incentives, on a uniform and non-discriminatory basis, to contractors to further the objectives set out in paragraph 1.

15. In the event of a dispute between the Authority and a contractor over the interpretation or application of the financial terms of a contract, either party may submit the dispute to binding commercial arbitration, unless both parties agree to settle the dispute by other means, in accordance with article 188, paragraph 2.

Article 14 Transfer of data

1. The operator shall transfer to the Authority, in accordance with its rules, regulations and procedures and the terms and conditions of the plan of work, at time intervals determined by the Authority all data which are both necessary for and relevant to the effective exercise of the powers and functions of the principal organs of the Authority in respect of the area covered by the plan of work.

2. Transferred data in respect of the area covered by the plan of work, deemed proprietary, may only be used for the purposes set forth in this article. Data necessary for the formulation by the Authority of rules, regulations and procedures concerning protection of the marine environment and safety, other than equipment design data, shall not be deemed proprietary.

3. Data transferred to the Authority by prospectors, applicants for contracts or contractors, deemed proprietary, shall not be disclosed by the Authority to the Enterprise or to anyone external to the Authority, but data on the reserved areas may be disclosed to the Enterprise. Such data transferred by such persons to the Enterprise shall not be disclosed by the Enterprise to the Authority or to anyone external to the Authority.

Article 15
Training programmes

The contractor shall draw up practical programmes for the training of personnel of the Authority and developing States, including the participation of such personnel in all activities in the Area which are covered by the contract, in accordance with article 144, paragraph 2.

Article 16
Exclusive right to explore and exploit

The Authority shall, pursuant to Part XI and its rules, regulations and procedures, accord the operator the exclusive right to explore and exploit the area covered by the plan of work in respect of a specified category of resources and shall ensure that no other entity operates in the same area for a different category of resources in a manner which might interfere with the operations of the operator. The operator shall have security of tenure in accordance with article 153, paragraph 6.

Article 17
Rules, regulations and procedures of the Authority

1. The Authority shall adopt and uniformly apply rules, regulations and procedures in accordance with article 160, paragraph 2(f)(ii), and article 162, paragraph 2(o)(ii), for the exercise of its functions as set forth in Part XI on, inter alia, the following matters:

- (a) administrative procedures relating to prospecting, exploration and exploitation in the Area;
- (b) operations:
 - (i) size of area;
 - (ii) duration of operations;
 - (iii) performance requirements including assurances pursuant to article 4, paragraph 6(c), of this Annex;
 - (iv) categories of resources;
 - (v) renunciation of areas;
 - (vi) progress reports;
 - (vii) submission of data;
 - (viii) inspection and supervision of operations;
 - (ix) prevention of interference with other activities in the marine environment;

- (x) transfer of rights and obligations by a contractor;
- (xi) procedures for transfer of technology to developing States in accordance with article 144 and for their direct participation;
- (xii) mining standards and practices, including those relating to operational safety, conservation of the resources and the protection of the marine environment;
- (xiii) definition of commercial production;
- (xiv) qualification standards for applicants;
- (c) financial matters:
 - (i) establishment of uniform and non-discriminatory costing and accounting rules and the method of selection of auditors;
 - (ii) apportionment of proceeds of operations;
 - (iii) the incentives referred to in article 13 of this Annex;
- (d) implementation of decisions taken pursuant to article 151, paragraph 10, and article 164, paragraph 2(d).

2. Rules, regulations and procedures on the following items shall fully reflect the objective criteria set out below:

- (a) Size of areas:

The Authority shall determine the appropriate size of areas for exploration which may be up to twice as large as those for exploitation in order to permit intensive exploration operations. The size of area shall be calculated to satisfy the requirements of article 8 of this Annex on reservation of areas as well as stated production requirements consistent with article 151 in accordance with the terms of the contract taking into account the state of the art of technology then available for sea-bed mining and the relevant physical characteristics of the areas. Areas shall be neither smaller nor larger than are necessary to satisfy this objective.

- (b) Duration of operations:

- (i) Prospecting shall be without time-limit;
- (ii) Exploration should be of sufficient duration to permit a thorough survey of the specific area, the design and construction of mining equipment for the area and the design and construction of small and medium-size processing plants for the purpose of testing mining and processing systems;

- (iii) The duration of exploitation should be related to the economic life of the mining project, taking into consideration such factors as the depletion of the ore, the useful life of mining equipment and processing facilities and commercial viability. Exploitation should be of sufficient duration to permit commercial extraction of minerals of the area and should include a reasonable time period for construction of commercial-scale mining and processing systems, during which period commercial production should not be required. The total duration of exploitation, however, should also be short enough to give the Authority an opportunity to amend the terms and conditions of the plan of work at the time it considers renewal in accordance with rules, regulations and procedures which it has adopted subsequent to approving the plan of work.

(c) Performance requirements:

The Authority shall require that during the exploration stage periodic expenditures be made by the operator which are reasonably related to the size of the area covered by the plan of work and the expenditures which would be expected of a bona fide operator who intended to bring the area into commercial production within the time-limits established by the Authority. The required expenditures should not be established at a level which would discourage prospective operators with less costly technology than is prevalently in use. The Authority shall establish a maximum time interval, after the exploration stage is completed and the exploitation stage begins, to achieve commercial production. To determine this interval, the Authority should take into consideration that construction of large-scale mining and processing systems cannot be initiated until after the termination of the exploration stage and the commencement of the exploitation stage. Accordingly, the interval to bring an area into commercial production should take into account the time necessary for this construction after the completion of the exploration stage and reasonable allowance should be made for unavoidable delays in the construction schedule. Once commercial production is achieved, the Authority shall within reasonable limits and taking into consideration all relevant factors require the operator to maintain commercial production throughout the period of the plan of work.

(d) Categories of resources:

In determining the category of resources in respect of which a plan of work may be approved, the Authority shall give emphasis inter alia to the following characteristics:

- (i) that certain resources require the use of similar mining methods; and
- (ii) that some resources can be developed simultaneously without undue interference between operators developing different resources in the same area.

Nothing in this subparagraph shall preclude the Authority from approving a plan of work with respect to more than one category of resources in the same area to the same applicant.

(e) Renunciation of areas:

The operator shall have the right at any time to renounce without penalty the whole or part of his rights in the area covered by a plan of work.

(f) Protection of the marine environment:

Rules, regulations and procedures shall be drawn up in order to secure effective protection of the marine environment from harmful effects directly resulting from activities in the Area or from shipboard processing immediately above a mine site of minerals derived from that mine site, taking into account the extent to which such harmful effects may directly result from drilling, dredging, coring and excavation and from disposal, dumping and discharge into the marine environment of sediment, wastes or other effluents.

(g) Commercial production:

Commercial production shall be deemed to have begun if an operator engages in sustained large-scale recovery operations which yield a quantity of materials sufficient to indicate clearly that the principal purpose is large-scale production rather than production intended for information gathering, analysis or the testing of equipment or plant.

Article 18
Penalties

1. A contractor's rights under the contract may be suspended or terminated only in the following cases:

- (a) if, in spite of warnings by the Authority, the contractor has conducted his activities in such a way as to result in serious, persistent and wilful violations of the fundamental terms of the contract, Part XI and the rules, regulations and procedures of the Authority; or
- (b) if the contractor has failed to comply with a final binding decision of the dispute settlement body applicable to him.

2. In the case of any violation of the contract not covered by paragraph 1(a), or in lieu of suspension or termination under paragraph 1(a), the Authority may impose upon the contractor monetary penalties proportionate to the seriousness of the violation.

3. Except for emergency orders under article 162, paragraph 2(w), the Authority may not execute a decision involving monetary penalties, suspension or termination until the contractor has been accorded a reasonable opportunity to exhaust the judicial remedies available to him pursuant to Part XI, section 5.

Article 19
Revision of contract

1. When circumstances have arisen or are likely to arise which, in the opinion of either party, would render the contract inequitable or make it impracticable or impossible to achieve the objectives set out in the contract or in Part XI, the parties shall enter into negotiations to revise it accordingly.

2. Any contract entered into in accordance with article 153, paragraph 3, may be revised only with the consent of the parties.

Article 20
Transfer of rights and obligations

The rights and obligations arising under a contract may be transferred only with the consent of the Authority, and in accordance with its rules, regulations and procedures. The Authority shall not unreasonably withhold consent to the transfer if the proposed transferee is in all respects a qualified applicant and assumes all of the obligations of the transferor and if the transfer does not confer to the transferee a plan of work, the approval of which would be forbidden by article 6, paragraph 3(c), of this Annex.

Article 21
Applicable law

1. The contract shall be governed by the terms of the contract, the rules, regulations and procedures of the Authority, Part XI and other rules of international law not incompatible with this Convention.

2. Any final decision rendered by a court or tribunal having jurisdiction under this Convention relating to the rights and obligations of the Authority and of the contractor shall be enforceable in the territory of each State Party.

3. No State Party may impose conditions on a contractor that are inconsistent with Part XI. However, the application by a State Party to contractors sponsored by it, or to ships flying its flag, of environmental or other laws and regulations more stringent than those in the rules, regulations and procedures of the Authority adopted pursuant to article 17, paragraph 2(f), of this Annex shall not be deemed inconsistent with Part XI.

Article 22
Responsibility

The contractor shall have responsibility or liability for any damage arising out of wrongful acts in the conduct of its operations, account being taken of contributory acts or omissions by the Authority. Similarly, the Authority shall have responsibility or liability for any damage arising out of wrongful acts in the exercise of its powers and functions, including violations under article 168, paragraph 2, account being taken of contributory acts or omissions by the contractor. Liability in every case shall be for the actual amount of damage.

ANNEX IV. STATUTE OF THE ENTERPRISE

Article 1
Purposes

1. The Enterprise is the organ of the Authority which shall carry out activities in the Area directly, pursuant to article 153, paragraph 2 (a), as well as the transporting, processing and marketing of minerals recovered from the Area.

2. In carrying out its purposes and in the exercise of its functions, the Enterprise shall act in accordance with this Convention and the rules, regulations and procedures of the Authority.

3. In developing the resources of the Area pursuant to paragraph 1, the Enterprise shall, subject to this Convention, operate in accordance with sound commercial principles.

Article 2
Relationship to the Authority

1. Pursuant to article 170, the Enterprise shall act in accordance with the general policies of the Assembly and the directives of the Council.

2. Subject to paragraph 1, the Enterprise shall enjoy autonomy in the conduct of its operations.

3. Nothing in this Convention shall make the Enterprise liable for the acts or obligations of the Authority, or make the Authority liable for the acts or obligations of the Enterprise.

Article 3
Limitation of liability

Without prejudice to article 11, paragraph 3, of this Annex, no member of the Authority shall be liable by reason only of its membership for the acts or obligations of the Enterprise.

Article 4
Structure

The Enterprise shall have a Governing Board, a Director-General and the staff necessary for the exercise of its functions.

Article 5
Governing Board

1. The Governing Board shall be composed of 15 members elected by the Assembly in accordance with article 160, paragraph 2(c). In the election of the members of the Board, due regard shall be paid to the principle of equitable geographical distribution. In submitting nominations of candidates for election to the Board, members of the Authority shall bear in mind the need to nominate candidates of the highest standard of competence, with qualifications in relevant fields, so as to ensure the viability and success of the Enterprise.

2. Members of the Board shall be elected for four years and may be re-elected; and due regard shall be paid to the principle of rotation of membership.

3. Members of the Board shall continue in office until their successors are elected. If the office of a member of the Board becomes vacant, the Assembly shall, in accordance with article 160, paragraph 2(c), elect a new member for the remainder of his predecessor's term.

4. Members of the Board shall act in their personal capacity. In the performance of their duties they shall not seek or receive instructions from any government or from any other source. Each member of the Authority shall respect the independent character of the members of the Board and shall refrain from all attempts to influence any of them in the discharge of their duties.

5. Each member of the Board shall receive remuneration to be paid out of the funds of the Enterprise. The amount of remuneration shall be fixed by the Assembly, upon the recommendation of the Council.

6. The Board shall normally function at the principal office of the Enterprise and shall meet as often as the business of the Enterprise may require.

7. Two thirds of the members of the Board shall constitute a quorum.

8. Each member of the Board shall have one vote. All matters before the Board shall be decided by a majority of its members. If a member has a conflict of interest on a matter before the Board he shall refrain from voting on that matter.

9. Any member of the Authority may ask the Board for information in respect of its operations which particularly affect that member. The Board shall endeavour to provide such information.

Article 6
Powers and functions of the Governing Board

The Governing Board shall direct the operations of the Enterprise. Subject to this Convention, the Governing Board shall exercise the powers necessary to fulfil the purposes of the Enterprise, including powers:

- (a) to elect a Chairman from among its members;
- (b) to adopt its rules of procedure;
- (c) to draw up and submit formal written plans of work to the Council in accordance with article 153, paragraph 3, and article 162, paragraph 2(j);
- (d) to develop plans of work and programmes for carrying out the activities specified in article 170;
- (e) to prepare and submit to the Council applications for production authorizations in accordance with article 151, paragraphs 2 to 7;
- (f) to authorize negotiations concerning the acquisition of technology, including those provided for in Annex III, article 5, paragraph 3 (a), (c) and (d), and to approve the results of those negotiations;
- (g) to establish terms and conditions, and to authorize negotiations, concerning joint ventures and other forms of joint arrangements referred to in Annex III, articles 9 and 11, and to approve the results of such negotiations;
- (h) to recommend to the Assembly what portion of the net income of the Enterprise should be retained as its reserves in accordance with article 160, paragraph 2(f), and article 10 of this Annex;
- (i) to approve the annual budget of the Enterprise;
- (j) to authorize the procurement of goods and services in accordance with article 12, paragraph 3, of this Annex;
- (k) to submit an annual report to the Council in accordance with article 9 of this Annex;
- (l) to submit to the Council for the approval of the Assembly draft rules in respect of the organization, management, appointment and dismissal of the staff of the Enterprise and to adopt regulations to give effect to such rules;
- (m) to borrow funds and to furnish such collateral or other security as it may determine in accordance with article 11, paragraph 2, of this Annex;

- (n) to enter into any legal proceedings, agreements and transactions and to take any other actions in accordance with article 13 of this Annex;
- (o) to delegate, subject to the approval of the Council, any non-discretionary powers to the Director-General and to its committees.

Article 7

Director-General and staff of the Enterprise

1. The Assembly shall, upon the recommendation of the Council and the nomination of the Governing Board, elect the Director-General of the Enterprise who shall not be a member of the Board. The Director-General shall hold office for a fixed term, not exceeding five years, and may be re-elected for further terms.

2. The Director-General shall be the legal representative and chief executive of the Enterprise and shall be directly responsible to the Board for the conduct of the operations of the Enterprise. He shall be responsible for the organization, management, appointment and dismissal of the staff of the Enterprise in accordance with the rules and regulations referred to in article 6, subparagraph (1), of this Annex. He shall participate, without the right to vote, in the meetings of the Board and may participate, without the right to vote, in the meetings of the Assembly and the Council when these organs are dealing with matters concerning the Enterprise.

3. The paramount consideration in the recruitment and employment of the staff and in the determination of their conditions of service shall be the necessity of securing the highest standards of efficiency and of technical competence. Subject to this consideration, due regard shall be paid to the importance of recruiting the staff on an equitable geographical basis.

4. In the performance of their duties the Director-General and the staff shall not seek or receive instructions from any government or from any other source external to the Enterprise. They shall refrain from any action which might reflect on their position as international officials of the Enterprise responsible only to the Enterprise. Each State Party undertakes to respect the exclusively international character of the responsibilities of the Director-General and the staff and not to seek to influence them in the discharge of their responsibilities.

5. The responsibilities set forth in article 168, paragraph 2, are equally applicable to the staff of the Enterprise.

Article 8

Location

The Enterprise shall have its principal office at the seat of the Authority. The Enterprise may establish other offices and facilities in the territory of any State Party with the consent of that State Party.

Article 9
Reports and financial statements

1. The Enterprise shall, not later than three months after the end of each financial year, submit to the Council for its consideration an annual report containing an audited statement of its accounts and shall transmit to the Council at appropriate intervals a summary statement of its financial position and a profit and loss statement showing the results of its operations.

2. The Enterprise shall publish its annual report and such other reports as it finds appropriate.

3. All reports and financial statements referred to in this article shall be distributed to the members of the Authority.

Article 10
Allocation of net income

1. Subject to paragraph 3, the Enterprise shall make payments to the Authority under Annex III, article 13, or their equivalent.

2. The Assembly shall, upon the recommendation of the Governing Board, determine what portion of the net income of the Enterprise shall be retained as reserves of the Enterprise. The remainder shall be transferred to the Authority.

3. During an initial period required for the Enterprise to become self-supporting, which shall not exceed 10 years from the commencement of commercial production by it, the Assembly shall exempt the Enterprise from the payments referred to in paragraph 1, and shall leave all of the net income of the Enterprise in its reserves.

Article 11
Finances

1. The funds of the Enterprise shall include:

- (a) amounts received from the Authority in accordance with article 173, paragraph 2(b);
- (b) voluntary contributions made by States Parties for the purpose of financing activities of the Enterprise;
- (c) amounts borrowed by the Enterprise in accordance with paragraphs 2 and 3;
- (d) income of the Enterprise from its operations;
- (e) other funds made available to the Enterprise to enable it to commence operations as soon as possible and to carry out its functions.

2. (a) The Enterprise shall have the power to borrow funds and to furnish such collateral or other security as it may determine. Before making a public sale of its obligations in the financial markets or currency of a State Party, the Enterprise shall obtain the approval of that State Party. The total amount of borrowings shall be approved by the Council upon the recommendation of the Governing Board.
- (b) States Parties shall make every reasonable effort to support applications by the Enterprise for loans on capital markets and from international financial institutions.
3. (a) The Enterprise shall be provided with the funds necessary to explore and exploit one mine site, and to transport, process and market the minerals recovered therefrom and the nickel, copper, cobalt and manganese obtained, and to meet its initial administrative expenses. The amount of the said funds, and the criteria and factors for its adjustment, shall be included by the Preparatory Commission in the draft rules, regulations and procedures of the Authority.
- (b) All States Parties shall make available to the Enterprise an amount equivalent to one half of the funds referred to in subparagraph (a) by way of long-term interest-free loans in accordance with the scale of assessments for the United Nations regular budget in force at the time when the assessments are made, adjusted to take into account the States which are not members of the United Nations. Debts incurred by the Enterprise in raising the other half of the funds shall be guaranteed by all States Parties in accordance with the same scale.
- (c) If the sum of the financial contributions of States Parties is less than the funds to be provided to the Enterprise under subparagraph (a), the Assembly shall, at its first session, consider the extent of the shortfall and adopt by consensus measures for dealing with this shortfall, taking into account the obligation of States Parties under subparagraphs (a) and (b) and any recommendations of the Preparatory Commission.
- (d) (i) Each State Party shall, within 60 days after the entry into force of this Convention, or within 30 days after the deposit of its instrument of ratification or accession, whichever is later, deposit with the Enterprise irrevocable, non-negotiable, non-interest-bearing promissory notes in the amount of the share of such State Party of interest-free loans pursuant to subparagraph (b).
- (ii) The Board shall prepare, at the earliest practicable date after this Convention enters into force, and thereafter at annual or other appropriate intervals, a schedule of the magnitude and timing of its requirements for the funding of its administrative expenses and for activities carried out by the Enterprise in accordance with article 170 and article 12 of this Annex.

- (iii) The States Parties shall, thereupon, be notified by the Enterprise, through the Authority, of their respective shares of the funds in accordance with subparagraph (b), required for such expenses. The Enterprise shall encash such amounts of the promissory notes as may be required to meet the expenditure referred to in the schedule with respect to interest-free loans.
- (iv) States Parties shall, upon receipt of the notification, make available their respective shares of debt guarantees for the Enterprise in accordance with subparagraph (b).
- (e) (i) If the Enterprise so requests, State Parties may provide debt guarantees in addition to those provided in accordance with the scale referred to in subparagraph (b).
- (ii) In lieu of debt guarantees, a State Party may make a voluntary contribution to the Enterprise in an amount equivalent to that portion of the debts which it would otherwise be liable to guarantee.
- (f) Repayment of the interest-bearing loans shall have priority over the repayment of the interest-free loans. Repayment of interest-free loans shall be in accordance with a schedule adopted by the Assembly, upon the recommendation of the Council and the advice of the Board. In the exercise of this function the Board shall be guided by the relevant provisions of the rules, regulations and procedures of the Authority, which shall take into account the paramount importance of ensuring the effective functioning of the Enterprise and, in particular, ensuring its financial independence.
- (g) Funds made available to the Enterprise shall be in freely usable currencies or currencies which are freely available and effectively usable in the major foreign exchange markets. These currencies shall be defined in the rules, regulations and procedures of the Authority in accordance with prevailing international monetary practice. Except as provided in paragraph 2, no State Party shall maintain or impose restrictions on the holding, use or exchange by the Enterprise of these funds.
- (h) "Debt guarantee" means a promise of a State Party to creditors of the Enterprise to pay, pro rata in accordance with the appropriate scale, the financial obligations of the Enterprise covered by the guarantee following notice by the creditors to the State Party of a default by the Enterprise. Procedures for the payment of those obligations shall be in conformity with the rules, regulations and procedures of the Authority.

4. The funds, assets and expenses of the Enterprise shall be kept separate from those of the Authority. This article shall not prevent the Enterprise from making arrangements with the Authority regarding facilities, personnel and services and arrangements for reimbursement of administrative expenses paid by either on behalf of the other.

5. The records, books and accounts of the Enterprise, including its annual financial statements, shall be audited annually by an independent auditor appointed by the Council.

Article 12
Operations

1. The Enterprise shall propose to the Council projects for carrying out activities in accordance with article 170. Such proposals shall include a formal written plan of work for activities in the Area in accordance with article 153, paragraph 3, and all such other information and data as may be required from time to time for its appraisal by the Legal and Technical Commission and approval by the Council.

2. Upon approval by the Council, the Enterprise shall execute the project on the basis of the formal written plan of work referred to in paragraph 1.

3. (a) If the Enterprise does not possess the goods and services required for its operations it may procure them. For that purpose, it shall issue invitations to tender and award contracts to bidders offering the best combination of quality, price and delivery time.

(b) If there is more than one bid offering such a combination, the contract shall be awarded in accordance with:

(i) the principle of non-discrimination on the basis of political or other considerations not relevant to the carrying out of operations with due diligence and efficiency; and

(ii) guidelines approved by the Council with regard to the preferences to be accorded to goods and services originating in developing States, including the land-locked and geographically disadvantaged among them.

(c) The Governing Board may adopt rules determining the special circumstances in which the requirement of invitations to bid may, in the best interests of the Enterprise, be dispensed with.

4. The Enterprise shall have title to all minerals and processed substances produced by it.

5. The Enterprise shall sell its products on a non-discriminatory basis. It shall not give non-commercial discounts.

6. Without prejudice to any general or special power conferred on the Enterprise under any other provision of this Convention, the Enterprise shall exercise such powers incidental to its business as shall be necessary.

7. The Enterprise shall not interfere in the political affairs of any State Party; nor shall it be influenced in its decisions by the political character of the State Party concerned. Only commercial considerations shall be relevant to its decisions, and these considerations shall be weighed impartially in order to carry out the purposes specified in article 1 of this Annex.

Article 13

Legal status, privileges and immunities

1. To enable the Enterprise to exercise its functions, the status, privileges and immunities set forth in this article shall be accorded to the Enterprise in the territories of States Parties. To give effect to this principle the Enterprise and States Parties may, where necessary, enter into special agreements.

2. The Enterprise shall have such legal capacity as is necessary for the exercise of its functions and the fulfilment of its purposes and, in particular, the capacity:

- (a) to enter into contracts, joint arrangements or other arrangements, including agreements with States and international organizations;
- (b) to acquire, lease, hold and dispose of immovable and movable property;
- (c) to be a party to legal proceedings.

3. (a) Actions may be brought against the Enterprise only in a court of competent jurisdiction in the territory of a State Party in which the Enterprise:

- (i) has an office or facility;
- (ii) has appointed an agent for the purpose of accepting service or notice of process;
- (iii) has entered into a contract for goods or services;
- (iv) has issued securities; or
- (v) is otherwise engaged in commercial activity.

(b) The property and assets of the Enterprise, wherever located and by whomsoever held, shall be immune from all forms of seizure, attachment or execution before the delivery of final judgment against the Enterprise.

4. (a) The property and assets of the Enterprise, wherever located and by whomsoever held, shall be immune from requisition, confiscation, expropriation or any other form of seizure by executive or legislative action.

- (b) The property and assets of the Enterprise, wherever located and by whomsoever held, shall be free from discriminatory restrictions, regulations, controls and moratoria of any nature.
- (c) The Enterprise and its employees shall respect local laws and regulations in any State or territory in which the Enterprise or its employees may do business or otherwise act.
- (d) States Parties shall ensure that the Enterprise enjoys all rights, privileges and immunities accorded by them to entities conducting commercial activities in their territories. These rights, privileges and immunities shall be accorded to the Enterprise on no less favourable a basis than that on which they are accorded to entities engaged in similar commercial activities. If special privileges are provided by States Parties for developing States or their commercial entities, the Enterprise shall enjoy those privileges on a similarly preferential basis.
- (e) States Parties may provide special incentives, rights, privileges and immunities to the Enterprise without the obligation to provide such incentives, rights, privileges and immunities to other commercial entities.

5. The Enterprise shall negotiate with the host countries in which its offices and facilities are located for exemption from direct and indirect taxation.

6. Each State Party shall take such action as is necessary for giving effect in terms of its own law to the principles set forth in this Annex and shall inform the Enterprise of the specific action which it has taken.

7. The Enterprise may waive any of the privileges and immunities conferred under this article or in the special agreements referred to in paragraph 1 to such extent and upon such conditions as it may determine.

ANNEX V. CONCILIATION

SECTION 1. CONCILIATION PROCEDURE PURSUANT TO SECTION 1 OF PART XV

Article 1 Institution of proceedings

If the parties to a dispute have agreed, in accordance with article 284, to submit it to conciliation under this section, any such party may institute the proceedings by written notification addressed to the other party or parties to the dispute.

Article 2
List of conciliators

A list of conciliators shall be drawn up and maintained by the Secretary-General of the United Nations. Every State Party shall be entitled to nominate four conciliators, each of whom shall be a person enjoying the highest reputation for fairness, competence and integrity. The names of the persons so nominated shall constitute the list. If at any time the conciliators nominated by a State Party in the list so constituted shall be fewer than four, that State Party shall be entitled to make further nominations as necessary. The name of a conciliator shall remain on the list until withdrawn by the State Party which made the nomination, provided that such conciliator shall continue to serve on any conciliation commission to which that conciliator has been appointed until the completion of the proceedings before that commission.

Article 3
Constitution of conciliation commission

The conciliation commission shall, unless the parties otherwise agree, be constituted as follows:

- (a) Subject to subparagraph (g), the conciliation commission shall consist of five members.
- (b) The party instituting the proceedings shall appoint two conciliators to be chosen preferably from the list referred to in article 2 of this Annex, one of whom may be its national, unless the parties otherwise agree. Such appointments shall be included in the notification referred to in article 1 of this Annex.
- (c) The other party to the dispute shall appoint two conciliators in the manner set forth in subparagraph (b) within 21 days of receipt of the notification referred to in article 1 of this Annex. If the appointments are not made within that period, the party instituting the proceedings may, within one week of the expiration of that period, either terminate the proceedings by notification addressed to the other party or request the Secretary-General of the United Nations to make the appointments in accordance with subparagraph (e).
- (d) Within 30 days after all four conciliators have been appointed, they shall appoint a fifth conciliator chosen from the list referred to in article 2 of this Annex, who shall be chairman. If the appointment is not made within that period, either party may, within one week of the expiration of that period, request the Secretary-General of the United Nations to make the appointment in accordance with subparagraph (e).
- (e) Within 30 days of the receipt of a request under subparagraph (c) or (d), the Secretary-General of the United Nations shall make the necessary appointments from the list referred to in article 2 of this Annex in consultation with the parties to the dispute.

- (f) Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.
- (g) Two or more parties which determine by agreement that they are in the same interest shall appoint two conciliators jointly. Where two or more parties have separate interests or there is a disagreement as to whether they are of the same interest, they shall appoint conciliators separately.
- (h) In disputes involving more than two parties having separate interests, or where there is disagreement as to whether they are of the same interest, the parties shall apply subparagraphs (a) to (f) in so far as possible.

Article 4
Procedure

The conciliation commission shall, unless the parties otherwise agree, determine its own procedure. The commission may, with the consent of the parties to the dispute, invite any State Party to submit to it its views orally or in writing. Decisions of the commission regarding procedural matters, the report and recommendations shall be made by a majority vote of its members.

Article 5
Amicable settlement

The commission may draw the attention of the parties to any measures which might facilitate an amicable settlement of the dispute.

Article 6
Functions of the commission

The commission shall hear the parties, examine their claims and objections, and make proposals to the parties with a view to reaching an amicable settlement.

Article 7
Report

1. The commission shall report within 12 months of its constitution. Its report shall record any agreements reached and, failing agreement, its conclusions on all questions of fact or law relevant to the matter in dispute and such recommendations as the commission may deem appropriate for an amicable settlement. The report shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations and shall immediately be transmitted by him to the parties to the dispute.

2. The report of the commission, including its conclusions or recommendations, shall not be binding upon the parties.

Article 8
Termination

The conciliation proceedings are terminated when a settlement has been reached, when the parties have accepted or one party has rejected the recommendations of the report by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, or when a period of three months has expired from the date of transmission of the report to the parties.

Article 9
Fees and expenses

The fees and expenses of the commission shall be borne by the parties to the dispute.

Article 10
Right of parties to modify procedure

The parties to the dispute may by agreement applicable solely to that dispute modify any provision of this Annex.

SECTION 2. COMPULSORY SUBMISSION TO CONCILIATION PROCEDURE
PURSUANT TO SECTION 3 OF PART XV

Article 11
Institution of proceedings

1. Any party to a dispute which, in accordance with Part XV, section 3, may be submitted to conciliation under this section, may institute the proceedings by written notification addressed to the other party or parties to the dispute.

2. Any party to the dispute, notified under paragraph 1, shall be obliged to submit to such proceedings.

Article 12
Failure to reply or to submit to conciliation

The failure of a party or parties to the dispute to reply to notification of institution of proceedings or to submit to such proceedings shall not constitute a bar to the proceedings.

Article 13
Competence

A disagreement as to whether a conciliation commission acting under this section has competence shall be decided by the commission.

Article 14
Application of section 1

Articles 2 to 10 of section 1 of this Annex apply subject to this section.

ANNEX VI. STATUTE OF THE INTERNATIONAL TRIBUNAL
FOR THE LAW OF THE SEA

Article 1
General provisions

1. The International Tribunal for the Law of the Sea is constituted and shall function in accordance with the provisions of this Convention and this Statute.
2. The seat of the Tribunal shall be in the Free and Hanseatic City of Hamburg in the Federal Republic of Germany.
3. The Tribunal may sit and exercise its functions elsewhere whenever it considers this desirable.
4. A reference of a dispute to the Tribunal shall be governed by the provisions of Parts XI and XV.

SECTION 1. ORGANIZATION OF THE TRIBUNAL

Article 2
Composition

1. The Tribunal shall be composed of a body of 21 independent members, elected from among persons enjoying the highest reputation for fairness and integrity and of recognized competence in the field of the law of the sea.
2. In the Tribunal as a whole the representation of the principal legal systems of the world and equitable geographical distribution shall be assured.

Article 3
Membership

1. No two members of the Tribunal may be nationals of the same State. A person who for the purposes of membership in the Tribunal could be regarded as a national of more than one State shall be deemed to be a national of the one in which he ordinarily exercises civil and political rights.
2. There shall be no fewer than three members from each geographical group as established by the General Assembly of the United Nations.

Article 4
Nominations and elections

1. Each State Party may nominate not more than two persons having the qualifications prescribed in article 2 of this Annex. The members of the Tribunal shall be elected from the list of persons thus nominated.
2. At least three months before the date of the election, the Secretary-General of the United Nations in the case of the first election and the Registrar of the Tribunal in the case of subsequent elections shall address a written invitation to the States Parties to submit their nominations for members of the Tribunal within two months. He shall prepare a list in alphabetical order of all the persons thus nominated, with an indication of the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties before the seventh day of the last month before the date of each election.
3. The first election shall be held within six months of the date of entry into force of this Convention.
4. The members of the Tribunal shall be elected by secret ballot. Elections shall be held at a meeting of the States Parties convened by the Secretary-General of the United Nations in the case of the first election and by a procedure agreed to by the States Parties in the case of subsequent elections. Two thirds of the States Parties shall constitute a quorum at that meeting. The persons elected to the Tribunal shall be those nominees who obtain the largest number of votes and a two-thirds majority of the States Parties present and voting, provided that such majority includes a majority of the States Parties.

Article 5
Term of office

1. The members of the Tribunal shall be elected for nine years and may be re-elected; provided, however, that of the members elected at the first election, the terms of seven members shall expire at the end of three years and the terms of seven more members shall expire at the end of six years.
2. The members of the Tribunal whose terms are to expire at the end of the above-mentioned initial periods of three and six years shall be chosen by lot to be drawn by the Secretary-General of the United Nations immediately after the first election.
3. The members of the Tribunal shall continue to discharge their duties until their places have been filled. Though replaced, they shall finish any proceedings which they may have begun before the date of their replacement.
4. In the case of the resignation of a member of the Tribunal, the letter of resignation shall be addressed to the President of the Tribunal. The place becomes vacant on the receipt of that letter.

Article 6
Vacancies

1. Vacancies shall be filled by the same method as that laid down for the first election, subject to the following provision: the Registrar shall, within one month of the occurrence of the vacancy, proceed to issue the invitations provided for in article 4 of this Annex, and the date of the election shall be fixed by the President of the Tribunal after consultation with the States Parties.

2. A member of the Tribunal elected to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

Article 7
Incompatible activities

1. No member of the Tribunal may exercise any political or administrative function, or associate actively with or be financially interested in any of the operations of any enterprise concerned with the exploration for or exploitation of the resources of the sea or the sea-bed or other commercial use of the sea or the sea-bed.

2. No member of the Tribunal may act as agent, counsel or advocate in any case.

3. Any doubt on these points shall be resolved by decision of the majority of the other members of the Tribunal present.

Article 8
Conditions relating to participation of members
in a particular case

1. No member of the Tribunal may participate in the decision of any case in which he has previously taken part as agent, counsel or advocate for one of the parties, or as a member of a national or international court or tribunal, or in any other capacity.

2. If, for some special reason, a member of the Tribunal considers that he should not take part in the decision of a particular case, he shall so inform the President of the Tribunal.

3. If the President considers that for some special reason one of the members of the Tribunal should not sit in a particular case, he shall give his notice accordingly.

4. Any doubt on these points shall be resolved by decision of the majority of the other members of the Tribunal present.

Article 9
Consequence of ceasing to fulfil required conditions

If, in the unanimous opinion of the other members of the Tribunal, a member has ceased to fulfil the required conditions, the President of the Tribunal shall declare the seat vacant.

Article 10
Privileges and immunities

The members of the Tribunal, when engaged on the business of the Tribunal, shall enjoy diplomatic privileges and immunities.

Article 11
Solemn declaration by members

Every member of the Tribunal shall, before taking up his duties, make a solemn declaration in open session that he will exercise his powers impartially and conscientiously.

Article 12
President, Vice-President and Registrar

1. The Tribunal shall elect its President and Vice-President for three years; they may be re-elected.

2. The Tribunal shall appoint its Registrar and may provide for the appointment of such other officers as may be necessary.

3. The President and the Registrar shall reside at the seat of the Tribunal.

Article 13
Quorum

1. All available members of the Tribunal shall sit; a quorum of 11 elected members shall be required to constitute the Tribunal.

2. Subject to article 17 of this Annex, the Tribunal shall determine which members are available to constitute the Tribunal for the consideration of a particular dispute, having regard to the effective functioning of the chambers as provided for in articles 14 and 15 of this Annex.

3. All disputes and applications submitted to the Tribunal shall be heard and determined by the Tribunal, unless article 14 of this Annex applies, or the parties request that it shall be dealt with in accordance with article 15 of this Annex.

Article 14
Sea-Bed Disputes Chamber

A Sea-Bed Disputes Chamber shall be established in accordance with the provisions of section 4 of this Annex. Its jurisdiction, powers and functions shall be as provided for in Part XI, section 5.

Article 15
Special chambers

1. The Tribunal may form such chambers, composed of three or more of its elected members, as it considers necessary for dealing with particular categories of disputes.
2. The Tribunal shall form a chamber for dealing with a particular dispute submitted to it if the parties so request. The composition of such a chamber shall be determined by the Tribunal with the approval of the parties.
3. With a view to the speedy dispatch of business, the Tribunal shall form annually a chamber composed of five of its elected members which may hear and determine disputes by summary procedure. Two alternative members shall be selected for the purpose of replacing members who are unable to participate in a particular proceeding.
4. Disputes shall be heard and determined by the chambers provided for in this article if the parties so request.
5. A judgment given by any of the chambers provided for in this article and in article 14 of this Annex shall be considered as rendered by the Tribunal.

Article 16
Rules of the Tribunal

The Tribunal shall frame rules for carrying out its functions. In particular it shall lay down rules of procedure.

Article 17
Nationality of members

1. Members of the Tribunal of the nationality of any of the parties to a dispute shall retain their right to participate as members of the Tribunal.
2. If the Tribunal, when hearing a dispute, includes upon the bench a member of the nationality of one of the parties, any other party may choose a person to participate as a member of the Tribunal.
3. If the Tribunal, when hearing a dispute, does not include upon the bench a member of the nationality of the parties, each of those parties may choose a person to participate as a member of the Tribunal.
4. This article applies to the chambers referred to in articles 14 and 15 of this Annex. In such cases, the President, in consultation with the parties, shall request specified members of the Tribunal forming the chamber, as many as necessary, to give place to the members of the Tribunal of the nationality of the parties concerned, and, failing such, or if they are unable to be present, to the members specially chosen by the parties.

5. Should there be several parties in the same interest, they shall, for the purpose of the preceding provisions, be considered as one party only. Any doubt on this point shall be settled by the decision of the Tribunal.

6. Members chosen in accordance with paragraphs 2, 3 and 4 shall fulfil the conditions required by articles 2, 8 and 11 of this Annex. They shall participate in the decision on terms of complete equality with their colleagues.

Article 18 Remuneration of members

1. Each elected member of the Tribunal shall receive an annual allowance and, for each day on which he exercises his functions, a special allowance, provided that in any year the total sum payable to any member as special allowance shall not exceed the amount of the annual allowance.

2. The President shall receive a special annual allowance.

3. The Vice-President shall receive a special allowance for each day on which he acts as President.

4. The members chosen under article 17 of this Annex, other than elected members of the Tribunal, shall receive compensation for each day on which they exercise their functions.

5. The salaries, allowances and compensation shall be determined from time to time at meetings of the States Parties, taking into account the work load of the Tribunal. They may not be decreased during the term of office.

6. The salary of the Registrar shall be determined at meetings of the States Parties, on the proposal of the Tribunal.

7. Regulations adopted at meetings of the States Parties shall determine the conditions under which retirement pensions may be given to members of the Tribunal and to the Registrar, and the conditions under which members of the Tribunal and Registrar shall have their travelling expenses refunded.

8. The salaries, allowances, and compensation shall be free of all taxation.

Article 19 Expenses of the Tribunal

1. The expenses of the Tribunal shall be borne by the States Parties and by the Authority on such terms and in such a manner as shall be decided at meetings of the States Parties.

2. When an entity other than a State Party or the Authority is a party to a case submitted to it, the Tribunal shall fix the amount which that party is to contribute towards the expenses of the Tribunal.

SECTION 2. COMPETENCE

Article 20
Access to the Tribunal

1. The Tribunal shall be open to States Parties.
2. The Tribunal shall be open to entities other than States Parties in any case expressly provided for in Part XI or in any case submitted pursuant to any other agreement conferring jurisdiction on the Tribunal which is accepted by all the parties to that case.

Article 21
Jurisdiction

The jurisdiction of the Tribunal comprises all disputes and all applications submitted to it in accordance with this Convention and all matters specifically provided for in any other agreement which confers jurisdiction on the Tribunal.

Article 22
Reference of disputes subject to other agreements

If all the parties to a treaty or convention already in force and concerning the subject-matter covered by this Convention so agree, any disputes concerning the interpretation or application of such treaty or convention may, in accordance with such agreement, be submitted to the Tribunal.

Article 23
Applicable law

The Tribunal shall decide all disputes and applications in accordance with article 293.

SECTION 3. PROCEDURE

Article 24
Institution of proceedings

1. Disputes are submitted to the Tribunal, as the case may be, either by notification of a special agreement or by written application, addressed to the Registrar. In either case, the subject of the dispute and the parties shall be indicated.
2. The Registrar shall forthwith notify the special agreement or the application to all concerned.
3. The Registrar shall also notify all States Parties.

Article 25
Provisional measures

1. In accordance with article 290, the Tribunal and its Sea-Bed disputes Chamber shall have the power to prescribe provisional measures.

2. If the Tribunal is not in session or a sufficient number of members is not available to constitute a quorum, the provisional measures shall be prescribed by the chamber of summary procedure formed under article 15, paragraph 3, of this Annex. Notwithstanding article 15, paragraph 4, of this Annex, such provisional measures may be adopted at the request of any party to the dispute. They shall be subject to review and revision by the Tribunal.

Article 26
Hearing

1. The hearing shall be under the control of the President or, if he is unable to preside, of the Vice-President. If neither is able to preside, the senior judge present of the Tribunal shall preside.

2. The hearing shall be public, unless the Tribunal decides otherwise or unless the parties demand that the public be not admitted.

Article 27
Conduct of case

The Tribunal shall make orders for the conduct of the case, decide the form and time in which each party must conclude its arguments, and make all arrangements connected with the taking of evidence.

Article 28
Default

When one of the parties does not appear before the Tribunal or fails to defend its case, the other party may request the Tribunal to continue the proceedings and make its decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings. Before making its decision, the Tribunal must satisfy itself not only that it has jurisdiction over the dispute, but also that the claim is well founded in fact and law.

Article 29
Majority for decision

1. All questions shall be decided by a majority of the members of the Tribunal who are present.

2. In the event of an equality of votes, the President or the member of the Tribunal who acts in his place shall have a casting vote.

Article 30Judgment

1. The judgment shall state the reasons on which it is based.
2. It shall contain the names of the members of the Tribunal who have taken part in the decision.
3. If the judgment does not represent in whole or in part the unanimous opinion of the members of the Tribunal, any member shall be entitled to deliver a separate opinion.
4. The judgment shall be signed by the President and by the Registrar. It shall be read in open court, due notice having been given to the parties to the dispute.

Article 31Request to intervene

1. Should a State Party consider that it has an interest of a legal nature which may be affected by the decision in any dispute, it may submit a request to the Tribunal to be permitted to intervene.
2. It shall be for the Tribunal to decide upon this request.
3. If a request to intervene is granted, the decision of the Tribunal in respect of the dispute shall be binding upon the intervening State Party in so far as it relates to matters in respect of which that State Party intervened.

Article 32Right to intervene in cases of interpretation or application

1. Whenever the interpretation or application of this Convention is in question, the Registrar shall notify all States Parties forthwith.
2. Whenever pursuant to article 21 or 22 of this Annex the interpretation or application of an international agreement is in question, the Registrar shall notify all the parties to the agreement.
3. Every party referred to in paragraphs 1 and 2 has the right to intervene in the proceedings; if it uses this right, the interpretation given by the judgment will be equally binding upon it.

Article 33Finality and binding force of decisions

1. The decision of the Tribunal is final and shall be complied with by all the parties to the dispute.
2. The decision shall have no binding force except between the parties in respect of that particular dispute.
3. In the event of dispute as to the meaning or scope of the decision, the Tribunal shall construe it upon the request of any party.

Article 34Costs

Unless otherwise decided by the Tribunal, each party shall bear its own costs.

SECTION 4. SEA-BED DISPUTES CHAMBER

Article 35Composition

1. The Sea-Bed Disputes Chamber referred to in article 14 of this Annex shall be composed of 11 members, selected by a majority of the elected members of the Tribunal from among them.

2. In the selection of the members of the Chamber, the representation of the principal legal systems of the world and equitable geographical distribution shall be assured. The Assembly of the Authority may adopt recommendations of a general nature relating to such representation and distribution.

3. The members of the Chamber shall be selected every three years and may be selected for a second term.

4. The Chamber shall elect its President from among its members, who shall serve for the term for which the Chamber has been selected.

5. If any proceedings are still pending at the end of any three-year period for which the Chamber has been selected, the Chamber shall complete the proceedings in its original composition.

6. If a vacancy occurs in the Chamber, the Tribunal shall select a successor from among its elected members, who shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

7. A quorum of seven of the members selected by the Tribunal shall be required to constitute the Chamber.

Article 36Ad Hoc Chambers

1. The Sea-Bed Disputes Chamber shall form an ad hoc chamber, composed of three of its members, for dealing with a particular dispute submitted to it in accordance with article 188, paragraph 1(b). The composition of such a chamber shall be determined by the Sea-Bed Disputes Chamber with the approval of the parties.

2. If the parties do not agree on the composition of an ad hoc chamber, each party to the dispute shall appoint one member, and the third member shall be appointed by them in agreement. If they disagree, or if any party fails to make an appointment, the President of the Sea-Bed Disputes Chamber shall promptly make the appointment or appointments from among its members, after consultation with the parties.

3. Members of the ad hoc chamber must not be in the service of, or nationals of, any of the parties to the dispute.

Article 37

Access

The Chamber shall be open to the States Parties, the Authority and the other entities referred to in Part XI, section 5.

Article 38

Applicable law

In addition to the provisions of article 293, the Chamber shall apply:

- (a) the rules, regulations and procedures of the Authority adopted in accordance with this Convention; and
- (b) the terms of contracts concerning activities in the Area in matters relating to those contracts.

Article 39

Enforcement of decisions of the Chamber

The decisions of the Chamber shall be enforceable in the territories of the States Parties in the same manner as judgments or orders of the highest court of the State Party in whose territory the enforcement is sought.

Article 40

Applicability of other sections of this Annex

1. The other sections of this Annex which are not incompatible with this section apply to the Chamber.
2. In the exercise of its functions relating to advisory opinions, the Chamber shall be guided by the provisions of this Annex relating to procedure before the Tribunal to the extent to which it recognizes them to be applicable.

SECTION 5. AMENDMENTS

Article 41

Amendments

1. Amendments to this Annex, other than amendments to section 4, may be adopted only in accordance with article 313 or by consensus at a conference convened in accordance with this Convention.
2. Amendments to section 4 may be adopted only in accordance with article 314.
3. The Tribunal may propose such amendments to this Statute as it may consider necessary, by written communications to the States Parties for their consideration in conformity with paragraphs 1 and 2.

ANNEX VII. ARBITRATION

Article 1
Institution of proceedings

Subject to the provisions of Part XV, any party to a dispute may submit the dispute to the arbitral procedure provided for in this Annex by written notification addressed to the other party or parties to the dispute. The notification shall be accompanied by a statement of the claim and the grounds on which it is based.

Article 2
List of arbitrators

1. A list of arbitrators shall be drawn up and maintained by the Secretary-General of the United Nations. Every State Party shall be entitled to nominate four arbitrators, each of whom shall be a person experienced in maritime affairs and enjoying the highest reputation for fairness, competence and integrity. The names of the persons so nominated shall constitute the list.

2. If at any time the arbitrators nominated by a State Party in the list so constituted shall be fewer than four, that State Party shall be entitled to make further nominations as necessary.

3. The name of an arbitrator shall remain on the list until withdrawn by the State Party which made the nomination, provided that such arbitrator shall continue to serve on any arbitral tribunal to which that arbitrator has been appointed until the completion of the proceedings before that arbitral tribunal.

Article 3
Constitution of arbitral tribunal

For the purpose of proceedings under this Annex, the arbitral tribunal shall, unless the parties otherwise agree, be constituted as follows:

- (a) Subject to subparagraph (g), the arbitral tribunal shall consist of five members.
- (b) The party instituting the proceedings shall appoint one member to be chosen preferably from the list referred to in article 2 of this Annex, who may be its national. The appointment shall be included in the notification referred to in article 1 of this Annex.
- (c) The other party to the dispute shall, within 30 days of receipt of the notification referred to in article 1 of this Annex, appoint one member to be chosen preferably from the list, who may be its national. If the appointment is not made within that period, the party instituting the proceedings may, within two weeks of the expiration of that period, request that the appointment be made in accordance with subparagraph (e).

- (d) The other three members shall be appointed by agreement between the parties. They shall be chosen preferably from the list and shall be nationals of third States unless the parties otherwise agree. The parties to the dispute shall appoint the President of the arbitral tribunal from among those three members. If, within 60 days of receipt of the notification referred to in article 1 of this Annex, the parties are unable to reach agreement on the appointment of one or more of the members of the tribunal to be appointed by agreement, or on the appointment of the President, the remaining appointment or appointments shall be made in accordance with subparagraph (e), at the request of a party to the dispute. Such request shall be made within two weeks of the expiration of the aforementioned 60-day period.
- (e) Unless the parties agree that any appointment under subparagraphs (c) and (d) be made by a person or a third State chosen by the parties, the President of the International Tribunal for the Law of the Sea shall make the necessary appointments. If the President is unable to act under this subparagraph or is a national of one of the parties to the dispute, the appointment shall be made by the next senior member of the International Tribunal for the Law of the Sea who is available and is not a national of one of the parties. The appointments referred to in this subparagraph shall be made from the list referred to in article 2 of this Annex within a period of 30 days of the receipt of the request and in consultation with the parties. The members so appointed shall be of different nationalities and may not be in the service of, ordinarily resident in the territory of, or nationals of, any of the parties to the dispute.
- (f) Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.
- (g) Parties in the same interest shall appoint one member of the tribunal jointly by agreement. Where there are several parties having separate interests or where there is disagreement as to whether they are of the same interest, each of them shall appoint one member of the tribunal. The number of members of the tribunal appointed separately by the parties shall always be smaller by one than the number of members of the tribunal to be appointed jointly by the parties.
- (h) In disputes involving more than two parties, the provisions of subparagraphs (a) to (f) shall apply to the maximum extent possible.

Article 4

Functions of arbitral tribunal

An arbitral tribunal constituted under article 3 of this Annex shall function in accordance with this Annex and the other provisions of this Convention.

Article 5
Procedure

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitral tribunal shall determine its own procedure, assuring to each party a full opportunity to be heard and to present its case.

Article 6
Duties of parties to a dispute

The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, in accordance with their law and using all means at their disposal, shall:

- (a) provide it with all relevant documents, facilities and information; and
- (b) enable it when necessary to call witnesses or experts and receive their evidence and to visit the localities to which the case relates.

Article 7
Expenses

Unless the arbitral tribunal decides otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares.

Article 8
Required majority for decisions

Decisions of the arbitral tribunal shall be taken by a majority vote of its members. The absence or abstention of less than half of the members shall not constitute a bar to the tribunal reaching a decision. In the event of an equality of votes, the President shall have a casting vote.

Article 9
Default of appearance

If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to make its award. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings. Before making its award, the arbitral tribunal must satisfy itself not only that it has jurisdiction over the dispute but also that the claim is well founded in fact and law.

Article 10Award

The award of the arbitral tribunal shall be confined to the subject-matter of the dispute and state the reasons on which it is based. It shall contain the names of the members who have participated and the date of the award. Any member of the tribunal may attach a separate or dissenting opinion to the award.

Article 11Finality of award

The award shall be final and without appeal, unless the parties to the dispute have agreed in advance to an appellate procedure. It shall be complied with by the parties to the dispute.

Article 12Interpretation or implementation of award

1. Any controversy which may arise between the parties to the dispute as regards the interpretation or manner of implementation of the award may be submitted by either party for decision to the arbitral tribunal which made the award. For this purpose, any vacancy in the tribunal shall be filled in the manner provided for in the original appointments of the members of the tribunal.

2. Any such controversy may be submitted to another court or tribunal under article 287 by agreement of all the parties to the dispute.

Article 13Application to entities other than States Parties

The provisions of this Annex shall apply mutatis mutandis to any dispute involving entities other than States Parties.

ANNEX VIII. SPECIAL ARBITRATION

Article 1
Institution of proceedings

Subject to Part XV, any party to a dispute concerning the interpretation or application of the articles of this Convention relating to (1) fisheries, (2) protection and preservation of the marine environment, (3) marine scientific research, or (4) navigation, including pollution from vessels and by dumping, may submit the dispute to the special arbitral procedure provided for in this Annex by written notification addressed to the other party or parties to the dispute. The notification shall be accompanied by a statement of the claim and the grounds on which it is based.

Article 2
Lists of experts

1. A list of experts shall be established and maintained in respect of each of the fields of (1) fisheries, (2) protection and preservation of the marine environment, (3) marine scientific research, and (4) navigation, including pollution from vessels and by dumping.

2. The lists of experts shall be drawn up and maintained, in the field of fisheries by the Food and Agriculture Organization of the United Nations, in the field of protection and preservation of the marine environment by the United Nations Environment Programme, in the field of marine scientific research by the Inter-Governmental Oceanographic Commission, in the field of navigation, including pollution from vessels and by dumping, by the International Maritime Organization, or in each case by the appropriate subsidiary body concerned to which such organization, programme or commission has delegated this function.

3. Every State Party shall be entitled to nominate two experts in each field whose competence in the legal, scientific or technical aspects of such field is established and generally recognized and who enjoy the highest reputation for fairness and integrity. The names of the persons so nominated in each field shall constitute the appropriate list.

4. If at any time the experts nominated by a State Party in the list so constituted shall be fewer than two, that State Party shall be entitled to make further nominations as necessary.

5. The name of an expert shall remain on the list until withdrawn by the State Party which made the nomination, provided that such expert shall continue to serve on any special arbitral tribunal to which that expert has been appointed until the completion of the proceedings before that special arbitral tribunal.

Article 3
Constitution of special arbitral tribunal

For the purpose of proceedings under this Annex, the special arbitral tribunal shall, unless the parties otherwise agree, be constituted as follows:

- (a) Subject to subparagraph (g), the special arbitral tribunal shall consist of five members.
- (b) The party instituting the proceedings shall appoint two members to be chosen preferably from the appropriate list or lists referred to in article 2 of this Annex relating to the matters in dispute, one of whom may be its national. The appointments shall be included in the notification referred to in article 1 of this Annex.
- (c) The other party to the dispute shall, within 30 days of receipt of the notification referred to in article 1 of this Annex, appoint two members to be chosen preferably from the appropriate list or lists relating to the matters in dispute, one of whom may be its national. If the appointments are not made within that period, the party instituting the proceedings may, within two weeks of the expiration of that period, request that the appointments be made in accordance with subparagraph (e).
- (d) The parties to the dispute shall by agreement appoint the President of the special arbitral tribunal, chosen preferably from the appropriate list, who shall be a national of a third State, unless the parties otherwise agree. If, within 30 days of receipt of the notification referred to in article 1 of this Annex, the parties are unable to reach agreement on the appointment of the President, the appointment shall be made in accordance with subparagraph (e), at the request of a party to the dispute. Such request shall be made within two weeks of the expiration of the aforementioned 30-day period.
- (e) Unless the parties agree that the appointment be made by a person or a third State chosen by the parties, the Secretary-General of the United Nations shall make the necessary appointments within 30 days of receipt of a request under subparagraphs (c) and (d). The appointments referred to in this subparagraph shall be made from the appropriate list or lists of experts referred to in article 2 of this Annex and in consultation with the parties to the dispute and the appropriate international organization. The members so appointed shall be of different nationalities and may not be in the service of, ordinarily resident in the territory of, or nationals of, any of the parties to the dispute.
- (f) Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.
- (g) Parties in the same interest shall appoint two members of the tribunal jointly by agreement. Where there are several parties having separate interests or where there is disagreement as to whether they are of the same interest, each of them shall appoint one member of the tribunal.
- (h) In disputes involving more than two parties, the provisions of subparagraphs (a) to (f) shall apply to the maximum extent possible.

Article 4
General provisions

Annex VII, articles 4 to 13, apply mutatis mutandis to the special arbitration proceedings in accordance with this Annex.

Article 5
Fact finding

1. The parties to a dispute concerning the interpretation or application of the provisions of this Convention relating to (1) fisheries, (2) protection and preservation of the marine environment, (3) marine scientific research, or (4) navigation, including pollution from vessels and by dumping, may at any time agree to request a special arbitral tribunal constituted in accordance with article 3 of this Annex to carry out an inquiry and establish the facts giving rise to the dispute.

2. Unless the parties otherwise agree, the findings of fact of the special arbitral tribunal acting in accordance with paragraph 1, shall be considered as conclusive as between the parties.

3. If all the parties to the dispute so request, the special arbitral tribunal may formulate recommendations which, without having the force of a decision, shall only constitute the basis for a review by the parties of the questions giving rise to the dispute.

4. Subject to paragraph 2, the special arbitral tribunal shall act in accordance with the provisions of this Annex, unless the parties otherwise agree.

ANNEX IX. PARTICIPATION BY INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Article 1
Use of terms

For the purposes of article 305 and of this Annex, "international organization" means an intergovernmental organization constituted by States to which its member States have transferred competence over matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters.

Article 2
Signature

An international organization may sign this Convention if a majority of its member States are signatories of this Convention. At the time of signature an international organization shall make a declaration specifying the matters governed by this Convention in respect of which competence has been transferred to that organization by its member States which are signatories, and the nature and extent of that competence.

Article 3
Formal confirmation and accession

1. An international organization may deposit its instrument of formal confirmation or of accession if a majority of its member States deposit or have deposited their instruments of ratification or accession.

2. The instruments deposited by the international organization shall contain the undertakings and declarations required by articles 4 and 5 of this Annex.

Article 4
Extent of participation and rights and obligations

1. The instrument of formal confirmation or of accession of an international organization shall contain an undertaking to accept the rights and obligations of States under this Convention in respect of matters relating to which competence has been transferred to it by its member States which are Parties to this Convention.

2. An international organization shall be a Party to this Convention to the extent that it has competence in accordance with the declarations, communications of information or notifications referred to in article 5 of this Annex.

3. Such an international organization shall exercise the rights and perform the obligations which its member States which are Parties would otherwise have under this Convention, on matters relating to which competence has been transferred to it by those member States. The member States of that international organization shall not exercise competence which they have transferred to it.

4. Participation of such an international organization shall in no case entail an increase of the representation to which its member States which are States Parties would otherwise be entitled, including rights in decision-making.

5. Participation of such an international organization shall in no case confer any rights under this Convention on member States of the organization which are not States Parties to this Convention.

6. In the event of a conflict between the obligations of an international organization under this Convention and its obligations under the agreement establishing the organization or any acts relating to it, the obligations under this Convention shall prevail.

Article 5

Declarations, notifications and communications

1. The instrument of formal confirmation or of accession of an international organization shall contain a declaration specifying the matters governed by this Convention in respect of which competence has been transferred to the organization by its member States which are Parties to this Convention.

2. A member State of an international organization shall, at the time it ratifies or accedes to this Convention or at the time when the organization deposits its instrument of formal confirmation or of accession, whichever is later, make a declaration specifying the matters governed by this Convention in respect of which it has transferred competence to the organization.

3. States Parties which are member States of an international organization which is a Party to this Convention shall be presumed to have competence over all matters governed by this Convention in respect of which transfers of competence to the organization have not been specifically declared, notified or communicated by those States under this article.

4. The international organization and its member States which are States Parties shall promptly notify the depositary of this Convention of any changes to the distribution of competence, including new transfers of competence, specified in the declarations under paragraphs 1 and 2.

5. Any State Party may request an international organization and its member States which are States Parties to provide information as to which, as between the organization and its member States, has competence in respect of any specific question which has arisen. The organization and the member States concerned shall provide this information within a reasonable time. The international organization and the member States may also, on their own initiative, provide this information.

6. Declarations, notifications and communications of information under this article shall specify the nature and extent of the competence transferred.

Article 6
Responsibility and liability

1. Parties which have competence under article 5 of this Annex shall have responsibility for failure to comply with obligations or for any other violation of this Convention.

2. Any State Party may request an international organization or its member States which are States Parties for information as to who has responsibility in respect of any specific matter. The organization and the member States concerned shall provide this information. Failure to provide this information within a reasonable time or the provision of contradictory information shall result in joint and several liability.

Article 7
Settlement of disputes

1. At the time of deposit of its instrument of formal confirmation or of accession, or at any time thereafter, an international organization shall be free to choose, by means of a written declaration, one or more of the means for the settlement of disputes concerning the interpretation or application of this Convention, referred to in article 287, paragraph 1(a), (c) or (d).

2. Part XV applies mutatis mutandis to any dispute between Parties to this Convention, one or more of which are international organizations.

3. When an international organization and one or more of its member States are joint parties to a dispute, or parties in the same interest, the organization shall be deemed to have accepted the same procedures for the settlement of disputes as the member States; when, however, a member State has chosen only the International Court of Justice under article 287, the organization and the member State concerned shall be deemed to have accepted arbitration in accordance with Annex VII, unless the parties to the dispute otherwise agree.

Article 8
Applicability of Part XVII

Part XVII applies mutatis mutandis to an international organization, except in respect of the following:

- (a) the instrument of formal confirmation or of accession of an international organization shall not be taken into account in the application of article 308, paragraph 1;
- (b) (i) an international organization shall have exclusive capacity with respect to the application of articles 312 to 315, to the extent that it has competence under article 5 of this Annex over the entire subject-matter of the amendment;

- (ii) the instrument of formal confirmation or of accession of an international organization to an amendment, the entire subject-matter over which the international organization has competence under article 5 of this Annex, shall be considered to be the instrument of ratification or accession of each of the member States which are States Parties, for the purposes of applying article 316, paragraphs 1, 2 and 3;
 - (iii) the instrument of formal confirmation or of accession of the international organization shall not be taken into account in the application of article 316, paragraphs 1 and 2, with regard to all other amendments;
- (c) (1) an international organization may not denounce this Convention in accordance with article 317 if any of its member States is a State Party and if it continues to fulfil the qualifications specified in article 1 of this Annex;
- (ii) an international organization shall denounce this Convention when none of its member States is a State Party or if the international organization no longer fulfils the qualifications specified in article 1 of this Annex. Such denunciation shall take effect immediately.